MINISTERUL EDUCAȚIEI
INSPECTORATUL ȘCOLAR JUDEȚEAN VÂLCEA
CENTRUL JUDEȚEAN DE RESURSE ȘI ASISTENȚĂ EDUCAȚIONALĂ VÂLCEA

DIALOGURI
---DESPRE EDUCAȚIE'

ANUL 2025
RM. VÂLCEA

Nr. 11

ISSN 2393 – 5510
ISSN – L2393 - 5510

Dialoguri despre educație

Educația este fundamentul de bază al societății și propulsează evoluția tuturor domeniilor în direcția dezvoltării durabile. Rolul cadrelor didactice și al persoanelor ce activează în sfera socială devine tot mai important și mai complex. Ideea centrală a acestei paradigme este că formarea inițială trebuie corelată cu formarea continuă și îmbogățită cu bunele practici validate în context didactic.

Simpozionul *Dialoguri despre educație* organizat de Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Vâlcea reprezintă un eveniment științific cu rezonanță în sfera socio-culturală. Această manifestare anuală reunește specialiști din domeniul educației, profesori consilieri școlari, logopezi, profesori de sprijin și cadre didactice de diferite specialități.

Materialele elaborate de participanți se regăsesc în publicația cu același nume și propune o viziune coerentă asupra unui act educațional care integrează cunoașterea, susținerea emoțională și formarea competențelor cheie. Experiențele didactice, reperele teoretice, studiile de caz și sugestiile de activități și proiecte expuse cu ocazia acestei manifestări sunt surse de informare cu relevanță pentru școala românească. Domeniile abordate vizează educația integrată, abordarea individualizată a elevilor, consilierea psihopedagogică, sprijinul educațional, didactica generală, multidisciplinaritatea și activitățile extrașcolare.

Această publicație este o invitație la reflecție, colaborare și acțiune în contextul unei educații de calitate în care fiecare elev este abordat ca o valoare unică, cu nevoi proprii și potențial de dezvoltare. Specialiștii interesați de această tematică au ocazia unei documentări autentice și provocative.

Efortul echipei Centrului Județean de Resurse și Asistență Educațională Vâlcea de a reuni în acest volum inițiative didactice și exemple de bună practică este primit cu entuziasm profesional, fapt relevat de numărul edițiilor.

Dialoguri despre educație reprezintă o resursă educațională de interes pentru cadre didactice, părinți și membrii ai comunității.

Lect.Univ.Dr. Calotă Elena Daniela

Universitatea Națională de Știință și Tehnologie Politehnica București, Centrul Universitar Pitești, Departamentul de Științe ale Educației

MANAGEMENT ȘI PROFESIONALISM ÎN EDUCAȚIE

Prof. Mihaela Andreianu
Inspector Școlar General I.S.J. Vâlcea

Introducere

Educația reprezintă fundamentul dezvoltării unei societăți moderne, iar calitatea acesteia este strâns legată de eficiența managementului educațional și de profesionalismul cadrelor didactice. Într-un context educațional aflat într-o continuă schimbare, accentul cade din ce în ce mai mult pe necesitatea unor structuri de conducere performante și a unui comportament profesional exemplar din partea tuturor actorilor implicați în procesul educațional.

1. Managementul în educație

Managementul educațional se referă la procesul de planificare, organizare, coordonare și control al activităților din instituțiile de învățământ, în scopul atingerii obiectivelor educaționale. Acesta presupune atât aspecte administrative, cât și pedagogice, și vizează îmbunătățirea performanței școlare și a calității actului educațional.

Un bun manager educațional trebuie să manifeste abilități de leadership, să fie capabil să ia decizii strategice, să motiveze personalul și să creeze un climat favorabil învățării. În școală, directorul nu mai este doar un administrator, ci un lider educațional care ghidează procesul de învățare, susține dezvoltarea profesională a cadrelor didactice și implică activ comunitatea în viața școlii.

Managementul eficient în educație presupune, de asemenea, transparență, colaborare și utilizarea eficientă a resurselor. Evaluarea continuă a performanțelor școlare, aplicarea principiilor managementului participativ și promovarea inovației sunt esențiale pentru adaptarea instituțiilor de învățământ la cerințele societății actuale.

2. Profesionalismul în educație

Profesionalismul cadrelor didactice este un alt pilon important în crearea unui sistem educațional performant. Acesta implică, pe lângă o pregătire de specialitate solidă, și o serie de calități morale, etice și sociale. Un profesor profesionist este responsabil, empatic, flexibil, pasionat de domeniul său și orientat spre dezvoltarea elevului.

Etica profesională în educație presupune respectarea principiilor de echitate, imparțialitate, confidențialitate și respect față de elevi, părinți și colegi. În plus, dezvoltarea profesională continuă este o condiție esențială pentru menținerea unui înalt nivel de competență și adaptabilitate la noile cerințe educaționale.

În era digitală, profesionalismul presupune și competențe tehnologice, capacitatea de a folosi resurse digitale în procesul educațional și de a comunica eficient în medii diverse. Mai mult, profesorul trebuie să fie un model pentru elevi, să promoveze valori și comportamente pozitive și să contribuie la formarea caracterului acestora.

În concluzie, managementul eficient și profesionalismul în educație sunt condiții esențiale pentru îmbunătățirea calității sistemului de învățământ. O conducere competentă, dublată de cadre didactice motivate și bine pregătite, poate transforma școala într-un spațiu al performanței, al echității și al dezvoltării personale pentru fiecare elev. Investiția în formarea managerilor educaționali și a profesorilor este, de fapt, o investiție în viitorul societății.

Bibliografie:

1. Cucoș, C. (2006). *Psihopedagogie*. Iași: Editura Polirom.
2. Ionescu, M. (2000). *Management educațional*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.
3. Jinga, I., & Istrate, E. (2008). *Management educațional*. București: Editura ALL.
4. Nicola, I. (1996). *Tratat de pedagogie școlară*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
5. Miclea, M. (2004). *Educația și managementul calității*. Cluj-Napoca: Editura ASCR.

ADOLESCENȚII ȘI ORIENTAREA ÎN CARIERĂ

Prof. Georgescu Maria
Director C.J.R.A.E. Vâlcea

Introducere

Alegerea unei cariere este una dintre cele mai importante decizii din viața unui individ. Pentru ca această alegere să fie una potrivită și durabilă, este esențial ca ea să se bazeze pe o cunoaștere profundă a propriilor aptitudini, interese și capacități intelectuale. Orientarea profesională eficientă presupune corelarea acestor factori personali cu cerințele profesiilor existente, dar și cu dinamica pieței muncii.

Aptitudinile și rolul lor în orientarea profesională

Aptitudinile sunt însușiri psihice care permit desfășurarea cu succes a unor activități. Ele pot fi generale (ex. inteligența) sau specifice (ex. aptitudini muzicale, matematice, artistice). În procesul de orientare profesională, identificarea aptitudinilor predominante ale unei persoane ajută la delimitarea domeniilor în care aceasta poate performa. De exemplu, o persoană cu aptitudini verbale dezvoltate și cu ușurință în exprimare orală și scrisă, poate fi încurajată să urmeze o carieră în jurnalism, învățământ sau drept. În același timp, cineva cu aptitudini tehnice și logico-matematice poate fi direcționat către domenii precum ingineria, IT-ul sau științele exacte.

Interesele – indicatori ai motivației personale

Interesele reprezintă direcțiile de atracție ale unei persoane față de anumite activități, domenii sau profesii. Ele reflectă motivația internă și joacă un rol major în satisfacția profesională pe termen lung. Astfel, un elev care prezintă interes pentru activități sociale, voluntariat sau consiliere va fi mai motivat să urmeze o carieră în psihologie, asistență socială sau pedagogie. Identificarea intereselor prin chestionare vocaționale (precum testul Holland) este o practică frecventă în consilierea carierei și oferă informații valoroase pentru orientarea profesională.

Capacitățile intelectuale și compatibilitatea profesională

Capacitățile intelectuale reflectă potențialul cognitiv general al individului – capacitatea de a învăța, de a gândi logic, abstract și critic. Acestea influențează nivelul de dificultate al profesiilor la care poate aspira o persoană și, implicit, alegerea traiectoriei educaționale. De exemplu, profesiile care implică un nivel ridicat de abstractizare și gândire critică, cum sunt medicina, cercetarea sau arhitectura, presupun un nivel intelectual superior. În schimb, alte profesii pot pune accent mai mult pe aptitudini practice sau motrice, unde abilitățile cognitive generale joacă un rol secundar.

Corelarea acestor factori în procesul de orientare în carieră

Un proces eficient de orientare profesională presupune luarea în considerare a tuturor celor trei dimensiuni: ce pot face (aptitudini), ce îmi place să fac (interese) și ce sunt capabil să învăț și să înțeleg (capacități intelectuale). Profesorii-consilieri școlari folosesc instrumente psihologice standardizate (teste de aptitudini, inteligență, chestionare de interese) pentru a crea un profil vocațional complet. Nu în ultimul rând, este esențial ca orientarea profesională să țină cont și de factori externi precum oportunitățile educaționale disponibile, realitățile pieței muncii și evoluția domeniilor profesionale.

Concluzie

Alegerea unei cariere nu trebuie să fie aleatorie, ci fundamentată pe autocunoaștere. Corelarea aptitudinilor, intereselor și capacităților intelectuale asigură o mai bună adaptare profesională, satisfacție în muncă și o carieră de succes. Rolul școlii și al consilierilor este esențial în acest proces, iar integrarea orientării profesionale în curricula școlară ar trebui să devină o prioritate pentru un învățământ adaptat nevoilor tinerilor.

Bibliografie:

1. Holland, J. L. (1997). *Making Vocational Choices: A Theory of Vocational Personalities and Work Environments*. Odessa, FL: Psychological Assessment Resources.
2. Zlate, M. (2004). *Tratat de psihologie organizațională și managerială*. Iași: Editura Polirom.
3. Golu, M. (2007). *Fundamentele psihologiei*. București: Editura Fundației România de Mâine.
4. Roco, M. (2004). *Creativitate și inteligență emoțională*. Iași: Polirom.
5. Neculau, A. (2004). *Psihologie socială aplicată*. Iași: Polirom.
6. Popescu-Neveanu, P. (1978). *Dicționar de psihologie*. București: Editura Albatros.

ROLUL COMUNICĂRII ÎN ÎMBUNĂTĂȚIREA RELAȚIEI PROFESOR-ELEV

Prof. Dobrete Adina - Florentina
Director C.C.D. Vâlcea

În condițiile în care discutăm despre o societate modernă, în care educația trebuie să ocupe un loc central, relația dintre profesor și elev este deosebit de importantă. Alain Bloom afirma că „Omul este o fiinţă care trebuie să se orienteze potrivit posibilei sale perfecţiuni". Actul educativ este un act ce ţine de sfera relaţiilor interpersonale, astfel că eficienţa sa se decide pe terenul raporturilor concrete zilnice dintre profesor şi elev. Pentru perfecţionarea relaţiei profesor-elev este necesar să se ia în considerare obiectivele educaţiei, pe de o parte, şi psihologia tineretului contemporan, pe de altă parte. Relaţiile dintre profesor şi clasă se polarizează, în general, în sentimente de simpatie și încredere reciprocă sau, dimpotrivă, de antipatie, neîncredere şi chiar ostilitate.

Iniţiativa trebuie să îi aparţină însă profesorului, care ţinând seama de legea esenţială a relaţiilor afective interumane potrivit căreia: „simpatia şi bunăvoinţa nasc simpatie şi bunăvoinţă, antipatia şi ostilitatea trezesc sentimente de aceeaşi calitate", trebuie să conducă și să dirijeze aceste relaţii, structurându-le pe relaţii de colaborare.

Practica şcolară tradiţională a lăsat imaginea profesorului care vrea să domine elevii şi să-i subordoneze. Într-un asemenea climat însă, nimic nu se face din convingere şi pasiune, fiind necesar să se facă trecerea de la vechiul tip de relaţii la relaţii în care profesorul colaborează cu elevii.

Un profesor care are o comunicare cât mai bună cu elevii trebuie să ştie să gândească modalităţi de înlăturare a unor dificultăţi şi obstacole posibile. Deseori, profesorii sunt tentaţi să poarte discuţii cu elevii buni, să le asculte explicaţiile, iar cei slabi să fie marginalizaţi. În acest caz, elevii, îndeosebi cei pasivi la lecţie, întâmpină o serie de obstacole, mai ales în înţelegerea noţiunilor şi în interpretarea acestora.

Comunicarea trebuie făcută cu toţi elevii, antrenându-i pe fiecare în parte, în funcţie de particularităţile şi caracterul fiecăruia. Pentru a deveni eficientă, comunicarea, și mai ales cea de tip didactic, trebuie să fie adaptată la specificul temei și la particularitățile de vârstă, trebuie să utilizeze un limbaj adecvat și să depășească situațiile inhibitive, dar și să se desfășoare într-un spațiu securizat, care să îi ofere elevului siguranța că activitatea este una care se bazează pe principii respectate, în egală măsură, de ambii parteneri.

Pentru o comunicare eficientă trebuie să ţinem seama de câteva reguli simple şi anume: dorinţa de a înţelege şi a asculta, să ştii să asculţi, disponibilitate, implicare, discernământ şi obiectivitate în evaluarea comportamentelor elevilor, onestitate, bunăvoinţă, încredere reciprocă, respect reciproc, flexibilitate în gândire, toleranţă, complementaritate, sentimentul de dăruire, găsirea unui limbaj comun, altruism, interese comune, preocupări comune, cooperare, curaj, îndrăzneală, să dai celuilalt putere, simţul umorului.

Un tip special de comunicare este comunicarea de grup (comunicarea între membrii grupurilor şi comunicarea dintre oamenii din grupuri cu alţi oameni). Echipa educaţională, microgrup rezultat din divizarea clasei de elevi printr-o varietate de tehnici pentru îndeplinirea uneia sau mai multor sarcini educaţionale, este cea care, în lipsa unei comunicări eficiente între membrii ei, nu poate funcționa. În cadrul acestor microgrupuri educaţionale se disting următoarele ipostaze ale comunicării: obişnuite (normale, ştiute, cunoscute, generând siguranţă) şi neobişnuite (necunoscute, pline de mister, cu elemente ascunse). Profesorului îi revine sarcina ca, pornind de la situaţiile cunoscute, obişnuite, să caute și să aplice metode sau strategii care să provoace, să stimuleze interesul elevilor şi dorinţa lor de participare activă la demersul instructiv-educativ.

Metodele didactice care stimulează direct dorinţa de participare a elevilor la actul comunicării sunt metodele gândirii critice. Acestea au meritul de a implica activ fiecare membru al grupului format, fie că vorbim de clasa întreagă, fie că ne referim la munca pe grupe mici. Spre exemplu, în predarea câmpului lexical, dacă se va lucra frontal – cum se obişnuieşte în mod tradiţional – doar o parte din elevii clasei vor participa la activitatea instructiv-educativă, deci implicit la actul comunicării. Pentru a determina participarea întregului grup am aplicat, realmente cu succes, metoda RAI (răspunde/ aruncă/ întreabă), adaptată sub forma exerciţiului intitulat „Mingea vorbitoare”: o minge de burete era aruncată de la un elev la altul, fiecare rostind la primirea mingii un cuvânt din câmpul lexical propus de mine sau chiar de către primul elev care a primit mingea. Astfel, toţi elevii au fost antrenaţi, creându-se totodată şi o atmosferă relaxată, de joc, lucru deosebit de important în special pentru elevii de clasa a V-a, cărora le este greu de multe ori să se adapteze la trecerea de la ciclul primar la cel gimnazial. Acesta este doar un exemplu de stimulare a comunicării în cadrul grupului, exemplu concret, despre care putem afirma, atât eu cât şi alte cadre didactice care l-au aplicat, că are rezultate atât la nivel cognitiv, cât şi la nivel afectiv (elevii devin mai relaxaţi şi poate fi aplicat rapid în momente când dascălul simte o stare tensionată în colectivul pe care-l îndrumă) şi, nu în ultimul rând, la nivel psiho-motor (elevii se mişcă atunci când aruncă şi prind mingea). O astfel de metodă acoperă toate cele trei categorii de obiective operaţionale (cognitive, afective şi psiho-motorii) care ar trebui să se regăsească în orice lecţie susţinută la clasă.

O altă metodă care asigură participarea tuturor elevilor (sau aproape a tuturor elevilor) la actul comunicării este metoda „Ştiu/ Vreau să ştiu/ Am învățat”. Poate fi aplicată, de exemplu, atunci când se introduc date despre un autor sau opere noi ale unui autor care a mai fost studiat într-un an anterior. Fiecare elev va putea participa, dacă nu la copletarea rubricii „Ştiu”, atunci la completarea uneia dintre rubricile „Vreau să ştiu” sau „Am învățat”. Primele două rubrici se completează interactiv cu elevii întro primă oră în clasă, pentru completarea celei din urmă lăsându-se timp elevilor să caute răspunsuri, să se documenteze, urmând ca aceasta să fie completată într-o oră ulterioară, stabilită împreună cu elevii.

Acestea sunt doar două exemple de metode care stimulează participarea directă a elevilor la actul comunicării în cadrul grupului. Pentru ca aceasta să fie autentică şi de calitate, fiecare profesor trebuie să asculte (să ia în considerare punctul de vedere al elevului), să observe evenimentele de natură verbal şi nonverbală în situaţia de comunicare, să analizeze pentru a discerne, să controleze calitatea mesajului (feedback-ul) şi să se exprime în funcţie de elev şi de obiectul comunicării. Metodele activ-participative, centrate pe elev, permit acest lucru, însă asta nu înseamnă nicidecum că rolul metodelor didactice tradiţionale este anulat, ci doar că metodele moderne asigură participarea elevilor în mod activ la actul comunicării în mai mare măsură decât metodele tradiţionale. Prin urmare, profesorul trebuie să dezvolte diverse tehnici de comunicare în timpul actului didactic, dictate de finalitatea situaţiei. El trebuie să fie un fin observator, în stare să înţeleagă şi să decodeze interacţiunile din cadrul grupului, deoarece calitatea relaţiei profesor-elev este principalul factor care generează calitatea comunicării şi, asemenea oricărei învăţări, învăţarea comunicării obligă la adaptare şi acomodare.

Procesul instructiv – educativ este, astfel, un proces care se bazează pe dialogul continuu între profesor și elev. Puterea poziției pe care dascălul o deține în cadrul clasei, puterea resursei de care cadrul didactic dipune (profesorii pot acorda recompense simbolice: note, buline, diplome, medalii) sunt importante și desigur ocupă un rol important în menținerea disciplinei la clasă, însă

acestea nu ne ajută și nu produc rezultate pe termen lung. O amenințare scurtă, promisiunea unei recompense sau o mustrare pot da rezultate de moment. Să luăm exemplul unui elev care deranjează buna desfășurare a activității: ”X, încetează acum sau ieși afară!”. Copii sunt destul de isteți ca să testeze răbdarea profesorului, să-l determine pe acesta să ofere recompense din ce în ce mai mari sau sau să amenințe cu pedepse stricte.

Dacă acest lucru nu este bine gestionat de către profesor, copilul problemă cere recompense mai mari și devine imun la pedepse din ce în ce mai stricte. Prin urmare, profesorul este condiționat să facă ce își dorește elevul, în timp ce încearcă din răsputeri să evite acest lucru. În plus, mulți elevi recunosc că nu fac ce le spune profesorul doar pentru că este profesor. Mai mult pentru a înrăutăți lucrurile, părinții copilului ar putea submina autoritatea profesorului în timpul discuțiilor cu copilul.

Dacă profesorul reușește să se facă iubit și respectat de clasă pentru că îi pasă în mod real de ce se întâmplă cu copiii și știe să creeze un mediu în care elevii pot să își manifeste propria lor personalitate, pentru atingerea unui scop comun, atunci situația nu mai este problematică. Cu alte cuvinte, profesorul trebuie să fie sincer atunci când exprimă sentimente de grijă și respect față de elevii săi, dacă își dorește ca aceste sentimente să fie reciproce.

Bibliografie:

1. Cucoş Constantin, *Pedagogie,* Editura Polirom, Iaşi, 2006.
2. Pamfil Alina, *Limba şi literatura română în gimnaziu. Structuri didactice deschise*, Editura Paralela 45, Piteşti, 2003.

ASIGURAREA EGALIZĂRII DE ȘANSE PENTRU ELEVII CU DEFICIENȚE DE VEDERE, DEFICIENȚE DE AUZ ȘI TULBURĂRI DE NEURODEZVOLTARE CARE SUSȚIN EXAMENELE NAȚIONALE

Inspector școlar pentru învățământ special și special integrat
Profesor-logoped Mihaela-Larisa Nițu
I.S.J./C.J.R.A.E. Vâlcea

Deoarece numărul copiilor care prezintă cerințe educaționale speciale cât și al personalului, didactic și nedidactic, din învățământul special și special integrat, este în creștere, consider că sunt necesare unele precizări legate de corecta aplicare a ***Procedurii***, emisă anual de Ministerul Educației și Cercetării, ***cu privire la asigurarea condițiilor de egalizare de șanse pentru elevii cu deficiențe de vedere, deficiențe de auz și tulburări de neurodezvoltare care susțin examenele naționale: evaluare națională pentru absolvenții clasei a VIII-a și examenul național de bacalaureat.***

În acest an, în județul Vâlcea, au beneficiat de adaptarea condițiilor de examen și de simulare a acestora, conform ***Procedurii emisă de Ministerul Educației*** nr. 32418/22.10.2024**, 33 de absolvenți ai claselor a VIII-a și 18 absolvenți ai studiilor liceale.**

Scopul acestei proceduri este de a pune la dispoziția comisiilor responsabile din centrele de examen, județene și naționale, un cadru procedural unitar pentru asigurarea condițiilor de egalizare a șanselor pentru elevii cu deficiențe de vedere, deficiențe de auz și tulburări de neurodezvoltare: tulburare de spectru autist cu sau fără tulburări de sănătate intelectuală asociate, tulburări specifice de învățare, tulburări cu deficit de atenție/hiperactivitate, tulburări de dezvoltare intelectuală și alte tulburări de neurodezvoltare.

Pentru a putea beneficia de adaptarea condițiilor de examen și/sau de simularea acestora, elevul/absolventul major, respectiv părintele/reprezentantul legal, în cazul minorilor, completează cererea din Anexa 1 a Procedurii MEC și o depune, împreună cu documentele justificative, la unitatea de învățământ. Conform acestei cereri, există următoarele opțiuni:

- pentru candidații cu tulburări de neurodezvoltare:

- candidați cu deficit de atenție/hiperactivitate: mărirea cu maximum 2 ore a timpului destinat efectuării lucrărilor scrise; transmiterea subiectelor prin dictare de către unul dintre profesorii asistenți; redactarea lucrării scrise prin dictare de către candidat către unul dintre profesorii asistenți; susținerea probei în prezența unui însoțitor, stabilit conf. art. 18, alin. (7) din Procedura ME nr. 32418/22.10.2024 (”Pentru candidații care beneficiază, la data aprobării prezentei proceduri, de suportul unui însoțitor, pe perioada probelor, părinții/tutorii legali instituiți/reprezentanții legali ai elevilor/elevii majori, menționează, în cererea depusă, prezența însoțitorului în sala de examen. Însoțitorul poate fi: un cadru didactic itinerant și de sprijin, un cadru didactic cu specializarea Psihopedagogie special / Psihologie / Pedagogie familiarizat cu problematica deficienței elevului, desemnat de ISJ/ISMB sau un psiholog/specialist-terapeut personal al elevului, la propunerea părinților/tutorilor legal instituiți/ reprezentanților legali. În cazul candidaților cu deficiență de auz, însoțitorul este înlocuit de interpretul limbajului mimico-gestual. Accesul însoțitorilor în centrul de examen este permis în baza unei delegații emise de către ISJ/ISMB, cu respectarea condiției de a nu preda disciplina de examen pentru care asigură însoțirea candidatului în sală și nici la clasa din care provine acesta”);

- candidați cu tulburări de spectru autist: mărirea cu maximum 2 ore a timpului destinat efectuării lucrărilor scrise; utilizarea în timpul probei a unui sistem de recompensă tangibil sau vizual; transmiterea subiectelor prin dictare de către unul dintre profesorii asistenți; redactarea lucrării scrise prin dictare de către candidat către unul dintre profesorii asistenți; susținerea probei în prezența unui însoțitor, stabilit conf. art. 18, alin. (7) din Procedura ME nr. 32418/22.10.2024;

- candidați cu tulburări specifice de învățare: mărirea cu maximum 2 ore a timpului destinat efectuării lucrărilor scrise; susținerea examenului în sală separată; transmiterea subiectelor prin dictare de către unul dintre profesorii asistenți; redactarea lucrării scrise prin dictare de către candidat către unul dintre profesorii asistenți; redactarea lucrării scrise prin utilizarea unui calculator; susținerea probei în prezența unui însoțitor, stabilit conf. art. 18, alin. (7) din Procedura ME nr. 32418/22.10.2024, utilizarea calculatorului de buzunar/birou, tabla pitagoreică, tabelele cu formule matematice; folosirea instrumentelor compensatorii, cum ar fi: hărți mentale, scheme conceptuale;

- pentru candidați cu tulburări de dezvoltare intelectuală și alte tulburări de neurodezvoltare: transmiterea subiectelor prin dictare de către unul dintre profesorii asistenți; redactarea lucrării scrise prin dictare de către candidat către unul dintre profesorii asistenți; susținerea probei în prezența unui însoțitor, stabilit conf. art. 18, alin. (7) din Procedura ME nr. 32418/22.10.2024; cadru didactic itinerant și de sprijin, sau cadru didactic cu specializarea Psihopedagogie specială/ Psihologie/ Pedagogie, sau psiholog/specialist-terapeut personal;

- pentru candidați cu deficiențe de vedere: mărirea cu maximum 2 ore a timpului destinat efectuării lucrărilor scrise; asigurarea subiectelor în scriere obișnuită și cu caractere mărite; asigurarea subiectelor în sistemul de scriere braille; utilizarea mașinii de scris în sistem braille pentru redactarea lucrării scrise sau a ciornelor; transmiterea subiectelor prin dictare directă de către unul dintre profesorii asistenți; redactarea lucrării scrise prin dictare de către candidat către unul dintre profesorii asistenți; utilizarea tehnologiei asistive pentru citirea subiectelor/pentru redactarea lucrărilor scrise; utilizarea Stiloului Prietenos (PenFriend); utilizarea cubaritmului sau a unor instrumente geometrice accesibilizate; posibilitatea de a redacta descrierea figurilor geometrice;

- pentru candidați cu deficiențe de auz: mărirea cu maximum 2 ore a timpului destinat efectuării lucrărilor scrise; susținerea probelor în prezența unui interpret al limbajului mimico-gestual; redactarea lucrării scrise prin dictare de către candidat către unul dintre profesorii asistenți; lucrarea redactată de candidat pe calculator;

- pentru toate categoriile de candidați: redactarea lucrării scrise prin utilizarea unui calculator; mărirea cu maximum 2 ore a timpului destinat efectuării lucrărilor scrise; susținerea examenului în sală separată; alte adaptări.

La cerere se atașează: Certificatul de orientare școlară și profesională și/sau Certificatul de încadrare în grad de handicap și/sau Referatul de expertiză medico-pedagogică și/sau Certificatul medical/adeverința medicală și este certificată de conducerea unității școlare prin completarea casetei de la pagina 3:

Această casetă se completează de către conducerea unității de învățământ

Certificăm prin prezenta că, la data de ....., eleva/elevul/candidata/candidatul

---

de la (unitatea de învățământ)----------

□ NU BENEFICIAZĂ de suportul unui însoțitor în timpul orelor de curs

□ BENEFICIAZĂ de suportul unui însoțitor în timpul orelor de curs, în persoana:

□ unui profesor itinerant și de sprijin

□ unui cadru didactic cu specializarea Psihopedagogie specială/Psihologie/Pedagogie familiarizat cu problematica deficienței elevului/elevei, desemnat de I.S.J

□ unui psiholog/specialist-terapeut personal a elevului/elevei, la propunerea părintelui/reprezentantului legal al elevului/elevei

Numele și prenumele:

Funcția: DIRECTOR/DIRECTOR ADJUNCT

Semnătura: Data:

L.S.

Conducerea unității de învățământ va transmite toate cererile pentru adaptarea condițiilor de examen către Comisia județeană de organizare a Evaluării naționale, respectiv către Comisia județeană de organizare a examenului de Bacalaureat. Comisia de organizare a examenului de Bacalaureat transmite cererile însoțite de documentele medicale aferente și materialele și instrumentele compensatorii avizate de inspectorii școlari care coordonează disciplinele de examen și inspectorii pentru învățământul special, către Comisia Națională de Bacalaureat. Comisia județeană de organizare a Evaluării naționale, respectiv Comisia Națională de Bacalaureat decide aprobarea sau respingerea argumentată a cererilor. Comisia județeană de organizare a Evaluării naționale trimite, pentru fiecare cerere, rezoluția în două exemplare: unul pentru unitatea de învățământ și unul pentru părinții/reprezentanții legali ai elevilor/elevii majori pentru care s-au solicitat condiții de egalizare a șanselor, prin adaptarea procedurilor de examinare. În cazul examenului de Bacalaureat, Comisia Națională de Bacalaureat trimite, pentru fiecare cerere, rezoluția, Comisiei Județene de organizare a examenului de Bacalaureat, care o va comunica unității de învățământ unde este înscris elevul și părinților.

Toate persoanele care au acces în sălile de examen, în calitate de însoțitori, interpreți ai limbajului mimico-gestual, profesori asistenți etc. pentru a oferi sprijin elevilor cu deficiențe, nu trebuie să fie în situație de incompatibilitate, respectiv să nu aibă rude sau afini până la gradul al IV-lea printre elevii care participă la respectiva sesiune de examen.

Cadrul didactic itinerant și de sprijin/cadrul didactic cu specializarea Psihopedagogie specială/Psihologie/Pedagogie, desemnat de către ISJ în calitate de însoțitor al elevului poate face parte, ca asistent, din comisia de examen.

În concluzie, este din ce în ce mai vizibilă necesitatea abordării holistice, integrate, din mai multe unghiuri, a problemelor psihoeducaționale, cu baze solide pe evaluări competente și

fundamentate științific, cu suport în alegerea traseului educațional, a opțiunilor în carieră în acord cu structura personalității și îmbunătățirea stilului de viață prin dezvoltare personală la toate vârstele școlare, iar datoria noastră, a tuturor celor care lucrăm în sistemul de învățământ este să fim bine informați pentru a putea informa, corect, la rândul nostru.

Bibliografie:

1. https://www.edu.ro/sites/default/files/_fi%C8%99iere/Minister/2025/examene_2025/Procedura_egalizare_examene_nationale_sanse_2025.pdf,
2. Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare,
3. Metodologia de organizare și desfășurare a evaluării naționale pentru elevii clasei a VIII-a, în anul școlar 2010 – 2011, aprobată prin Ordinul MECTS nr. 4801/31.08.2010, valabilă și pentru evaluarea națională a absolvenților clasei a VIII-a în anul școlar 2024 2025, conform prevederilor OME nr. 6479 din 30 august 2024 privind organizarea și desfășurarea evaluării naţionale pentru absolvenţii clasei a VIII-a, în anul şcolar 2024 – 2025 și ale art. 91 din Metodologia privind organizarea și desfășurarea examenului de bacalaureat-2011, aprobată prin Ordinul MECTS nr. 4799/31.08.2010, valabilă și pentru examenul național de bacalaureat - 2025, conform prevederilor OME nr. 6481 din 30 august 2024 privind organizarea și desfășurarea examenului naţional de bacalaureat – 2025.

PROMOVAREA EGALITĂȚII DE ȘANSE ÎN EDUCAȚIE

Profesor-consilier şcolar Gîrban Simona Elena
C.J.R.A.E. Vâlcea - Coordonator servicii de consiliere şcolară şi psihologică

Egalitatea de șanse în educație reprezintă unul dintre principiile fundamentale ale sistemelor educaționale moderne, fiind esențială pentru dezvoltarea unei societăți echitabile. Aceasta presupune ca toți elevii, indiferent de gen, origine socială, etnie, dizabilități sau alte diferențe, să aibă acces egal la oportunități educaționale, resurse și suport necesar pentru a-și valorifica potențialul.

Promovarea egalității de șanse în educație este necesară pentru:

- Reducerea inegalităților sociale: Educația echitabilă contribuie la diminuarea diferențelor sociale și economice, oferind tuturor copiilor posibilitatea de a-și construi un viitor mai bun.
- Dezvoltarea capitalului uman: O educație incluzivă maximizează potențialul fiecărui individ, ceea ce duce la o forță de muncă mai calificată și inovatoare.
- Consolidarea coeziunii sociale: Accesul egal la educație promovează respectul reciproc și înțelegerea diversității în societate.
- Respectarea drepturilor fundamentale: Dreptul la educație este un drept uman esențial, iar egalitatea de șanse asigură respectarea acestuia.

În practică, există numeroase bariere care împiedică realizarea egalității de șanse. Diferențele socio-economice reprezintă un obstacol, copiii din familii cu venituri reduse au acces limitat la resurse educaționale, materiale didactice și activități extracurriculare. Prejudecățile și implicit discriminarea legate de gen, etnie sau dizabilități pot afecta accesul și performanța elevilor. Infrastructura inadecvată prin lipsa facilităților adaptate pentru elevii cu dizabilități sau din zone rurale izolate constituie piedici educaționale. Și nu în ultimul rând calitatea inegală a învățământului, diferențe mari între școlile urbane și cele rurale sau între instituțiile publice și private reprezintă impedimente pentru șanse egale pentru toți copiii.

Pentru a asigura o educație echitabilă, este necesară implementarea unor politici și practici eficiente, cum ar fi:

- Politici de incluziune și non-discriminare: Legislație clară și aplicată care să protejeze drepturile tuturor elevilor.
- Sprijin financiar și material: Burse, programe de alimentație școlară, acces la manuale și tehnologie pentru elevii defavorizați.
- Formarea cadrelor didactice: Pregătirea profesorilor în domeniul educației incluzive și a diversității culturale.
- Adaptarea infrastructurii: Școli accesibile pentru persoanele cu dizabilități și dotate cu facilități moderne.
- Programe educaționale personalizate: Intervenții specifice pentru elevii cu nevoi speciale sau din medii vulnerabile.
- Implicarea comunității și a părinților: Colaborare între școală, familie și comunitate pentru susținerea elevilor.

Strategiile și exemplele de bune practici în promovarea egalității de șanse în educație acoperă atât inițiative la nivel de școală, cât și proiecte naționale sau internaționale, și includ strategii adaptate diversității elevilor. Iată câteva dintre cele mai relevante exemple:

- Instituții educaționale incluzive care integrează elevi cu cerințe educaționale speciale în clase obișnuite, oferindu-le suport specializat.
- Campanii de conștientizare: Promovarea diversității și combaterea stereotipurilor în rândul elevilor și profesorilor.
- Elaborarea de planuri de învățare personalizate: Acestea sunt adaptate nevoilor fiecărui elev, stabilind obiective specifice, strategii de predare personalizate și metode de evaluare flexibile, pentru a asigura progresul fiecărui copil, inclusiv al celor cu cerințe educaționale speciale.
- Diversificarea metodelor și materialelor didactice: Utilizarea unor strategii variate (vizuale, auditive, practice) și a materialelor adaptate ajută la implicarea tuturor elevilor, indiferent de stilul lor de învățare sau de particularitățile personale.
- Respectarea și valorizarea diversității: Promovarea unui climat de respect și acceptare a diferențelor de abilități, origine etnică, cultură, religie sau gen, astfel încât fiecare elev să se simtă inclus și apreciat.
- Colaborarea între profesori, specialiști, părinți și comunitate: Implicarea tuturor actorilor educaționali în sprijinirea elevilor, prin parteneriate și servicii integrate, pentru a răspunde nevoilor complexe ale acestora.
- Învățarea în medii naturale și comunitare: Promovarea învățării în școli de cartier și facilitarea integrării sociale a elevilor cu nevoi speciale în comunitate.
- Evaluare adaptată și incluzivă: Folosirea unor metode de evaluare flexibile, care să reflecte progresul fiecărui elev în funcție de potențialul său, nu doar de standarde rigide.

Promovarea egalității de șanse în educație este o responsabilitate comună a statului, instituțiilor educaționale și societății civile. Prin adoptarea unor măsuri concrete și susținute, se poate crea un mediu educațional incluziv, care să ofere tuturor copiilor șansa de a-și valorifica potențialul și de a contribui la o societate mai justă și mai prosperă.

Bibliografie:

1. Andruszkiewicz, M., Prenton, K. – Educația incluzivă. Concepte, politici și practici în activitatea școlară.
2. Cristea, S. – Dicționar de termeni pedagogici.
3. Păun, E. (2017) – Pedagogie; provocări și dileme privind școala didactică, Iași: Polirom.
4. Buică, C. (2021) – Fundamentele psihopedagogiei speciale.

CONSILIEREA CARIEREI – METODE ȘI TEHNICI APLICABILE ÎN CONSILIEREA DE GRUP

Prof. psih. dr. Calotă Elena Daniela
C.J.R.A.E. Vâlcea - C.N.I. Matei Basarab, Rm. Vâlcea

Consilierea școlară și profesională reprezintă un demers longitudinal prin care individul este orientat și susținut să ia decizii informate privind educația, formarea și parcursul profesional. În realizarea activităților specifice profesorul are la îndemână o serie de metode și tehnici pe care le poate selecta în funcție de scopul și obiectivele vizate.

Brainstorming reprezintă o tehnică bazată pe creativitate, de soluționare a unei probleme, prin emiterea cât mai multor idei, într-o atmosferă stimulativă. Se pornește de la două principii fundamentale: orice persoană este capabilă să producă soluții; cantitatea de informație vehiculată va duce la creșterea calității soluției.

Exemplu de problemă care poate face obiectul unei abordări de tip brainstorming: modalități de explorare a ocupațiilor, luarea deciziei de carieră, rezolvarea conflictului cu părinții legat de alegerea școlii, etc.

Jocul de rol este metodă în care participanții adoptă poziții diferite de poziția lor sub aspectul personalității, motivației, rolului sau valorilor personale. Întruncât activitatea ludică se asociază cu emoții pozitive și entuziasm aceasta le permite subiecților familiarizarea cu alte perspective asupra unei situații.

Exemple de jocuri de rol: interviul de angajare, comunicarea asertivă/agresivă, etc.

Dezbaterea oferă participanților posibilitatea de a prezentare argumente pro și contra unei idei. Elevii pot fi împărțiți în două grupe sau pot să lucreze în perechi pentru a prezenta și argumenta pozițiile diferite față de o anumită problemă.

Exemple de dezbateri: argumente pro și contra deschiderii unei afaceri, argumente pro și contra unui stil de viață sănătos, etc.

Interviul reprezintă o listă de întrebări formulate pentru a obține informații cu privire la atitudini, cunoștințe și opinii ale unor persoane față de anumite probleme. Ele pot fi realizate individual sau de grup, direct sau prin intermediul intrumentelor digitale. Există mai multe tipuri de interviuri: structurate (toate întrebările care pot fi adresate de interviator sunt dinainte stabilite); semistructurate (intervievatorul are o listă de probleme pe care le va aborda în conversație fără a avea întrebări clar stabilite de la început); nestructurate (întrebările nu sunt prederminate, acestea sunt alese în funcție de situația concretă).

O tehnică specifică a interviului o reprezintă *focus grupul*, situație în care întrebările sunt adresate unui grup de subiecți. Această modalitate este benefică pentru activitățile de consiliere a carierei pentru că valorifică motivația și interesele grupului și generează stări emoționale pozitive prin raportări frecvente la ceilalți membri.

Exemple de probleme care pot face obiectul unui interviu: explorarea unor profesii sau trasee educaționale, identificare atitudinii persoanelor față de formarea academică etc.

Testele de aptitudi și personalitate sunt instrumente standardizate și etalonate care oferă informații despre nivelul de dezvoltare al individului.

Exemplu: testul de personalitate cu cinci factori

Realizarea de postere, dicționare, afișe presupune utilizarea unor mijloace artistice (colaj, pictură, grafică) pentru transmiterea unei idei la care aderă grupul. Elevii pot folosi: decupaje din ziare, slogane scrise pe bucăți de hârtie, fotografii, diverse materiale și obiecte care pot fi cuprinse în astfel de produse.

Exemple de postare, dicționare, afișe: tipuri de interese, profesii bazate pe tehnologia digitală, mijloace de comunicare, explorarea ocupațiilor, etc.

Portofoliul este o tehnică modernă ce cuprinde cele mai relevante produse ale activității elevului în raport cu un anumit scop. În orele de educație pentru carieră se recomandă utilizarea portofoliului de dezvoltare. Aceasta cuprinde produse ale elevului care scot în evidență procesul care a avut loc în dezvoltarea sa, în relație cu atingerea unui scop.

Componentele unui portofoliu sunt: pagina de introducere, o sumarizare a conținutului portofoliului, produse ale activității sale, planuri și scopuri de carieră.

Exemple de portofolii: dezvoltarea interesului pentru un domeniu (activități realizate, cărți citite, cursuri alese).

Realizarea de proiecte presupune analiza unei situații reale care poate fi îmbunătățită, identificarea situației dorite și specificarea modalităților prin care se poate ajunge la situația dorită. În cadrul proiectului se specifică strategiile de remediere, dar și resursele necesare: timp, suport, resurse personale, etc. Din acest punct de vedere este important ca proiectul să fie aplicabil și realist.

Exemple de proiecte: planificarea propriei cariere*,* dezvoltarea strategiilor de învățare, dezvoltarea stimei de sine, reducerea stresului, etc.

Autoevaluarea reprezintă procesul de reflecție asupra comportamentelor proprii și a rezultatelor obținute, în scopul monitorizării progresului în atingerea unui obiectiv stabilit sau ca suport al procesului de autocunoașterea. În autoevaluare se pot utiliza: chestionare, reflectarea asupra produselor proprii, activități de autocunoaștere, etc. Rezultatele autoevaluării se discută în grup doar în măsura în care elevul are nevoie de suportul colegilor sau este de acord să împărtășească reacțiile sale.

Exemple de situații de autoevaluare: evaluarea intereselor, identificarea valorilor proprii, evaluarea stilului de învățare, etc.

Studiul de caz presupune analiza în grup a unor scenarii reale pe anumite teme sau probleme. Studiul de caz se poate realiza în scris sau oral și vizează dezvoltarea abilităților de identificare a aspectelor relevante ale unei situații și a implicațiilor acestora.

Exemple de studii de caz: cariera de succes, profesii bazate pe antrepenoriat,

Imageria mentală reprezintă un exercițiu care solicită elevii să își imagineze anumite situații și îi ajută să se focalizeze pe propriile dorințe, aspirații și trăiri relaționate cu situația imaginată.

Exemple de situații care pot face obiectul imageriei mentale: „Dacă mâine ar trebui să faci voluntariat într-un domeniu, ce ai alege?”

APLICAREA PRINCIPIILOR EDUCAȚIEI INCLUZIVE

Profesor-logoped Stan Oana-Elena
C.J.R.A.E. Vâlcea

Educaţia incluzivă este o abordare desemnată pentru a facilita succesul învăţării pentru toţi copiii. Şcoala de tip incluzivă este şcoala accesibilă, de calitate şi care îşi îndeplineşte menirea de a se adresa tuturor copiilor, fără discriminare.

Conceptul de incluziune şcolară se poate defini prin acceptarea de către instituţiile de învăţământ a tuturor copiilor, indiferent de sex, apartenenţă etnică şi socială, religie, naţionalitate, rasă, limbă, grad de normalitate sau situaţie socială a familiei lor.

Incluziunea este strâns legată de recunoaşterea şi acceptarea diversităţii.

În întreaga lume, din ce în ce mai mulți copii care provin din medii defavorizate urmează grădiniţele, şcolile primare sau gimnaziale. În cele mai multe ţări se stipulează prin lege că toţi copiii trebuie să beneficieze de educaţiei.

În Declaraţia Naţiunile Unite privind drepturile persoanelor cu dizabilităţi (1975) arată că: „Persoanele cu dizabilități, indiferent de originea, natura sau severitatea deficienţelor şi dizabilităţilor au aceleaşi drepturi fundamentale ca şi concetăţenii lor de aceeaşi vârstă, ceea ce implică în primul rând şi mai întâi de toate dreptul de a se bucura de o viaţă decentă, cât mai aproape posibil de o viaţă normală "(Art3).

Problematica integrării tuturor copiilor în învăţământul de masă aduce în discuţie conceptul de „egalitate a şanselor ".

Şcoala incluzivă reprezintă un pas mai departe în procesul de permeabilizare şi eliminare treptată a barierelor educaţionale dintre copiii obişnuiţi şi cei cu diverse dizabilităţi. Deşi educaţia incluzivă nu este sinonimă cu educaţia integrată, multe cadre didactice o percep ca atare. Educaţia incluzivă are însă un sens mult mai profound, depăşind simpla integrare, includere a copilului cu dizabilităţi în învăţământul de masă, alături de ceilalţi copii. Din acest punct de vedere, termenul incluziv reflectă capacitatea unui grup capabil să se adapteze el însuşi la copilul cu dizabilităţi, un grup care să devină accesibil persoanei cu handicap.

Consiliul Europei şi Consiliul Comisiei Internaţionale a UNESCO pentru Educaţia Secolului XXI considerau, în 1996 că unul dintre obiectivele majore ale educaţiei trebuie să fie –„A ÎNVĂŢA SĂ TRĂIM ÎMPREUNĂ, A ÎNVĂȚA SĂ TRĂIM CU CEILALŢI". În acest scop ne-am propus să pregătim copiii de vârstă preşcolară –şcolară –viitori adulţi –să trăiască în societate fără bariere oriunde în ţările din Uniunea Europeană în care s-a integrat şi România.

În centrul educaţiei incluzive se află dreptul fundamental la educaţie, prevăzut în Declaraţia Universală a Drepturilor Omului din 1948. Important este şi dreptul copiilor de a nu fi subiecţi ai discriminărilor, stipulat în articolul 2 al Conveţiei privitoare la Drepturile Copilului (UN, 1989).

Incluziunea se referă la faptul că oricine, indiferent de deficienţa sau de dificultăţile pe care le întâmpină în învăţare, trebuie tratat ca un membru al societăţii, iar diversele servicii speciale, de care are nevoie , trebuie furnizate în cadrul serviciilor sociale, educaţionale, medicale generale puse la dispoziţia tuturor membrilor societăţii.

Incluziunea este, deci, un concept mai larg, care se referă atât la integrarea copilului cu handicap mintal în sistemul educațional, cât şi al celui comunitar în ansamblul său.

J. T. Hall, (apaud Popovici D. V. 1999) elaborează, în acest sens, o definiţie mai clară şi nuanţată, arătând că, „incluziunea totală a unui copil cu deficienţe, presupune ca acesta să fie membru deplin într-o clasă, cu elevi de vârstă apropiată, în şcoala locală, făcând aceleaşi lecţii ca şi ceilalţi elevi. De asemenea, copilul cu nevoi speciale are prieteni, cu care să-şi petreacă timpul în afara orelor de curs, plus alţii cărora să nu le fie indiferent şi să lucreze mult pentru a-l ajuta pe copil, să fie pe deplin inclus în viaţa comunităţii, folosind serviciile generale ale societăţii, împreună cu ceilalţi cetăţeni .

Fiecare copil este şi are valoarea sa indiferent de problemele pe care le prezintă în procesul de învăţare şcolară. Învaţarea este şi ea unică la fiecare elev, în funcţie de :

- Stilul;
- Ritmul;
- Nivelul său de învăţare şi dezvoltare;
- Caracteristicile şi particularităţile sale;
- Aptitudinile;
- Aşteptările;
- Experienţa sa anterioară.

În procesul de predare, comunicarea este esenţială. Modalităţile de comunicare utilizate între oameni sunt diferite (folosirea gesturilor ,expresii ale feţei, privirea fixă, imagini şi simboluri, citit –scrisul, limbajul semnelor, cântece, dansuri, teatru sau atingerea). Trebuie să existe comunicare între cadrul didactic –copil; copil – cadru didactic ; copil- copil .

Fiecare copil învaţă într-un mod propriu, unii învaţă mai bine dacă văd, alţii dacă aud, iar unii dacă fac. De aceea, în toate activităţile am urmărit ca aranjarea mobilierului şi a materialului didactic să permită tuturor copiilor să mă vadă, am avut grijă să vorbesc în aşa fel încât să fiu auzită de toţi copiii, fară a deranja şi am folosit gestica si mimica adecvată. Este cunoscut faptul că la vârsta preşcolarităţii

copilul învaţă mult mai uşor cu ajutorul materialului intuitiv, de aceea toate activităţile sunt desfăşurate cu material didactic. Pentru a se asigura feed-back-ul, am folosit un procedeu extrem de simplu dar cu randament mare. Acelaşi procedeu l-am folosit şi în activitatea în grupuri mici .

Jocuri care ajută comunicarea:

Semaforul: Fiecare copil primește cartonașe roșu, galben și verde. În cadrul comunicării ei folosesc cartonașele: roşu-nu înţeleg, galben–nu am înţeles totul, verde–am înţeles totul. Fiecare copil indică nivelul de înţelegere sau ceea ce simte arătând jetonul cu una dintre cele trei culori .

Degetul sus–degetul jos: Similar cu semaforul–poate fi folosit oricând pentru a indica dacă un anumit lucru a fost înţeles sau nu, sau pentru a arăta ce simte copilului. Aceste procedee pot fi folosite şi de cadrul didactic pentru a transmite copiilor feed-back .

Parteneri de discuție: Copiii comunică partenerului de discuţie: trei lucruri noi învăţate, ce li s-a părut uşor, ce li s-a greu, ceva ce le-ar plăcea să înveţe în viitor. Educatoarea poate deveni partenerul copilului cel mai puţin comunicativ. În felul acesta, prin intermediul „jocului ”, îl poate determina să comunice cu mai mare uşurinţă, îndepărtând bariera timidităţii sau neîncrederii. Poate fi folosită cu success în activităţile de învăţare, ca o modalitate de autoevaluare continuă a cadrului didactic cu ajutorul copiilor. În procesul de învăţare, educatoarea folosind această modalitate, pune la dispoziţie copiilor jetoane cu cifre de la 1 la 3. Pe tablă este desenată o scară cu trei trepte. Pentru a cunoaște nivelul de înţelegere al copiilor pune mai multe întrebări cu nivele. În acelaşi mod putem proceda şi în alte activități, stabilind de comun acord cu copiii care secvenţe dintr-o activitate le reluăm sau ce ar dori să afle. Utilizarea modelelor este o tehnică valoroasă care ajută copiii să-şi dezvolte abilităţile de auto-evaluare.

Asigurarea într-o şcoală incluzivă a dezvoltării şi atingerea întregului potenţial al fiecărui copil prin educaţie, cât şi valorizarea şi respectarea performanţelor şi realizărilor fiecăruia a dus la: dezvoltarea întregului potenţial al fiecărui copil prin educaţie; valorizarea şi respectarea performanţelor şi realizărilor fiecăruia; părinţii au devenit parteneri în procesul instructiv – educativ. Fiecare copil este unic şi are valoarea sa indiferent de problemele pe care le prezintă în procesul de învăţare şcolară.

Învățarea este mult mai placută și mai eficientă dacă se folosesc: învățarea în interacțiune; se negociază obiectivele învățării; se demonstrează, se aplică și apoi se analizează reacțiile; se realizează o evaluare permanentă ca răspuns al învățării; se asigură sprijin pentru profesor și pentru elev.

Copilul este unic, fiecare trebuie tratat ca resursă prin care se poate sprijini actul de învățare, mai degrabă decât problema de depășit. Incluziunea în educație reprezintă un aspect al incluziunii sociale. Dacă fiecare cadru didactic nu ar uita când intră la clasă că „*Nici un copil nu este identic cu altul ”*, o mare parte din problemele care există acum privind integrarea copiilor cu nevoi speciale sau de diferite etnii sau culturi, nu ar mai exista .

Bibliografie:

1. Vrasmaș Ecaterina Adina, Introducere în Educația cerințelor speciale, Universitatea din București, Editura Credis, 2004;
2. Emil Verza, Florin Emil Verza - coordonatori, Tratat de psihopedagogie speciala, Editura Universității din București, 2011;
3. ***, Revista învățământului preșcolar, Nr. 3, 2007.

INTEGRAREA ELEVILOR CU C.E.S. ÎN MEDIUL EDUCAȚIONAL RURAL

Profesor-consilier școlar Mihăilescu Ana-Maria
C.J.R.A.E. Vâlcea

Frumusețea omenirii constă în diversitatea etniilor de pe pământ, fiecare dintre acestea contribuind la patrimoniul cultural mondial, cu specificul ei.

În Declarația Mondială asupra „Educației pentru toți", la articolul 3, se afirmă: „Nevoile școlare ale persoanelor deficiente/cu handicap cer o atenție specială. Trebuie întreprinse măsuri pentru asigurarea accesului la educație fiecărei categorii de persoane deficiente, ca parte integrantă a sistemului de învățământ". Educația specială este o formă adaptată de pregătire școlară și asistență complexă (medicală, educațională, socială, culturală) destinată persoanelor care nu reușesc să atingă temporar sau pe toată durata școlarizării nivelurile instructiv-educative corespunzătoare vârstei, cerute de învățământul obișnuit. În România sunt utilizate multe concepte referitoare la persoanele care fac obiectul educației speciale: deficiență, incapacitate, handicap, dizabilitate, cerințe educative speciale.

Numărul elevilor cu cerințe educaționale speciale din învățământul de masă aproape s-a triplat din 2019 până în 2023. În anul școlar 2023-2024 sunt 1852 de profesori de sprijin la 51.784 de elevi din învățământul de masă, adică un profesor de sprijin la 28 de elevi, în medie. Dacă raportăm numărul profesorilor de sprijin la numărul total al elevilor cu CES din învățământul de masă și cel special (71.324), avem 38 de elevi la un profesor de sprijin. După alte date, transmise tot de ministerul Educației, ar fi 57.125 elevi cu CES în învățământul de masă în anul școlar 2023-2024. Și, dintre aceștia, până la 53% provin din mediul rural (au domiciliul și învață în școlile din mediul rural).

Procesul de incluziune a elevilor cu Cerințe Educaționale Speciale (CES) în învățământul de masă, în general, și în mediul rural în special, poate întâmpina diverse provocări și obstacole care necesită abordări și soluții adecvate pentru a fi depășite. Printre acestea, unul dintre principalele obstacole este reprezentat de lipsa resurselor și a infrastructurii adecvate în școli, pentru că este vorba de unități școlare mici, cu un număr redus de elevi, cu finanțare limitată per capital. În mediul rural, finanțarea disponibilă pentru unitățile școlare este insuficientă, îngreunând buna desfășurare a procesului educațional. Școlile din mediul rural montan beneficiază de trei tipuri de finanțare: finanțarea de bază, calculată în funcție de numărul de elevi din școala respectivă, care provine de la guvern și acoperă salariile și bunurile și serviciile necesare pentru a asigura desfășurarea normală a procesului (spre exemplu, apă, rechizite); finanțarea complementară, care provine de la autoritățile locale și acoperă, printre altele, transportul, burse, investiții majore în infrastructură, bunuri suplimentare (spre exemplu, alimente); finanțarea suplimentară, care reprezintă potențiale surse de venit propriu (donații, etc.), granturi și investiții adiționale fie la nivel local, fie la nivel central, în funcție de nevoie. Practic, se observă, însă, o subfinanțare atât la nivel central, cât și la nivel local. Aceasta se datorează, în parte, bugetului insuficient alocat educației: în 2021, din statele UE, România are al doilea cel mai mic procentaj raportat la Produsul Intern Brut (PIB) acordat educației, conform Eurostat (3,2% din PIB comparat cu media UE de 4,8%). Pe lângă efecte asupra infrastructurii școlare, dificultățile întâmpinate când vine vorba de finanțare și calcularea finanțării centrale pe baza numărului de elevi poate conduce și la o scădere a calității învățământului oferit elevilor din mediul rural.

Numărul unităților de învățământ din mediul rural este deficitar, în special în ceea ce privește grădinițele sau liceele. Din 7015 unități de învățământ la nivel național în 2021, 3122 se aflau în mediul rural conform date INS, dintre care 2780 din 4002 școli primare și gimnaziale și 207 din 1459 licee. Numărul redus de licee din mediul rural limitează accesul elevilor care termină ciclul gimnazial la continuarea educației, de cele mai multe ori aceștia fiind nevoiți să facă naveta pentru a

putea ajunge la liceu. Iar situația elevilor cu CES este cu atât mai dramatică cu cât aceștia întâmpină dificultăți suplimentare date tocmai de limitările din cauza cărora sunt integrați în această categorie: unii sunt greu deplasabili, nu au dezvoltată autonomia, nu își pot dezvolta abilități de securizare personală, familia nu poate susține financiar naveta. Lipsa unei rețele școlare adecvate, care să răspundă la nevoile tuturor elevilor în mod real duce de cele mai multe ori la scăderea performanței acestora și pot duce până la abandon școlar.

O problemă la fel de strigentă este reprezentată de formarea personalului școlar, astfel încât să fie pregătiți să ofere suport adecvat tuturor elevilor. Multe instituții educaționale se confruntă cu lipsa personalului specializat, a materialelor didactice adaptate și a echipamentelor tehnologice necesare pentru a sprijini elevii cu CES în mod eficient. Limitele în ceea ce privește pregătirea și implicarea personalului didactic au o serie de cauze, mai degrabă administrative: ca urmare a numărului redus de elevii din mediul rural, se realizează cu greu catedre didactice întregi, unitare, într-o singură unitate, cu profesori specializați pentru toate disciplinele și domeniile de intervenție educațională. Lipsa motivației este accentuată și de costurile suplimentare de achiziționare a materialelor educaționale din venitul propriu sau de naveta până la școală, în contextul în care salariul primit de cadrele didactice din România este oricum unul redus. Pentru a adresa această lipsă, în 2014 a apărut ONG-ul Teach for Romania și are ca scop principal facilitarea accesului la educație pentru copiii din medii vulnerabile, printre care cel rural, prin pregătirea și susținerea timp de doi ani a unor persoane dispuse să devină învățători și profesori în aceste medii. Cu toate acestea, deși sprijinul oferit prin acest program este unul important - implicându-se în 275 școli conform raportului de activitate din 2021 - lipsa și nevoia de cadre didactice în rural este una prea mare ca să fie acoperită de un singur program, fiind necesare acțiuni adiționale la nivel local și la nivel central.

Există situații care au devenit generalități, în care cadrele didactice se schimbă de la un an la altul, ceea ce este o limitare serioasă în formarea unei relații pedagogice adecvate cu un elev cu CES, știut fiind faptul ca acești copii au nevoie de un mediu stabil, pe care să îl cunoască; și, pe de altă parte, e important ca profesorul să cunoască specificul fiecărui astfel de elev. Pe de altă parte, atunci când este vorba de specialist din domeniul asistenței psihopedagogice, dificultatea este data de reglementările legale care impun: crearea unui post de profesor consilier școlar la un număr de cel puțin 500 de elevi, crearea unui post de logoped la peste 300 de preșcolari și școlari din ciclul primar, crearea unui post de professor de sprijin la 8 -12 elevi cu CES înmatriculați într-o unitate de învățământ, condiții care nu sunt întrunite de o singură unitate de învățământ, ducând astfel la un specialist responsabil pentru trei, patru sau chiar cinci unități școlare din mediul rural.

În plus, există și obstacole legate de atitudinile și percepțiile negative ale comunității sau chiar ale cadrelor didactice față de incluziune. Uneori, lipsa de înțelegere și acceptare a diversității poate duce la discriminare sau excludere socială a elevilor cu CES. Iar aceste atitudini afectează cu atât mai mult familia, cu cât mediile rurale reprezintă comunități restrânse în care specificul copiilor și familiei este mai ușor de cunoscut. Pentru a contracara aceste aspecte, este crucială educația și conștientizarea comunității în legătură cu beneficiile incluziunii și valorile egalității și respectului față de diversitate. În plus, este important ca școlile să promoveze un mediu pozitiv și incluziv, în care toți elevii să se simtă acceptați și sprijiniți în dezvoltarea lor academică și socială. Tot în spectrul educației este identificat un alt obstacol, cel al gradului de educație al părinților și aparținătorilor acestor copii. Este observat faptul că acolo unde familiile de proveniență înregistrează un grad scăzut de educație, diagnosticarea acestor copii este tardivă. Posibile cauze sunt: necunoașterea, de către adulți, a specificului dezvoltării copilului, acceptarea de fapt a situației fără a considera că au puterea de a interveni și ameliora, propria incapacitate de a observa anumite specificități și de a-și pune probleme.

Doar identificarea acestor obstacole nu este suficientă, e important ca în politicile viitoare să se țină cont de anumite direcții pentru a se crea intervenții punctuale și schimbări ale mediului, acolo unde aceste este cel mai defavorizat. Unele dintre direcții de care trebuie să se țină cont pot fi următoarele:

- managementul - pentru a permite construirea unui mediu educativ incluziv;

- cadrele didactice – care să dezvolte competențe profesionale specifice pentru a lucra cu elevi cu nevoi educaționale speciale;
- elevii - pentru dezvoltarea toleranței, înțelegerii, sentimentelor de susținere;
- părinții - pentru a-și susține copiii spre o dezvoltare adecvată propriilor nevoi;
- dezvoltarea infrastructurii specifice pentru elevii cu deficiențe (căi de acces, săli de odihnă și toalete speciale, facilități de recuperare etc.);
- dezvoltarea programelor școlare și a activităților special concepute - pentru a sprijini progresul școlar al elevilor cu nevoi speciale de educație - de ex. pentru educație de remediere, programe de după-amiază, educație incluzivă etc;
- asigurarea unui număr crescut de cadre didactice de asistență și personal auxiliar;

Bibliografie:

1. Asociația Reninco România (coordonator, prof. Ionel Mușu - *Ghid de predare-învățare pentru copiii cu cerințe educative speciale*, Editura Marlink, București, 2000;
2. Ion Albulescu, Horațiu Catalano - *Sinteze de Pedagogia învățământului preșcolar,* Editura DPH, București, 2019;
3. Alois, Gherguț, *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale – strategii diferențiate și inclusive în educație,* Editura Polirom, București, 2006 ;
4. Neamtu C. , Gherut A. - *Psihopedagogie speciala*, Editura Polirom, Iasi, 2000;
5. Verza F., *Introducere în psihopedagogia specială şi asistenţa socială*, Ed Fundatiei Humanitas,București, 2002;
6. https://conil.ro/integrarea-copiilor-cu-cerinte-educationale-speciale-in-invatamantul-de-masa/

TEHNICI DE PARENTING ORIENTATE SPRE DEZVOLTAREA EMOȚIONALĂ A COPIILOR

Duman-Șendrescu Laura-Cristina
Școala Gimnazială Nr. 5, Rm. Vâlcea - G.P.P. „N. Bălcescu”

Programele tradiționale de parenting se concentrează în principal pe construirea relației dintre părinte și copil, precum și pe dezvoltarea abilităților părintelui de a gestiona comportamentele dificile ale copilului, adesea neglijând aspectul înțelegerii emoțiilor acestuia și sprijinul oferit de părinte în reglarea emoțională. Cercetările sugerează că părinții care reușesc să își ghideze emoțional copiii, ajutându-i să-și identifice și să-și regleze emoțiile, contribuie la creșterea competenței emoționale a acestora. Această competență emoțională se corelează cu capacitatea copiilor de a forma și de a menține relații interumane autentice, precum și cu performanțele lor școlare.

Cu toate acestea, se constată că mulți părinți au tendința de a ignora sau de a descuraja emoțiile negative ale copiilor, ceea ce poate afecta negativ dezvoltarea lor emoțională. Emoțiile au un rol fundamental în viața copiilor, încă din primele lor zile. Capacitatea de a recunoaște și de a interpreta emoțiile într-o anumită situație este crucială pentru a dezvolta interacțiuni pozitive și relații autentice cu ceilalți. Răspunsurile părinților la emoțiile copiilor joacă un rol esențial în ajutarea acestora de a înțelege și de a-și regla propriile trăiri. Emoțiile sunt constructive și utile atunci când sunt gestionate corespunzător, dar pot crea dificultăți semnificative atunci când nu sunt înțelese sau când reacțiile noastre sunt inadecvate. Iată ce pârghii sunt necesare în suportul oferit de părinte propriului copil pentru ghidajul adecvat în dezvoltarea emoțională.

a) Importanța înțelegerii emoțiilor. Capacitatea de a înțelege emoțiile este esențială pentru calitatea interacțiunilor noastre cu ceilalți. Părinții au un rol decisiv în a-i ajuta pe copii să experimenteze și să înțeleagă emoțiile. Astfel, modul în care părinții își exprimă și își reglează emoțiile devine un model pentru copii. De exemplu, un copil va învăța despre furie din comportamentele părinților săi în momentele de frustrare. Dacă un părinte nu își controlează reacțiile agresive, copilul va considera că astfel de comportamente sunt normale. O mamă a menționat că este îngrijorată pentru că fiul ei de 3 ani și jumătate spune „Sunt foarte supărat!" și își arată furia printr-o tensiune corporală evidentă. Când am întrebat-o cine din familie se comportă astfel, ea a răspuns zâmbind că soțul ei reacționează similar când copiii nu-l ascultă.

b) Invalidarea emoțiilor copilului. Mulți părinți întâmpină dificultăți atunci când se confruntă cu emoțiile exprimate de copiii lor, mai ales dacă aceștia sunt foarte mici și emoția exprimată este negativă. Mama din exemplul anterior nu se aștepta ca fiul ei să înțeleagă furia, mai ales că o manifestă atât de intens. Astfel, reacția ei a fost de a-i invalida emoția, afirmând că nu are motive să fie furios și că este un copil rău. Studiile recente arată că această atitudine are efecte negative asupra dezvoltării competenței emoționale a copilului, deoarece acesta nu este încurajat să recunoască și să denumească emoțiile pe care le trăiește. În consecință, copilul va învăța că trebuie să își reprime furia.

c) Complexitatea emoțiilor Teoriile contemporane subliniază că toate emoțiile joacă un rol crucial în reglarea comportamentală. Nu există emoții „complet bune" sau „complet rele"; există doar emoții care ne ajută sau ne afectează, în funcție de modul în care răspundem la ele. Deși unele reacții emoționale sunt înnăscute, gândirea rațională influențează multe dintre emoțiile noastre. Emoțiile reflectă modul în care fiecare individ alege să perceapă aspectele pozitive sau negative ale evenimentelor cotidiene, în funcție de interpretarea pe care o dă situațiilor de viață.

d) Empatia în relația părinte-copil este esențială pentru a construi o relație armonioasă între aceștia. Atunci când părintele reușește să se pună în locul copilului și să perceapă lumea din perspectiva acestuia, copilul se simte înțeles. Emoțiile nu dispar dacă părintele le ignoră; în schimb, emoțiile dificile pot fi gestionate mai ușor atunci când copilul poate discuta despre ele și se simte înțeles și susținut de părinte. Astfel, copilul percepe părintele ca pe un aliat în înțelegerea lumii interne și externe, ceea ce îl face să caute mai des sprijinul acestuia.

e) Provocările empatiei. Părintele trebuie să-și controleze anxietățile personale, care pot împiedica empatia. De exemplu, atunci când un copil povestește despre o respingere de către colegi, părintele ar trebui să-și inhibe anxietatea și să reacționeze la emoția primordială a copilului, care este cea a rănirii. O reacție inadecvată ar fi să ofere sfaturi sau să încerce să rezolve problema, în timp ce o reacție adecvată ar implica empatia și oferirea de suport emoțional pentru sentimentul de rănire.

f) Trăsăturile părinților care sprijină dezvoltarea emoțională a copilului

• recunosc chiar și emoțiile de intensitate scăzută, atât la ei înșiși, cât și la copii;
• consideră emoțiile negative ale copilului ca pe oportunități de apropiere și învățare;
• empatizează cu emoțiile copilului și le validează;
• adoptă o abordare orientată spre soluționarea problemelor, stabilind limite comportamentale, discutând despre obiective și scopuri și oferind strategii pentru a face față situațiilor care generează emoții negative.

Bibliografie:

1. Leslie S. Greenberg, Norka T. Malberg, Michael A.Tompkins, Editura Trei, 2020.

BULLYING-UL CIBERNETIC

Prof. consilier școlar Roxana Ionela Stan-Predici
C.J.R.A.E. Vâlcea – Colegiul Economic, Rm. Vâlcea

Elevii sunt conectați non-stop unii cu alții. Cu o generație înainte, tinerii agresați la școală puteau considera orele petrecute acasă, o pauză de la ridiculizare.

Astăzi, copiii sunt conectați unii cu ceilalți în mod constant, prin intermediul sms-urilor, al chatului și al site-urilor de socializare, din păcate, cei care au obosit să fie victima bullying-ului nu au parte de prea mult răgaz. Părinții, deseori imigranți digitali în țările virtuale native ale copiilor lor, se dau bătuți, crezând că nu au aptitudinile tehnice necesare pentru a ține pasul cu ceea ce fac odraslele lor pe internet. Această renunțare generală la responsabilitate din partea adulților le-a oferit copiilor care agresează dovada incontestabilă că ei controlează situația și că felul în care folosesc tehnologia poate controla cultura grupului lor de covârstnici liber și nestingherit de intervenția adulților.

Bullying-ul cibernetic este atunci când cineva își bate joc în mod repetat de o altă persoană pe internet, când șicanează repetat pe cineva prin intermediul sms-urilor sau atunci când cineva publică pe internet materiale despre o persoană pe care nu o place. Pericolul agresiunii cibernetice nu este reprezentat de numărul de făptași și de victime, ci mai degrabă de amploarea prejudiciului pe care un singur incident îl poate provoca.

Bullying-ul cibernetic are loc deseori concomitent cu alte tipuri tradiționale de bullying, dar acesta diferă prin:

1. Bullying-ul cibernetic poate avea loc anonim, pentru că autorii operează din spatele computerelor sau al telefoanelor inteligente, nu față în față. Tinerii au impresia că pot rămâne nepedepsiți pentru agresiunile lor și că nu sunt nevoiți să le recunoască.

2. Pentru mulți tineri, anonimatul reprezintă și un bilet prin care scapă de vină. Tinerilor le este mult mai ușor să fie cruzi atunci când nu trebuie să privească în ochi victima cruzimii lor.

3. Suferința devine virală. Bullying-ul tradițional este un conflict personal între agresor și victimă. Pot fi prezenți și martori, dar în cazul unui episod de bullying dimensiunea publicului este limitată la numărul persoanelor care pot încăpea pe un culoar sau asculta o convorbire telefonică. În schimb, în cazul agresiunii cibernetice, publicul potențial este uriaș. Tehnologia permite forward-uri, share-uri și like-uri aproape nelimitate. Cu ajutorul tehnologiei, acesta poate fi umilit în școală, în toată comunitatea sau chiar în toată lumea. Câteva simple apăsări de taste poate provoca daune imediate și aproape inimaginabile.

4. Ce se petrece pe internet rămâne pe internet. Bullying-ul tradițional poate fi considerat un eveniment singular. Se întâmplă, apoi se termină. Suferința persistă, fără îndoială, dar incidentul are o concluzie distinctă. Când un copil este victima agresiunii cibernetice, stigmatizarea sa poate fi repetată la nesfârșit, în timp ce fotografiile, filmările și mesajele sunt trimise și retrimise. Aceste postări rămân pe internet pentru o perioadă nedeterminată. Chiar și când un agresor își cere scuze pentru un atac cibernetic și șterge o postare, acel element continuă să existe și poate fi redistribuit de pe oricare alt site pe care a fost deja transmis.

5. Nu există limite de timp sau de spațiu în cazul agresiunii cibernetice. În timp ce bullying-ul fizic presupune ca doi oameni să fie în același loc, în același timp, bullying-ul cibernetic se dezvoltă în timp și spațiu. O persoană tânără poate fi în același timp și în siguranță acasă, împreună cu familia sa, și atacată online de către colegii săi.

Felul în care copiii se poartă unii cu alții cu ajutorul tehnologiei este o simplă extensie a felului în care se poartă unii cu alții față în față și nu un tip de comportament cu totul nou sau diferit. *Tehnologia pare să agraveze cruzimea,* dar putem fi siguri că nu ea o cauzează. Oprirea bullying-ului care se desfășoară pe internet este mai degrabă ceva la care orice adult își poate aduce

contribuția. Tinerii de azi au nevoie de eforturile concentrate, unite și cuprinzătoare ale adulților dispuși să ia atitudine în mod direct în fața acestui pericol.

Trebuie să-i pregătim chiar și pe cei mai mici dintre copii pentru a trăi online în siguranță. A deține și a publica fotografii cu părțile intime ale unui minor este o infracțiune. Mulți tineri nu conștientizează consecințele legale pe care le pot avea acțiunile lor de pe internet. Adulții trebuie să își educe copiii cu privire la riscurile propriului comportament online și să le ofere abilitățile necesare pentru a se proteja de prejudecățile de durată. Acest tip de educație ar trebui să înceapă chiar în momentul în care copiii încep să folosească tehnologia sau să petreacă timp cu persoane care o folosesc.

Interacțiunile dintre semeni

Părinții sunt de ajutor atunci când îi încurajează pe copii să-și lase deoparte dispozitivele digitale în timpul situațiilor de natură socială și să interacționeze cu semenii lor prin buna și bătrâna joacă. În cazul celor mai mici, de obicei este destul de simplu să încurajăm joaca imaginativă, netehnologizată. Jocurile pe computer, urmărirea clipurilor pe YouTube, comentariile pe Facebook, share-urile pe Tumbir și descărcarea aplicațiilor de ultimă oră pot părea modalități nevinovate prin care copiii își petrec timpul împreună, dar cei care au grijă de ei le fac un serviciu mai mare dacă îndepărtează tehnologia din amestecul social și organizează evenimente la care copiii să interacționeze față în față.

Interacțiunile dintre adulți și copii

Tinerii trebuie să aibă o relație suficient de bună cu adulții, astfel încât să le poată vorbi despre episoadele de bullying care se petrec pe internet. Chiar și celor mai atenți observatori le poate scăpa o activitate online îngrijorătoare și niciun adult nu poate ține evidența tuturor membrilor rețelei de socializare a copilului lor. Un tânăr obișnuit are între 3 și 5 pagini de Facebook, în timp ce părinții săi știu doar despre una dintre ele. Singura opțiune viabilă pentru adulții care vor să știe ce se petrece pe internet este să creeze zilnic un mediu în care tinerii se simt suficient de în siguranță pentru a se destăinui. Părinții și personalul didactic trebuie să-i educe pe tineri să aibă relații sociale sănătoase, să-i trateze cu respect pe ceilalți în timpul întâlnirilor de pe internet și să stea de vorbă cu cineva despre episoadele de bullying cibernetic. Părinții și cadrele didactice trebuie să își asume responsabilitatea de a-i educa pe copii cu privire la consecințele morale și legale pe termen lung ale bullying-ului cibernetic.

Interacțiunile dintre adulți

Una dintre cele mai sigure metode prin care adulții pot afla de incidentele de bullying cibernetic este să fie conectați cu alți adulți. Specialiștii și părinții trebuie să se simtă suficient de în siguranță pentru a primi și a oferi informații sincere, câteodată greu de auzit, despre copii. Această siguranță este obținută atunci când interacțiunile dintre adulți sunt fundamentate pe mentalitatea că ”suntem cu toții împreună în asta” și nu alimentate de acuzații precum ”Uite ce a făcut obrăznicătura ta de copil.”

Aproape orice copil poate fi implicat într-o situație delicată pentru că vrea să facă parte dintr-un grup, pentru că are un moment de judecată proastă sau pentru că este implicat într-un episod de cruzime. Este esențial să rămânem deschiși în fața acestei realități. Ideea de bază este: copiii vor face greșeli online. Rolul nostru de adulți este să nu-i lăsăm să facă aceleași greșeli iar și iar, iar felul în care putem să facem acest lucru începe cu o conștientizare a momentelor în care se iau decizii proaste, apoi îndrumându-i pe copii să își repare greșelile și să nu mai repete acel comportament. Oricât de greu ar fi pentru părinți să audă despre comportamentul crud al copilului lor, pentru alți adulți este și mai greu să fie cei care aud vești proaste despre un incident de bullying cibernetic. Acești adulți își fac griji despre felul cum vor fi judecați. Le este teamă să nu fie acuzați că prezintă în mod exagerat situația. Nu vor să fie catalogați drept pârâcioși. Aceste temeri sunt reale, dar ca adulți trebuie să fim suficient de puternici pentru a le face față. Când adulții sunt conștienți de bullying-ul cibernetic, dar nu intervin, aceștia sunt, în cel mai bun caz, incompetenți și, în cel mai rău caz, complici. Când adulții nu se informează reciproc, eșuăm. Eșuăm în fața copiilor care au fost victime, dar consolidăm puterea copiilor care agresează.

Educați-i pe copii cu privire la netichetă și la comportamentul acceptabil pe internet. Nu există o formulă aplicabilă la toate vârstele pentru folosirea în siguranță a tehnologiei. Neticheta este cod al bunelor maniere adaptat la comportamentul pe internet și pe rețelele de socializare.

Cele 8 reguli sunt adresate în mod direct copiilor și oferă sfaturi practice despre cum să folosească tehnologia, astfel încât să respecte demnitatea colegilor lor și să reflecte valorile pozitive ale majorității școlilor, organizațiilor și familiilor:

1. Alegeți-vă cuvintele cu grijă. Dacă nu i-ați spune cuiva un anumit lucru în față, nu o spuneți nici în sms-uri sau pe internet. Tehnologia face ca lucrurile impulsive sau răutăcioase să fie prea ușor de spus. Persoana care citește mesajul nu poate vedea expresia facială și nu poate auzi tonul vocii. Deseori, pe internet, sarcasmul și umorul se pierd, așa că evitați să le folosiți. Tastați cu grijă, evitați să folosiți doar MAJUSCULELE, pentru că dau impresia că sunteți nervos sau că ȚIPAȚI.

2. Internetul nu este o armă. Nu bârfiți alte persoane atunci când accesați internetul. Cuvintele voastre pot fi interpretate greșit, pot fi manipulate și redirecționate fără permisiunea voastră. Nu este corect să vorbiți despre oameni când aceștia nu se pot apăra. Rețelele de socializare nu ar trebui folosite niciodată pentru a vă exclude strategic colegii aflați în afara unui grup de colegi sau pentru a scoate din lista de prieteni o persoană după o ceartă.

3. Ceea ce publicați este permanent. Odată ce împărtășiți ceva online, pierdeți controlul asupra locurilor în care informația poate ajunge, al persoanei care poate redirecționa acest lucru, al persoanei care îl poate vedea și al felurilor în care poate fi folosit. Oricât de mult ați crede acum că puteți avea încredere în iubitul vostru în privința pozelor intime sau în prietenul vostru cel mai bun în privința secretelor, tot ar trebui să vă abțineți să le trimiteți. La fel și cu alte informații personale. Poate că nu vă imaginați acestea acum, dar într-o zi acele informații pot fi deformate și folosite împotriva voastră.

4. Cui i se adresează acest mesaj? Ce se petrece în spațiul virtual rămâne în spațiul virtual....pentru totdeauna. Deși doriți să trimiteți mesajul vostru privat sau poza voastră unei singure persoane, țineți minte că acestea pot fi copiate și redirecționate către un număr infinit de oameni. Nu publicați niciodată o poză sau un mesaj pe care nu ați vrea să le vadă toată lumea. Fiți precauți în privința pozelor și a filmărilor pe care le permiteți colegilor să vi le facă. Câteodată, aceste imagini sunt distractive la început, dar pot fi folosite în moduri rușinoase mai târziu. Aveți grijă să aveți mereu toate hainele pe voi și nu vă angrenați, atunci când sunteți filmați, în niciun fel de comportament glumeț care poate fi scos din context și folosit, mai târziu, împotriva voastră.

5. CACM? Fiți binevoitori și nu folosiți niciodată e-mailul pentru a spune lucruri urâte, neplăcute sau răutăcioase despre oameni și nimănui. Opriți-vă și întrebați-vă: ”Ce ar crede mama dacă ar citi aceste lucruri?” postați în consecință.

6. Nu vă grăbiți! În această lume a mesajelor instantanee și a contactului constant, puteți fi tentați să spuneți orice vă vine în minte într-un moment sau altul. Nu cedați acestei tentații. Luați-o încet și gândiți-vă înainte de a publica orice gând, răspuns sau reacție care vă stă pe limbă, mai ales dacă simțiți o emoție intensă, precum furie sau tristețe. Așteptați până veți fi analizat lucrurile mai bune și ”răcoriți-vă” înainte de a publica ceva ce nu poate fi retras.

7. Nu vorbiți cu străinii. Vă amintiți de acest sfat pe care vi-l dădeau părinții când erați mici? Se aplică și azi și este foarte important să vi-l amintiți când sunteți pe internet. Prădătorii stau la pândă în spațiul virtual și dețin metode inteligente, ascunse, de a le solicita tinerilor informații personale. Nu oferiți niciodată informații personale, cum ar fi numele vostru complet, adresa de acasă, fotografii personale, numele școlii la care mergeți sau numărul de telefon.

8. Fiți la curent cu legea. Bullying-ul cibernetic este o faptă în afara legii. Acum știți. A pretinde că nu știți nu este o opțiune. Ignoranța în privința legii nu este o modalitate viabilă de apărare pentru niciun tânăr, iar aceia care sunt prinși că folosesc tehnologia și rețelele de socializare pentru a provoca altora suferințe emoționale pot fi pedepsiți prin amendă sau chiar încarcerare. Prietenul care a publicat o fotografie intimă este răspunzător din punct de vedere legal. La fel și oricine o redirecționează.

Controlul parental are limitele sale și copiii sunt foarte pricepuți când vine vorba despre testarea limitelor. Setările automate de siguranță reprezintă o primă linie de apărare foarte bună, dar cel mai bine este să o fortificăm cu discuții, sfaturi, standarde, cunoștințe, interese, cu o supraveghere eficientă și cu mult sprijin acordat celor tineri.

Încurajați-i pe copii să învețe unii de la alți. Dacă lucrați într-o școală sau cu un grup de tineri, solicitați-le să conceapă și să prezinte sfaturi și strategii de prevenire a bullying-ului cibernetic în rândul elevilor din clasele mai mici. Încurajați-i să folosească tehnologia pentru a-i învăța pe alții despre tehnologie. De exemplu, elevii ar putea să creeze un mesaj video anti-bullying și să-l distribuie colegilor prin intermediul YouTube-ului. Sau ar putea să realizeze o prezentare scurtă în ppt pentru a-și educa colegii cu privire la bullying-ul cibernetic. Ambele proiecte oferă tinerilor ocazia de a folosi tehnologia în moduri constructive și de a expune acest subiect publicului.

Acasă, rugați un frate mai mare să compună pentru frații mai mici între 3 și 5 scenarii realiste despre bullyinul cibernetic. Provocați-i pe copii să colaboreze pentru a dezvolta răspunsuri realiste și eficiente pentru fiecare dintre situații. Prin această activitate, părinții vor căpăta cunoștințe despre situațiile ttipice despre bullying-ul cibernetic cu care se confruntă copiii lor, iar frații au ocazia să lucreze împreună în vederea găsirii unor soluții pozitive. Când este cazul, părinții pot oferi îndrumare. Supravegherea eficientă a activității de pe internet a copiilor variază în funcție de vârstă. Tinerii au de câștigat de pe urma participării active a adulților în explorările virtuale. Chiar le face plăcere acest lucru. În anii preșcolari și primii ani de școală elementară, copiii nu au nevoie atât de protecție în fața agresiunii cibernetice, cât de îndrumare în ce privește navigarea pe site-uri, lucrul cu aplicațiile, protejarea identității online și evitarea oamenilor dubioși prezenți pe site-uri dubioase. Pe măsură ce copiii cresc, devine tot mai complicat să fie supravegheați. Când ajung în anii superiori ai ciclului primar, la gimanziu și la liceu, tinerii au cunoștințele, abilitățile și dorința de a folosi tehnologia independent de adulți. Ar putea chiar să aibă telefoane mobile personale sau computerele în dormitorul lor, ceea ce îngreunează mult supravegherea din partea adulților. Prevenția este mult mai importantă decât remediul când vine vorba despre siguranța copiilor pe internet și, de aceea, este foarte important ca adulții să construiască o relație profundă cu cei tineri și să îi educe cu privire la comportamentul acceptabil pe internet, înainte ca aceștia să îl folosească de unii singuri. Adulții trebuie să își țină răsuflarea și să spere că se vor întâmpla doar lucruri bune.

Bibliografie:

1. Signe Whitson, Stop bullying, 8 strategii eficiente pentru părinți și profesori de recunoaștere, oprire și prevenire a comportamentului agresiv, Editura Herald, București, 2014
2. Hay, L.L. (2011). Afirmațiile pozitive. Brașov: Editura Adevăr Divin. • Sanderson, A. (2017). Self Talk: How to Train Your Brain to Turn Negative Thinking into Positive Thinking & Practice Self Love (2nd Edition), Walnut Publishing.
3. https://www.youtube.com/watch?v=8AQQqJEwkjw&feature=emb_imp_woyt
4. Băban, Adriana (coord.) (2001). Consiliere educaţională. Cluj-Napoca: Editura PSINET.
5. Jigău, Mihai şi colab. (2006). Prevenirea şi combaterea violenţei în şcoală, Ghid practic pentru cadre didactice. Buzău: Alpha MDN.

AGRESIVITATE ÎN RÂNDUL ELEVILOR

Prof. Alexie Carmen – Petronela
Liceul Tehnologic Forestier, Râmnicu Vâlcea

Violenţa – este considerată violarea generală a drepturilor fiinţei umane: dreptul la viaţă, la demnitate, la securitate şi la integritate fizică şi mentală.

Noţiunea de violenţă este discutată în relaţie cu cea de agresivitate Majoritatea analizelor privilegiază ideea că agresivitatea ţine mai mult de instinct, în timp ce violenţa ţine mai mult de cultură, educaţie, context. Rădăcina latină a termenului violenţă este „vis", care înseamnă "forţă" şi trimite la ideea de putere, dominaţie, de utilizare a superiorităţii fizice asupra altuia.

Agresivitatea trebuie înţeleasă într-un context de interacţiune socială care presupune în mod obligatoriu vătămare. Ea este, deci, o acţiune vătămătoare, orientată împotriva unui organism, iar a vătăma înseamnă a traumatiza, a leza, a distruge, componente care afectează, enervează şi jignesc.

Între elevii care frecventează diferite niveluri de învăţământ apar forme specifice de violenţă: bătaie, agresivitate verbală, furturi etc. Aceste forme de violenţă sunt menţionate cu pondere mai ridicată la nivelul şcolilor cu clase I-VIII (unde diferenţa de vârstă dintre copiii din clasele mici faţă de cei din clasele finale este de până la 8 ani), comparativ cu unităţile de învăţământ post-obligatoriu.

În cazul acestor forme de violenţă, cel mai adesea, copii de vârstă mai mică sunt victimele elevilor din clasele mai mari. Alte situaţii de violenţă şcolară fac referire la conflictele dintre elevii care aparţin unei scoli şi cei din afara acesteia.

Consiliul Europei a recomandat câteva principii directoare în confruntarea cu fenomenul violenţei şcolare:

- conceperea prevenirii violenţei ca o dimensiune centrată pe educaţie în spiritul civismului democratic (toleranţă şi relaţii interculturale, egalitate între sexe, respectarea drepturilor omului, gestionarea pacifistă a conflictelor, valorizarea persoanei, a nonviolenţei);
- considerarea tinerilor ca actori şi parteneri-cheie în orice acţiune desfăşurată în această direcţie;
- conceperea unor modalităţi de acţiune înainte ca faptele de violenţă să se declanşeze, avându-se în vedere sensibilizarea tuturor actorilor implicati şi prevenirea timpurie a violenţei;
- prevederea unor modalităţi de reacţie rapide şi echilibrate în cazul declanşării faptelor de violenţă;
- conştientizarea necesităţii de acţiune la toţi actorii implicaţi şi întărirea mobilizării acestora;
- promovarea dezvoltării de schimburi, dialoguri la toate nivelurile în cadrul comunităţii;

Manifestarea violenţei în şcoală - tendinţe semnalate la nivel internaţional

- Violenţa fizică – violenţa simbolică
- Violenţa – expresie a intoleranţei faţă de diferenţele etnice, religioase, de gen, de statut social
- Multiplicarea violenţei faţă de profesori, creşterea numărului de violenţă extremă în spaţiul şcolar
- Difuzia mediului proxim şcolii în spaţiul şcolar

Violenţa în şcoala românească – elemente de context

- Tensiunile sociale asociate perioadelor de tranziţie – difuzie la nivelul şcolii
- Procesele de schimbare sunt însoţite de tensiuni
- Democratizarea şcolii - nevoia unor reevaluări de rol, de statut, de norme şi valori ale actorilor
- Rolul mass-media în informarea publicului
- Efecte ale mass-media asupra dezvoltării copiilor

VIOLENŢA NAŞTE VIOLENŢĂ!

Actori ai violenţei în şcoală

- Violenţa între elevi
- Manifestări violente ale elevilor faţă de profesori
- Manifestări violente ale profesorilor faţă de elevi
- Părinţii – actori ai violenţei în şcoală
- Violenţa în proximitatea şcolii

ŞCOALA - UN LOC TOT MAI VIOLENT

Cele mai frecvente forme de violenţă între elevi

- Loviri – agresiune fizică, injurii, jigniri
- Agresiune non verbal
- Atitudini ironice, sarcastice
- Refuzul îndeplinirii sarcinilor, ignorarea mesajelor transmise, indisciplina
- Absenteismul, fuga de la ore

STOP VIOLENŢEI ÎN ŞCOALĂ!

Un copil este ca o sămânţă de floare. Un copil este ca o sămânţă de floare... Cât de frumos va crește, cât de frumos va rodi, Depinde de grădinarul care o va îngriji, De ce pământ şi de câtă lumină şi apă are, de cât este de ferită de frig, de furtună și de soare prea tare. E atât de plăpândă... Cum ai putea s-o rupi ori să o calci în picioare când e tot ce va mai rămâne în urma ta. (Irina Petrea)

Bibliografie:

1. https://slideplayer.ro/slide/17303254/
2. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/44-52_4.pdf
3. https://www.scritub.com/sociologie/Violenta-in-mediul-scolar91151521.php

IMPORTANȚA SATISFACERII NEVOILOR PSIHOLOGICE DE BAZĂ ALE ELEVILOR

Profesor consilier școlar Hoidrag Traian
Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Vâlcea

I. Introducere

În procesul educativ, studiile de specialitate menționează rolul foarte important al motivației elevilor de a-și direcționa și menține atenția către îndeplinirea obiectivelor din domeniul educațional și de a se implica în mod constant în diferitele tipuri de activități educative. Totodată, în activitatea profesională, se constată o discrepanță între ceea ce se așteaptă de la elevi și ceea ce aceștia efectiv realizează, ceea ce creează de cele mai multe ori confuzie și chiar furie în rândul părinților și profesorilor, iar în rândul elevilor se observă din ce în ce mai mult reducerea performanței școlare, a entuziasmului față de școală, a implicării în sarcinile încredințate, concomitent cu adoptarea unor comportamente problematice, cum ar fi utilizarea rețelelor de socializare, a jocurilor video, consumul de tutun și de canabis, etc. Un model teoretic care ne clarifică aspectele observate este teoria autodeterminării (TA), care este una dintre cele mai cuprinzătoare teorii, datorită numărului mare de studii efectuate, are aplicabilitate într-o multitudine de domenii, inclusiv în educație, sport, dar și în consiliere. Utilizarea acestei teorii în consiliere este *"deosebit de relevantă deoarece o sarcină*

centrală a consilierii este de a sprijini clientul să exploreze, să identifice, să inițieze și să susțină în mod autonom un proces de schimbare" (Deci & Ryan, 2008), al stilului său de gândire și al conduitei personale. Conform TA, motivația se împarte în 3 tipuri, pe un continuum începând de la tipul de amotivație (sau lipsa motivației), care reprezintă cea mai scăzută autonomie relativă, la tipul motivației extrinseci și apoi tipul motivației intrinseci, care corelează cu autonomia relativă cea mai ridicată, respectiv cu împlinirea nevoilor de bază.

II. Metodă

Obiectivul acestui studiu este identificarea nivelului de satisfacere a nevoilor psihologice de bază (NPB) – Autonomie, Competență și Relaționare, pe un eșantion constituit din adolescenți români și constatarea unor posibile diferențe în rezultatele obținute, pe criterii de sex și vârstă.

Eșantion:

Adolescenți (N=1302, M=.46, SD=.49) - 703 fete (54%), 599 băieți (46%), cu vârsta cuprinsă între 12 și 18 ani (M=15,01, SD=1.97) din județul Vâlcea, România, aleși în mod aleatoriu, cu respectarea standardelor psihologice în domeniu și a regulamentului GDPR. Completarea răspunsurilor s-a realizat după obținerea consimțământului de participare la studiu, în mod individual și anonim, cu respectarea confidențialității datelor colectate.

Instrumente utilizate:

Scala satisfacerii nevoilor psihologice de bază, tradusă și adaptată după Scala Satisfacerii/ Frustrării Nevoilor Psihologice de Bază elaborată de Van der Kaap-Deeder, Soenens, Ryan & Vansteenkiste, (2020), care conține 12 itemi (α=.89), și măsoară pe scală Likert (Complet Neadevărat=1, Neadevărat=2, Neutru=3, Adevărat=4, Complet Adevărat=5) gradul de satisfacere a nevoilor psihologice de bază (autonomia, relaționarea și competența).

Ipotezele cercetării:

1. Fetele vor avea un nivel mai scăzut de satisfacere a nevoii de autonomie, în comparație cu băieții.
2. Băieții vor avea un nivel mai ridicat de satisfacere a nevoii de competență, în comparație cu fetele.
3. Fetele vor avea un nivel mai ridicat de satisfacere a nevoii de relaționare, în comparație cu băieții.
4. Cu cât crește vârsta, cu atât crește nivelul de satisfacere a NPB.
5. Adolescenții din mediul rural vor avea un nivel mai ridicat de satisfacere a NPB, decât cei din urban.

III. Rezultate

Ipoteza 1 - „*Fetele vor avea un nivel mai ridicat de satisfacere a nevoii de autonomie, în comparație cu băieții*” se confirmă, în sensul că fetele predomină la aproximativ toate nivelurile de satisfacere a autonomiei. Așa cum se poate observa și în Fig. nr. 1, comparativ cu băieții (b), fetele (f) predomină la nivelurile scăzut (f=1,07%, b=0,61%), mediu (f=5,99%, b=5,45%), ridicat (f=16,42%, b=14,74%) și foarte ridicat (f =30,47%, b=25,02%), dar la nivelul foarte scăzut (f=0,08%, b=0,15%), fetele sunt într-un procent ușor mai scăzut decât băieții.

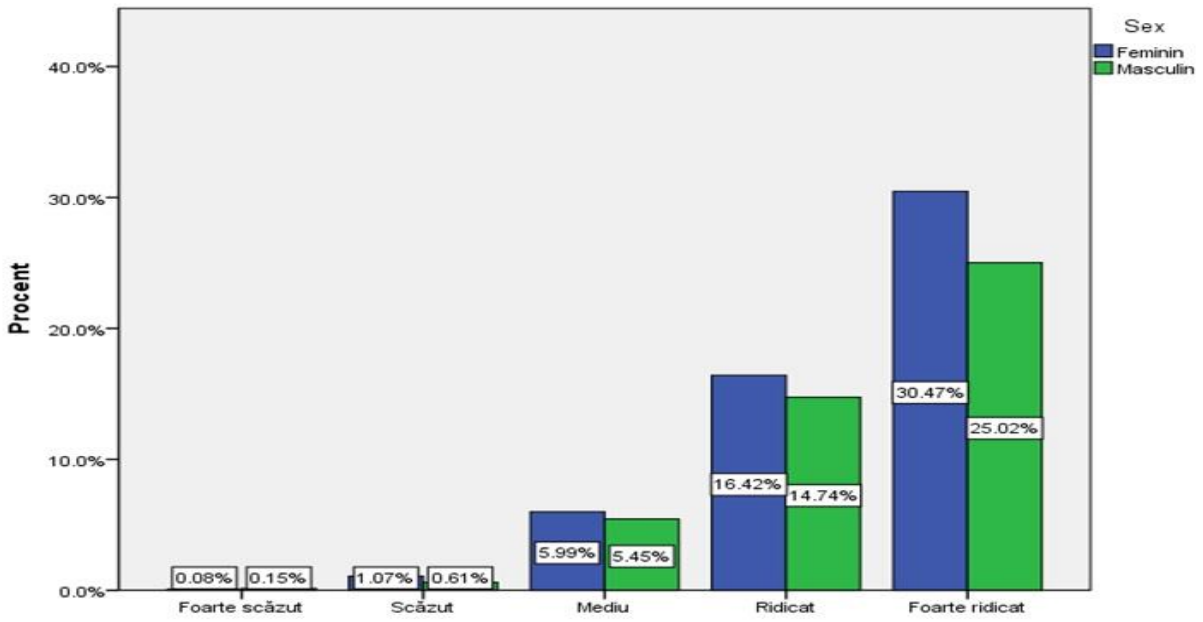

Fig. nr.1 Nivelul de satisfacere a Autonomiei diferențiat pe criteriul de sex [aparține autorului]

Ipoteza 2.*"Băieții vor avea un nivel mai ridicat de satisfacere a nevoii de competență, în comparație cu fetele"* se infirmă, în sensul că fetele predomină la aproximativ toate nivelurile de satisfacere a nevoii de competență. Așa cum se poate observa și în Figura nr. 2, comparativ cu fetele (f), băieții (b) predomină doar la nivelul foarte scăzut (f=0,08%, b=0,31%), pe când fetele (f) predomină la nivelurile scăzut (f=1,46%, b=0,84%), mediu (f=7,60%, b=6,52%), ridicat (f=19,65%, b=17,81%) și foarte ridicat (f =25,25%, b=20,49%).

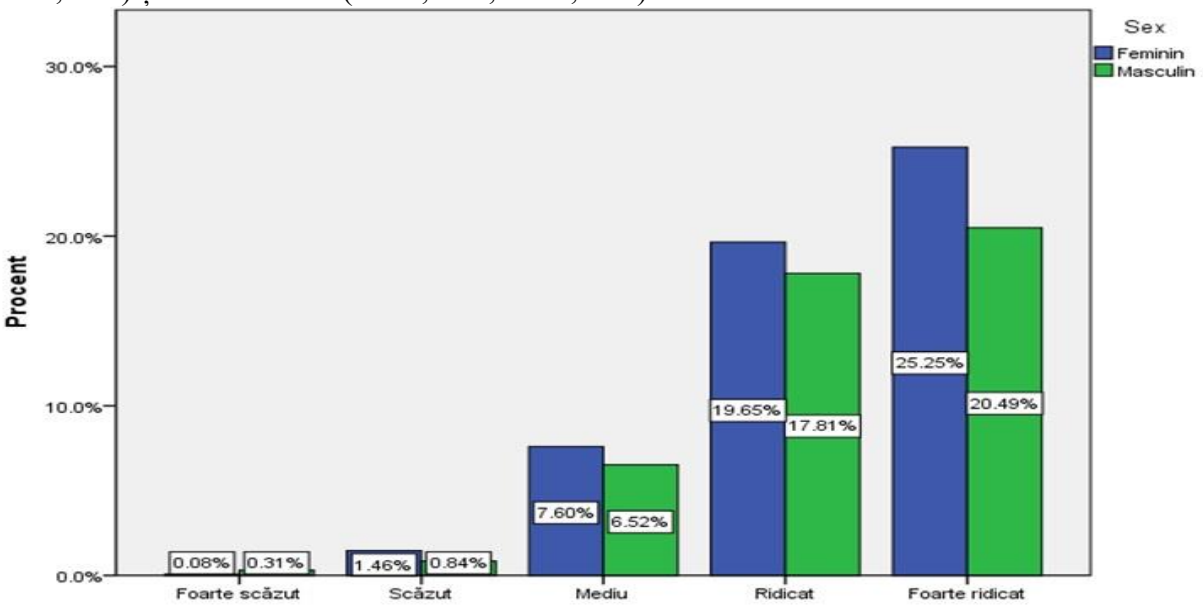

Figura nr.2 Nivelul de satisfacere a Competenței diferențiat pe criteriul de sex [aparține autorului]

Ipoteza 3. *"Fetele vor avea un nivel mai ridicat de satisfacere a nevoii de relaționare, în comparație cu băieții"* se confirmă parțial, în sensul că fetele predomină doar la nivelul foarte ridicat (f=35,00%, b=24,64%), iar băieții predomină la celelalte niveluri.

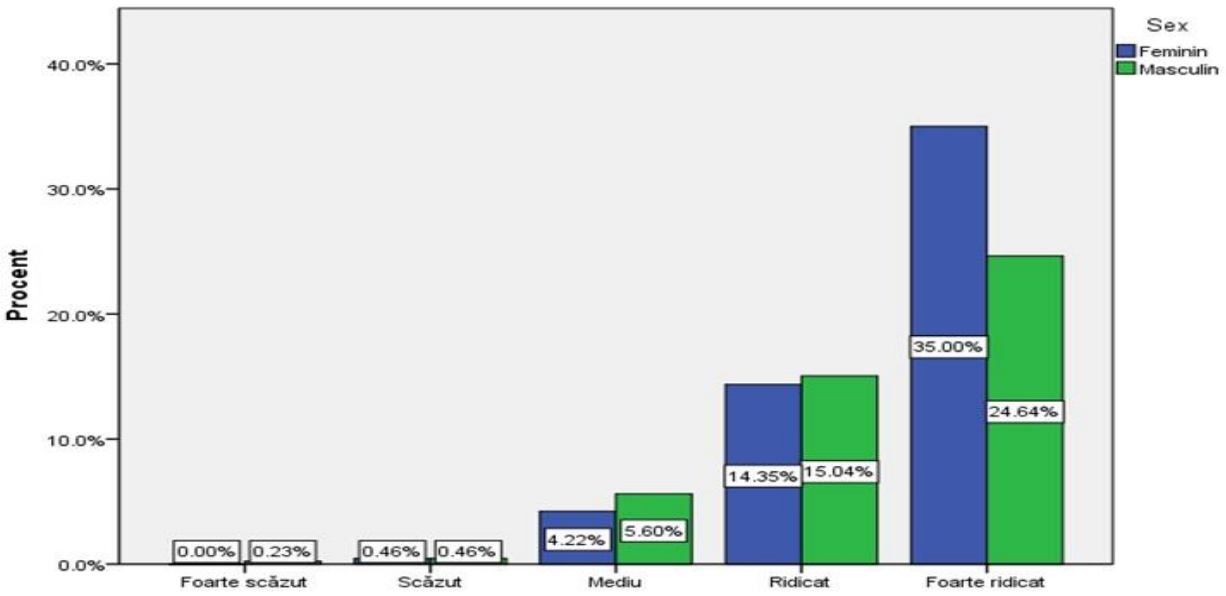

Figura nr.3 Nivelul de satisfacere a Relaționării diferențiat pe criteriul de sex [aparține autorului]

Ipoteza 4. *„Cu cât crește vârsta, cu atât crește nivelul de satisfacere a nevoilor de autonomie, relaționare și competență”* se infirmă. Există o corelație Spearman nesemnificativă între autonomie (r_s=.048, N=1302, *p*=.084), relaționare (r_s=.025, N=1302, *p*=.374) și competență (r_s=.048, N=1302, *p*=.081) și vârsta respondenților.

Ipoteza 5. *„Adolescenții din mediul rural vor avea un nivel mai ridicat de satisfacere a NPB, decât cei din urban”* a fost verificată cu *Independent Samples Test,* și se confirmă, dar cu mențiunea că, diferența este una redusă între cei din rural și urban. Adolescenții din rural (N=520, *M*=16,48, *SD*=3,24). obțin scoruri ușor mai ridicate *t*(13)=-13, *p* < .002, la nivelul de satisfacere a NPB decât cei din urban (N=783, *M*=16,51, *SD*=3,14).

IV. Concluzii și recomandări

Rezultatele studiului ne arată că nevoile psihologice de bază – autonomia, competența și relaționarea, sunt mai accentuate în rândul băieților decât în rândul fetelor și că fetele identifică și utilizează strategii mai eficiente pentru atingerea unui nivel ridicat de satisfacere a lor. Aceste nevoi sunt constante pe toată durata adolescenței, neînregistrându-se modificări semnificative odată cu trecerea anilor, în ceea ce privește nivelul lor de satisfacere. De asemenea, adolescenții care locuiesc în mediul rural prezintă un nivel ușor mai ridicat de împlinire a acestor nevoi, decât cei din mediul urban. Intervențiile în rândul elevilor care se focusează pe creșterea nivelului de satisfacere a acestor nevoi pot contribui la construirea motivației intrinseci și, implicit, la obținerea unor rezultate pozitive atât în plan educațional, cât și în ceea ce privește crearea unui mediu sigur în unitățile de învățământ și prevenirea comportamentelor problematice.

Bibliografie:

1. Deci, E. L., & Ryan, R. M. Self-determination theory: A macrotheory of human motivation, development, and health. *Canadian psychology/Psychologie canadienne*, 2008, *49*(3), p. 182.
2. Van der Kaap-Deeder, J., Soenens, B., Ryan, R. M., & Vansteenkiste, M. Manual of the basic psychological need satisfaction and frustration scale, *Ghent University, Belgium,* 2020, pp. 26-27.

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ ȘI OPORTUNITĂȚI REALE DE ÎNVĂȚARE

Prof. Andrei Simona
Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab”, Rm. Vâlcea

Se estimează că în întreaga lume există 240 de milioane de copii cu nevoi speciale. La fel ca toți copiii, au ambiții și visuri pentru viitorul lor. Experiența mea la catedră mi-a arătat că ei au nevoie de o educație de calitate pentru a-și dezvolta abilitățile și a-și atinge potențialul.

De cele mai multe ori, se confruntă cu bariere persistente în calea educației, care provin din discriminare, stigmatizare și eșecul obișnuit al factorilor de decizie de a accepta dizabilitatea în serviciile școlare.

Educația incluzivă înseamnă oportunități reale de învățare pentru grupurile care au fost excluse în mod tradițional - nu numai pentru copiii cu dizabilități, ci și pentru vorbitorii de limbi minoritare.

Sistemele incluzive apreciază contribuțiile unice pe care elevii din toate mediile le aduc în clasă și permit grupurilor diverse să se dezvolte unul lângă altul, în beneficiul tuturor.

Ce este practica incluzivă?

În opinia mea, practica incluzivă poate fi definită drept atitudinile și metodele care asigură accesul tuturor elevilor la învățământul general. Toată lumea se străduiește să se asigure că toți elevii se simt bineveniți și apreciați și că primesc sprijinul potrivit pentru a-și dezvolta competențele și a-și atinge obiectivele. Atunci când educația este cu adevărat incluzivă, aceasta poate fi benefică pentru toți elevii, nu doar pentru elevii cu dizabilități.

Filosofia educației incluzive printre elevi

Este știut că filozofia educației incluzive trebuie să se răsfrângă asupra tuturor dimensiunilor din cadrul vieții școlare.

Dimensiunea culturală - Toți membrii din cadrul instituțiilor școlare trebuie să se ghideze după dezideratul comun al școlii incluzive, iar acest lucru poate fi văzut foarte ușor în modul de abordare la nivel de instituție școlară.

Dimensiunea strategică – Epicentrul culturii școlare și dezvoltării strategiilor viitoare ale școlii trebuie să aibă la bază filosofia educației incluzive. Acest lucru poate lua naștere prin adoptarea unor strategii care să vizeze implicarea tuturor elevilor în activități comune, ce au ca scop consolidarea relațiilor dintre aceștia.

Strategiile vizează capacitatea de rezolvare a problemelor din viața cotidiană a copiilor, având la bază un spirit cooperant și solidar.

Dimensiunea practică are în vedere aplicarea la nivelul clasei de elevi și la nivelul școlii per ansamblu a tuturor strategiilor ce vizează incluziunea copiilor indiferent de apartenență etnică sau socială, religie, naționalitate sau deficiență.

5 metode-cheie folosite în construirea unui climat incluziv în sala de clasă

- Cunoaște elevii și lasă-i și pe ei să te cunoască pe tine: Stabilirea unei legături cu elevii necesită timp, dar putem începe chiar cu primele zile de școală. Creând oportunități pentru ca elevii să vă împărtășească interesele, provocările și aspirațiile lor, dar și invers, se creează o legătură care poate continua să crească. Gândiți-vă la ceea ce a funcționat pentru tine în trecut și la ceea ce nu a funcționat; ce puteți face în mod constant pentru a vă conecta cu fiecare elev?
- Creează un spațiu sigur pentru ca elevii să împărtășească valori cheie în procesul de incluziune: Elevii au nevoie, de asemenea, de timp explicit pentru a stabili conexiuni cu colegii lor. Împărțiți în mod regulat elevii în noi grupuri mici și folosiți strategia "Văd, gândesc, mă întreb" pentru a digera ceva despre care au învățat sau un eveniment de actualitate care ar putea fi în mintea lor. Prin modelarea modului în care ar trebui să

funcționeze acest lucru și prin crearea unor norme de grup, elevii pot avea conversații fructuoase care să dezvolte empatia și să împărtășească opinii diferite într-un mod respectuos. Consolidarea abilităților socio-emoționale, cum ar fi empatia, recunoștința și compasiunea, în sala de clasă încurajează interacțiunile pozitive între elevi.

- Planifică procesul didactic într-o varietate de moduri: Există din ce în ce mai multe dovezi care arată că lecțiile gamificate influențează în mod pozitiv implicarea elevilor. Pentru a apela la diferite stiluri de învățare, reimaginați lecțiile existente, în special cele care au senzația că sunt încărcate de prelegeri, cu videoclipuri noi, cărți și activități digitale, care să încurajeze o învățare activă. Un studiu realizat de Canadian Journal of Action Research, care a comparat implicarea elevilor cu lecțiile ramificate față de lecțiile tradiționale alternative, a constatat că elevii au prezentat scoruri medii mai mari în clasă atât pentru concentrare, cât și pentru atenție în timpul învățării bazate pe jocuri digitale. Un conținut de învățare variat, care face apel la diferite interese ale elevilor, la diferite metode și strategii este la fel de esențial ca și stilul de instruire. Oferiți elevilor șansa de a învăța despre provocările societății, istorie, echitate și egalitate, dar și despre evenimente actuale prin diferite mijloace și faceți ca unitatea să culmineze cu un proiect bazat pe echipă.
- Alegeți literatură care să sublinieze importanța incluziunii: O parte a predării sensibile la cultură include oferirea elevilor de povești și opere literare care evidențiază experiența umană. Includeți povești despre diferite culturi, etnii, refugiați, precum și povești care includ explicații despre diferitele deficiențe.

Bibliografie:

1. https://www.kinderpedia.co/ro - Educația incluzivă în sala de clasă

ROLURI COMPLEMENTARE ÎN EDUCAȚIE: PROFESORUL DIRIGINTE ȘI CONSILIERUL ȘCOLAR CA GHIZI AI VIITORULUI

Profesor Alina Ştefania Lazăr
Liceul Tehnologic Forestier, Rm. Vâlcea

În plin secol XXI este știut că educația nu înseamnă doar transmiterea de cunoștințe, ci și ghidarea elevilor în luarea deciziilor esențiale pentru viitorul lor. Într-un context educațional aflat în continuă schimbare, în care piața muncii devine din ce în ce mai dinamică, elevii au nevoie de sprijin în alegerea parcursului educațional și profesional.

Orientarea educațională și profesională a elevilor reprezintă un proces esențial în formarea acestora, având un impact direct asupra viitorului lor academic și profesional. Profesorul diriginte și consilierul școlar au roluri complementare în acest demers, oferind sprijin personalizat elevilor în descoperirea aptitudinilor, luarea deciziilor și integrarea socială. Prin colaborarea eficientă dintre acești doi specialiști, elevii beneficiază de un cadru de învățare echilibrat și de resurse adaptate nevoilor lor individuale.

Profesorul diriginte și consilierul școlar deși au roluri diferite ele sunt și complementare în acest proces. Dirigintele este cel care observă evoluția elevului în mediul școlar și îi oferă îndrumare pe termen lung, în timp ce consilierul școlar dispune de metode și instrumente specializate pentru a ghida elevul în autocunoaștere și luarea deciziilor privind cariera.

Profesorul diriginte este una dintre cele mai importante figuri de sprijin pentru elevi, având un rol complex, care include atât monitorizarea progresului școlar, cât și oferirea de suport emoțional și social.

Printre atribuțiile dirigintelui se numără:

- *Monitorizarea evoluției școlare și comportamentale a elevilor* – observarea punctelor forte și a dificultăților întâmpinate de aceștia.
- *Comunicarea cu părinții* – informarea periodică despre parcursul școlar al elevilor și implicarea părinților în procesul educațional.
- *Sprijin în luarea deciziilor educaționale* – oferirea de informații despre opțiunile de studiu, licee, facultăți și oportunități de carieră.
- *Promovarea unui climat favorabil în clasă* – facilitarea relațiilor pozitive între elevi și gestionarea conflictelor.

Dirigintele este, astfel, un mentor pentru elevi, fiind primul care observă dificultățile acestora și îi îndrumă către soluții adecvate.

Consilierul școlar are o pregătire specifică în domeniul psihopedagogiei și are misiunea de a sprijini elevii în procesul de autocunoaștere și luare a deciziilor referitoare la viitorul lor educațional și profesional.

Principalele responsabilități ale consilierului școlar includ:

- *Realizarea de teste de aptitudini și interes profesional* – identificarea punctelor forte și a domeniilor de carieră potrivite fiecărui elev.
- *Consiliere individuală și de grup* – oferirea de suport personalizat în funcție de nevoile elevilor.
- *Prezentarea oportunităților educaționale și profesionale* – informarea elevilor despre diversele trasee educaționale și profesionale.
- *Sprijinirea dezvoltării personale* – organizarea de activități care vizează creșterea încrederii în sine, gestionarea emoțiilor și luarea deciziilor informate.

Prin toate aceste activități, consilierul școlar ajută elevii să își construiască un plan realist și bine fundamentat pentru viitor.

Pentru ca elevii să beneficieze de un sprijin real, profesorul diriginte și consilierul școlar trebuie să colaboreze strâns. Această colaborare se poate manifesta prin:

- *Identificarea și sprijinirea elevilor care au nevoie de consiliere specializată* – dirigintele poate observa dificultăți la clasă și poate direcționa elevii către consilier.
- *Organizarea de activități comune* – ateliere de autocunoaștere, sesiuni de orientare profesională, dezbateri despre viitorul educațional.
- *Monitorizarea evoluției elevilor* – schimbul de informații despre progresul și dificultățile elevilor, pentru a le oferi îndrumare personalizată.
- *Implicarea părinților în procesul de orientare* – organizarea de întâlniri și sesiuni de informare pentru familiile elevilor.

O bună colaborare între profesorul diriginte și consilierul școlar creează un mediu educațional favorabil, care îi ajută pe elevi să își descopere potențialul și să își planifice în mod conștient viitorul.

Rolul profesorului diriginte și al consilierului școlar este esențial în educația modernă, deoarece elevii au nevoie nu doar de informații, ci și de sprijin emoțional și ghidare personalizată. Colaborarea dintre cei doi specialiști este fundamentală pentru succesul acestui proces.

Pentru a îmbunătăți orientarea școlară și profesională, se recomandă:

- Creșterea numărului de sesiuni de consiliere și orientare profesională.
- Dezvoltarea unor programe de mentorat în școli.
- Organizarea mai frecventă a activităților comune între diriginți și consilieri.
- Promovarea colaborării dintre școală, familie și comunitate pentru o orientare mai eficientă a elevilor.

În concluzie, profesorul diriginte și consilierul școlar sunt ghizii de care elevii au nevoie pentru a-și construi un viitor educațional și profesional solid. Printr-o colaborare strânsă, aceștia pot asigura succesul și integrarea elevilor în societate.

Bibliografie:

1. Baban, A. (2001). Consiliere educațională. Ghid metodologic pentru orele de dirigenție. Cluj-Napoca: Editura Psihomedia.
2. Cucoș, C. (2006). Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice. Iași: Polirom.
3. Ezechil, L. (2002). Consilierea și orientarea elevilor în sistemul de învățământ. București: Editura Aramis.
4. Holban, I. (2011). Dirigintele – mediator educațional și factor activ în consilierea elevilor. București: Editura Didactică și Pedagogică.
5. Ministerul Educației Naționale (2016). Ghid de orientare școlară și profesională pentru elevi. București.

IMPLICAREA FACTORULUI FAMILIAL ÎN PREVENIREA ABANDONULUI ŞCOLAR

Teodorescu Delia-Mădălina
Liceul Tehnologic Turceni, Județul Gorj

Abandonul şcolar reprezintă conduita de evaziune definitivă ce constă în încetarea frecventării şcolii, părăsirea sistemului educativ indiferent de nivelul la care s-a ajuns, înaintea obţinerii unei calificări sau pregătiri profesionale complete sau înaintea încheierii actului de studii început. Cauzele principale ale abandonului şcolar sunt cele economice, socioculturale sau religioase, psihologice şi pedagogice.

Elevii care abandonează şcoala sunt cei care s-au făcut remarcaţi pentru absenteism şi alte dificultăţi de comportament, pentru care au fost sancţionaţi în repetate rânduri în şcoală. Elevul care prezintă un risc înalt de abandon şcolar-incapabil să se adapteze şi să funcţioneze adecvat în contextul clasei tradiţionale, rezultatele şcolare sub medie – nu-şi stabileşte obiective profesionale, prezintă absenteism, ostilitate faţă de adulţi şi reprezentanţii autorităţii şcolare, provine dintr-o familie ce experimentează un stres existenţial cu probleme economice serioase, nu este implicat în nicio activitate organizată de şcoală, nonformală sau formală.

În prima parte a lucrării am prezentat fenomenul de abandon şcolar-statistici, etiologia, proiecte de prevenire şi am arătat cum climatul socio-cultural familial are implicaţii asupra integrării copilului în mediul şcolar, şi, mai precis, legat de tema lucrării, cum un mediu familial dezorganizat poate duce la situaţia de abandon şcolar. În partea a doua, care cuprinde partea de cercetare am analizat, pe baza bibliografiei studiate, cazul a zece copii aflaţi în situaţia de abandon şcolar de la o şcoala gimnazială din Craiova.

1. PROBLEMATICA CERCETĂRII

Problema abandonului şcolar este de mare actualitate fiind pe agenda tuturor guvernelor începând din anul 1990. La acest capitol ţara noastră se află mult sub nivelul statelor membre UE. Cu

toate acestea, subiectul este neglijat, lipsind bibliografia autohtonă pe această temă. Se pot găsi cu mare dificultate câteva capitole în cărțile de profil care să vorbească exclusiv despre abandonul şcolar. Fenomenul de abandon şcolar are repercusiuni atât asupra individului, cât şi la nivelul societăţii datorită costurilor ridicate pe care le presupune integrarea acestor indivizi în societate. În plus, riscul ca aceşti elevi scăpați de sub controlul şcolii să recurgă la acte delincvente este foarte mare. Abandonul şcolar duce la perpetuarea sărăciei. După cum am arătat şi în capitolul 2 din partea teoretică a lucrării, socializarea primară este o cauza majoră a inadaptării şcolare, respectiv a abandonului şcolar. Socializarea primară îl urmăreşte pe individ pe tot parcursul vieţii, spre deosebire de socializarea secundară. Din acest motiv este foarte importantă legătura familie-şcoală şi diminuarea discrepanţelor dintre mediul familial şi cel şcolar. Asistenţa socială şcolară are un rol deosebit în aceste cazuri, pentru că asistentul social poate fi liantul dintre şcoală şi familie şi cel mai important reprezentantul copilului în relaţiile cu profesorii şi familia.

2. SCOPUL, OBIECTIVELE ŞI IPOTEZELE CERCETĂRII

Scopul cercetării: identificarea factorilor socio-culturali familiali care au contribuit alături de alţi factori individuali sau/şi şcolari la situaţia de abandon şcolar al elevilor de la o şcoală gimnazială.

Obiectivele cercetării

- Identificarea interesului părinţilor faţă de situaţia şcolarului;
- Identificarea factorilor socio-afectivi familiali care pot duce la situaţia de abandon şcolar;
- Identificarea factorilor de sprijin ce pot constitui oportunităţi în prevenţia sau în situaţia de abandon şcolar.

Ipotezele cercetării

- Climatul socio-afectiv familial precar este un factor important în apariția abandonului şcolar;
- Modul în care părinţii valorizează şcoala reprezintă un factor determinant în ceea ce priveşte rezultatele şcolare obţinute de copil.

3. LOCUL ȘI PERIOADA DESFĂȘURĂRII CERCETĂRII

Cercetarea pe care am inițiat-o în scopul redactării lucrării de față s-a realizat la o şcoală gimanzială din judeţul Dolj. Perioada cercetării este durata unui an şcolar.

4. LOTUL STUDIAT

Lotul elevilor însumează un număr de 10 subiecți din clasele V-VIII din cadrul şcolii. Eşantionul de elevi se află sub coordonarea şi îndrumarea profesorului psihopedagog.

- discuții cu psihologul școlii, cu asistentul social și cu profesorii.
- intervievarea a trei părinți privind problema abandonului școlar

5. PREZENTAREA METODELOR ȘI INSTRUMENTELOR FOLOSITE ÎN CERCETARE

Reper bibliografic: *Tratatul de Asistență Socială* coordonat de George Neamțu, cap. *Metodologia cercetării socialului*. *Repere pentru asistenții sociali* și *Construcția metodologică a asistenței sociale* și lucrarea *Educația și mizele ei sociale*, autor Denizia Gal.

Metodele: observația, studiul documentelor și interviul semistructurat.

Observația

Am utilizat observația participativă pentru a putea să observ mai bine conduitele elevilor, relațiile care există între personal și elevi, relațiile dintre elevi. Integrarea în comunitatea școlii m-a ajutat să obțin informații oficiale și neoficiale, să-mi fac o imagine despre modul cum funcționează această organizație și m-a ajutat să înțeleg mai bine problemele cu care se confruntă acești elevi.

În timpul interviurilor am observat comportamentele nonverbale, discrepanța dintre cele spuse și gesturile, mimica intervievaților, lucru care m-a ajutat să aflu când am atins unele subiecte dificile pentru elev.

Studiul documentelor

Documentele studiate în etapa de cercetare au fost anchetele sociale ale elevilor, fișele lor psihologice, legislația în domeniu, referate și însemnări ale personalului.

Interviul

Am utilizat interviul semistructurat cu întrebări deschise pentru a-i da intervievatului libertatea de exprimare. Ghidul de interviu l-am prezentat în partea „Rezultatele cercetării". Cadrul de desfășurare a interviurilor a fost în una din sălile de clasă. Fiecare interviu a durat aproximativ o jumătate de oră. La sfârșitul fiecărui interviu am întocmit rapoarte de interviu în care am notat modul în care a decurs interviul, conținutul informațional dobândit, lucruri care mi-au atras atenția, ca de exemplu expresii folosite, facilitatea exprimării, comportamentul nonverbal.

6. ANALIZA ȘI INTERPRETAREA REZULTATELOR CERCETĂRII

În analiza rezultatelor am procedat prin realizarea unor conexiuni între răspunsurile primite la interviuri și am grupat răspunsurile în câteva teme pe care urmează să le prezint. Întrebările folosite au fost întrebări închise și deschise.

Dupa cum am menționat în partea de metodologie a cercetării am folosit un interviu semistructurat, însă am utilizat un plan de discuție mai detaliat pentru a putea atinge toate aspectele de interes pentru anchetă. O să prezint în continuare ghidul de interviu și factorii de climat familial pe care i-am identificat ca au contribuit la situația de abandon școlar al copilului.

Nivelul de instruire al părinților este între 7 clase și școala profesională, prin aceasta aflându-se în categoria celor cu un capital educațional submediu. Nivelul educațional al părinților are o influență considerabilă asupra copiilor după cum arată și Jigău Mihaela în cartea sa „Factorii reușitei școlare", mai ales în cazul copiilor de gimnaziu.

Statutul profesional al părinților urmează în general o structură conformă cu nivelul de instruire, manifestând ca urmare influențe asemănătoare. Paleta de profesii a părinților celor intervievați sunt: confecționer încălțăminte, maistru șef, șofer, muncitori necalificați, zugrav, vânzătoare, tinichigiu auto.

În ceea ce privește starea materială a familiei nu am putut obține date concrete, pentru a-mi completa imaginea asupra stării materiale astfel că le-am cerut elevilor o apreciere generală, iar răspunsurile au fost: situație materială „ bună", „ne descurcăm", „banii sunt suficienți"

Dimensiunea familiei

M-a interesat dacă se confirmă afirmația ca rezultatele școlare obținute sunt cu atât mai bune cu cât numărul copiilor este mai mic. Din analiza interviurilor a reieșit ca majoritatea copiilor erau fie singuri la părinți, fie locuiau împreună cu familia extinsă.

Condițiile de viață și de studiu din familie

În urma analizei interviurilor a reieșit ca acest aspect este unul problematic, majoritatea copiilor provenind din familii care locuiesc într-un spațiu prea mic comparativ cu numărul de persoane. Numai doi copii din zece au propria lor cameră, iar trei copii trăiesc cu părinții în aceeași cameră. Din aceste date reiese că nu au un spațiu adecvat de învățare.

Tipul familiei (dezorganizată, reorganizată sau carentată) este o altă problemă care mi-a atras atenția. Astfel, 6 copii din 10 provin din familii dezorganizate. De altfel, literatura sociologică menționează efectele negative ale unor medii familiale dezorganizate nu numai asupra performanței dar și asupra copilului în general.

În urma discuției cu psihologul școlii aceasta mi-a spus că la 4 dintre copiii care mi-au descris relația cu părinții ca fiind „bună' există foarte multe certuri și tensiuni.

În ceea ce privește atmosfera din familie, copiii au descris-o ca fiind "între". Majoritatea au zis că este calmă, dar că mai sunt certuri.

Datorită contradicțiilor dintre cele spuse de copii și situația familială descrisă de psiholog reiese că s-au simțit incomodați să vorbească despre relațiile din familie, acest subiect fiind cel mai puțin dezvoltat.

Dimensiunea capacității parentale

Satisfacerea nevoilor emoționale a copiilor – m-a interesat dacă părinții își petrec timp cu copiii, le cunosc prietenii, așteptările. Rezultate: nici unul dintre copiii nu a putut să-mi exemplifice o activitate pe care o desfășoară cu părinții. Unul din 10 copii mi-a spus că au obiceiul să ia cina împreună.

În ceea ce privește interesul acordat de părinți instruirii am folosit următoarele întrebări: "Cine te ajută la teme?" *Răspuns*: - nu mă mai ajută nimeni, mă ajuta mama, dar a murit, mă ajuta bunicul, dar a murit, mă ajuta mama, dar numai la început.

„Părinții merg la ședințele cu părinții?" *Răspuns*: toți copiii au răspuns afirmativ

„Părinții îți spun să citești? Îți cumpără cărți?" - nici un elev nu a răspuns afirmativ.

Majoritatea părinților sunt indiferenți față de situația copilului și mai preocupați de propriile probleme.

În ceea ce privește modelarea comportamentală (pedepsele și recompensele) răspunsurile au fost: - nu mă mai pedepsește, nu mă lasă la calculator, nu mai îmi dă bani, nu mă mai lasă afară. Iar la recompense:- bani sau obiecte (calculator, telefon)

Dezvoltarea minorului

Starea de sănătate a copilului - doar doi copii au probleme de sănătate. Unul are probleme cu inima, astm bronșic și a avut hepatită când a avut 3 ani, celălalt are probleme cu memoria și a făcut 2 ani tratament. În ceea ce privește prietenii, răspunsurile au fost: 2,3 prieteni buni, numai un prieten, foarte mulți prieteni "în cartier toată lumea mă cunoaște".

Petrecerea timpului liber: în preajma casei, în parc, în excursii, la un suc.

Majoritatea copiilor nu au o oră fixă de întoarcere acasă și orele sunt destul de târzii, după miezul nopții.

Relația cu școala

1. Crezi că e importantă școala pentru reușita în viață?
   Toți copiii au răspuns afirmativ
2. Ești optimist în ceea ce privește examenele de sfârșit de clasa a 8-a?
   Răspuns: - 8 din 10 copiii au răspuns afirmativ
   - 2 „nu știu"
3. Ce planuri ai de viitor?
   Răspuns: - să-mi continui școala (5 copii)
   - nu știu (3 copii)
   - să mă angajez (2 copii)
4. În ceea ce privește cauza abandonului școlar răspunsurile au fost:
   - din cauza absențelor
   - nu mi-a plăcut să învăț
   - tata m-a obligat să abandonez ca să muncesc
   - din cauza profesorilor

7. CONCLUZIILE CERCETĂRII

Rezultatele cercetării au confirmat ipotezele de la care am pornit în urma cercetării teoretice, astfel că din analiza interviurilor cu cei zece elevi aflați în situația de abandon școlar a reieșit: climatul socio-cultural familial și interesul acordat de părinți instruirii copilului au un impact semnificativ asupra parcursului școlar al elevului. Factorii ce aparțin de climatul familial care au contribuit la situația de abandon școlar al copiilor conform cercetării sunt: *tipul familial* (dezorganizat, reorganizat sau carentat), spațiu de locuit impropriu, *relațiile nefuncționale dintre membrii familiei* și, nu în ultimul rând, de o mare importanță *dezinteresul părinților față de copil* și *situația școlară* a acestuia.

Contribuția şcolii la îmbunătățirea situației acestor copii este foarte mare. Prin intermediul Asociației de Părinţi li se mai oferă o șansă acestor copii care au fost alungați din sistemul de învățământ de zi, poate uneori prea ușor, pentru că este mai ușor să scapi de un copil cu probleme decât să investești timp și resurse pentru a-l ajuta. La şcoală li se va oferi un mediu asemănător cu cel școlar, un program pentru copiii care urmează cursurile la distanță, pentru a le oferi o alternativă de petrecere a timpului. Şcoala nu reușește întotdeauna să reducă diferențele de natură individuală și socială ale copiilor care se constată la momentul debutului școlar, la o parte dintre elevi acestea continuând să persiste pe tot parcursul școlarizării, dar, prin intermediul profesorului psihopedagog şi al Asociaţiei de Părinţi, se pot desfăşura activităţi de susţinere a demersului educativ în astfel de cazuri.

ELEVI CU SINDROMUL ASPERGER

Profesor pentru învățământul primar Anda Mihaela Manea
Școala Gimnazială Nr. 49, București

Sindromul Asperger este o tulburare care face parte din spectrul autist. Persoanele care sunt diagnosticate cu acest sindrom prezintă dificultăţi semnificative în ceea ce priveşte interacţiunea socială şi comunicarea nonverbală, alături de modele repetitive ale comportamentelor şi intereselor, ceea ce le îngreunează relaţiile ulterioare. Cei mai mulţi copii cu sindromul Asperger recuperează din dificultăţile sociale şi cele de comunicare la maturitate, dar unele particularităţi ale acestui sindrom persistă și la vârsta adultă.

Pediatrul austriac Hans Asperger este cel care a vorbit prima dată despre acest sindrom, în anul 1944, în urma studiilor efectuate pe copiii întâlniţi în practica sa. Acești copii, care erau, fizic, neîndemânatici, deţineau abilităţi reduse de comunicare nonverbală și demonstrau o empatie limitată faţă de colegii lor. Abia în 1981, conceptul modern de Asperger a devenit din ce în ce mai popular, iar, în 1990, a fost stabilit ca diagnostic standard, ca, în 2013, să fi fost eliminat în a cincea ediţie a Manualului de diagnostic şi statistică a tulburărilor mentale (DSM)[1].

[1] Chiar dacă acest diagnostic nu mai există ca atare, în DSM-5, tulburarea a rămas integrată în rândul celor din spectrul autist.

Cauzele Sindromului Arperger nu se cunosc, deși se presupun baze genetice, iar tehnicile prin care se studiază creierul nu au identificat o patologie comună clară, drept pentru care un tratament specific pentru această tulburare nu există. Există, însă, terapii, atât de natură psihologică cât și medicamentoasă, care o pot ameliora semnificativ.

Părinţii copiilor cu sindromul Asperger nu pot descoperi diferenţele în dezvoltarea copiilor lor mai devreme de 30 de luni. Screeningul de dezvoltare din timpul unui control de rutină realizat de un doctor generalist sau pediatru poate releva semne care ar necesita investigaţii amănunţite. Statisticile arată că băieții sunt de până la 4 ori mai expuși riscului de a avea Asperger, față de fete.

În cazul sindromului Asperger, nu există întârzieri în vorbire ca în autism. În timpul comunicării, pot să prezinte o tonalitate prea joasă sau prea înaltă sau să nu aibă un ritm natural în vorbire sau în inflexiunile obișnuite ale tonalității. În cele mai multe cazuri, copiii cu Asperger au abilități cognitive și un limbaj bune, dar au probleme în a stabili contactul vizual cu alte persoane, de aceea, uneori, par absenți în conversație. Copiii cu Asperger pot sa aibă obsesii pentru anumite obiecte, colecționând de la pietre la capace, pot excela în a memora anumite date exacte, precum statistici în sport, nume specifice ale unor plante, date exacte, însă, pot avea deficiențe în cazul conceptelor abstracte. Dacă un copil cu autism pare să nu fie interesat de ceilalți din jur, copiii cu Asperger vor să interacționeze cu alți copii, dar nu știu care ar fi cea mai potrivită modalitate, mai ales că nu înțeleg, uneori, subtilitățile limbii în conversație, precum umorul sau ironia. Mulți copii cu Asperger pot excela în anumite domenii, precum matematică, muzică și tehnic, mai ales că au un IQ normal sau peste medie. Unii copii cu sindrom Asperger pot avea dezvoltare motorie întârziată, învăţând mai greu modul de utilizare a tacâmurilor, mersul pe bicicletă sau cum să prindă o minge, de aceea, la școală, deprinderea scrisului de mână poate să fie destul de deficitară.

Tratamentul pentru sindromul Asperger presupune o intervenție multidisciplinară. Cel medicamentos poate ameliora unele simptome în funcţie de existenţa unor comorbidităţi, (sunt cazuri în care pacientul prezintă şi epilepsie, de aceea se impune medicaţia). Terapia comportamentală și de limbaj îl ajută pe pacient să-și îmbunătățească interacțiunea și abilităţile sociale și gestionarea stresului relaţional. Pentru a ajuta slaba procesare senzorială, (au o sensibilitate deosebită la sunete, mirosuri sau gusturi), şi coordonarea motorie, ar fi indicată terapia ocupaţională, iar exercițiile cu un logoped pot da roade în susţinerea unei conversaţii normale din partea copilului diagnosticat. Lucrul cu un psiholog/ o echipă de psihologi este important pentru o mai mare reușită a acestor copii în adaptarea cât mai rapidă și ușoară la rigoarea programului școlar. Suportul părinţilor, cu precădere în ceea ce priveşte tehnicile comportamentale, este necesar.

Câteva dintre măsurile concrete pe care le poate lua cadrul didactic, care trebuie permanent să păstreze legătura cu părinții și echipa care coordonează toate etapele “recuperatorii” ale unui astfel de copil, ar fi:

- așezarea adecvată a copilului în clasă/ în prima bancă, cu un coleg (se acceptă și se plac reciproc/ ultimul dispus să îl ajute pe cel cu Asperger; dar și „departe’’ de factorii perturbatori: aparate care emit sunete care ar putea să-l „deranjeze”/ alţi elevi (mai) agitaţi);

- folosirea materialelor/mijloacelor didactice adecvate;

- activităţi didactice asociate cu multe jocuri de integrare în colectiv și de cunoaștere a acestuia (Pânza de păianjen, Cine sunt eu? Ce simt eu? - activități de învățare din sfera Dezvoltării Personale);

- activităţi scurte şi diverse adecvate diferitelor momente ale lecţiei;

- transmiterea instrucţiunilor: pe tonul potrivit, clar, ferm, accesibil, mimică/gestică potrivite, astfel încât colectivul/dar și cel cu Asperger să le realizeze corect și în timp;

- alocarea de timp suficient pentru sarcinile/ activitățile de învățare;

- stabilirea momentelor de consolidare și exersare în funcție de necesitățile clasei/ celui cu Asperger;

- folosirea poveştilor terapeutice, filmelor educative, jocurilor de rol pentru dezvoltarea abilităților sociale și de comunicare.

Strategiile de învățare ale profesorului îndrumător ar trebui să se bazeze pe:

- sarcini diferențiate;

- învățarea individualizată;

- folosirea metodelor activ-participative şi practice (Știu, Vreau să ştiu, Am aflat, jocul de rol, jocul didactic, Brainstorming, Explozia stelară, Ciorchinele, Cubul, Turul galeriei etc);

- valorizarea talentelor fiecărui elev, inclusiv ale celui cu Asperger.

O permanentă colaborare între profesorul educator, părinții copilului diagnosticat cu Asperger, echipa de medici care îl monitorizează, schimbul de informații dintre părțile implicate în actul educațional, perfecționarea acestora, (în cadrul unor cursuri/ ateliere de lucru), și aplicarea celor mai noi metode adaptate copilului cu Asperger, va avea rezultatele dorite în direcția integrării în sistemul clasic de învățământ al acestui copil, ce se poate dezvolta ca oricare altul.

Bibliografie:

1. FI Tarazi și colab - Asperger's syndrome: diagnosis, comorbidity and therapy, Expert Rev. Neurother. 15(3), 2015;
2. http://www.helpautism.ro/autism/simptomele-sindromului-asperger
3. Emil Verza, Introducere în psihopedagogie specială şi în asistenţă socială, Editura Fundaţiei HUMANITAS, Bucureşti, 2002;
4. Marc R. Woodbury-Smith Fred R. Volkmar, Asperger syndrome - Eur Child Adolesc Psychiatry 18:2–11, 2009;
5. Mariana Roşca, Psihologia deficienţilor mintali, Editura Didactică Şi Pedagogică, Bucureşti, 1967;
6. Radu Gheorghe, Psihopedagogia dezvoltării şcolarilor cu handicap, Editura Didactică Şi Pedagogică, Bucureşti, 1999;
7. Radu Gheorghe, Psihologie şcolară pentru învăţământul special, Editura Fundaţiei Humanitas, Bucureşti, 2002.

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ: PROVOCĂRI ȘI SOLUȚII PENTRU INTEGRAREA COPIILOR CU CES ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ

Prof. Andrei Florentina
G.P.P Nord 2, Rm. Vâlcea

Incluziunea copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în învățământul de masă este un subiect de mare importanță în sistemul educațional modern. Aceasta presupune integrarea copiilor cu diferite dizabilități sau dificultăți de învățare în școlile obișnuite, oferindu-le suportul necesar pentru a beneficia de o educație echitabilă. Procesul de incluziune este esențial pentru dezvoltarea unei societăți incluzive și pentru asigurarea dreptului la educație pentru toți copiii.

Incluziunea educațională este un proces prin care școlile își adaptează metodele de predare, curriculumul și mediul de învățare pentru a răspunde nevoilor tuturor elevilor, inclusiv a celor cu CES. În România, acest proces este susținut de legislație și politici educaționale care încurajează integrarea copiilor cu dizabilități în sistemul de învățământ de masă.

Copiii cu CES pot avea dificultăți de învățare, deficiențe de vedere, auz sau motorii, tulburări de spectru autist, tulburări de limbaj sau alte probleme care le influențează parcursul educațional. Prin adaptarea programelor școlare, utilizarea tehnologiilor asistive și sprijinul profesorilor de sprijin, acești elevi pot învăța și se pot dezvolta în același mediu educațional ca și colegii lor.

Incluziunea educațională are numeroase avantaje, atât pentru copiii cu CES, cât și pentru colegii lor și cadrele didactice:

Dezvoltarea socială și emoțională – Copiii cu CES au ocazia să interacționeze cu colegii lor, să își dezvolte abilități sociale și să își crească încrederea în sine.

Crearea unui mediu tolerant și diversificat – Elevii tipici învață să accepte și să respecte diferențele, dezvoltând empatie și solidaritate.

Îmbunătățirea rezultatelor școlare – Prin metode de predare adaptate, copiii cu CES pot progresa și își pot atinge potențialul maxim.

Sprijin pentru cadrele didactice – Profesorii beneficiază de formare și resurse suplimentare pentru a-și adapta strategiile de predare.

Deși incluziunea este un obiectiv important, există numeroase provocări care pot împiedica implementarea sa eficientă: resurse insuficiente – Lipsa materialelor educaționale adaptate și a tehnologiilor asistive.

În România, incluziunea copiilor cu cerințe educaționale speciale este reglementată prin mai multe acte normative:

Legea Educației Naționale nr. 1/2011 – prevede dreptul tuturor copiilor la educație și obligă școlile să ofere sprijin adecvat elevilor cu CES.

Ordinul MEN 1985/2016 – stabilește modalitățile de organizare a educației incluzive și prevede existența profesorilor de sprijin.

Convenția ONU privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități – ratificată de România, impune obligația de a asigura un învățământ incluziv.

Aceste reglementări subliniază importanța adaptării curriculare, a sprijinului specializat și a accesibilității în școli.

Modele de incluziune educațională

Există mai multe modele prin care se poate implementa educația incluzivă:

Modelul integrării – Copiii cu CES sunt integrați în clase obișnuite, dar fără adaptări majore ale programului școlar.

Modelul incluziunii totale – Toți copiii, indiferent de nevoi, învață împreună, iar curriculumul este flexibil pentru a se adapta fiecăruia.

Modelul hibrid – O combinație între educația specială și cea de masă, unde elevii pot beneficia de ore suplimentare cu profesori de sprijin.

În România, modelul hibrid este cel mai des întâlnit, deoarece multe școli nu dispun de toate resursele necesare pentru incluziunea totală.

Pentru a facilita incluziunea copiilor cu CES, este esențială implicarea unei echipe de specialiști:

Profesorul de sprijin – ajută elevii cu CES în procesul de învățare și colaborează cu profesorii de la clasă.

Psihologul școlar – oferă consiliere și suport emoțional pentru elevii cu dificultăți de adaptare.

Logopedul – intervine în cazul copiilor cu tulburări de limbaj.

Asistentul social – sprijină integrarea elevilor din medii vulnerabile.

Acest cadru de suport este crucial pentru succesul incluziunii educaționale.

Pentru a facilita procesul de învățare, școlile pot folosi tehnologii și metode inovatoare:

Softuri educaționale adaptate – programe speciale care ajută copiii cu dizabilități să învețe în ritmul lor.

Tablete și dispozitive tactile – utile pentru copiii cu dificultăți motorii sau de comunicare.

Realitatea augmentată și virtuală – pot îmbunătăți experiența de învățare pentru elevii cu CES.

Metode interactive – învățarea prin joc, exerciții multisenzoriale și activități colaborative.

Prin integrarea acestor soluții, incluziunea devine mai eficientă și mai atractivă pentru toți elevii. Incluziunea copiilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul de masă nu este doar un ideal educațional, ci o necesitate pentru dezvoltarea unei societăți echitabile și democratice. Prin asigurarea unui mediu de învățare adaptat și accesibil, fiecare copil are oportunitatea de a-și atinge potențialul și de a contribui activ la comunitate.

Deși există provocări semnificative – precum lipsa resurselor, formarea insuficientă a cadrelor didactice și dificultățile de acceptare socială – soluțiile sunt tot mai accesibile prin politici educaționale adecvate, utilizarea tehnologiei asistive și dezvoltarea unei mentalități incluzive. Profesorii de sprijin, psihologii școlari și întreaga echipă multidisciplinară joacă un rol esențial în facilitarea integrării acestor copii, contribuind la crearea unui mediu educațional echilibrat și adaptabil.

Educația incluzivă nu aduce beneficii doar copiilor cu CES, ci și întregului colectiv școlar, promovând valori precum empatia, toleranța și cooperarea. Într-o lume în continuă schimbare, școala trebuie să fie un spațiu al diversității, unde fiecare elev, indiferent de provocările sale, să fie încurajat să învețe, să se dezvolte și să își găsească locul în societate.

Astfel, pentru ca incluziunea să fie cu adevărat eficientă, este necesară implicarea activă a tuturor actorilor educaționali – profesori, părinți, autorități și comunitate – în vederea creării unui sistem educațional flexibil și accesibil, care să răspundă nevoilor fiecărui copil. Numai printr-o astfel de abordare putem transforma educația într-un instrument real de schimbare și progres social.

Bibliografie:

1. Cristea, S. (2016). Psihopedagogie specială: modele de intervenție educațională. Editura Polirom.

2. Dumitru, C. (2018). Incluziunea școlară a copiilor cu cerințe educaționale speciale. Editura Didactică și Pedagogică.

3. Miclea, M. (2017). Educația incluzivă și diversitatea în școală. Editura ASCR.

4. Ministerul Educației Naționale (2022). Strategia Națională privind Educația Incluzivă și Accesibilizarea Învățământului.

5. UNESCO (2021). Ghid privind incluziunea educațională.

LIMBAJUL LA PREȘCOLARI ȘI ȘCOLARII MICI

Prof. logoped Mocanu Cornelia
C.J.R.A.E. Vâlcea - Liceul Preda Buzescu, Berbești

La preșcolar și școlarul mic, limbajul joacă rolul unui „instrument activ și deosebit de complex al relațiilor copilului cu cei din jurul său, și în același timp, un instrument de organizare a activității psihice”. Toate cele trei aspecte ale limbajului: fonetic, lexical și gramatical - prezintă egală importanță pentru dezvoltarea psihică normală a copilului. În literatura de specialitate, deficiențele au fost denumite tulburări de vorbire, care se resorb și dispar în mod progresiv pe parcursul perioadei preșcolare. Însușirea sistemului fonetic al limbii materne nu se produce spontan, ci necesită o intervenție activă și sistematică a logopedului, în permanentă colaborare cu educatoarea, cu familia. Astfel pentru a veni în contact verbal cu cei din jur, pentru a-și face transmisibile nevoile, dorințele, impresiile, gândurile și intențiile, copilul trebuie să le îmbrace în forme verbale inteligibile. Procesul de îndrumare a dezvoltării vorbirii cuprinde mai multe etape, care se întrepătrund în mod firesc: ascultarea vorbirii celorlalți; reproducerea ei pe baza imitației; constituirea unui sistem verbal propriu; prevenirea unor deficiențe și corectarea lor. Ținând seama de situațiile enunțate, măsurile care se aplică trebuie să aibă un caracter educativ propriu-zis de amelioare, de îmbunătățire a vorbirii, un caracter educativ profilactic, de prevenire a unor deficiențe în vorbirea lor și un caracter curativ, respectiv de tratament specializat al tulburărilor de ordin patologic.

Este foarte necesar ca logopedul să cunoască evoluția ontogenetică a limbajului la copil și factorii care contribuie la formarea și dezvoltarea limbajului: sănătatea generală; maturizarea neuromotrică; influențe educative pozitive; condițiile familiale materiale și culturale ale copilului. Pornind de la aceste considerente, corectarea tulburărilor de vorbire și a greșelilor de exprimare la vârsta preșcolară și școlară se impune din două motive: Este mai ușor să formezi deprinderi noi de vorbire, decât să corectezi pronunția greșit formată.

La intrarea în școală dificultățile de limbaj pot provoca tulburări de personalitate care prin conștientizarea defectului pot duce la insuccese școlare și dificultăți de integrare în colectivul școlar. Sarcinile logopedului: cunoașterea și prevenirea cauzelor care provoacă tulburări de limbaj și asigurarea unui climat favorabil dezvoltării normale a limbajului; studierea și cunoașterea simptomatologiei tulburărilor de limbaj, a metodelor și procedeelor de corectare; depistarea, examinarea persoanelor cu tulburări de limbaj, și organizarea activităților în funcție de vârstă și tulburare; corectarea tulburărilor de limbaj în paralel cu dezvoltarea gândirii, cu personalitatea, cu activitatea lor și formarea unei atitudini normale față de propriul defect și față de lumea din jur; elaborarea unui program terapeutic corect ținând seama de esența, cauzele, mecanismele ce au provocat această tulburare de limbaj; inițierea în probleme de logopedie a persoanelor din anturajul copiilor pentru înțelegerea și sprijinirea acestora.

Pentru corectarea tulburărilor de vorbire, distingem două categorii de metode: metode și procedee de ordin general (gimnastica corpului și a organelor care participă la realizarea pronunției, educarea respirației și a echilibrului dintre expirație-inspirație, educarea auzului fonematic, educarea personalității, înlăturarea negativismului față de vorbire și a unor tulburări de comportament); metode și procedee specifice (exerciții de pronunție cu sau fără instrumentar logopedic realizat în

oglindă). Activitatea de corectare a pronunției am realizat-o în trei etape principale: etapa pregătitoare, etapa de formare a sunetelor și de obținere a articulării lor și etapa de consolidare și verificare a deprinderilor de pronunție corectă, a sunetului corectat.

Metodologia de lucru se rezumă la:

- Demonstrația din partea logopedului și exersare prin imitare de către copii;
- Exersarea de un anumit număr stabilit pe zi, nu mai mult de 5-10 minute într-o repriză;
- Exercițiu - joc trebuie să aibă caracter de joc;
- Jocul didactic și jocul liber să se realizeze după indicațiile din material.

Ținând seama de particularitățile de vârstă și individuale ale preșcolarilor și școlarilor mici, de unele disfuncții neuromotrice și psihosociale, precum și de cerințele, dezvoltării și perfecționării vorbirii și comunicării la această vârstă, direcțiile de activitate vizează: dezvoltarea motricității generale; exersarea motricității și kinesteziilor fonoarticulator; educarea ritmului în mișcare, respirație și vorbire; educarea respirației, volum, ritm, respirație verbală; exersarea articulării și pronunției sunetelor limbii materne; educarea auzului fonematic; educarea gesticii și mimicii în vorbire; educarea exprimării expresive; psihoterapie-socioterapie.

Exerciții pentru dificultăți de pronunție a sunetelor (corectarea dislaliilor).

Există metode cu caracter general folosite în corectarea dislaliilor, cât și metode specifice pentru fiecare sunet în parte.

A. Metode de corectare a dislaliilor cu caracter general

1. Exercițiile de respirație urmăresc: mărirea capacității respiratorii, obținerea unui ritm respirator uniform și mai ales educarea echilibrului dintre inspir și expir.

a. Învățarea copilului să inspire pe nas și să expire pe gură. În inspir, trunchiul se apleacă pe spate, abdomenul se extinde. În expir, trunchiul se apleacă în față, și se revine încet la normal.

b. Exerciții de suflat: Umflăm balonul! Suflă fulgul și ține-l în aer! Stinge lumînarea! Suflă în apă cu paiul! Aburește oglinda!

c. Exerciții de respirație diferențiată în oglindă: 3 timpi inspir - 5 timpi expir; inspir alternativ pe o nară și cealaltă; inspir pe gură și expir pe nas; inspir normal și expir lung; inspir lung și expir prelungit (30 secunde).

d. Exerciții de respirare verbală, pentru a obișnui copilul să vorbească în expir: pronunțăm vocale, prelung și rar, fără efort, în timpul unui expir; pronunțăm silabe: consoană-vocală sau grup consonatic-vocală (ex: sa, respectiv stra) în timpul unui expir; exerciții ritmice de expirație, însoțite de mișcare (mers) și cântec (Un, doi, un, doi / Faceți toți la fel ca noi!)

2. Exerciții de gimnastică generală: - exerciții de gimnastică a membrelor într-un anumit ritm; imitarea mersului cadențat și a mersului normal; mișcări ale gâtului și rotirea capului; mișcări ale brațelor și rotirea lor; strânge și deschide pumnul; exerciții pentru întărirea musculaturii abdominale; exerciții pentru întărirea musculaturii toracale; exerciții de gimnastică însoțite de exerciții de respirație și emitere a unor vocale sau silabe directe: − A - brațele lateral, pieptul înainte (inspir), pronunția vocalei A sau a unor silabe sa, za, la (expir); − E - brațele se păstrează lateral, dar antebrațele cu palmele întinse se duc spre umeri în față, pieptul înainte (inspir), pronunția vocalei E sau silabe (expir); − brațele se ridică, se pun palmele pe cap, pieptul înainte (inspir), pronunția vocalei I sau silabe (inspir); − brațele se duc în față se unesc în formă de cerc (inspir) pronunția vocale O sau silabe (expir); − U – brațele în față, întinse (inspir) și pronunția vocalei U sau silabe (expir).

3. Exerciții de gimnastică a aparatului fonoarticular – se pot face zilnic timp de 5-10 minute: pentru maxilare: închiderea și deshiderea largă a gurii; mișcări ale mandibulei dreapta-stânga; pentru

obraji: umflarea și sugerea obrajilor; spargerea balonașelor; pentru buze: întinderea buzelor (zâmbim) și rotunjirea lor (țuguiate); vibrarea buzelor; pentru limbă: ridicarea și coborârea limbii în exterior; mișcări laterale în interior și în afară; limbă ascuțită și limbă „lopată"; vibrarea limbii între dinți odată cu vibrarea buzelor.

4. Educarea auzului fonematic și antrenarea atenției auditive se fac împreună cu copilul:

a) Exerciții de imitare a sunetelor din natură și de pronunție de onomatopee: șarpele :sss! (prelungit); albina: bâzz-bâzz!; liniște: șșșș! (cu degetul pe buze); vântul:vâjj-vâjj! (j prelungit); oftatul: off off off!; vaietul: vai-vai-vai!; cucul: cu-cu! cu-cu!; găina: co-co-co cotcodac! cocoșul: cucurigu!

b) Recunoașterea persoanelor după voce sau identificarea unor sunete sonore.

c) Diferențierea pronunției greșite de cea corectă.

d) Învățarea corespondenței fonem-grafem.

e) Exerciții de analiză fonetică: Cu ce sunet începe cuvântul?; Ce sunet se aude la sfârșit?; Unde se aude sunetul...? (la început, mijloc sau final), Câte silabe are cuvântul?

B. Metodele specifice de emitere corectă a fiecărui sunet.

Logopedul explică și demonstrează aceste procedee: se arată la oglindă modul corect de articulare al sunetului; se demonstrează poziția corectă a limbii, buzelor, obrajilor, maxilarelor; să încerce emiterea sunetului în șoaptă, apoi cu voce normală; să exerseze sunetul în silabe (după emiterea lui corectă) în poziții diverse: inițial, final, median; să exerseze sunetul în cuvinte și propoziții; să verifice dacă s-au format automatisme pentru emiterea sunetului în vorbirea independentă a copilului cu ajutorul unui material divers (poezii, texte, ghicitori, proverbe). Toate aceste exerciții se fac sub formă de joc în fața oglinzii. Prin muncă diferențiată și prin munca în grupuri mici de copii, am reușit să exersez auzul lor fonematic, astfel încât să perceapă distinct și corect fiecare sunet al limbii, să distingă diferențele de accent sau deosebirile între consoanele surde și cele sonore. Însuși dialogul logoped-copil și copil-copii, este o modalitate de exersare, de antrenament lexical și de însușire a structurii gramaticale a limbii.

Condiții care trebuie respectate sunt: selectarea materialului fonetic pe care îl oferim copiilor, interesul activ și mereu sporit al părinților față de aceste tulburări ale copiilor lor; exigența manifestată în vorbire, sub aspectul corectitudinii, va fi însă totdeauna îmbinată cu grijă pentru exprimarea la nivelul de înțelegere a preșcolarilor și școlarilor; vorbitul rar, pronunțând mai accentuat cuvintele, astfel încât să poată sesiza bine structura sonoră a acestor cuvinte.

Comunicarea verbală în copilărie își pune amprenta asupra dezvoltării psihice a omului, influențând ansamblul capacităților sale sociale (chiar stilul social-comunicațional), influențează precizia și estetica exprimării gândirii și chiar însușirile personalității.

Bibliografie:

1. Bejan, L., Ferenț, I.,100 de exerciții pentru corectarea vorbirii, Editura Primus, Oradea, 2018
2. Giura, L., Jocul didactic – Modalitate de dezvoltare a vorbirii la preșcolari, Editura Didactică Pres, Slatina, 2007
3. Şchiopu, U. & Verza, E. (1997). Psihologia vârstelor. Bucureşti: Editura didactică şi pedagogică.

INCLUZIUNEA ELEVILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ DIN CLASELE PRIMARE: ÎNTRE VIZIUNEA EUROPEANĂ ȘI REALITĂȚILE SISTEMULUI ROMÂNESC

Prof. înv. primar Dincă Lavinia – Aura
Liceul „Gheorghe Surdu”, Oraș Brezoi, jud. Vâlcea

Incluziunea educațională a copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) a devenit, în ultimele decenii, un subiect prioritar pe agenda politicilor educaționale internaționale. Educația incluzivă promovează accesul echitabil la educație pentru toți elevii, indiferent de abilități, dizabilități sau particularități de dezvoltare. Principiul de bază este acela al unui parcurs educațional complet pentru toți, într-un mediu comun, adaptat nevoilor fiecărui elev.

Prezenta lucrare are drept obiectiv principal analiza descriptivă a contextului actual al sistemului de învățământ preuniversitar din Europa și din România, din perspectiva incluziunii elevilor cu CES la clasele primare, precum și identificarea principalelor nevoi ale acestor elevi și a metodelor prin care pot fi sprijiniți eficient într-o școală de masă.

La nivel european, conceptul de educație incluzivă este susținut de o serie de documente strategice. Printre cele mai importante se numără și Strategia Europeană privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021–2030, ce propune o abordare axată pe accesibilitate, participare, egalitate și incluziune activă.

Statele membre ale Uniunii Europene au adoptat în ultimii cinci ani o serie de politici educaționale care promovează integrarea elevilor cu CES. De exemplu, sistemul educațional din Finlanda pune accent pe sprijin personalizat, prin intermediul profesorilor de sprijin și a planurilor educaționale individuale. Italia, cu tradiția sa de integrare totală, oferă modele de colaborare între profesorii titulari și cei de sprijin. Portugalia aplică o abordare orientate spre curriculum adaptat, iar Suedia asigură un sistem de sprijin psihopedagogic solid în cadrul unităților de învățământ de masă.

În egală măsură, la nivelul sistemului educațional din România, cadrul legislativ permite în mod explicit integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale în școlile de masă, încurajând adaptarea curriculară. Cu toate acestea, lipsa unei metodologii unitare și detaliate privind modul concret de implementare a unor măsuri, face ca aplicarea acestor prevederi să fie adesea segmentată și dependentă de inițiativa individuală a unităților de învățământ sau a cadrelor didactice.

Astfel, în absența unei viziuni uniforme și a unor mecanisme clare de monitorizare și sprijin, principiul incluziunii riscă să rămână doar o intenție declarativă, nu o realitate funcțională. Conform datelor oferite de Institutul Național de Statistică și ale Ministerului Educației și Cercetării, un număr semnificativ de elevi cu CES sunt încă încadrați în școli speciale. Integrarea reală în școlile de masă este limitată de lipsa personalului specializat, a resurselor educaționale adaptate, dar și de reticența comunității școlare.

Elevii pot prezenta o varietate de nevoi, de la cele cognitive (deficiențe intelectuale ușoare sau moderate), la cele motorii, senzoriale, tulburări din spectrul autist, ADHD sau dificultăți de ordin socio-emoțional. Fiecare categorie implică nevoi educaționale particulare, ce trebuie adresate ca atare.

Printre cele mai frecvente nevoi identificate putem enunța:

- Adaptarea conținuturilor și a metodei de predare;
- Utilizarea unui limbaj accesibil și a unor materiale vizuale;
- Asistență psihopedagogică constantă;
- Ritm de învățare personalizat;
- Evaluare diferențiată;

Pentru ca procesul de incluziune să fie real și eficient, este esențială implementarea unui set coerent de strategii pedagogice și organizaționale. Adaptarea curriculară reprezintă un prim pas important, permițând diferențierea conținuturilor și ajustarea obiectivelor educaționale în funcție de potențialul și ritmul de învățare al fiecărui elev. Aceasta trebuie să fie însoțită de o fișă de monitorizare continuă a progresului, precum și de materiale personalizate, cum ar fi fișele de lucru individualizate sau jocurile educative menite să dezvolte abilitățile de bază. În plus, aplicarea unor metode de predare diferențiată — vizuale, kinestezice sau ludice — contribuie semnificativ la implicarea activă a elevilor cu cerințe educaționale speciale în procesul de învățare.

Astfel, succesul incluziunii depinde de capacitatea cadrelor didactice și a instituției școlare de a crea un mediu flexibil, adaptabil și centrat pe nevoile reale ale fiecărui copil. Există unități de învățământ din România care au implementat cu succes strategii de incluziune, devenind astfel un pilon relevant de bune practici. De exemplu, Școala Gimnazială Ĥen, din județul Cluj, a dezvoltat parteneriate cu organizații non-guvernamentale pentru a introduce terapie de sprijin în programul școlar zilnic. Alte exemple utilizate la clasele primare includ folosirea planurilor educaționale personalizate (PEI) în colaborare cu CJRAE, sau adaptarea orarului și a spațiului clasei pentru accesibilitate.

Din perspectiva formării cadrelor didactice și a dezvoltării de materiale inclusive, implementarea și participarea în cadrul proiectelor Erasmus+ ce vizează atât mobilități profesionale, cât și definirea de resurse educaționale deschise au oferit un real sprijin. De asemenea, platforme naționale precum CRED (Curriculum relevant, educație deschisă) contribuie la dezvoltarea de competențe pedagogice pentru incluziune.

Incluziunea educațională a copiilor cu CES nu este doar o obligație legală, ci și o oportunitate pentru modernizarea sistemului educațional românesc. Acest proces presupune o schimbare de paradigmă, de la o abordare centrată pe deficiențe, la una orientată pe potențial și diversitate.

În concluzie, pentru ca această schimbare să fie sustenabilă, este nevoie atât de investiții dedicate în resurse educaționale adaptate și formarea corespunzătoare a cadrelor didactice, precum și promovarea unei culturi a incluziunii în fiecare comunitate școlară.

Mai mult decât atât, reușita incluziunii depinde de angajamentul tuturor actorilor implicați: cadre didactice, părinți, elevi, autorități locale, de a construi împreună un mediu educațional echitabil. Doar prin colaborare interinstituțională, politici educaționale coerente și implicare comunitară putem transforma școala într-un spațiu în care fiecare copil, indiferent de particularitățile sale, are șansa reală de a învăța, de a se dezvolta și de a fi valorizat. Incluziunea nu este un ideal îndepărtat, ci un proces care începe prin pași concreți și consecvenți, în fiecare clasă și în fiecare zi.

Bibliografie:

1. Agenția Europeană pentru Dezvoltare în Domeniul Educației pentru Persoanele cu Nevoi Speciale. (2018). *Inclusive education in Europe: Key policy messages*. https://www.european-agency.org
2. Booth, T., & Ainscow, M. (2011). *Index for inclusion: Developing learning and participation in schools* (3rd ed.). Centre for Studies on Inclusive Education.
3. Bologan, D. (2019). Educația incluzivă în România: De la teorie la practică. *Revista de Pedagogie*, 67(2), 103–118.

4. Comisia Europeană. (2023). *Strategia europeană privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021–2030*. https://ec.europa.eu
5. Stan, E., & Răduț-Taciu, R. (2021). Incluziunea școlară și provocările actuale în România. *Educația 21*, 19(1), 56–72.
6. Vlăsceanu, L. (Coord.). (2021). *Educația în România: Teme fundamentale pentru reforma sistemului*. Editura Polirom.

ROLUL PROFESORILOR ÎN ERA DIGITALĂ

Stancu Gabriela-Alexandra
Liceul Tehnologic Băile Govora

Din punct de vedere istoric, ne aflăm într-o perioadă numită Mileniul III, un moment de schimbare în care sistemul de învățământ din România a suferit o multitudine de schimbări care au avut rolul de reformare și adaptare cât mai apropiată de partea occidentală a Europei. Sistemul de învățământ al țării noastre este ,,un subsistem al sistemului global care prezintă la intrare exigențele contemporane, educația tinerei generații, pregătirea forței de muncă viitoare și a specialiștilor, iar la final produsul specific, oamenii și specialiștii pregătiți de integrare, creativitate și randament în toate activitățile socio-utile.”. Educația este factorul principal al dezvoltării personalității umane, fiind definită ca ,,o formă deliberată, organizată, sistematică și continuă a personalității umane, ghidată de o serie de politici educaționale, de modele, strategii, metode și procedee didactice”.

Ca obiect de învățământ, istoria este ,,disciplina care prezintă elevilor un număr limitat de evenimente, în general fiind prezentate cele mai importante pentru evoluția omenirii sau pentru populația studiată”. La adulți, studierea istoriei devine un proces mai complex, adultul fiind un individ care a a ajuns la dezvoltare, percepe și vede lucrurile dintr-o altă perspectivă și este capabil să asimileze, stocheze și să ofere mai multă informație într-o perioadă mai scurtă de timp. Roluri ale profesorului într-o societate digitalizată. Într-o societate aflată în plină digitalizare, profesorul își redefinește rolurile și își extinde competențele pentru a răspunde cerințelor educaționale moderne. Printre competențele și rolurile esențiale se numără:

1. Competențe digitale - Utilizarea tehnologiilor digitale: Capacitatea de a integra platforme educaționale, aplicații și resurse multimedia în procesul didactic. - Crearea de conținut digital: Elaborarea de materiale interactive, adaptate nivelului elevilor. - Gestionarea siguranței online: Promovarea securității cibernetice și educarea elevilor cu privire la utilizarea responsabilă a internetului. - Cunoștințe despre inteligența artificială: Înțelegerea modului în care AI poate susține procesul educațional.

2. Facilitator al învățării personalizate: - Adaptarea metodelor de predare: Utilizarea tehnologiilor pentru a răspunde diverselor stiluri și ritmuri de învățare. - Monitorizarea progresului elevilor: Folosirea aplicațiilor și platformelor pentru evaluare continuă și feedback personalizat.

3. Conector între generații: - Medierea între tehnologie și educație tradițională: Ajutarea elevilor și familiilor să îmbine valorile tradiționale cu noile instrumente digitale. - Promovarea

colaborării intergeneraționale: Crearea de contexte educaționale care implică atât elevii, cât și părinții în procesul digital.

4. Agent al incluziunii digitale: - Reducerea decalajului digital: Asigurarea accesului egal la resurse și tehnologie pentru toți elevii. - Sprijin pentru elevii cu nevoi speciale: Utilizarea instrumentelor tehnologice pentru a facilita integrarea și învățarea.

5. Rol de mentor: - Sprijin emoțional în lumea digitală: Ajutarea elevilor să gestioneze provocările asociate utilizării intense a tehnologiei. - Dezvoltarea abilităților sociale în context digital: Învățarea interacțiunii respectuoase și eficiente în medii virtuale. Aceste competențe plasează profesorul în centrul schimbărilor educaționale, devenind un lider al transformării digitale și un model de adaptabilitate și învățare continuă.

De la începutul secolului XXI, tehnologia a devenit parte din viața de zi cu zi. Ea s-a impus încet, dar sigur, astfel încât, în ziua de azi, nu concepem inexistența ei. Influența tehnologiei pe piața muncii a făcut să apară noi meserii (specializări) care impun un profil de pregătire al angajatului. Pentru a obține o forță de muncă de înaltă calificare este necesar ca și pregătirea începând din clasele primare să se facă utilizând noile tehnologii pentru a familiariza elevii cu ele. Noile tehnologii au trebuit să înfrunte reticența profesorilor în primă fază dar eficiența predării au făcut ca ele să se impună rapid. Datorită ritmului alert în care tehnologiile afectează activitățile de zi cu zi elevii trebuie pregătiți pentru viitor. Ei deja cunosc aceste tehnologii iar rolul profesorilor este să-i ghideze corect în utilizarea inteligentă a mediului online. Acest lucru simplifică procesul educațional deoarece etapa familiarizării elevilor cu tehnologia nu mai este necesară. Mai mult, conexiunile rapide ce se pot face între școli, elevi și profesori grăbesc ritmul predării și învățării.

Pentru a facilita accesul la informații și cursuri, orele interactive bazate pe programe software create special pentru educație au îmbunătățit mult nu numai procesul de predare / învățare, ci și relația dintre elevi și profesori și relațiile dintre părinți și elevi.

Există o relație strânsă de determinare și împuternicire reciprocă între tehnologiile de astăzi și educație: avansarea tehnologică este o consecință a dezvoltării educației și educația, la rândul ei, beneficiază de aceste progrese. Educația a subsumat toate progresele tehnice, ceea ce poate fi una dintre cheile succesului. Funcția educațională a noilor tehnologii este dublă: pe de o parte, ele facilitează și ajută educația dacă sunt integrate cu atenție în practicile educaționale; pe de altă parte, generează nevoia de noi competențe care urmează să fie dezvoltate de instituțiile de învățământ. În același timp, integrarea noilor tehnologii în educație duce la o recalibrare sau adaptare a metodologiilor tradiționale de predare prin recontextualizare, modernizare și inovare. Tehnologia „conduce" metodologia didactică de-a lungul pieselor noi. Noul nu exclude vechiul, ci îl invocă, îl convoacă, îl contestă. Relația dintre tehnologie și educație devine din ce în ce mai dinamică. Pe de o parte, asistăm la o evoluție permanentă și fără precedent a tehnologiei, care necesită noi abilități, comportamente și atitudini. Pe de altă parte, gradul de absorbție al tehnologiei evoluează într-un ritm alert. Astfel, relația dintre cele două „dinamici" devine mult mai complexă.

Valenţele educative ale noilor resurse tehnologice sunt multiple: pe de o parte, acestea facilitează și vin în sprijinul educației, dacă sunt atent şi eficient integrate în lecţii; pe de altă parte, ele predispun și obligă la reformarea sistemului de învăţământ, în plan curricular şi al strategiilor de predare-învăţare-evaluare, precum şi la formarea de noi competențe, prin pregătirea continuă a cadrelor didactice. Aşadar, integrarea şi utilizarea în educație a noilor resurse şi instrumente digitale conduce la o redimensionare a metodologiilor didactice tradiționale, prin re-contextualizări, modernizări, inovații și la nivel strategic.

TEHNICI EFICIENTE DE CONSILIERE ȘCOLARĂ PENTRU SPRIJINUL ELEVILOR

Prof. Consilier Școlar Manda Ecaterina Cristina
C.J.R.A.E Vâlcea - GPP Ostroveni 1, GPP Dumbrava Minunată, Școala Gimnazială Dăești

Consilierea școlară joacă un rol esențial în sprijinirea elevilor pentru a depăși provocările pe care le întâmpină în viața școlară și personală. Tehnicile folosite de consilierii școlari nu doar că ajută elevii să își înțeleagă mai bine sentimentele și gândurile, dar contribuie și la dezvoltarea unor abilități esențiale de viață, precum rezolvarea conflictelor, gestionarea stresului și stabilirea de obiective. Printre cele mai eficiente tehnici de consiliere școlară care pot fi aplicate pentru a sprijini elevii în procesul lor de învățare și dezvoltare personală sunt: *ascultarea activă*, în scopul fundamentării unei relații de încredere, *întrebările deschise*, prin intermediul cărora se pot explora printr-o manieră caldă și blândă, gândurile și sentimentele elevului, *tehnica jocului de rol* (role-playing), cu ajutorul căreia elevii împreună cu consilierul școlar înfruntă situații dificile, *tehnicile de relaxare* folosite pentru gestionarea stresului școlar, *stabilirea de obiective*, tehnică ce sprijină elevul să-și planifice un plan de studiu pentru a-și îmbunătății performanțele, etc.

Una dintre cele mai esențiale tehnici de consiliere este ascultarea activă. Aceasta presupune o atenție completă și empatică față de elev, fără a întrerupe sau a judeca. Consilierul trebuie să creeze un spațiu sigur în care elevul să poată împărtăși gândurile și sentimentele sale. Ascultarea activă permite consilierului să înțeleagă mai profund problemele cu care se confruntă elevul și să răspundă adecvat nevoilor acestuia. În plus, aceasta ajută elevii să se simtă auziți și valoroși, contribuind astfel la dezvoltarea lor emoțională.

Iată și un exemplu cum am folosit eu această tehnică. **Situație:** Un elev, X, vine la consilier pentru a discuta despre stresul pe care îl resimte din cauza examenelor și a temelor. Elevul este în clasa VIII-a și se simte copleșit și nu știe cum să facă față presiunii.

1. Ascultarea atentă: Consilierul se așează la nivelul elevului, se uită în ochii lui și îi oferă întreaga atenție, fără a-l întrerupe. Elevul: „Nu mai știu ce să fac, sunt pur și simplu înspăimântat de toate temele și examenele care vin. Parcă nici nu mai am timp pentru nimic altceva, și mă simt din ce în ce mai obosit.”

2. Reflectarea și parafrazarea: După ce elevul își exprimă gândurile, consilierul reflectă asupra celor spuse pentru a clarifica și a arăta că l-a ascultat activ. Consilierul: „Înțeleg că te simți înspăimântat și că presiunea examinărilor și temelor îți ia mult din energie. Aș vrea împreună să găsim câteva soluții pentru a gestiona mai bine acest stres.”

3. Întrebări deschise: După ce elevul a spus ce simte, consilierul pune întrebări deschise pentru a încuraja o discuție mai detaliată și pentru a-l ajuta să își clarifice gândurile. Consilierul: „Care sunt cele mai mari provocări pentru tine acum? Ce simți că ar putea să îți aducă un pic de ușurare?”

4. Empatie: Consilierul exprimă înțelegerea față de sentimentele elevului, validându-i emoțiile pentru a-l face să se simtă auzit și înțeles. Consilierul: „Este complet normal să te simți așa în fața unui volum mare de teme și examene. Mulți elevi se confruntă cu astfel de sentimente în perioada examenelor. Este important să îți acorzi timp pentru a-ți recăpăta energia.”

Prin acest proces, consilierul a demonstrat ascultare activă, ajutându-l pe Andrei să simtă că preocupările lui sunt importante și că există soluții pentru a face față stresului. În plus, această tehnică contribuie la construirea unei relații de încredere între elev și consilier, esențială pentru succesul consilierii.

O altă tehnică importantă de consiliere este ajutarea elevilor să stabilească obiective clare și realizabile. Aceste obiective pot fi academice, dar și personale sau sociale. De exemplu, consilierul poate ajuta un elev să își stabilească un plan de studiu, să identifice pașii necesari pentru a-și îmbunătăți performanțele sau să lucreze la dezvoltarea unor abilități sociale. Stabilirea obiectivelor ajută elevul să își construiască o direcție clară, să rămână motivat și să se simtă în control asupra propriului progres. Ca și pași pentru realizarea acestei tehnici sunt după cum urmează :

Identificarea nevoii și a obiectivului general: Consilierul o întreabă pe Ioana despre ce își dorește să schimbe și ce i-ar aduce mai multă liniște și satisfacție. Consilierul: „Ioana, am observat că te simți copleșită de toate sarcinile pe care le ai de făcut. Ce îți dorești să obții din sesiunea noastră? Cum te-ai simți dacă ai reuși să îți gestionezi mai bine timpul?" Ioana: „Aș vrea să am mai mult timp pentru mine, dar și pentru a învăța. Mă simt ca și cum nu aș avea niciodată timp să fac tot ce trebuie."

Stabilirea obiectivelor SMART: După ce Ioana identifică nevoia de organizare, consilierul o ghidează pentru a stabili obiective clare și realizabile. Consilierul o ajută să formuleze un obiectiv folosind principiul SMART: Specifice, Măsurabile, Accesibile, Relevante și limitate în Timp. Consilierul: „Haide să lucrăm la un obiectiv concret. De exemplu, un obiectiv ar putea fi: „Vreau să îmi organizez timpul pentru teme astfel încât să învăț 1 oră pe zi în fiecare zi, iar seara să am timp liber pentru relaxare". Crezi că acest obiectiv este realist pentru tine?" Ioana: „Da, cred că pot face asta. Îmi voi organiza timpul mai eficient."

Planificarea și pașii concreți: După ce obiectivul este stabilit, consilierul o ajută pe Maria să detaliaze pașii pe care trebuie să îi urmeze pentru a-l atinge. Consilierul: „Hai să detaliem puțin. Când ar fi cel mai potrivit moment pentru a învăța? Ce activități ar trebui să îți ajustezi pentru a avea 1 oră liberă pentru studiu? Ce ai putea face în weekend pentru a fi mai organizată?" Ioana: „Cred că pot să studiez dimineața, înainte de școală, timp de o oră. În weekenduri, pot să îmi fac temele mai devreme, astfel încât să rămân cu timp liber pentru alte activități."

Monitorizarea progresului și ajustarea obiectivului: Consilierul îi sugerează Ioanei să monitorizeze progresul săptămânal și să facă ajustări atunci când este necesar. Consilierul: „Este important să ții evidența progresului tău. La sfârșitul fiecărei săptămâni, întreabă-te: „Am reușit să îmi respect programul de studiu?" Dacă nu, ce ai putea ajusta pentru săptămâna viitoare?" Ioana: „Da, îmi voi face un jurnal și voi urmări dacă am reușit să respect planul."

Încurajarea motivației: Consilierul o încurajează pe Ioana să se concentreze pe beneficiile acestui plan și pe impactul pe termen lung al îmbunătățirii organizării. Consilierul: „Imaginându-ți cum te vei simți la sfârșitul fiecărei zile când știi că ai lucrat eficient și ai avut timp și pentru tine, va fi o motivație puternică. Fiecare pas pe care îl faci te va aduce mai aproape de succesul școlar pe care ți-l dorești!"

Rezultatul: Ioana pleacă din sesiune cu un obiectiv clar și un plan de acțiune pentru a-și organiza mai bine timpul. De asemenea, știe că poate ajusta obiectivele în funcție de cum evoluează situația, iar consilierul îi va fi alături pentru a monitoriza progresul.

Concluzie: Stabilirea de obiective clare și realizabile ajută elevii să își găsească direcția și să rămână motivați în fața provocărilor. Prin pași concreți și un plan bine structurat, elevii învață să își gestioneze timpul și să își dezvolte abilități esențiale pentru succesul academic și personal.

Tehnicile de consiliere școlară sunt esențiale pentru sprijinul elevilor, ajutându-i să facă față provocărilor academice și personale cu încredere și echilibru. Fie că este vorba despre ascultarea activă, stabilirea de obiective clare sau aplicarea unor metode de relaxare, fiecare tehnică joacă un rol important în dezvoltarea lor. Consilierii școlari sunt ghizi prețioși în acest proces, oferindu-le elevilor instrumentele necesare pentru a înfrunta dificultățile cu încredere și a-și atinge potențialul maxim.

Prin utilizarea acestor tehnici, elevii nu doar că își îmbunătățesc performanțele academice, dar învață și cum să se gestioneze emoțional, să stabilească relații sănătoase și să ia decizii fundamentate în viața de zi cu zi. De aceea, investiția în consilierea școlară este esențială pentru crearea unui mediu educațional sănătos, în care fiecare elev are ocazia să înflorească. Astfel, consilierea școlară nu reprezintă doar un ajutor temporar, ci o investiție pe termen lung în dezvoltarea completă și echilibrată a tinerelor generații.

Bibliografie:

1. Băban Adriana – Consiliere Educațională, *Ghid Metodologic pentru orele de dirigenție și consiliere,*Editura ASCR, ASCRED,Cluj-Napoca, 2011

EDUCAŢIA INCLUZIVĂ – EDUCAŢIE DE CALITATE PENTRU TOŢI

Prof. Balici Daniela
Grădinița cu P.P. Nord 2, Rm. Vâlcea, Vâlcea

Fiecare copil este diferit şi special şi are propriile nevoi, fie că este sau nu un copil cu dizabilităţi. Toţi copiii au dreptul la educaţie în funcţie de nevoile lor. Educaţia incluzivă are ca principiu fundamental un învăţământ pentru toţi, împreună cu toţi, care constituie un deziderat şi o realitate ce câştigă adepţi şi se concretizează în experienţe şi bune practici de integrare/incluziune.

Educaţia de tip incluziv este o educaţie de calitate, accesibilă şi care îşi îndeplineşte menirea de a se adresa tuturor copiilor, fără discriminare. În întreaga lume, din ce în ce mai mulţi copii care provin din medii defavorizate urmează grădiniţele, şcolile primare sau gimnaziale. În cele mai multe ţări se stipulează prin lege că toţi copiii trebuie să beneficieze de educaţie.

Fiecare cadru didactic ar trebui să aibă ca reper următoarele principii:

- fiecare copil este unic şi valoros în cadrul sistemului de educaţie;
- fiecare copil poate învăţa;
- încurajarea dezvoltării şi susţinerii serviciilor de sprijin în şcoală, pentru a oferi oportunităţi de dezvoltare tuturor copiilor;
- susţinerea parteneriatului educaţional dintre profesori, părinţi, elevi, alături de toţi profesioniştii care dau valoare adăugată actului educaţional; educaţie incluzivă înseamnă sprijin şi educaţie pentru toţi, grijă şi atenţie pentru fiecare.

În acest sens, integrarea educativă vizează reabilitarea şi formarea persoanelor cu nevoi speciale, aflate în dificultate psihomotorie, de intelect, de limbaj, psihocomportamentală, senzorială, printr-o serie de măsuri de natură juridică, politică, socială, pedagogică. În pedagogia

contemporană există o preocupare intensă pentru găsirea căilor şi mijloacelor optime de intervenţie educativă, încă de la vârstele mici, asupra unei categorii cât mai largi de populaţie infantilă. Astfel, conştiinţa copiilor, de la cea mai fragedă vârstă, trebuie formată şi dezvoltată, învăţându-i pe aceştia că primirea copiilor ,,diferiţi", alături de toţi ceilalţi, trebuie făcută nu de dragul lor, în primul rând, şi nu din milă pentru ei, ci pentru dreptul fiecărui individ de a participa la acţiuni comune pentru dezvoltarea lui ulterioară, pentru a contribui şi el la dezvoltarea comunităţii în care trăieşte.

Argumentul acestui material este tocmai ideea că incluziunea poate şi este mai mult decât un discurs demagogic, declarativ; ea poate fi pusă în practică prin tehnici concrete de predare şi adaptare curriculară individualizată, prin formarea şi dezvoltarea conştiinţei tuturor copiilor pentru accepţiunea diversitară de orice tip. Grădiniţa are ca scop crearea unui program coerent şi coordonat de incluziune a copiilor preşcolari cu diferite dizabilităţi, de alte etnii, provenienţă socială etc. şi pregătirea celorlalţi copii în vederea acceptării acestora alături de ei, fără diferenţe de manifestare comportamentală sau verbală. De asemenea, se impune şi implementarea unor strategii coerente de dezvoltare a conştiinţei şi a comportamentelor copiilor în spiritul toleranţei şi nediscriminării, a acceptării de şanse egale pentru toţi copiii.

Integrarea/incluziunea poate fi susţinută de existenţa unui cadru legislativ flexibil şi realist, de interesul şi disponibilitatea cadrelor didactice din şcoala de masă şi din şcoala specială, de acceptul şi susţinerea părinţilor copiilor integraţi, de implicarea întregii societăţi civile, dar şi de nivelul de relaţii ce se formează şi se dezvoltă la nivelul clasei integratoare care se bazează pe toleranţă şi respect faţă de copilul cu probleme. Grădiniţa care îi receptează în colectivitatea sa pe copiii defavorizaţi şi îşi determină intern ,,direct şi indirect", atitudinea faţă de aceştia este alcătuită din: educatoare, părinţi, copii, iar la nivel extern, societatea cu numeroase instituţii şi diverşi factori media. O condiţie esenţială pentru reuşita acestor acţiuni comune ale celor trei factori activi din grădiniţă este existenţa unor relaţii de înţelegere, constructive care se realizează prin atitudini deschise, prin disponibilitate, printr-un ,,pozitivism" specific ce se cimentează cu voinţă şi convingere.

Educatoarea trebuie să cunoască deficienţele copiilor pe care îi va primi în grupă în scopul înţelegerii acestora şi pentru a-şi putea modela activităţile, în funcţie de necesităţile copiilor. Grupa în care va fi integrat copilul cu cerinţe speciale va trebui să primească informaţii într-o manieră corectă şi pozitivă despre acesta. Este foarte importantă sensibilizarea copiilor şi pregătirea lor pentru a primi în rândurile lor un coleg cu dizabilităţi. Sensibilizarea se face prin stimulări: crearea şi aplicarea unor jocuri care permit stimularea unor deficienţe (motorie, vizuală, auditivă), ceea ce determină copiii să înţeleagă mai bine situaţia celor ce au dizabilităţi: prin povestiri, texte literare, prin discuţii, vizita unor persoane cu deficienţe.

Primirea în grupă a copilului cu cerinţe educative speciale, atitudinea faţă de el trebuie să păstreze o aparenţă de normalitate, copilul trebuind să fie tratat la fel cu ceilalţi copii din grupă.

Conduita şi atitudinea educatoarei trebuie să demonstreze celorlalţi copii atenția ce i se acordă preşcolarului cu dizabilităţi. De asemenea, trebuie să-i încurajeze şi să-i stimuleze pe aceştia ori de câte ori este nevoie, dându-le încrederea în forţele proprii, în propria reuşită în acţiunile întreprinse, evidenţiind unele abilităţi sau interesele lor speciale în dezvoltarea şi sprijinirea cărora trebuie implicate şi familiile copiilor.

Copiii cu cerinţe educative speciale integraţi în programul grădiniţei trebuie să dispună de o bună colaborare între educatoare, părinţi, psihologi şi profesorul logoped.

Bibliografie:

1. Vrăşmaş Ecaterina, *„Educaţia copilului preşcolar”*, Editura ProHumanitas, Bucureşti, 1999, pagina 45.
2. Vrăşmaş Ecaterina, *„Introducere în educaţia cerinţelor speciale”*, Editura Credis, Bucureşti, 2004, pagina 102.

PARTENERIATUL EDUCAŢIONAL ÎN EDUCAŢIA TIMPURIE

Prof. Educaţie Timpurie Bologa Maria Mihaela
G.P.N.Gurişoara/Mihăeşti

Să ne imaginăm că suntem în faţa unei răscruci, iar scopul nostru este de a ajunge la un castel îndepărtat. Prin urmare, avem de ales una dintre căi. Primul drum este sigur, domol, fără primejdii, dar dacă-l alegem, când vom ajunge la castel nimeni nu ne va deschide poarta şi nu vom putea intra. Al doilea drum, este mai greu şi necesită mai mult efort, mai multă răbdare şi mai multe capacităţi de dezvoltat. Este vorba despre un drum cu câteva prăpăstii, pe care, pentru a-l parcurge, avem nevoie de perseverenţă, hotărâre, un plan şi acţiuni ingenioase. Atunci când vom ajunge la castel, vom fi întâmpinaţi de toţi locuitorii acestuia cu focuri de artificii. Chiar dacă se pare că este mai greu şi mai primejdios, noi alegem cel de-al doilea drum. Credem că vom trece peste toate obstacolele şi vom reuşi. Odată porniţi la drum, constatăm că în faţa noastră, dar şi în spatele nostru, mai sunt câţiva colegi sau colege care sunt în aceeaşi situaţie. Şi atunci, în mintea noastră apar următoarele gânduri: „*Ce bucurie! Nu suntem singuri! Suntem salvaţi!*”. Ne gândim să luăm legătura cu ei şi, dacă avem acelaşi scop, să mergem împreună. Astfel, drumul nostru va fi mult mai uşor şi mai puţin monoton. Însă, în unele situaţii va fi nevoie să luăm decizii importante pentru a evita pericolele şi a depăşi obstacolele. Atunci vom avea nevoie să comunicăm bine şi să cooperăm îndeaproape. În unele momente, chiar va trebui să ne sprijinim reciproc şi să ne valorificăm toate resursele pentru a izbuti. Împreună am forma o comunitate unită. Dar, de la gând şi până la faptă... mai este! Cum gândul nostru este bun şi merită realizat, vom planifica o serie de acţiuni prin care să stabilim dialogul şi să colaborăm pentru a ajunge împreună la destinaţia finală.

Asemenea poveştii de mai sus, de multe ori, ceea ce trebuie să facem noi coincide cu activităţile şi interesele altora. În plus, multe dintre ideile noastre nu pot fi realizate dacă nu obţinem un sprijin din partea colegilor sau al altor persoane. În alte situaţii, chiar noi suntem cei care dăm o mână de ajutor altor colegi. Asemenea acestei dimensiuni individuale, există şi o dimensiune instituţională a procesului de cooperare. Dar, indiferent la care dimensiune ne referim, această acţiune de conlucrare o numim **activitate realizată în parteneriat**.

Parteneriatul *reprezintă procesul de colaborare dintre două său mai multe părţi care acţionează împreună pentru realizarea unor interese sau scopuri comune*.

Tipuri de parteneriat

1) Primul criteriu de clasificare a parteneriatelor se referă la **forma parteneriatului stabilit.** În funcţie de aceasta, după propunerea autorilor Luciana-Simona Velea, Nicolae Toderaş şi Mihaela Ionescu, se disting:

Parteneriatul informal – între părţi asemănătoare, care se cunosc destul de bine sau care au avut ocazia să mai lucreze împreună anterior. Scopul stabilit este specific fiecăreia dintre părţi şi

fiecare parte se poate implica în realizarea acestuia. Acesta poate fi pe o perioadă scurtă sau lungă de timp. De exemplu, realizarea unei reviste a grădiniţei, organizarea unei excursii etc.

Parteneriatul formal – între părţi diferite ca formă de organizare şi ca misiune instituţională, dar care se coalizează pentru rezolvarea unei anumite probleme. Domeniul de activitate şi interesul comun este liantul acestui tip de parteneriat. De obicei, parteneriatele formale sunt stabilite pentru o perioadă îndelungată şi fiecare parte implicată are de îndeplinit seturi de acţiuni pe care trebuie să le întreprindă. Un exemplu de parteneriat la nivelul grădiniţei ar fi cel încheiat cu autorităţile locale, pentru îngrijirea unui parc de către copii şi părinţi sau pentru organizarea unei expoziţii tematice cu ocazia „Zilelor localităţii".

2) A doua distincţie se referă la **obiectivul parteneriatului stabilit.** Conform acestui criteriu, se deosebesc:

Parteneriatul operaţional – procesul de cooperare se realizează în baza unui proiect concret.

Proiectul poate fi propus de către una dintre părţi sau poate fi rezultatul unei preocupări comune. Un exemplu relevant pentru domeniul învăţământului preşcolar poate fi realizarea unui post local de radio pentru copii.

Parteneriatul de reprezentare – acest tip de conlucrare se stabileşte datorită faptului că este nevoie de o coalizare pentru realizarea unui scop comun. Un exemplu relevant pentru domeniul grădiniţelor este cazul consiliului părinţilor, uniunea grădiniţelor din mediul urban, consilii, alianţe, forumuri, coaliţii etc.

3) O a treia distincţie se referă la **modul de finanţare a parteneriatului** şi identifică:

Parteneriat care necesită finanţare – scopul propus este unul complex şi necesită finanţare. Acest tip de parteneriat se bazează pe o redistribuire a sarcinilor financiare între părţi. Un partener poate implementa o anumită acţiune, iar alt partener poate finanţa respectiva acţiune. Spre exemplu organizarea, într-un mare magazin, a unui concurs pentru copii finalizat cu premii acordate de către partenerul gazdă.

Parteneriat care nu necesită finanţare – scopul propus poate fi realizat cu resurse minime, care nu implică obligatoriu alocarea unor resurse financiare speciale. Elementul primordial al acestui tip de parteneriat este tocmai participarea membrilor unei comunităţi. De exemplu: realizarea unor vizite la care să participe copiii, părinţii şi personalul grădiniţei sau organizarea unei activităţi de ecologizare a localităţii în care locuim etc. De obicei, acest tip de parteneriat este de durată redusă şi are efecte imediate.

4) De asemenea, în funcţie de **durata parteneriatului**, există:

Parteneriatele pe termen scurt - de tipul celor întâlnite în perioada sărbătorilor culturale sau religioase, organizate în funcţie de specificul localităţii (de exemplu, parteneriatul „Împreună de Crăciun" desfăşurat împreună cu Consiliul Local pe durate de două, trei săptămâni şi încheiat cu un eveniment festiv).

Parteneriatele pe termen lung, cele precum proiectul „Să citim pentru mileniul III" desfăşurate împreună cu şcoala şi cu biblioteca locală pe perioade mai lungi de unu, doi ani, în funcţie de nivelul grupei de preşcolari.

Motivaţia unor activităţi de parteneriat este înţelegerea necesităţii de a integra grădiniţa în mediul comunitar ca partener egal şi consecvent în formarea viitorului cetăţean.

Activităţile desfăşurate în parteneriat sunt modalităţi propice pentru atingerea unor astfel de scopuri, la acestea se adaugă plăcerea de a fi alături de colegi, activităţile desfăşurându-se într-o atmosferă de voie bună, având, pe lângă valoarea social–educativă, un efect reconfortant.

Pentru că vârsta timpurie este cea mai importantă perioadă pentru dezvoltarea personalităţii copilului, şi perioada de la naştere până la intrarea în şcoală cere stimulare, în dezvoltarea optimă a copilului este necesar parteneriatul educaţional încheiat între grădiniţă, respectiv şcoală şi familie, comunitate ori instituţii care au rol în creşterea, îngrijirea şi educarea copilului. Astfel cele mai des întâlnite parteneriate educaţionale sunt realizate împreună cu: familia, şcoala, autorităţile locale, biserica, agenţii economici, mass media, poliţia, ş.a.

Bibliografie:

1. Boca C., Nicolae I., Secrieru A. Ştefănescu D. A. - *Împreună pentru copii : grădiniţa şi comunitatea,* Educaţia 2000+ , Bucureşti, 2008.

2. Gutium I, Mămăligă M, Mumjiev G - *Parteneriatul pas cu pas* , Editura Fundaţia Internaţională pentru sisteme Electorale, Chişinău, 2000.

3. Institutul de Ştiinţe ale educaţiei – *Parteneriatul şcoală-familie-comunitate. Laboratorul consiliere şi management educaţional.* Editura Universitară Bucureşti, 2014.

4. Ionescu, M., Velea, S. *Educaţia viitorilor părinţi. Ghid pentru profesori (Partea I),* material elaborat în cadrul proiectului "Educaţia viitorilor părinţi", derulat de ARED, cu sprijinul Reprezentanţei UNICEF în România, 2005.

INCLUZIUNEA COPIILOR CU CES ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ

Prof. învățământ preșcolar Bunescu Elena-Alexandra
Școala Gimnazială Nr. 4/ G.P.N. Nr. 11 Copăcelu, Rm. Vâlcea, Jud. Vâlcea

Incluziunea educațională reprezintă un proces prin care toți copiii, indiferent de abilitățile sau nevoile lor speciale, sunt integrați în învățământul de masă, având acces egal la educație de calitate.

Copiii cu cerințe educaționale speciale (CES) sunt cei care, din cauza unor dizabilități fizice, cognitive sau emoționale, au nevoie de sprijin suplimentar pentru a putea participa activ și eficient la procesul educațional. Incluziunea acestora nu doar că le oferă oportunitatea de a se dezvolta academic, dar contribuie și la dezvoltarea unui mediu educațional mai tolerant și empatic.

Cerințele educaționale speciale includ o varietate de dificultăți de învățare, dizabilități fizice, deficiențe de vedere sau auz, tulburări de comportament sau probleme emoționale care pot afecta procesul de învățare. Fiecare copil cu CES are nevoi unice, iar incluziunea în învățământul de masă presupune adaptarea metodelor pedagogice și utilizarea unor resurse suplimentare pentru a facilita participarea lor activă.

Incluziunea copiilor cu CES în învățământul de masă aduce multiple beneficii, atât pentru aceștia, cât și pentru ceilalți elevi și pentru sistemul educațional în ansamblu:

- Copiii cu CES pot beneficia de aceleași oportunități educaționale ca și colegii lor, având acces la resurse educaționale variate și la sprijinul necesar pentru a-și atinge potențialul maxim.
- Elevii din învățământul de masă devin mai conștienți de diversitate și învață să fie mai toleranți și solidari.
- Incluziunea reduce percepția negativă asupra dizabilităților și promovează o societate mai deschisă și echitabilă.

• Cadrele didactice învață metode pedagogice inovative și dezvoltă abilități de management al diversității în clasă.

Deși principiul incluziunii este benefic, există numeroase provocări care pot afecta implementarea acestuia:

• Multe școli nu dispun de materialele, tehnologiile sau specialiștii necesari pentru a sprijini corespunzător copiii cu CES.

• Profesorii nu sunt întotdeauna formați în metode de predare adaptate nevoilor speciale.

• Atât din partea profesorilor, cât și a colegilor de clasă, pot exista prejudecăți care afectează integrarea efectivă a acestor copii.

• Un număr mare de elevi într-o clasă face dificilă oferirea atenției individualizate necesare copiilor cu CES.

Pentru ca incluziunea copiilor cu CES să fie un succes, este necesară implementarea unor strategii adecvate:

• Lecțiile trebuie personalizate în funcție de nevoile elevilor, utilizând metode interactive și materiale vizuale.

• Profesorii trebuie să beneficieze de cursuri de specializare în domeniul educației incluzive.

• Lucrul în echipă cu psihologi, logopezi și terapeuți poate facilita adaptarea învățării la nevoile specifice ale fiecărui copil.

• Promovarea unui climat educațional bazat pe acceptare, respect și sprijin reciproc.

• Părinții trebuie să fie parte activă a procesului educațional, colaborând cu profesorii pentru a asigura o dezvoltare armonioasă a copilului.

În multe țări, sistemele educaționale au dezvoltat programe eficiente pentru integrarea copiilor cu CES:

• **Finlanda** - are un sistem educațional incluziv, unde elevii cu nevoi speciale beneficiază de suport individualizat.

• **Suedia** - oferă resurse pentru profesori și clase cu un număr redus de elevi pentru a facilita adaptarea procesului educațional.

• **România** - deși există inițiative de integrare, mai sunt necesare investiții în resurse și formarea personalului didactic.

Incluziunea copiilor cu CES în învățământul de masă este esențială pentru construirea unei societăți echitabile și accesibile tuturor. Deși există provocări, implementarea unor strategii adecvate poate duce la o integrare de succes. Investiția în educația incluzivă contribuie nu doar la dezvoltarea individuală a copiilor cu CES, dar și la crearea unui sistem educațional mai deschis și mai tolerant pentru toți elevii.

Bibliografie:

1. Florian, L., & Black-Hawkins, K. (2011). Exploring inclusive pedagogy. *Cambridge Journal of Education*.
2. Stainback, S., & Stainback, W. (1996). *Inclusion: A guide for educators*. Paul H. Brookes Publishing.
3. Rouse, M. (2008). Developing inclusive practice. *European Journal of Special Needs Education*.
4. UNESCO. (2009). *Policy Guidelines on Inclusion in Education*.
5. Ministerul Educației Naționale. (2020). *Strategia națională privind educația incluzivă*.

ACCES ȘI EGALITATE ÎN EDUCAȚIE

Prof. Înv. Preșc. Bunescu Mihaela
Școala Gimnazială „Nicolae Bălcescu”/ G.P.N. Rotărăşti, N. Bălcescu, Jud. Vâlcea

Incluziunea copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în învățământul de masă reprezintă un aspect esențial al educației moderne, având scopul de a asigura accesul egal la educație pentru toți copiii, indiferent de particularitățile lor. Acest proces vizează integrarea elevilor cu nevoi speciale în școlile obișnuite, oferindu-le sprijinul necesar pentru a se dezvolta și a învăța în condiții optime. Sistemul educațional are responsabilitatea de a crea un mediu incluziv, adaptat nevoilor tuturor elevilor.

Educația incluzivă are multiple beneficii atât pentru copiii cu CES, cât și pentru colegii lor. Aceasta contribuie la dezvoltarea empatiei, a toleranței și a respectului reciproc. Copiii cu cerințe educaționale speciale beneficiază de interacțiunea cu colegii lor, ceea ce le îmbunătățește abilitățile sociale și îi ajută să se integreze mai ușor în comunitate. În același timp, elevii fără CES învață să accepte și să sprijine diversitatea, dezvoltându-și astfel o atitudine pozitivă față de diferențele individuale.

În practică, implementarea incluzivă presupune adaptarea curriculumului, utilizarea unor metode de predare diferențiate și oferirea de suport suplimentar pentru elevii cu CES. Profesorii au un rol esențial în acest proces, fiind necesar să fie bine pregătiți pentru a răspunde nevoilor variate ale elevilor. Formarea continuă a cadrelor didactice în domeniul educației incluzive este esențială pentru a le oferi acestora competențele necesare în gestionarea diversității din clasă. De asemenea, este importantă colaborarea dintre profesori, părinți și specialiști pentru a asigura un sprijin adecvat fiecărui copil.

Un alt aspect esențial al educației incluzive este infrastructura adecvată. Școlile trebuie să fie accesibile pentru toți elevii, atât din punct de vedere fizic, cât și educațional. De exemplu, este necesară adaptarea clădirilor pentru a facilita accesul persoanelor cu dizabilități, precum și dotarea claselor cu materiale didactice specifice. Tehnologiile asistive pot juca un rol important în sprijinirea procesului educațional al elevilor cu CES, oferindu-le acestora posibilitatea de a învăța în condiții optime.

Există însă și numeroase provocări în implementarea educației incluzive. Unul dintre principalele obstacole este lipsa resurselor adecvate, atât umane, cât și materiale. În multe cazuri, numărul profesorilor de sprijin este insuficient, iar materialele didactice adaptate sunt limitate. De asemenea, unele cadre didactice nu sunt suficient de pregătite pentru a gestiona diversitatea din clasă, ceea ce poate afecta calitatea actului educațional. Atitudinea părinților și a comunității poate fi un alt factor care influențează succesul educației incluzive. Uneori, există rețineri sau prejudecăți față de integrarea copiilor cu CES în învățământul de masă, ceea ce poate crea dificultăți suplimentare în implementarea acestui model educațional.

Pentru a depăși aceste obstacole, este necesară o strategie clară și bine pusă la punct, care să implice autoritățile educaționale, cadrele didactice, părinții și comunitatea. Un prim pas esențial este alocarea resurselor adecvate pentru formarea profesorilor și pentru dotarea școlilor cu materiale didactice specifice. De asemenea, promovarea unei culturi a incluziunii în rândul elevilor și părinților poate contribui la schimbarea mentalităților și la acceptarea diversității.

Educația incluzivă trebuie să fie privită ca un drept fundamental al fiecărui copil, nu ca un privilegiu. Politicile educaționale trebuie să reflecte acest principiu și să fie orientate spre crearea unui sistem educațional accesibil și echitabil pentru toți. Experiențele internaționale demonstrează că modelele de succes în educația incluzivă se bazează pe colaborare, adaptabilitate și sprijin constant pentru elevi, profesori și familii.

Incluziunea copiilor cu CES în învățământul de masă este un proces complex, dar necesar, care contribuie la crearea unei societăți mai echitabile și mai empatice. Este important ca acest proces să fie susținut prin politici adecvate, resurse suficiente și o schimbare de mentalitate la nivelul întregii societăți. Educația incluzivă nu doar că oferă șanse egale tuturor copiilor, dar contribuie și la dezvoltarea unei comunități bazate pe respect, acceptare și solidaritate.

Bibliografie:

1. Florian, L., & Black-Hawkins, K. (2011). Exploring inclusive pedagogy. Cambridge Journal of Education, 41(2), 173-183.
2. UNESCO. (2009). Policy Guidelines on Inclusion in Education. Paris: UNESCO.
3. Mittler, P. (2000). Working towards inclusive education: Social contexts. London: Fulton.
4. European Agency for Special Needs and Inclusive Education. (2018). Evidence of the Link Between Inclusive Education and Social Inclusion. Odense: European Agency.
5. Stainback, W., & Stainback, S. (1996). Inclusion: A guide for educators. Baltimore: Brookes Publishing.

INCLUZIUNEA COPIILOR CU CES ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ

Prof. Înv. Preșcolar: CERNĂTESCU LARISA
Prof. Înv. Preșcolar: NECULA MIHAELA
Grădinița cu program prelungit Nord 2, Rm. Vâlcea, Vâlcea

Incluziunea copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în învățământul de masă reprezintă un obiectiv esențial al sistemului educațional modern. Acest proces presupune adaptarea mediului educațional și utilizarea unor metode specifice pentru a oferi tuturor copiilor șanse egale la educație și dezvoltare.

1. Principiile incluziunii educaționale

Incluziunea presupune respectarea următoarelor principii fundamentale:

- **Accesibilitate** – adaptarea curriculumului și a resurselor educaționale pentru a răspunde nevoilor tuturor copiilor.
- **Participare activă** – implicarea copiilor cu CES în activitățile educaționale și sociale ale grădiniței.
- **Individualizare** – personalizarea strategiilor didactice pentru a corespunde ritmului și stilului de învățare al fiecărui copil.

- **Colaborare** – implicarea educatorilor, părinților și specialiștilor pentru a oferi suport adecvat copilului.

2. Strategii didactice pentru incluziunea copiilor cu CES

Pentru a asigura succesul incluziunii în grădiniță, este necesară aplicarea unor metode adaptate:

2.1. Învățarea prin joc

Jocul reprezintă principala metodă de învățare la vârsta preșcolară și poate fi utilizat pentru a facilita integrarea copiilor cu CES. Activitățile ludice îi ajută pe aceștia să dezvolte abilități sociale, cognitive și motorii într-un mod natural.

2.2. Utilizarea materialelor multisenzoriale

Materialele educaționale care stimulează mai multe simțuri (vizuale, auditive, tactile) pot îmbunătăți procesul de învățare pentru copiii cu CES, facilitând asimilarea noilor cunoștințe.

2.3. Grupuri de lucru mixte

Copiii cu CES pot beneficia de interacțiunea cu colegii lor prin activități de grup, dezvoltându-și abilitățile sociale și de comunicare.

2.4. Adaptarea sarcinilor și a mediului

Se recomandă ajustarea cerințelor educaționale în funcție de nevoile fiecărui copil și crearea unui mediu favorabil învățării, incluzând mobilier ergonomic, zone liniștite și materiale vizuale clare.

3. Rolul educatorului în incluziunea copiilor cu CES

Educatorul joacă un rol esențial în procesul de incluziune prin:

- Crearea unui mediu prietenos și sigur;
- Implementarea unor metode de predare flexibile și inovatoare;
- Colaborarea cu specialiști (logopezi, psihopedagogi, terapeuți) pentru a adapta intervențiile educaționale;
- Comunicarea deschisă cu părinții pentru a asigura continuitatea învățării și dezvoltării copilului.

4. Beneficiile incluziunii educaționale

Integrarea copiilor cu CES în grădinițele de masă aduce multiple avantaje:

- Creșterea încrederii și a autonomiei copilului;
- Dezvoltarea empatiei și a toleranței în rândul colegilor;
- Îmbunătățirea rezultatelor academice și sociale ale tuturor copiilor;
- Pregătirea pentru integrarea ulterioară în societate.

Concluzie

Incluziunea copiilor cu CES în învățământul de masă este un proces complex, dar necesar, care aduce beneficii atât copiilor cu nevoi speciale, cât și întregii comunități educaționale. Prin strategii didactice adecvate și o abordare colaborativă, grădinițele pot asigura un mediu de învățare echitabil și stimulativ pentru toți copiii.

Bibliografie:

1. Cucoș, C., *Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice*., Editura Polirom, Iași, 2014, pag. 120.

2. Gherguț, A., *Educația integrată a copiilor cu cerințe educative speciale*., Editura Polirom, Iași, 2012, pag. 95.

3. Stan, E., *Strategii educaționale pentru copiii cu CES*. Editura Didactică și Pedagogică, 2018, pag. 75.

4. Vrasmas, T., *Incluziunea școlară și socială a copiilor cu dizabilități*. Editura Aramis, București, 2016, pag. 110.

CUM INTEGRĂM UN COPIL CU CES?

Șerban Andreea Maria
G.P.P. Cozia, Rm. Vâlcea

Timpul pe care un copil îl petrece la școală oferă oportunități neprețuite de învățare. Oportunitățile pierdute în acest moment pot avea un impact major asupra șanselor pe care le va avea copilul în viață. De aceea, este vital ca cei care au nevoie de ajutor suplimentar să beneficieze de sprijinul adecvat la momentul oportun. Unii copii, se confruntă cu probleme, pentru care nu primesc ajutorul necesar, deoarece dificultățile lor nu sunt recunoscute ca cerințe educative speciale. Copii care se confruntă cu dificultăți pe termen scurt și care ajung să aibă probleme pe termen lung - timpul alocat unei evaluări oficiale pe CES poate să ducă la neacordarea sprijinului în momentul oportun, astfel încât, în momentul în care sprijinul este disponibil, dificultatea este deja agravată.

Nevoile de sprijin pot apărea ca urmare a oricărui factor care dă naștere unei bariere de învațare, factor legat de tulburări sociale, emoționale, cognitive, lingvistice, fizice sau senzoriale, de situația familială sau a asistenței medicale de care beneficiază.

Cadrele didactice trebuie să- și găsească locul în procesul de predare- învățare al fiecărui elev cu CES. Cadrele didactice vor lucra în cooperare și vor implica și părinții pentru a le oferi sprijin copiilor. Nevoile de sprijin sunt un subiect care trebuie tratat la nivelul întregii școli. Întregul personal didactic trebuie să se informeze în detaliu despre nevoile individuale ale cursanților și colaborează pentru a-i ajuta pe aceștia să-și atingă potențialul maxim. Nevoile de sprijin sunt și o chestiune interdisciplinară. În acest domeniu trebuie să se implice experți în discipline variate, cum ar fi: cadre didactice, psihologi, logopezi, consilieri școlari, profesori de sprijin și mediatori școlari care colaborează pentru a furniza ajutorul potrivit la momentul oportun.

Pentru o cât mai mare eficiență în recuperarea copiilor cu CES și integrarea lor în școala de masă, profesorul de sprijin/ itinerant trebuie să viziteze alte instituții pentru a arunca o privire asupra diferitelor moduri în care cadrele didactice lucrează individual cu elevii, trebuie să cerceteze varietatea de materiale și de resurse pe care aceștia le folosesc, trebuie să viziteze centrul local de resurse și să vadă care sunt materialele, resursele, ateliere și cursurile disponibile.

Ajutați copilul ăa se integreze în grup, încercați să-l includeți în toate activitățile de la clasă. Încurajați-l să lucreze cu un coleg sau cu un grup de elevi, capabili de empatie; puneți accentul pe aspectele sociale ale unei activități. Fiți atent la copilul cu CES în timpul pauzelor, atunci când se poate să petreacă mult timp de unul singur, unii copii pot dori să fie singuri, dar copiii mai mari se pot simți părăsiți sau excluși. Evitați limbajul sarcastic, metaforic sau exagerările, atunci când îi vorbiți copilului cu CES, dar și întregii clase, fiți tot timpul atenți la ce spuneți și cum ar putea fi greșit interpretat de acest copil, el/ ea poate înțelege mesajul distorsional, literal.

Verificați constant dacă elevul ascultă sau înțelege și nu vă fie teamă să repetați ce ați spus, dacă aveți impresia că nu s-a înțeles din prima.

Când vă adresați unui grup, asigurați-vă că vă bucurați de atenția copilului, mai ales copiii de vârstă mică pot să nu-și dea seama că sunt subiectul mesajului, așa că va fi poate nevoie să îi strigați pe nume sau să vă adresați prima oară lor și apoi întregii clase.

Mulți dintre noi ne blocăm, dacă auzim o limbă străină pe care nu o înțelegem. Un copil cu dificultăți de comunicare reacționează identic: dacă o propoziție e prea dificilă, se blochează. Trebuie să verificați mereu, dacă ascultă și înțeleg, trebuie avut mereu grijă la ce limbaj folosim.

Stabilizați orarul și activitățile, pentru ca elevul să știe exact ce se întamplă și la ce oră, evitând schimbările inutile. Dacă este absolut necesar să schimbe rutina, avertizați copilul înainte să se întâmple. Un jurnal sau o agendă îl ajută pe copil să-și planifice ziua. Un copil cu autism, de exemplu, pur și simplu nu poate funcționa, atunci când există prea multe schimbări într-o zi. Ca și propuneri de activități ar fi formarea unui cerc de prieteni cu care elevul să relaționeze, încercând diferite abordări pentru o cât mai bună integrare în colectivul clasei.

Bibliografie:

1. Cozma Adrian – Psihopedagogia comunicării la copii cu dizabilităţi mintale, Editura RAR, Bucureşti, 2008.
2. Gherguţ Alois – Psihopedagogia persoanelor cu cerinţe speciale. Strategii diferenţiate şi incluzive în educaţie, Editura Polorom, Iaşi, 2006.

CES - METODE ACTIV-PARTICIPATIVE

prof. Pavel Rodica
Liceul Tehnologic Băile Govora

Educația incluzivă reprezintă un obiectiv principal al sistemelor de învățământ moderne, având drept scop asigurarea unui mediu educațional accesibil tuturor elevilor, indiferent de particularitățile lor. În acest context, elevii cu cerințe educative speciale (CES) au nevoie de metode didactice adaptate, care să le valorifice potențialul și să le faciliteze integrarea în comunitatea școlară.

Metodele activ-participative s-au dovedit a fi soluții eficiente în sprijinirea acestui demers. Acestea pun accent pe implicarea activă a elevilor în procesul de învățare, favorizând colaborarea, creativitatea și descoperirea. În cazul elevilor cu CES, utilizarea acestor metode poate contribui semnificativ la dezvoltarea abilităților cognitive, sociale și emoționale, oferindu-le un cadru de învățare adaptat nevoilor lor. Ne propunem să evidențiem importanța metodelor activ-participative și să prezentăm exemple concrete de aplicare a acestora în activitatea educativă.

Metodele activ-participative sunt strategii didactice care încurajează elevii să devină participanți activi în procesul de învățare, spre deosebire de metodele tradiționale, centrate exclusiv pe profesor. Acestea stimulează gândirea critică, încurajează colaborarea și promovează autonomia elevilor. Printre cele mai utilizate metode activ-participative, se numără:

- Jocurile didactice: Acestea permit elevilor să învețe prin activități ludice, adaptate nivelului lor de înțelegere. Jocurile pot fi personalizate pentru a răspunde nevoilor elevilor cu CES, de exemplu prin utilizarea suporturilor vizuale, a obiectelor tactile sau prin simplificarea sarcinilor. Ele ajută la crearea unei atmosfere relaxante și motivaționale, favorizând asimilarea cunoștințelor prin practică.
- Metoda proiectului: Elevii sunt încurajați să lucreze în echipă pentru a realiza un proiect practic, care integrează cunoștințe din mai multe domenii. De exemplu, realizarea unui colaj despre anotimpuri poate implica abilități artistice, dar și înțelegerea conceptelor despre

mediul înconjurător. În cazul elevilor cu CES, profesorii pot fragmenta sarcinile pentru a le face mai accesibile și pot oferi suport constant pentru finalizarea acestora.

- Învățarea prin cooperare: Elevii lucrează în grupuri mici pentru a rezolva probleme sau a atinge obiective comune. Această metodă le oferă ocazia să interacționeze, să învețe unul de la celălalt și să-și dezvolte abilitățile sociale. În plus, învățarea prin cooperare reduce anxietatea, oferind elevilor un sentiment de apartenență și sprijin reciproc.

Prin aceste metode, elevii devin parteneri activi în procesul descopere propriile interese și talente.

- Dezvoltarea abilităților socio-emoționale: Colaborarea și interacțiunile din cadrul grupurilor contribuie la dezvoltarea empatiei, a comunicării și a încrederii în sine. În cazul elevilor cu CES, aceste abilități sunt esențiale pentru integrarea în colectiv.

- Promovarea incluziunii: Elevii cu CES se simt parte integrantă a comunității școlare, ceea ce le consolidează stima de sine și dorința de a participa la activități. În același timp, colegii lor dezvoltă o atitudine pozitivă față de diversitate și învață să colaboreze cu persoane diferite.

- Progres școlar vizibil: Prin implicarea activă în procesul de învățare, elevii reușesc să își dezvolte competențele școlare într-un mod natural, adaptat propriului ritm de învățare.

educațional, iar acest lucru îi ajută să își dezvolte abilități esențiale pentru integrarea socială și succesul școlar.

Un aspect crucial în aplicarea metodelor activ-participative pentru elevii cu CES este adaptarea lor la nevoile specifice ale fiecărui elev. Profesorii trebuie să țină cont de tipul de dificultăți ale elevilor, fie ele cognitive, emoționale, senzoriale sau comportamentale.

De exemplu:

- Materiale vizuale: Elevii cu dificultăți de înțelegere a textelor pot beneficia de diagrame, imagini sau alte suporturi vizuale care să le faciliteze înțelegerea. De asemenea, utilizarea culorilor sau simbolurilor poate face informațiile mai atractive și mai ușor de asimilat.
- Activități senzoriale: Elevii cu tulburări de procesare senzorială pot fi integrați în activități care implică manipularea obiectelor, explorarea texturilor sau utilizarea simțurilor. Spre exemplu, o activitate care include modelarea plastilinei poate contribui la dezvoltarea coordonării motorii fine, oferind în același timp o experiență practică și distractivă.
- Ritm de lucru flexibil: Este important să se permită elevilor să lucreze într-un ritm propriu, oferindu-le pauze sau timp suplimentar pentru finalizarea sarcinilor. De asemenea, profesorii pot oferi indicații clare, pas cu pas, pentru a facilita parcurgerea activităților.

În plus, colaborarea dintre profesori, părinți și specialiști este esențială pentru succesul elevilor cu CES. Prin implicarea tuturor factorilor educaționali, se poate asigura un mediu echilibrat și sprijin constant pentru acești elevi. Implementarea metodelor activ-participative în activitatea educativă a elevilor cu CES aduce numeroase beneficii:

- Îmbunătățirea motivației și implicării: Elevii devin mai interesați de activitățile școlare, deoarece sunt implicați activ în procesul de învățare. Metodele participative îi ajută să își Aceste beneficii nu doar că sprijină dezvoltarea elevilor, ci și contribuie la construirea unei comunități școlare mai armonioase și mai deschise la diversitate.

Metodele activ-participative reprezintă un instrument valoros pentru sprijinirea elevilor cu CES, oferindu-le oportunitatea de a se dezvolta într-un mediu educațional stimulativ și incluziv. Prin adaptarea acestor metode la nevoile individuale ale elevilor, profesorii pot contribui semnificativ la îmbunătățirea rezultatelor educative și la promovarea incluziunii.

Este fundamental ca profesorii să adopte o atitudine deschisă și inovatoare, să își îmbunătățească constant competențele pedagogice și să colaboreze cu ceilalți actori implicați în educație. Prin efortul comun al profesorilor, părinților și specialiștilor, fiecare elev poate avea șansa de a reuși, transformând educația într-un proces centrat pe nevoile și potențialul fiecăruia.

Bibliografie:

1. Cerghit, I. (2006). Metode de învățământ. București: Editura Polirom.
Radu, I. T. (2000). Educația incluzivă: Practici și abordări. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.
2. Stan, L. (2013). Strategii didactice interactive: Fundamente teoretice și aplicații. București: Editura Didactică și Pedagogică.
3. Vrasmas, T. (2004). Educația incluzivă – Ghid pentru profesori și părinți. București: Editura Aramis.
4. Tomlinson, C. A. (2001). How to Differentiate Instruction in Mixed-Ability Classrooms. Alexandria, VA: ASCD.
5. Florian, L. (2014). The Inclusive Classroom: Educating All Learners. Routledge.
6. Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (1999). Learning Together and Alone: Cooperative, Competitive, and Individualistic Learning. Boston: Allyn and Bacon

MODALITĂȚI DE INTEGRARE A COPIILOR CU CERINȚE EDUCATIVE SPECIALE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ

Prof. învățământ primar Ciungu Mădălina Ștefania
Școala Gimnazială „Decebal" Craiova

Școala, ca instituție publică de formare și socializare umană trebuie să răspundă cerințelor tuturor elevilor, atât celor care au un ritm de învăţare și un intelectual și aptitudinal peste medie, dar și celor care manifestă deficiențe de învățare. Ambele categorii pot fi considerate cu cerințe educative speciale și necesită un program individualizat de învăţare.

În calitate de profesor, am fost pusă în situația de a avea la clasă elevi cu cerințe educative speciale și, în astfel de situații, am încercat să găsesc cele mai bune metode de predare-învăţare pentru a-i determina pe toți participanții la actul educațional să se implice conștient în activitățile derulate.

Am ținut cont de faptul că elevii integrați au nevoie de sprijinul nostru, al cadrelor didactice și de sprijinul colegilor de clasă. Ei nu trebuie marginalizați în niciun fel, nu trebuie „uitați" în clasă pornind de la ideea că nu vor putea ajunge niciodată ca și ceilalți elevi.

Obiectivul principal al școlilor de masă în care învață elevii cu CES este asigurarea integrării acestora în mediul școlar. Școala trebuie să aibă în vedere transformarea elevului într-o persoană capabilă să-și creeze propriile procese și strategii de raționament utile pentru rezolvarea problemelor reale și apropiate.

Adaptarea curriculum-ului la nivelul clasei reprezintă una dintre soluțiile propuse de către factorii abilitați. O calitate esențială a curriculum-ului școlar actual este aceea că vizează un grad mare de flexibilitate, astfel încât să permită fiecărui copil să avanseze în ritmul său și să fie tratat în funcție de capacitățile sale de învăţare. Pentru aceasta este nevoie ca formularea obiectivelor,

stabilirea conținuturilor instruirii, modalitățile de transmitere a informațiilor în clasă și evaluarea elevilor să se facă diferențiat.

Astfel, în urma analizei amănunțite a evaluărilor inițiale, am proiectat conținuturile individualizat și diferențiat, astfel încât să poată fi înțelese de către elevi, am avut în vedere faptul că învățarea trebuie văzută ca un proces la care elevii participă în mod activ, își asumă roluri și responsabilități.

Planificarea individualizată a învățării presupune adaptarea educației la nevoile individuale din perspectiva diferențelor dintre elevi. Diferențierea curriculumului, atât pentru copiii cu dizabilități, cât și pentru cei cu potențial de învăţare ridicat se întemeiază pe aceleași premize: sistemul de învățământ se poate adapta unor abilități și trebuințe diferite; aceleași scopuri educaționale pot fi atinse prin mai multe tipuri de programe adaptate; realizarea scopurilor educaționale este facilitată de selecția și organizarea obiectivelor educaționale conform diferențelor individuale; diferitele trebuințe educaționale pot fi întâmpinate prin oportunități educaționale variate.

Diferențierea curriculară necesită astfel selecționarea sarcinilor de învăţare după criteriul maturității intelectuale, ritmul de lucru și nu după criteriul vârstei cronologice. Este nevoie de o adaptare a procesului instructiv educativ la posibilitățile intelectuale, la interesele cognitive, la ritmul și stilul de învăţare al elevului.

Adaptarea curriculum-ului realizat de cadrul didactic la clasă pentru predarea, învățarea, evaluarea diferențiată se poate realiza prin:

- adaptarea conținuturilor, având în vedere atât aspectul cantitativ, cât și aspectul calitativ, planurile și programele școlare fiind adaptate la potențialul de învăţare al elevului prin extindere, selectarea obiectivelor și derularea unor programe de recuperare și remediere școlară;
- adaptarea proceselor didactice având în vederea mărimea și gradul de dificultate al sarcinii, metodele de predare (metode de învăţare prin cooperare, metode active-participative, jocul didactic), materialul didactic (intuitiv), timpul de lucru alocat, nivelul de sprijin (sprijin suplimentar prin cadre didactice de sprijin);
- adaptarea mediului de învăţare fizic, psihologic și social;
- adaptarea procesului de evaluare, având ca finalitate dezvoltarea unor capacitați individuale ce se pot exprima prin diverse proiecte și produse (scrise, orale, vizuale, sinestezice).

Modalitatea de evaluare poate fi adaptată în funcție de potențialul individual. Evaluarea trebuie să vizeze identificarea progresului realizat de elev, luând ca punct de plecare rezultatele evaluării inițiale.

Tratarea individualizată a școlarilor facilitează adaptarea acestora la cerințele și obiectivele procesului instructiv-educativ și presupune corelarea între cerințele programei și posibilitățile copiilor.

Cadrul didactic trebuie să pună un accent pe abordarea pozitivă a comportamentului copiilor, ameliorarea practicilor educaționale, cum ar fi: evitarea discriminărilor, a favorizării sau etichetării copiilor, evitarea reacțiilor impulsive neadecvate, a amenințării și intimidării copiilor, exprimarea încrederii în posibilitățile fiecărui copil de a reuși.

În activitățile didactice destinate elevilor cu CES se pot folosi metodele expozitive (povestirea, expunerea, explicația, descrierea), dar trebuie respectate anumite cerințe: să se folosească un limbaj adecvat, corespunzător nivelului comunicării verbale, prezentarea să fie clară,

precisă, concisă, ideile să fie sistematizate, să se recurgă la procedee și materiale intuitive, să se antreneze elevii prin întrebări de control pentru a verifica nivelul înțelegerii conținuturilor de către aceștia și pentru a interveni cu noi explicații atunci când se impune acest lucru.

Metodele de simulare (jocul didactic, dramatizarea) pot fi aplicate cu succes atât în ceea ce privește conținutul unor discipline, cât și în formarea și dezvoltarea comunicării la elevii cu deficiențe mintale și senzoriale. Implicarea lor cât mai directă în situații de viață simulate, trezesc motivația și implică participarea activă, emoțională a elevilor, constituind și un mijloc de socializare și inter relaționare cu cei din jur.

În activitatea educativă a copiilor cu cerințe educative speciale se poate folosi cu maximă eficiență învățarea prin cooperare. Lecțiile bazate pe învățarea prin cooperare permit evaluarea frecventă a performanței fiecărui elev care trebuie să ofere un răspuns în nume personal sau în numele grupului, elevii se ajută unii pe alții, încurajându-se și împărtășindu-și ideile, explică celorlalți, discută ceea ce știu, învață unii de la alții, realizează că au nevoie unii de alții pentru a duce la bun sfârșit o sarcină a grupului.

Integrarea copiilor cu CES se poate realiza nu numai prin activități educative școlare, ci și prin activități extra curriculare. Este necesară o riguroasă planificare, organizare și desfășurare a acestor tipuri de activități în relație directă cu posibilitățile reale ale elevilor și pentru a veni în întâmpinarea problemelor pe care elevii respectivi le resimt în raport cu actul educațional.

Rolul terapeutic al activităților extra curriculare constă în faptul că prin ele se poate realiza mai ușor socializarea copiilor cu CES. În funcție de specificul lor, aceste activități dezvoltă la elevi priceperi, deprinderi și abilități cognitive și comportamentale, mult mai solide, pentru ca desfășurând-se în afara cadrului tradițional al sălii de clasă, ele permit contactul direct cu realitatea socială.

Activitățile extra curriculare de tipul vizitelor, excursiilor și drumețiilor, permit dezvoltarea relațiilor interpersonale și o mai bună relaționare a copiilor cu societatea, sporirea interesului de cunoaștere a frumuseților naturale și de patrimoniu, formarea și dezvoltarea unor sentimente de prețuire a mediului natural, în vederea adoptării unui comportament ecologic adecvat.

Concursurile cu tematică diferită (sportive, artistice, pe discipline de studiu etc.) dezvoltă la elevii cu CES, spiritul de competiție, de echipă, încrederea în forțele proprii, îi mobilizează la cooperare. Educația integrată va permite copiilor cu CES să trăiască alături de ceilalți copii, să desfășoare activități comune, dobândind abilități în vederea adaptării, integrării și devenirii lor ca și ceilalți.

Bibliografie:

1. Gherguț, A., Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii diferențiate și inclusive în educație, Editura Polirom, Iași, 2006;
2. Popovici, D.– Învățământul integrat sau incluziv, Editura Corint, București, 1998.

ROLURI COMPLEMENTARE ÎN EDUCAȚIE: PROFESORUL CONSILIER ȘI DIRIGINTELE, COLABORATORI ÎN DEZVOLTAREA ELEVILOR

Profesor consilier şcolar Birceanu Alina-Gabriela, C.J.R.A.E. Mehedinţi
Prof. Golopenţa Irina-Mariana, Liceul Tehnologic „Matei Basarab" Strehaia

În cadrul educațional, susținerea și orientarea elevilor reprezintă procese esențiale pentru dezvoltarea lor academică, socială și profesională. În acest context, colaborarea dintre profesorul consilier și profesorul diriginte joacă un rol fundamental în asigurarea unui parcurs educațional coerent și de succes. Fiecare dintre acești profesori are un rol specific, care se completează reciproc, iar lucrând împreună, pot crea un cadru de sprijin holistic pentru elevi.

Profesorul consilier are o responsabilitate majoră în ghidarea elevilor pe parcursul întregii lor dezvoltări educaționale și vocaționale. Acesta se ocupă în mod special de consilierea psihopedagogică a elevilor, identificând nevoile lor individuale, dificultățile emoționale sau de învățare, oferind sprijin elevilor aflaţi în situaţii de criză sau îndrumându-i în realizarea planului de carieră. Conform cercetărilor realizate de Lapan, Gysbers și Sun (1997), consilierii școlari care lucrează îndeaproape cu elevii pentru a le oferi sprijin vocațional și educațional au un impact pozitiv semnificativ asupra performanțelor lor academice și asupra încrederii în alegerile educaționale și profesionale. Rolul profesorului consilier nu se limitează doar la susținerea academică, ci include și sprijinul emoțional, ajutând elevii să facă față provocărilor diverse, să îşi dezvolte stima de sine şi încrederea în propria persoană, să comunice eficient și să îşi dezvolte o personalitate armonioasă.

Pe de altă parte, profesorul diriginte are o abordare continuă și directă în relația cu elevii, fiind principala persoană de contact în viața acestora la școală. Rolul său nu se limitează doar la predarea disciplinelor de învățământ, ci include și responsabilitatea de a monitoriza comportamentele, atitudinile și evoluția socială și emoțională a elevilor. Conform cercetărilor realizate de Watts și Sultana (2004), profesorii diriginți, prin interacțiunea zilnică cu elevii, au o influență semnificativă asupra dezvoltării elevilor, ei observând comportamentele și dinamica grupului, ajutându-i pe elevi să facă față dificultăților de adaptare în mediul școlar.

Profesorul diriginte are un rol important și în facilitarea comunicării dintre elevi și părinți, precum și în colaborarea cu alți profesori și consilieri pentru a crea un mediu educațional în care fiecare elev se simte susținut și înțeles. Conform unui studiu realizat de Watts și Sultana (2004), o colaborare strânsă între diriginte și consilier îmbunătățește semnificativ integrarea elevilor în școală și succesul lor academic.

Colaborarea dintre profesorul consilier și profesorul diriginte este esențială pentru asigurarea unei orientări școlare și profesionale integrate, adaptate nevoilor fiecărui elev. Prin combinarea expertizei consilierului în domeniul psihologic și vocațional cu rolul dirigintei în gestionarea relațiilor interpersonale și în monitorizarea comportamentului zilnic, această colaborare garantează un sprijin continuu și personalizat.

Un exemplu de succes al acestei colaborări poate fi observat în sistemele educaționale din Finlanda, unde integrarea activităților de consiliere și educație personalizată a dus la rezultate notabile în reducerea abandonului școlar și îmbunătățirea performanței academice (Finnish National

Agency for Education, 2021). În această abordare, consilierii colaborează îndeaproape cu profesorii diriginți pentru a ajuta elevii să își stabilească obiective educaționale clare și să depășească eventualele dificultăți de învățare și sociale.

De asemenea, studiile realizate de ASCA (American School Counselor Association, 2019) subliniază importanța unui model de consiliere integrat în care consilierii și profesorii lucrează împreună pentru a oferi elevilor un plan educațional coerent, care include nu doar sfaturi academice, dar și suport emoțional și vocațional.

Colaborarea între profesorul consilier și profesorul diriginte aduce multiple beneficii care contribuie semnificativ la dezvoltarea elevilor, atât pe plan academic, cât și personal. **Sprijinul personalizat și continuu** pe care îl oferă această colaborare este esențial pentru succesul elevilor. Atunci când cei doi profesori lucrează împreună, ei pot identifica mai rapid nevoile individuale ale fiecărui elev și pot adapta metodele de intervenție în funcție de acestea. De exemplu, dacă un elev întâmpină dificultăți în integrarea socială sau are un blocaj emoțional, profesorul diriginte, care este în contact zilnic cu elevul, poate semnala aceste probleme, iar profesorul consilier poate interveni cu sesiuni de consiliere pentru a sprijini dezvoltarea emoțională a elevului. Acest tip de abordare integrată ajută elevul să se simtă sprijinit pe toate planurile – academic, emoțional și social – ceea ce îmbunătățește semnificativ stima de sine și performanțele generale.

Un alt avantaj major al acestei colaborări este **monitorizarea continuă a progresului elevilor**. În această formulă, profesorul consilier și profesorul diriginte pot urmări progresul elevilor într-un mod constant și coordonat. Profesorul diriginte are acces zilnic la comportamentele și evoluția elevului în cadrul grupului, fiind capabil să observe chiar și cele mai mici schimbări. De exemplu, în cazul unui elev care inițial avea performanțe bune, dar care începe să manifeste scăderi de interes pentru școală sau pentru activitățile extrașcolare, dirigintele poate semnala această schimbare și colabora cu consilierul pentru a înțelege cauzele și pentru a interveni din timp. Pe de altă parte, profesorul consilier, având o viziune mai detaliată asupra evoluției emoționale și psihologice a elevului, poate oferi recomandări pentru ajustarea intervențiilor educaționale și poate contribui la găsirea unor soluții mai eficiente. Astfel, prin schimbul continuu de informații și evaluări, cei doi profesori pot ajusta strategiile de învățare, asigurându-se că elevul beneficiază de un plan educațional care evoluează în funcție de nevoile sale.

Un alt beneficiu important al colaborării între cei doi profesori este **crearea unui mediu educațional susținător**, care este esențial pentru dezvoltarea elevilor. Într-un astfel de mediu, elevii se simt în siguranță și acceptați, iar acest lucru le permite să își exprime liber temerile și provocările cu care se confruntă, fără teama de a fi judecați. Profesorul consilier și profesorul diriginte, prin comunicarea lor constantă, pot contribui la stabilirea unui climat de încredere, în care elevii sunt încurajați să participe activ în procesul educațional. Această atmosferă pozitivă este esențială pentru dezvoltarea încrederii în propriile abilități și pentru stimularea unei atitudini proactive în fața provocărilor școlare și personale.

Mai mult decât atât, în acest cadru susținător, elevii sunt ajutați să își **dezvolte abilități de luare a deciziilor și să înțeleagă mai bine opțiunile educaționale și profesionale** disponibile. Colaborarea între consilier și diriginte contribuie la ghidarea elevilor în procesul de orientare vocațională, dar și în alegerea unor **activități extracurriculare** care pot contribui la dezvoltarea lor personală. De exemplu, elevii pot beneficia de sesiuni de consiliere vocațională, organizate de consilier, în timp ce profesorul diriginte poate coordona activități care îi ajută să își descopere pasiunile și să exploreze diverse domenii de interes. Aceasta nu doar că sprijină procesul de alegere a unei cariere, dar le oferă elevilor și un sentiment de control asupra propriei dezvoltări.

Pe lângă beneficiile evidente pentru elevi, colaborarea între profesorul consilier și profesorul diriginte aduce și avantaje semnificative pentru părinți și comunitate.

Pentru părinți, colaborarea eficientă între consilier și diriginte creează o punte de comunicare între școală și familie. Părinții pot fi mai bine informați despre progresul și nevoile educaționale ale copiilor lor și pot participa activ la stabilirea obiectivelor de consiliere. Studiile arată că implicarea părinților în procesul educațional îmbunătățește semnificativ performanțele școlare ale elevilor și îi ajută să se simtă mai sprijiniți și mai motivați (Epstein, 2001). Colaborarea dintre consilier și diriginte ajută la furnizarea unui feedback continuu părinților, asigurându-se că aceștia pot contribui activ la deciziile educaționale și profesionale ale copiilor lor. De asemenea, părinții pot beneficia de recomandări și resurse pentru a sprijini dezvoltarea personală și vocațională a elevilor acasă.

Pentru comunitate, colaborarea între profesori și consilieri poate contribui la construirea unui mediu educațional mai solid și mai integrat. Implicarea comunității în activitățile școlare, cum ar fi vizite la locuri de muncă, sesiuni de mentorat sau parteneriate cu instituții educaționale, poate oferi elevilor oportunități valoroase de învățare și dezvoltare. În plus, școlile care promovează o colaborare activă între cadrele didactice, părinți și alți membri ai comunității creează un climat de susținere și încredere, esențial pentru succesul elevilor pe termen lung (Harvard Family Research Project, 2006). Astfel, întreaga comunitate beneficiază de pe urma unor tineri mai bine pregătiți, capabili să își asume roluri active în societate.

În concluzie, colaborarea dintre profesorul consilier și profesorul diriginte nu doar că aduce beneficii esențiale pentru dezvoltarea elevilor, dar are și un impact semnificativ asupra părinților și comunității. Această colaborare strânsă asigură un mediu educațional susținător, în care toți actorii implicați – elevi, profesori, părinți și membri ai comunității – lucrează împreună pentru succesul și dezvoltarea holistică a fiecărui elev. Astfel, colaborarea dintre consilier și diriginte contribuie la crearea unui cadru educațional integrat, care sprijină elevii nu doar pe plan academic, ci și social și emoțional, pregătindu-i pentru o viață profesională și personală de succes.

Bibliografie:

1. Toderici, Gana și colaboratori**.** *Ghid didactic pentru profesorul consilier școlar*, Editura XYZ, Arad, 2021, [online] Disponibil la: cjrae-arad.ro;
2. Institutul de Științe ale Educației**.** *Ghid pentru profesorii consilieri școlari*, Editura ABC, București, 2021, [online] Disponibil la: ise.ro;
3. Ministerul Educației și Cercetării**.** *DIRIGENTIA și CONSILIEREA: Ghid metodologic*, Editura DEF, Chișinău, 2022, [online] Disponibil la: sp11.educ.md;
4. Universitatea Petru Maior. *Consiliere și orientare: Curs nivel II*, Editura GHI, Târgu Mureș, 2020, [online] Disponibil la: old.upm.ro.

COLABORAREA DINTRE EDUCATOARE ŞI CONSILIERUL ŞCOLAR – SPRIJIN PENTRU UN MEDIU EDUCAŢIONAL ECHILIBRAT

Prof. Sălişte Mihaela & Dragomirescu Emilia
Grădiniţa cu P.P. Nord 2, Rm. Vâlcea

Atât educatoarea, cât și consilierul școlar joacă un rol esențial în dezvoltarea socială, emoțională și cognitivă a copiilor de grădiniță. Deși au responsabilități diferite, colaborarea dintre aceștia este crucială pentru a asigura un mediu educațional sănătos și echilibrat.

Rolul educatoarei: educatoarea este principala figură de referință pentru copii la grădiniță, având un impact direct asupra dezvoltării lor.

Responsabilități principale:

1. Dezvoltarea competențelor academice și sociale – Îi ajută pe copii să învețe prin joc, activități interactive și experiențe practice.

2. Crearea unui mediu sigur și prietenos – Contribuie la integrarea fiecărui copil, oferindu-i sprijin emoțional și îndrumare.

3. Încurajarea comportamentului prosocial – Promovează cooperarea, respectul și empatia între copii.

4. Identificarea nevoilor speciale – Observă dificultățile de învățare sau comportament și colaborează cu părinții și specialiștii pentru intervenție timpurie.

5. Colaborarea cu familia – Menține o comunicare constantă cu părinții pentru a sprijini dezvoltarea copilului și a rezolva eventualele probleme.

Rolul consilierului școlar: consilierul școlar este un specialist în psihologie educațională care ajută copiii să depășească dificultățile emoționale, comportamentale sau sociale.

Responsabilități principale:

1. Sprijin emoțional și psihologic – Ajută copiii să gestioneze emoțiile, stresul sau dificultățile de adaptare la grădiniță.

2. Intervenție în caz de dificultăți de comportament – Lucrează cu copiii care au probleme precum agresivitatea, anxietatea sau lipsa încrederii în sine.

3. Evaluarea și identificarea nevoilor speciale – Realizează teste și evaluări pentru a detecta întârzierile de dezvoltare, dificultățile de învățare sau alte probleme.

4. Consiliere pentru părinți și educatori – Oferă sfaturi și strategii pentru gestionarea problemelor educaționale și emoționale.

5. Activități de dezvoltare personală – Organizează sesiuni de joc, ateliere și programe de prevenție a bullyingului sau de dezvoltare a inteligenței emoționale.

O bună colaborare între educatoare și consilierul școlar contribuie la:

- Detectarea timpurie a dificultăților copiilor.
- Crearea unui mediu educațional incluziv și prietenos.
- Sprijinirea familiilor în gestionarea problemelor copiilor.
- Dezvoltarea unor programe educaționale și psihologice eficiente.

Această echipă sprijină nu doar copilul, ci și părinții și comunitatea educațională, asigurând o dezvoltare armonioasă a celor mici.

Nu s-ar justifica această prezentare dacă nu aş împărtăşi din activitatea din grădiniţa noastră cu program prelungit.

În grădinița noastră, colaborarea dintre educatoare și consilierul școlar este esențială pentru asigurarea unui mediu educațional favorabil dezvoltării armonioase a copiilor. Această cooperare are rolul de a preveni și gestiona dificultățile educaționale, emoționale și comportamentale ale preșcolarilor, implicând și părinții în procesul educativ.

Modalități de colaborare între educatoare și consilierul școlar folosite în grădiniţa noastră de echipa de lucru:

1. Identificarea nevoilor copiilor
   - Observarea și evaluarea comportamentului copiilor – Noi, ca educatoare monitorizăm zilnic comportamentul și dezvoltarea copiilor, iar consilierul intervine atunci când sunt identificate dificultăți.
   - Screening inițial – În cazul unor semne de întârziere în dezvoltare, dificultăți de integrare socială sau probleme emoționale, educatoarea semnalează situația consilierului pentru o evaluare mai detaliată.
2. Intervenție și sprijin pentru copii
   - Strategii personalizate – Consilierul ne oferă recomandări pentru adaptarea activităților didactice la nevoile copiilor cu dificultăți.
   - Activități de grup pentru dezvoltarea emoțională – Consilierul a organizat ateliere despre gestionarea emoțiilor, integrarea socială, prevenirea bullyingului sau dezvoltarea empatiei.
   - Consiliere individuală – În cazul unor copii cu dificultăți majore (anxietate, agresivitate, timiditate excesivă), consilierul a lucrat individual cu aceștia.

3. Colaborare în cazurile speciale
   - Identificarea și sprijinirea copiilor cu nevoi speciale – Dacă există suspiciuni privind tulburări de învățare, întârziere în dezvoltare sau dificultăți emoționale, consilierul școlar a colaborat cu educatoarea și părinții pentru intervenție timpurie.
   - Colaborare cu specialiști externi – Consilierul poate recomanda evaluări suplimentare la logoped, psiholog clinician sau specialist în educație specială.
4. Implicarea părinților în procesul educațional
   - Ședințe comune – Educatoarea și consilierul a organizat întâlniri cu părinții pentru a le oferi recomandări privind sprijinirea copilului acasă.
   - Workshopuri pentru părinți – Tematici precum "Gestionarea emoțiilor copilului", "Cum încurajăm autonomia copiilor" sau "Stiluri parentale eficiente".

În concluzie, beneficiile colaborării dintre educatoare şi consilierul şcolar sunt multiple şi esenţiale pentru buna desfăşurare a activităţii dintr-o grădiniţă:

✓Detectarea timpurie a dificultăților emoționale și comportamentale.

✓Crearea unui mediu educațional incluziv și suportiv.

✓Reducerea conflictelor și îmbunătățirea relațiilor dintre copii.

✓Sprijin personalizat pentru fiecare copil.

✓Implicarea activă a părinților în dezvoltarea copilului.

Există şi beneficii pe termen lung ale acestei colaborări:

- Copiii devin mai încrezători, responsabili și pregătiți pentru provocările școlare.
- Adaptarea la noul mediu școlar se face mai ușor, fără stres sau anxietate majoră.
- Se reduc riscurile de dificultăți de învățare, integrare sau comportament în clasa pregătitoare.

Prin această colaborare, grădinița nu doar educă, ci și oferă sprijin esențial pentru o tranziție reușită către școala primară. Această colaborare asigură un mediu de învățare pozitiv, sprijin emoțional și dezvoltarea abilităților sociale necesare pentru viitorul școlar al copilului.

CONECTARE PRIN DIALOG

Înv. Rachina Elena-Teodora
Şcoala Gimnazială Udreşti, Şcoala Primară Lăunele de Jos, comuna Dănicei, județul Vâlcea

Dialogul educațional reprezintă o interacțiune verbală sau non-verbală între cadrele didactice și elevi, având scopul de a facilita procesul de învățare, dezvoltarea competențelor sociale și formarea unei gândiri critice. Prin intermediul dialogului, elevii sunt încurajați să-și exprime opiniile, să pună întrebări și să participe activ la lecții, devenind astfel co-creatori ai propriei învățări.

Importanța dialogului în educație este esențială, întrucât contribuie la dezvoltarea capacității de argumentare, a empatiei și a respectului față de opiniile celorlalți. Atunci când elevii sunt implicați în discuții constructive, învață să-și structureze logic ideile, să evalueze informațiile primite și să colaboreze eficient cu cei din jur. Prin dialog, elevii sunt încurajați să participe activ la procesul educațional, să-și exprime opiniile, să pună întrebări și să-și susțină punctul de vedere cu argumente clare. Această implicare directă stimulează curiozitatea și dorința de a învăța, transformând elevul dintr-un receptor pasiv într-un participant activ.

Un alt aspect esențial al dialogului în educație este contribuția sa la dezvoltarea gândirii critice. Atunci când elevii sunt provocați să analizeze, să argumenteze și să compare diferite perspective, ei își dezvoltă capacitatea de a evalua informațiile în mod obiectiv și de a formula concluzii pertinente.

În ceea ce privește învățarea participativă, dialogul joacă un rol central. Metodele bazate pe interacțiune, cum ar fi discuțiile de grup, dezbaterile și activitățile colaborative, stimulează implicarea activă a elevilor și consolidarea noilor cunoștințe. Atunci când elevii colaborează, ascultă opiniile colegilor și împărtășesc propriile idei, învățarea devine un proces dinamic, plăcut și eficient. Dialogul și metodele activ-participative se află într-o relație strânsă, având un impact semnificativ asupra procesului educațional, mai ales în învățământul primar. Comunicarea deschisă, schimbul de idei și colaborarea între elevi și profesor creează un mediu propice dezvoltării cognitive, emoționale și sociale.

În cadrul învățământului primar, dialogul facilitează înțelegerea profundă a noțiunilor predate, oferindu-le elevilor posibilitatea de a explora, de a pune întrebări și de a trage concluzii proprii. Prin discuții structurate, copiii își dezvoltă nu doar cunoștințele, ci și abilitățile de exprimare, argumentare și ascultare activă.

Dialogul în învățământul simultan joacă un rol esențial în asigurarea unei învățări eficiente și incluzive, mai ales în contextul în care elevii dintr-o astfel de clasă formează un grup eterogen din punct de vedere al vârstei și nivelului de cunoștințe. Comunicarea deschisă și adaptată specificului fiecărui grup devine o punte între cunoștințele anterioare și noile achiziții, facilitând colaborarea și învățarea reciprocă.

Promovarea dialogului în învățământul primar este, așadar, o necesitate. Un mediu educațional în care dialogul este o practică constantă îi ajută pe elevi să devină mai încrezători, mai implicați și mai deschiși la noi perspective. Discuțiile, întrebările și dezbaterile din cadrul lecțiilor le oferă ocazia să-și exerseze abilitățile de gândire critică, să învețe să respecte opiniile celorlalți și să caute soluții creative la problemele întâlnite.

În concluzie, dialogul nu este doar o metodă didactică, ci o punte între cunoaștere și dezvoltarea personală a elevilor. Prin cultivarea unui dialog autentic, deschis și constructiv, educația primară își îndeplinește misiunea de a pregăti elevii nu doar pentru următoarele etape ale școlarizării, ci și pentru viața în societate.

Bibliografie:

1. Cerghit, Ioan**.** *Alternative educaționale și metodologia predării. Tehnici de învățare activă*. Iași: Editura Polirom, 2006.
2. Cucoș, Constantin. *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom, 2014.
3. Vlasceanu, Lazăr**.** *Educația: dimensiuni culturale și interculturale*. București: Editura Polirom, 2005.

COPIII CU CERINȚE EDUCATIVE SPECIALE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ

Prof. înv. Preşcolar Dinică Elena Ramona
Şcoala Profesională Colonie, Rm. Vâlcea

Incluziunea şcolară se defineşte prin acceptarea de către instituţiile de învăţământ a tuturor copiilor, indiferent de apartenenţa etnică sau socială, religie, naţionalitate sau infirmitate şi este strâns legată de recunoaşterea şi acceptarea diversităţii – condiţie normală a convieţuirii umane.

Învăţământul incluziv presupune ca tinerii şi copiii cu dizabilităţi şi ceilalţi fără probleme să înveţe împreună în instituţiile de învăţământ având sprijinul corespunzător. Un început timpuriu în grupuri de joacă sau medii şcolare obişnuite este cea mai bună pregătire pentru o viaţă integrată.

Fiecare copil este diferit şi special şi are propriile nevoi, fie că este sau nu un copil cu disabilităţi. Toţi copiii au dreptul la educaţie în funcţie de nevoile lor. Şi copiii diferiţi au drepturi egale cu ceilalţi, iar o educaţie separată ar duce la marginalizare şi discriminare, împiedicând formarea, împlinirea de sine şi afirmarea personalităţii. Beneficiile incluziunii sunt reciproce, dar majoritatea dintre noi n-am simţit încă acest lucru. Separarea ne limitează înţelegerea reciprocă.

Familiaritatea şi toleranţa reduc frica şi respingerea favorizând relaţii de comunicare şi colaborare în beneficiul tuturor. Câţi suntem pregătiţi (părinţi, cadrele didactice, copii) pentru diversitatea existentă în fiecare grupă şi cât de bine suntem pregătiţi să o acceptăm ? Un climat cald, înţelegător, creat de familie şi şcoală, împreună cu o terapie şi educaţie personalizată, îi creează copilului cu CES o bază solidă de dezvoltare, putându-se preveni, în acest mod, tulburările emoţionale şi de comportament.

Educaţia incluzivă vine să sprijine acest aspect deoarece ea se centrează mai ales pe învăţarea strategiilor necesare rezolvării problemelor din viaţa cotidiană, într-o manieră cooperantă şi solidară, unde procesul de învăţare este realizat în spiritul respectului faţă de aceştia.

Şcoala trebuie să aibă contacte cu toate instituţiile sociale interesate direct sau tangenţial de domeniul educaţiei copilului de vârstă şcolară şi să stabilească relaţii de cooperare şi colaborare.

Totodată, şcoala face posibilă participarea grupurilor şi colectivităţilor la viaţa publică, elaborarea şi luarea deciziilor. Schimbul de informaţii favorizează interacţiunea socială şi permite unui număr mare de oameni să ia parte activă la soluţionarea problemelor care îi privesc. Actul educativ in şcoala incluzivă are şanse de reuşită dacă cei trei factori implicaţi, adică elevul cu deficienţe, familia, echipa de specialişti, cooperează, sunt parteneri care conlucrează în aceeaşi direcţie: dezvoltarea copilului cu cerințe educative speciale.

Integrarea individuală a copilului cu nevoi speciale în clasa obişnuită persupune următoarele implicaţii:

¬ se oferă sprijin educaţional după nevoile copiilor, aceştia nu sunt excluşi;

¬ adaptarea programelor şi a resurselor organizatorice şi procedurale la nevoile sale;

¬ creşte motivaţia pentru învăţare, fiindcă este stimulat de mediul competițional;

¬ scade nivelul de izolare al copilului cu deficienţă şi creşte nivelul de contact cu copiii obişnuiţi;

¬ copiii valizi, ca urmare a contactului cu copiii/elevii cu nevoi speciale, îi vor înţelege, îi vor accepta şi îşi vor forma chiar atitudini de protejare a acestora în grupurile obişnuite.

Pornim de la constatarea că părinţii sunt cei mai importanţi factori de sprijin în viaţa copilului cu deficienţe sau a copilului sănătos, viaţa familiei (sau cel puţin a unuia dintre părinţi) se va adapta, se va plia după programul copilului cu deficienţe profunde sau medii.

Pentru a-şi putea sprijini copiii aflaţi în dificultate, părinţii trebuie să participe la următoarele acţiuni:

¬ informare asupra potenţialului real al copilului şi asupra mijloacelor susceptibile;

¬ informare asupra tipurilor de servicii care pot asigura cel mai bine educarea şi dezvoltarea copilului;

¬ convingerea părinţilor că nu sunt singuri în demersurile lor educative cu copilul deficient;

¬ învăţarea familiei să traiască în echilibru cu copilul cu nevoi speciale;

¬ însuşirea unor abilităţi şi tehnici speciale de educaţie a copilului cu deficienţe;

¬ elaborarea programelor educaţionale în conlucrare cu membrii echipei transdisciplinare.

În activitatea la clasă, cu copiii cu deficienţe, acceptăm diversitatea ca valoare. Pentru a valoriza cu adevărat potenţialul fiecărui copil cu cerințe educative speciale, trebuie să reformulăm toate componentele educaţiei: obiective/scopuri; curriculum; resurse procedurale, materiale, organizatorice; evaluare; relaţiile între partenerii educaţiei; resursele umane.

Implicarea cadrelor didactice este condiţia majoră în realizarea intregrării copiilor cu cerinte educative speciale în viaţa şcolară şi socială. În acest demers la clasă, pentru a favoriza integrarea cât

mai rapidă a copiilor cu nevoi speciale, am valorificat sensibilitatea deosebită a acestora şi disponibilitatea de a oferi şi de a primi afecţiunea celor din jur.

Fiecare persoană – copil, tânăr sau adult – trebuie să beneficieze de oportunităţi educaţionale proiectate pentru a le satisface necesităţile educaţionale de bază.

Bibliografie:

1.Vraşmaş,T.,(2004),"Şcoala şi educaţia pentru toţi", Ed. Miniped, Bucureşti;
2. Ungureanu,D.,"Educaţia integrată şi şcoala incluzivă", Editura de Vest, Timişoara.

COPIII CU CES – COPII SPECIALI

Prof. Stanca Mariana
G.P.P. Cozia, Rm. Vâlcea

Integrarea elevilor cu cerințe educative speciale presupune o călătorie ce nu ar trebui întreruptă niciodată, deoarece ocupă un loc esențial în devenirea umană, unește toate compartimentele educației, are un rol important în munca educativă și o puternică influență asupra personalității aflate în formare. Asigurarea succesului în viață depinde în mare măsură de achizițiile fundamentale dobândite în timpul anilor de studiu, deschizând elevilor o nouă cale către cunoaștere.

Experiența dascălilor depozitează o serie de cerințe existențiale personale și colective, însumând adevăruri utile evoluției noastre. De aceea spiritul uman trebuie cultivat, nu numai pentru faptul că de-a lungul procesului învățării și-a adus contribuția la marile schimbări petrecute în lume, ci și pentru că lectura se impune ca necesitate intelectuală.

Până nu demult, unele țări printre care și România, a separat persoanele care nu se ridicau la nivelul standardelor prestabilite, dificultatea de învățare fiind considerată consecința unei boli care poate fi tratată numai într-un loc specializat. Copiii cu deficiențe ușoare care frecventau școli obișnuite nu beneficiau de o asistență psihopedagogică adecvată. S-au creat astfel școli și instituții speciale. Tot mai mult se face azi simțită nevoia ca școlile obișnuite să se implice prin lărgirea obiectivelor lor, astfel încât să poată cuprinde o mai mare diversitate de elevi și să permită integrarea. Problematica integrării copiilor cu CES în învățământul de masă aduce în discuție conceptul de egalitate a șanselor. Prin egalitatea șanselor se înțelege acel proces prin care diversele sisteme ale societății și mediului sunt puse la dispoziția tuturor, în particular a persoanelor cu handicap.

Existența copiilor cu CES a pus în fața învățământului probleme dintre cele mai diverse, de la forme de organizare a activității, metodologia didactică, strategiile de evaluare, strategiile de predare/învățare, modalități de diferențiere a activității și/sau a conținuturilor învățării, etc până la complexa problemă a segregării sau/și integrării acestor copii în învățământul de masă.

Tratamentul pedagogic al elevilor cu dificultăți de învățare include inițierea elevilor cu dificultăți de învățare în strategiile specifice învățării, la obiectul de studiu unde întâmpini dificultăți, precum și formarea, de la început, a deprinderilor specifice de lucru intelectual cerute de materia respectivă. Cercetarea pedagogică a demonstrat că succesul și progresul școlar al unei persoane depinde de capacitatea lui de a utiliza o varietate de strategii cognitive și metacognitive adecvate

situației. Ca metodă de predare, cea mai potrivită pentru elevii cu dificultăți de învățare pare a fi conducerea pas cu pas a acestor elevi de către profesor în realizarea diferitelor tipuri de sarcini. După ce au învățat să execute corect asemenea sarcini, să li se propună diferite exerciții și aplicații în situații practice, oferindu-le după fiecare un feedback imediat și amănunțit. Recuperarea parțială a întârzierii mintale prin activități ludice (puzzle, scrabble și lego);

Depășirea dificultăților de învățare și înlăturarea tulburărilor de vorbire și limbaj; Sensibilizarea comunității școlare pentru susținerea afectivă și emoțională a copiilor proveniți din cadrul familiilor dezorganizate;

Formarea abilităților cadrelor didactice ale școlii în identificarea elementelor specifice fiecărei categorii de deficiențe din perspectiva intervenției terapeutice și educaționale;

- Consilierea psihopedagogică a familiilor din care provin copiii pentru realizarea unui parteneriat activ școală-familie-comunitate pentru realizarea scopului propus;

- Să sprijine includerea socială, reducerea sărăciei și integrarea efectivă pe piața muncii a șomerilor din rândul părinților;

- Asigurarea mijloacelor materiale de subzistență pentru familiile copiilor aflați în situații de risc social;

- Ultimele cercetări în domeniu demonstrează faptul că vizionarea excesivă a TV și utilizarea frecventă a calculatorului influențează negativ dezvoltarea creierului.

S-a constatat că preferința elevilor pentru internet, jocuri electronice și televizor are consecințe asupra lecturii acestora;

Elevii care nu citesc prezintă dificultăți de comunicare, de exprimare scrisă sau orală.

Copilul de azi, fiind angajat într-o viață agitată și zgomotoasă, se îndepărtează de carte, de lectură, de ceea ce reprezintă ea; un dialog intim cu sine și cu alții în plan rațional, afectiv, motivațional și volitiv. Se remarcă orizontul, tot mai rarefiat, în materie de cultură generală a elevilor și absolvenților datorită situației de criză a lecturii care se accentuează sub impactul noilor tehnologii. Se simte nevoia acută a reabordării moderne a conceptului de lectură în societatea actuală, când rolul cărții e substituit adesea de mass-media și televiziune, computerul ocupând un loc de frunte în topul preferințelor.

În concluzie, profesorii pot folosi mai multe strategii prin care îi pot ajuta pe elevii cu dificultăți de învățare să obțină succesul școlar dorit, cum ar fi: prezentarea cu claritate a modului în care trebuie să fie îndeplinite sarcinile de învățare din clasă sau temele pentru acasă, astfel încât elevii să înțeleagă ce trebuie să facă; prezentarea modului în care este organizat materialul care trebuie învățat; folosirea unor manuale alternative, corespunzător capacităților de lectură ale elevilor; prezentarea unor îndrumări care să-i ajute pe elevi să identifice în textele citite informațiile cele mai importante; prezentarea informației în diferite alte modalități decât cea a textelor scrise; oferirea unor indicatori de memorare care să-i ajute să rețină anumite informații importante; reducerea numărului factorilor din exterior care pot să distragă atenția elevilor de la lecție.

Bibliografie:

1. Ghergut, A., *Sinteze de psihopedagogie specială*, Editura Polirom, 2005;
2. Ionescu, M., *Educația și dinamica e*i, Editura Tribuna învățământului – București, 1998;
3. Stanica, I., Popa, M., *Psihopedagogie specială*, Editura Pro Humanitas – București, 2001.

COPILUL AUTIST ȘI INTEGRAREA LUI ÎN COLECTIVUL DE PREȘCOLARI

Profesor pentru educație timpurie Popa Elena Aurora
Școala Gimnazială sat Măgura, Mihăești, Vâlcea

„Dacă un copil nu poate învăța în modul în care predăm, atunci trebuie să predăm în modul în care el poate învăța.” – Ignacio Estrada

Găsirea unei soluții cât mai potrivite pentru a veni în sprijinul copiilor cu dificultăți de învățare sau deficiențe de adaptare socială este o problemă care apare din ce în ce mai des în conștiința publică în ultimii ani, mai ales datorită campaniilor de mediatizare a problemelor cu care se confruntă atât acești copii, cât și părinții lor. Tendința actuală principală la nivel internațional în rândul specialiștilor în domeniu este aceea de a spori integrarea acestor copii în comunitate prin participarea lor într-un mediu educațional cât mai apropiat de învățământul de masă.

Este nevoie, conform literaturii de specialitate, de o abordare a procesului de educație care să fie cât mai adaptabilă la nevoile particulare ale copilului, fără a-l face pe acesta să se simtă inferior colegilor sau exclus din rândul normalității. Integrarea copilului autist în grădiniță este un proces complex, ce necesită o strategie bine definită, resurse adecvate și o echipă multidisciplinară formată din educatori, terapeuți, părinți și specialiști în psihopedagogie.

Atunci când copilul cu nevoi speciale începe grădinița, situația părinților devine foarte dificilă: comparația dintre copilul autist și ceilalți copii de vârsta lui scoate în evidență caracteristicile neobișnuite ale copilului cu autism. Totuși, prezența copilului cu cerințe educaționale speciale (CES) într-o grădiniță de masă îi ajută pe ceilalți copii în formarea spiritului de toleranță, empatie și conștientizarea diversității. Interacțiunea cu un copil autist le permite celorlalți copii să își dezvolte abilități sociale și să își însușească valori importante precum răbdarea, înțelegerea și acceptarea.

Copilul cu autism prezintă dificultăți semnificative în ceea ce privește comunicarea cu ceilalți. Modul în care încearcă să comunice poate fi neobișnuit, neadecvat social sau chiar inexistent. Există mai multe motive pentru care copiii cu CES se pot manifesta astfel: confuzie datorită dificultăților de comunicare, incapacitatea de a interpreta semnele sociale și contextuale, slabă toleranță la schimbare, nivel ridicat de anxietate etc. Prin urmare, este esențial ca mediul educațional să fie unul previzibil, structurat și sigur pentru copil, oferindu-i sprijin în gestionarea anxietății și în dezvoltarea unor rutine stabile.

Specific unui copil cu CES în privința jocului este faptul că acesta este repetitiv, plin de stereotipuri și dificil în susținerea interacțiunii sociale iar sfera intereselor este restrânsă.

Educatoarea va avea rolul de mediator social, va observa comportamentele care evidențiază frustrarea copilului și va găsi răspunsuri adecvate la mesajele transmise de acesta. Este important să folosească metode vizuale de predare, să ofere instrucțiuni clare și să sprijine copilul prin strategii adaptate nevoilor sale. Integrarea copilului autist presupune dezvoltarea unor programe individualizate de învățare, utilizarea mijloacelor alternative de comunicare (pictograme, limbaj nonverbal) și stabilirea unor activități structurate care să reducă stresul generat de schimbările bruște. Educatoarea facilitează integrarea, realizează curricula adaptată și se adaptează în funcție de particularitățile copilului, modelează comportamente, oferă feedback pozitiv și acceptă și rezolvări parțiale ale sarcinilor, încurajând interacțiunea dintre preșcolari. Ea, în calitate de membru al echipei multidisciplinare, reușește mai ușor în procesul de integrare dacă dezvoltă o bună colaborare cu părinții copilului și cu shadow/însoțitorul acestuia. Prin cooperare poate fi încurajată crearea unui grup social de suport pentru copii și părinți, facilitând schimbul de experiențe și identificarea celor mai eficiente strategii de integrare. Odată stabilită relația de parteneriat între părinți și educatoare,

aceștia devin conștienți atât de oportunitățile, cât și de dificultățile pe care le întâmpină. În plus, includerea activă a părinților în procesul educațional ajută la continuitatea strategiilor de intervenție și acasă.

Subestimarea nevoilor copilului sau tendința de a impune un ritm de progres peste capacitățile acestuia pot fi periculoase. De aceea, evaluarea continuă și observarea atentă a stării copilului sunt două metode esențiale pentru educator. Este important să se pună accent pe abilitățile speciale pe care copilul le are, astfel încât acestea să fie valorizate și integrate în activitățile de grup. Un mediu incluziv și bine gestionat oferă copilului autist posibilitatea de a-și dezvolta potențialul, în timp ce ceilalți copii învață să accepte și să interacționeze cu colegi diferiți de ei, pregătindu-se astfel pentru o societate diversă și incluzivă.

Bibliografie:

1. Organizația pentru Cooperare Economică și Dezvoltare, „Politici în educație pentru elevii în situație de risc și pentru cei cu dizabilități din Europa de Sud-Est” (OECD, 2007);
2. „Strategii educaționale de normalizare a vieții – Programul TEACCH” (2008).

CUM ÎI AJUTĂM PE ELEVI SĂ ÎȘI ALEAGĂ CARIERA? DIRIGINTELE ȘI CONSILIERUL – O ECHIPĂ NECESARĂ

Elisabeta-Antonia Haller
Colegiul Național „Mircea cel Bătrân”, Rm.Vâlcea

Educația modernă nu se mai poate reduce doar la transmiterea de cunoștințe. Elevii noștri vin la școală cu întrebări din ce în ce mai complexe despre viitorul lor, iar răspunsurile nu mai pot fi oferite de un singur actor educațional. În acest context, colaborarea dintre profesorul diriginte și consilierul școlar devine esențială în procesul de orientare școlară și profesională. Este o relație de parteneriat în care competențele pedagogice se împletesc cu cele de consiliere, cu scopul comun de a sprijini elevul în identificarea drumului său în viață.

La liceu, dirigintele nu este doar o verigă administrativă, ci o prezență-cheie în formarea și orientarea elevilor. Este acolo când adolescenții încep să se întrebe „Încotro mă îndrept?”, când apar primele îndoieli legate de profilul ales, când se conturează visuri, dar și când acestea sunt puse sub semnul întrebării de presiunile exterioare – părinți, societate, rezultate fluctuante.

Dirigintele este figura de referință care menține o legătură constantă cu elevii pe tot parcursul anului școlar. Această continuitate îi permite să observe îndeaproape evoluția fiecărui elev, nu doar din punct de vedere academic, ci și comportamental, emoțional și social.

În ciclul liceal, întrebările legate de viitor apar cu intensitate tot mai mare. Alegerea unei facultăți, a unui domeniu profesional sau chiar a unei traiectorii educaționale diferite (filieră tehnologică, profesională sau vocațională) presupune un proces complex de autocunoaștere și documentare. Dirigintele este în poziția ideală pentru a însoți acest proces. Prin observație, dialog și activități de consiliere, poate identifica timpurii semne ale unei alegeri nepotrivite sau ale unei lipse de direcție.

De exemplu, în clasele a XI-a și a XII-a, activitățile de orientare desfășurate la orele de dirigenție pot include redactarea unui CV, simularea unui interviu de angajare, completarea unor fișe de reflecție privind interesele și valorile personale sau dezbateri pe tema alegerii carierei. Acestea nu

sunt doar exerciții de suprafață, ci oportunități de introspecție pentru elevi. Se stimulează conștientizarea propriilor aptitudini, preferințe și limitări – factori esențiali în alegerea unui traseu profesional adecvat.

În acest context, colaborarea cu consilierul școlar este esențială. Dirigintele aduce cunoașterea de ansamblu asupra clasei și a contextului fiecărui elev, în timp ce consilierul vine cu instrumente specifice de explorare vocațională și sprijin psihologic. Planificarea activităților comune, precum „Atelierele carierei", întâlnirile cu absolvenți, vizitele la universități sau sesiunile de testare a intereselor profesionale, trebuie realizată în mod strategic, pe parcursul mai multor ani, pentru a asigura o dezvoltare coerentă.

Dirigintele poate acționa și ca mediator între elevi, părinți și consilier, mai ales în situațiile în care deciziile privind viitorul educațional sunt influențate de presiuni externe sau de așteptări nerealiste. În astfel de cazuri, este importantă construirea unui dialog sincer, susținut de date concrete și observații obiective. O intervenție coordonată între diriginte și consilier poate ajuta la depășirea blocajelor și la obținerea unui consens între toate părțile implicate.

Activitatea dirigintelui în orientarea școlară presupune și traducerea limbajului formal al sistemului educațional într-o formă accesibilă elevilor. Este necesară explicarea diferențelor dintre rutele educaționale posibile, înțelegerea cerințelor pentru admitere în învățământul superior, familiarizarea cu structura pieței muncii sau identificarea alternativelor în cazul unui eșec la examenele naționale. Astfel, elevii pot lua decizii în cunoștință de cauză, fără a se simți copleșiți sau dezorientați.

Un alt aspect important este legat de prevenirea abandonului școlar sau a deciziilor impulsive. Elevii care se simt neînțeleși sau care nu găsesc un scop clar pentru parcursul lor educațional sunt mai predispuși să renunțe. Aici, intervenția dirigintelui, susținută de consilier, poate avea un rol decisiv: prin conversații individuale, evaluări personalizate sau activități de grup, se pot reconstrui motivația și încrederea elevului în propriul potențial.

Orientarea școlară și profesională nu este un demers izolat sau punctual. Ea trebuie înțeleasă ca un proces de durată, care începe încă din gimnaziu și se intensifică în liceu. Dirigintele este pilonul central al acestui proces, iar colaborarea cu consilierul școlar transformă acțiunile disparate în strategii coerente, construite pe nevoile reale ale elevilor.

Rolul dirigintelui nu se termină la ușa clasei sau la finalul unei ore de consiliere. Este un rol de însoțitor și de catalizator, iar colaborarea cu consilierul școlar face diferența între o decizie luată sub presiune și una construită temeinic, pe cunoaștere și echilibru.

Într-o societate în continuă schimbare, în care traseele profesionale nu mai sunt liniare, iar incertitudinea este o constantă, elevii au nevoie de sprijin calificat și de repere stabile. Dirigintele, prin apropierea de elevi și prin capacitatea de a înțelege dinamica grupului, devine nu doar un ghid, ci un arhitect al parcursului educațional. Iar când această muncă este susținută de consilierul școlar, rezultatul este un demers orientativ echilibrat, eficient și profund uman.

Sfaturi pentru îndrumarea elevilor în alegerea unei cariere

- ☐ *Observarea atentă și constantă a comportamentului elevilor*: Participarea la ore, implicarea în proiecte, relaționarea în colectiv – toate oferă indicii despre aptitudinile, interesele și valorile elevului. Dirigintele ar trebui să noteze aceste aspecte și să le aducă în discuție în mod constructiv.
- ☐ *Stimularea autoevaluării*: Încurajați elevii să-și pună întrebări precum: „Ce activități îmi plac cu adevărat?", „La ce mă pricep?", „În ce medii mă simt confortabil?". Chestionarele de interese și activitățile de reflecție personală pot fi instrumente utile.
- ☐ *Crearea unui climat deschis și lipsit de judecăți*: Elevii trebuie să simtă că pot discuta liber despre îndoielile sau dorințele lor, chiar dacă acestea nu corespund așteptărilor părinților sau ale profesorilor. Un cadru de siguranță emoțională favorizează exprimarea sinceră.

- *Prezentarea realistă a opțiunilor*: Este important ca elevii să cunoască atât avantajele, cât și provocările unei profesii. Vizitele la facultăți, întâlnirile cu profesioniști sau absolvenți pot aduce claritate și motivație.
- *Exersarea luării de decizii:* Activitățile care simulează procesul de alegere – cum ar fi completarea unei fișe de admitere, analiza unei oferte educaționale sau luarea unei decizii în echipă – ajută elevii să-și dezvolte gândirea critică și asumarea alegerilor.
- *Încurajarea planificării pe termen mediu și lung:* Elevii trebuie ghidați să gândească în pași: ce pot face în acest an pentru a mă apropia de scopul meu? Ce experiențe extracurriculare m-ar ajuta? Ce cursuri sau activități pot explora în timpul liber?
- *Colaborarea activă cu părinții:* Organizarea de întâlniri comune, oferirea de feedback constructiv și facilitarea dialogului între elevi și părinți pot ajuta la evitarea conflictelor și la alinierea așteptărilor.
- *Promovarea flexibilității:* Într-o lume în continuă schimbare, elevii trebuie să înțeleagă că o carieră nu este fixă. Este esențial să li se transmită că reconversia profesională este posibilă și că adaptabilitatea este o calitate valoroasă.
- *Recomandarea de experiențe practice:* Implicarea în voluntariat, stagii de practică, proiecte interdisciplinare sau concursuri poate ajuta elevii să testeze domenii și să își confirme (sau ajusteze) interesele.
- *Lucrul în echipă cu consilierul școlar:* Dialogul constant cu psihologul sau consilierul școlii oferă sprijin suplimentar și instrumente profesionale pentru cazurile în care elevii au nevoie de explorare aprofundată sau de sprijin emoțional în procesul decizional.

CUNOAȘTEREA COPILULUI

Prof. Ciortea Anca Teodora
Școala Gimnazială Nr.5, Rm. Vâlcea

Familia, prin funcţia sa de socializare primară, conferă individului capacităţi de a discerne şi de a face predicţiile reacţiilor celorlalţi faţă de comportamentul său şi a elabora el însuşi răspunsuri corespunzătoare şi competente. Informaţia şi educaţia oferite de familie condiţionează în mod fundamental întreaga evoluţie a tânărului, calitatea integrării sale în viaţa socioprofesională. Obiectivele educaţiei în familie sunt de fapt dezvoltarea fizică, educaţia intelectuală, spirituală, religioasă, etică, estetică, civică etc. R.Vincent arată că „ pentru păstrarea unui echilibru interior preadolescentul şi adolescentul trebuie să se identifice întotdeauna cu legea existentă atât pentru cei mari dar şi pentru cei mici şi el trebuie să se conformeze unui anumit mod, unui anumit număr de reguli". Astfel prin această interiorizare treptată a atitudinilor şi interdicţiilor familiare, la copil, se formează conştiinţa morală, copilul va reuşi să se autoregleze individual şi datorită sentimentului de culpabilitate care apare ori de câte ori nu respectă normele sociale interiorizate.

Totodată familia, cel mai bogat sistem al relaţiilor socio-afective fie pe verticală părinţi - copii sau pe orizontală copii-copii, reprezintă şcoala relaţiilor interpersonale dar în acelaşi timp şi un loc al individualizării, pentru că aici, copilul achiziţionează treptat carenţa personală. Familia este cea care îi dă copilului cele mai mari şanse de a se defini pe sine, deoarece cuplul conjugal îi oferă modele la care să se poată referi. Jocul identificărilor, al orientărilor conformităţii cu alţii, asigură reuşita socializării copilului datorită sentimentelor de implicare a părinţilor la dezvoltarea copilului mai mult decât orice educator.

P. Osterrieth „nici o altă instituţie oricât de calificată nu este atât de direct sensibilă la exprimarea trebuinţelor, la manifestarea obiceiurilor sau a potenţialului de dezvoltare fiindcă nici o altă instituţie nu cuprinde fiinţe legate în mod atât de direct şi de viaţa ca tată şi mamă.

De aceea, copilul unei familii trebuie să se simtă că este dorit şi iubit, că este izvor de bucurii pentru părinţi, astfel încât, să poată dărui la rândul său aceeaşi bucurie şi iubire dobândind încetul cu încetul o experienţă afectivă şi socială complexă. Cadrul familial va fi pe de altă parte şi spaţiul desfacerii caracteristicilor individuale şi al modelării în sens pozitiv al personalităţii copilului.

Un instrument deosebit al procesului de socializare primară îl constituie autoritatea părinţilor care „trebuie să constituie o modalitate de a ghida conduita copilului întrucât acesta are nevoie să ştie foarte clar ce îi este permis şi ce îi este interzis, ce este bine şi ce este rău, şi aceasta încă înainte de a putea lua singur hotărâri. Referindu-se la funcţia educativă a familiei, A.S. Makarenko afirmă „o educaţie justă din fragedă copilărie nu este sarcina atât de grea cum ar părea, dar oricât de grea ar fi ea nu depăşeşte puterile oricărui om, oricărui părinte. Cadrul familial este locul unde copilul învaţă să fie iubit şi să iubească mult înainte ca el să fie în stare să facă distincţia de acest fel, învaţă să participe la viaţa socială intensă şi variată, viaţa sa sentimentală elaborându-se înainte ca limitele care îi separă pe alţii să fie clar trasate. Ca rezultate particulare şi originale ale unui complex de determinări de natură psihologică şi socială, rezultate şi din procesul de socializare şi integrare în comunitate, individul ajunge să realizeze din ce în ce mai eficient conduitele şi acţiunile solicitate de participarea sa la viaţa socială şi culturală a grupului, pentru a trece treptat de la un comportament reglat din exterior la unul definit prin autoreglare şi interdependenţă personală.

Supus permanent unui flux informaţional cu sens formativ, copilul devine adolescent adult, trăind printre adulţii care îi comunică şi îi transmit condiţiile sociale ale generaţiei lor, de aceea factorii care influenţează cursul vieţii sale nu ţin numai de ereditate ci mai ales de mediu, de influenţele educative, de activitatea proprie a copilului. A. Berge afirmă „un educator slab este înainte de toate un educator incoerent şi, care, drept urmare lasă întotdeauna pe copii în incertitudinea asupra felului în care ei trebuie să aprecieze ce au voie şi ce nu au voie să facă.

„Întrucât familia poate fi privită ca un sistem relativ deschis în care circulă afecţiunea, intimitatea, ajustări de identificare familiară (onoare şi rangul familiei, contribuţia sa socială, un fel de statut social al ei) ea are un stil pe care îl consumă, unul care se acceptă ca reprezentativ (oficial) şi un nivel existenţial spre care aspiră... Echilibrul familiei se bazează pe forţa de coeziune şi respectarea regulilor sociale şi deseori ale unui lider, de obicei persoana cea mai de forţă, mai inteligentă ori mai capabilă să stabilească un echilibru material şi afectiv „.

Bibliografie:

1. Vincent, R., (1977), *Cunoaşterea copilului,* Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti
2. Şchiopu, Ursula, (1967), *Psihologia copilului* Editura Didactica si Pedagogica Bucureşti
3. Mitrofan, N., (1991), *Familia de la ...Ala Z. Mic dicţionar al vieţii de familie*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti

CURRICULUM ADAPTAT - COMUNICARE ÎN LIMBA ROMÂNĂ PENTRU UN ELEV CU LIMBAJ DIZARTRIC SEVER

Prof. înv. primar Chirilă Gina
Şcoala Gimnazială Nr.1, Matca

ARIA CURRICULARĂ: LIMBĂ ŞI COMUNICARE

DISCIPLINA: COMUNICARE ÎN LIMBA ROMÂNĂ
CLASA PREGĂTITOARE

I. COMPETENŢE GENERALE

1. Receptarea de mesaje orale în contexte de comunicare cunoscute;
2. Exprimarea de mesaje orale în diverse situaţii de comunicare;
3. Receptarea unei varietăţi de mesaje scrise, în contexte de comunicare cunoscute;
4. Redactarea de mesaje în diverse situaţii de comunicare;

A. COMPETENŢE SPECIFICE ŞI EXEMPLE DE ACTIVITĂŢI DE ÎNVĂŢARE

1. Receptarea de mesaje orale în contexte de comunicare cunoscute

Competenţe specifice	**Exemple de activităţi de învăţare**
1.1.Identificarea semnificaţiei unui mesaj scurt, pe teme familiare, rostit clar şi rar	• selectarea unei imagini dintr-un set, pentru a indica despre ce este vorba în mesaj; • realizarea unui desen pentru a indica despre ce este vorba în mesaj; • observarea, recunoaşterea, executarea unor comenzi simple (priveşte, ascultă, fii atent); • audierea unor poveşti sau a unei descrieri şi manifestarea reacţiilor corespunzătoare; • decodificarea mesajului încifrat în ghicitori;
1.2. Identificarea unor informaţii variate dintr-un mesaj scurt, rostit clar şi rar	• oferirea de replici afirmative/ negative la enunţuri scurte care vizează diverse informaţii din text; • indicarea prin semne (ridicarea unui deget/ a creionului etc.) pentru a selecta detaliul corect dintr-un set de enunţuri/ cuvinte; • îndeplinirea unei instrucţiuni simple;
1.3. Identificarea sunetului iniţial şi/ sau final dintr-un cuvânt, a silabelor şi a cuvintelor din propoziţii rostite clar şi rar	• indicarea sunetelor/ silabelor/ cuvintelor percepute prin diferite semne: bătăi din palme, ridicarea unui deget, a unui obiect, jetoane puse pe bancă; • numărarea cuvintelor dintr-un enunţ scurt; • audierea unor înregistrări cu sunete din mediul înconjurător; • punerea în corespondenţă a unui cuvânt rostit cu imaginea potrivită;
1.4.Exprimarea interesului pentru	• audierea unor poveşti citite/ înregistrate/ povestite; • vizionarea unor scurte secvenţe din emisiuni pentru copii;

receptarea de mesaje orale, în contexte de comunicare cunoscute	• participarea la activităţi de tipul „Ştirile zilei”, în care copiii ascultă întamplări povestite de colegi;

2. **Exprimarea de mesaje orale în diverse situaţii de comunicare**

Competenţe specifice	**Exemple de activităţi de învăţare**
2.1. Pronunţarea clară a sunetelor şi a cuvintelor în enunţuri simple	• jocuri de mişcare pentru exersarea corectă a actului respirator, cu accent pe pronunţia corectă; • asocierea unor imagini sau obiecte, cu onomatopee corespunzătoare;
2.2 Transmiterea unor informaţii referitoare la sine şi la universul apropiat prin mesaje scurte	• exprimarea îngrijorării sau aprecierii faţă de evenimente, persoane, lucruri cunoscute;
2.4. Exprimarea propriilor idei în contexte cunoscute, manifestând interes pentru comunicare.	• recunoaşterea unui obiect, prin formularea de întrebări despre caracteristicile acestuia;

3. Receptarea unei varietăţi de mesaje scrise, în contexte de comunicare cunoscute

Competenţe specifice	**Exemple de activităţi de învăţare**
3.1.Recunoaşterea unor cuvinte uzuale, din universul apropiat, scrise cu litere mari şi mici de tipar	• exerciţii de asociere a sunetului cu litera; • recunoaşterea literelor mari şi mici, de tipar; • citirea globală a numelui scris cu litere de tipar; • punerea în corespondenţă a unor cuvinte formate din 1-2 silabe cu imagini potrivite, reprezentând obiecte din universul apropiat;
3.2. Identificarea semnificaţiei unei/unor imagini care prezintă întâmplări din universul cunoscut	• audierea unui fragment dintr-o poveste şi selectarea imaginilor corespunzătoare acesteia;
3.3. Identificarea semnificaţiei unor simboluri care transmit mesaje de necesitate imediată	• sortarea unor semne, simboluri grafice identice; • punerea în corespondenţă a imaginilor cu mesajele orale indicate; • codarea sau decodarea unor mesaje scrise; • recunoaşterea unor simboluri întâlnite în situaţii cotidiene: M – metrou, P- parcare, I - informaţii, intrare, ieşire, farmacie, trecere de pietoni, semafor etc.
3.4. Exprimarea în cuvinte proprii a mesajelor redate pe suport vizual sau auditiv,	• observarea (intuitivă) a cărţilor de diverse forme, dimensiuni, grosimi, cu sau fără imagini etc; • răsfoirea unor cărţi în colţul amenajat cu o minibibliotecă, în

manifestând interes pentru lucrul cu cartea	biblioteca şcolii etc.; • audierea unei poveşti, însoţită/ urmată de răsfoirea cărţii ce conţine textul şi observarea imaginilor

4. Redactarea de mesaje în diverse situaţii de comunicare

Competenţe specifice	Exemple de activităţi de învăţare
4.1. Trasarea elementelor grafice şi a contururilor literelor, folosind resurse variate	• exerciţii de trasare a elementelor grafice; • exersarea musculaturii fine a mâinii şi coordonării mişcărilor prin colorare, haşurare în interiorul unui contur; • modelarea din plastilină a contururilor unor litere; decorarea literelor de tipar; • trasarea în duct continuu a literelor de tipar (începând prin unirea punctelor care le compun) ; • executarea conturului unor litere, silabe, cuvinte cu degetul pe blatul mesei, în aer, pe spatele colegului, pe hârtie, cu pensula şi acuarela, cu creta pe tablă, cu markerul pe coli mari ; • realizarea unor desene cu litere personificate; • orientarea în spaţiul scrierii, prin joc: sus, jos; • - exersarea poziţiei corecte la scris; • - desenarea literelor de tipar, folosind diverse instrumente (creion, cariocă, stilou, pensulă, cretă) pe variate suporturi (foaie velină, foaie liniată, tablă etc.)
4.2. Redactarea de mesaje simple, în contexte uzuale de comunicare	• confecţionarea unor felicitări şi bileţele cu litere de tipar rupte sau decupate din reviste, ziare etc; • decorarea unor obiecte/ desene folosind semne grafice;
4.3. Exprimarea unor idei, sentimente, păreri prin intermediul limbajelor ne-convenţionale	• scrierea unor mesaje diverse, utilizând desene, simboluri; • redactarea unor desene, simboluri, prin care copilul să îşi exprime bucuria, tristeţea, încântarea, mândria etc.; • etichetarea originală a unor obiecte personale

B. CONŢINUTURILE ÎNVĂŢĂRII:

<u>Comunicare orală (ascultare, vorbire, interacţiune)</u>

Cuvântul. Propoziţia

Reguli de vorbire eficientă: elemente de politeţe verbală asociate actelor de limbaj utilizate (salutul, prezentarea, formularea unei cereri, ascultarea şi respectarea opiniei celuilalt)

<u>Citire/ lectură</u>

Cartea

Literele mici şi mari de tipar

Simboluri uzuale din universul apropiat

Citirea cuvintelor pe etichete asociate unor imagini sau obiecte

<u>Scriere/ redactare</u>

Elemente grafice care intră în componenţa literelor de mână

Desenarea literelor de tipar

Scrierea funcţională folosind desene, simboluri
Elemente de construcţie a comunicării
Vocabular
Cuvântul
Fonetică
Sunetele limbii române.
Silaba Despărţirea cuvintelor în silabe intuitiv, fără cunoaşterea regulilor.

INTEGRAREA COPIILOR CU C.E.S.

Prof. Dăncău Monica Adriana
Şcoala Gimnazială „Anton Pann", Rm.Vâlcea, Jud. Vâlcea

Fiecare copil este diferit şi special şi are propriile nevoi, fie că este sau nu un copil cu dizabilităţi. Toţi copii au dreptul la educaţie în funcţie de nevoile lor.

Educaţia incluzivă are ca principiu fundamental un învăţământ pentru toţi, împreună cu toţi care constituie o realitate ce câştigă adepţi şi se concretizează în experienţe şi bune practici de integrare/incluziune şi este o educaţie de calitate accesibilă şi care îşi îndeplineşte menirea de a se adresa tuturor copiilor fără discriminare. În acest sens, integrarea educativă vizează formarea persoanelor cu nevoi speciale, aflate în dificultate psihomotorie, de intelect, de limbaj, psihocomportamentală, senzorială printr-o serie de măsuri de natură juridică, politică, socială, pedagogică.

În jurul nostru întâlnim oameni cu deficienţe. Ei sunt percepuţi diferit, perceperea lor social nefiind întotdeauna constantă şi variază de la societate la societate furnizând semnificaţii diferite în funcţie de cultură şi de valorile promovate. Cadrul didactic trebuie să cunoască deficienţele copiilor pe care îi va primi în clasă în scopul înţelegerii acestora şi pentru a-şi putea modela activităţile în funcţie de necesităţile lor. Clasa în care va fi integrat copilul cu cerinţe speciale va trebui să primească informaţii într-o manieră corectă şi pozitivă despre acesta. Este foarte importantă sensibilizarea copiilor şi pregătirea lor pentru a primi în rândul lor un coleg cu dizabilităţi. Sensibilizarea se face prin stimulare: crearea şi aplicarea unor jocuri care permit stimularea unor deficienţe (motrică, vizuală, auditivă), ceea ce determină copii să înţeleagă mai bine situaţia celor ce au dizabilităţi prin povestiri, texte literare, prin discuţii, vizitarea/vizita unor persoane cu deficienţe.

Copii cu C.E.S. pot prin joc să-şi exprime propriile capacităţi căpătând informaţii despre lumea în care trăieşte, intră în contact cu oamenii şi cu obiectele din mediul înconjurător învăţând să se orienteze în timp şi în spaţiu. Datorită faptului că se desfăşoară în grup, jocul asigură socializarea. Jocurile sociale sunt necesare pentru persoanele cu handicap, întruncât le oferă şansa de a juca cu alţi copii, orice joc, având nevoie de minim două persoane pentru a se desfăşura; ele fiind adaptate în funcţie de deficienţa copilului. Copii cu C.E.S. au nevoie de curriculum planificat, diferenţiat, de programe de terapie lingvistică, de tratament logopedic specializat, de programe speciale, de predare, învăţare şi evaluare, specializate, adaptate abilităţilor lor de citire, scriere, calcul de programe terapeutice pentru tulburări motorii. Stilul de predare trebuie să fie cât mai aproape de stilul de învăţare pentru ca un volum mai mare de informaţii să fie acumulat în aceeaşi perioadă de timp. Acest lucru este posibil dacă este cunoscut stilul de învăţare al copilului, dacă este făcută o evaluare eficientă care ne permite să ştim cum învaţă copilul dar şi ce este necesar să fie învăţat. De asemenea, copii au nevoie de ajutor suplimentar din partea profesorilor şi colegilor fiind nevoie să primească în activitatea şcolară conţinuturi şi sarcini simplificate. Cadrul didactic creează un climat afectiv pozitiv, stimulează încrederea în sine şi motivaţia de învăţare, încurajează sprijinul şi

cooperarea din partea colegilor, încurajează creşterea autonomiei personale, foloseşte frecvent sistemul de recompense, laude, încurajări, astfel încât de fiecare dată să fie evidenţiat cel mai mic progres. Relaţia şcolii cu părinţii copiilor cu cerinţe educative speciale este necesară şi benefică, ea furnizând informaţional specificul dizabilităţii copilului precum şi date despre contextul de dezvoltare al acestuia. Părinţii informează şcoala despre factorii de influenţă negativă care ar trebui evitaţi, (fobii, neplăceri, atitudini care determină inhibarea/izolarea). Angajarea şi responsabilizarea familiei în educaţia copiilor este fundamental pentru reuşita participării la programul instructiv-educativ al şcolii. La orice copil, în special la copii cu dizabilităţi, gradul de interes şi de colaborare al părinţilor cu şcoala este cel mai adesea, proporţional obţinut de aceştia. De aceea, putem afirma că familia este primul educator şi are cel mai mare potenţial de modelare.

Şcoala are rolul de a sprijini familiile să aibă încredere în resursele proprii, să facă faţă greutăţilor cu care aceştia se confruntă. Educaţia părinţilor şi consilierea acestora au un rol important în integrarea copiilor cu C.E.S. Abordarea incluzivă susţine că şcolile au responsabilitatea de a-i ajuta pe elevi să depăşească barierele în calea învăţării, şi că cei mai buni profesori sunt aceia care au abilităţile necesare pentru a-i ajuta pe elevi să reuşească acest lucru. Într-o abordare incluzivă toţi copii trebuie consideraţi la fel de importanţi, fiecăruia să-i fie valorificate calităţile, pornind de la premisa că fiecare elev este capabil să realizeze ceva bun. Copii cu cerinţe educative nu sunt speciali în sine, ei având nevoie doar de o abordare personalizată în ceea ce priveşte demersurile pe care le întreprindem în educaţia lor; educaţia incluzivă fiind un mod de educaţie adaptat şi individualizat în funcţie de nevoile tuturor copiilor în cadrul grupurilor şi claselor echivalente ca vârstă în care se regăsesc copii cu nevoi, capacităţi şi nivele de competenţă foarte diferite. Şcoala va reuşi să răspundă cerinţelor speciale de educaţie ale copiilor aflaţi în dificultate şi nevoilor de educaţie ale familiilor acestora doar prin eforturile ei interne şi cu sprijinul tuturor. Abordarea incluzivă susţine că şcolile au responsabilitatea de a-i ajuta pe elevi să depăşească barierele din calea învăţării şi că cei mai buni profesori sunt aceia care au abilităţile necesare pentru a-i ajuta pe elevi să reuşească acest lucru. Pentru aceasta şcoala trebuie să dispună de strategii funcţionale pentru a aborda măsuri practice care să faciliteze îndepărtarea barierelor cu care se confruntă elevii în calea participării lor la educaţie. Putem stabili de asemenea relaţii de colaborare cu autorităţile locale, părinţii şi reprezentanţii comunităţii.

Bibliografie:

1. Verza F ,,Introducerea în psihopedagogia special şi asistenţa socială,, Ed. Fundaţiei
2. Arcan P. Ciumageanu ,,Copilul deficient mintal,, Ed.Facla
3. Ecaterina Vrăşmaş-,,Introducere în educaţia cerinţelor speciale", Editura Credis, Bucureşti, 2004
4. Informaţii culese de pe internet

ABILITĂȚI VOCAȚIONALE, DE MUNCĂ ŞI DE VIAȚĂ INDEPENDENTĂ ÎN CAZUL COPIILOR CU C.E.S.

Pedagog şcolar Dorobanțu Ionuț Cristian
C.S.E.I. Bãbeni, Vâlcea

Orice cadru didactic care are în clasă un copil cu cerințe educaționale speciale (CES) are nevoie de cât mai multe idei de activități pentru integrarea acestuia. Pentru a dezvolta abilitățile vocaționale/de muncă ale copiilor cu CES (Cerințe Educaționale Speciale), este important să se ofere o varietate de activități practice și interactive în clasă. Acestea pot fi adaptate în funcție de nivelul de dezvoltare și nevoile individuale ale fiecărui copil.

Iată câteva exemple de activități desfășurate în clasă:

1. Simularea locului de muncă: Organizăm un colț de joc sau un spațiu dedicat unde copiii pot simula diverse locuri de muncă. Putem avea un mic birou pentru secretariat, un colț de bucătărie, un spațiu pentru curățenie etc. Această activitate îi ajută să-și dezvolte abilități practice și sociale specifice anumitor meserii.

2. Proiecte de grup: Copiii vor fi împărţiţi în echipe și li se va atribui sarcini care să implice colaborarea și comunicarea. Aceasta poate fi organizarea unui târg de produse realizate manual, unde copiii trebuie să creeze, să ambaleze și să vândă diverse obiecte. În timpul acestor proiecte, copiii vor învăța despre planificare, gestionarea timpului, lucrul în echipă și abilități de prezentare.

3. Vizite în comunitate: Se organizează vizite în locuri de muncă din comunitatea locală. Putem contacta diverse afaceri sau organizații care sunt dispuse să primească grupul de copii într-o vizită. Astfel, copiii vor avea ocazia să vadă și să înțeleagă diverse locuri de muncă în acțiune și să discute cu angajații despre abilitățile și responsabilitățile necesare în domeniul respectiv.

4. Activități de voluntariat: Copiii sunt implicați în activități de voluntariat în comunitate. De exemplu, putem organiza o campanie de colectare a alimentelor pentru un adăpost local sau să îi implicăm în activități de curățenie a parcurilor sau a zonelor publice. Aceste activități nu doar că îi vor ajuta să dezvolte abilități practice, ci și să înțeleagă importanța implicării sociale și a ajutorului acordat altora.

5. Jocuri și activități de rol: Folosim jocurile și activitățile de rol pentru a-i ajuta pe copii să-și dezvolte abilități vocaționale. De exemplu, putem organiza un joc de rol în care copiii interpretează diferite meserii și își asumă roluri specifice. Acest lucru îi va ajuta să-și dezvolte imaginația, abilitățile de comunicare și înțelegerea diferitelor domenii de activitate.

Este important să adaptăm activitățile la nivelul și nevoile individuale ale copiilor cu CES. Se lucrează în echipă cu specialiștii din domeniul educației speciale pentru a dezvolta activități care să îi susțină în dezvoltarea abilităților vocaționale și de muncă. Educația incluzivă joacă un rol esențial în dezvoltarea autonomiei copiilor cu CES. Adaptarea curriculumului, utilizarea unor metode de predare diferențiate și crearea unui mediu suportiv sunt factori esențiali pentru succesul acestora. Profesorii au responsabilitatea de a promova un climat pozitiv, de a facilita incluziunea socială și de a învăța copiii să interacționeze și să colaboreze.

Dezvoltarea abilităților de viață independentă este esențială pentru copiii cu CES (Cerințe Educaționale Speciale) pentru a deveni cât mai autonomi în viața de zi cu zi. Abilitățile de viață independentă includ competențe esențiale precum igiena personală, gestionarea timpului, utilizarea transportului public, pregătirea mesei și gestionarea banilor. Dezvoltarea acestor abilități contribuie la creșterea autonomiei copilului și la integrarea sa mai ușoară în comunitate.

În clasă, putem organiza următoarele activități pentru a sprijini această dezvoltare:

1. Activități de autoîngrijire: Copiii trebuie încurajați să se implice în activități de igienă personală, cum ar fi spălatul mâinilor, periatul dinților, pieptănatul părului și îmbrăcatul. Se lucrează cu ei pentru a învăța pașii necesari în vederea realizării acestei sarcini și trebuie încurajați să le facă independent, oferind sprijin și îndrumare atunci când este nevoie.

2. Activități de alimentație: Organizăm activități practice legate de alimentație. Putem implica copiii în pregătirea micului dejun sau a gustărilor simple, cum ar fi tăierea fructelor sau pregătirea unui sandwich. De asemenea, putem organiza activități de gustare și de învățare a bunelor maniere la masă.

3. Activități de planificare a timpului: Încurajăm copiii să își dezvolte abilități de planificare a timpului. Putem crea un calendar sau un program zilnic în clasă, unde copiii să își noteze sarcinile și activitățile planificate. În timpul zilei, discutăm cu ei despre cum să își gestioneze timpul și cum să își împartă responsabilitățile.

4. Activități de curățenie și organizare: Învățăm copiii să se implice în activități de curățenie și organizare a spațiului. Putem organiza sesiuni de curățenie în clasă, unde fiecare copil să aibă sarcini specifice, cum ar fi ștergerea meselor, aranjarea cărților sau colectarea gunoiului. Trebuie încurajați să își păstreze spațiul de lucru și jucăriile în ordine.

Dezvoltarea abilităților de viață independentă la copiii cu CES este un proces complex, dar esențial pentru integrarea acestora în societate. Prin strategii adecvate, sprijin familial și o educație incluzivă, acești copii pot dobândi competențe necesare pentru o viață autonomă și echilibrată. Implicarea comunității, a specialiștilor și a familiei este cheia succesului în acest demers.

Bibliografie:

1. https://www.didactic.ro/cautare?search=situatie+de+caz&type=toate&author
2. https://cjraeolt.ro/category/materiale-consiliere-psihopedagogica/materiale-orientare-scolara-si-profesionala/

DEZVOLTAREA UNUI MEDIU ȘCOLAR INCLUZIV

Profesor învățământ preșcolar Mihăilescu Maria Alina
Școala Gimnazială „Grigore Mihăescu" / G.P.P. Vlădești, Vâlcea

Educația incluzivă reprezintă un concept modern, centrat pe integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în învățământul de masă. Această abordare are scopul de a asigura acces egal la educație pentru toți elevii, indiferent de nevoile lor specifice. Prin adoptarea unor strategii didactice adaptate, școlile/grădinițele pot facilita dezvoltarea personală și socială a copiilor cu CES, contribuind astfel la incluziunea acestora în societate.

Un mediu școlar incluziv promovează acceptarea diversității, respectul reciproc și integrarea tuturor copiilor, inclusiv a celor cu cerințe educaționale speciale (CES). Dezvoltarea unui mediu școlar incluziv se bazează pe mai multe principii fundamentale:

1. Acces egal la educație – fiecare copil trebuie să beneficieze de aceleași oportunități educaționale.
2. Adaptabilitatea curriculumului – programele școlare trebuie să fie flexibile și personalizate în funcție de nevoile elevilor.
3. Colaborarea dintre profesori, părinți și specialiști – educația incluzivă presupune implicarea activă a tuturor factorilor educaționali.
4. Crearea unui climat pozitiv în școală – promovarea respectului, empatiei și sprijinului reciproc între elevi și cadrele didactice.
5. Asigurarea unui sprijin adecvat pentru elevii cu nevoi speciale – resurse educaționale și cadre didactice de sprijin.

De asemenea, pentru a construi un mediu educațional incluziv, este necesară implementarea unor strategii specifice, cum ar fi:

-Adaptarea metodelor de predare – utilizarea unor tehnici didactice diferențiate pentru a răspunde nevoilor fiecărui elev;

-Dezvoltarea materialelor educaționale accesibile – crearea de resurse adaptate pentru elevii cu dificultăți de învățare;

-Promovarea unei culturi a acceptării și diversității – organizarea de activități care încurajează incluziunea și empatia între elevi;

-Asigurarea formării continue pentru cadrele didactice – instruirea profesorilor în metode incluzive și utilizarea resurselor specifice;

-Colaborarea cu specialiști – implicarea psihologilor, logopezilor și terapeuților în procesul educațional;

-Evaluarea flexibilă și individualizată – adaptarea metodelor de evaluare pentru a reflecta progresul fiecărui elev.

În implementarea educației incluzive există foarte multe provocări. Chiar dacă educația incluzivă aduce numeroase beneficii, implementarea ei implică și diverse dificultăți, printre care:

-Resurse financiare și materiale insuficiente – lipsa infrastructurii necesare pentru adaptarea spațiilor educaționale;

-Pregătirea inadecvată a cadrelor didactice – necesitatea formării continue a profesorilor pentru a lucra cu elevi cu CES;

-Mentalități și atitudini reticente – prejudecăți și lipsă de deschidere față de diversitate în unele comunități;

-Dificultăți în colaborarea dintre școală, familie și specialiști – necesitatea unui parteneriat activ și eficient între toți factorii implicați.

Dezvoltarea unui mediu școlar incluziv este esențială pentru construirea unei societăți echitabile și accesibile tuturor. Prin aplicarea unor strategii didactice eficiente, colaborarea între profesori, părinți și specialiști, precum și prin promovarea unei culturi a diversității, educația incluzivă poate deveni realitate.Este necesară o implicare constantă și susținută pentru a depăși provocările și a asigura un mediu educațional favorabil pentru toți copiii.

Bibliografie:

1. Stan, E. Educația incluzivă – perspective teoretice și aplicative. Editura Polirom, (2018).
2. Radu, I. Strategii educaționale pentru elevii cu cerințe speciale. Editura Didactică și Pedagogică, (2017).
3. Ministerul Educației Naționale ,Ghid pentru dezvoltarea unui mediu educațional incluziv, (2021).

ORIENTAREA ŞCOLARĂ ŞI PROFESIONALĂ A ELEVILOR ÎN ORIENTAREA CARIEREI

-studiu de specialitate-

Dir. prof. consilier şcolar Din Maria-Andreea
Şcoala Gimnazială „Anton Pann”, Rm. Vâlcea, Jud. Vâlcea

Oricât de bine ar fi concepută o activitate educaţională, ea nu poate avea valabilitate universală, datorită multitudinii de factori generali, întâmplători sau specifici care intervin: fiziologici, sociali, psihosociali, pedagogici. Iată de ce, una şi aceeaşi acţiune educativă nu poate fi aplicată oriunde şi oricând, căci, în situaţii diferite, va duce la rezultate diferite. Aşa cum spunea Tagore: Omul îşi poate lua cunoştinţele numai de la om. Aşa, bazinul se umple cu apă, focul se aprinde cu foc, iar sufletul se modelează datorită sufletului altui om. De aceea, menirea principală a orei de CONSILIERE este de a contribui la formarea personalităţii elevului în plan moral şi cetăţenesc. Aceste ore includ activităţi prin care se doreşte promovarea unui mod de comportare situat la nivelul cerinţelor de civilizaţie şi de cultură ale societăţii contemporane, ele vizează stimularea aspiraţiilor pozitive, formarea de convingeri, obişnuinţe şi desprinderi de conduita ca viitor cetăţean, dezvoltarea continuă a universului spiritual al elevului, oferindu-i, totodată, prilej de a reflecta asupra propriei atitudini pe care trebuie s-o aibă faţă de realitate. Potenţialul educativ al orei de consiliere este incontestabil, dar nu trebuie să se piardă din vedere faptul că ora de consiliere este doar una dintre componentele procesului educaţional din şcoală, deci rolul ei nu trebuie supradimensionat.

Cu privire la tematica orelor de dirigenţie cercetarea pedagogică şi experienţa au consfinţit câteva adevăruri. În ora de dirigenţie nu trebuie să se trateze teme de categoria celor înscrise în conţinutul programelor şcolare şi nici să cuprindă acţiuni ce se desfăşoară, obişnuit, în afara clasei sau şcolii. Orele cu conţinut etic trebuie să ocupe un loc dominant în tematica fiecărui modul. Obținerea unor performanțe notabile într-un domeniu de activitate prin exercitarea cu succes a unei profesii implică un proces de lungă durată ce presupune parcurgerea mai multor etape. Formarea profesională începe odată cu alegerea profilului și specialităților liceale pe care o fac elevii, absolvenți ai ciclului gimnazial. Pentru luarea unei decizii corecte cu privire la continuarea studiilor și alegerea unei cariere profesionale, subliniez importanța cunoașterii intereselor, aptitudinilor și profilului de personalitate ale elevilor din învățământul gimnazial în vederea consilierii și orientării școlare și vocaționale a lor pentru ciclul liceal. În acest scop consilierii școlari vor face o analiză pe criterii de compatibilitate între opțiunile exprimate de către elevi (cu privire la profilul liceal ce urmează a fi ales), performanțele școlare (la disciplinele școlare care au relevanță pentru alegerea făcută), profilul de interese, profilul de aptitudini și profilul de personalitate corespunzătoare. Depistarea eventualelor incompatibilități între profilul aptitudinal, de personalitate, profilul intereselor, performanțelor școlare ale elevului și opțiunea acestuia, impune necesitatea consilierii și orientării școlare și vocaționale. Altfel spus, problema poate fi pusă în termenii compatibilității dintre specificul profilului ales (opțiunea), profilul aptitudinal, cel de personalitate, profilul intereselor și performanțele individuale ale elevului.

Pentru a obținere performanțe notabile este nevoie și de o motivație complementară care să aibă rol mobilizator și de susținere.

Alegerea corectă a profilului și specialităților liceale a absolvenților clasei a VIII-a, constituie baza formării în orice domeniu profesional. Însă, chiar și atunci când opțiunea școlară și/sau profesională pare a fi definitivată, pot apărea discrepanțe între profilul aptitudinal, motivațional al elevului și aspirațiile acestuia cu privire la specificul profilului liceal ales.

Așadar, consilierea și orientarea școlară și profesională intenționează să-l facă pe elev coparticipant la propriul său destin – prin informare, educare, autoafirmare, autoorientare, să fie chiar el autorul acestui demers de alegere și dezvoltare a carierei. Dar, a ști cum să procedezi în alegerea profesiei și a carierei nu este același lucru cu a reuși. Ora de consiliere constă în pregătirea elevului pentru integrarea social activă. De aici derivă alte elemente specifice orei de consiliere : un climat mai deschis şi mai destins, diversitate şi atractivitate. Şi toate acestea se pot asigura prin exemple sugestive, prin apel la experienţa proprie a elevilor, prin prezentarea unui registru larg de valori intelectuale, moral-civice, estetice etc, prin cunoaşterea criteriilor de apreciere a acestor valori. Activitatea desfăşurată în ora de consiliere trebuie să evite forma clasică a lecţiilor. Nu trebuie să se uite nici o clipă că ora de consiliere trebuie să-i mobilizeze pe elevi, îndeosebi pe plan afectiv, de aceea trebuie alese forme şi metode care să-i angajeze. Nu metoda în sine asigură reuşita orei, ci folosirea ei adecvată, în raport cu situaţia concretă de la nivelul clasei.

Pedagogia ne învaţă că un bun diriginte este profesorul care are dragoste şi înţelegere pentru copii şi simţul răspunderii personale, are dorinţa de a-şi lărgi orizontul de cultură, folosind experienţa sa în educarea elevilor, cunoaşte bine psihologia copiilor de diferite vârste, îşi cunoaşte bine proprii elevi, are facultatea de a se situa în locul altuia, îşi pregăteşte cu grijă orele de Consiliere și orientare, manifestă tact, discreţie şi bunăvoinţă, oferă exemplul personal colaborează corect şi serios cu familia şi ceilalţi profesori, ţine seama de opiniile elevilor. Ora de consiliere îşi va atinge ţinta doar dacă ţinem seama de îndemnul şi mărturia lui Sofocle: „Minuni sunt multe, dar nimic nu este mai minunat ca omul. Educaţia este cel mai frumos dar pe care acesta îl poate primi”.

Cunoașterea elevului presupune o activitate complexă, care constă în culegerea datelor despre elev din mediul familiar, școală, grupuri de prieteni, în realizarea unor interviuri și utilizarea unor metode specifice de investigare a personalităţii. Această activitate foarte importantă este o componentă esenţială a procesului de consiliere și orientare școlară.

Există o serie de instrumente care pot fi utilizate doar de către psiholog în cunoașterea personalităţii elevului. Pe de altă parte, autocunoașterea este o condiţie esenţială a orientării școlare

și profesionale, fiind un proces complex ce necesită un anumit nivel de dezvoltare a conștiinţei, un anumit nivel și volum de cunoștinţe atât despre nivelul social înconjurător, cât și despre propria persoană. Autocunoașterea presupune un profund proces de autoanaliză, o autoapreciere a propriului comportament, a rezultatelor obţinute comparativ cu cei din jur.

Autocunoașterea îl ajută pe elev să discearnă interesele sale trainice, durabile de cele trecătoare, instabile, ce apar mai curând ca aspiraţii, dorinţe mai mult sau mai puţin conștientizate. Pe de altă parte, autocunoașterea presupune posibilitatea de autostăpânire, autodeterminare în vederea perfecţionării personalităţii. Aceasta înseamnă că elevul își cunoaște nu numai calităţile, punctele tari și posibilităţile sale, dar și punctele slabe, defectele, insuficientă voinţă și neajunsuri ale caracterului sau ale intelectului. Cunoscându-le, el poate proceda la alegerea profesiei cu mai multă maturitate.

Orientarea școlară constituie problema alegerii traseului educațional care poate fi urmat de către elevi sau de către tineri la o a numită vârstă, astfel încât ei să urmeze acele instituții de învățământ care li se potrivesc cel mai bine.

Orientarea profesională, continuă orientarea școlară și urmărește de fapt să descopere aptitudinile și preferințele care corespund cu pregătirea profesională și să îndrepte spre fiecare profesie pe elevii cei mai apți.

Atât orientarea școlară cât și cea profesională aparțin aceluiași sistem de acțiuni. Ele se continuă una pe cealaltă, acesta fiind și motivul pentru care se vorbește despre ele ca despre un singur concept. Orientarea devine simultan școlară și profesională.

Asfel, se impune trecerea de la orientarea școlară și profesională la consilierea și orientarea carierei.

Consilierea şi orientarea carierei reprezintă un proces complex de pregătire şi îndrumare spre anumite forme de activitate academică și studii, care să le permită apoi alegerea unor domenii profesionale şi ocupaţii distincte în concordanță cu aptitudinile și interesele lor. Această pregătire psihologică a elevilor nu înseamnă grăbirea luării unei decizii. Consilierea privind cariera se axează pe individ, sprijinindu-l și asistându-l să se cunoască în mod realist, să cunoască lumea profesiilor și a ocupațiilor, și dinamica lor, să fie capabil să ia decizii, să-și schimbe slujba, ocupația sau chiar profesia dacă cerințele sociale și aspirațiile personale o impun, să obțină satisfacții în muncă și în activitățile sociale și să aibă sentimentul autoîmplinirii.

Consilierea și orientarea carierei presupun îndrumarea persoanei pentru a-și trasa drumul de parcurs în evoluția sa profesională și socială pe durata întregii vieți.

Bibliografie:

1. Verza F ,,Introducerea în psihopedagogia special și asistența socială,, Ed. Fundaţiei
2. Arcan P. Ciumageanu ,,Copilul deficient mintal,, Ed.Facla
3. Ecaterina Vrăşmaş-,,Introducere în educaţia cerinţelor speciale", Editura Credis, Bucureşti, 2004

PROFESORUL DIRIGINTE ȘI CONSILIERUL ȘCOLAR – COLABORATORI ÎN ORIENTAREA ȘCOLARĂ ȘI PROFESIONALĂ A ELEVILOR

Prof. învățământ primar Dogaru Nicuta Aura
CNI Matei Basarab, Rm. Vâlcea

Orientarea școlară și profesională reprezintă un proces esențial în dezvoltarea elevilor, având un impact major asupra viitorului acestora. În acest context, colaborarea dintre profesorul diriginte și consilierul școlar este fundamentală pentru a oferi elevilor suportul necesar în luarea unor decizii informate și corecte privind traseul lor educațional și cariera profesională.

Rolul profesorului diriginte

Profesorul diriginte are un rol complex în ghidarea elevilor, fiind responsabil de monitorizarea progresului acestora și de sprijinirea lor în dezvoltarea personală și profesională. Printre atribuțiile sale principale se numără:

- **Monitorizarea rezultatelor școlare** – urmărește evoluția elevilor și identifică eventualele dificultăți de învățare.
- **Consilierea elevilor** – oferă sfaturi și îndrumări privind alegerile educaționale și profesionale.
- **Colaborarea cu părinții** – menține o comunicare constantă pentru a asigura sprijinul familial necesar.
- **Organizarea de activități educative** – planifică vizite la universități, instituții și companii pentru a familiariza elevii cu diverse domenii profesionale.

Rolul consilierului școlar

Consilierul școlar are un rol specializat în orientarea elevilor, oferindu-le suport psihologic și educațional. Activitatea acestuia include:

- **Evaluarea aptitudinilor și intereselor elevilor** – prin teste vocaționale și sesiuni individuale de consiliere.
- **Furnizarea de informații despre traseele educaționale** – licee, facultăți, școli profesionale și alternative de formare continuă.
- **Sprijinirea elevilor în luarea deciziilor** – oferă instrumente și metode pentru a analiza opțiunile de carieră.
- **Organizarea de workshopuri și seminarii** – pentru dezvoltarea competențelor necesare pe piața muncii.

Colaborarea dintre diriginte și consilierul școlar

O colaborare eficientă între profesorul diriginte și consilierul școlar contribuie la o orientare școlară și profesională optimă. Această colaborare presupune:

- **Identificarea nevoilor elevilor** – schimb de informații privind dificultățile și aspirațiile acestora.
- **Planificarea și desfășurarea activităților comune** – sesiuni de orientare profesională, vizite la instituții de învățământ și întâlniri cu profesioniști din diferite domenii.
- **Sprijinirea elevilor în luarea deciziilor** – dirigintele și consilierul lucrează împreună pentru a ghida elevii spre alegeri informate.

Concluzie

Profesorul diriginte și consilierul școlar au un rol complementar în procesul de orientare a elevilor, oferindu-le acestora suport în luarea deciziilor educaționale și profesionale. O colaborare

eficientă între cei doi contribuie la dezvoltarea personală și profesională a elevilor, asigurându-le resursele necesare pentru un viitor de succes.

TEHNICI ȘI METODE ÎN CONSILIEREA ȘCOLARĂ

DOROBANŢU SIMONA CRISTINA
Colegiul Naţional de Informatică „Matei Basarab”, Rm. Vâlcea

Consilierea școlară reprezintă un proces complex, menit să sprijine elevii în dezvoltarea lor personală, socială și educațională. Rolul consilierului școlar este de a facilita adaptarea elevului la mediul școlar, de a preveni și gestiona dificultățile emoționale și comportamentale, precum și de a susține luarea unor decizii importante privind cariera. Pentru ca acest demers să fie eficient, consilierii utilizează o varietate de tehnici și metode, adaptate nevoilor individuale ale elevilor.

- **Tehnici utilizate în consilierea școlară**

  1. **Ascultarea activă** este una dintre cele mai importante tehnici în consilierea școlară. Aceasta presupune o atenție concentrată asupra mesajelor verbale și nonverbale transmise de elev, însoțită de feedback constant. Prin parafrazare, reflectarea emoțiilor și clarificare, consilierul transmite interes autentic și construiește o relație de încredere.
  2. **Empatia** este capacitatea consilierului de a se pune în locul elevului, de a înțelege experiențele și emoțiile acestuia fără a le judeca. O atitudine empatică favorizează exprimarea liberă a problemelor și contribuie la crearea unui climat sigur și suportiv.
  3. **Confruntarea constructivă -**Atunci când este necesar, consilierul poate folosi confruntarea pentru a evidenția discrepanțele dintre gândurile, emoțiile și comportamentele elevului. Această tehnică ajută la conștientizarea unor mecanisme disfuncționale și la orientarea spre schimbare, cu condiția să fie folosită într-un mod blând și respectuos.
  4. **Stabilirea obiectivelor -** O parte esențială a procesului de consiliere constă în stabilirea unor obiective clare, realiste și măsurabile, împreună cu elevul. Acest demers implică motivarea elevului și asigură un cadru structurat pentru urmărirea progresului.
  5. **Reformularea pozitivă** - Prin reformularea pozitivă, consilierul ajută elevul să vadă dificultățile dintr-o perspectivă diferită, orientată spre soluții. Acest proces încurajează dezvoltarea rezilienței și a gândirii pozitive.

- **Metode în consilierea școlară**

1. **Interviul consilier-elev** - Este una dintre cele mai folosite metode și poate fi aplicat în mod individual sau în grup. Interviul ajută la obținerea de informații relevante despre elev și facilitează stabilirea unei relații de colaborare. Poate fi structurat, semi-structurat sau liber, în funcție de scopul urmărit.
2. **Observația** - Observarea comportamentului elevului în diferite contexte (în clasă, în pauze, la activități extracurriculare) oferă date importante despre adaptarea socială, nivelul de implicare sau existența unor dificultăți emoționale. Această metodă este deosebit de utilă în etapa de evaluare inițială.
3. **Chestionare și teste psihologice** - Pentru o evaluare obiectivă, consilierul poate utiliza instrumente standardizate care vizează inteligența, personalitatea, aptitudinile sau interesele vocaționale ale elevului. Rezultatele acestor teste contribuie la conturarea unui profil psihologic util în luarea deciziilor educaționale și de carieră.
4. **Jocul de rol**- Această metodă este eficientă în special la elevii din ciclul primar sau gimnazial. Prin jocul de rol, elevul își poate exprima emoțiile și poate exersa comportamente

sociale sau strategii de rezolvare a conflictelor. Este o metodă creativă și accesibilă care favorizează învățarea prin experiență.

5. **Tehnici proiective (desen, povestiri, metafore)** - Folosite în special cu copiii mici sau cu elevii mai retrași, tehnicile proiective permit exprimarea indirectă a trăirilor și a conflictelor interioare. Desenele, poveștile sau metaforele oferă indicii despre starea emoțională și despre nevoile psihologice ale elevului.
6. **Consilierea de grup** - Această metodă presupune formarea unor grupuri de elevi cu scopuri comune (dezvoltarea abilităților sociale, prevenirea bullying-ului, orientare în carieră). Lucrul în grup favorizează învățarea socială și oferă suport reciproc între participanți.

Succesul consilierii școlare depinde în mare măsură de alegerea și aplicarea adecvată a tehnicilor și metodelor de intervenție. Fiecare elev este unic, iar consilierul trebuie să fie flexibil, empatic și bine pregătit pentru a adapta strategiile folosite în funcție de context. Prin combinarea metodelor centrate pe relația umană cu cele bazate pe evaluare obiectivă, consilierul școlar contribuie semnificativ la dezvoltarea armonioasă a elevilor și la crearea unui climat educațional sănătos.

Bibliografie:

1. **Chiș, V.** (2005). *Consiliere și orientare. Ghidul profesorului diriginte*. Editura Presa Universitară Clujeană.
2. **Cucoș, C.** (2008). *Psihopedagogie*. Editura Polirom.
3. **Gherghuț, A.** (2011). *Psihopedagogie specială. Teoria și metodologia educației integrative/inclusive*. Editura Polirom.
4. **Mitrofan, I., & Mitrofan, N.** (1991). *Tehnici de comunicare și influențare*. Editura Științifică.
5. **Rogers, C.** (2008). *A deveni o persoană*. Editura Trei.
6. **Stoica, M.** (2004). *Consilierea psihologică în școală*. Editura Aramis.
7. **Zamfir, C., & Vlăsceanu, L.** (coord.) (1993). *Dicționar de sociologie*. Editura Babel.

EDUCAȚIA DE ASTĂZI – O PROVOCARE

Prof. Dăscăleanu Adeluța
Școala Gimnazială Specială Nr. 1, București

Educația a fost întotdeauna unul dintre pilonii fundamentali ai societății, dar în zilele noastre se confruntă cu provocări din ce în ce mai complexe. Ritmul rapid al schimbărilor tehnologice, cerințele unei piețe a muncii tot mai competitive și diversitatea elevilor din sălile de clasă pun presiune asupra sistemului educațional. Profesorii trebuie să găsească metode eficiente de a capta atenția elevilor, de a adapta conținuturile la realitățile actuale și de a sprijini fiecare copil în parcursul său educațional.

În trecut, educația era mai rigidă, bazată pe memorare și pe transmiterea unilaterală a informației de la profesor la elev. Astăzi, accentul cade pe dezvoltarea competențelor, pe gândirea critică și pe aplicabilitatea cunoștințelor în viața de zi cu zi. Această schimbare este benefică, însă necesită o regândire a metodelor de predare și a evaluării, astfel încât elevii să fie nu doar bine informați, ci și capabili să folosească ceea ce învață într-un mod eficient.

Un alt aspect important îl reprezintă diversitatea elevilor și nevoia de a oferi o educație incluzivă. Într-o clasă pot fi copii cu ritmuri diferite de învățare, cu stiluri diferite de gândire și cu nevoi speciale, ceea ce face ca procesul educațional să fie mai complex decât oricând. Profesorii

trebuie să fie bine pregătiți, să folosească strategii de diferențiere și să creeze un mediu de învățare care să sprijine fiecare elev.

Totodată, integrarea tehnologiei în educație a devenit o necesitate, dar și o provocare. Deși tehnologia poate facilita accesul la informații și poate transforma modul în care elevii învață, utilizarea ei fără discernământ poate duce la pierderea concentrării, la dependență de ecrane și la o diminuare a interacțiunilor umane esențiale pentru dezvoltarea socio-emoțională a copiilor. Astfel, profesorii trebuie să găsească un echilibru între metodele tradiționale și cele moderne, pentru a menține un proces educațional eficient.

În acest context dinamic, educația de astăzi trebuie să răspundă tuturor acestor provocări, să se adapteze continuu și să pună accentul pe formarea unor oameni capabili să gândească, să se adapteze și să contribuie activ la societate. Dar pentru ca acest lucru să fie posibil, este necesară o susținere mai mare pentru cadrele didactice, o restructurare a curriculei și o atenție sporită acordată nevoilor fiecărui elev.

Integrarea elevilor cu CES – o soluție viabilă?

Unul dintre subiectele tot mai dezbătute în educația modernă este integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în școlile de masă. Conceptul de educație incluzivă se bazează pe ideea că toți copiii au dreptul la educație de calitate, indiferent de particularitățile lor. În teorie, integrarea elevilor cu CES în învățământul de masă ar trebui să le ofere acestora șansa de a învăța alături de colegii lor, de a-și dezvolta abilități sociale și de a avea acces la aceleași oportunități.

Totuși, în practică, integrarea fără o strategie bine pusă la punct poate duce la dificultăți pentru toți cei implicați. Elevii cu CES au nevoie de adaptări curriculare, sprijin individualizat și, uneori, cadre didactice de sprijin. Profesorii din învățământul de masă nu sunt întotdeauna pregătiți să lucreze cu elevi cu nevoi speciale, iar clasele sunt adesea supraaglomerate, ceea ce face dificilă oferirea unei atenții personalizate fiecărui elev.

De asemenea, un alt aspect de luat în considerare este pregătirea atât a elevilor cu CES, cât și a colegilor lor pentru o conviețuire armonioasă. Integrarea socială este esențială și poate fi facilitată prin activități comune, prin promovarea empatiei și prin crearea unui mediu incluziv, unde fiecare copil să se simtă acceptat și valorizat.

Un alt obstacol major în integrarea elevilor cu CES în școlile de masă este lipsa resurselor educaționale adecvate. Manualele adaptate, materialele didactice special concepute și suportul tehnologic corespunzător sunt indispensabile pentru a asigura un proces educațional echitabil și eficient.

Nu în ultimul rând, colaborarea dintre familie și școală joacă un rol crucial în succesul integrării elevilor cu CES. O comunicare deschisă și constantă între părinți, profesori și specialiști poate facilita adaptarea copiilor și poate contribui la o experiență educațională pozitivă.

Provocările educației în zilele noastre

Una dintre cele mai mari provocări cu care se confruntă educația modernă este adaptarea la un sistem în continuă schimbare. Pe de o parte, curriculumul trebuie să fie relevant și aplicabil, dar, pe de altă parte, nu trebuie să suprasolicite elevii cu informații greu de asimilat. De multe ori, materia este încărcată, metodele de predare sunt tradiționale, iar elevii nu sunt încurajați suficient să gândească critic și să se implice activ în procesul de învățare.

Un alt aspect important este lipsa de flexibilitate a sistemului educațional. Curriculumul rigid și uniformizarea metodelor de predare fac dificilă adaptarea la nevoile diverse ale elevilor. Este necesar ca școlile să ofere mai multă libertate profesorilor în alegerea strategiilor educaționale, permițând o abordare personalizată și adaptată fiecărui elev.

De asemenea, o altă provocare majoră este lipsa de motivație a elevilor. Mulți copii și adolescenți nu văd utilitatea imediată a ceea ce învață, ceea ce duce la lipsa interesului pentru studiu. Metodele interactive, integrarea activităților practice și conectarea materiei cu viața reală pot ajuta la creșterea implicării elevilor în procesul de învățare.

Un alt obstacol este accesul inegal la resurse educaționale. Diferențele dintre școlile din mediul urban și cele din mediul rural, lipsa materialelor didactice moderne și a echipamentelor

necesare pentru învățarea digitală afectează calitatea educației. Investițiile în infrastructura școlară și formarea profesorilor sunt esențiale pentru reducerea acestui decalaj.

Nu în ultimul rând, relația dintre profesori, elevi și părinți joacă un rol crucial. Comunicarea deficitară și lipsa colaborării între aceste trei părți pot afecta succesul educațional al elevilor. Crearea unui parteneriat solid în care fiecare actor educațional are un rol activ poate contribui la o educație mai eficientă și mai echitabilă.

Concluzie

Educația modernă se confruntă cu multiple provocări, dar și cu oportunități semnificative de evoluție. Este esențial ca sistemul educațional să devină mai flexibil, adaptabil și orientat către nevoile reale ale elevilor. Reformele trebuie să vizeze nu doar actualizarea curriculumului, ci și sprijinirea profesorilor, astfel încât aceștia să poată implementa metode de predare inovatoare și eficiente.

EDUCAȚIA COPIILOR CU CES ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ

Profesor pentru învățământul primar Vasilache Dorina
Școala Gimnazială Nr. 1, Matca, județul Galați

Educația copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) reprezintă un subiect de importanță majoră în sistemul de învățământ contemporan. Integrarea acestor elevi în învățământul de masă este un pas esențial pentru asigurarea egalității de șanse și promovarea unei societăți incluzive. Acest lucru vine la pachet și cu o serie de provocări pe care cadrele didactice sunt nevoite să le înfrunte, de cele mai multe ori, singure.

M. Gherguț definește copiii cu cerințe educaționale speciale „acei elevi care, din cauza unor deficiențe, tulburări sau dificultăți de adaptare, necesită măsuri educaționale suplimentare, adaptate nevoilor lor individuale.” Cerințele acestor elevi pot fi temporare sau permanente. În general, copiii cu CES pot fi împărțiți în mai multe categorii, cum ar fi:

- **Copiii cu dizabilități intelectuale** (ex. Sindromul Down- anomalie genetică caracterizată prin întârziere cognitivă, dificultăți de vorbire, tulburări de atenție, tulburări de impulsivitate etc.)
- **Copiii cu tulburări de învățare** (ex. disfuncții minimale ale sistemului nervos central care duc la tulburări/dificultăți în achiziționarea, utilizarea și înțelegerea limbajului, a vorbirii, scrierii, citirii, în utilizarea abilităților matematice sau a celor sociale)
- **Copiii cu dizabilități senzoriale** (ex. tulburările pe cele șapte sisteme senzoriale: văz, auz, miros, gust, tactil, vestibular și proprioceptiv)
- **Copiii cu tulburări de spectru autist (TSA) -** dizabilitate complexă de dezvoltare a creierului care afectează trei arii principale ale funcționării unui copil: comunicarea, interacțiunea socială și comportamentul;
- **Copiii cu tulburări emoționale și de comportament** – exprimate în dispoziție tristă, iritabilitate, furie, comportament dificil, lipsa motivației, oboseală, tulburări ale somnului și alimentației, prezența sentimentului de vinovăție, dificultăți de relaționare;
- **Copiii cu dizabilități fizice** (senzitivo-motorie)

Educația incluzivă presupune integrarea acestora în școlile de masă, oferindu-le sprijin individualizat, profesori de sprijin și adaptări curriculare necesare pentru a-și atinge potențialul maxim.

Beneficiile integrării copiilor cu dizabilități în învățământul de masă sunt multiple. Copiii cu CES se dezvoltă socio-emoțional atunci când interacționează cu colegii lor. Integrarea le îmbunătățește abilitățile sociale, îi ajută să se adapteze mai bine în societate, simțindu-se egali cu ceilalți, valorificați, iubiți. De asemenea, educația incluzivă asigură egalitate de șanse, oferind tuturor elevilor acces la aceleași resurse și oportunități de învățare. Astfel, crește și motivația pentru învățare.

Un alt beneficiu al integrării copiilor cu CES în învățământul de masă ar fi reducerea stigmatizării deoarece contribuie la schimbarea percepțiilor, la eliminarea prejudecăților față de persoanele cu dizabilități, la creșterea stimei de sine, la îmbunătățirea semnificativă a stării emoționale. Pentru cadrele didactice poate fi un câștig pentru că își pot dezvolta abilitățile în a gestiona diversitatea în clasă, își pot însuși metode adaptative de învățare.

Integrarea copiilor cu dizabilități are beneficii și pentru ceilalți copii, care vor deveni mai toleranți, mai răbdători, mai sensibili la nevoile celor din jur.

Sunt și dezavantaje ale integrării copiilor cu dizabilități în școlile de masă. Unele țin de lipsa resurselor temporare de a se ocupa de elevii cu CES în mod diferențiat, altele țin de lipsa de pregătire profesională a cadrelor didactice, necesară pentru a contribui la ameliorarea/recuperarea deficiențelor. Programa școlară trebuie flexibilizată pentru a răspunde nevoilor fiecărui elev.

Izolarea și autoizolarea copiilor cu dizabilități poate crește dacă se mențin atitudini negative din partea celorlalți copii care îi acceptă mai greu. Sunt situații în care acești copii vor fi discriminați, ofensați de colegi, intimidați și jigniți cum, de asemenea, pot fi situații în care copiii cu dizabilități vor fi puși în inferioritate, acestora fiindu-le extrem de greu să se adapteze, să relaționeze.

Învățământul incluziv reprezintă un pas înainte în procesul de eliminare a barierelor educaționale dintre copiii obișnuiți și cei cu dizabilități. Din experiența personală la catedră, am observat că instaurarea unui mediu școlar prietenos, accesibil și sigur, crearea unei rețele de suport care să includă psihologi, logopezi și profesori de sprijin promovează un climat de acceptare și sprijin reciproc, îmbunătățește relațiile sociale.

Educația incluzivă este esențială pentru dezvoltarea unei societăți echitabile și pentru respectarea dreptului fiecărui copil la educație. Deși există provocări în implementarea acestui model, beneficiile sale sunt incontestabile atât pentru elevii cu CES, cât și pentru colegii lor și cadrele didactice. Este necesară o implicare activă din partea autorităților, profesorilor și părinților pentru a transforma învățământul de masă într-un mediu accesibil și prietenos pentru toți elevii.

Bibliografie:

1. Gherguț, M. - „Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii de educație integrată”, Editura Polirom, Iași, 2001.

INTEGRAREA COPIILOR CU CES ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ

Bogorodea Elena-Cristina
Școala Gimnazială Nr.13, Rm. Vâlcea

În zilele noastre, diversitatea reprezintă un element definitoriu, ea fiind „arta de a gândi independent împreună”, așa cum afirma Malcom Forbes. Fiecare copil își ilustrează autenticitatea prin imagine, gândire și acțiuni. Copiii cu CES, în special, se identifică prin sensibilitatea lor

profundă, prin bunătate și prin spirtul lor explorator, ceea ce înseamnă că aceștia nu trebuie îndepărtați, ci integrați în școală și în societate.

Integrarea copiilor cu CES în învățământul de masă este asociată cu conceptul egalității de șanse. Prin integrare școlară înțelegem că toți copiii trebuie să fie încurajați, deoarece există „un proces de adaptare al copilului la cerințele școlii pe care o urmează, de stabilire a unor raporturi afective pozitive cu membrii grupului școlar (clasă) și de desfășurare cu succes a prestațiilor sociale". Totodată, ei trebuie să aibă aceleași drepturi ca ceilalți copii, să li se ofere sprijin emoțional, educațional, fapt care este posibil doar prin crearea unui cadru școlar optim și sigur, precum și existența unui cadru didactic dedicat. Asigurarea în cadrul școlii de servicii de specialitate precum: terapie, consiliere psihopedagogică și de realizarea planului de intervenție personalizat, întocmit de profesorul de sprijin în colaborare cu cadrul didactic de la clasă, sunt acțiuni fundamentale pentru integrarea copiilor cu CES.

În cadrul unităților școlare s-au dezvoltat servicii de sprijin pentru copiii cu CES, care să îi ajute în procesul educațional. Astfel, pentru copiii cu tulburări de limbaj și cu dificultăți de învățare există „centre logopedice interșcolare" care au un specialist ce desfășoară terapii specifice. Aici au acces toți copiii care frecventează învățământul de masă și care au fost evaluați de către profesorul logoped.

Pentru copiii cu tulburări de comportament și dificultăți de adaptare există „centrele de asistență psihopedagogică" care dispun de consilieri psihopedagogi, care oferă servicii atât copiilor cât și familiilor acestora. Pentru cei cu deficiențe diagnosticați în comisiile de orientare școlară și profesională există serviciile profesorului de sprijin.

În învățământul de masă, cadrul didactic este un pion principal în integrarea copiilor cu CES. El reprezintă legătura și nucleul clasei. Datorită coordonării, implicării, copiii cu CES pot simți că sunt „acceptați" de către colegi, ei învățând să trăiască și să lucreze în echipă. În timpul activității școlare, cadrul didactic trebuie să includă elevul cu CES în activități, mai ales în cele de grup, să pună în valoare cunoștințele sale și să îi ofere sarcini individualizate în cadrul evaluărilor, fără ca ceilalți elevi să simtă această diferență.

„Copiii de cristal" cum mai sunt denumiți copiii cu cerințe educaționale speciale, cu sprijinul familiei, care este responsabilă în procesul lor de integrare, trebuie să fie învățați să se iubească, să conștientizeze că sunt egali cu ceilalți și că există o întreagă comunitate care îi sprijină.

Așadar, unitatea școlară prin integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale inspiră și oferă un exemplu de acceptare și deschidere, iar cadrele didactice prin angajamentul și afectivitatea lor reușesc să realizeze o integrare facilă a acestor „copii de cristal".

Bibliografie:

1. Balea Liliana Carmen- Lucrările Proiectului Educational Internațional:„Integrarea copiilor cu CES în învățământul de masă", Editura Buftea, 2022, pag. 24.
2. Doreen Virtue – „Copiii de cristal", Editura For You, 2003, pag 4
3. Psihopedagogia Specială- Examen Titularizare, 2024, pag. 9.

EDUCAȚIA ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ

prof. dr. Sevastia Lizuca Dicu
Liceul de Arte „Victor Giuleanu”, Râmnicu Vâlcea

Educația copiilor cu CES (cerințe educaționale speciale) în învățământul de masă este un subiect foarte important și sensibil. Acesta se referă la integrarea și sprijinirea elevilor cu diverse dizabilități sau nevoi speciale (cum ar fi dizabilități fizice, intelectuale, sau de învățare) în școlile obișnuite, alături de ceilalți copii.

Principalele aspecte legate de acest subiect includ:

1. Integrarea educațională

Integrarea educațională și școlile inclusive sunt esențiale pentru promovarea unui sistem educațional echitabil și accesibil tuturor copiilor, indiferent de diversitatea lor. Aceste practici se concentrează pe crearea unui mediu în care toți elevii, inclusiv cei cu dizabilități, nevoi speciale sau alte caracteristici, pot învăța împreună și se pot dezvolta în moduri care se potrivesc abilităților și nevoilor lor individuale.

Școlile inclusive promovează o abordare care include toți elevii în educația de zi cu zi, sprijinind diferențele prin strategii și resurse adaptate. Aceasta presupune nu doar integrarea fizică a elevilor cu dizabilități, dar și integrarea lor socială și educațională.

Metodele de învățare adaptate sunt concepute pentru a răspunde nevoilor diverse ale elevilor. Acestea pot include:

1. **Învățarea diferențiată** – profesori care ajustează materialele, activitățile și evaluările în funcție de ritmul și stilurile de învățare ale elevilor. De exemplu, unii elevi pot beneficia de mai multe explicații vizuale, alții pot învăța prin activități hands-on.
2. **Tehnologii asistive** – utilizarea de software-uri sau dispozitive speciale care ajută elevii cu dificultăți de învățare, precum cititoare de ecran pentru elevii cu deficiențe de vedere sau aplicații pentru îmbunătățirea abilităților de citire și scriere.
3. **Sprijinul personalizat** – asistență din partea unor profesori de sprijin, logopezi, psihologi școlari sau alte persoane specializate care pot interveni pentru a sprijini elevii care au nevoi educaționale speciale.
4. **Evaluarea continuă** – utilizarea unor metode de evaluare care să permită ajustarea planurilor de învățământ în funcție de progresul elevilor, inclusiv prin feedback constant și adaptarea activităților.

În general, scopul este de a asigura accesul echitabil la educație pentru toți copiii, creând un mediu unde diversitatea este văzută ca o resursă, nu ca o barieră.

2. Sprijinul educațional

Sprijinul educațional este esențial în școlile inclusive pentru a asigura că toți elevii, inclusiv cei cu nevoi educaționale speciale, beneficiază de oportunități de învățare echitabile. Două dintre cele mai importante aspecte ale sprijinului educațional sunt **cadrele didactice de sprijin** și **tehnologia asistivă**.

1. **Cadru didactic de sprijin**: Profesorii care oferă sprijin în școli inclusive au un rol crucial în adaptarea procesului educațional la nevoile fiecărui elev. Ei trebuie:
    - **Să aibă cunoștințe specifice** despre diversele dificultăți de învățare și nevoi educaționale speciale.
    - **Să personalizeze învățarea** prin diferite metode și strategii, inclusiv învățarea diferențiată sau adaptarea materialelor educaționale.
    - **Să colaboreze cu alți profesori** din școală, părinți și specialiști (psihologi, logopezi) pentru a oferi sprijin individualizat elevilor.

- **Să creeze un mediu de învățare pozitiv** și susținător, care să ajute elevii să se simtă acceptați și încurajați să participe activ la procesul educațional.
- **Să folosească evaluări formative**, care să ajute la monitorizarea progresului elevilor și ajustarea strategiilor educaționale.

2. **Tehnologie asistivă**: Utilizarea tehnologiei asistive joacă un rol important în sprijinirea elevilor cu dizabilități sau dificultăți de învățare. Aceasta include:
   - **Software pentru citire și scriere**: De exemplu, cititoare de ecran pentru elevii cu deficiențe de vedere sau aplicații care ajută elevii cu dislexie să citească și să scrie mai eficient.
   - **Dispozitive pentru comunicare augmentativă**: Acestea sunt folosite pentru elevii care au dificultăți de comunicare verbală, cum ar fi tablete cu aplicații care ajută elevii să comunice prin imagini, cuvinte sau propoziții.
   - **Aplicații educaționale adaptate**: Există multe aplicații care sprijină învățarea matematicii, citirii sau altor subiecte prin interactivitate și feedback adaptat nevoilor elevului.
   - **Instrumente pentru accesibilitate**: De exemplu, tastaturi speciale, dispozitive de amplificare a sunetului, sau programe de dictare vocală pentru elevii cu dificultăți de scriere sau vorbire.

În ansamblu, sprijinul educațional oferit de cadrele didactice de sprijin și tehnologia asistivă contribuie semnificativ la succesul educațional al elevilor cu nevoi speciale, ajutându-i să participe activ la învățare și să își atingă potențialul maxim.

3. Beneficii

- **Socializare: Beneficiile integrației educaționale** într-un mediu inclusiv sunt multiple și esențiale atât pentru dezvoltarea academică, cât și pentru cea socială și personală a elevilor. Printre principalele beneficii se numără **socializarea** și **dezvoltarea abilităților de viață**.

1. **Socializare**: Copiii care învață într-un mediu educațional inclusiv au oportunități valoroase de a interacționa cu colegi din diferite contexte și cu abilități variate. Aceste interacțiuni sunt benefice pentru:
   - **Dezvoltarea abilităților sociale**: Copiii învață să comunice, să colaboreze și să își exprime emoțiile într-un mod adecvat. Ei învață să își respecte colegii și să își asume responsabilități în cadrul grupului.
   - **Crearea unui sentiment de apartenență**: Într-un mediu inclusiv, copiii învață că diversitatea este o valoare. Aceștia devin mai toleranți, empatici și respectuoși față de diferențele dintre oameni.
   - **Îmbunătățirea relațiilor de prietenie**: Interacțiunile între copii cu abilități și nevoi diferite pot duce la formarea unor relații de prietenie solide, contribuind la dezvoltarea unui climat de încredere și sprijin reciproc.
2. **Abilități de viață**: Într-un mediu educațional care promovează integrarea și incluziunea, copiii dobândesc abilități esențiale pentru viața de zi cu zi. Printre acestea se numără:
   - **Autonomie**: Copiii învață să își asume responsabilitatea pentru propriile acțiuni și să ia decizii în mod independent, contribuind la creșterea încrederii în sine.
   - **Rezolvarea problemelor**: Elevii sunt încurajați să abordeze problemele într-un mod creativ și să colaboreze pentru a găsi soluții. Aceste abilități sunt esențiale nu doar în școală, dar și în viața de zi cu zi.
   - **Adaptabilitate**: Într-un mediu inclusiv, copiii învață să se adapteze la diverse situații și să gestioneze provocările, ceea ce îi ajută să fie mai flexibili în fața schimbărilor.
   - **Abilități de colaborare**: Învață să lucreze în echipă, să împărtășească idei și să sprijine colegii, abilități esențiale în orice mediu profesional sau social.

Integrarea educațională aduce beneficii importante nu doar pentru dezvoltarea academică a copiilor, dar și pentru formarea lor ca persoane responsabile, empatice și capabile să colaboreze într-un mod armonios într-o societate diversă.

În concluzie, educația copiilor cu CES în învățământul de masă presupune că există oportunități mari, cât și provocări. Cu resurse adecvate și un mediu susținător, acești copii pot beneficia enorm de pe urma educației inclusive.

Biblilografie:

1. ORDIN nr. 5.701 din 31 iulie 2024 pentru aprobarea Regulamentului-cadru de organizare şi funcţionare a centrelor judeţene/al municipiului Bucureşti de resurse şi asistenţă educaţională

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ LA GRĂDINIȚĂ

Prof. Giuran Ana Maria
Seminarul Teologic Ortodox Sfântul Nicolae

Educația incluzivă are în vedere diminuarea barierelor de orice tip din calea învățării și participarea în egală măsură a tuturor copiilor, acordându-se o atenție specială celor din familii cu un grad de vulnerabilitate sau cu risc de marginalizare. Grădinița incluzivă și interculturală este deschisă tuturor, având un curriculum care reprezintă diversitatea, pentru fiecare preșcolar, acesta beneficiind de acces în mod egal la educația de calitate. Educația incluzivă implică o participare activă a copiilor, indiferent de mediul cultural al familiilor și de comunitățile din care provin. Dacă un grup minoritar situat într-o societate majoritară își pierde identitatea și se deschide spre comunicare, avem o situație de asimilare. Daca pierderea identității este asociată cu izolarea față de restul societății, ne confruntăm cu marginalizarea.

Un cadru didactic modern se asigură că toți copiii se simt speciali și apreciați. Prin formularea pozitivă, cu orice ocazie, fără a crea ierarhii de grup, pot fi concepute activități în timpul cărora copilul se poate simți apreciat, special. Dacă o sarcină nu este realizată, în locul formulării "data viitoare să faci mai mult", putem opta pentru " va trebui să găsim împreună o altă metodă prin care să înveți să faci acest lucru".

Personalitatea educatoarei depinde în mod semnificativ de reuşita programului de incluziune, de la sine-înţeles fiind faptul că familiile participante au o sensibilitate crescută, manifestă neîncredere în egalitatea de şanse, vin cu zestre cultural – intelectuală mai redusă, au potenţial financiar extrem de scăzut, ceea ce face colaborarea şi parteneriatul cu grădiniţa să ajungă de multe ori în impas. Numai structura personalităţii educatoarei poate umple şi nivela ca un liant legăturile fragilizate ale acestor părinţi cu unitatea preşcolară. Educația incluzivă promovează atitudini tolerante, deschise, de acceptare și înțelegere, punând accentul pe cooperare și pe valorizarea fiecărui individ. Cel mai important lucru de luat în considerare este că predarea în cadrul diversităţii implică predarea pentru fiecare individ în parte. Ţinând cont de interesele fiecărui elev, de experienţele şi ţelurile sale facem, de fapt, un pas important în educaţia elevilor şi integrarea lor în societate, după terminarea studiilor. Mai mult, putem spune că diferenţele dintre indivizi sunt mult mai pregnante decât cele dintre grupuri. Din acest punct de vedere, poate una dintre cele mai mari provocări căreia trebuie să-i facă faţă un profesor este adaptarea stilului de predare astfel încât să corespundă necesităţilor fiecărui elev în parte.

Predarea la elevii cu nevoi speciale solicită aceleaşi strategii şi practici ca şi predarea la orice alt tip de clasă. Cu alte cuvinte, o bună metodă de predare în general va fi o bună metodă de predare

şi pentru elevii cu nevoi speciale. Toţi elevii au dreptul să aştepte de la învăţământ cele mai bune şi eficiente metode, iar elevii cu CES nu fac diferenţă.

Şcoala incluzivă reprezintă o provocare pentru şcolile obişnuite, însă ea nu trebuie privită ca o ameninţare pentru performanţa acestor şcoli. Multe dintre aceste instituţii găsesc ca fiind dificil să integreze elevii cu nevoi speciale în cadrul claselor obişnuite. Însă această teamă poate fi depăşită prin educaţie, resurse didactice adecvate, sprijin şi nu în ultimul rând credinţa că incluziunea este un drept moral şi social ce nu poate fi negat nimănui.

Există anumite etape ce trebuie urmate în cadrul şcolarizării copiilor cu CES, printre care, în primă fază, este acceptarea ideii că există astfel de copii, recunoaşterea dreptului lor la educaţie, integrarea lor treptată în cadrul şcolilor obişnuite. Astfel pe măsură ce aceşti copii vor creşte, vor deveni adulţi şi vor avea probabil proprii copii, incluziunea va fi deja un fapt acceptat şi o măsură firească în cadrul educaţiei. Copiii educaţi în cadrul şcolii incluzive vor fi mai bine pregătiţi să interacţioneze cu diverşi indivizi precum şi cu diverse situaţii din lumea reală.

În cadrul şcolii inclusive, profesorii trebuie să colaboreze cu diferiţi specialişti în domeniul educaţiei, cum ar fi psihologi, consilieri, terapeuţi şi alţi specialişti pentru că doar împreună vor reuşi să obţină cele mai bune rezultate. Profesorul consultant pentru CES este probabil cel care va lucra cel mai mult cu fiecare profesor în parte, el fiind şi cel care va participa în cea mai mare măsură la orele de curs.

Printre avantajele şcolii incluzive se numără faptul că elevii cu CES sunt trataţi ca parte integrantă a societăţii, au ca model restul colegilor care nu au probleme, atât copiii cu CES cât şi colegii lor îşi dezvoltă abilităţile comunicative, devin mai creativi, acceptă diversitatea, etc. Profesorii adoptă metode diverse de predare-învăţare, de care beneficiază toţi elevii, nu numai cei cu CES. Socializarea între elevi şi dezvoltarea prieteniilor între colegi este destul de importantă în dezvoltarea procesului de învăţare, datorită schimbului de informaţii permanent.

În ceea ce priveşte cadrele didactice din cadrul şcolii incluzive, ele trebuie încurajate să adopte practici moderne în cadrul orelor de curs, să se autoperfecţioneze în permanenţă în ceea ce priveşte copiii cu CES. Un alt rol important pe care cadrele didactice îl au este acela de a-i face pe copiii fără probleme să-şi accepte şi să-şi ajute colegii cu CES, fără a-i ridiculiza, sau exclude.

Trebuie precizat, de asemenea, că alături de cadrele didactice şi colegii de clasă, un rol important în asigurarea succesului copiilor cu CES este atribuit familiei şi părinţilor acestor copiii. A fost demonstrat, de altfel, că în acele cazuri în care părinţii şi familia, în general s-au implicat activ în procesul de învăţare, copiii cu CES au avut rezultate mult mai eficiente. Prin această implicare activă a familiei se creează, de fapt, o comunitate incluzivă ce-i va ajuta pe copiii cu CES să se integreze mai repede şi cu mai mult succes în societate, după terminarea studiilor.

Un alt obiectiv important este dezvoltarea relațiilor în comunitatea locală, implicarea în activități educative a părinților. Promovează strategii eficiente pentru diminuarea încercărilor de intimidare și abuz asupra copiilor. Uneori această educație incluzivă devine o simplă plasare a copiilor împreună, existând o slabă preocupare a unor educatori pentru informare și perfectionare, adesea diferențele sesizându-se într-o manieră negativă, devenind sursă de conflict. În aceste cazuri atât copiii cât și părinții nu cunosc și nu sunt informați despre drepturile lor. Educația incluzivă presupune o acțiune permanentă de îmbunătățire a procesului de învățământ, având ca scop exploatarea resurselor existente pentru a susține integrarea tuturor copiilor din cadrul comunității.

Concluzionând, putem spune că incluziunea nu-i implică numai pe copiii cu CES; ea este de fapt o realitate şi recunoaşterea faptului că fiecare copil este unic. Şcoala incluzivă ne demonstrează, aşadar, că suntem unul, dar nu unul şi acelaşi.

Bibliografie:

1. Ungureanu, D., Educaţia integrată şi şcoala incluzivă, Editura de Vest, Timişoara, 2000
2. Vrăşmaş, T., Învăţământul integrat şi/sau inclusiv, Ed. Aramis, Bucureşti, 2001
3. Vrăşmaş, T., Şcoala şi educaţia pentru toţi, Ed. Miniped, Bucureşti, 2004

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ

Prof. Înv. preșc. Răduță Alina Ionela
Seminarul Teologic Ortodox „Sf. Nicolae”, Rm. Vâlcea

Educaţia incluzivă este un sistem educaţional în care toate şcolile se străduiesc să ofere „educaţie pentru toţi”, adică un sistem care recunoaşte dreptul tuturor copiilor de a fi educaţi împreună şi care consideră că educaţia tuturor copiilor este la fel de importantă. Acest tip de educaţie a apărut ca răspuns la neajunsurile educaţiei integrate, care nu a reuşit să împiedice marginalizarea copiilor care prezentau diferenţe faţă de „norma” generală a populaţiei şcolare.

Şcoala incluzivă exprimă extinderea scopului şcolii obişnuite, în mare măsură, transformarea acesteia pentru a putea răspunde unei diversităţi mai mari de copii, în speţă copiilor marginalizaţi, defavorizaţi şi/sau excluşi de la educaţie.

În şcoala incluzivă un accent deosebit se pune pe folosirea învăţării active şi pe cooperare, acestea concurând la obţinerea unor performanţe notabile. Atunci când se folosesc metodele de învăţare activă toţi copii asimilează la un nivel mai profund, reţin ideile mai mult timp, sunt motivaţi şi le place şcoala, şi pot corela ceva ce au învăţat în viaţa reală şi în rezolvarea de probleme.

Metodele de învăţare constituie instrumente de prim rang în mâna educatorului, este calea eficientă de organizare şi conducere a învăţării, un mod comun de a proceda care reuneşte într-un tot familiar eforturile cadrului didactic şi ale copiilor.

Plecând de la o literatură în domeniu (Palmade , Cerghit, Mucchielli) metodele didactice sunt împărţite din punct de vedere istoric în :

- metode tradiţionale/ clasice : expunerea, conversaţia, exerciţiul, demonstraţia, observaţia;
- metode moderne: problematizarea, algoritmizarea, cubul, învăţarea prin cooperare, mozaicul, brainstorming-ul, studiul de caz, instruirea programată, metode de simulare, proiectul/tema de cercetare, tehnica ciorchinelui, tehnica Turul galeriei.

Însă nu tot ceea ce este „vechi” este neapărat şi demodat, după cum nu tot ceea ce este „nou” este şi modern.

Învăţarea activă dezvoltă gândirea critică, creativă şi responsabilitatea. Cadrul necesar învăţării active trebuie să fie stimulativ bazat pe încredere şi respect între educator şi educat.

În procesul predării interactive rolul educatoarei se schimbă: ea formulează probleme, ascultă părerile copiilor, sugerează rezolvări, lucrează împreună cu copii, corectează greşelile acestora, dar niciodată nu impune autoritar un punct de vedere.

Iată câteva tehnici şi metode active şi interactive care pot fi folosite în activitatea la clasă:

1. Problematizarea – constituie o modalitate de instruire prin crearea unor situaţii problemă, care solicită copiilor utilizarea, restructurarea şi completarea unor cunoştinţe şi capacităţi anterioare dobândite în vederea realizării situaţiei problemă pe baza experienţei şi efortului personal. Personalizarea am folosit-o cu eficienţă sporită la grupa mare.

2. Algoritmizarea – este o metodă care presupune utilizarea şi valorificarea algoritmilor de învăţare. Algoritmul este constituit dintr-o serie de operaţii executate într-o anumită ordine, presupune o succesiune de operaţii. Din punct de vedere psihologic algoritmii reprezintă depinderi de activitate intelectuală. Algoritmizarea ca metodă se foloseşte în general la grupele mari.

3. Cubul – este o metodă folosită în cazul în care se doreşte explorarea unui subiect, a unei situaţii din mai multe perspective. Am folosit tot cu succes în activităţile de observare şi lectură după imagini, ori de câte ori a fost necesară observarea unui animal, obiect, plantă, fenomen din mai multe perspective, ori ca mijloc de fixare a unor informaţii obţinute.

4. Învăţarea prin cooperare - este o metodă care implică procedee de colaborare şi activitate comună în rezolvarea unor sarcini de instruire: copiii lucrează împreună, uneori în perechi, în grupuri mici pentru a rezolva aceeaşi problemă, pentru a explora o temă nouă, pentru a crea idei noi.

Învăţarea prin cooperare, realizându-se printr-o bogată paletă de activităţi oferă copiilor o învăţare activă, un plus de lejeritate şi mai multă coerenţă procesului de predare, punând accent deosebit pe joc ca metodă de bază a acestui proces. Această metodă valorifică avantajele muncii şcolare şi extraşcolare, asigurând condiţiile necesare pentru ca efortul comun al copiilor să fie bine organizat şi susţinut.

5. Mozaicul – este o metodă de învăţare prin colaborare şi are la bază împărţirea grupului în mai multe grupuri de lucru coordonate de educatoare.

Se folosește cu succes această metodă în activităţile de lecturi după imagini, deoarece dezvoltă abilităţi de comunicare argumentativă şi de relaţionare în cadrul grupului.

6. Brainstorming-ul – Având semnificaţia de *furtună în creier*, efervescenţă, aflux de idei, stare intensă de creativitate asalt de idei, una din cele mai răspândite metode de stimulare a creativităţii. Preşcolarii sunt provocaţi să participe activ la producerea de idei, se dezvoltă capacitatea de rezolvare a unei probleme prin căutarea de soluţii cât mai originale, se dezvoltă atitudinea creativă şi este favorizată, exprimarea personalităţii, este stimulată participarea tuturor copiilor la activitatea de producere a ideilor, chiar şi a celor mai timizi, este stimulată căutarea soluţiei optime prin alegerea din mai multe variante posibile.

Stilul „axat pe grup” pune accentul pe activitatea copiilor, pe participarea lor la descoperirea cel puţin a unei părţi din cunoştinţele ce urmează a fi învăţate. Dialogul devine indispensabil, ca modalitate fundamentală de lucru, nu numai între educator şi copii, ci şi în interiorul grupului între membrii săi.

Stilul de tip algoritmizat constă în asigurarea unei succesiuni rigide de operaţii între activitatea de predare şi cea de învăţare. Între programare externă ce ţine de predare, şi cea internă ce ţine de învăţare se stabilesc relaţii univoce strict deterministe. Condiţia fundamentală pentru proiectarea şi realizarea unor asemenea relaţii este cunoaşterea cât mai exactă a structurii componentelor psihice ce urmează a fi formate. Metodele şi procedeele ce caracterizează această strategie didactică sunt: algoritmizarea, instruirea programată şi exerciţiul.

Utilizarea metodelor moderne nu trebuie făcută în lipsa unor combinări şi armonizări cu metodele aşa-numite tradiţionale deoarece avantajele şi dezavantajele lor sunt complementare.

Imaginea şcolii secolului XXI este încă neclară; însă liniile de forţă pe care un observator atent le poate surprinde se pot caracteriza în două tendinţe:

- centrarea pe „copil”, pe nevoile celui care este beneficiarul şi, în acelaşi timp, partenerul nostru în propria formare;
- folosirea unor metode şi stiluri moderne care să acopere cât mai bine întreaga sferă de interes a persoanei educate, persoană care va reprezenta resursa şi creatorul de resurse pentru anii viitori.

Bibliografie:

1. Cerghit, Ioan, Neacşu Ion, Prelegeri pedagogice, Polirom, Iaşi, 2001
2. Cucoş, Constantin,Pedagogie, Polirom, Iaşi, 2002
3. Sălăvăstru, Dorina, Didactica psihologiei, Polirom, Iaşi 2002
4. Tomșa, Gheorghe, Psihopedagogie preșcolară și școlară, M.E.C, București, 2005
5. Vrăsmaş T., „Școala și educaţia pentru toţi”, Editura Miniped, Bucureşti, 2005

EDUCAȚIA INTERCULTURALĂ

Prof. Mihăilescu Alina
C.N.I. „Matei Basarab”, Rm. Vâlcea

În mod sintetic, *educaţia interculturală* vizează o abordare pedagogică a diferenţelor culturale, strategice prin care se iau în consideraţie specificităţile spirituale sau de alt gen (diferenţa de sex, diferenţa socială sau economică etc.), evitându-se, pe cât posibil, riscurile ce decurg din schimburile inegale dintre culturi sau, şi mai grav, tendinţele de atomizare a culturilor.

Dacă educaţia multiculturală pune accentul pe măsuri care să vizeze coexistenţa (în înţelesul literal al termenului) a mai multor culturi, în mod separat, educaţia interculturală este axată pe cooperare şi acţiune conjugată.

Termeni-cheie: multicultural, intercultural, educaţie interculturală, era globalizării.

Abordarea interculturală are două dimensiuni:

La nivelul realităţii, al descrierii obiective şi ştiinţifice, ea invită la a lua act de dinamica interacţiunilor realizate prin comunicare, migraţie, mişcări ale populaţiei (regionale sau transcontinentale) şi de a recunoaşte realitatea interacţiunilor care dau o anumită formă comunităţilor care, plecând de la ele, se transformă.

La nivelul proiectului de educaţie şi de organizare socială, abordarea interculturală invită la a face astfel încât aceste interacţiuni să concureze la respectul reciproc şi la îmbogăţirea unuia prin celălalt. Astfel, „intercultural" este, în acelaşi timp, semn al: recunoaşterii diversităţii reprezentărilor, referinţelor şi valorilor; dialogului şi schimbului între persoanele şi grupurile ale căror referinţe sunt diverse, multiple şi, adesea, divergente; interogaţiei (iată aici încă o nuanţă a lui „inter": interogaţie) în reciprocitate, prin raport cu viziunea egocentrică (sau socio-, etno-, culturo-, europeano- etc. centrică) din lume şi din relaţiile umane; unei dinamici şi al unei relaţii dialectice, de schimbări reale şi potenţiale, în spaţiu şi timp. Odată cu dezvoltarea comunicării, culturile şi identităţile se transformă şi fiecare participă la transformarea altor culturi.

Educaţia interculturală privilegiază interacţiunea şi dialogul, curajul de a ieşi din sine şi dorinţa de proiecţie în celălalt. O educaţie concepută în perspectiva interculturală va resemnifica relaţiile dintre şcoală şi alte spaţii educative; ea va depăşi zidurile şcolii, prelungindu-se şi insinuându-se în activităţile informale, în viaţa de zi cu zi. Cum multiculturalul nu se regăseşte doar în perimetrul şcolii (adesea acesta este dincolo sau după şcoală), trebuie să ne pregătim în prealabil pentru a-l întâmpina şi valoriza.

La sfârşitul secolului XX şi la acest început de secol XXI, se reliefează, cel puţin, trei conotaţii noi, dincolo de problematica care a fundamentat şi a cultivat, timp de mai multe decenii, argumentaţia şi gestica paideutică multi şi interculturală.

Educaţia globalizării, ca profilaxie a eventualelor consecinţe ale şocurilor produse de globalizare (nivelurile individual şi colectiv).

Educaţia globalizării, ca implementare spirituală, ideologică şi comportamentală de adaptare la condiţia de homo mundi, condiţie abia acum achiziţionată de omenire - la nivel de masă, pentru prima dată.

Educaţia pentru globalizare, ca un eveniment benefic stimulator al fenomenului de globalizare.

Diferenţele semantice dintre noţiunile *educaţie multiculturală, educaţie interculturală, educaţie a globalizării şi, respectiv, educaţie pentru globalizare* relevă, pe lângă opţiunile şi delimitările teoretice şi metodologice bine cunoscute în literatura didactică, şi etapele istorice diferite din evoluţia percepţiilor sociale asupra fenomenului apropierii dintre oameni sau, altfel spus, asupra descoperirii, prin încercare şi prin eroare (experienţial), a unităţii existenţiale a omenirii pe această planetă. Dacă interculturalitatea, conform Dicţionarului enciclopedic al educaţiei, poate fi definită ca

un mod de apropiere a altei culturi şi de intrepretare a problemelor şi a situaţiilor prin contactul grupelor sau al indivizilor aparţinând la culturi diferite, atunci competenţa interculturală, conform teoriei competenţelor, reprezintă nu altceva decât integrarea celor trei ştiinţe enunţate anterior, adică a tuturor cunoştinţelor, aptitudinilor, priceperilor şi atitudinilor vizavi de cultura celuilalt care să se regăsească într-un comportament intelectual, capabil să rezolve diversele situaţii de natură social interetnică.

Motivaţia reprezintă prima componentă şi este dictată de necesităţile individului. Cunoaşterea este a doua componentă care presupune acceptarea situaţiei că oamenii contemplează şi interpretează diferit unul şi acelaşi comportament. Abilitatea de a crea noi categorii, de a tolera incertitudinea, abilitatea de a empatiza, de a-şi adapta comunicarea, de a găsi şi de a utiliza o informaţie adecvată despre ceilalţi şi abilitatea de a-şi adapta comportamentul - acestea, în totalitatea lor, reprezintă a treia componentă a competenţelor interculturale care implică abilităţile necesare comportamentului eficient de relaţionare.

Educaţia interculturală îşi propune să pregătească indivizii şi societăţile să fie mai atente la dimensiunea culturală a existenţei lor. În condiţiile sporirii contactelor, ale interacţiunilor posibile, se pot trasa obiective, materializate în conduite interculturale concrete precum:

✓ *Deschiderea spre altul, spre străin, spre neobişnuit.* Această deschidere este dificilă, pentru că ne obligă să ne interogăm încrederea în noi, propria noastră viziune despre lume. Dar această interogativitate constituie un prealabil indispensabil pentru capacitatea de a trăi experienţe noi.

✓ *Aptitudinea de a percepe ceea ce ne este străin.* Avem obiceiul de a aranja ceea ce este străin după grile de lectură ce ne sunt proprii, de a nu percepe pe altul decât prin modul obişnuit de a simţi sau gândi.

✓ *Acceptarea celuilalt ca fiind altul.* În întâlnirea cu alteritatea, avem obiceiul de a-l interpreta pe altul ca fiind similar sau identic, fie de a-l percepe ca pe un duşman şi a ne îndepărta de el.

✓ *Trăirea situaţiilor ambigue, ambivalente.* Situaţiile ambivalente ne derutează. Nu dorim ambiguitate. Ea ne provoacă frică. Aceste trăiri pot constitui preambulul pentru acceptarea diferitului.

✓ *Aptitudinea favorabilă de a experimenta.* În linie generală, noi pretindem reţete, reguli bine fixate. Doar aşa ne simţim în siguranţă. Este posibil să ne apropiem de altul având curajul de a experimenta, explorând moduri existenţiale diferite.

✓ *Alungarea fricii faţă de altul.* Sentimentul de xenofobie face parte din zestrea cea mai veche pe care istoria ne-a transmis-o. Această frică trebuie să dispară pentru a-l primi pe celălalt.

✓ *Capacitatea de a pune în chestiune propriile norme.* Privirea spre altul este determinată de sistemul referenţial sociocultural care ne fasonează comportamentul. Cu cât ne dovedim a fi mai incapabili să ne recunoaştem relativitatea propriului sistem de referinţă, cu atât rămânem orbi sau insensibili faţă de ceilalţi.

✓ *Neacceptarea utopiei „discursului comunicaţional egalitar".* În caz de divergenţe de interese, nu trebuie să cedăm principiului după care cel mai tare îşi pune puterea la încercare, în faţa celui mai slab. Dimpotrivă, trebuie continuată discuţia până când cele două părţi se regăsesc pe un proiect comun.

✓ *Aptitudinea de a asuma conflicte.* Există două tipuri de conduite în cazul divergenţelor de interese: una de a refuza să vezi realitatea, punând-o între paranteze, alta de a transforma divergenţa în ostilitate. Conflictele trebuie asumate cu calm şi rezolvate într-o manieră productivă.

Motivaţia reprezintă prima componentă şi este dictată de necesităţile individului. Cunoaşterea este a doua componentă care presupune acceptarea situaţiei că oamenii contemplează şi interpretează diferit unul şi acelaşi comportament. Abilitatea de a crea noi categorii, de a tolera incertitudinea, abilitatea de a empatiza, de a-şi adapta comunicarea, de a găsi şi de a utiliza o informaţie adecvată despre ceilalţi şi abilitatea de a-şi adapta comportamentul - acestea, în totalitatea lor, reprezintă a treia componentă a competenţelor interculturale care implică abilităţile necesare comportamentului eficient de relaţionare.

EDUCAȚIA RAȚIONAL EMOTIVĂ ȘI COMPORTAMENTALĂ

Duminicel Ioana Andreea
C.J.R.A.E. Vâlcea - Școala Gimnazială Măgura

Secolul XXI, caracterizat de o explozie informațională, acces rapid și constant la informații prin intermediul platformelor virtuale și mass-media aduce cu sine nu numai beneficii dar și o serie întreagă de provocări. A fi copil și a te dezvolta într-un mediu în continuă schimbare presupune adaptare constantă și atenție crescută la tot ce se petrece în jur. Copiii care vor deveni adolescenți și viitori adulți trebuie să facă față nu numai complexității societății actuale ci și pragurilor de dezvoltare caracteristice etapei de vârstă în care se află. Expunerea tot mai precoce a copiilor la subiecte de interes din media, evenimentele cotidiene, internet, nu este sincronizată cu abilitățile lor din punct de vedere al dezvoltării și astfel se ajunge la un procent tot mai ridicat de depresie, anxietate, suicid, sentimente de neajutorare și inutilitate (Vernon&Clemente,2004). La nivel academic școlile își propun să ofere un bagaj informațional divers, elevii trebuie să învețe matematică, scriere, citire, știință, istorie dar la nivel emoțional și social, agenda școlară aplică doar local și facultativ programe pozitive de prevenție, creșterea competențelor emoționale, auto-cunoaștere (Metlife, 2002; Rose&Gallup, 2000).

Se impune astfel cu necesitate ca școala secolului XXI să ofere elevilor mai mult decât instrucție academică pentru a le facilita adaptarea la evenimentele de zi cu zi. Mai mult de atât, aproximativ 30% din adolescenții cu vârste cuprinse între 14 și 17 ani, se angajează în comportamente de risc ce le pun în pericol potențialul unei vieți de succes (Dryfoos,1997). Lecțiile de învățare social emoțională contribuie la creșterea aptitudinilor copiilor în a recunoaște și a realiza un management rațional al emoțiilor, să aprecieze părerea celorlalți, să ia decizii responsabile și să trateze conflictele interpersonale într-un mod efficient (Collaborative for Academic, Social and Emoțional Learning, 2003; Lemerise&Arsenio, 2000). Scopul unui program eficient de educație emotivă și rațională este să creeze experiențe de învățare prin care copii să își lărgească cunoștințele despre sine, despre emoțiile și comportamentele lor și cum să aplice eficient aceste cunoștințe în a rezolva probleme concrete de viață (Vernon,1981).

Educația Rațional Emotivă și Comportamentală (REBE- Rațional Emoțional Behavioral Education) reprezintă o extensie a Terapiei Rațional Emotive și Comportamentale (Rațional Emotive Behavior Therapy, REBT), o abordare cognitiv comportamentală dezvoltată de Albert Ellis (1950). REBT abordează aspectele emoționale și comportamentale implicate în tulburările mentale, plasând accentul pe sistemul de credințe și gânduri exprimat. Aspectul central al teoriei este axioma conform căreia "Ne simțim așa cum gândim" (Lazarus, 1973, Schachter&Singer, 1962). Precum filosofii stoici ce au observat că majoritatea nefericirilor omului rezultă din modul în care aceștia interpretează evenimentul dificil mai degrabă decât evenimentul în sine. REBE este un program de prevenție și auto-ajutorare (Vernon,1990). Programe pozitive de prevenție care să vină în ajutorul copiilor cu oportunități de a-și dezvolta aptitudini psihologice și sociale pentru a face față presiunii tot mai ridicate a mediului social actual. Educația rațional-emotivă este un program pozitiv de prevenție ce își propune să îi învețe pe copii ce înseamnă sănătatea mentală și care sunt tehnicile la care pot apela atunci când se confruntă cu adversități. REE are la bază un model educațional valid, ce pune accentul pe acceptarea necondiționată a sinelui, gândire critică, aplică metode științifice de auto-cunoaștere și schimbare comportamentală.

Asumpția principală a programelor de educație emoțională este aceea că prevenția este mai eficientă decât tratarea, și dacă reușim să îi învățăm de copii diverse modalități prin care să gândească rațional ei vor aborda situațiile stresante și dificile într-o manieră adaptativă și realist

(Vernon, 2004). S-a demonstrat că abilitatea de reglare emoțională contribuie la prevenirea unor comportamente dezadaptative și al unui nivel ridicat al emoțiilor disfuncționale. Abilitatea unei persoane de a exprima un management al propriilor stări emoționale, în termeni de intensitate, durata și managementul exprimării sociale a stării emoționale sunt ceea ce definesc reglarea emoțională (Saarni, 1999).

Conform studiilor vorbim de reziliența emoțională atunci când (Bernard, 2004):

- Nu devenim excesiv de frustrați pe noi înșine atunci când nu înțelegem un lucru
- Nu ne înfuriem atunci când facem greșeli
- Evităm să devenim foarte anxioși înaintea unui test sau unui eveniment important
- Rămânem calmi și deținem controlul atunci când ceilalți nu ne tratează corect

Copiii care întreprind un management eficient al stresorilor au relații sociale mai bune, interacțiunile cu prietenii sunt plăcute și dorite, nu sunt copleșiți, depășiți de emoțiile lor, acceptă mai ușor alte perspective de a se raporta la situații (Landy, 2002).

Concluziile la care au ajuns au fost următoarele: copii de toate vârstele pot învăța principiile teoriei rațional-emotive, REE s-a dovedit eficace în tratarea problemelor emoționale ale copiilor, reduce intensitatea problemelor emoționale, previne instalarea lor și ajută la adaptarea emoțională a copiilor.

Bibliografie:

1. Dryden,W.,DiGiuseppe,R.(2003). *Ghid de terapie rational emotiva si comportamentala,* Editura ASCR,Cluj-Napoca.
2. Trip,S.,Vernon,A.,McMahon,J. (2007). “Effectiveness of a rational –emotive education: A quantitative meta-analytical study”, *Journal of Cognitive and Behavioral Psychotherapies,*7(1), pp. 81-93.
3. Water,D.N.,Ed,D.(1988).”Rational emotive education: A review of the literature”, *Journal of Rational Emotive and Cognitive Behavior Therapy,* 6(3), pp.139-145

EDUCAŢIA RELIGIOASĂ ÎN ÎNVĂŢĂMÂNTUL PREPRIMAR ŞI PRIMAR

Pr. Bratu Ion
Parohia Goranu

Educaţia religioasă trebuie asigurată copilului din primii ani de viaţă: "Dacă nu plouă primăvara, degeaba va ploua mai târziu" (Vasile Băncilă, "Iniţierea religioasă a copilului", p. 21). Nu religia, ci lipsa acesteia este o viaţă artificială pentru copil, deoarece sufletul copilului se înrudeşte structural cu realitatea religioasă: "Adevăr vă spun: Cel ce nu va primi împărăţia lui Dumnezeu ca un copil nu va intra în ea" (Marcu 10, 15). Educaţia religioasă afirmă sufletul copilului şi, în acelaşi timp, îl înalţă prin iubire. Sunt voci care, în numele libertăţii de conştiinţă, susţin cu vehemenţă eliminarea disciplinei religie din şcoală, propunând soluţii "ingenioase": scoaterea din trunchiul comun sau înlocuirea orei de religie cu alte cursuri opţionale. Un astfel de demers ignoră deopotrivă tradiţia şcolii româneşti, practica europeană, dar şi impactul actual al educaţiei religioase asupra elevilor. Educatia religioasă se realizează în familie, Biserică şi şcoală, de către părinţi, preoţi şi profesori. Există o strânsă legătură între aceşti factori educativi, conlucrarea lor determinând transmiterea valorilor credinţei şi formarea conduitei exemplare.

O educaţie temeinică şi durabilă este cea începută în familie, încă din fragedă copilărie, continuată în şcoală şi consolidată prin diferite activităţi ce se derulează în Biserică şi societate. Prin ora de religie suntem educaţi în spiritul onestităţii, al promovării valorilor morale, al iubirii de Dumnezeu. Rămân ecouri adânci în mintea şi sufletul celui care acum începe să se formeze: bun, ascultător, harnic, răbdător, iubitor de dreptate şi adevăr. Legătura cu Dumnezeu este indisolubilă, iar orarul şcolar fără religie este ca trupul fără suflet".

"În contextul adoptării proiectului Legii educaţiei naţionale şi învăţării pe tot parcursul vieţii, de către Camera Deputaţilor, în data de 19 mai 2010, şi al dezbaterilor pe marginea acestuia, din Senatul României, este necesar ca autorităţile statului să consulte cultele recunoscute, ori de câte ori se pune în discuţie statutul disciplinei religie. Un dialog deschis între Stat şi Biserică conduce spre o educaţie religioasă de calitate în şcoala românească, care pregăteşte copiii pentru prezent şi veşnicie", a spus diac. George Jambore, inspector eparhial - Sectorul teologic-educaţional, Patriarhia Română.

Educaţia este un proces evolutiv şi complex desfăşurat pe parcursul mai multor etape şi vizând o anume finalitate, finalitate care are în vedere formarea şi dezvoltarea însuşirilor intelectuale, morale şi fizice ale copiilor şi ale tineretului, ale oamenilor şi ale societăţii. De-a lungul secolelor, educaţia a fost strâns legată de religie. În Antichitate, în Orient, şcolile funcţionau în general pe lângă temple. În Occident, mănăstirile erau centre de cultură pe lângă care funcţionau şcoli, atât pentru viitorii clerici (şcoala interioară), cât şi pentru laici (şcoala exterioară). În ţara noastră încă din sec. al XI-lea existau şcoli pentru pregătirea preoţilor pe lângă mănăstiri şi centre episcopale, cu predare în limba latină, greacă şi slavă. Despre sensul şi importanţa educaţiei religioase, vorbeşte şi filosoful culturii şi esteticianul Tudor Vianu care, scriind despre interacţiunea valorilor preciza că, dacă toate celelalte domenii au o valoare integrativă, religia se constituie ca o valoare ce dă sens integrator celorlalte direcţii ale cunoaşterii.

Prin educaţia religioasă trebuie să realizăm de fapt o reală cultivare a spiritului. Ea ne ajută să construim un sistem de valori spirituale, etice, estetice etc. racordate la personalitatea fiecăruia dintre noi şi materializarea în comportamente integratoare în viaţa comunităţii din care facem parte şi a societăţii în ansamblu. În aspiraţia noastră către perfecţiune, ne raportăm la fiinţa divină, la Dumnezeu, pentru că El este singurul model formativ existenţial. În cultivarea sufletului educaţia religioasă nu este unilaterală; ea apelează şi, chiar mai mult, îşi găseşte unele premise care o fortifică în educaţia civică, estetică, morală.

Cercetările în domeniul psihologiei copilului ne arată că educaţia moral-religioasă este posibilă de la cea mai fragedă vârstă, iar preşcolarii cu trăsăturile de voinţă şi caracter în formare sunt receptivi la influenţele exercitate asupra lor.

EDUCAȚIA INCLUZIVĂ

Șerban Andreea Maria
Grădinița cu Program Prelungit Cozia, Rm. Vâlcea

Poate fiecare profesor a încercat să răspundă la un moment dat la întrebări de genul: De ce nu toţi elevii mei progresează în acelaşi fel? Cum pot să-i ajut pe toţi să înţeleagă? Cum pot să-i ajut pe cei care învaţă mai greu? Un prim pas în oferirea răspunsurilor la aceste întrebări stă în faptul că profesorul ar trebui să accepte, în primul rând, diversitatea dintr-o clasă; faptul că fiecare elev are

propriile sale capacităţi intelectuale, diferite de cele ale altor colegi, că fiecare are stilul său propriu de a învăţa şi fiecare are nevoile sale în privinţa asimilării de informaţii. Aşadar, unul dintre cele mai importante aspecte a le învăţământului actual este nevoia sa de adaptare la necesităţile copiilor, oricare ar fi acele necesităţi şi oricare ar fi copiii – fie că sunt copiii cu CES, fie că pur şi simplu sunt copii cu un ritm mult mai încet de învăţare.

O astfel de metodă de adaptare o constituie şcoala incluzivă, o şcoală ce se axează pe includerea acelor copiii sau chiar grupuri ce au fost anterior marginalizate şi care implică în procesul de învăţare şi de luare a deciziilor părinţii, îngrijitorii şi consilierii specializaţi. S-a dovedit că metodele utilizate în cadrul claselor incluzive pot îmbunătăţi semnificativ performanţa tuturor elevilor. În comparaţie cu educaţia în centre sau şcoli speciale, care are riscul de a-i menţine pe copii şi adolescenţi în afara societăţii, şcoala incluzivă constituie un teren de pregătire ideal pentru viitoarea lor integrare în societate. În loc să-i izolăm şi să spunem că sunt „dificili", „turbulenţi" sau chiar „handicapaţi", am putea să admitem faptul că aceşti copii ar putea progresa mai mult într-o clasă obişnuită, dacă noi, profesorii, am accepta că educaţia este pentru toţi.

Cel mai important lucru de luat în considerare este că predarea în cadrul diversităţii implică predarea pentru fiecare individ în parte. Ţinând cont de interesele fiecărui elev, de experienţele şi ţelurile sale facem, de fapt, un pas important în educaţia elevilor şi integrarea lor în societate, după terminarea studiilor. Mai mult, putem spune că diferenţele dintre indivizi sunt mult mai pregnante decât cele dintre grupuri. Din acest punct de vedere, poate una dintre cele mai mari provocări căreia trebuie să-i facă faţă un profesor este adaptarea stilului de predare astfel încât să corespundă necesităţilor fiecărui elev în parte. O nouă dimensiune care începe să se contureze în peisajul învăţământului românesc este aceea de democratizare şi egalizare a şanselor fiecărui copil în parte. În acest scop a fost înfiinţată şi şcoala incluzivă – un răspuns la redimensionarea educaţiei. Scopul acestei şcoli este de a crea pentru toţi copiii un cadru prielnic învăţării, pornind de la premiza că diferenţele dintre oameni sunt normale şi ele trebuie acceptate.

Un rol important în cadrul şcolii incluzive îl are pedagogia şi învăţarea centrată pe elev. Acest lucru implică automat adaptarea curriculumului şi metodelor de predare la capacitatea şi nevoia fiecărui elev în parte. Predarea la elevii cu nevoi speciale solicită aceleaşi strategii şi practici ca şi predarea la orice alt tip de clasă. Cu alte cuvinte, o bună metodă de predare în general va fi o bună metodă de predare şi pentru elevii cu nevoi speciale. Toţi elevii au dreptul să aştepte de la învăţământ cele mai bune şi eficiente metode, iar elevii cu CES nu fac diferenţă.

Şcoala incluzivă reprezintă o provocare pentru şcolile obişnuite, însă ea nu trebuie privită ca o ameninţare pentru performanţa acestor şcoli. Multe dintre aceste instituţii găsesc ca fiind dificil să integreze elevii cu nevoi speciale în cadrul claselor obişnuite. Însă această teamă poate fi depăşită prin educaţie, resurse didactice adecvate, sprijin şi nu în ultimul rând credinţa că incluziunea este un drept moral şi social ce nu poate fi negat nimănui. Există anumite etape ce trebuie urmate în cadrul şcolarizării copiilor cu CES, printre care, în primă fază, este acceptarea ideii că există astfel de copii, recunoaşterea dreptului lor la educaţie, integrarea lor treptată în cadrul şcolilor obişnuite. Astfel, pe măsură ce aceşti copii vor creşte, vor deveni adulţi şi vor avea probabil proprii copii, incluziunea va fi deja un fapt acceptat şi o măsură firească în cadrul educaţiei.

Copiii educaţi în cadrul şcolii incluzive vor fi mai bine pregătiţi să interacţioneze cu diverşi indivizi precum şi cu diverse situaţii din lumea reală. În cadrul şcolii incluzive profesorii trebuie să colaboreze cu diferiţi specialişti în domeniul educaţiei, cum ar fi psihologi, consilieri, terapeuţi şi alţi specialişti pentru că doar împreună vor reuşi să obţină cele mai bune rezultate. Profesorul consultant pentru CES este probabil cel care va lucra cel mai mult cu fiecare profesor în parte, el fiind şi cel care va participa în cea mai mare măsură la orele de curs. Şcoala incluzivă presupune îmbunătăţirea sistemului educaţional pentru toţi elevii. Implică schimbări în curriculum, în modul de predare al profesorilor, în modul de învăţare al elevilor, precum şi schimbări în modul cum interacţionează copiii cu CES cu colegii lor şi viceversa.

Printre avantajele şcolii incluzive se numără faptul că elevii cu CES sunt trataţi ca parte integrantă a societăţii, au ca model restul colegilor care nu au probleme, atât copiii cu CES cât şi

colegii lor îşi dezvoltă abilităţile comunicative, devin mai creativi, acceptă diversitatea, etc. Profesorii adoptă metode diverse de predare-învăţare, de care beneficiază toţi elevii, nu numai cei cu CES. Socializarea între elevii şi dezvoltarea prieteniilor între colegi este destul de importantă în dezvoltarea procesului de învăţare, datorită schimbului de informaţii permanent.

În ceea ce priveşte cadrele didactice din cadrul şcolii incluzive, ele trebuie încurajate să adopte practici moderne în cadrul orelor de curs, să se autoperfecţioneze în permanenţă în ceea ce priveşte copiii cu CES. Un alt rol important pe care cadrele didactice îl au este acela de a-i face pe copiii fără probleme să-şi accepte şi să-şi ajute colegii cu CES, fără a-i ridiculiza, sau exclude. Trebuie precizat, de asemenea, că alături de cadrele didactice şi colegii de clasă, un rol important în asigurarea succesului copiilor cu CES este atribuit familiei şi părinţilor acestor copiii. A fost demonstrat, de altfel, că în acele cazuri în care părinţii şi familia, în general s-au implicat activ în procesul de învăţare, copiii cu CES au avut rezultate mult mai eficiente. Prin această implicare activă a familiei se crează, de fapt, o comunitate incluzivă ce-i va ajuta pe copiii cu CES să se integreze mai repede şi cu mai mult succes în societate, după terminarea studiilor.

Aşadar, necesitatea de redimensionare a învăţământului pentru a stabili standarde educaţionale şi pentru a determina şcolile să devină responsabile de rezultatele elevilor, necesită un mare efort şi dedicaţie, atât colectiv cât şi individual. Pentru aceasta trebuie să credem că fiecare copil în parte poate învăţa şi reuşi, că diversitatea ne este utilă tuturor şi că elevii expuşi diferitelor riscuri le pot depăşi printr-o atenţie şi implicare din partea cadrelor didactice şi a comunităţii, în general. Pe măsură ce va interveni această redimensionare a învăţământului, incluziunea nu va mai fi privită ca o acţiune izolată, distinctivă, ci va deveni o acţiune naturală, simultană.

Concluzionând, putem spune că incluziunea nu-i implică numai pe copiii cu CES; ea este de fapt o realitate şi recunoaşterea faptului că fiecare copil este unic. Şcoala incluzivă ne demonstrează, aşadar, că suntem unul, dar nu unul şi acelaşi.

Bibliografie:

1. Ungureanu, D., Educaţia integrată şi şcoala incluzivă, Editura de Vest, Timişoara, 2000.
2. Vrăşmaş, T., Învăţământul integrat şi/sau inclusiv, Ed. Aramis, Bucureşti, 2001.
3. Vrăşmaş, T., Şcoala şi educaţia pentru toţi, Ed. Miniped, Bucureşti, 2004.

EDUCAŢIE INCLUZIVĂ - EDUCAȚIE PENTRU DIVERSITATE

Prof. Înv. Preşcolar Popa Maria Ancuța
Seminarul Teologic Ortodox Sfântul Nicolae
G.P.N. „Lizuca”, Rm. Vâlcea

În activitatea pe care o desfăşoară, omul este o fiinţă dependentă de ceilalţi. Are nevoie permanentă de a comunica şi coopera. Întâlnim peste tot în jurul nostru oameni cu deficienţe. Ei sunt percepuţi diferit, perceperea lor socială nefiind întotdeauna constantă, ea variază de la societate la societate, furnizând semnificaţii diferite, în funcţie de cultura şi de valorile promovate.

Şcoala este de asemenea un mediu important de socializare.

Deseori ne întrebăm noi, cadrele didactice, cum vom efectua integrarea copiilor cu CES?....Oare nu ar trebui să ne gândim că este prioritară realizarea procesului de înţelegere a

colegilor cu privire la deficienţele lor? Copiii pot fi foarte cruzi sau foarte drăguţi cu alţi copii care sunt diferiţi de ei. Atunci când sunt în preajma lor, îi pot imita, pot râde de ei, se pot juca lângă ei fără să-i includă şi pe ei, prefăcându-se că nu există. De obicei, copiii reacţionează aşa atunci când nu înţeleg. Pentru a-i putea înţelege mai bine, se pot organiza jocuri cu ajutorul cărora pot înţelege, pe rând, diverse handicapuri. De exemplu, pentru a-i înţelege pe copiii cu deficienţe de vedere, se poate propune un joc în care, pe rând, copiii, sunt legaţi la ochi şi lăsaţi să se descurce într-un perimetru definit. În felul acesta, copiii vor înţelege mai bine situaţia în care se poate afla un copil cu deficienţe de vedere. Asemănător se pot inventa diverse jocuri adaptate la vârsta şi la puterea lor de înţelegere.

Copiii cu C.E.S. pot prin joc să-şi exprime propriile capacităţi. Astfel, copilul capătă prin joc informaţii despre lumea în care trăieşte, intră în contact cu oamenii şi cu obiectele din mediul înconjurător şi învaţă să se orienteze în spaţiu şi timp.

Integrarea şcolară exprimă atitudinea favorabilă a elevului faţă de şcoala pe care o urmează; condiţia psihică în care acţiunile instructiv-educative devin accesibile copilului; consolidarea unei motivaţii puternice care susţine efortul copilului în munca de învăţare; situaţie în care copilul sau tânarul poate fi considerat un colaborator la acţiunile desfăşurate pentru educaţia sa; corespondenţa totală între solicitările formulate de şcoală şi posibilităţile copilului de a le rezolva; existenţa unor randamente la învăţătură şi în plan comportamental considerate normale prin raportarea la posibilităţile copilului sau la cerinţele şcolare.

În şcoală, copilul cu tulburări de comportament aparţine de obicei grupului de elevi slabi sau indisciplinaţi, el încălcând deseori regulamentul şcolar. Din asemenea motive, copilul cu tulburări de comportament se simte respins de către mediul şcolar (educatori, colegi). Ca urmare, acest tip de şcolar intră în relaţii cu alte persoane marginalizate, intră în grupuri subculturale şi trăieşte în cadrul acestora tot ceea ce nu-i oferă societatea. În astfel de cazuri, cadrul didactic trebuie să se apropie mai mult de sufletul copilului pentru ca acesta să nu se mai simtă respins.

Unii elevi au nevoie de o terapie a tulburărilor de vorbire şi de limbaj şi de psihoterapie individuală şi de grup pentru sprijinirea integrării pe plan social. De asemenea, copiii au nevoie de ajutor suplimentar din partea profesorilor şi colegilor, fiind nevoie să primească în activitatea şcolară conţinuturi şi sarcini simplificate.

Elevii cu tulburări vizuale, tulburări de auz, cu dizabilităţi fizice, necesită programe şi modalităţi de predare adaptate cerinţelor lor educative, programe de terapie, rampe de acces pentru deplasare, asistenţă medicală specializată, asistenţă psihoterapeutică.

Elevii ce prezintă tulburări emoţionale trebuie să fie din timp identificaţi astfel încât consultarea psihologului, a medicului neuropsihiatru şi terapia să fie făcute cât mai precoce, cu implicarea tuturor factorilor educaţionali (familie, cadre didactice).

Din experienţa personală putem afirma că profesorul poate folosi în procesul de predare-învăţare- evaluare diverse strategii şi intervenţii utile: în primul rând trebuie să ţină cont de crearea unui climat afectiv-pozitiv. Stimularea încrederii în sine şi a motivaţiei pentru învăţare, încurajarea sprijinului şi cooperării din partea colegilor, formarea unei atitudini pozitive a colegilor, încurajarea independenţei şi creşterea autonomiei personale sunt aspecte semnificative de care cadrul didactic trebuie să ţină cont în vederea facilitării integrării şcolare a acestor copii. Este foarte important ca noi, cadrele didactice, să le încurajăm eforturile, să îi sprijinim, să îi apreciem pozitiv în realizarea sarcinilor şcolare, fără a crea dependenţă. De asemenea folosirea frecventă a sistemului de recompense, laude, încurajări, întărirea pozitivă, astfel încât să fie încurajat şi evidenţiat cel mai mic progres, centrarea învăţarii pe activitatea practică nu sunt de neglijat când vorbim despre copii cu CES.

De cele mai multe ori, când lucrăm cu elevi cu cerinţe educative speciale, ne gândim la sarcini împărţite în etape mai mici, realizabile, la folosirea învăţării afective, la adaptarea metodelor şi mijloacelor de învăţare, evaluare, dar şi la sprijinirea elevului să devină membru al unui grup. Este bine să organizăm activităţi de grup care să stimuleze comunicarea şi relaţionarea interpersonală (jocuri, excursii, activităţi extraşcolare, activităţi sportive, de echipă), să îi sprijinim emoţional, să folosim un limbaj simplu, accesibil elevului şi nivelului lui de înţelegere.

Aşezarea în prima bancă a elevilor cu deficienţe de vedere, îmbunătăţirea calităţii iluminării, adecvarea materialelor didactice sunt aspecte pe care profesorul nu le omite când lucrează cu astfel de copii. Poziţia profesorului trebuie să fie astfel încât fiecare elev să-l poată vedea, iar în dialogul profesor-elev, profesorul să vorbească stând numai cu faţa spre elevi.

O altă perspectivă ce nu poate fi omisă de către cadrul didactic este aşezarea copiilor cu hiperactivitate şi deficit de atenţie în primele bănci, astfel încât să nu le distragă atenţia restul colectivului şi să fie aşezaţi în apropierea elevilor care sunt acceptaţi de colectiv ca modele pozitive. Încurajarea oricărei tentative de comunicare, indiferent de natura ei este importantă. Profesorul trebuie să fie ferm, consecvent, să folosească înţelegerea şi calmul ca modalitate de stingere a manifestării agresive a elevului, să fie comentată acţiunea elevului şi nu personalitatea lui. Este indicat ca profesorul să aprecieze limita de suportabilitate a elevului (să nu-l jignească sau umilească), să folosească o mimică binevoitoare şi o atitudine deschisă (să nu încrucişeze braţele şi să nu încrunte privirea).

Într-o abordare incluzivă, toţi elevii trebuie consideraţi la fel de importanţi, fiecăruia să îi fie valorificate calităţile, pornind de la premisa că fiecare elev este capabil să realizeze ceva bun.

Consider că nu există "reţete" pentru integrarea copiilor cu CES în învăţământul de masă. Cei care manifestă deschidere pentru integrarea acestora vor găsi şi strategiile potrivite. Fiecare copil are dreptul la educaţie şi merită să i se acorde o şansă. Învăţând împreună, copiii învaţă să trăiască împreună, să se accepte şi să se ajute la nevoie.

Bibliografie:

1. Albu, A., Albu, C., „Asistenţa psihopedagogica şi medicală a copilului deficient fizic", Iaşi, Polirom, 2000;
2. Ionescu, S., „Adaptarea socioprofesională a deficienţilor mintali", Bucureşti, Editura Academiei P.S.R., 1975;
3. Miftode, V. (coord.), „Dimensiuni ale asistenţei sociale: forme şi strategii de protecţie a grupurilor defavorizate", Botoşani, Eidos, 1995;

ENHANCING THE WELL-BEING OF STUDENTS: AN ENGLISH TEACHER'S PERSPECTIVE

Prof. Sărdărescu Carmen
C.N.I. „Matei Basarab", Rm. Vâlcea

In this ever-changing landscape of holistic education, the role of the teacher extends far beyond the mere passing down of knowledge. As an English teacher, I have come to the conclusion that nurturing students' emotional and psychological well-being is as vital as teaching grammar or studying literature. The classroom should be a sanctuary which boosts growth, encourages self-expression, and discovery—not just intellectually, but emotionally and socially as well. Here are several key ways English teachers can help enhance the state of well-being of their students and contribute to help the thrive academically and emotionally at the same time.

Fostering a welcoming atmosphere and a classroom culture where every student feels safe and respected is fundamental. In the English classroom, where students often share personal ideas and thoughts through writing or debates, it's essential to establish trust. Ground rules for respectful

dialogue, encouragement of various opinions, and a strong opinion against bullying or discrimination encourage students to express themselves without being afraid of being judged or misinterpreted. This emotional safety promotes confidence and reduces academic anxiety, thus creating a safe environment proper for learning and studying.

Moreover, English literature offers a unique opportunity to explore themes of identity, empathy, resilience, and conflict. By offering students guidance through texts that mirror their experiences or expose them to new perspectives, teachers can facilitate discussions around emotional intelligence. Asking reflective questions like, "How would you feel if you were in this character's shoes?" or "What would you have done differently?" helps students develop empathy and self-awareness.

On the other hand, we have to take into consideration that writing is inherently personal. Diaries, reflective essays, poetry and stories can serve as emotional outlets for students. Homework that encourages introspection helps students reflect on their thoughts and feelings. Providing students with the opportunity to write about meaningful events to them, with the assurance of confidentiality, can turn writing into a powerful tool for emotional introspection and self-understanding.

While reaching academic standards is of paramount importance, so is knowing when students are stressed or overwhelmed. Flexibility in deadlines, openness to constructive feedback, and the occasional check-in about non-academic issues that they might be facing could make a significant difference. As a teacher, I aim to provide feedback that builds rather than breaks—emphasizing growth over perfection. An ordinary, "How are you feeling today?" before beginning a lesson shows students that their well-being is a matter of concern for the teacher.

Teachers serve as role models for students. As English teachers, we have a unique opportunity to touch the hearts and minds of our students—not just through texts, but through the trust and support we offer every day. Demonstrating optimism, patience, and a positive mindset in the face of challenges encourages students to adopt similar attitudes. Sharing personal stories of overcoming failure or dealing with stress contributes to humanising the teacher and offers students practical strategies for managing their own setbacks or struggles.

In conclusion, the English classroom can be a transformative space—not just for developing literacy, but for shaping emotionally healthy and resilient individuals. By fostering a compassionate and empowering environment, English teachers play a crucial role in enhancing the overall well-being of their students. In doing so, we don't just teach students to read, speak listen and write in English; we help them understand themselves and the world around them more deeply and we contribute to shaping well-rounded individuals.

Bibliography:

1. CASEL. (2020). *What is SEL?* Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning. Retrieved from https://casel.org/what-is-sel/
2. Cohen, J., & Sandy, S. V. (2007). *Educating Minds and Hearts: Social Emotional Learning and the Passage into Adolescence*. Teachers College Press.
3. Noddings, N. (2005). *The Challenge to Care in Schools: An Alternative Approach to Education* (2nd ed.). Teachers College Press.

STRATEGII DE INTEGRARE A COPIILOR CU C.E.S

Prof. înv. preşcolar Gavrilă Ana-Maria
Liceul Preda Buzescu / G.P.N. Nr. 2, Berbeşti, Jud. Vâlcea

Fiecare elev este unic şi are valoarea sa, indiferent de problemele pe care le prezintă în procesul de învăţare şcolară. Fiecare copil prezintă particularităţi individuale şi de relaţie cu mediul, trăsături care necesită o evaluare şi o abordare personalizată. Copiii cu deficienţe au şi ei aceleaşi trebuinţe în creştere şi dezvoltare. Aceşti copii au în acelaşi timp şi anumite necesităţi particulare, individualizate. Ei sunt diferiţi din punct de vedere al temperamentului, motivaţiilor, capacităţii chiar dacă prezintă acelaşi tip de deficienţe. Ei sunt percepuţi diferit, perceperea lor socială nefiind întotdeauna constantă, ea variază de la societate la societate, furnizând semnificaţii diferite, în funcţie de cultura şi de valorile promovate. Mulţi oameni au reticenţe faţă de persoanele cu deficienţe, deoarece au o concepţie greşită despre ele. Trebuie însă să înţelegem că sunt nişte oameni la fel ca ceilalţi, fiind produsul unic al eredităţii lor şi al mediului. Persoanele deficiente, la rândul lor au două păreri în ceea ce priveşte impedimentul lor: unele îl consideră un dezastru, iar altele un simplu inconvenient. Din categoria copiilor cu C.E.S (cerinţe educative speciale) fac parte atât copiii cu deficienţe propriu zise, cât şi copiii fără deficienţe, dar care prezintă manifestări stabile de inadaptare la exigenţele şcolii.

Din această categorie fac parte:

- copiii cu deficienţe senzoriale şi fizice (tulburări vizuale, tulburări de auz, dizabilităţi mintale, paralizia cerebrală);
- copiii cu deficienţe mintale, comportamentale (tulburări de conduită, hiperactivitate cu deficit de atenţie-ADHD, tulburări de opoziţie şi rezistenţă);
- copiii cu tulburări afective, emoţionale (anxietatea, depresia, mutism selectiv, atacul de panică, tulburări de stres posttraumatic, tulburări de alimentaţie: anorexia nervoasă, bulimia nervoasă, supra-alimentarea);
- copiii cu handicap asociat;
- copiii cu dificultăţi de cunoaştere şi învăţare (dificultăţi de învăţare, sindromul Down, dislexia, discalculia, dispraxia);
- copiii cu deficienţe de comunicare şi interacţiune (tulburări din spectrul autistic, sindromul Asperger, întârzieri în dezvoltarea limbajului). Copiii cu C.E.S. pot prin joc să-şi exprime propriile capacităţi. Astfel copilul capătă prin joc informaţii despre lumea în care trăieşte, intră în contact cu oamenii şi cu obiectele din mediul înconjurător şi învaţă să se orienteze în spaţiu şi timp. Datorită faptului că se desfăşoară mai ales în grup, jocul asigură socializarea. Jocurile sociale sunt necesare pentru persoanele cu handicap, întrucât le oferă şansa de a juca cu alţi copii, orice joc având nevoie de minim două persoane pentru a se desfăşura. Jocurile trebuie însă să fie adaptate în funcţie de deficienţa copilului.

Copiii cu tulburări de comportament trebuie să fie permanent sub observaţie, iar la cei cu ADHD jocurile trebuie să fie cât mai variate. Şcoala este de asemenea un mediu important de socializare.

Formele de integrare a copiilor cu C.E.S. pot fi următoarele: clase diferenţiate, integrate în structurile şcolii obişnuite, grupuri de câte doi-trei copii deficienţi incluşi în clasele obişnuite, integrarea individuală a acestor copii în aceleaşi clase obişnuite. Integrarea şcolară exprimă atitudinea favorabilă a elevului faţă de şcoala pe care o urmează; condiţia psihică în care acţiunile instructive-educative devin accesibile copilului; consolidarea unei motivaţii puternice care susţine efortul copilului în munca de învăţare; situaţie în care copilul sau tânărul poate fi considerat un colaborator la acţiunile desfăşurate pentru educaţia sa; corespondenţa totală între solicitările

formulate de şcoală şi posibilităţile copilului de a le rezolva; existenţa unor randamente la învăţătură şi în plan comportamental considerate normale prin raportarea la posibilităţile copilului sau la cerinţele şcolare. În şcoală, copilul cu tulburări de comportament aparţine de obicei grupului de elevi slabi sau indisciplinaţi, el încălcând deseori regulamentul şcolar. Din asemenea motive, copilul cu tulburări de comportament se simte respins de către mediul şcolar (educatori, colegi). Ca urmare, acest tip de şcolar intră în relaţii cu alte persoane marginalizate, intră în grupuri subculturale şi trăieşte în cadrul acestora tot ceea ce nu-i oferă societatea. Datorită comportamentului lor discordant în raport cu normele şi valorile comunităţii sociale, persoanele cu tulburări de comportament sunt, de regulă, respinse de către societate. Aceste persoane sunt puse în situaţia de a renunţa la ajutorul societăţii cu instituţiile sale, trăind în familii problemă, care nu se preocupă de bunăstarea copilului. Copiii cu C.E.S. au nevoie de un curriculum planificat diferenţiat, de programe de terapie lingvistică, de tratament logopedic specializat, de programe specifice de predare-învăţare şi evaluare specializate, adaptate abilităţilor lor de citire, scriere, calcul, de programe terapeutice pentru tulburări motorii. De asemenea, vor beneficia de consiliere şcolară şi vocaţională personală şi a familiei. Stilul de predare trebuie să fie cât mai apropiat de stilul de învăţare pentru ca un volum mai mare de informaţii să fie acumulat în aceeaşi perioadă de timp. Acest lucru este posibil dacă este cunoscut stilul de învăţare al copilului, dacă este făcută o evaluare eficientă care ne permite să ştim cum învaţă copilul, dar şi ce și cum este necesar să fie învăţat. Unii elevi au nevoie de o terapie a tulburărilor de vorbire şi de limbaj şi de psihoterapie individuală şi de grup pentru sprijinirea integrării pe plan social.

Copiii cu tulburări vizuale, tulburări de auz, cu dizabilităţi fizice, necesită programe şi modalităţi de predare adaptate cerinţelor lor educative, programe de terapie, rampe de acces pentru deplasare, asistenţă medicală specializată, asistenţă psihoterapeutică.

Copiii ce prezintă tulburări emoţionale trebuie să fie din timp identificaţi astfel încât consultarea psihologului, a medicului neuropsihiatru şi terapia să fie făcute cât mai precoce, cu implicarea tuturor factorilor educaţionali (familie, cadre didactice). Consilierul şcolar este şi el de un real ajutor, el oferind consilierea elevului şi a familiei. Strategii şi intervenţii utile din partea cadrului didactic:

-Crearea unui climat afectiv-pozitiv;

-Stimularea încrederii în sine şi a motivaţiei pentru învăţare;

-Încurajarea sprijinului şi cooperării din partea colegilor, formarea unei atitudini pozitive a colegilor;

-Încurajarea independenţei, creşterea autonomiei personale;

-Încurajarea eforturilor;

-Sprijin, încurajare şi apreciere pozitivă în realizarea sarcinilor şcolare, fără a crea dependenţă;

-Folosirea frecventă a sistemului de recompense, laude, încurajări, întărirea pozitivă, astfel încât să fie încurajat şi evidenţiat cel mai mic progres;

-Crearea unui climat afectiv, confortabil;

-Centrarea învăţării pe activitatea practică;

-Sarcini împărţite în etape mai mici, realizabile;

-Folosirea învăţării afective;

-Adaptarea metodelor şi mijloacelor de învăţare, evaluare.

Abordarea incluzivă susţine că şcolile au responsabilitatea de a-i ajuta pe elevi să depăşească barierele din calea învăţării şi că cei mai buni profesori sunt aceia care au abilităţile necesare pentru a-i ajuta pe elevi să reuşească acest lucru. Pentru aceasta şcoala trebuie să dispună de strategii funcţionale pentru a aborda măsuri practice care să faciliteze îndepărtarea barierelor cu care se confruntă elevii în calea participării lor la educaţie. Putem stabili de asemenea relaţii de colaborare cu autorităţile locale, părinţii şi reprezentanţii comunităţii.

Bibliografie:

1. Manea, A. D. Educația incluzivă. Teorie și aplicații, Editura Școala Ardeleană, anul 2020
2. Blandul, C. V. Psihopedagogia elevilor cu dificultăți de învățare școlară, Editura Didactica si Pedagogica, anul 2024
3. Mag, A.G. Intervenții educaționale în școala incluzivă românească. Ghid de bune practici Volum colectiv. Editia 1, Editura: Pro Universitaria, anul 2023

DREPTUL LA EDUCAȚIE

Prof. Grigoroiu-Gorun Magdalena
Școala Gimnazială, sat Măgura, com. Mihăești, jud. Vâlcea

Dreptul copiilor la educație este esențial pentru buna dezvoltare și funcționare a societății, deoarece educația din familie și educația din cadrul instituțiilor școlare sunt factorii care determină formarea personală și profesională a copiilor și pregătirea lor pentru viața de adult.

Copiii au dreptul la o educaţie de calitate, care are rolul de a le asigura egalitatea de şanse dar şi dezvoltarea personalităţii lor. Copiii au dreptul la învăţământul primar obligatoriu şi gratuit. De asemenea, ei au dreptul la asigurarea accesului la liceu şi la facultate, la servicii de informare şi orientare şcolară şi profesională (Art.28, 29 din CDC). Aceeași *Convenţie cu privire la drepturile copiilor* arată faptul că cei mici trebuie protejaţi împotriva oricăror forme de exploatare, împotriva abuzului, a violenţei, abandonului şi a altor tratamente dăunătoare. (Art.19, 34, 36, 37, 39 din CDC).
Pentru o educație de calitate, este nevoie ca intituțiile statului și familia să le ofere toate condițiile și cadrele necesare dezvoltării copiilor. Declarația Drepturilor Copilului și principiul „*egalizării șanselor*“ demonstrează necesitatea tuturor grupurilor de beneficiari ai serviciilor educaționale din sistemul public și din sistemele alternative de educație existente dintr-o comunitate, de a avea șanse egale la educație (DDC).

În 1994, la Salamanca, în Declarația Conferinței UNESCO se spune că: *„Școlile obișnuite cu o orientare incluzivă reprezintă mijlocul cel mai eficient de combatere a atitudinilor de discriminare, care creează comunități primitoare, construiesc o societate incluzivă şi oferă forme de educație pentru toți; mai mult ele asigură o educație eficientă pentru majoritatea copiilor și îmbunătățesc eficiența și rentabilitatea întregului sistem de învățământ.''* (DCU). Educația incluzivă are ca scop înlăturarea tuturor barierelor în învățare dar și asigurarea participării tuturor celor aflați în situații de risc sau vulnerabili la excludere și marginalizare (UNESCO, 2000).

Riscul educațional reprezintă un pericol în ceea ce privește neșcolarizarea copiilor sau întreruperea școlarizării acestora. O situație de risc educațional, care este o problemă la nivel global, o reprezintă diferite categorii de copii: copiii instituționalizați, copiii din medii defavorizate, copiii străzii, copiii abuzați etc. În țara noastră, în domeniul educației, legislația susține faptul că toți copiii au dreptul la educație și, dacă este cazul, există posibilitatea ca aceștia să frecventeze o școală obișnuită sau o școală specială în funcție de posibilitățile lor fizice sau intelectuale. Există totuși copii pentru care educația constituie o problemă fie temporară, fie permanentă, fiind mai multe categorii de copii cum ar fi cei care suferă de boli cronice și necesită internări în spitale pe perioade lungi, copii bolnavi, copii străzii, copii populațiilor care migrează dintr-o localitate în alta, copii care au deficiențe severe multiple sau asociate, copiii care au depășit cu trei ani vârsta școlarității.

Educaţia este factorul decisiv care acţionează asupra dezvoltării copilului. Acest proces continuu nu se referă doar la educaţia intelectuală (informativă şi formativă) care se realizează în instituţii de învăţământ. Este vorba despre toate influenţele care modelează copilul, ajutând la crearea

unei personalităţi cât mai armonios structurate. Educaţia trebuie să asigure adaptarea optimă a copilului la cerinţele societăţii, bazându-se pe potenţialul individual. Comisia Europeană, atestă același lucru, și anume acela că cei mici consideră că primul drept care ar trebui să le fie respectat, este dreptul la educație (http://ec.europa.eu).

În România, dreptul care le este încălcat copiilor, cel mai adesea, este dreptul la educație, potrivit unor informații ale specialiștilor în domeniu. În anul 2014, țara noastră avea un procent de 17,5 % din populația școlară, aflată în abandon școlar. Potrivit specialiștilor, una dintre cauzele îngrădirii dreptului copiilor la educație o reprezintă atitudinea părinților, care nu-i încurajează suficient pe copii să meargă la școală. Astfel de situații se întâlnesc cel mai adesea în mediul rural, unde unii copii sunt privați de drepturi precum dreptul la educație și dreptul la sănătate, din cauza lipsei de interes al părinților sau a convingerilor religioase ale acestora, care susțin faptul că părinții au control total asupra deciziilor copiilor. http://adevarul.ro/news/societate/copiilor-romaniali-incalca-dreptul-educatie-si-viata-independenta-1_546e28290d133766a814b54a/index.html

Bibliografie:

1. Convenția cu privire la drepturile copiilor, *Salvați copiii*, disponibil online la adresa: http://salvaticopiii.ro/upload/p000600010000_Conventie_ONU_drepturile_copilului_2010.pdf

2. Declarația drepturilor copiilor, disponibil online la adresa: http://salvaticopiii.ro/upload/p000600010000_Declaratia%20drepturilor%20copilului%201959.pdf

3. Declaraţia de la Salamanca, disponibil online la adresa: https://www.reninco.ro/images/Declaratia%20de%20la%20Salamanca.pdf

IDEI DE INTEGRARE A METODELOR NON-FORMALE ÎN ACTIVITĂȚILE DIDACTICE

Prof. Mărgăritescu Camelia
C. N. Gib Mihăescu, Drăgășani

- *participantă la cursul ,,Applying non-formal education in schools and adult education organizations", organizat de Asociația Pro Dezvoltare DACIA (APDD), în cadrul proiectului ,,European Training 3 2023-1-RO01-KA121-ADU 000124517", proiect cofinanțat de Uniunea Europeană prin programul Erasmus+*

-

Educaţia pe tot parcursul vieţii a devenit o prioritate a sistemelor de învăţământ la nivel global. Chiar dacă rolul educaţiei de bază, formale, rămâne esenţial, învăţarea permanentă, împreună cu educaţia nonformală, vin să personalizeze şi să dezvolte aptitudini cât mai apropiate de cerinţele pieţei de muncă şi ale societăţii actuale. Comisia Europeană a reunit iniţiativele sale de formare sub o singură umbrelă - programul de învăţare pe tot parcursul vieţii, iar acesta conţine patru subprograme: Comenius, Erasmus, Leonardo da Vinci şi Grundtvig.

Prioritatea centrală a programului de învăţare pe tot parcursul vieţii este să întărească contribuţia adusă de educaţie şi formarea profesională în atingerea obiectivului Lisabona de transformare a Uniunii Europene „în cea mai competitivă economie bazată pe cunoaştere din lume, capabilă de o creştere economică durabilă însoţită de o creştere cantitativă şi calitativă a numărului locurilor de muncă şi de o mai mare coeziune socială", potrivit Comisiei Europene.

Participarea la cursul *„ Applying non-formal education in schools and adult education organizations”,* organizat de Asociația Pro Dezvoltare DACIA (APDD), în cadrul proiectului „European Training *3 2023-1-RO01-KA121-ADU 000124517”*, proiect cofinanțat de Uniunea Europeană prin programul Erasmus+ a oferit participanților ocazia să experimenteze o serie întreagă de activități care să faciliteze învățarea și exersarea de noi competențe și abilități pedagogice. Aceste activități au inclus sesiuni de lucru de „spargere a gheții”, de teorie și practică, de energizare a grupului, exerciții despre aplicarea metodelor non-formale în școli, despre realizarea unui proiect, jocuri de rol, dezbateri sau realizarea feed-back-ului. Învățarea a fost completată de întâlniri cu personalități din domeniul educației, precum și de diferite vizite tot cu scop educativ.

În timpul cursului, participanții au descoperit metode inovatoare în educația centrată pe elev, și-au îmbunătățit competențele didactice și au înțeles mai bine cum să includă educația non-formală în activitatea la clasă. De asemenea, profesorii participanți au reușit, astfel, să-și îmbunătățească abilitățile de comunicare, colaborare, realizare de proiect, prezentare, rezolvarea problemelor, negociere, gândire creativă și critică, lucrul în echipă. La toate acestea s-au adăugat și îmbunătățirea abilităților de comunicare în limba engleză, limba oficială în timpul cursului.

Printre aspectele teoretice discutate s-a numărat și identificarea beneficiilor învățării non-formale care este centrată pe beneficiar şi pe nevoile reale de învăţare, facilitând identificarea acestora pentru o mai bună adaptare a procesului de învăţare. Aici mai putem adăuga că educația non-formală:

– este adaptată comunităţii, grupului şi/ sau individului şi presupune o învăţare în ritm propriu;

– este structurată şi organizată, are ataşate obiective clare de învăţare şi presupune un management eficient al resurselor;

– presupune un proces de învăţare, care poate fi încadrat într-un curriculum, conduce la obţinerea de rezultate într-o perioadă determinată de timp (de cele mai multe ori mai scurtă decât în cazul educaţiei formale), conţinuturile putând fi uşor înnoite sau îmbunătăţite; presupune extinderea cadrului de învăţare, diversificarea şi flexibilizarea spaţiului şi timpului de învăţare;

– se bazează pe multe metode active/ interactive şi diversificate de învăţare;

– ca şi celelalte contexte de învăţare, învăţarea în context non-formal permite acumularea de noi cunoştinţe, abilităţi, atitudini;

– susţine dezvoltarea personală a indivizilor/ grupurilor;

– reprezintă în primul rând învăţare prin noi experienţe şi permite valorificarea experienţei anterioare;

– poate să conducă la recunoaşterea competenţelor dobândite;

– presupune proces de reflecţie;

– poate produce o schimbare în bine la nivelul participantului şi comunităţii.

Educația nonformală mai poate fi caracterizată drept dinamică, flexibilă, creativă, inovativă, interactivă, neconvențională, voluntară, opțională, accesibilă, provocatoare, distractivă și lista ar mai putea continua.

În continuare vom descrie câteva activități non-formale care pot fi cu ușurință integrate și în activitățile școlare:

Strategii pentru a învăța numele participanților

-Lanțul numelor: participanții sunt așezați în cerc; fiecare participant își spune numele, adăugând numele celorlalți care s-au prezentat înaintea lui; de exemplu: primul participant își spune numele, al doilea spune numele primului și numele său, al treilea spune primele două nume și pe al său ș.a.m.d.

-Prenume/adjectiv: participanții sunt așezați în cerc; facilitatorul anunță primul tur, în timpul căruia fiecare își va spune prenumele. În al doilea tur, participanții se gândesc la un adjectiv care i-ar descrie. Adjectivul trebuie să înceapă cu aceeași literă ca și prenumele lor, de exemplu: „Eu sunt Camelia și sunt comunicativă.”. Ca alternativă, participanții se pot prezenta spunându-și numele și prenumele, iar apoi două calități care-i caracterizează.

Strategii de formare a grupelor

-Bomboane de culori/arome diferite: facilitatorul oferă participanților bomboane de culori sau arome diferite. Grupele vor fi formate în funcție de aromă (lămâie, cireșe, portocale etc.) sau culoarea bomboanei alese.

-Ziua de naștere sau semnul zodiacal – există posibilitatea ca grupele să nu fie echilibrate numeric.

Exerciții de spargere a gheții

Îmi place de mine atunci când...

Fiecare membru al grupului va spune ce îi place cel mai mult la propria persoană. Este foarte important ca propoziţia de început să fie: „îmi place cel mai mult de mine atunci când...”, practic participanţii, vor completa această afirmaţie cu ceea ce li se potriveşte. Este recomandat ca facilitatorul să ofere un exemplu.

Materiale necesare: Nu sunt necesare materiale

Timp necesar: Aproximativ cinci minute.

Desenul de prezentare: participanții vor realiza un desen care să-i reprezinte; alternativă: desenul ar putea să reprezinte starea lor din momentul acela. Materiale: foi de flipchart, markere, creioane colorate. Timp necesar: 5 minute

Logo-ul grupei: activitatea se desfășoară pe grupe; fiecare grupă va realiza un poster care să conțină elemente sugestive pentru toți membrii grupei. Materiale: foi de flipchart, markere/carioci/creioane colorate. Timp de lucru: 10 minute.

IMPACTUL TEHNOLOGIEI DIGITALE ÎN EDUCAȚIA TIMPURIE – ADAPTAREA METODELOR PENTRU O GENERAȚIE CONECTATĂ

Prof. învățământ preşcolar Panait Mihaela Elena

IMPACTUL NOILOR TEHNOLOGII ÎN PROCESUL EDUCAȚIONAL - ADAPTAREA METODELOR DE PREDARE LA ERA DIGITALĂ

În ultimii ani, tehnologia a devenit un instrument esențial în procesul educațional, facilitând învățarea și oferind copiilor o experiență interactivă și atractivă. Pentru copiii cu vârsta de 3-6 ani, utilizarea tehnologiei trebuie să fie adaptată la nevoile lor specifice, combinând jocul cu învățarea activă. Tabletele educaționale, aplicațiile interactive și resursele digitale au demonstrat că pot îmbunătăți capacitatea de concentrare, memoria și motivația copiilor pentru învățare.

Exemple de jocuri educaționale și învățare activă:

1. **Aplicații de învățare a literelor și numerelor**
   Aplicațiile precum Alfabetul Fără Sfârșit sau Prânzul Micului Preșcolar sunt jocuri interactive care ajută copiii mici să învețe literele și numerele într-un mod jucăuș. Aceste aplicații folosesc animații colorate și sunete amuzante pentru a capta atenția copiilor, încurajându-i să recunoască literele sau numerele prin atingerea ecranului, ceea ce îi face să învețe activ și să se distreze în același timp.
2. **Jocuri de stimulare a abilităților motorii**
   Aplicațiile care implică mișcare, cum ar fi GoNoodle („Mișcă-te!” sau „Începe să te miști!”), stimulează copiii să participe activ în timpul învățării. Prin activități fizice și jocuri

interactive care includ dansuri sau mișcări coregrafiate, copiii pot să învețe concepte precum coordonarea, echilibrul sau ritmul, combinând învățarea cu jocul activ.

3. **Jocuri educaționale pentru dezvoltarea vocabularului**
   Toca Boca este un exemplu de aplicație care permite copiilor să exploreze diferite scenarii interactive, precum crearea propriilor povești sau simularea unor activități cotidiene. Această metodă încurajează dezvoltarea vocabularului prin joc, în timp ce copiii pot învăța noi cuvinte și pot îmbunătăți abilitățile de comunicare.

În plus, noile tehnologii joacă un rol crucial în dezvoltarea logopedică a copiilor cu dificultăți de vorbire. Aplicațiile specializate, exercițiile interactive de pronunție și materialele audiovizuale pot contribui semnificativ la corectarea deficiențelor de vorbire și la dezvoltarea comunicării verbale. De exemplu, aplicațiile precum Speech Blubs (*Bluburi de vorbire)* sau Articulation Station (Stația de Articulație) oferă exerciții de pronunție în format interactiv, unde copiii sunt ghidați să repete cuvinte și sunete într-un mod plăcut, cu feedback instantaneu și recompense pentru progrese. Aceste aplicații sunt o formă de învățare activă care implică direct copiii în procesul de corectare a vorbirii, combinând tehnologia cu nevoia de intervenție logopedică.

Prin integrarea acestor instrumente în rutina zilnică, copiii beneficiază de un proces de învățare adaptat nevoilor lor individuale, iar tehnologia devine un aliat valoros în sprijinul dezvoltării lor cognitive, emoționale și sociale.

IMPORTANȚA COLABORĂRII ÎNTRE FAMILIE ȘI ȘCOALĂ – ROLUL PĂRINȚILOR ÎN SPRIJINIREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL

Un aspect esențial al succesului educațional este colaborarea strânsă dintre familie și instituțiile de învățământ. Părinții joacă un rol esențial în sprijinirea procesului educațional, oferind un mediu favorabil învățării și participând activ la activitățile școlare. Comunicarea eficientă între educatori și părinți contribuie la identificarea timpurie a dificultăților de învățare și la găsirea celor mai bune soluții pentru a sprijini dezvoltarea copilului.

De asemenea, utilizarea responsabilă a tehnologiei acasă poate completa eforturile educaționale ale grădiniței. Părinții pot încuraja învățarea digitală prin selectarea de conținut educativ adecvat, stabilirea unui echilibru între timpul petrecut pe ecrane și activitățile fizice și implicarea activă în utilizarea tehnologiei împreună cu copiii lor.

CONCLUZII ȘI PERSPECTIVE PENTRU VIITOR

Tehnologia are un impact profund asupra educației timpurii, oferind oportunități inovatoare pentru învățare și dezvoltare. Adaptarea metodelor de predare la era digitală este esențială pentru a răspunde nevoilor actuale ale copiilor, în special ale celor cu dificultăți logopedice. Totodată, succesul educațional depinde de colaborarea eficientă între familie și instituțiile de învățământ, iar implicarea părinților în acest proces este crucială.

Prin integrarea tehnologiei într-un mod echilibrat și colaborativ, putem asigura un viitor educațional solid pentru copii, bazat pe inovație, comunicare și sprijin constant din partea comunității educaționale.

PERSPECTIVE PENTRU VIITOR

Într-o lume aflată în continuă schimbare, educația trebuie să rămână un domeniu dinamic, capabil să se adapteze și să ofere răspunsuri eficiente provocărilor actuale. Simpozionul „Dialoguri despre Educație” rămâne un eveniment de referință în acest sens, contribuind la dezvoltarea unei educații de calitate și la formarea unor generații pregătite pentru viitor.

Prin astfel de inițiative, comunitatea educațională demonstrează că învățarea nu are limite și că împărtășirea cunoștințelor este cheia progresului. Felicitări organizatorilor și tuturor participanților pentru contribuția lor la modelarea viitorului educației în România!

Bibliografie:

1. Gardner, H. (2011). *Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences*. Basic Books. (p. 45-47)
2. Vygotsky, L. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Harvard University Press. (p. 102-105)
3. Piaget, J. (1952). *The Origins of Intelligence in Children*. W. W. Norton & Company. (p. 88-90)
4. Papert, S. (1993). *The Children's Machine: Rethinking School in the Age of the Computer*. Basic Books. (p. 12-15)
5. Gee, J. P. (2003). *What Video Games Have to Teach Us About Learning and Literacy*. Palgrave Macmillan. (p. 55-58)
6. Bruner, J. (1996). *The Culture of Education*. Harvard University Press. (p. 73-75)
7. OECD (2020). *Education at a Glance 2020: OECD Indicators*. OECD Publishing. (p. 120-122)

IMPORTANȚA EDUCAȚIEI ÎN FAMILIE

Prof. Tudosoiu Daniel
Colegiul Național ,,Alexandru Lahovari", Rm. Vâlcea
Prof. Tudosoiu Mihaela
Școala Gimnazială ,,Anton Pann", Rm. Vâlcea

Educația are drept scop să dea sufletului și corpului întreaga frumusețe și perfecțiune de care sunt susceptibile. (Platon).

Expresia *cei șapte ani de acasă* este folosită în ultimul rând în sens negativ. Deci, contează sau nu educația primită de copil de către familie? Fiecare copil este unic, motiv pentru care, educația unui copil va avea la bază un echilibru între regulile stabilite de părinți și personalitatea celui mic. Familia va impune reguli realiste și va explica ce consecințe vor apărea atunci când nu sunt respectate. Este prima școală a copilului, părinții fiind profesorii care conturează personalitatea copilului, care contribuie la dezvoltarea din punct de vedere fizic, intelectual, emoțional, moral.

Într-un mediu bun educativ, copilul învață să se cunoască, învață cum să simtă față de ceea ce se întâmplă și cum reacționează ceilalți la sentimentele lui. Există studii care demonstrează că felul în care se comportă părinții, fie că este vorba de disciplină aspră sau de reacții empatice, are consecințe profunde și de durată pentru viața emoțională a copilului. În mijlocul familiei copilul își construiește scara de valori și îți formează cele mai importante deprinderi de comportament: respect, cinste, ordine.

Familia stabilește regimul de viață al copilului care sa-i asigure o dezvoltare optimă. Din punct de vedere motric și al coordonării mișcărilor, familia va urmări dezvoltarea acestor capacități cu rol în procesele de învățare, adaptare. Din punct de vedere intelectual, familia are un rol important, motiv pentru care va urmări dezvoltarea acestor procese și anume să-i îndrume spre cărțile și informațiile potrivite, să-i învețe să caute soluții, să încurajeze creativitatea.

Pentru dezvoltarea inteligenței emoționale, familia constituie, de asemenea, prima școală. În viziunea lui Daniel Goleman, autorul cărții „Inteligența emoțională", cele mai inadecvate tipare emoționale pe care le utilizează unii părinți și chiar unii dascăli sunt: ignorarea sentimentelor, indulgența exagerată, manifestarea disprețului. Părinții ar trebui să le spună copiilor ce e bine și ce e

rău, ce e drept și ce e nedrept în comportamente și ar trebui să constituie modele de urmat. Unui copil fără educație morală-caracterială corectă îi va fi foarte greu să ajungă să discerne, să se adapteze la diverse situații de viață.

Familia este un factor important și de răspundere al educației. Părinții o conduc și răspund de ea în fața societății, a fericirii lor și a vieții copiilor. (A.S. Makarenko)

Este esențial în zilele noastre să se dezvolte un nou concept care să întărească schimbarea în relaţiile şcoală-familie. Acest concept este parteneriatul educaţional.

Parteneriatul educaţional este forma de comunicare, cooperare şi colaborare în sprijinul copilului la nivelul procesului educaţional. Acesta presupune așadar o unitate de cerinţe, opţiuni, decizii şi acţiuni educative între factorii educaţionali.

Parteneriatul educaţional se realizează între:

- instituţiile educaţiei: familie, școală și comunitate;
- agenţii educaţionali: copil/elev, părinţi, profesori, specialişti în rezolvarea unor probleme educaţionale (psiholog, consilier etc.);
- membri ai comunităţii cu influenţă asupra creşterii, educării şi dezvoltării copilului/elevului (medici, factori de decizie, reprezentanţi ai bisericii, ai poliţiei).

Părinții, copiii/elevii şi comunităţile se influențează puternic unii pe alţii. Mediul în care trăiesc părinţii poate sprijini sau dimpotrivă devia vieţile lor, poate forma multe dintre valorile lor.

De asemenea, părinţii pot influenţa comunitatea şi pot contribui la dezvoltarea valorilor comunităţii. Activitatea educativă care se realizează în şcoală nu poate fi separată, izolată de alte influenţe educative ce se exercită asupra copilului.

Educaţia este cea care desăvârşeşte fiinţa umană, acea educaţie pe care copilul o primeşte în familie, în şcoală şi de la comunitate. Implicarea părinţilor joacă un rol important în cadrul intervenţiei şcolare. Acţiunile care implică părinţii produc o schimbare în ambientul familiei şi cresc aspiraţiile, atât ale părinţilor pentru copiii lor, cât şi ale copiilor înşişi.

Ca prim factor educativ, familia oferă copilului aproximativ 90% din cunoştinţele uzuale (despre plante, animale, ocupaţiile oamenilor, obiecte casnice).

Familia este cea care ar trebui să dezvolte spiritul de observaţie, memoria şi gândirea copiilor. Copilul va obţine rezultatele şcolare în funcţie de modul în care părinţii se implică în procesul de învăţare, asigurându-i copilului cele necesare studiului.

Tot în familie se formează cele mai importante deprinderi de comportament: respectul, politeţea, cinstea, sinceritatea, decenţa în vorbire şi atitudine, adică ,,cei şapte ani de acasă''. Uneori părinţii uită că trebuie să facă front comun cu profesorii, deoarece şi unii şi alţii nu doresc decât dezvoltarea armonioasă a elevului, educarea şi îmbogăţirea cunoştinţelor acestuia. Se întâmplă totuşi ca ceea ce consideră părinţii a fi o măsură corectă pentru copilul lor într-o anumită situaţie, să nu fie tocmai ceea ce are nevoie copilul în acel moment. De aici apar conflictele, rupturile dintre membrii familiei, renunţarea la intervenţii din partea părinţilor care sunt depăşiţi de situaţie. Între familie şi şcoală trebuie să existe o permanentă colaborare care se poate realiza prin vizite reciproce, şedinţe şi consultații cu părinţii.

Un parteneriat familie – şcoală este relaţia cea mai profitabilă pentru toți cei ce participă la acest demers. Parteneriatul va fi eficient dacă fiecare parte va reţine că acelaşi subiect este copilul şi şcolarul. Cadrele didactice află cum este fiecare copil, în ce mod ajunge mai repede la succes, ce îl interesează şi-l pasionează, iar părinţii vor cunoaşte în ce momente să-l susţină pe şcolar, în ce fel să-l motiveze şi să-l ajute.

Școala este instituţia socială în care se realizează educaţia organizată a tinerei generaţii. Ea este factorul decisiv şi pentru formarea unui om apt să contribuie la dezvoltarea societaţii, să ia parte activă la viaţă, să fie pregătit pentru muncă.

Procesul de învăţământ este cel care conferă şcolii rolul decisiv în formarea omului. Menirea şcolii nu este numai de a înzestra elevii cu un bagaj de cunoştinţe cât mai mare, ci şi de a stimula calitatea de om. Parteneriatul educaţional se aplică la nivelul tuturor acestor relaţii. Colaborarea

dintre şcoală şi familie presupune o comunicare efectivă şi eficientă, o unitate de cerinţe şi o unitate de acţiune când este vorba de interesul copilului.

Implicarea părinţilor în problemele şcolii presupune construirea unor relaţii pozitive între familie şi şcoală.

Dacă ne referim la optimizarea comunicării între profesori şi părinţi, se iau în calcul:

- calitatea celor doi poli ai colaborării (profesori şi părinţi);
- percepţiile fiecăruia;
- atitudinile care îi caracterizează;
- caracteristicile instituţiei şcolare;
- caracteristicile familiei;
- modul de comunicare.

Implicarea părinţilor în rezolvarea problemelor şcolare şi în sprijinirea procesului instructiv-educativ are o serie de motivaţii, dintre care enumerăm două:

- părinţii îşi cunosc copiii şi doresc să îi descopere ca elevi,
- părinţii au nevoie de informaţii referitoare la îndeplinirea rolului de elev de către copilul lor.

Formele de colaborare a părinţilor cu şcoala pot fi:

- prezenţa la şedinţe şi consultaţii;
- asistarea elevilor în efectuarea temelor ;
- participarea la activităţi cultural- artistice şi sportive ;
- organizarea unor expoziţii, serbări, excursii;
- organizarea unui colţ verde în şcoală ;
- atragerea unor fonduri pentru şcoală ;
- susţinerea bibliotecii prin donaţii de cărţi.

O comunicare optimă învăţător/ diriginte/ familie are rolul de a acţiona în mod pozitiv asupra copilului/elevului şi de a stopa comportamentele lui negative. De multe ori apar dificultăţi de comunicare şi de dezvoltare a relaţiei şcoală-familie. De aceea trebuie cunoscuţi factorii care favorizează dar mai ales blochează o comunicare eficientă. Lipsa de comunicare din partea uneia dintre părți afectează evoluţia elevului, rezultatele lui şcolare şi natura comportamentului.

Factori care favorizează comunicarea familie-școală:

- transmiterea informaţiilor de către învăţător/ diriginte într-o formă accesibilă părinţilor ;
- evitarea analizării critice sau blamării părintelui;
- mediul ambiant de discuţie să fie plăcut;
- capacitatea învăţătorului de a mobiliza părinţii să comunice şi să le asculte problemele;
- evitarea subiectelor care privesc elevii problemă, se fac discuţii individuale cu aceştia;
- rezolvarea problemelor copiilor, implicarea în găsirea unor soluţii;
- sprijinirea, încurajarea părinţilor pentru a schimba atitudinea negativă a elevului.

Există două teorii importante privind relaţia şcoală-familie: teoria profesionalismului şi teoria schimbului.

Teoria profesionalismului consideră ca un element esenţial serviciul făcut altora, fără a se gândi la avantaje personale, având drept *criterii competenţa şi un cod de etică profesională.*

Teoria schimbului consideră acţiunea umană în funcţie de un *câştig personal, un salariu asigurat, o competiţie restrânsă.* Cooperarea cu familia poate fi un test profesional şi poate fi considerată ca făcând parte din datoria profesională a profesorului deoarece: părinţii sunt parteneri ai şcolii, eficacitatea învăţământului poate fi ameliorată prin cooperarea între şcoală şi familie, părinţii sunt responsabili legali de educaţia copiilor. Atât părinţii, cât şi cadrele didactice beneficiază de avantajele unei astfel de colaborări.

Influenţele pe care familia le exercită asupra copilului sunt directe sau indirecte, determinând în mare măsură dezvoltarea personalităţii acestuia. Modelul moral-civic propus de şcoală

(comportament civilizat, demn, tolerant, bazat pe cinste, corectitudine) găseşte un răspuns pozitiv în familiile unde aceste valori sunt puse la loc de cinste.

Părinţii trebuie să vadă în şcoală un prieten, un colaborator, un om adevărat care-i poate ajuta prin atitudinea nepărtinitoare afișată.

Aşadar, este o sarcină esențială a şcolii să identifice situaţiile-problemă din familiile copiilor, să dirijeze pe cât posibil strategiile educative în favoare elevului şi să conştientizeze că relaţia de colaborare şcoală-familie este determinantă în educarea copiilor.

Una dintre cele mai importante preocupări ale familiei şi un punct comun cu şcoala este orientarea şcolară şi profesională a copilului/elevului.

Bibliografie:

1. Bunescu, Gh., Alecu, G., Badea D, 1997, *Educaţia părinţilor. Strategii şi programe,* Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti;
2. Lascuş, V., 1981, *Părinţi şi profesiunea copiilor*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti;
3. Macavei, E., 1997, *Pedagogie, Editura Didactică și Pedagogică*, București.
4. Petre, A., Roman, I., Giurgiuman, T., 2002, *Despre educaţie*, Editura Academic Pres, ClujNapoca;
5. Stoica, M., 2002, *Pedagogie şi psihologie*, Editura Gheorghe Alexandru, Craiova.

ÎMPREUNĂ REUŞIM: ŞCOALĂ, FAMILIE, COMUNITATE

Bratu Alexandra Marieta
Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Vâlcea

Relaţia şcoală-familie-comunitate în educaţia copilului a căpătat noi valenţe, odată cu apariţia noţiunii de asigurare a calităţii în învăţământ. Ridicarea calităţii în educaţie este un obiectiv major al eforturilor de eficientizare a legăturilor obligatorii dintre şcoală, comunitatea locală şi familiile elevilor, aceştia fiind beneficiarii direcţi ai efortului făcut de şcoală în acest sens.

O problemă stringentă pentru România o reprezintă responsabilitatea locală pentru calitatea educaţiei şi succesul şcolar, care reclamă căi diferite de stabilire a relaţiilor de colaborare între şcoli, familii şi comunităţi. Avem în vedere că şcolile de toate gradele sunt organizaţii responsabile pentru educaţia formală a copiilor şi adolescenţilor. Şcolile care duc la bun sfârşit mult mai eficient această responsabilitate se consideră pe ele însele şi elevii lor ca parte a sistemului social ce include familiile şi comunităţile. Cercetările desfăşurate în Statele Unite şi în unele ţări din Europa arată că atunci când şcolile, familiile şi comunităţile lucrează împreună ca parteneri, beneficiari sunt elevii.

Motivul principal pentru crearea unor astfel de parteneriate este dorinţa de a ajuta elevii să aibă succes la şcoală şi mai târziu, în viaţă. Atunci când părinţii, elevii şi ceilalţi membrii ai comunităţii se consideră unii pe alţii parteneri în educaţie, se creează în jurul elevilor o comunitate de suport care începe să funcţioneze. Parteneriatele trebuie văzute ca o componentă esenţială în organizarea şcolii şi a clasei de elevi. Ele nu mai sunt de mult considerate doar o simplă activitate cu caracter opţional sau o problemă de natura relaţiilor publice. În ţările dezvoltate, cu deosebire pe continentul nord - american, parteneriatele şcoală - familie - comunitate sunt esenţiale în procesul de educaţie a elevilor şi în succesul lor la şcoală.

Alături de şcoală care asigură maxima comunicare între generaţii, familia şi comunitatea au o deosebită valoare în formarea personalităţii copilului. Fiecare om vine pe lume cu o anumită zestre nativă, apoi graţie climatului afectiv din familie, copilul cunoaşte lumea din jur printr-un permanent

dialog cu cei mari, învaţă şi poate să iubească, comunică, se ghidează după anumite modele, imită diferite acţiuni până îşi formează propriile valori, propriile principii despre lume, despre viaţă.

În relaţia şcoală - familie - comunitate trebuie să existe relaţii de respect, de acceptare reciprocă, de simpatie şi admiraţie, nu de suspiciune, nedumerire sau iritare şi provocare. Relaţiile dintre şcoală, elevi, familiile acestora şi comunitate trebuie să fie bazate pe contact şi colaborare, pe transmitere de informaţii şi prezentare a unor stări de lucruri, de influenţe pozitive asupra comportamentelor elevilor, pe trăiri afective şi emoţionale reciproce în diferite forme de manifestare.

Pentru atingerea unui nivel de calitate ridicat în eficientizarea relaţiei şcoală - elev - familie - comunitate, este necesar de abordat un stil empatic de comunicare între părţi ce trebuie transpus în psihologia mentală a elevului astfel încât să se producă o apropiere între părţi, păstrând însă o neutralitate necesară şi un echilibru constant şi permisiv.

Au existat întotdeauna educatori excelenţi şi părinţi iubitori, care nu şi-au pus probabil atâtea probleme şi totuşi au reuşit foarte bine; dar poate că acest lucru era mai uşor într-o lume foarte statornică, în care tradiţia avea ultimul cuvânt. Modificarea pe care au suferit-o, în curs de o generaţie sau două, relaţiile dintre părinţi şi copii, dintre adulţi şi tineri, apare mai vădită în consideraţia pentru copil ce "are semnificaţia de recunoaştere intimă şi profundă a valorii persoanei copilului şi de încredere în potenţialul lui de dezvoltare" (Osterrieth, P., 1973, p.70).

În cadrul abordărilor contemporane ale fenomenului educaţional se impune tot mai mult implicarea cadrelor didactice în relaţii de cooperare cu părinţii copiilor şi cu alţi factori sociali interesaţi de educaţie. Rolul cadrelor didactice nu se reduce doar la educaţia la catedră sau în clasă, ci presupune o astfel activitate în fiecare relaţie cu elevii şi familiile acestora, desfăşurând o muncă de dezvoltare, de conducere şi de îndrumare. O relaţie eficientă cadru didactic – părinte presupune, printre altele, o ascultare activă, implicarea familiei în acţiunile extraşcolare ale copilului, cultivarea şi practicarea toleranţei faţă de un punct de vedere diferit.

Cooperarea activă a şcolii şi a învăţătorilor cu ceilalţi factori educaţionali – familia, comunitatea locală, mass-media, biserica, organizaţii nonguvernamentale – trebuie să conducă la realizarea unor parteneriate viabile, de natură să permită o abordare pozitivă a problemelor diverse ale tinerilor elevi. Şcoala trebuie să găsească formele optime prin care cei implicaţi în acest proces de educare să poată gestiona resursele umane, să aibă cunoştinţe de psihologie şi pedagogie, să se poată adapta rapid la managementul schimbărilor din societatea actuală. Totuşi, rolul important, cel puţin acum, îl are şcoala, cadrele didactice, învăţătorul care, prin activităţile elaborate, pot dezvolta la elevi norme şi conduite sociomorale, pot dezvolta abilităţi şi conduite morale şi civice, în contextul european actual.

În acest sens, şcoala poate participa şi interacţiona dezinteresată cu familiile elevilor, poate iniţia activităţi utile în şcoală sau în afara acesteia, sprijină actorii implicaţi pentru a se cunoaşte pe sine şi pentru a înţelege normele moral - civice, poate îmbunătăţi calitatea vieţii şi performanţele elevilor, poate forma abilităţi de gândire independentă şi critică etc. Familia reprezintă elementul cheie în socializarea copilului cu ceilalţi copii din clasă fiind consultată cu privire la activităţile educative (extracurriculare) şi cu privire la activităţile opţionale pe care doresc să le desfăşoare copiii.

Lecţiile cu accentuat caracter practic, care obligă la observaţie, la intervenţie personală, dar şi la cooperare plac şi descătuşează energiile mintale şi sufleteşti. Limbile se dezleagă cu uşurinţă şi bucuriile reuşitelor vor fi evidente.

Prin prezentarea unor modele comportamentale, pe cât posibil într-o comunitate, veţi observa îmbunătăţirea rezultatelor şcolare şi o însuşire mai bună a valorilor morale. Una este să le vorbeşti despre cele mai importante funcţii în comunitate (primar, preot, poliţist etc.) şi alta este să vorbească ei însuşi cu oamenii care reprezintă aceste funcţii.

Degeaba povestiţi despre obiceiuri şi tradiţii elevilor dumneavoastră dacă nu luaţi parte împreună cu ei şi oamenii din comunitatea locală la şezători, clăci, la slujbele de la biserică. Veţi vedea ce mult se mândresc şi nu vor mai conteni povestind despre ce-au realizat.

Îi învăţăm pe copii să nu fure, să nu lovească, să nu mintă, dar nu i-am dus niciodată la o secţie de poliţie să concretizeze consecinţele actelor negative. Le-am spus cum să-şi păstreze sănătatea, dar nu le-am arătat un spital şi ce dureros este să fi bolnav. O să constataţi nu numai respectarea regulilor de igienă pentru a nu se îmbolnăvi, dar şi dorinţa de a deveni omul care salvează vieţi – doctorul.

Pentru consolidarea unui set de valori stabil şi coerent care sprijină şcoala în formarea la copii a conduitei favorabile, a unui stil de viaţă sănătos mintal, emoţional, fizic şi socio - moral am urmărit implicarea familiei şi a comunităţii printr-un parteneriat. Activităţile desfăşurate au avut tocmai rolul apropierii de aceste instituţii, a comunicării directe şi a unui schimb de impresii şi păreri. Elevii au participat cu interes şi chiar s-au pus în situaţii de viaţă adevărate fiind primar, poliţist, preot, doctor, etc.

Sensibilizarea reprezentanţilor comunităţilor locale cu privire la problemele şcolii a reprezentat o dimensiune deosebit de necesară pentru realizarea obiectivelor parteneriatului; şi aceasta deoarece orice abordare abruptă, resimţită ca o ingerinţă autoritară în problemele comunităţii este şi va fi sortită eşecului; în plus orice acţiune de dezvoltare nu este eficientă dacă nu este înţeleasă şi preluată ulterior de comunitate.

Concluziile întâlnirilor, aprecierile făcute de participanţi în timpul evaluării finale a activităţilor, ecourile parteneriatului au dovedit că acţiunile de sensibilizare comunitară desfăşurate au reprezentat un important cadru organizat de dialog şi comunicare, aşteptat de mult şi resimţit ca necesar de toţi participanţii. S-a constatat o dorinţă de colaborare, conştientizându-se importanţa şcolii pentru comunitate şi necesitatea sprijinirii şcolii de către aceasta.

Exemple de prezentare a modelelor comportamentale sunt multe, dar tu ca dascăl, modelator de suflete trebuie să doreşti să creezi acea comuniune familie – şcoală – comunitate, în primul rând fiind sincer cu tine însuţi şi cu ceilalţi în tot ce faci şi ce grăieşti, fiind dispus să înveţi mereu, alergând alături într-o cursă pentru cunoaştere, către un ţel.

Valoarea educaţiei creşte într-o lume în care schimbările s-au accelerat simţitor, într-o societate a opţiunilor individuale şi sociale multiple, marcată de o multitudine de tranziţii, de naturi diferite. Educaţia este somată să răspundă provocărilor unei lumi a societăţilor şi indivizilor în derută, o lume în care s-au pierdut şi se pierd repere, sisteme de referinţă, iar sistemele etice se află în criză. Ea trebuie să construiască drumuri noi pentru speranţă, prin formarea unor cadre cât mai flexibile, a unor capacităţi şi comportamente capabile să facă faţă schimbării permanente şi să adapteze elevul la incertitudine şi complexitate. Şcoala este chemată să contribuie decisiv la reconstrucţia spirituală, la redefinirea unor noi sisteme de valori.

În prezent România cunoaşte o încercare de redefinire a rolului social al educaţiei, în contextul unui ”parteneriat pentru educaţie”, un dialog deschis, lucid, responsabil, între toţi factorii educaţionali (familie, Biserică, şcoală, comunitate locală). Şcoala se deschide spre mediul comunitar şi se fac propuneri de realizare a osmozei şcoală - comunitate (şcoala în comunitate şi comunitatea în şcoală), în perspectiva înţelegerii şcolii ca un centru cultural şi civic, centru complex de învăţare la îndemâna tuturor, tineri şi mai puţin tineri.

Bibliografie:

1. Agabrian Mircea, „Parteneriate familie – şcoală - comunitate”, Editura Institutul European, Iaşi, 2005;
2. Baran Pescaru Adina, „Parteneriat în educaţie: şcoală - familie - comunitate ”, Editura Aramis, Bucureşti, 2004;
3. Chiru Mihaela, „Cu părinţii la şcoală – ghid pentru profesori”, Editura Humanitas Educaţional, Bucureşti, 2003.

INCLUZIUNEA COPIILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE (CES) ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ: PROVOCĂRI ȘI SOLUȚII

Prof. Gheorghe Pavelescu Camelia
Liceul Tehnologic Băile Govora

Introducere

Incluziunea școlară a copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) reprezintă un principiu fundamental al educației moderne, având ca obiectiv asigurarea accesului egal la educație pentru toți elevii. Implementarea acestui principiu în învățământul de masă implică adaptări curriculare, suport specializat și o schimbare de mentalitate atât în rândul cadrelor didactice, cât și al comunității școlare.

Provocări ale incluziunii copiilor cu CES

1. **Lipsa resurselor** – Unele școli nu dispun de personal specializat (logopezi, psihopedagogi, profesori de sprijin) sau de materiale adaptate.
2. **Formarea cadrelor didactice** – Profesorii au nevoie de pregătire specifică pentru a implementa metode didactice incluzive.
3. **Atitudinea comunității** – Există încă prejudecăți și reticență față de integrarea copiilor cu CES în clasele obișnuite.
4. **Adaptarea curriculumului** – Programele școlare trebuie să fie flexibile și personalizate, pentru a răspunde nevoilor fiecărui elev.
5. **Colaborarea între profesori și părinți** – O bună comunicare și implicarea părinților sunt esențiale pentru succesul incluziunii.

Soluții și bune practici

1. **Crearea unui mediu educațional incluziv** – Adaptarea metodelor de predare, utilizarea tehnologiilor asistive și asigurarea suportului emoțional.
2. **Dezvoltarea profesională continuă** – Organizarea de cursuri de formare pentru cadrele didactice în domeniul educației incluzive.
3. **Programe de sprijin pentru elevi** – Servicii de consiliere, terapie ocupațională și sesiuni de recuperare.
4. **Parteneriate cu instituții specializate** – Colaborarea cu centre de resurse și asociații care sprijină copiii cu CES.
5. **Sensibilizarea comunității** – Campanii de informare și promovarea exemplelor pozitive de incluziune.

Concluzie

Incluziunea copiilor cu CES în învățământul de masă este un proces complex, care necesită implicare din partea tuturor actorilor educaționali. Printr-o abordare flexibilă, resurse adecvate și o schimbare de mentalitate, se poate asigura o educație echitabilă și de calitate pentru toți copiii.

Bibliografie:

1. Florian, L., & Black-Hawkins, K. (2011). "Exploring Inclusive Pedagogy." *Cambridge Journal of Education*, 41(2), 177-196.
2. Booth, T., & Ainscow, M. (2011). *The Index for Inclusion: Developing Learning and Participation in Schools*. Centre for Studies on Inclusive Education (CSIE).
3. UNESCO (2020). *Inclusion and Education: All Means All*. Global Education Monitoring Report.
4. Popovici, D. (2018). *Educația incluzivă și integrarea copiilor cu nevoi speciale*. Editura Polirom.
5. Ministerul Educației Naționale (2022). *Ghid pentru integrarea copiilor cu CES în învățământul de masă*.

INCLUZIUNEA COPIILOR CU CERINȚE SPECIALE (C.E.S.) ÎN ȘCOLILE DE MASĂ

Prof. înv. preșc. Udrescu Gheorghița, Popescu Carmen
Școala Gimnazială nr.13 / Structura G.P.P nr. 14, Rm.Vâlcea

Educația incluzivă reprezintă un concept cheie în asigurarea accesului egal la educație pentru toți elevii, indiferent de nevoile lor specifice și reprezintă cea mai eficientă modalitate de a oferi tuturor copiilor o șansă echitabilă de a merge la școală, de a învăța și de a-și dezvolta competențele de care au nevoie pentru a se dezvolta.

În contextul actual, educația incluzivă este o necesitate și în același timp o provocare. Incluziunea copiilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul de masă este un proces complex. Toți copiii au dreptul la educație și fiecare copil este capabil să învețe în ritm propriu. Școala și politicile școlare trebuie să se schimbe în funcție de nevoile fiecărui copil. Tipul dizabilității, atitudinea cadrelor didactice, a copiilor, implicarea familiei sunt factori care influențează educația incluzivă.

Incluziunea în școala de masă aduce beneficii multiple pentru elevii cu C.E.S., precum posibilitatea de a interacționa cu alți copii, ceea ce sprijină dezvoltarea abilităților sociale, crearea unui mediu stimulativ care promovează progresul școlar și personal, reducerea stigmatizării și creșterea stimei de sine prin apartenența la un grup. În același timp, pentru colegii lor, incluziunea școlară contribuie la dezvoltarea empatiei și a toleranței față de diferențe și creșterea abilităților de colaborare și a gândirii critice în interacțiunile cu colegii. Totodată, cadrele didactice au oportunitatea de a dezvolta competențe pedagogice și metode creative de predare adaptate nevoilor diverse ale elevilor.

Procesul de incluziune poate veni cu o serie de provocări atât pentru profesori, cât și pentru școală în general și, de aceea este important să fie identificate eventualele obstacole și să fie găsite soluții.

Copiii cu C.E.S. nu se pot adapta ritmului și cerințelor școlii de masă, ei pot participa conform abilităților și propriului nivel de dezvoltare. De aceea, școala, în general, a început să se transforme pentru a răspunde nevoilor de învățare și dezvoltare ale copilului.

Toți copiii, cu sau fără dizabilități, trebuie să învețe împreună, indiferent de mediul social sau cultural din care provin, de religie, etnie, limbă. Este foarte important să fie reduse sau chiar eliminate excluziunea și discriminarea, indiferent ce formă ar avea ele, precum și oferirea copiilor cu tipuri și niveluri diferite de handicap șanse egale să participe la educație în cadrul sistemului general de învățământ. Beneficiind de servicii de sprijin corespunzătoare în cadrul școlii unde sunt integrați, copiii cu deficiențe au posibilitatea de a ajunge la niveluri funcționale fizice, psihice și sociale care le pot schimba viața, le pot da un mai mare grad de independență și, totodată, vor învăța ce înseamnă toleranța, acceptarea, întrajutorarea și vor deveni mai buni.

Educația incluzivă este un proces permanent care presupune școlarizarea copiilor cu cerințe educative speciale, adaptarea școlii la nevoile acestora, participarea lor la activități educative formale și nonformale, care să le asigure învățarea și dezvoltarea. Incluziunea presupune identificarea și eliminarea obstacolelor care pot avea legătură cu modul de organizare a școlilor, cu modalitățile de predare și evaluare a progresului elevilor.

În acest sens, unul dintre obstacole îl constituie lipsa formării specifice a cadrelor didactice și, în acest sens, se impune organizarea de cursuri de formare continuă pentru profesori privind strategiile de predare diferențiată și tehnicile de adaptare curriculară. Aceste sesiuni pot include ateliere practice, unde cadrele didactice să exerseze adaptări reale pentru diverse situații din clasă.

Adaptarea curriculumului reprezintă un alt aspect important pe care cadrele didactice trebuie să îl aibă în vedere și presupune adaptarea tuturor aspectelor procesului de învățământ la particularitățile individuale și mai ales a celor specifice unei anumite deficiențe, tulburări sau dificultăți de învățare (conținuturi, strategii didactice, evaluare). Astfel, elevii cu C.E.S. au posibilitatea să beneficieze de un act educațional de calitate, care să asigure înțelegerea conținuturilor, progresul școlar pentru toți, egalizarea șanselor.

Adaptarea conținuturilor învățării pentru copiii cu C.E.S. se realizează atât din punct de vedere cantitativ (adaptarea volumului de cunoștințe, reducerea numărului de ore pentru anumite discipline), cât și din punct de vedere calitativ (procese cognitive implicate, ritmul și stilul de învățare al elevilor, derularea în paralel a unor programe remediale, etc).

În ceea ce privește activitățile de învățare, vor fi utilizate din programă acele conținuturi care corespund potențialului copilului sau pot fi utilizate conținuturi create de cadrul didactic. Obiectivele urmărite și comportamentele vizate vor fi adaptate în așa fel încât copilul să le poată îndeplini, cu respectarea principiului accesibilizării.

În funcție de specificul deficiențelor, este necesară și adaptarea metodelor și a mijloacelor de învățământ și, în aceste sens, vor fi vizate în special metodele activ-participative, care includ metodele de învățare prin cooperare și prin joc. Învățarea prin cooperare îl pune pe copilul cu C.E.S. în situația de a se implica activ, alături de colegii săi în realizarea unei sarcini de învățare specifice, lucru ce-l motivează să se implice în activitățile de învățare, îi crește încrederea în forțele proprii, îl ajută în sporirea abilităților sociale. În același timp, colegii își dezvoltă capacitățile empatice și toleranța față de colegi. Învățarea prin joc reprezintă o parte importantă în dezvoltarea copilului și este prima modalitate de relaționare a copilului cu lumea exterioară. Jocul îl ajută pe copil să-și dezvolte abilitățile cognitive și motorii, îl ajută să devină independent și să capete încredere în forțele proprii. Jocul didactic este modalitatea ideală de a menține atenția unui copil asupra unei sarcini de învățare fără ca acesta să dea semne de oboseală, așa cum s-ar întâmpla într-o activitate rigidă, tradițională, de transmitere de cunoștințe.

Metodele activ-participative sunt printre cele mai eficiente metode de asimilare a conceptelor și a conținuturilor de învățare. Implementarea lor este benefică la copilul cu C.E.S. deoarece, pe de o parte îl antrenează în realizarea unei sarcini concrete, dinamice, care favorizează spiritul de investigație pentru înțelegerea realității, iar pe de altă parte promovează integrarea elevului în colectivul de elevi prin dezvoltarea unor deprinderi interpersonale necesare desfășurării acestui tip de activități.

În ceea ce privește mijloacele de învățământ utilizate în activitatea cu copiii cu C.E.S., acestea trebuie să fie cât mai variate, bogate și moderne, pentru a sprijini învățarea și pentru a compensa maxim dificultățile de înțelegere a conținuturilor. Atât în cazul mijloacelor, dar și în cel al metodelor de învățământ varietatea și calitatea lor vor promova învățarea pentru tot colectivul de elevi. Un material bogat și divers, corelat corespunzător cu obiectivele instruirii și integrat corespunzător în scenariul didactic facilitează pentru toți copiii din clasă menținerea atenției, asimilarea optimă a conținuturilor și îmbunătățirea performanțelor și în același timp poate contribui la suplinirea și stimularea unor procese psihice. Și integrarea tehnologiei în activitatea la clasă aduce beneficii și pentru copiii cu C.E.S., mai ales că există posibilitatea ca acestea să fie adaptate de cadrul didactic pe obiectivele specifice de învățare ale elevului. În prezent există platforme care prezintă jocuri semistructurate, în cazul cărora cadrul didactic poate personaliza sarcina de lucru în funcție de nevoile elevului.

Procesul de evaluare presupune de asemenea schimbări în cazul în care pentru demersul didactic în cauză s-a realizat o adaptare curriculară. Astfel, se va avea în vedere ca evaluarea să fie diferențiată în funcție de comportamentele vizate, urmărind pe parcursul acesteia flexibilizarea timpului acordat, utilizarea unor metode alternative de evaluare acolo unde cele tradiționale nu reușesc să fie eficiente, reducerea numărului de itemi precum și utilizarea unor motivații puternice menite să mențină elevii cu C.E.S. atenți pe sarcina primită.

Elevii cu C.E.S. au nevoie nu numai de un curriculum adaptat, ci și de cadre didactice „adaptate”, empatice care să le fie alături, care să realizeze activități specifice de recuperare disciplinară, chiar interdisciplinară, să realizeze activități practice, care să-i pună pe elevi în situații concrete de viață, să alterneze tipurile de activități pentru a le menține trează atenția. Au nevoie de cadre didactice care să nu obosească în a folosi la clasă metode active și atractive, care să le mențină elevilor capacitatea de concentrare, să le respecte ritmul de lucru, să-i încurajeze pentru a le crește încrederea în forțele proprii.

Este deosebit de importantă atitudinea comunității față de copiii cu C.E.S., a părinților, a colegilor de clasă. Dacă învățătorul dovedește înțelegere și o atitudine pozitivă, el poate influența atât atitudinea clasei incluzive, a părinților, dar și a copilului cu C.E.S. Gradul de acceptare, ajutorarea și relaționarea din partea colegilor sunt și ele premise ale integrării.

Integrarea unui copil cu C.E.S. în învățământul de masă depinde de familia acestuia. Mulți părinți refuză să accepte că proprii lor copii ar avea probleme, iar pentru a-i determina să conștientizeze deficiențele pe care le are copilul, cadrele didactice pot apela la consilierul școlar. Astfel, colaborarea familiei cu echipa de caz este necesară și eficientă.

Succesul integrării poate fi realizat numai prin funcţionarea unor parteneriate autentice la nivelul instituţiilor guvernamentale, al asociaţiilor nonguvernamentale al elevilor, cadrelor didactice, părinţilor şi al comunităţii locale.

Consideram că nu există „reţete” pentru integrarea copiilor cu C.E.S. în învăţământul de masă. Cei care manifestă deschidere pentru integrarea acestora vor găsi şi strategiile potrivite. Fiecare copil are dreptul la educaţie şi merită să i se acorde o şansă. Învăţând împreună, copiii învaţă să trăiască împreună, să se accepte şi să se ajute la nevoie.

Bibliografie:

1. Alois Gherguț, ”Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii diferențiate și incluzive în educație”, Polirom, 2006
2. Vrasmaș Ecaterina Adina, Introducere în Educația cerințelor speciale, Universitatea din București, Editura Credis, 2004;
3. Verza Emil, Verza Florin Emil (coordonatori), „Tratat de psihopedagogie specială”, Editura Universității din București, 2011;
4. Verza Emil, Paun Emil, „Educatia integrată a copiilor cu handicap”, Unicef, 1998;
5. Verza Emil, „Psihopedagogie specială, manual pentru clasa a XIII-a, şcoli normale”, E.D.P., Bucureşti, 1994;

INCLUZIUNEA COPIILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE (CES) ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ

Proteasa Ana-Maria
Grădinița cu program prelungit Nord 2

Introducere: Incluziunea copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în învățământul de masă reprezintă un principiu fundamental al educației moderne, având drept scop asigurarea accesului egal la educație pentru toți copiii, indiferent de dificultățile sau nevoile lor specifice. Această abordare promovează integrarea socială, dezvoltarea abilităților și crearea unui mediu educațional adaptat tuturor elevilor.

Conceptul de incluziune educațională: Incluziunea educațională presupune integrarea elevilor cu CES în școlile de masă, oferindu-le suportul necesar pentru a participa activ la procesul educativ. Acest concept se bazează pe respectarea diversității și pe recunoașterea dreptului fiecărui copil la educație de calitate. Incluziunea nu înseamnă doar prezența fizică a copiilor cu CES în clasele obișnuite, ci și adaptarea curriculumului, a metodelor de predare și a mediului școlar pentru a răspunde nevoilor fiecărui elev.

Beneficiile incluziunii: Incluziunea copiilor cu CES în învățământul de masă aduce numeroase beneficii atât pentru elevii cu nevoi speciale, cât și pentru colegii lor și pentru întreaga comunitate școlară:

- **Pentru copiii cu CES:** dezvoltarea abilităților sociale, creșterea încrederii în sine și îmbunătățirea performanțelor academice prin interacțiunea cu colegii tipici.
- **Pentru ceilalți elevi:** cultivarea empatiei, toleranței și a spiritului de colaborare.
- **Pentru cadrele didactice:** dezvoltarea competențelor pedagogice prin utilizarea unor metode inovative și flexibile.
- **Pentru societate:** crearea unei comunități mai incluzive, în care toți membrii sunt acceptați și valorizați.

Provocările incluziunii: Deși incluziunea educațională are multiple avantaje, implementarea sa nu este lipsită de provocări:

A. **Lipsa resurselor:** multe școli nu dispun de materiale adaptate, personal specializat sau infrastructură adecvată.
B. **Formarea insuficientă a cadrelor didactice:** profesorii trebuie să fie pregătiți pentru a face față diversității în clasă și pentru a implementa strategii de predare diferențiate.
C. **Mentalități rigide:** prejudecățile și lipsa de informare pot duce la reticență din partea profesorilor, părinților și a colegilor de clasă.

Strategii pentru o incluziune eficientă: Pentru ca incluziunea copiilor cu CES să fie eficientă, este necesar să se adopte mai multe strategii:

- **Adaptarea curriculumului:** flexibilizarea conținuturilor și a metodelor de evaluare pentru a răspunde nevoilor fiecărui elev.
- **Utilizarea tehnologiilor asistive:** dispozitivele și software-urile educaționale pot facilita procesul de învățare.
- **Colaborarea între profesori, părinți și specialiști:** echipele multidisciplinare pot contribui la dezvoltarea unor planuri educaționale personalizate.
- **Crearea unui mediu școlar incluziv:** promovarea respectului și a acceptării diversității prin activități de sensibilizare și formare.

Concluzie: Incluziunea copiilor cu CES în învățământul de masă reprezintă o provocare, dar și o oportunitate de a construi o societate mai echitabilă și mai empatică. Prin eforturi susținute din partea autorităților, cadrelor didactice și a comunității, putem asigura fiecărui copil dreptul la o educație de calitate și la o dezvoltare armonioasă. Incluziunea nu este doar o obligație legală, ci și un angajament moral față de viitorul tuturor copiilor.

Bibliografie:

1. Ministerul Educației Naționale. (2020). *Strategia Națională pentru Educația Incluzivă*.
2. Cucoș, C. (2018). *Educația incluzivă: modele, experiențe, reflecții*. Editura Polirom.
3. Gherguț, A. (2019). *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe educaționale speciale*. Editura Polirom.
4. Jigău, M. (2017). *Educația incluzivă în România: perspective și provocări*. Editura Universitară.

INCLUZIUNEA COPIILOR CU CES ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ

Prof. înv. primar Ionescu Anamaria
Școala Gimnazială sat Măgura, Mihăești

Incluziunea copiilor cu Cerințe Educaționale Speciale (CES) în învățământul de masă reprezintă un concept esențial pentru promovarea egalității și diversității în educație. Aceasta presupune integrarea copiilor cu CES în școlile obișnuite, alături de ceilalți elevi, pentru a le oferi aceleași oportunități de învățare și dezvoltare, adaptate nevoilor lor speciale.

Beneficiile includerii copiilor cu CES în învățământul de masă:

1. **Socializare și integrare**: Copiii cu CES învață să interacționeze cu colegii lor din mediul general, dezvoltându-și abilități sociale esențiale pentru viața de zi cu zi.
2. **Promovarea empatiei**: Ceilalți copii învață să fie mai înțelegători, răbdători și empatici față de diferențele dintre oameni, ceea ce contribuie la crearea unei societăți mai incluzive.
3. **Îmbunătățirea abilităților cognitive**: Unii copii cu CES pot avea abilități speciale în anumite domenii (de exemplu, matematică, artă), iar integrarea lor într-un mediu educativ diversificat poate contribui la dezvoltarea acestor abilități.
4. **Reducerea stigmatizării**: Atunci când copiii cu CES sunt integrați într-un mediu de învățare normalizat, există o reducere a stigmatizării și excluderii lor din grupurile sociale.

Provocări în procesul de incluziune:

1. **Pregătirea și formarea cadrelor didactice**: În multe cazuri, profesorii nu sunt pregătiți suficient pentru a răspunde nevoilor specifice ale copiilor cu CES. Astfel, este esențial ca aceștia să primească formare continuă și sprijin pentru a putea adapta metodele de învățare la diversele nevoi ale elevilor.
2. **Resursele educaționale și materiale adaptate**: În școlile de masă, poate fi necesar un echipament special, materiale didactice adaptate și un spațiu adecvat pentru a sprijini învățarea elevilor cu CES.
3. **Sprijin individualizat**: Uneori, copiii cu CES pot necesita suport suplimentar, cum ar fi un asistent personal sau un psihopedagog, pentru a putea învăța în mod eficient alături de ceilalți elevi.
4. **Atitudinea și percepția colectivă**: Unele comunități școlare pot avea o atitudine negativă sau rezervată față de incluziunea copiilor cu CES, ceea ce poate duce la discriminare și excluziune. Educarea și sensibilizarea întregii comunități școlare sunt esențiale pentru a asigura succesul procesului de incluziune.

Soluții și măsuri pentru susținerea incluziunii:

1. **Curriculum flexibil și adaptabil**: Modificarea materialelor și activităților didactice pentru a răspunde nevoilor copiilor cu CES poate ajuta la integrarea lor cu succes în învățământul de masă.
2. **Colaborarea între profesori, părinți și specialiști**: Comunicarea constantă și colaborarea între profesori, părinți și psihopedagogi sunt esențiale pentru a asigura o abordare individualizată și sprijin corespunzător.
3. **Evaluarea continuă a progresului**: Este important ca progresul copiilor cu CES să fie evaluat regulat, pentru a ajusta strategiile educaționale și a asigura dezvoltarea lor optimă.

Folosind jocurile şi exerciţiile am urmărit captarea atenţiei, exersarea memoriei, buna relaţionare, exprimarea liberă a sentimentelor cu o mimică şi gestică adecvate, cunoaşterea, autocunoaşterea, corectarea ieşirilor negative şi observarea percepţiei sociale a copiilor.

Această formă de activitate dezvoltă capacităţile de comunicare şi de colaborare, spiritul de iniţiativă şi de emulaţie. Fiecărui membru al clasei i se oferă posibilitatea de a-şi expune liber părerea, câştigând astfel încrederea în sine, devenind util grupului.

Copilul cu CES îşi formează anumite deprinderi de comportament, se formează pentru viaţă. Colectivul de elevi se sudează, prind contur unele sentimente pozitive: respect, ajutorare, sacrificiu, dăruire, împlinire.

Astfel, copiii cu deficienţe, învaţă să accepte părerile colegilor, să contribuie personal la succesul grupului, să se bucure de reuşita grupei, să depăşească dificultăţile întâlnite, să-şi asume responsabilitatea, să se integreze colectivului de elevi din care face parte.

În concluzie, incluziunea copiilor cu CES în învățământul de masă este un proces complex, dar benefic pentru toți copiii implicați. Este important ca societatea, școlile și autoritățile să lucreze împreună pentru a crea un mediu educațional incluziv și susținător, care să răspundă nevoilor tuturor elevilor.

Bibliografie:

1. Gheruţ, A., Psihopedagogia persoanelor cu cerinţe speciale.Strategii de educaţie integrată, Ed.Polirom. Iaşi, 2001;
2. Verza, E., Psihopedagogie specială, manual pentru clasa a XIII-a, şcoli normale, E.D.P., Bucureşti, 1994;

INCLUZIUNEA COPIILOR CU CES ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ

Vlăsceanu Lorena Erika
C.N.I. „Matei Basarab”, Rm. Vâlcea

Incluziunea copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în învățământul de masă reprezintă un subiect de mare importanță în educația contemporană. Aceasta nu doar că promovează egalitatea de șanse, dar contribuie și la dezvoltarea unei societăți mai tolerante și mai diversificate. Școlile se găsesc într-o situație foarte provocatoare pentru a face față accesului și participării tuturor copiilor la o educație incluzivă, echitabilă și de calitate. După a doua jumătate și la sfârșitul secolului XX, incluziunea educațională a căpătat o conotație, inspirată parțial de idealurile umaniste (care au promovat mișcarea pentru drepturile omului și pentru valorizarea minorităților vulnerabile sau excluse) și parțial inspirată de progresul realizat în relația dintre cercetarea educațională, dezvoltarea neuroștiințelor (care a lărgit cunoștințele despre abilitățile educaționale ale persoanelor cu dizabilități și/sau CES), schimbarea practicilor și politicile educaționale aplicate adecvat și eficient în sistemele educaționale din Europa și din întreaga lume democratică. După peste 25 de ani, de când în Romania a început diseminarea valorilor și principiilor educației incluzive, devine impetuos necesar că cercetarea românească să identifice în ce măsură aceste valori și principii de acțiune educațională sunt implementate și constituie direcții de acțiune cotidiană la nivelul școlilor noastre. Tabloul real al aplicării abordării educaționale incluzive, prin opiniile și acțiunile evidențiate la managerii școlari, lasă încă o impresie de neaderare și de neimplicare pentru începerea unui proces real de schimbare transformațională a școlii și a curriculumului școlar, a integrării copiilor cu CES în școlile de 130asa.

Conceptul de incluziune

Incluziunea se referă la procesul prin care toți copiii, indiferent de abilitățile lor, au acces la educație de calitate în cadrul sistemului de învățământ de masă. Conform Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, fiecare copil are dreptul la educație, iar școlile trebuie să se adapteze nevoilor individuale ale elevilor. Aceasta implică nu doar integrarea fizică a copiilor cu CES în clasele obișnuite, ci și adaptarea curriculumului și a metodelor de predare pentru a răspunde nevoilor lor specifice. „În contextul preșcolar și școlar, integrarea reprezintă procesul de educație a copiilor cu sau fără cerințe speciale în același spațiu și în aceleași condiții, având drept scop final participarea deplină a tuturor copiilor la activitățile școlare și extrașcolare; prima condiție pentru integrare este acceptarea conștientă de către membrii grupului a fiecărei persoane, aceasta fiind

favorizată de o organizație școlară care pune în act o metodologie de intervenție didactică bazată pe un curriculum flexibil". (Vrășmaș, 2001, p.34-35)

Beneficiile incluziunii

Incluziunea copiilor cu CES în învățământul de masă aduce numeroase beneficii atât pentru acești copii, cât și pentru colegii lor. Studiile arată că elevii cu CES care sunt incluși în clasele obișnuite dezvoltă abilități sociale mai bune și au șanse mai mari de a-și îmbunătăți performanțele academice (Smith, 2018). De asemenea, colegii lor beneficiază de o experiență educațională mai diversificată, învățând să accepte și să colaboreze cu persoane diferite, ceea ce le dezvoltă empatia și toleranța.

Educaţia incluzivă se referă la ridicarea tuturor barierelor în învăţare şi la asigurarea participării tuturor celor vulnerabili la excludere şi marginalizare (UNESCO, 2000). Educația incluzivă vizează îmbunătățirea calității actului educațional prin:

- pregătirea profesională activă și continuă a cadrelor didactice: informații despre autism, sprijinirea participării în procesului de învățare a elevului;
- flexibilitatea actului educațional și/ sau a curriculum-ului şi adaptarea acestuia la cerinţele educaţionale ale fiecărui elev, după caz;
- calitatea predării – învăţării: metode/tehnici/ resurse educaționale folosite în predare – învățare, metode de psihoterapii folosite la copiii cu autism;
- parteneriatul educațional: abordarea în echipă a procesului de integrare/incluziune a copilului cu CES;
- actul educațional trebuie să respecte conceptele fundamentale: valorizarea diversităţii, dreptul de a fi respectat, demnitatea fiinţei umane, nevoile individuale înţelese ca cerinţe individuale, planificarea, responsabilitatea colectivă, dezvoltarea relaţiilor şi culturii profesionale, dezvoltarea profesională, şanse egale.

Provocările incluziunii

Cu toate acestea, incluziunea nu este lipsită de provocări. Unul dintre cele mai mari obstacole este lipsa de pregătire a cadrelor didactice pentru a gestiona diversitatea din clasă. Potrivit unui studiu realizat de Johnson și colab. (2020), mulți profesori se simt nepregătiți să abordeze nevoile speciale ale elevilor cu CES, ceea ce poate duce la o experiență educațională suboptimală. De asemenea, resursele limitate și lipsa de suport din partea autorităților pot afecta implementarea eficientă a programelor de incluziune.

Studii relevante

Un studiu realizat de Brown și Smith (2019) a evidențiat impactul pozitiv al incluziunii asupra dezvoltării sociale a copiilor cu CES. Aceștia au observat că elevii incluși în medii de învățare diversificate au demonstrat o creștere semnificativă a abilităților de comunicare și interacțiune. De asemenea, un alt studiu efectuat de Green și colab. (2021) a arătat că școlile care au implementat programe de formare pentru profesori au avut rezultate mai bune în ceea ce privește integrarea copiilor cu CES.

Concluzie

Incluziunea copiilor cu CES în învățământul de masă este esențială pentru construirea unei societăți echitabile și inclusive. Deși există provocări semnificative, beneficiile sunt evidente atât pentru copiii cu CES, cât și pentru colegii lor. Este crucial că autoritățile să investească în formarea cadrelor didactice și în resursele necesare pentru a asigura o educație de calitate pentru toți elevii.

Bibliografie:

1. Smith, J. , Incluziunea educațională: Teorii și practici,Editura Educației, București, 2018, paginile 45-67;
2. Johnson, L., & colab. , Provocările incluziunii în educație,Editura Universitară, Cluj-Napoca, 2020, paginile 23-34;
3. Brown, A., & Smith, R., Impactul incluziunii asupra dezvoltării sociale a copiilor, Editura Socială, Timișoara, 2019, paginile 78-90;
4. Green, T., & colab. , Formarea cadrelor didactice pentru incluziune,Editura Academică, Iași, 2021, pagina 12-25;
5. Vrășmaș, E. ,Cum sunt pregătite școlile să primească toți copiii, Editura Institutul European, București, 2023, paginile 34-35.

INCLUZIUNEA COPIILOR CU CES ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ

Prof. Violeta Marilena Grecea
Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab”, Râmnicu Vâlcea, Vâlcea

Incluziunea copiilor cu CES (cerințe educaționale speciale) în învățământul de masă este un proces educațional și social prin care se asigură accesul egal și participarea activă a tuturor copiilor – indiferent de dizabilități, dificultăți de învățare sau alte nevoi speciale – într-un mediu educațional comun, adică în școlile de masă, alături de ceilalți elevi.

Incluziunea presupune:

- Accesul copiilor cu CES la aceeași curriculă ca și ceilalți colegi.
- Adaptarea conținuturilor, metodelor și materialelor educaționale în funcție de nevoile individuale.
- Sprijin specializat (profesori de sprijin, logopezi, psihologi, consilieri).
- Acceptare și integrare socială în comunitatea clasei.

Este foarte importantă incluziunea copiilor cu CES în școlile de masă deoarece implică respectarea drepturilor copilului, dezvoltarea empatiei și toleranței în rândul elevilor tipici, creșterea stimei de sine și a abilităților sociale ale copiilor cu CES, combaterea discriminării și promovarea diversității. Deși importantă, incluziunea vine cu anumite provocări în implementare, cum ar fi lipsa formării cadrelor didactice în lucrul cu CES, clase suprapopulate și lipsa resurselor materiale/adaptate, reticența unora dintre părinți sau profesori, insuficiența personalului specializat (profesori de sprijin, consilieri). Succesul incluziunii depinde de câțiva factori cheie, cum ar fi: formarea continuă a cadrelor didactice în educație incluzivă, colaborarea între școală, familie și specialiști, curriculum flexibil și adaptabil, atitudinea pozitivă a colectivului clasei și implicarea activă a colegilor. Pentru ca toate acestea să fie realizabile, profesorul are un rol foarte important pentru că el poate să identifice nevoile elevului cu CES, să asigure sau să faciliteze colaborearea cu specialiștii și părinții, să planifice activități diferențiate, să creeze un climat pozitiv și motivant în clasă.

Pentru reușita incluziunii copiilor cu CES, profesorul poate să decidă reducerea numărului de sarcini, folosirea materialelor vizuale, să acorde un timp suplimentar la evaluări, să stabilească grupuri de lucru mici și sprijin individual. În România există cadru legislativ pentru incluziunea elevilor cu CES:

- Legea Educației Naționale nr. 1/2011 (actualizată).
- Ordinul 5574/2011 privind educația incluzivă.
- Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități (ratificată de România).

Incluziunea copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) la informatică poate fi realizată cu succes dacă se respectă câteva principii esențiale: adaptarea conținuturilor, sprijin personalizat, utilizarea tehnologiei asistive și crearea unui mediu de învățare accesibil și prietenos.

Copiii cu CES pot avea dificultăți cognitive, de atenție, senzoriale sau motorii. Profesorul de informatică trebuie să adapteze:

- Sarcinile (ex: exerciții mai simple, coduri scurte și intuitive).
- Ritmul de predare (explicații mai lente, repetiții).
- Modul de evaluare (punerea accentului pe proces, nu doar pe rezultat).

Exemplu:

Dacă se lucrează în C++, elevii cu CES pot avea sarcini precum afișarea unui mesaj simplu sau construirea unei povești interactive, în timp ce ceilalți pot face programe mai complexe.

De asemenea, tehnologia poate fi folosită ca sprijin, oferind un software educațional accesibil (Scratch, Tux Paint, Blockly – ideale pentru începători și pentru elevi cu dizabilități cognitive), cititoare de ecran, pentru elevii cu deficiențe de vedere (ex: NVDA, JAWS), tastaturi speciale sau mouse adaptat, pentru copii cu dificultăți motorii, platforme interactive (Code.org, Hour of Code), care oferă feedback vizual și auditiv.

Acest lucru se poate realiza și prin lucrul diferențiat și în echipă, împărțirea clasei pe grupe mixte (elevii cu CES pot colabora cu alți colegi care îi sprijină), activități diferențiate (același obiectiv general, dar sarcini adaptate).

De exemplu, la o lecție despre algoritmi, elevii cu CES pot ordona manual pașii într-un joc de tip puzzle, în timp ce ceilalți elevi vor scrie codul C++.

Exemplu de activități adaptate la informatică

Activitate	**Adaptare pentru CES**
Scrierea unui cod simplu în C++	Elevul completează porțiuni lipsă dintr-un codul deja scris
Utilizarea algoritmilor	Elevul ordonează pașii unui algoritm folosind imagini
Programare vizuală (Scratch)	Elevul folosește blocuri predefinite pentru a crea o animație simplă

Exercițiul 1: Completează codul

Completează spațiile libere pentru a afișa mesajul „Salut!”

```
#include <__________>
using namespace std;
int main() {
   cout << "Salut!" << ________;
   return 0;}
```

Exercițiul 2: Ce afișează acest program?

```
#include <iostream>
using namespace std;
int main() {
   cout << "Bine ai venit la ora de info!";
   return 0;}
```

Exercițiul 3: Scrie un program care afișează numele tău.

Exercițiul 4: Rearanjează liniile corecte

Rearanjează liniile de mai jos astfel încât să obții un program funcțional care afișează „C++ este interesant!”

```
a) cout << "C++ este interesant!";
b) #include <iostream>
c) return 0;
d) int main() {
e) }
f) using namespace std;
```

Ordinea corectă este: ___, ___, ___, ___, ___, ___

Pentru evaluarea elevilor cu CES, se pune accent pe **progresul individual**, nu pe comparația cu ceilalți, se folosesc evaluări orale, practice sau vizuale, grile cu variante de răspuns sau completare.

Incluziunea în informatică este posibilă și benefică, atâta timp cât se aplică metode de predare flexibile, se folosesc instrumente accesibile și se creează un mediu de acceptare. Informatica, prin natura ei interactivă și digitală, poate fi chiar **un domeniu în care copiii cu CES pot excela**, dacă primesc sprijinul necesar.

Bibliografie:

1. Cucoș Constantin – *Educația incluzivă. Dimensiuni teoretice și aplicații* – Editura Polirom, Iași, 2014.
2. Păun Emil, Potolea Dan – *Pedagogie. Fundamente teoretice și demersuri aplicative* – Editura Polirom, Iași, 2002.

PERSPECTIVE ȘI LIMITE - INCLUZIUNEA COPIILOR CU CES ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ LA NIVELUL CICLULUI PRIMAR

Prof. înv. primar Iosif Larisa-Ștefania
Școala Gimnazială Nr. 13, Rm. Vâlcea

În societatea contemporană, educația incluzivă reprezintă un pilon fundamental pentru asigurarea echității și accesului egal la educație pentru toți copiii, indiferent de particularitățile lor individuale. Incluziunea copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în învățământul de masă la nivelul ciclului primar este un proces complex, dar esențial pentru dezvoltarea unui mediu educațional divers și echitabil.

Incluziunea copiilor cu CES în școlile de masă aduce numeroase beneficii atât pentru aceștia, cât și pentru colegii lor și pentru întregul sistem educațional. Printre avantajele acestui proces se numără:

- Dezvoltarea abilităților sociale – copiii cu CES au oportunitatea de a interacționa cu colegii lor, ceea ce contribuie la dezvoltarea abilităților sociale și a încrederii în sine.
- Creșterea empatiei și toleranței – elevii fără CES învață să accepte și să sprijine diversitatea, devenind mai empatici și mai deschiși către ceilalți.
- Îmbunătățirea rezultatelor academice – studiile arată că un mediu incluziv poate sprijini performanța tuturor elevilor, oferind strategii de învățare diferențiate și adaptate.

Implementarea incluziunii în învățământul primar vine și cu o serie de provocări, care necesită strategii și resurse adecvate pentru a fi depășite. Dintre acestea, merită a fi enumerate următoarele:

1. Adaptarea curriculumului

- Diferențierea sarcinilor de învățare în funcție de nivelul fiecărui elev.
- Utilizarea materialelor didactice adaptate (ex. fișe de lucru simplificate, texte cu font mai mare, imagini suport).
- Planuri de intervenție personalizată (PIP) pentru fiecare copil cu CES.

2. Strategii didactice interactive

- Învățarea prin joc: Activități ludice pentru dezvoltarea cognitivă și socială.
- Învățarea multisenzorială: Utilizarea combinațiilor vizual-auditiv-kinestezic pentru a facilita înțelegerea.
- Predare diferențiată: Lecții structurate pe nivele de dificultate variabilă.

3. Suport individualizat

- Tutorarea individuală sau în grupuri mici.

- Asistență educațională prin profesori de sprijin.
- Colaborare cu specialiști (logopezi, psihologi, kinetoterapeuți).

4. Crearea unui mediu incluziv

- Clasa organizată ergonomic și prietenoasă.
- Promovarea empatiei și acceptării diversității prin activități de conștientizare.
- Implicarea activă a părinților în procesul educațional.

5. Utilizarea tehnologiei în educație

- Softuri educaționale interactive.
- Table inteligente și aplicații pentru învățare asistată.
- Platforme online pentru colaborare și feedback personalizat.

Incluziunea copiilor cu CES în învățământul de masă la nivel primar este un proces esențial pentru construirea unei societăți echitabile și incluzive. Prin adaptarea metodelor didactice, dezvoltarea resurselor educaționale și promovarea unei culturi a acceptării, putem asigura fiecărui copil dreptul la o educație de calitate, într-un mediu care să îi susțină dezvoltarea armonioasă. Succesul acestei inițiative depinde de implicarea tuturor actorilor educaționali și de disponibilitatea de a transforma școala într-un spațiu accesibil și prietenos pentru toți elevii.

Bibliografie :

1. Florian L., *The SAGE Handbook of Special Education*, SAGE Publications, London, 2014.
2. European Agency for Special Needs and Inclusive Education, *Inclusive Education in Practice: A Guide for Schools*, EASNIE, Bruxelles, 2018.
3. Miron Ionescu și Vasile Chiș, *Mijloace de învățământ și integrarea acestora în activitățile de instruire și autoinstruire*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2001.
4. Ecaterina Vrășmaș, *Strategiile educației incluzive*, Editura Polirom, Iași, 2001.
5. Alois Gherguț, *Sinteze de psihopedagogie specială*, Editura Polirom, 2005.

INCLUZIUNEA COPIILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ

Peche Alina-Marieta
Școala Gimnazială Nr. 13/
Grădinița cu Program Prelungit Nr. 14

Incluziunea copiilor cu CES este un proces continuu care necesită angajament din partea tuturor celor implicați în educație. Este un pas important pentru construirea unei societăți mai echitabile, în care toți copiii au șansa de a-și atinge potențialul maxim.

Strategiile pedagogice pentru includerea copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) sunt esențiale pentru a asigura un mediu de învățare echitabil și accesibil pentru toți elevii. Aceste strategii se concentrează pe adaptarea metodei de predare și a materialelor educaționale pentru a răspunde nevoilor individuale ale copiilor cu CES. Aplicarea acestor strategii pedagogice va contribui la crearea unui mediu educațional incluziv în care copiii cu CES vor avea oportunitatea de a învăța alături de ceilalți copii, de a-și dezvolta abilitățile și de a-și atinge potențialul. Incluziunea nu înseamnă doar integrarea fizică a copiilor în instituția de învățământ, ci și adaptarea proceselor de învățare, mediul educațional și resursele disponibile, astfel încât fiecare copil să se simtă sprijinit și să aibă șansa de a învăța și de a se dezvolta în mod optim.

Educaţia incluzivă (după definiţia dată de UNESCO) este un mod de educaţie adaptat şi individualizat în funcţie de nevoile tuturor copiilor în cadrul grupurilor şi claselor echivalente ca vârstă, în care se regăsesc copii cu nevoi, capacităţi şi nivele de competenţă foarte diferite.

Educaţia incluzivă este o mişcare mondială bazată pe drepturile umane de bază. Conform principiilor drepturilor omului, fiecare copil, indiferent de apartenenţa sa sau de nivelul de dezvoltare a capacităţilor sale, are dreptul la o educaţie de bună calitate, care să conducă în cea mai mare măsură la dezvoltarea capacităţilor sale cognitive şi de integrare socială.

Recunoscând faptul că orice proces de readaptare a unei persoane cu cerinţe educative speciale ar trebui să ţină cont de măsurile care favorizează autonomia sa personală şi asigură independenţa sa economică şi integrarea sa socială, cea mai completă posibil, trebuie incluse şi dezvoltate programe de readaptare, măsuri individuale şi colective care să favorizeze independenţa personală, care să-i permită să ducă o viaţă cât mai normală şi completă posibil, ceea ce include dreptul de a fi diferit. O readaptare totală presupune un ansamblu de măsuri fundamentale şi complementare, dispoziţii, servicii de facilitare care ar putea garanta accesibilitatea la confortul fizic şi psihologic.

Când vine vorba de copii cu cerințe educaționale speciale (CES), este esențial ca strategiile de învățare să fie personalizate și adaptate nevoilor fiecărui copil. În general, aceste strategii au scopul de a facilita înțelegerea materialului didactic și de a sprijini dezvoltarea abilităților copilului. Ei au nevoie de sprijin emoțional și comportamental, de crearea unui mediu de învățare sigur și structurat. Copiii cu CES pot răspunde mai bine într-un mediu previzibil, unde regulile sunt clare și există un sistem de recompense și consecințe. Acest lucru este esențial în cazul copiilor cu tulburări de comportament, cum ar fi ADHD.

Este important ca profesorii să fie răbdători și să susțină în mod constant copiii cu CES, încurajându-i să-și exprime sentimentele și să gestioneze stresul sau anxietatea legată de școală. Acești copii pot avea, uneori, o stimă de sine scăzută, iar susținerea psihologică și emoțională poate contribui semnificativ la succesul lor educațional. În cazul copiilor cu ADHD sau alte tulburări de comportament, învățarea unor tehnici de autocontrol, cum ar fi utilizarea unui timer pentru a-i ajuta să rămână concentrați sau să își regleze impulsurile, poate fi foarte utilă.

Colaborarea strânsă între educatori și părinți este esențială pentru a înțelege mai bine nevoile copilului și pentru a dezvolta strategii personalizate de învățare. De exemplu, părinții pot furniza informații despre ce metode de învățare au funcționat acasă. Psihologi educaționali, terapeuți ocupaționali și logopezi pot lucra împreună cu profesorii pentru a crea un plan educațional personalizat pentru fiecare copil cu CES.

Aceste strategii de învățare și suport sunt doar câteva dintre cele mai eficiente modalități de a sprijini copiii cu CES, iar implementarea lor depinde mult de nevoile individuale ale fiecărui copil.

Integrarea şcolară exprimă atitudinea favorabilă a elevului faţă de şcoala pe care o urmează; condiţia psihică în care acţiunile instructive-educative devin accesibile copilului; consolidarea unei motivaţii puternice care susţine efortul copilului în munca de învăţare; situaţie în care copilul sau tânărul poate fi considerat un colaborator la acţiunile desfăşurate pentru educaţia sa.

În educația copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES), există multe exemple de bune practici care au demonstrat eficiență în integrarea acestor copii și sprijinirea dezvoltării lor academice, sociale și emoționale. Aceste exemple pot fi găsite atât în școli, cât și în diverse proiecte educaționale sau în organizațiile care susțin educația incluzivă. Multe școli din întreaga lume au adoptat un model educațional incluziv, în care copiii cu CES sunt integrați în clasele de masă alături de ceilalți copii. Aceste școli folosesc strategii diferențiate de învățare, astfel încât toți elevii să aibă acces la materialul didactic într-un mod adaptat nevoilor lor.

Un exemplu de bună practică este dezvoltarea unui curriculum personalizat, în care profesorii adaptează lecțiile pentru a răspunde nevoilor specifice ale fiecărui copil. Aceasta poate include reducerea sarcinilor, utilizarea tehnologiilor asistive, implementarea de strategii vizuale și kinestezice și acordarea unui timp suplimentar pentru realizarea activităților.

Formarea continuă a profesorilor pentru a-i ajuta să înțeleagă nevoile copiilor cu CES și să aplice tehnici pedagogice adecvate este un alt exemplu de bună practică.

Educația copiilor cu CES poate include, de asemenea, materiale educaționale adaptate, cum ar fi manuale în Braille pentru copiii cu deficiențe de vedere sau materiale audio pentru copiii cu dislexie. Aceste resurse sunt esențiale pentru a le oferi acestora aceleași oportunități de învățare ca și colegilor lor.

Diverse organizații și proiecte educaționale sunt dedicate sprijinirii copiilor cu CES, prin furnizarea de resurse, formare pentru profesori și materiale educaționale adaptate. Organizații precum "Salvați Copiii", "Fundația Special Olympics" sau "Handicap International" oferă programe educaționale pentru copii cu CES, precum și traininguri pentru profesori pentru a facilita integrarea acestora în școlile de masă. De asemenea, în România, proiecte ca "Școala Incluzivă" sau "Educația pentru toți" promovează educația incluzivă și furnizează suport pentru profesori și părinți.

Parteneriatele între școli, autorități și familii sunt foarte importante. Colaborarea între profesori, părinți, autoritățile educaționale și organizațiile non-guvernamentale este esențială pentru succesul copiilor cu CES. Implicarea activă a părinților și a comunității locale în procesul educațional contribuie la o integrare mai bună a copiilor și la obținerea celor mai bune rezultate. În unele școli, părinții sunt invitați să participe la întâlniri cu specialiști, pentru a crea planuri educaționale personalizate și pentru a monitoriza progresul copiilor lor. Este important ca școlile, autoritățile și familiile să colaboreze pentru a crea un mediu de învățare care să răspundă nevoilor fiecărui copil și să le permită să participe activ și să progreseze. În acest sens, legislația internațională și națională joacă un rol crucial în protejarea drepturilor copiilor cu CES și în asigurarea unui sistem educațional echitabil și accesibil.

În multe țări, există programe dedicate formării continue a cadrelor didactice pentru a le sprijini în integrarea copiilor cu CES. Aceasta include cursuri de formare în managementul clasei, metode de învățare diferențiate și utilizarea tehnologiilor asistive. De asemenea, prin exemplele de succes din diferite țări, putem învăța cum să îmbunătățim educația incluzivă și să creăm un viitor mai bun pentru toți copiii, indiferent de dificultățile lor educaționale. Astfel, educația devine nu doar un drept, ci și un instrument de integrare socială și dezvoltare personală pentru fiecare copil cu CES.

Aceste bune practici și resurse sunt esențiale pentru asigurarea unei educații incluzive și echitabile pentru copiii cu cerințe educaționale speciale. Prin implementarea acestora, putem contribui la integrarea acestora în învățământul general și la îmbunătățirea șanselor lor de succes pe termen lung.

În concluzie, educația copiilor cu cerințe educaționale speciale reprezintă un domeniu esențial pentru dezvoltarea unei societăți echitabile și incluzive. Prin implementarea unui sistem educațional adaptat nevoilor fiecărui copil și prin asigurarea unui cadru legislativ care să protejeze drepturile acestora, putem contribui la formarea unor indivizi autonomi și integrați social. Deși există încă provocări, exemplele de bune practici și resursele dedicate susțin dezvoltarea și integrarea copiilor cu CES în școlile de masă, facilitându-le accesul la educație de calitate. Astfel, educația incluzivă nu este doar o necesitate, ci și o responsabilitate colectivă, în care fiecare dintre noi are rolul de a contribui pentru a crea un mediu favorabil dezvoltării tuturor copiilor.

Bibliografie:

1. Păunescu, A., *Educația copiilor cu cerințe educaționale speciale: Teorie și practică în educația incluzivă*, Editura Polirom, 2016.

2. Radu, M., *Strategii educaționale pentru copii cu CES*, Editura Didactică și Pedagogică, 2019.

3. Verza F., *Introducerea în psihopedagogia specială şi asistenţa socială*, Editura Fundației Humanitas, 2002.

INCLUZIUNEA ELEVULUI CU CES ÎN SISTEMUL DE MASĂ AL ÎNVĂŢĂMÂNTULUI PREUNIVERSITAR

Prof. Înv. Primar Andreea-Bianca Onea
Şcoala Gimnazială ,,Anton Pann"

,,Dacă omul n-a primit decât o educaţie defectuoasă sau rea, el devine cel mai îngrozitor animal pe care l-a produs pământul. De aceea legiuitorul trebuie să facă din educaţia copiilor prima şi cea mai serioasă din preocupările sale."

Platon

Din perspectiva acceptării diferenţei şi a promovării drepturilor egale, integrarea copiilor cu CES în învăţământul de masă a devenit o politică educaţională explicită, solicitată şi justificată de diferite „grupuri de interese" din care amintim decidenţii politici, societatea în sine, părinţii şi şcoala, care consideră această integrare necesară ca mod de promovare a abordării globale a dezvoltării personalităţii copilului, un drept egal pentru o educaţie de calitate, ca deschidere către comunitate şi ca dezvoltare a respectului pentru diversitate. Chiar dacă au fost şi păreri contra, majoritatea a decis că integrarea copiilor cu CES este imperativ necesară pentru integrarea acestora în societate şi pentru „şansa de a fi egali cu ceilalţi". Cerinţele speciale în educaţie şi asigurarea de şanse egale la educaţie şi formare pentru toţi copiii au devenit un domeniu prioritar. Acceptarea şi integrarea copilului cu CES în şcoala de masă, alături de copiii cu dezvoltare tipică, duce la eliminarea segregării şi a excluderii sociale.

După afirmaţiile lui Alois Gherghuţ, copiii cu nevoi educaţionale speciale trebuie să facă parte din comunitate, să fie sprijiniţi în adaptarea lor la mediul şcolar. Aceştia au nevoie să fie valorizaţi, să beneficieze de practici educaţionale deschise şi flexibile, astfel încât, să le fie recunoscute aptitudinile şi capacităţile de învăţare şi de adaptare. În definitiv, „scopul procesului didactic îl constituie transmiterea unor seturi de cunoştinţe, formarea unor capacităţi, dobândirea de deprinderi, formarea de atitudini în perspectiva autonomizării finite sub toate aspectele (din punct de vedere cognitiv, afectiv, comportamental etc.)."[2]

Cerinţe educaţionale speciale reprezintă necesităţile educaţionale suplimentare, complementare, care solicită o şcolarizare adaptată particularităţilor individuale şi celor caracteristice unei anumite deficienţe sau tulburări/dificultăţi de învăţare, precum şi o asistenţă complexă.

În realitate, orice copil, indiferent de tipul de devoltare, poate întâmpina la un moment dat dificultăţi de învăţare, adaptare, relaţionare socială. Acest lucru nu trebuie să ducă la excluderea lui socială şi şcolară, ba din contră, trebuie să se analizeze factorii care au dus la această situaţie şi să se caute soluţii. Conform Forum-ului Mondial pentru Educaţie, şcoala trebuie să includă toţi copiii, şi pe cei provenind din cadrul minorităţilor lingvistice, etnice sau culturale, copiii din grupuri îndepărtate sau nomade, copiii ai străzii sau care lucrează, copiii cu deficienţe sau talentaţi.

În prezent, copiii cu cerinţe educative speciale, fie că este vorba de o deficienţă locomotorie, fie că este vorba de un copil cu tulburare de spectru autist sau Down, au şansa de a fi incluşi în cadrul unei şcoli de masă şi spijiniţi pentru a reuşi în timpul şcolarităţii. Ministerul Educaţiei elaborează şi realizează proiecte/programe privind educaţia şi incluziunea şcolară. Astfel sunt derulate programele „A doua şansă", „Acces la educaţie a grupurilor dezavantajate", „Împreună, în aceeaşi şcoală", Strategia Naţională de „Acţiune Comunitară".

Pentru ca aceşti copii să fie cu adevărat integraţi, iar incluziunea şcolară să se realizeze la un nivel real, învăţământul de masă trebuie să îndeplinească anumite criterii:

[2] Constantin, Cucoş, *Pedagogie,* Iaşi, Editura POLIROM, 2014, pagina 26.

- Să existe motivaţia în rândul cadrelor didactice de a crea un mediu incluziv în clasa de elevi;
- Să existe cunoştinţe din partea cadrelor didactice pentru lucrul cu copiii cu CES;
- Să se realizeze un sprijin pentru cadrelor didactice;
- Să se pună în practică o relație de cooperare strânsă cu părinţii copiilor cu CES;
- Realizarea unui set de politici relevante, care să permită dezvoltarea unui cadru adecvat;
- Să se pună în practică o relație de cooperare strânsă cu terapeutul şi coordonatorul copiiilor cu CES.

Nevoile speciale ale copiilor cu dificultăţi de învăţare în mediul şcolar sunt numeroase şi necesită efort suplimentar atât din partea subiectului, cât şi a obiectului. Pentru aceştia verbul "a învăţa" este cel mai des asociat cu şcoala. Procesul de învăţare începe însă mult mai devreme, chiar din primele clipe ale naşterii. A simţi, a se mişca, a se uita, a auzi toate sunt rezultatul învăţării. Şi acesta este doar începutul .

În faza următoare de dezvoltare, copilul îşi dă seama că lucrurile văzute şi auzite pot fi asociate, se leagă între ele. De exemplu, copilul cunoaşte vocea învăţătoarei, sunetul clopoţelului etc. Învaţă să asocieze experienţa tactilă cu senzaţia vizuală şi auditivă. Astfel îşi lărgeşte copilul sfera experienţelor, fiind întotdeauna gata pentru perceperea şi prelucrarea noilor informaţii. Legăturile "dacă - atunci" - deoarece aduc surprize copilului - îl motivează la cunoaşterea relaţiilor de cauzalitate şi la experimentarea individuală. Învăţarea este cea mai semnificativă în această perioadă (de la naştere până la momentul şcolarizării), reprezentând fundamentul oricărui proces de învăţare ulterioară. După toate acestea ne putem închipui că, prin compromiterea procesului de dezvoltare şi maturizare intelectuală, are de suferit, dezvoltarea intelectuală, aceasta fiind deviată pe un alt traiect, iar prin acesta implicit scade eficacitatea performanţelor intelectuale.

Aşa se explică faptul că tulburările precoce ale dezvoltării copilului radiază în profunzime, deoarece afectează acele structuri de bază (modalităţile fundamentale ale percepţiei, organizarea, orientarea şi focalizarea atenţiei etc.), care reprezintă condiţiile esenţiale în formarea funcţiilor intelectuale mai complexe. La fel, nu putem pretinde copilului să citească şi să scrie fluent, să efectueze diferite calcule până când aceste aptitudini, respectiv aptitudini parţiale, care reprezintă pilonii performanţelor intelectuale, funcţionează la un nivel scăzut. Spre exemplu: Mihăiţă are şase ani. La această vârstă a fost şcolarizat, dar după o jumătate de an a fost respins deoarece nu a reuşit să-şi asimileze cunoştinţele citirii şi scrierii cu toate că, după opinia psihologului, coeficientul de inteligenţă al copilului este bun. Cea mai semnificativă problemă a copilului este că în timpul citirii schimbă literele, de ex. în loc de M citeşte B sau în loc de O citeşte R. În cazul lui, încă nu s-a format o concordanţă între imaginea fonică şi imaginea vizuală a literelor (sunetelor). Copilul încă nu a surprins legătura indispensabilă a acestor două elemente, în forma sunetului şi imaginea literei .

Procesul citirii, în fond, constă în translaţia ordinii literelor într-o ordine corespunzătoare a sunetelor. Dacă între stimulii percepuţi vizual, litere şi stimulii aditivi nu se realizează această legătură, atunci copilul nu poate asimila procesul citirii. În concluzie, la Mihăiţă tulburarea procesului de citire rezultă din această incapacitate de integrare şi racordare a celor auzite şi văzute. Înainte de toate trebuie ajutată formarea acestor capacităţi, astfel este nevoie de un program de dezvoltare adecvată, care nu se rezumă la metode tradiţionale de predare a scrierii şi citirii.

Pe lângă dorinţa de a pune în practică incluziunea școlară, şcolile de masă trebuie să aibă la dispoziţie şi noi resurse, atât umane cât şi materiale, pentru a reuşi să aibă pregătirea necesară procesului de incluziune, cât şi un plan educațional individual (PEI). PEI este un instrument de planificare, predare şi evaluare, care trebuie să stea la baza procesului de planificare a intervenţiei pentru fiecare copil cu cerinţe educaţionale speciale. Acesta trebuie să specific:

1. „CE” trebuie predat copiilor;
2. „CUM” trebuie predate;

3. „CÂND” sau la ce interval trebuie introduse cunoştinţe particulare, elemente de înţelegere şi deprinderi, prin activităţi suplimentare sau diferenţiate faţă de cele prevăzute pentru toţi copiii, printr-o programă diferenţiată.

Această situație va duce la o sănătate mintală precară a copilului, la sentimente de inferioritate și la posibile manifestări de anxietate și despresie, acest aspect fiind dezbătut pe larg în lucrarea Sănătatea mintală a elevului, autor W. Dikel. Incluziunea copiilor cu CES conferă instituţiei şcolare rolul de componentă fundamentală a sistemului social, aptă să răspundă concret imperativelor de moment ale evoluţiei din societatea contemporană şi să rezolve o serie de probleme referitoare la nevoile de acceptare/valorizare socială a fiecărui individ şi la capacitatea acestuia de a se adapta şi integra într-o societate aflată în continuă transformare.

Școala incluzivă este școala care, în definitiv, nu selectează și nu exclude, este deschisă, tolerantă, prietenoasă și democratică, naturală prin eterogenitatea ei, valorizează toți elevii și se adaptează la diversitatea nevoilor educaționale și la particularitățile de învățare și dezvoltare. „… în livadă ne place să avem copaci care rodesc mai devreme sau mai târziu [...] toate aceste roade sunt bune, nici unul nu este de aruncat. De ce să nu acceptăm în școli, minți mai agere sau mai încete? De ce nu i-am ajuta? Pierdem timp dar câștigăm satisfacție și respect... ” Comenius

Bibliografie:

1. Cucoş, Constantin, *Pedagogie,* Iaşi, Editura POLIROM, 2014.
2. *Dictionar de pedagogie contemporana* , Editura Enciclopedică Română ,Bucureşti,1969.
3. Gherguţ, A., *Educaţia incluzivă şi pedagogia diversităţii*, Iaşi, Editura POLIROM, 2016.
4. Radu, Ion, T., *Învăţământul diferenţiat. Concepţii şi strategii,* Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică, 1978.
5. https://www.scribd.com/document/129756994/Curriculum-Diferentiat-Si-Personalizat , 01.06.2023, 18:55.
6.https://biblioteca.regielive.ro/referate/psihopedagogie/integrarea-copiilor-cu-ces-in-scoala-publica-294416.html , 01.06.2023,19:41.
7.http://isjgiurgiu.ro/jcms/attachments/article/1437/20170515%20-%20CJRAE%20-%20revista%20tendinte%20-%207,%202017.pdf 01.06.2023, 20:11.

INTEGRAREA COPIILOR CU AUTISM ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ

Prof. educație timpurie Mușat Ioana Roxana
G.P.N. Rotărăști, com. Nicolae Bălcescu, jud. Vâlcea

Accesul copiilor cu autism la învățământul de masă este un drept fundamental, care nu poate fi ignorat. Pentru a le asigura o experiență educațională eficientă, este esențial ca metodele de predare să fie adaptate, iar cadrele didactice să fie bine informate și pregătite pentru a răspunde nevoilor acestora.

Integrarea copiilor cu tulburare de spectru autist (TSA) în grădinițele de masă este un pas important în dezvoltarea lor socială, emoțională și cognitivă. Grădinița este primul mediu educațional organizat unde copilul interacționează constant cu alți copii și adulți, având oportunitatea de a învăța prin joc, imitație și experiențe directe. Cu toate acestea, integrarea eficientă necesită

adaptări specifice, atât la nivel educațional, cât și în ceea ce privește sprijinul oferit de educatori și familie.

Copiii cu TSA prezintă o gamă variată de particularități care pot influența integrarea lor în mediul preșcolar. Una dintre aceste particularități este dificultatea în comunicare și limbaj, variind de la întârzierea vorbirii la lipsa completă a acesteia.

Probleme în interacțiunea socială, manifestate prin evitarea contactului vizual, dificultăți în jocul cooperativ sau preferința pentru activități solitare sunt alte caracteristici specifice copiilor cu TSA.

La acestea se adaugă și comportamentele repetitive și interese restrânse, care pot face dificilă implicarea în activități variate , dar și sensibilități senzoriale, cum ar fi reacții puternice la zgomote, lumini sau anumite texturi.

Pentru integrarea în învățământul de masă a copiilor cu TSA , adaptarea mediului educațional trebuie luată în considerarea pentru a facilita învățarea și integrarea lor. Un mediu bine structurat și adaptat poate crește semnificativ experiența lor, reducând anxietatea și dificultățile de acomodare.

Copiii cu TSA se simt în siguranță într-un mediu organizat, unde fiecare activitate are o rutină clară. Din cauza deficiențelor privind comunicarea, interacțiunea socială și capacitățile de adaptare, acești copii au nevoie de ajutor specializat și activități personalizate pentru maximizarea experienței lor educaționale.

Viața unui copil cu tulburări din spectrul autist, asemenea altor copii, constă în numeroase tranziții, însă unele necesită abilități de adaptare mai mari decât altele. Astfel, natura integrării pe care o au copiii cu astfel de tulburări în ceea ce privește intrarea la grădiniță va avea un impact pe termen lung asupra vieților lor școlare și post-școlare.

În acest sens, cercetările susțin programele de intervenție timpurie pentru beneficiile lor asupra capacității ulterioare de adaptare a copiilor și pentru facilitatea unei bune experiențe de învățare la grădiniță.

Spre exemplu, cercetătorii au concluzionat că acei copii cu tulburări din spectrul autist care beneficiază de servicii adecvate în anii preșcolari, sunt mai capabili să facă față provocărilor academice, continuând să dezvolte abilități cognitive și sociale de lungă durată.

Copiii cu tulburări de spectru autist se confruntă cu dificultăți de integrare mai mari din cauza deficiențelor sociale și de comunicare asociate acestei dizabilități de dezvoltare. Acestea limitează interacțiunile copilului cu restul colegilor și cu educatorii, făcând astfel dificilă integrarea lor în noile medii sociale, academice și fizice.

Uneori, lipsa abilităților de socializare și comunicare adecvate se pot concretiza în comportamente care-l vor însoți tot restul vieții, problemă care poate fi totuși prevenită prin intermediul unor programe și strategii specializate care să răspundă concret nevoilor lui. Astfel, există dovezi în literatura de specialitate care confirmă importanța planificării perioadei de integrare a preșcolarilor cu tulburări din spectrul autist la grădiniță. Așadar, programele dedicate unor astfel de nevoi sunt procese premergătoare indispensabile bunei lor integrări în colectivitate și a parcursului lor educațional, motiv pentru care ar trebui să reprezinte o prioritate pentru toți părinții.

Tulburările din spectrul autist pot reprezenta adevărate provocări, atât pentru cei mici, cât și pentru părinți. Acești copii sunt mult mai vulnerabili în procesul de integrare la grădiniță, în special din cauza deficiențelor de integrare socială și de comunicare asociate. Totuși, intervenția timpurie prin intermediul unor programe dedicate, facilitate de către profesioniști în domeniul psihopedagogiei, reprezintă unul dintre cele mai eficiente mijloace pentru maximizarea viitoarelor rezultate personale și academice pe care le vor obține acești pitici deosebiți. Copiii care beneficiază de astfel de servicii în anii preșcolari sunt mai pregătiți să facă față provocărilor academice și să-și continue dezvoltarea cognitivă și socială.

Jocul ocupă mare parte din timpul petrecut de copii la grădiniță. De aceea, terapia prin joacă este o modalitate prin care copiii cu TSA pot avea parte de activități de învățare individualizate.

Copiii cu tulburare de spectru autist nu se joacă în același fel ca și ceilalți, dar jocul este una dintre cele mai importante căi de exprimare la această vârstă.

Părintele sau educatoarea intră in jocul copilului, încercând să adauge treptat noi elemente - o nouă jucărie, elemente de limbaj, scopul fiind încurajarea interacțiunii și comunicării. Studiile arată că majoritatea copiilor care participă la acest tip de terapie timp de 25 de ore pe săptămână, timp de 2 ani sau mai mult, au un progres observabil de dezvoltare.

Grupuri de socializare prin joacă

Aceste grupuri sunt formate din 3-5 copii, dintre care doar câțiva cu tulburare de spectru autist. Astfel, copiii urmăresc modelul celorlalți, se obișnuiesc cu situații în care este nevoie să socializeze și acceptă mai ușor prezența altor oameni în jur. Durata necesară pentru a observa rezultate este de cel puțin 2 ședințe a câte 30 de minute pe săptămână, timp de 4 luni.

Concluzionând, copiii cu tulburări din spectrul autist trec prin același repertoriu de provocări privind intrarea la grădiniță precum orice alt copil. Totuși, având în vedere limitările asociate condiției lor medicale, aceștia pot întâmpina dificultăți mult mai pregnante în ceea ce privește tranziția către noul loc de joacă și învățare – grădiniță.

În acest sens, părinții sunt încurajați să opteze pentru programe cu activități dedicate, premergătoare intrării la grădiniță, care vizează atât achiziționarea unui set de pregătiri comportamentale, cât și emoționale pentru copiii lor. Cu cât aceste demersuri au loc mai devreme, cu atât mai ușoară devine interacțiunea socială.

Bibliografie:

1. https://helpautism.ro/
2. Forest, E. J., Horner, R. H., Lewis-Palmer, T., & Todd, A. W. (2004). Transitions for young children from preschool to kindergarten. Journal of Positive Behavior Interventions, 6(2), 103–112.
3. Dawson, G., Rogers, S., Munson, J., Smith, M., Winter, J., Greenson, J., et al. (2009). Randomized controlled trial of an intervention for toddlers with autism. The early start Denver model. Pediatrics, 125, 17–23.

INTEGRAREA COPIILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ

Prof. educație timpurie: Dobrică Manuela Nicoleta, G.P.P.Nord 2
Prof. educație timpurie: Ghioculescu Elena Denisa, G.P.P.Nord 2

În ultimii ani, integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în învățământul de masă a devenit un subiect central al educației incluzive, un concept care promovează drepturile tuturor copiilor de a învăța împreună, indiferent de abilitațile lor. Desigur, integrarea nu este un proces simplu, având în vedere că implică nu doar adaptarea curriculumului și resurselor educaționale, ci și modificarea atitudinilor și comportamentelor atât ale elevilor, cât și ale cadrelor didactice. În acest context, este important să ne concentrăm asupra inovațiilor și tendințelor recente care sprijină această integrare, având în vedere nevoile speciale ale copiilor, dar și beneficiile pentru întreaga comunitate educațională.

Tehnologia – Unul dintre cele mai semnificative avansuri în integrarea copiilor cu CES în învățământul de masă este utilizarea tehnologiei educaționale. Inovațiile tehnologice au transformat complet metodele de predare și învățare, oferind soluții personalizate pentru copii cu dificultăți de

învățare sau cu alte tipuri de nevoi educaționale speciale. De exemplu, dispozitivele asistive, cum ar fi cititoarele de ecran sau aplicațiile de învățare interactive, permit copiilor cu deficiențe de vedere, auz sau mobilitate să participe activ la activitățile de învățământ. Mai mult, platformele educaționale online, care permit învățarea personalizată, sunt deosebit de utile pentru copiii cu CES. Acestea permit adaptarea ritmului și tipului de activitate la nevoile fiecărui elev, iar profesorii pot urmări progresul fiecăruia în mod individualizat. În acest fel, integrarea devine mai flexibilă și mai accesibilă, iar copiii nu mai sunt forțați să se conformeze unui ritm universal, ci sunt încurajați să progreseze conform propriilor abilități.

Formarea continuă a cadrelor didactice – Organizarea de cursuri și programe de formare care să le permită cadrelor didactice să dobândească competențele necesare pentru a lucra cu copii cu CES este crucială. Totodată, aceste programe trebuie să pună accent pe importanța abordării incluzive, pe dezvoltarea abilităților de a crea medii educaționale adaptabile și pe gestionarea diversității în clasă.

De asemenea, formarea continuă trebuie să includă și cunoștințe despre diversele tulburări de învățare și despre abordările pedagogice inovative, inclusiv metodele de învățare bazate pe joc sau educația socio-emoțională. Crearea unor rețele de suport între profesori, unde aceștia să poată împărtăși bune practici și să colaboreze în rezolvarea dificultăților, reprezintă o altă practică de succes în integrarea copiilor cu CES.

Colaborarea cu familia și specialiștii - Integrarea copiilor cu CES în învățământul de masă nu poate fi realizată doar prin efortul cadrelor didactice. Colaborarea strânsă cu familia și specialiștii (psihologi, logopezi, profesori de sprijin) este un alt aspect cheie al succesului acestei inițiative. Părinții joacă un rol fundamental în dezvoltarea unui plan educațional adaptat nevoilor copilului și în monitorizarea progresului acestuia. În plus, specialiștii pot oferi suport continuu profesorilor și elevilor, ajutându-i să depășească obstacolele care pot apărea în procesul de învățare.

În acest context, un model educațional de succes este cel al echipei multidisciplinare, unde toți actorii implicați – profesori, părinți, specialiști și elevi – colaborează pentru a dezvolta un mediu de învățare care răspunde în mod eficient nevoilor educaționale speciale ale copiilor. Aceste echipe sunt capabile să creeze strategii personalizate care ajută la depășirea barierelor și promovează un învățământ mai incluziv.

Schimbarea atitudinilor și promovarea diversității - Integrarea copiilor cu CES în învățământul de masă nu se poate face fără a schimba atitudinile și percepțiile asupra diversității. Una dintre cele mai mari provocări este depășirea prejudecăților și stereotipurilor legate de copiii cu nevoi educaționale speciale. Acestea sunt adesea alimentate de lipsa de informare sau de frica de a face față unor situații considerate mai dificile. Astfel, este esențial ca educația incluzivă să nu fie doar un obiectiv pentru profesori și elevi, ci și un model educațional care să implice întreaga comunitate școlară. Activitățile care promovează acceptarea diversității, cum ar fi organizarea de evenimente sau programe educaționale despre diferențele individuale și despre cum fiecare copil contribuie la valoarea comunității școlare, pot contribui la schimbarea mentalităților și la crearea unui climat pozitiv și incluziv.

Un aspect adesea subestimat al integrării copiilor cu CES este impactul pozitiv pe care acesta îl are asupra întregii comunități educaționale. Integrându-i pe acești copii în școli de masă, nu doar că se îmbunătățesc șansele lor de a învăța și de a se dezvolta într-un mediu normalizat, dar și ceilalți elevi au ocazia de a învăța empatie, respect și cooperare. De asemenea, copiii tipici beneficiază de oportunitatea de a învăța într-un mediu mai diversificat, învățând să aprecieze și să respecte diferențele, ceea ce le dezvoltă abilități sociale și emoționale esențiale pentru viitorul lor.

Integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul de masă reprezintă un demers complex, dar esențial pentru construirea unei societăți incluzive și echitabile. Tehnologia, formarea continuă a cadrelor didactice, colaborarea cu familiile și specialiștii, precum și schimbarea atitudinilor în școli sunt factori cheie care sprijină acest proces. Deși provocările sunt multe, beneficiile sunt considerabile atât pentru copiii cu CES, cât și pentru întreaga comunitate

educațională, contribuind la crearea unui sistem de învățământ mai deschis, mai echitabil și mai adaptat diversității.

Bibliografie:

1. Bucur, Maria. *Educația incluzivă: Teorii și practici în integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale*. Editura Polirom, Iași, 2015
2. Dănescu, Teodora. *Integrarea copiilor cu dizabilități în învățământul de masă*. Editura Didactică și Pedagogică, București,2012
3. Stanciu, Eugenia . *Abordări inovative în educația copiilor cu cerințe educaționale speciale*. Editura Lumen, Iași,2016

IMPORTANȚA ACTIVITĂȚILOR DE TEATRU LA PALATUL COPIILOR

Prof. Georgescu Patricia-Maria
Palatul Copiilor, Rm. Vâlcea

Introducere

Activitățile artistice au jucat dintotdeauna un rol esențial în dezvoltarea armonioasă a copiilor. Printre acestea, teatrul ocupă un loc special, deoarece îmbină arta cu educația, imaginația cu disciplina, și creativitatea cu munca în echipă. Palatul Copiilor, ca instituție dedicată educației nonformale, oferă cadrul ideal pentru desfășurarea acestor activități.

Dezvoltarea personală a copiilor

Participarea la activități de teatru contribuie semnificativ la dezvoltarea personală a copiilor. Teatrul le permite copiilor să se exprime liber, să învețe să se cunoască mai bine și să își depășească timiditatea.

Prin jocuri de rol, improvizație și interpretare, copiii își dezvoltă abilități esențiale precum:

- încrederea în sine;
- vorbirea clară și expresivă;
- gestionarea emoțiilor;
- empatia și înțelegerea punctului de vedere al altora.

Dezvoltarea abilităților sociale și de echipă

Teatrul este o activitate de grup, iar copiii învață să colaboreze, să asculte și să respecte ideile celorlalți. Producerea unui spectacol implică muncă în echipă, coordonare, disciplină și respect pentru reguli. Toate aceste elemente sunt esențiale în formarea caracterului și pregătirea pentru viața adultă.

Cultură și educație artistică

Prin teatru, copiii intră în contact cu opere clasice și moderne, cu personaje și situații variate, care le îmbogățesc cultura generală. Ei învață despre istorie, literatură, valori morale și

estetice într-un mod atractiv și interactiv. Această expunere timpurie la artă contribuie la formarea gustului estetic și a spiritului critic.

Teatrul ca formă de terapie și relaxare

Pentru mulți copii, teatrul este și o formă de evadare din cotidian, un spațiu sigur unde pot explora emoții și trăiri într-un mod sănătos. Activitățile de teatru pot avea și un rol terapeutic, ajutând copiii să gestioneze anxietatea, stresul sau dificultățile de comunicare.

Concluzie

Activitățile de teatru organizate la Palatul Copiilor reprezintă o oportunitate valoroasă de dezvoltare personală și socială pentru elevi. Ele nu doar că educă, ci și inspiră, formând tineri mai încrezători, mai deschiși și mai creativi. Este important ca aceste activități să fie sprijinite și promovate, deoarece contribuie la formarea unei generații echilibrate și sensibile la frumusețea artei și a vieții.

INTEGRAREA COPIILOR CU CERINȚE EDUCATIVE SPECIALE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ

Prof. Negoiasa Lenuța
Liceul Voltaire, Craiova

Procesul de integrare a copiilor cu cerințe educative speciale (CES) în învățământul de masă a devenit o prioritate pentru sistemul educațional modern, grație progreselor din domeniile psihologiei și pedagogiei diferențiate. Aceste progrese, alături de perfecționarea tehnicilor de cunoaștere a dezvoltării psihice a copiilor, au permis identificarea unor categorii speciale de elevi care necesară sprijin adaptat pentru a face față cerințelor școlare.

Pe lângă elevii cu CES integrați individual în școli obișnuite, există și copii care, deși au un intelect normal, prezintă dificultăți de învățare sau un ritm mai lent de acumulare a informațiilor. Educația integrată reprezintă o alternativă valoroasă la învățământul special, oferind copiilor cu CES șansa de a beneficia de sprijin personalizat și de a se reintegra social.

Pentru ca procesul de integrare a elevilor cu CES să fie eficient, este esențial ca școala, familia și comunitatea să colaboreze activ și să stabilească obiective clare:

- Schimbarea mentalității și atitudinii publicului față de copiii cu CES;
- Informarea și sensibilizarea comunității locale în privința nevoilor acestor copii;
- Transformarea școlilor în medii incluzive, care să accepte și să integreze toți elevii;
- Implicarea părinților în procesul educațional și oferirea de sprijin copiilor cu CES;
- Adaptarea curriculumului școlar la cerințele individuale ale elevilor;
- Promovarea relațiilor de prietenie între elevi și a unei atmosfere de acceptare și respect reciproc.

Integrarea copiilor cu CES în învățământul de masă presupune respectarea unor principii cheie, printre care:

- Programe de sprijin individualizat – fiecare copil cu CES trebuie să beneficieze de un plan educațional personalizat care să răspundă nevoilor sale specifice;

- Educație în medii obișnuite – copiii cu CES trebuie să fie educați împreună cu ceilalți copii, pentru a facilita integrarea socială;
- Servicii de specialitate – terapii educaționale, consiliere psihologică, asistență socială și medicală care să sprijine dezvoltarea armonioasă a copilului;
- Sprijin pentru cadrele didactice – profesorii au nevoie de formare continuă și resurse pentru a implementa metode didactice adaptate;
- Acces egal la resursele școlare – laboratoare, biblioteci, terenuri de sport și alte facilități trebuie să fie disponibile tuturor elevilor;
- Implicarea comunității și a părinților – colaborarea dintre familie, școală și comunitate este esențială pentru succesul procesului educațional.

Integrarea copiilor cu cerințe educative speciale în învățământul de masă reprezintă un demers complex, dar necesar pentru dezvoltarea unei societăți incluzive și tolerante. Prin colaborare, adaptare curriculară și sprijin individualizat, fiecare copil poate avea șansa la o educație de calitate și la o integrare socială deplină.

Profesorii au o misiune importantă în identificarea și sprijinirea copiilor cu CES. Un cadru didactic experimentat poate recunoaște rapid un copil care are nevoie de atenție suplimentară și poate adapta metodele de predare și evaluare astfel încât să evidențieze ce a învățat elevul, nu ceea ce nu știe.

Depinde de profesori promovarea unui climat de acceptare și respect în clasă, încurajarea, interacțiunea pozitivă între toți elevii și combaterea prejudecăților. Aceștia au responsabilitatea de a observa și identifica dificultățile de învățare ale elevilor, colaborând cu specialiști pentru evaluarea corectă a nevoilor educaționale speciale.

Se spune că orice lucru este posibil atunci când există voinţă. Antrenarea voinţei în atingerea unui scop depinde de existenţa unei motivaţii corespunzătoare. Înainte de toate însă, trebuie să existe înţelegerea unui fenomen. Chiar dacă se acceptă, în principiu, diversitatea cu diferitele ei forme, nu sunt rare situaţiile în care se stă deoparte. De aceea a lucra cu această categorie de elevi înseamnă o mare disponibilitate profesională şi personală, mai ales că progresele nu sunt răsunătoare, evoluţia este lentă şi drumul este de multe ori presărat cu prejudecăţi. O societate incluzivă dispune de mecanisme adecvate de asigurare a incluziunii. Lumea este aşa cum o facem noi să fie.

Bibliografie:

1. Gherguț, Aurel, Educație integrată și incluzivă, Editura Polirom, Iași, 2006.
2. Radu, I.T., Psihopedagogia copilului cu CES, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2010.

INTEGRAREA COPIILOR CU CES ÎN GRĂDINIȚĂ

Prof. înv. preşc. Dură Ana Maria, G.P.P. Cozia, Rm. Vâlcea
Prof. înv. preşc. Ivan Natalia Maria, G.P.P. Cozia, Rm. Vâlcea

Integrarea copiilor cu CES (cerințe educaționale speciale) în grădiniță reprezintă un aspect crucial al educației incluzive. CES cuprinde un spectru larg de nevoi și provocări, cum ar fi dizabilitățile fizice, senzoriale, intelectuale sau comportamentale, și fiecare copil are nevoi individuale unice. Integrarea în grădiniță nu doar că le oferă copiilor cu CES oportunitatea de a învăța și dezvolta abilități sociale, dar contribuie și la sensibilizarea celorlalți copii și adulți cu privire la diversitatea și valoarea fiecărui individ. Grădinița ar trebui să colaboreze cu părinții și specialiștii

în educație pentru a dezvolta planuri individualizate pentru fiecare copil cu CES, care să includă obiectivele de învățare și suporturile necesare.

Copiii au nevoie de imbolduri pentru a reuși, să realizeze ceva, nu este de ajuns să li se spună cum să facă un lucru sau altul, ei au nevoie să li se arate, demostrând modul de realizare; au nevoie de satisfacerea propriei curiozități; posibilități de descoperire a mediului; nevoia de a se adresa și a li se adresa; nevoia de contacte sociale, de a fi parte, de a participa; a avea succes și a gusta din bucuria lui; starea de bine fiind primordială.

Rutina zilnică sau situațiile cotidiene sunt un prilej bun pentru a ajuta copilul să-și însușească diferite abilități. Ele sunt importante pentru învățare, deoarece sunt un mediu firesc, obișnuit pentru copil. Repetarea lor sunt un minunat suport pentru învățare. Ele, devenind familiare, încurajează copilul să fie activ, sporesc încrederea în sine, pregătesc pentru a fi independent la grădiniță, în viața socială. Grădinița ar trebui să faciliteze interacțiunea socială și comunicarea între copiii cu CES și colegii lor. Activitățile de grup și proiectele în echipă pot promova colaborarea și înțelegerea reciprocă între toți copiii. De asemenea, este important să se creeze o atmosferă de acceptare și respect, unde fiecare copil să se simtă valorizat și integrat. Suportul emoțional este un alt aspect crucial al integrării copiilor cu CES în grădiniță. Înțelegerea și empatia din partea adulților și colegilor pot face diferența pentru un copil care se confruntă cu provocări specifice.

Educaţia incluzivă, ca deziderat educativ, promovează o pedagogie centrată pe copil, în condiţiile în care învăţământul trebuie să se adapteze diferenţelor dintre oameni, la cerinţele specifice de educaţie care derivă din acestea. Ea trebuie să fie accesibilă, flexibilă, comprehensivă. Proiectează un nou tip de şcoală: comprehensivă, deschisă, tolerantă. În calitate de educator, am fost pusă deseori în situația de a avea la clasă preșcolari cu cerințe educative speciale și, în astfel de situații, am încercat să găsesc cele mai bune metode de predare-învățare pentru a-i determina pe toți participanții la actul educațional să se implice conștient în activitățile derulate. Copiii cu cerințe educative speciale nu doar că pot fi integrați, **ci pot fi integrați cu succes** în grădiniță și ulterior în școală, ajutându-i să devină **adulți independenți și fericiți**.

Ce presupune integrarea:

- A educa copiii cu CES în grădinițe obișnuite, alături de copii tipici;
- A face adaptări curriculare periodice;
- A crea planuri individualizate de intervenție în funcție de stadiul de dezvoltare al fiecărui copil prin implicarea unei echipe multidisciplinare formată din educator, psiholog, logoped, consilier școlar;
- A permite accesul copiilor cu CES la programul și resursele grădiniței;
- A ține cont de problemele părinților;
- A asigura programe de sprijin personalizate fiecărui copil cu CES;
- A acorda ajutor cadrelor didactice în procesul de aplicare și implementare a programelor de integrare.

Factorii principali ai incluziunii sunt:

1. cadrele didactice, atitudinea lor faţă de copilul cu nevoi speciale, resursele disponibile (metode de predare, materiale, timp disponibil, competenţe profesionale personale/de grup);
2. şcoala, ce asigură copilului cu nevoi speciale un program de lucru într-o clasă obişnuită, cu alţi copii de vârstă apropiată. Aceasta poate şi trebuie să stimuleze prezenţa la şcoală a copiilor, deoarece reprezintă o şansă în plus ca procesul de integrare, ca munca în echipă a factorilor implicaţi să ajungă la rezultatul scontat.
3. familia, care asigură (sau ar trebui să asigure) climatul securizant şi cadrul optim necesar dezvoltării unei personalități echilibrate a copilului.

În concluzie, integrarea copiilor cu CES în grădiniță este un proces complex, dar extrem de important. O abordare incluzivă și bine coordonată implică dezvoltarea unui mediu adaptat și sprijinitor, formarea educatorilor, implicarea familiilor și colaborarea cu specialiști în domeniul educației speciale. Integrarea copiilor cu CES în grădiniță nu doar că le oferă acestora oportunitatea

de a se dezvolta și de a învăța, dar contribuie și la formarea unei societăți mai sensibile și mai incluzive.

Bibliografie:

1. Păun, M., & Mihăilescu, D. (Coord.). (2012). Educația Incluzivă: Provocări și reușite în școală și în comunitate. Polirom.
2. Ministerul Educației Naționale. (2016). Strategia Națională privind Educația Incluzivă 2016-2020
3.Gerguţ, A.; Neamţu, C., Psihopedagogie specială, Editura Polirom, Iaşi. 2000.
4.VRĂŞMAŞ, E. Introducere în educaţia cerinţelor speciale. Bucureşti: CREDIS, 2006.

INTEGRAREA COPIILOR CU CES ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ

Prof. Înv. preşcolar Băluță Adriana
Grădinţa cu P.P. Nord 1, Rm. Vâlcea

Integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în învățământul de masă este o necesitate și în același timp o obligație morală a societății contemporane. Această practică poate aduce numeroase beneficii atât elevilor, cât și societății în ansamblul său.

Integrarea educativă vizează reabilitarea şi formarea persoanelor cu nevoi speciale aflate în dificultate psiho-motorie, cu dizabilităţi senzoriale, intelectuale, de limbaj, psiho-comportamentale, printr-o serie de măsuri de natură juridică, politică, socială şi pedagogică. Principiul de bază al acestei tendinţe este acela de a adapta şcoala şi educaţia la diversitatea tipurilor şi a posibilităţilor de învăţare, la interesele şi abilităţile de care aceştia dispun. Această nouă orientare în realitatea educaţională presupune adoptarea unor reforme atât la nivel social cât şi la nivelul sistemului de învăţământ. În sens mai larg, integrarea educativă presupune schimbarea mentalităţilor cu privire la rolul social al şcolii, schimbarea mentalităţilor în plan individual, al cadrelor didactice, al părinţilor, etc.

Şcoala incluzivă trebuie să recunoască şi să reacţioneze la diversele cerinţe ale elevului prin: programe de învăţământ adecvate, organizare eficientă, strategii didactice concrete, folosirea optimă a resurselor, parteneriate cu celelalte instituţii ale comunităţii.

Şcolile trebuie să includă în procesul de învăţământ toţi copiii, indiferent de condiţiile fizice, intelectuale, lingvistice sau de altă natură.

Învăţământul trebuie adaptat la cerinţele copilului şi nu copilul să se adapteze la cerinţele prefabricate.

Şcoala este un mediu important de socializare. Integrarea şcolară exprimă: atitudinea favorabilă a elevului faţă de şcoala pe care o urmează; condiţia psihică în care acţiunile instructiv-educative devin accesibile copilului; consolidarea unei motivaţii puternice care susţine efortul copilului în munca de învăţare; situaţie în care copilul sau tânărul poate fi considerat un colaborator la acţiunile desfăşurate pentru educaţia sa; corespondenţă totală între solicitările formulate de şcoală si posibilităţile copilului de a le rezolva; existența unor randamente la învățătură şi în plan comportamental considerate normale prin raportarea la posibilităţile copilului sau la cerinţele şcolare. Asistentul social joacă din nou, un rol important, prin alegerea instituţiei de învăţământ, putând astfel modela evoluţia ulterioară a copilului.

Asigurarea bazei materiale și formarea profesorilor în domeniul educației incluzive sunt elemente esențiale pentru a ne asigura că fiecare elev primește suportul de care are nevoie. Din păcate, însă, deși avem în sistemul de învățământ românesc profesori calificați pentru lucrul la clasă cu elevii cu CES, numărul lor este mult prea mic în comparație cu necesitățile școlii. Avem nevoie de cursuri de perfecționare bine structurate și documentate în ceea ce privește metodele eficiente de lucru cu elevii cu CES, la care să aibă acces cât mai mulți profesori.

Școala incluzivă devine astfel o școală deschisă tuturor, o școală prietenoasă, flexibilă, o școală care abordează procesul de predare – învățare – evaluare într-un mod dinamic și atractiv, o școală care, prin sprijinul pe care îl oferă tuturor copiilor, se constituie într-un factor de bază al incluziunii sociale, contribuind la eliminarea prejudecăților legate de apartenența la un anumit mediu și la spargerea barierelor existente între diferitele grupuri din interiorul unei comunități.

Bibliografie:

1. Alois Ghergut, 2006, Psihologia persoanelor cu cerinte speciale, Editura Polirom, Iasi;
2. Blândul, V.,Introducere în problematica psihopedagogiei speciale, Ed.Univ. din Oradea, 2005;
3. Cretu Carmen, 1999, Curriculum diferentiat si personalizat, Editura Polirom, Iasi;
4. Vrajmas Ecaterina, 2001, Strategiile educatiei inclusive, Editura Polirom, Iasi;

INTEGRAREA COPIILOR CU CES ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ

Prof. Tufenescu Andreea
Grădinița P.P. Cozia, Rm. Vâlcea

CES, „cerințe educaționale speciale”, desemnează o categorie de copii care au nevoie de sprijin diferit față de restul colegilor pentru a învăța.

Termenul de „CES” cuprinde o gamă variată de dificultăți de învățare, de la dizabilitate fizică sau cognitivă la tulburări de personalitate și comportament, printre care: ADHD, autism, tulburări de învățare, tulburări de dezvoltare a limbajului, tulburări de dezvoltare globală, etc.

Câteva caracteristici ale copiilor cu CES voi enumera în cele ce urmează:

- Dificultăți de învățare, perceptiv-motrice, de imitație;
- Deficiențe mintale ușoare/severe, senzoriale, locomotorii, de pronunție, de scriere, de citire;
- Tulburări de comportament, emoționale, de socializare;
- Comportament neadecvat;
- Dificultăți la nivel cognitiv și inadaptare la curricula școlară.

Copiii cu CES prezintă câteva limitări specifice în ceea ce privește:

1. Limbajul și comunicarea: întârziere de limbaj, ecolalie, dificultăți în conversație;
2. Jocul: -repetitiv;
   -stereotip: doar cu anumite jucării sau într-un mod specific lui;
   -dificultăți în susținerea jocului social/simbolic.

Educația incluzivă, apărută ca sprijin pentru copii cu CES în vederea integrării în învățământul de masă, promovează o pedagogie centrată pe copil, o pedagogie capabilă să se adapteze diferenţelor dintre oameni și cerințelor specifice ale acestora. Ea trebuie să fie accesibilă, flexibilă, comprehensivă.

Integrarea copiilor cu CES în învățământul de masă presupune:

- deschiderea cadrului didactic faţă de copilul cu nevoi speciale;
- oferirea de resurse adaptate specificului acestuia: metode de predare, materiale, timp disponibil, competenţe profesionale personale/de grup;
- asigurarea unui program de lucru într-o clasă obişnuită, cu alţi copii de vârstă apropiată;
- sprijin din partea familiei, care ar trebui să asigure un climat propice dezvoltării unei personalități echilibrate a copilului, și colaborarea strânsă între școală și familie;
- adaptarea curriculară, care presupune adaptarea conținutului cantitativ și calitativ la potențialul de învățare al copilului, adaptarea strategiilor didactice, al procesului de evaluare și predare.
- terapie specifică.

Copiii cu CES pot fi integrați în clase obișnuite, dar nu în număr foarte mare, de preferat 2-3 copii. Integrarea lor în colectiv presupune foarte mult sprijin, empatie și acceptare din partea celorlalți. Este important să dezvoltăm copiilor empatia față de copii cu CES pentru a-i sprijini în calea lor spre normalizare.

Grădinița și școala reprezintă locul cel mai potrivit pentru a educa, la același nivel, toți copiii din societate, indiferent de specificul fiecăruia, prin utilizarea unor strategii eficiente de combatere a discriminării și de creare a unei comunități armonioase.

INTEGRAREA COPIILOR CU CES ÎN ÎNVĂŢĂMÂNTUL DE MASĂ

Feloiu Ramona
G.P.P. Ostroveni 1, Râmnicu Vâlcea

Fiecare copil este unic și își are propria sa valoare, indiferent de problemele pe care le prezintă în procesul de învățare școlară. Recunoașterea drepturilor egale pentru toți oamenii, în general și pentru toți copiii, în special, fără discriminare, subliniază faptul că nevoile fiecăruia sunt la fel de importante.

În Declarația Mondială asupra „Educației pentru toți", la articolul 3, se afirmă: „Nevoile școlare ale persoanelor deficiente/ cu handicap cer o atenție specială. Trebuie întreprinse măsuri pentru asigurarea accesului la educație fiecărei categorii de persoane deficiente, ca parte integrantă a sistemului de învățământ".

Educația specială este o formă adaptată de pregătire școlară și asistență complexă (medicală, educațională, socială, culturală) destinată persoanelor care nu reușesc să atingă temporar sau pe toată durata școlarizării nivelurile instructive-educative corespunzătoare vârstei, cerute de învățământul obișnuit.

Cerințele educative speciale (CES) desemnează necesități educaționale suplimentare, complementare obiectivelor generale ale educației, adaptate particularităților individuale și celor caracteristice unei anumite deficiențe sau tulburări/dificultăți de învățare, precum și o asistență complexă (medicală, educațională etc.).

Integrarea școlară desemnează un proces de adaptare a copilului la cerințele școlii pe care o urmează, de stabilire a unor raporturi afective positive cu membrii grupului școlar (clasă) și de desfășurare cu succes a prestațiilor școlare. Asimilarea de către copil a statutului de elev este

rezultatul unor modificări interne în echilibrul dintre anumite dominanțe de personalitate cu consecințe în planul acțiunii sale.

O școală obișnuită cu o orientare incluzivă reprezintă mijlocul cel mai eficient de combatere a atitudinilor de discriminare, un mijloc care creează comunități primitoare și construiesc o societate incluzivă care oferă educație pentru toți copiii. Mai mult, asigură o educație eficientă pentru majoritatea copiilor și îmbunătățesc eficiența, chiar și rentabilitatea sistemului de învățământ. Uităm adesea că ne naștem cu drepturi egale și că doar șansele nu sunt egale. Important este să dorim să ne schimbăm atitudinea vis-à-vis de aceștia.

Alternativă a învăţământului special, educaţia integrată permite acordarea serviciilor de sprijin pentru copiii cu posibilităţi reale de recuperare şi reintegrare, care altădată ar fi fost orientaţi către şcoala specială. Pentru a realiza integrarea copiilor cu CES, trebuie să acţionăm asupra diferitelor nivele de dezvoltare a personalităţii lor, şi anume: la nivel biologic, la nivel psihic, la nivel social.

Integrarea şcolară a copiilor cu cerinţe speciale în învatamântul de masă presupune:

- ✓ a educa copiii cu cerinţe speciale în şcoli obişnuite, alături de copiii normali;
- ✓ a asigura servicii de specialitate (recuperare, terapie educaţională, consiliere şcolară, asistenţă medicală şi socială etc.) în şcoala respectivă;
- ✓ a acorda sprijinul necesar personalului didactic şi managerilor şcolii în procesul de proiectare şi aplicare a programelor de integrare;
- ✓ a permite accesul efectiv al copiilor cu cerinţe speciale la programul şi resursele şcolii obişnuite (bibliotecă, terenuri de sport etc);
- ✓ a încuraja relaţiile de prietenie şi comunicarea între toţi copiii din clasă/şcoală;
- ✓ a educa şi ajuta toţi copiii pentru înţelegerea şi acceptarea diferenţelor dintre ei;
- ✓ a ţine cont de problemele şi opiniile părinţilor, încurajându-i să se implice în viaţa şcolii;
- ✓ a asigura programe de sprijin individualizate pentru copiii cu cerinţe speciale;
- ✓ a accepta schimbări în organizarea şi dezvoltarea activităţilor instructiv-educative din şcoală.

Școlile obișnuite dezvoltă o serie de servicii de sprijin pentru copiii cu diferite cerințe educative speciale:

- ➢ Pentru copiii cu tulburări de limbaj și cu dificultăți de învățare există ,,centre logopedice interșcolare" care au specialist care desfășoară terapii specifice pentru corectarea tulburărilor de limbaj și pentru depășirea dificultăților de învățare. În aceste cabinete au acces toți copiii care frecventează învățământul obișnuit și care au fost depistați de către profesorii logopezi care funcționează aici ca având o tulburare de limbaj.
- ➢ Pentru copiii cu tulburări de comportament și dificultăți de adaptare există ,,centrele de asistență psihopedagogică" care dispun de consilieri psihopedagogi care oferă servicii atât copiilor aflați în situație de risc și criză cât și familiilor acestora. Pentru copiii cu deficiențe diagnosticați în comisiile pentru protecția copilului există serviciile profesorului de sprijin/intinerant.

Copiii cu deficiențe integrați în învățământul de masă au dreptul la terapii specifice de recuperare realizate de specialiști în domeniu, în funcție de dizabilitatea lor și, în plus, profesorul de sprijin realizează un plan de intervenție personalizat și adaptarea curriculară necesară, în urma consultării cu cadrul didactic de la clasă.

Pentru integrarea cu succes a copiilor cu CES în învățământul de masă, în grupele obișnuite de copii sunt necesare:

- ✓ Existența unor centre de resurse, informare și comunicare;
- ✓ Formarea inițială și continuă a cadrelor didactice în problematica CES;
- ✓ Adaptarea și flexibilitatea curriculum-lui (pre)școlar;
- ✓ Evaluarea progresului școlar al copiilor cu CES integrați în grădinițele obișnuite;
- ✓ Implicarea, încurajarea participării părinților, schimbul de informații, consilierea părinților în măsura solicitărilor și a necesităților, mobilizarea resurselor umane disponibile și competente.

Prezența în colectivul grupei a unor astfel de copii, solicită efort crescut din partea dascălului sub toate aspectele: pregătirea pentru lecții, pentru activități extrașcolare; atitudinea față de toți copiii grupei. Educatoarea trebuie să ofere copilului cu CES tratarea individuală de care are nevoie în toate etapele unei activități, pentru ca acesta să recupereze neajunsurile, să valorifice în mod compensatoriu potențialul sănătos, dar să nu neglijeze pe ceilalți copii din grupă. Intervenția educațională trebuie însoțită de atitudinea pozitivă a cadrelor didactice și a familiei față de copiii cu cerințe educative speciale.

Bibliografie:

1. Alois, Gherguț," *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale – strategii diferențiate și inclusive în educație",* Editura Polirom, București, 2006
2. Gheruț,A., "*Psihopedagogia persoanelor cu cerinţe speciale.Strategii de educaţie integrate"*, Ed.Polirom. Iaşi, 2001.

INTEGRAREA COPIILOR CU CES ÎN ÎNVĂŢĂMÂNTUL DE MASĂ

Prof. înv. primar Gură-Roșie Mădălina-Delia
Școala Gimnazială „Decebal", Craiova

MOTTO:

„... în livadă ne place să avem copaci care rodesc mai devreme sau mai târziu [...] toate aceste roade sunt bune, niciunul nu este de aruncat. De ce să nu acceptăm în şcoli, minţi mai agere sau mai încete? De ce nu i-am ajuta? Pierdem timp, dar câştigăm satisfacţie şi respect... "

(Comenius)

Frumusețea omenirii constă în diversitatea etniilor de pe pământ, fiecare dintre acestea contribuind la patrimoniul cultural mondial, cu specificul ei. Fiecare copil este unic și își are propria sa valoare, indiferent de problemele pe care le prezintă în procesul de învățare școlară. Recunoașterea drepturilor egale pentru toți oamenii, în general și pentru toți copiii, în special, fără discriminare, subliniază faptul că nevoile fiecăruia sunt la fel de importante.

În Declarația Mondială asupra „Educației pentru toți", la articolul 3, se afirmă: „Nevoile școlare ale persoanelor deficiente/ cu handicap cer o atenție specială. Trebuie întreprinse măsuri pentru asigurarea accesului la educație fiecărei categorii de persoane deficiente, ca parte integrantă a sistemului de învățământ". Educația specială este o formă adaptată de pregătire școlară și asistență complexă (medicală, educațională, socială, culturală) destinată persoanelor care nu reușesc să atingă temporar sau pe toată durata școlarizării nivelurile instructive-educative corespunzătoare vârstei, cerute de învățământul obișnuit.

În România sunt utilizate multe concepte referitoare la persoanele care fac obiectul educației speciale: deficiență, incapacitate, handicap, dizabilitate, cerințe educative speciale.

Cerințele educative speciale (CES) desemnează necesități educaționale suplimentare, complementare obiectivelor generale ale educației, adaptate particularităților individuale și celor caracteristice unei anumite deficiențe sau tulburări/dificultăți de învățare, precum și o asistență complexă (medicală, educațională etc.).

Integrarea școlară desemnează un proces de adaptare a copilului la cerințele școlii pe care o urmează, de stabilire a unor raporturi afective pozitive cu membrii grupului școlar (clasă) și de desfășurare cu succes a prestațiilor școlare. Asimilarea de către copil a statutului de elev este

rezultatul unor modificări interne în echilibrul dintre anumite dominanțe de personalitate cu consecințe în planul acțiunii sale.

Integrarea școlară a copiilor cu CES este o problemă stringentă care în ultimii ani a început să-și găsească rezolvarea și în țara noastră. O școală obișnuită cu o orientare incluzivă reprezintă mijlocul cel mai eficient de combatere a atitudinilor de discriminare, un mijloc care creează comunități primitoare și construiesc o societate incluzivă care oferă educație pentru toți copiii. Mai mult, asigură o educație eficientă pentru majoritatea copiilor și îmbunătățesc eficiența, chiar și rentabilitatea sistemului de învățământ. Să nu uităm că și confortul psihologic oferit de mediu este determinant într-o evoluție a formării și dezvoltării personalității umane. Uităm adesea că ne naștem cu drepturi egale și că doar șansele nu sunt egale? Nu putem face abstracție de faptul că în țara noastră avem și copii instituționalizați. Important este să dorim să ne schimbăm atitudinea vis-à-vis de aceștia. Rolul nostru al tuturor este de a participa efectiv la schimbarea mentalității societății, oferind informații și practici ancorate în realitate. Trebuie să găsim diverse modalități de integrare socială a copiilor cu CES, pentru a diminua factorii care duc la o instabilitate emoțională, la un limbaj insuficient dezvoltat, la un comportament dificil.

Progresele înregistrate de psihologia şi pedagogia diferenţiată, perfecţionarea tehnicilor de cunoaştere a dezvoltării psihice a copiilor au permis să se distingă categorii mai nuanţate de copii în raport cu capacitatea lor de răspundere la exigenţele şcolare. În rândul acestora, alături de elevii cu CES integraţi individual, există şi elevi cu dificultăţi de învăţare, cu ritm lent de acumulare de achiziţii dar cu intelect normal. Confundaţi adesea cu elevii din prima categorie sunt nestimulaţi sau categorizaţi ca atare. Alternativă a învăţământului special, educaţia integrată permite acordarea serviciilor de sprijin pentru copiii cu posibilităţi reale de recuperare şi reintegrare, care altădată ar fi fost orientaţi către şcoala specială. Pentru a realiza integrarea copiilor cu CES, trebuie să acţionăm asupra diferitelor nivele de dezvoltare a personalităţii lor, şi anume: la nivel biologic, la nivel psihic, la nivel social.

Scopurile principale ale relaţiei dintre şcoală, familie şi comunitate, în vederea integrării copiilor cu nevoi speciale sunt:

- informarea şi sensibilizarea comunităţii locale cu privire la posibilitatea recuperării educaţiei chiar şi pentru copiii ce au abandonat şcoala;
- sporirea conştientizării din partea comunităţii şcolare a necesităţii implicării în transformarea şcolii într-o şcoală integrativă;
- schimbarea mentalităţii şi atitudinii opiniei publice faţă de copiii cu nevoi speciale;
- dezvoltarea unei reţele de cooperare în domeniul educaţiei, implicată în procesul de integrare (ex.: poliţia, serviciile sociale, spitale, etc.);
- implicarea părinţilor copiilor din clasă în vederea reacţionării mai rapide la probleme şi acordarea sprijinului suplimentar copiilor cu nevoi speciale;
- implicarea comunităţii în sprijinul acordat copiilor cu nevoi speciale;
- elaborarea programelor şcolare de informare şi pregătire a comunităţii locale pentru educaţia incluzivă, prin aceasta înţelegând adaptarea şcolii la cerinţele speciale ale fiecărui copil, indiferent de problemele acestuia, şi nu a copilului la cerinţele şcolii, găsirea unor strategii didactice adecvate, a unor metode şi tehnici de lucru specifice: planificare, instruire, evaluare.

Integrarea şcolară a copiilor cu cerinţe speciale în învăţământul de masă presupune:

- ✓ a educa copiii cu cerinţe speciale în şcoli obişnuite, alături de copiii normali;
- ✓ a asigura servicii de specialitate (recuperare, terapie educaţională, consiliere şcolară, asistenţă medicală şi socială etc.) în şcoala respectivă;
- ✓ a acorda sprijinul necesar personalului didactic şi managerilor şcolii în procesul de proiectare şi aplicare a programelor de integrare;
- ✓ a permite accesul efectiv al copiilor cu cerinţe speciale la programul şi resursele şcolii obişnuite (bibliotecă, terenuri de sport etc);
- ✓ a încuraja relaţiile de prietenie şi comunicarea între toţi copiii din clasă/şcoală;
- ✓ a educa şi ajuta toţi copiii pentru înţelegerea şi acceptarea diferenţelor dintre ei;
- ✓ a ţine cont de problemele şi opiniile părinţilor, încurajându-i să se implice în viaţa şcolii;

- ✓ a asigura programe de sprijin individualizate pentru copiii cu cerinţe speciale;
- ✓ a accepta schimbări în organizarea şi dezvoltarea activităţilor instructiv-educative din şcoală.

Toți copiii sunt educabili și au dreptul la o formă de educație pe măsură. Guvernul și autoritățile locale sunt obligate să asigure condițiile necesare pentru educația tuturor copiilor. Reformele în educație iau în considerare și copiii cu dizabilități și/sau aflați în situații de risc.

Școlile obișnuite dezvoltă o serie de servicii de sprijin pentru copiii cu diferite cerințe educative speciale:

- ➢ Pentru copiii cu tulburări de limbaj și cu dificultăți de învățare există ,,centre logopedice interșcolare" care au specialist care desfășoară terapii specifice pentru corectarea tulburărilor de limbaj și pentru depășirea dificultăților de învățare. În aceste cabinete au acces toți copiii care frecventează învățământul obișnuit și care au fost depistați de către profesorii logopezi care funcționează aici ca având o tulburare de limbaj.
- ➢ Pentru copiii cu tulburări de comportament și dificultăți de adaptare există ,,centrele de asistență psihopedagogică" care dispun de consilieri psihopedagogi care oferă servicii atât copiilor aflați în situație de risc și criză cât și familiilor acestora. Pentru copiii cu deficiențe diagnosticați în comisiile pentru protecția copilului există serviciile profesorului de sprijin/intinerant.

Copiii cu deficiențe integrați în învățământul de masă au dreptul la terapii specifice de recuperare realizate de specialiști în domeniu, în funcție de dizabilitatea lor și, în plus, profesorul de sprijin realizează un plan de intervenție personalizat și adaptarea curriculară necesară, în urma consultării cu cadrul didactic de la clasă.

Pentru integrarea cu succes a copiilor cu CES în învățământul de masă, în grupele obișnuite de copii sunt necesare:

- ✓ Existența unor centre de resurse, informare și comunicare;
- ✓ Formarea inițială și continuă a cadrelor didactice în problematica CES;
- ✓ Adaptarea și flexibilitatea curriculum-lui (pre)școlar;
- ✓ Evaluarea progresului școlar al copiilor cu CES integrați în grădinițele obișnuite;
- ✓ Implicarea, încurajarea participării părinților, schimbul de informații, consilierea părinților în măsura solicitărilor și a necesităților, mobilizarea resurselor umane disponibile și competente.

Prezența în colectivul grupei a unor astfel de copii, solicită efort crescut din partea dascălului sub toate aspectele: pregătirea pentru lecții, pentru activități extrașcolare; atitudinea față de toți copiii grupei. Educatoarea trebuie să ofere copilului cu CES tratarea individuală de care are nevoie în toate etapele unei activități, pentru ca acesta să recupereze neajunsurile, să valorifice în mod compensatoriu potențialul sănătos, dar să nu neglijeze pe ceilalți copii din grupă. Intervenția educațională trebuie însoțită de atitudinea pozitivă a cadrelor didactice și a familiei față de copiii cu cerințe educative speciale.

Bibliografie:

1. Alois, Gherguț, *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale – strategii diferențiate și inclusive în educație,* Editura Polirom, București, 2006
2. *********Dezvoltarea practicilor inclusive în școli*, Ghid managerial, UNICEF, 1999
3. *********Integrarea școlară a copilului cu dificultate/cu nevoi speciale* – Ghid pentru directorul de școală, Colecția CRIPS – Resurse pentru formare, 2002

INTEGRAREA ȘCOLARĂ A COPIILOR CU CES

Prof. înv. preșcolar Cumpănașu Alina
G.P.P. Ostroveni 1, Rm. Vâlcea

Conceptul de integrare socială a fost definit ca reprezentând: „procesualitatea interacțiunilor dintre individ sau grup și mediul social specific sau integral, prin intermediul căreia se realizează un echilibru funcțional al părților" (Zamfir C., Vlăsceanu L., 1993).

Procesul de integrare a fost definit de Ursula Șchiopu ca „o cuprindere, asimilare, închidere într-un tot a unui element care devine parte componentă a întregului și dobândește proprietăți specifice rezultate din interacțiunea și interdependența cu celelalte părți componente.

Pentru Nirje B. „integrarea înseamnă să ți se permită să fii capabil, să fii tu însuți printre ceilalți", presupune că relațiile dintre indivizi sunt bazate pe o recunoaștere a integralității lor, a valorilor și a drepturilor comune ce le posedă.

De asemenea integrarea presupune „acceptarea și participarea copilului sau persoanei în cauză la diversele forme de viață comunitară, cu asumarea de roluri și stabilirea de relații sociale spontane sau cu caracter permanent, în grupul social în care trăiește" (Vrășmaș T., P. Daunt, 1996).

Integrarea se fundamentează pe următoarele principii:

- principiul socializării reprezintă procesul de transmitere și însușire a unui set de modele culturale și normative, de cunoștințe și atitudini prin care indivizii dobândesc cunoașterea comportamentelor socialmente dezirabile, își formează deprinderi și dispoziții care îi fac apți să acționeze ca membri ai societății și grupului social
- principiul normalizării se referă la necesitatea asigurării condițiilor unei vieți normale pentru persoanele cu cerințe educative speciale, în așa fel încât acestea să trăiască conform standardelor după care trăiesc majoritatea membrilor comunității
- principiul drepturilor egale reglementează accesul efectiv al persoanelor cu cerințe educative speciale la educație și la alte servicii comunitare, precum și eliminarea unor obstacole sociale care împiedică satisfacerea în condiții de egalitate a unor necesități individuale pentru persoane cu handicap
- principiul dezvoltării se referă la faptul că toate persoanele cu cerințe educative speciale sunt capabile de creștere, învățare și dezvoltare, indiferent de severitatea handicapului sau potențialului de care dispun
- principiul intervenției timpurii indică eficiența intervenției precoce de reabilitare, reeducare și integrare pentru persoanele cu cerințe educative speciale

Bibliografie:

1. Elena Dănescu, „Elemente de psihopedagogie specială", Editura Larisa, 2016

INTEGRAREA ELEVILOR CU CES ÎN PROCESUL DIDACTIC

Prof. Drăghici Florinela-Elena
Şcoala Gimnazială „Nicolae Bălcescu", Loc. N .Bălcescu, Jud. Vâlcea

Cerinţele educative speciale desemnează acele nevoi speciale faţă de educaţie care sunt suplimentare, dar şi complementare obiectivelor generale ale educaţiei. Fără abordarea adecvată acestor cerinţe speciale nu se poate vorbi de egalizarea şanselor de acces, participarea şi integrarea şcolară şi socială.

Educaţia integrată se referă la integrarea în structurile învăţământului general a elevilor cu CES pentru a oferi un climat favorabil dezvoltării armonioase şi cât mai echilibrate a acestor categorii de copii.

Fiecare elev este unic şi are valoarea sa, indiferent de problemele pe care le prezintă în procesul de învăţare şcolară. Fiecare copil prezintă particularităţi individuale şi de relaţie cu mediul, trăsături care necesită o evaluare şi o abordare personalizată. Copiii cu deficienţe au şi ei aceleaşi trebuinţe în creştere şi dezvoltare. Aceşti copii au în acelaşi timp şi anumite necesităţi particulare, individualizate. Ei sunt diferiţi din punct de vedere al temperamentului, motivaţiilor, capacităţii chiar dacă prezintă acelaşi tip de deficienţe.

Fiecare copil are nevoie de un sprijin, de o îndrumare, un îndemn. Fiecare copil cu CES trebuie să beneficieze de un program adecvat şi adaptat de recuperare care să dezvolte maximal potenţialul fizic şi psihic pe care îl are. Integrarea urmăreşte valorificarea la maximum a disponibilităţilor subiectului deficient şi antrenarea în mod compensatoriu a palierelor psiho-fizice, care nu sunt afectate în aşa fel încât să preia activitatea funcţiilor deficitare şi să permită însuşirea de abilităţi care să înlesnească integrarea eficientă în comunitatea normală.

Prin integrare se realizează şi o pregătire psihologică a copilului, care să contribuie la crearea unor stări afectiv emoţionale corespunzătoare în care confortul psihic este menţinut de satisfacţiile în raport cu activităţile desfăşurate. Raportul relaţiei socializare, integrare, incluziune are în vedere implicaţiile practice, teoretice ce privesc evoluţia sistemului de organizare a educaţiei speciale şi a pregătirii copiilor pentru integrarea şi incluziunile în activităţile profesionale şi în colectivităţile sociale.

Pentru a răspunde adecvat copiilor cu CES profesorul trebuie să acţioneze nu numai la lecţie, ci şi asupra grupului, ambientului educaţional şi asupra propriei dezvoltări profesionale.

Pachetul de resurse UNESCO valorifică ideea de sprijin în şcoală şi propune abordarea unei perspective curriculare, bazată pe un curriculum flexibil şi social, care se bazează pe strategii interactive, cooperante de predare-învăţare în clasa de elevi cu scopul asigurării unei participări a tuturor copiilor.

În cazul copiilor cu CES, când există o dizabilitate sau când mediul de acasă nu numai că nu sprijină, ci chiar este ostil învăţării (copiii abuzaţi sau neglijaţi) problema sprijinului adecvat de învăţare nu poate fi aşa simplă. Procesul integrării şcolare a copiilor cu CES presupune elaborarea şi aplicarea unui plan de intervenţie individualizat, centrat pe folosirea unor modalităţi eficiente de adaptare a curriculumului şi pe diversificarea ofertelor de învăţare în cadrul lecţiilor. Profesorii trebuie să planifice şi să urmărească planuri complementare pentru antrenarea în procesul de predare-învăţare a acestora. Pentru fiecare activitate didactică profesorii trebuie să stabilească cum şi cât vor antrena aceşti copii. Să le găsească locul şi sarcina didactică potrivită pentru a participa alături de ceilalţi la procesul învăţării.

Copiii cu CES pot avea planuri de învăţare sau planuri educaţionale personalizate dar, rolul profesorului la clasă nu este să îi separe ci să îi antreneze în activităţi alături de ceilalţi. Planurile

separate sunt elaborate de profesionişti, cum ar fi cadrul didactic de sprijin sau logopedul şi prevăd şi măsuri didactice, decise împreună cu profesorul clasei.

Există o serie de cerinţe generale faţă de organizarea predării şi învăţării în clasa obişnuită în care se întâlnesc copii cu CES. Aceşti copii au nevoie de o învăţare multisenzorială explicită care să-i facă să avanseze, nu este cazul să se piardă vremea cu activităţi repetitive asupra unor lucruri care s-au însuşit ci mai curând să se varieze metodele şi suporturile de învăţare. Copiii cu CES au nevoie de iniţiere adecvată în lectură şi scriere ceea ce presupune de cele mai multe ori alte metode şi mijloace decât cele folosite în mod obişnuit de profesorul clasei respective. Este nevoie de structurarea cunoaşterii şi de o doză bună de orientare pentru a se duce la bun sfârşit învăţarea şcolară. Cum aceşti copii au dificultăţi în organizarea informaţiei care provine de la simţurile lor, ei sunt adesea incapabili să prevadă şi de aceea trebuie să li se furnizeze un cadru adecvat şi structurat de învăţare în clasă, fiind mereu preveniţi de ceea ce urmează.

Pentru problemele speciale, senzoriale, motorii, neuromotorii, afective, comportamentale, există posibilitatea intervenţiilor specializate, în şcoli speciale şi/sau în afara timpului şcolar, prin activităţi suplimentare.

Primul lucru cu care începe intervenţia didactică adecvată este realizarea unui mediu de învăţare stimulativ şi adecvat pentru toţi copiii, deci şi pentru cei care au nevoie de sprijin suplimentar (în sau în afara clasei).

Profesorul trebuie să asigure participarea, antrenarea fiecărui copil, sarcini didactice adaptate şi o evaluare care să prevadă diferenţele dintre performanţele elevilor. Rolul lui cel mai important este deci în adoptarea unor strategii didactice care să fie potrivite unor diferenţe dintre copii dar şi să pregătească clasa pentru a accepta şi colabora în acest sens. Este necesar ca profesorii să cunoască şi să poată folosi o serie de strategii didactice cu care să identifice şi să sprijine rezolvarea dificultăţilor de învăţare în clasă. În acest caz este de dorit ca profesorul clasei să respecte următoarele cerinţe: să identifice şi să cunoască bine dificultăţile de învăţare a fiecărui elev, modul lor de manifestare şi domeniul în care apar; să se asigure că elevii aflaţi în situaţie dificilă au achiziţionate aptitudinile prealabile; să adapteze materialul didactic folosit la fiecare temă; să procure material de sprijin atunci când este nevoie; să-şi rezerve un timp necesar în fiecare oră pentru a evalua eficacitatea activităţilor de învăţare şi de predare. În aceste condiţii este evidenţiată grija profesorului pentru organizarea unor situaţii de învăţare la care să participe toţi elevii inclusiv cei cu CES.

Construirea unei imagini pozitive despre sine este o altă nevoie a copiilor cu CES. Aceasta se poate realiza pe fondul unor activităţi de grup orientate spre valorizarea posibilităţilor fiecăruia şi pe un sistem de relaţii pozitive între profesor şi elev şi între elevi. Relaţiile respective trebuie să ofere terenul încrederii reciproce, al empatiei cu trăirile fiecăruia, împărtăşirii emoţiilor, sentimentelor, preocupărilor ca şi a experienţei de cunoaştere şi învăţare. Pentru copiii cu CES este foarte importantă cultivarea unor atitudini pozitive faţă de propria activitate, a rezultatelor pe care le obțin și față de colegii din clasă. Încrederea în sine, precum și motivația proprie pentru a învăța, cooperarea cu ceilalți, cu alte cuvinte clădirea unui climat afectiv pozitiv reprezintă un obiectiv în procesul educativ desfășurat cu elevii cu CES.

Aspectul recompenselor sau laudelor elevilor care obțin progres sunt absolut necesare. Nu se poate obține o ameliorare a situației în cazul elevilor cu cerințe educative speciale, dacă nu se subliniază micile reușite, oricând acestea sunt înregistrate în activitatea de învățare.

Activitățile extracurriculare și extraşcolare, proiectele de grup contribuie în mare măsură la integrarea cu succes a elevilor cu cerințe educative speciale în activitatea didactică și la obținerea unor succese menite să-i motiveze în perspectivă.

Autonomia personală în cazul elevilor cu dificultăți de învățare constituie un element esențial în integrarea lor cu succes în activitatea didactică. Trebuie pus accent pe obținerea unui real echilibru între sprijinul acordat elevilor cu CES în realizarea sarcinilor, deci a unei oarecare dependențe de cadrele didactice, și fundamentarea unei independențe în activitatea lor.

Însuşirea unor metode şi tehnici de învăţare, memorare, de redare a ideilor unui conţinut constituie o altă cerinţă pe care educatorul o poate rezolva în clasa obişnuită. Se consideră că

învăţarea este mult mai plăcută şi mai eficientă dacă în clasa de elevi se foloseşte învăţarea în interacţiune, se negociază obiectivele învăţării, se demonstrează, se aplică şi apoi se analizează reacţiile, se realizează o evaluare permanentă ca răspuns al învăţării, se asigură sprijin pentru profesor şi pentru elevi. În afara activităţii propriu-zise din clasă există numeroase alte resurse de sprijin. În acest sens, sprijin pentru predare este o colaborare eficientă cu familia şi o implicare reală a comunităţii în problematica procesului şcolar. Parteneriatul școală-familie-comunitate are un rol esențial în integrarea elevilor cu cerințe educative speciale și reprezintă o reală provocare în contextul exigențelor la nivel de sistem de învățământ care se dezvoltă tot mai mult astăzi.

Evaluarea elevilor cu CES se realizează diferenţiat faţă de ceilalţi participanţi la lecţie prin evaluări formative şi sumative personalizate, prin itemi care să măsoare o înregistrare minimă a progresului şcolar prin raportare la cerinţele din curriculum.

Elevii cu CES au nevoie de profesori care înţeleg modul lor de învăţare, se pot adapta ritmului acestora şi îi pot orienta să-şi depăşească dificultăţile fără a-i desconsidera. Dezvoltarea acestor elevi nu poate să aibă loc decât într-un context de resurse ce se impun a fi abordate nediscriminativ, iar climatul în care acești elevi se dezvoltă trebuie să fie dominat de motivare, încredere în sine, cooperare și acceptare.

Bibliografie:

1. Musu, Ionel. (2000). Ghid de predare învățare pentru copiii cu cerințe educative speciale. Bucureşti: Editura Marlink.
2. Vrăşmaş, Ecaterina. (2004). Introducere în educaţia cerinţelor speciale. Bucureşti: Editura Credis

INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ ÎN CONSILIEREA EDUCAȚIONALĂ: OPORTUNITĂȚI ȘI PROVOCĂRI

Bădoiu Oana-Diana
C.J.R.A.E. Vâlcea - Colegiul Energetic

Ce este Inteligența Artificială și de ce este relevantă în educație?

Inteligența artificială (IA) se referă la dezvoltarea unor modele care pot îndeplini sarcini care în mod normal necesită procese cognitive umane. Aceste sisteme analizează, interpretează și învață dintr-o cantitate vastă de date, luând decizii, rezolvând probleme și imitând procesele de gândire umană.

IA a pătruns deja în multe domenii ale vieții noastre, de la sisteme de recunoaștere a imaginilor la personalizarea conținuturilor pe platforme de streaming, fără să realizăm acest lucru, cu numeroase aplicații potențiale și implicații pentru societate.

Este important ca profesorii în general, consilierii școlari în particular să fie conștienți și curioși cu privire la acest subiect și să se mențină la curent cu tendințele din acest domeniu.

Utilizarea inteligenței artificiale în consilierea educațională deschide noi perspective pentru sprijinirea elevilor și a consilierilor în școli. Această tehnologie permite personalizarea experienței educaționale, automatizarea proceselor administrative și generarea de resurse utile, identificarea nevoilor elevilor, oferirea de sprijin în luarea deciziilor vocaționale și de suport psihologic personalizat, dar ridică și provocări etice și practice.

Prin automatizarea sarcinilor repetitive, consilierii școlari au mai mult timp pentru a interacționa direct cu elevii. Totodată, IA contribuie la o mai bună organizare a datelor și la crearea unor planuri personalizate de consiliere.

Aplicații ale IA în consilierea educațională

Pentru **identificarea nevoilor elevilor**: platformele de tip Learning Analytics, precum Tableau for Teaching, analizează performanțele elevilor și identifică zonele care necesită intervenție.

Pentru **orientare profesională personalizată**: testele vocaționale bazate pe IA, precum MyCareerChoices, oferă sugestii de carieră în funcție de abilitățile și interesele individuale.

În ceea ce privește **oferirea de suport psihologic**: chatbot-uri precum Woebot recunosc semne de anxietate sau stres și oferă strategii de gestionare emoțională.

În privința **generării de resurse**: IA poate crea materiale vizuale (cu DALL-E) și textuale (cu ChatGPT) pentru sesiunile de consiliere. De exemplu, se pot genera diagrame care ilustrează trasee vocaționale sau mesaje motivaționale pentru elevi.

Pentru **pregătirea profesională a consilierilor**: Simulările asistate de IA permit consilierilor să exerseze gestionarea unor situații complexe cu diferite tipologii de elevi.

Beneficii și provocări

Printre beneficii se numără personalizarea consilierii, accesul rapid la date și reducerea timpului dedicat sarcinilor administrative. Totuși, utilizarea IA implică și provocări precum: protejarea confidențialității datelor elevilor, necesitatea unei supervizări umane constante, costuri ridicate pentru implementarea și mentenanța tehnologiei.

Pași pentru implementare

1. **Formarea consilierilor**: Organizarea de workshop-uri despre utilizarea IA.
2. **Alegerea instrumentelor potrivite**: Evaluarea nevoilor școlii.
3. **Crearea unui cadru etic**: Stabilirea politicilor de utilizare a datelor.

Inteligența artificială reprezintă o oportunitate valoroasă pentru modernizarea consilierii educaționale. Cu toate acestea, succesul implementării depinde de formarea adecvată a consilierilor și de utilizarea responsabilă a tehnologiei. IA nu înlocuiește factorul uman, dar poate deveni un partener de nădejde în sprijinirea elevilor.

INTELIGENTA EMOTIONALĂ LA COPIII CU TULBURĂRI DE ÎNVĂȚARE

Prof. înv. preșc. Stan Larisa Giorgiana
Seminarul Teologic Ortodox Sfantul Nicolae /
Grădinița cu Program Normal Lizuca, Rm. Vâlcea

Este important să abordăm noţiunea de emoţie pentru început, iar apoi să realizăm legătura cu inteligenţa, empatia şi capacitatea empatică a unei persoane. În materialul ce urmează vom dezvolta aspecte teoretice privind inteligenţa emoţională, deoarece este un concept inserat în România de puţin timp, iar aplicabilitatea acestuia în sistemul de învăţământ este util având în vedere dificultăţile cu care ne confruntăm.

În *psihologie* emoția este definită ca o modalitate de percepţie a elementelor şi relaţiilor dintre realitate şi imaginaţie, exprimată fizic prin intermediul unor funcţii fiziologice, ca expresia facială sau ritmul cardiac şi ducând până la reacţii de conduită precum agresivitatea sau plânsul.

Procesele emoționale se dezvoltă și în legatură cu amintiri sau circumstanțe imaginare.

Fiziologic vorbind, emoţiile controlează răspunsurile la anumite situaţii, incluzând expresia facială, tonul vocal dar şi sistemul endocrin, pentru a pregăti organismul pentru anumite urmări.

Inteligenţa emoţională înseamnă folosirea inteligentă a emoţiilor în viața personală şi profesională.

Conceptul de inteligenţă emoţională a fost formulat pentru prima dată într-o teză de doctorat, în S.U.A. (1990). Autorul, Wayne Leon Payne, defineşte inteligenţa emoţională ca fiind o abilitate ce implică o relaţionare creativă cu stările de teamă, durere şi dorinţă.

Daniel Goleman, cercetător în ştiinţele comportamentale, a preluat acest concept alături de teza pe care o promova: "IQ-ul nu garantează succesul în viaţă". În 1995 acest cercetător a publicat o carte ce a provocat o adevărată revoluţie, numită ,,Inteligenţa Emoţională''. Acest cercetător defineşte în cartea sa inteligenţa emoţională ca fiind abilitatea unei persoane de a înţelege şi a-şi gestiona eficient emoţiile sale, de a înţelege și a se descurca cu emoţiile celor din jur în scopul creării unor relaţii adecvate cu ceilalţi și a creării unui echilibru emoţional atât intrapersonal cât și interpersonal.

Inteligenţa emoţională presupune cinci abilităţi importante.

1. Cunoaşterea emoţiilor personale

Cunoaşterea emoţiilor personale presupune identificarea şi exprimarea lor coerentă, într-un context dat. În orice relaţie exprimăm informaţii, sentimente, fapte, amintiri, uneori însă, ne este greu să exprimăm clar ceea ce vrem să spunem sau simţim - nu suntem coerenţi, iar alteori ne este greu să înţelegem ceea ce ni se spune - intenţia care se ascunde în spatele cuvintelor.

Aceste situaţii sunt generatoare de conflicte intrapersonale şi interpersonale. Pentru a le evita este important să putem codifica şi decodifica mesajele transmise, la nivelul verbal sau non-verbal, astfel încât să transmitem şi să înţelegem corect sensul mesajelor. Este adevărat faptul că din cauza mentalităţilor care sunt transferate de la o generaţile la alta, nu suntem obişnuiţi să comunicăm ceea ce ne deranjează, pentru că acest aspect ,,deranjează'', nu suntem obişnuiţi să acceptăm realitatea, că anumite comportamente declanşează reacţii şi cogniţii negative pe care trebuie să ni le asumăm.

2. Gestionarea emoţiilor

Gestionarea emoţiilor se referă la capacitatea noastră de a alege modalitatea prin care ne vom exprima într-o anumită situaţie. Pentru a ne gestiona emoţiile este important să ţinem cont de: Ce exprimăm?; Cum exprimăm? ; Când exprimăm?; Unde exprimăm?; Cui exprimăm?

3. Direcţionarea emoţiilor către scop

Scopul este criteriul după care ne gestionăm emoţiile. Asfel poți fi capabil să te concentrezi pe sarcină şi să îţi menţii atenţia asupra ei; să fii mai puţin impulsiv, să obții un autocontrol mai bun. Este important să ţinem cont de ceea ce vrem să facem sau să obţinem, în mod concret:

- durata în timp - când vrem să atingem scopul;
- participanţi - de cine avem nevoie;
- strategie - ce paşi trebuie urmați;
- resurse - de ce avem nevoie.

4. Empatia

Este capacitatea de a intui sau de a recunoaşte emoţiile celorlalţi. Empatia nu înseamnă să trăim emoţiile altor persoane, ci să le înţelegem pornind de la experienţele noastre.

5. Capacitatea de a construi relaţii interpersonale pozitive

Capacitatea de a construi relații interpersonale constă în dezvoltarea abilităţilor de a analiza şi înţelege relaţiile interpersonale, de a negocia neînţelegerile şi de a rezolva conflictele, capacitatea de soluţionare a problemelor din planul interpersonal; deschidere (spirit pozitiv) şi uşurinţa în

comunicare; să te implici cu tact (delicat, atent, politicos); să fii prosocial şi armonios în grup; să fii cooperant, participativ, serviabil, de nădejde, îndatoritor; să fii democratic în raporturile oficiale, în modul de a-i trata pe ceilalţi. Astfel, avem posibilitatea de a ne crea propriile relaţii folosind elementele menţionate până acum: ne fixăm scopurile, ne canalizam energia şi emoţiile în funcţie de scop (folosind empatia ca instrument), ne exprimăm şi identificăm emoţiile într-un mod coerent. Vom fi conştienţi de responsabilitatea noastră şi a celorlalţi în relaţiile interpersonale. Acest lucru ne va ajuta să reducem conflictele şi să comunicăm eficient.

Inteligența emoțională presupune a fi empatic, a avea capacitatea de detectare şi interpretare corectă a reacţiilor emoţionale.

Empatia este abilitatea de a simţi sentimentele cuiva, de a vedea lumea prin ochii lui şi de a comunica cu aceasta la acelaşi nivel. Empatie înseamnă a asculta şi cu inima şi implică experimentarea sentimentelor celorlalţi păstrându-se distanţa şi identitatea fiecăruia.

O persoană empatică va răspunde corect la durerea sufletească a celui de alături fără a fi afectată sau deranjată de aceasta. Emoţiile celeilalte persoane sunt simţite şi înţelese, dar nu se pierde abilitatea de a face distincţia între sentimentele proprii şi cele ale partenerului de conversaţie. Prin capacitatea empatică partenerul de conversaţie se simte înţeles, determinând o creştere a stimei de sine.

Eşti empatic atunci când:

- reuşeşti să rezonezi cu partenerul/partenerii de dialog, chiar dacă opiniile sunt diferite;
- reuşeşti să găseşti resurse în a asculta şi alte păreri;
- nu emiţi judecăţi de valoare în necunoştinţă de cauză;
- îţi susţii ideile, opiniile argumentat;
- respecţi şi punctul de vedere al celuilalt;
- eşti deschis spre a te transpune în locul celuilalt.

Folosindu-ne de simţuri, ascultându-ne spiritul de observaţie, vom reuşi să pătrundem dincolo de măştile abordate de către unii parteneri de dialog, citim ceea ce se ascunde în spatele acestor măşti. Aceasta înseamnă să fim atenţi la: limbajul trupului, tonul şi inflexiunile vocale abordate de ceilalţi, alegerea cuvintelor folosite de către ceilalţi, entuziasmul sau dimpotrivă timiditatea, reţinerea, ori ”furia” cu care ceilalţi înţeleg a aborda un subiect.

ANTRENAMENTUL EMOŢIILOR POATE CUPRINDE URMĂTORII PAŞI:

- conştientizarea emoţiilor;
- recunoaşterea momentelor emoţionale ca ocazii pentru adâncirea relaţiilor şi pentru învăţare;
- ascultarea empatică şi validarea sentimentelor celuilalt;
- stabilirea de limite pentru rezolvarea problemelor şi respectarea acestora.

REGULI SIMPLE PENTRU O BUNĂ GESTIONARE A EMOŢIILOR

- Ai răbdare cu tine, dar şi cu cei de lângă tine.
- Fii sincer.
- Evită critica excesivă, comentariile umilitoare, ironia.
- Evită calificativele negative.
- Bucură-te şi de micile succese.
- Conştientizează nevoile tale şi ale celorlalţi.
- Identifică ceea ce îţi place şi ceea ce nu îţi place.
- Alege ceea ce te avantajează.
- Respectă dorinţele tale, dar şi pe ale celorlalţi.
- Adoptă o atitudine pozitivă.

Cel care îşi gestionează bine emoţiile:

- se descurcă mai bine în societate, are mai mulţi prieteni;
- învaţă mai bine;

- tratează mai bine stările sufleteşti negative;
- are mai puţine probleme comportamentale;
- suportă mai bine conflictele celor din jur;
- are încredere în propriile emoţii şi în sine.

Antrenamentul emoţiilor poate fi realizat de fiecare dintre noi. Întrebarea care urmează în mod firesc este ce alţi factori sunt relevanţi în împlinirea personală şi profesională. Această întrebare i-a îndreptat pe cercetători către studiul amănunţit asupra vieţii emoţionale a individului pentru a stabili dacă există abilităţi emoţionale care facilitează drumul unora şi deficienţe la nivel emoţional care ar putea îngreuna reuşita altora în viaţă. Există persoane care nu se pot integra într-un grup, nu pot susţine conversaţii, aceste persoane nu recunosc semnalele pe care ceilalţi le transmit, nu se pot racorda la dispoziţia generală, orice ar face pare ciudat şi nelalocul lui. Aceste exemple evidenţiază importanţa emoţiilor, a gestionării lor în vederea unei vieţi mai bune.

Bibliografie:

1. Daniel Goleman,"Inteligenţa emoţională", Editura Curtea Veche, 2007.
2. Daniel Goleman, Boyatzis R.. McKee A., Primal Leadership
3. http://www.scribd.com/doc/7528624/Daniel-Goleman-Inteligenta-Emotională
4. http://www.psihodiagnostic.ro/lucrari-psihomil-i/51/inteligenta-emotionala.html
5. http://www.benessere.ro/Psiho/529/Inteligenta-emotionala.html

STRATEGII DIDACTICE FOLOSITE LA LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ÎN EDUCAȚIA COPIILOR CU CES DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ

Prof. înv. primar Ioniță Titiana – Carmen
Școala Gimnazială „Sf. Trei Ierarhi", loc. Hanu Conachi, Galați

„Un singur profesor nu poate schimba sistemul,
dar acesta poate schimba propriul stil de predare
și structurarea claselor prin a fi deschis la învățarea
și practicarea unor metode noi, incluzive."
Gudrun Petursdottir

Educația incluzivă reprezintă un obiectiv esențial al sistemului de învățământ modern, asigurând dreptul fiecărui copil la o educație echitabilă, indiferent de cerințele educaționale speciale (CES). Integrarea copiilor cu CES în învățământul de masă la ciclul primar implică adaptări curriculare, sprijin personalizat și colaborare între profesori, părinți și specialiști.

Copiii cu CES pot avea dificultăți cognitive, motorii, de comunicare sau socio-emoționale, necesitând adaptări educaționale specifice. Pentru a-i sprijini, în învățământul de masă, cadrele didactice pot folosi:

- adaptarea curriculumului – individualizarea obiectivelor educaționale

- metodele multisenzoriale – utilizarea suporturilor vizuale, auditive și tactile
- învățarea diferențiată – adaptarea ritmului de predare
- evaluarea flexibilă – teste adaptate și metode alternative de examinare
- tehnologiile asistive – utilizarea softurilor educaționale și a dispozitivelor de comunicare augmentativă

Învățarea prin colaborare este o metodă didactică eficientă, mai ales pentru copiii din ciclul primar, inclusiv pentru cei cu CES. Aceasta presupune implicarea activă a elevilor în procesul de învățare, prin interacțiune, sprijin reciproc și rezolvarea sarcinilor împreună.

Pentru limba și literatura română, învățarea prin colaborare poate fi extrem de eficientă pentru copiii din ciclul primar, inclusiv pentru cei cu cerințe educaționale speciale (CES). Iată câteva exemple de activități colaborative care pot fi folosite pentru a ajuta elevii să învețe într-un mod interactiv și să își dezvolte abilități de comunicare, înțelegere și exprimare:

1. Citirea în perechi (cu sprijin reciproc): un copil cu dificultăți la citire poate lucra alături de un coleg care citește mai bine. Cei doi citesc un text împreună, iar colegul îi oferă ajutor atunci când întâmpină dificultăți. Acest lucru le permite celor mici să-și îmbunătățească abilitățile de citire, iar copilul cu CES primește sprijin și încurajare.

Exemplu: Textul „Capra cu trei iezi" poate fi citit în perechi, iar unul dintre elevi poate să citească cu voce tare, în timp al doilea elev îl ajută la înțelegerea cuvintelor mai dificile.

2. Jocuri de rol: eleviii pot învăța despre personaje, teme și acțiuni dintr-o poveste prin jocuri de rol. Aceastea îi ajută să-și exprime creativitatea și să înțeleagă mai bine sensul poveștilor.

Exemplu: După ce au citit o poveste, copiii pot împărți rolurile (de exemplu, „Fata babei și fata moșneagului" sau „Capra cu trei iezi") și pot recrea scenele principale din poveste. Cei cu CES pot fi ajutați prin simplificarea dialogurilor și prin oferirea de teme de joc clare și scurte.

3. Crearea unui „panou al cuvintelor": această acțiune presupune că elevii creează împreună un panou al cuvintelor-cheie sau al cuvintelor noi întâlnite într-o lecție, având posibilitatea să adauge imagini pentru fiecare cuvânt pentru a-i ajuta pe cei cu dificultăți de învățare; aceștia vor face conexiuni vizuale.

Exemplu: După ce au citit o poezie sau o poveste, elevii adaugă cuvinte noi pe un panou (ex: „frunzuliță", „soare", "chersin", "moșneag"). Apoi, fiecare grup explică semnificația cuvintelor într-un mod simplu și ajută colegii ce întâmpină probleme să creeze propoziții cu aceste cuvinte.

4. Grupuri de discuții despre personaje și evenimente: eleviii pot discuta în grupuri mici despre acțiunile și motivațiile personajelor dintr-o poveste. Acest tip de activitate îi ajută pe copii să dezvolte abilități de înțelegere a textului și de argumentare, iar cei cu CES beneficiază de sprijinul colegilor pentru a exprima idei.

Exemplu: După citirea unei povestiri, elevii sunt împărțiți în grupuri mici și discută despre un personaj (de exemplu, „Care sunt trăsăturile lui Harap Alb?"; "Ce părere aveți despre cumătrul lup?"). Fiecare grup își prezintă punctul de vedere și ajută colegii să înțeleagă mai bine acțiunile personajelor.

5. Crearea unei povești comune: se referă la acțiunea elevilor de a crea împreună o poveste. Fiecare copil va contribui cu o propoziție sau un paragraf, iar acest lucru îi ajută să se simtă implicați în procesul de creație și îi motivează să își exprime gândurile.

Exemplu: Profesorul începe cu o propoziție (ex: „Într-o zi frumoasă de primăvară, un iepuraș a găsit o floare specială.") și fiecare elev adaugă o propoziție pentru a construi povestea. Cei cu CES pot fi ajutați prin utilizarea unor imagini și exemple de propoziții simple.

6. „Lecția de poezie în grup": copiii pot învăța o poezie și o pot recita împreună. Aceasta nu doar că le dezvoltă abilități de memorare, dar îi ajută să se exprime în fața colegilor.

Exemplu: Un grup de elevi pot învăța „Mama" de George Coșbuc, recitând apoi poezia în fața clasei, fiecare cu o parte din aceasta. Copiii cu CES pot recita porțiuni mai mici, iar cei care au dificultăți de vorbire pot fi sprijiniți prin exerciții de practică în fața unui grup mic.

7. Ilustrarea unui text: în această activitate colaborativă elevii pot lucra împreună pentru a crea ilustrații care să însoțească un text citit. Această acțiune îi ajută să înțeleagă mai bine povestea și să își dezvolte abilitățile vizuale.

Exemplu: După citirea unui fragment dintr-o poveste, elevii pot desena împreună scenele principale („Scufița Roșie" poate fi ilustrată prin desenarea personajelor și a locurilor din poveste).

8. Crearea unui „dicționar de cuvinte noi": elevii pot lucra împreună pentru a crea un dicționar personalizat al cuvintelor noi întâlnite într-o lectură sau într-un text. Acest dicționar poate include imagini, definiții și exemple de propoziții.

Exemplu: După citirea unei povești sau a unui text informativ, elevii adună cuvintele pe care nu le înțeleg (ex. „mângâiat", „viclean", „strălucitor"). Fiecare elev adaugă cuvântul într-o pagină a „dicționarului", iar ceilalți copii pot contribui cu exemple de propoziții sau desene. Cei cu CES pot ajuta selectând imaginile și scriind propoziții simple cu ajutorul colegilor.

9. „Continuă tu povestea!": un copil începe o poveste, iar ceilalți continuă pe rând. Fiecare elev adaugă un detaliu, o propoziție sau un paragraf la povestea începută de altcineva. Această activitate îi încurajează să gândească creativ și să colaboreze pentru a construi o poveste coerentă.

Exemplu: Profesorul începe cu o propoziție de început (ex. „Într-o dimineață, o fetiță curajoasă pleacă în pădure pentru a găsi un misterios obiect strălucitor.") și fiecare elev adaugă câte o propoziție. Copiii cu CES pot contribui cu propoziții scurte și pot fi ghidați pentru a înțelege cum să facă legătura între idei.

10. „Carte cu povești" colaborativă: presupune crearea împreună a unei "cărți cu povești" în care fiecare copil scrie o poveste mică și o ilustrează. Aceasta le dezvoltă abilitățile de scriere și ilustrare, dar și spiritul de colaborare.

Exemplu: Fiecare copil scrie câte o poveste scurtă (ex. „Un pui de lup care învață să vâneze") pe o foaie de hârtie. După ce fiecare poveste este scrisă, copiii colaborează pentru a crea ilustrații și pentru a adăuga detalii care fac povestea completă. Elevii cu CES pot ajuta cu desene sau pot scrie propoziții simple, iar colegii pot oferi ajutor.

11. „Dezbateri în grupuri mici": elevii pot discuta despre teme literare și pot argumenta puncte de vedere legate de un text citit. Dezbaterile ajută copiii să își exprime opiniile, să asculte și să respecte părerile altora, învățându-i să colaboreze și să-și argumenteze ideile.

Exemplu: După citirea unei povești ca „Soacra cu trei nurori", elevii sunt împărțiți în două grupuri: unul care susține că „mămuca merita să fie salvată" și altul care discută „ce ar trebui să facă ea pentru a nu pedepsită de nurori". Elevii cu CES pot fi ajutați să își exprime punctele de vedere prin întrebări ghidate și prin oferirea unui model de argumentare.

12. Crearea unui „teatru de păpuși": această activitate colaborativă presupune crearea unui „teatru de păpuși" pe baza unei povești citite. Aceștia vor construi păpuși din materiale simple (hârtie, carton) și vor prezenta scena într-un mod creativ. Această activitate dezvoltă abilități de înțelegere, exprimare și colaborare.

Exemplu: După citirea poveștii „Capra cu trei iezi", elevii pot crea păpuși pentru personaje (capra, cei trei iezi, lupul) și pot organiza o mică piesă de teatru în care să joace rolurile. Elevii cu CES pot fi ghidați în realizarea păpușilor sau în alegerea rolurilor simple. De asemenea, pot fi susținuți în formarea propozițiilor și în învățarea replicilor.

13. „Revista literară a clasei": elevii pot colabora pentru a crea o revistă literară, în care să publice articole, recenzii de cărți sau poezii scrise de ei, această activitate promovând creativitatea și colaborarea, iar cei cu CES pot contribui cu texte mai scurte, desene, toate cu ajutorul colegilor.

Exemplu: Fiecare elev scrie o recenzie despre un text citit sau o poezie preferată. Cei cu CES pot scrie propoziții scurte sau pot crea ilustrații pentru revista clasei. Profesorul poate oferi modele de recenzii și poate ghida procesul de scriere, iar elevii pot contribui cu idei și sugestii. Revista finală poate fi tipărită sau afișată în clasă.

14. „Călătorie în lumea poveștilor": în cadrul acestei activități colaborative, elevii pot crea o hartă a poveștilor, unde fiecare loc pe hartă reprezintă un element sau un personaj dintr-o poveste

citită. Aceasta le permite să se familiarizeze cu structura narativă și să colaboreze pentru a înțelege mai bine elementele poveștii.

Exemplu: După citirea unei povești, elevii creează o hartă pe care sunt marcate locuri importante (ex. „Castelul vrăjitoarei", „Pădurea fermecată"). Fiecare grup adaugă un desen și o descriere a unui loc sau personaj. Elevii cu CES pot contribui prin desene sau pot ajuta la explicarea locurilor și personajelor.

Măiestria învățătorului se dovedește prin modul cum adaptează aceste activități colaborative pentru elevii cu CES cu scopul de a fi eficiente. Folosirea tehnologiei: instrumentele digitale pot fi utile pentru copiii cu CES, de exemplu, prin înregistrarea audio a lecturilor sau prin utilizarea de aplicații care oferă suport vizual și auditiv; reducerea complexității sarcinilor: pentru copiii care au dificultăți de concentrare sau de înțelegere, sarcinile pot fi împărțite în pași mici, iar explicațiile pot fi mai simple; activitățile multisenzoriale: utilizarea materialelor tactile (de exemplu, texturi, obiecte) pot ajuta elevii să se implice mai activ în învățare; suportul vizual: folosirea de imagini, simboluri și culori pentru a sprijini înțelegerea și memorarea informațiilor; timpul suplimentar: oferirea mai multor sesiuni de practică sau mai mult timp pentru a termina sarcinile, în funcție de nevoile fiecărui copil, sunt concepute pentru a sprijini învățarea activă și incluziunea și pentru a le stimula creativitatea și implicarea în procesul educațional.

Rolul cadrului didactic este important pentru succesul educației incluzive pentru că el este cel ce aplică metodele adaptate, creează un mediu de învățare prietenos și oferă suport individualizat copilului, în echipă cu consilierul școlar care ajută la gestionarea dificultăților emoționale și comportamentale și familia ce susține copilul și colaborează cu școala pentru integrarea sa.

Educația incluzivă la ciclul primar contribuie la dezvoltarea armonioasă a copiilor cu CES, oferindu-le șansa de a învăța și socializa alături de colegii lor. Succesul acestui proces depinde de implicarea tuturor factorilor educaționali și de aplicarea unor strategii eficiente de integrare, strategiile incluzive având un impact mai evident în comparație cu cele tradiționale care își propun cultivarea relațiilor de prietenie si înțelegere între copii, acestea punând accentul pe acceptare și colaborare.

Bibliografie:

1. Flueraș, Vasile, "Teoria și practica învățării prin cooperare", Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2005;
2. Verza, Emil, "Tratat de psihopedagogie specială", Editura Universității, București, 2011;
3. Vrășmaș, Ecaterina, "Introducere în educația cerințelor speciale", Editura Credis, București, 2004.

PROIECT DIDACTIC – ABILITĂȚILE MELE TRANSFERABILE

Prof. Lalu Mihaela Victoria
Liceul Tehnologic „Ferdinand I", Rm.Vâlcea
Prof. Lalu Jany
Colegiul Național „Mircea cel Bătrân", Rm. Vâlcea

Disciplina: Consiliere și orientare
Clasa: a XI-a
Scop: Această activitate ajută elevii să identifice abilitățile transferabile și să evalueze nivelul de dezvoltare/exersare a acestora în diferite contexte de acțiune.
Organizarea activității: Activitatea se organizează frontal (la debut și la final), dar și individual (rezolvarea sarcinii de lucru). Este recomandat ca sarcina de lucru să fie multiplicată pentru fiecare

elev în parte. Elevii pot fi încurajați să facă schimb de impresii, să împărtășească experiențe pentru dezvoltarea diferitelor categorii de abilități transferabile.

Recomandări pentru cadrul didactic: Această activitate este o adaptare a unui exercițiu complex de analiză multidimensională a abilităților transferabile, ceea ce explică multiplele perspective prezentate

Enunțul sarcinii de lucru pentru elevi: Vă rog să analizați cu atenție categoriile de abilități transferabile menționate în continuare și să răspundeți întrebărilor specifice fiecărei categorii pentru a vă autoevalua nivelul de dezvoltare al acesteia.

a. Lucrul în echipă. *Gândește-te și scrie pe o listă toate echipele de care îți amintești, în care ești sau ai fost implicat în vreun fel (sportive, de studiu, de cercetare, de proiect școlar, de voluntari etc.). Analizează:*

i. Rolul tău;

ii. Timpul alocat lucrului în echipă;

iii. Efortul depus în cadrul activității;

iv. Contribuția ta la rezultatele echipei și la buna funcționare a echipei.

b. Comunicare. *Analizează o situație în care a trebuit să susții o prezentare în fața unui grup de persoane sau a colegilor tăi.*

i. Despre ce și cum ai vorbit? Cum te-ai încadrat în timp?

ii. Cum ți-ai structurat conținutul? Prin ce anume crezi că ai captat atenția? Cum a fost recepționat mesajul tău?

iii. Cum te-ai simțit la începutul, pe parcursul și la finalul prezentării?

c. Persuasiunea. *Identifică o situație în care ai reușit să-i faci pe ceilalți să adopte punctul tău de vedere, în ciuda rezistenței manifestate de ei. Analizează:*

i. De ce crezi că ai avut succes?

ii. Pe ce te-ai bazat?

iii. Cum a decurs procesul?

d. Rezolvarea conflictelor. *Trece în revistă experiența ta de până acum, atât în mediul școlar, cât și familial sau social. Gândește-te dacă a existat vreo situație în care ceilalți te-au chemat să mediezi un conflict sau dacă ai contribuit la aplanarea lui, fără să vrei. Încearcă să răspunzi la următoarele întrebări:*

i. Ai fost capabil să rezolvi acele situații conflictuale?

ii. Cum ai procedat pentru a calma spiritele?

iii. Care dintre calitățile tale personale crezi că a contribuit la aplanarea conflictului?

iv. Cum te-ai simțit în timpul intervenției și la finalul ei?

e. Empatia. *Gândește-te la o situație în care ai făcut efortul să înțelegi un grup diferit de oameni, o altă cultură sau un stil de viață diferit.*

i. Ți-ai redefinit criteriile de evaluare a celorlalți?

ii. Ai conștientizat existența vreunor prejudecăți în felul în care te-ai raportat la situație? Cum te-ai simțit?

iii. Dacă ești implicat în situații/acțiuni de voluntariat sau în activități comunitare/sociale, în ce fel ți-au modificat acestea percepția asupra lumii?

f. Scris. *De multe ori, sarcinile profesionale implică redactarea unor eseuri, rapoarte, proiecte și disertații. Autoevaluează-te în raport cu aceste abilități:*

i. Crezi că este cazul să ți le îmbunătățești? Dacă da, cum anume?

ii. Ai scris vreodată vreun articol sau orice altceva (jurnal, note de călătorie) în timpul liber?

g. Prezentarea. *Amintește-ți ocaziile în care a trebuit să realizezi o prezentare în fața unei audiențe (colegii clasei sau ai școlii etc.).*

i. Cum te-ai pregătit? Ce ai făcut pentru a crește impactul prezentării tale?

ii. Ce materiale ajutătoare ai utilizat sau ai elaborat?

iii. Ai utilizat echipament specific (computer, videoproiector)?

iv. Cum te-ai descurcat? Ce ai simțit înainte, în timpul și după prezentare?

h. Utilizarea computerului. *Fiecare dintre voi este abilitat, mai mult sau mai puțin, să utilizeze computerul.*

i. Notează pe o listă aplicațiile și programele pe care le poți utiliza. În ce contexte faci acest lucru?

ii. Cât timp dedici activității pe computer? În ce mod te ajută timpul astfel petrecut în activitatea școlară?

i. Încrederea. *Deseori angajatorii sau chiar profesorii în cadrul activităților didactice cu elevii, se plâng că aceștia nu știu să-și planifice și să-și organizeze eficient ziua de lucru. De cele mai multe ori, lipsa de experiență a tinerilor absolvenți este invocată ca motiv al ineficienței.*

i. Cum arată o săptămână obișnuită din viața ta? Te rog să faci un program în care să notezi activitățile zilnice importante și timpul alocat lor în cadrul unei săptămâni.

De ex.: ora de trezire, timpul petrecut la școală, timpul pentru învățat și pentru teme, timpul pentru prieteni și socializare, timpul petrecut în familie; timpul petrecut în fața calculatorului etc., ora de culcare

ii. Ce concluzii poți desprinde analizându-ți programul unei săptămâni? Unde ar trebui să schimbi ceva? Ce priorități ți-ai stabilit?

j. Acțiune în condiții de stres. *Identifică un eveniment recent în care a trebuit să lucrezi în condiții de stres.*

i. Cum te-ai simțit? Ce efecte a avut stresul asupra ta și asupra activității? Ți-a afectat performanța?

ii. În general, cum faci față situațiilor de lucru în condiții de stres?

iii. Cum te relaxezi după aceea?

k. Planificarea sarcinilor de lucru. *Gândește-te la câteva situații deosebite, în care a trebuit să dai dovadă de o bună organizare pentru a îndeplini o sarcină sau un obiectiv sau pentru a realiza un proiect școlar.*

i. Cum ți-ai planificat activitatea?

ii. Cum ai procedat pentru a anticipa toate nevoile/cerințele necesare pentru a realiza proiectul/obiectivul?

iii. Cum te-ai descurcat cu respectarea termenelor?

l. Flexibilitatea. *Să presupunem că te afli într-o situație în care trebuie să-ți schimbi abordarea obișnuită și trebuie să faci un lucru care îți este mai puțin familiar.*

i. Te adaptezi ușor sau cu dificultate?

ii. Fă o listă cu situații în care ai descoperit că simpla schimbare a perspectivei tale de a privi lucrurile a constituit soluția problemei. **Ce ai învățat din asta?**

m. Orientarea pe obiective și pe sarcina de lucru în sensul acumulării și dezvoltării.

Rememorează o situație în care ai preluat conducerea unui grup și ți-ai asumat responsabilitatea pentru ceilalți.

i. Care au fost circumstanțele? Cum te-ai descurcat?

ii. Care a fost efectul? Cum te-ai simțit?

iii. Cum te-au ajutat ceilalți?

n. Învățarea. *Învățarea accelerată presupune absorbția rapidă a informațiilor, rememorarea lor și aplicarea în practică în situații noi. Amintește-ți când ai făcut asta ultima dată.*

i. În ce situație nouă ai aplicat cunoștințele?

ii. Ce ai schimbat în stilul tău de învățare?

o. Rezolvarea de situații problemă. *Amintește-ți o situație în care a trebuit să rezolvi o problemă, la școală sau în viața personală (familie/prieteni).*

i. Cum ai procedat?

ii. Ce strategie ai folosit pentru a rezolva situația?

iii. Ai avut succes în încercarea ta de a rezolva situația? Cum te-ai simțit?

p. Conceptualizarea. *Dacă te pricepi să susții cu argumente o discuție sau ești capabil să identifici rapid principalele teme de discuție, atunci ai această calitate. Fă o listă de exemple recente în acest sens.*
i. Autoevaluează-te și spune de ce crezi că ești bun în astfel de situații? Pe ce resurse interioare te sprijini?
ii. Cum crezi că funcționează logica ta în procesul de argumentare?
iii. Cum elaborezi ideile noi?
q. Luarea deciziei. *Privește în urmă și analizează unele decizii pe care le-ai luat.*
i. Au fost corecte în totalitatea lor?
ii. A trebuit vreodată să te răzgândești? De ce?
iii. Cum ai reușit să îndrepți situația? Cum ai procedat pentru o decizie reușită?
r. Creativitatea. *Ai inventat vreodată ceva? Ce anume? Cum ți-a venit ideea?*
i. Consideri că ai un mod creativ de a rezolva problemele?
ii. Ce te îndreptățește să crezi asta?
iii. Poți dezvolta ideile altor persoane pentru a genera un produs nou?
Durata estimată a activității: 45/50 de minute sau 90/100 de minute.

Bibliografie:

1. Adriana Băban, Consiliere educațională, Ghid metodologic pentru orele de Dirigenție, Editura ASCR, Cluj-Napoca, 2011
2. Mariana Chirilă, Viitorul începe azi - Consiliere și orientare școlară, Editura Taida, Iași, 2012

ASIGURAREA ACCESULUI EGAL LA EDUCAȚIE DE CALITATE PRIN PRISMA MEDIATORULUI ȘCOLAR

Avrămoiu Andra Nicoleta, Berbece Anca Ștefania
CJRAE Vâlcea / Școala Gimnazială Măgura, Mihăești

Accesul egal la educație reprezintă un obiectiv esențial pentru dezvoltarea socială și economică a unei societăți moderne. Educația de calitate nu doar că facilitează integrarea socială, ci contribuie și la reducerea inegalităților și la promovarea unei societăți incluzive. În acest context, mediatorul școlar joacă un rol central în facilitarea accesului la educație pentru copiii din medii vulnerabile, contribuind la prevenirea abandonului școlar și la promovarea incluziunii educaționale. Prin activitățile sale, acesta sprijină comunicarea dintre școală, familie și comunitate, asigurând un mediu propice învățării și dezvoltării armonioase a fiecărui copil.

Rolul mediatorului școlar în asigurarea accesului egal la educație

În multe comunități defavorizate, copiii se confruntă cu obstacole semnificative în accesul la educație, fie din cauza dificultăților economice, fie din cauza barierelor culturale sau sociale. Unii părinți, din lipsa resurselor financiare, sunt nevoiți să prioritizeze alte nevoi în defavoarea educației, ceea ce duce la absenteism și, în cele din urmă, la abandon școlar. De asemenea, anumite comunități, cum sunt cele rome, pot avea rețineri culturale sau temeri privind sistemul educațional, ceea ce face ca integrarea copiilor în școli să fie dificilă. Mediatorul școlar identifică aceste probleme și

colaborează cu părinții și profesorii pentru a găsi soluții adaptate fiecărui caz. Prin organizarea de întâlniri periodice cu familiile, acesta contribuie la conștientizarea importanței educației și la depășirea prejudecăților legate de școală.

Un aspect important al activității mediatorului este sprijinirea elevilor în procesul de integrare școlară. Acest lucru se realizează prin monitorizarea frecvenței și performanțelor școlare, intervenind prompt atunci când există riscul de abandon. Identificarea copiilor aflați în situații de risc și oferirea de sprijin personalizat reprezintă o parte esențială a muncii mediatorului. Pe lângă colaborarea cu profesorii și părinții, acesta poate propune măsuri de sprijin suplimentar, precum meditații gratuite sau programe de afterschool destinate copiilor din medii dezavantajate. De asemenea, prin organizarea unor activități extracurriculare, mediatorul ajută la crearea unui sentiment de apartenență în rândul elevilor, ceea ce le crește motivația pentru învățare și le dezvoltă abilități sociale esențiale pentru viitor.

Provocări și soluții în activitatea mediatorului școlar

Mediatorii școlari se confruntă adesea cu provocări precum lipsa resurselor sau reticența unor părinți în a susține educația copiilor lor. Uneori, chiar și cadrele didactice pot manifesta prejudecăți sau o lipsă de deschidere față de metodele alternative de integrare școlară propuse de mediatori. Aceste dificultăți pot fi depășite prin colaborarea cu organizații non-guvernamentale și instituții locale, care pot oferi sprijin logistic și financiar. De exemplu, numeroase ONG-uri dezvoltă programe de burse, asigură rechizite sau oferă sprijin consilierilor școlari și mediatorilor. De asemenea, organizarea de sesiuni de informare și ateliere de lucru pentru părinți și profesori poate contribui la schimbarea mentalităților și la crearea unui climat educațional favorabil.

Studiile arată că în comunitățile unde mediatorii școlari sunt implicați activ, rata de participare școlară este mai ridicată, iar performanțele elevilor sunt îmbunătățite. De exemplu, în proiectele implementate de UNICEF și Ministerul Educației Naționale, s-a observat că prezența mediatorilor în comunitățile vulnerabile a dus la o creștere semnificativă a numărului de copii care își continuă studiile. Prin implementarea unor strategii eficiente de incluziune, mediatorii școlari pot contribui semnificativ la reducerea disparităților educaționale și la asigurarea unui viitor mai bun pentru toți copiii.

Pentru ca impactul lor să fie cât mai mare, este necesară o susținere constantă din partea autorităților și a instituțiilor de învățământ. Formarea continuă a mediatorilor este esențială pentru ca aceștia să poată aplica metode moderne și eficiente de integrare educațională. De asemenea, alocarea de resurse adecvate și dezvoltarea unor politici educaționale clare sunt factori esențiali în eficiența acestui proces. Este important ca mediatorii școlari să beneficieze de un cadru legislativ clar și de sprijin instituțional, astfel încât să își poată desfășura activitatea în mod optim.

Concluzii și recomandări

În concluzie, mediatorul școlar devine un pilon al echității în educație, asigurând că fiecare copil are șansa de a învăța și de a se dezvolta într-un mediu propice. Fără implicarea activă a acestor specialiști, sistemul educațional ar rămâne inaccesibil pentru mulți copii care, din diverse motive, nu reușesc să își continue studiile. Prin eforturile lor, mediatorii contribuie la transformarea școlii într-un spațiu incluziv, unde fiecare copil are șansa de a-și atinge potențialul maxim.

Bibliografie:

1. Ministerul Educației Naționale, „Strategia Națională pentru Incluziune Educațională”, București, 2020.
2. UNICEF România, „Educația Incluzivă și Rolul Mediatorului Școlar”, București, 2019.
3. Smith, J., „Equity in Education: Challenges and Solutions”, Oxford University Press, 2018.
4. Consiliul Europei, „Ghid pentru Mediatori Școlari în Comunități Defavorizate”, Strasbourg, 2017.
5. Raport UNESCO, „Educația pentru Toți: Progrese și Provocări”, Paris, 2021.

UTILIZAREA JOCURILOR PENTRU CREAREA UNUI CLIMAT INCLUZIV ÎN SALA DE CLASĂ

Profesor înv. primar Mărculescu Mihaela
Școala Gimnazială Nr. 4 „Elena Donici Cantacuzino”, Pucioasa

Lucrând cu elevi din medii defavorizate, cu elevi care întâmpină dificultăți în învățare, am constatat cât de important este ca învățătorul să acționeze temeinic în direcția integrării fiecărui copil în grupul de învățare. Fiecare copil trebuie să aibă șanse egale de dezvoltare și integrare socială, fiecare copil trebuie să aibă parte de un climat favorabil creșterii, dezvoltării și primirii unei educații corespunzătoare, fiecare copil trebuie implicat în activități educative formale şi nonformale care să-i asigure o dezvoltare armonioasă și echilibrată a personalității.

Pentru a putea educa toți copiii împreună, într-un mediu care să răspundă particularităților individuale ale fiecăruia, școlile obișnuite trebuie să se transforme în școli incluzive ce promovează toleranța, nediscriminarea și solidaritatea cu semenii ca valori ale societății actuale.

Consider că prin joc pot fi depășite barierele ce țin de integrarea în colectiv, coeziunea grupului, neîncrederea în forțele proprii, prejudecăți etc. Jocurile didactice sunt cele mai utilizate și mai apreciate instrumente de învățare, întrucât ele îmbină creativ și integrativ elemente de joc și învățare propriu-zisă. Integrarea copiilor cu dizabilități într-o echipă prin intermediul jocurilor înlesnește socializarea și dezvoltarea prieteniilor, facilitează experiența de învățare într-un mediu nou.

Pentru acest an școlar mi-am propus să inserez frecvent în activitatea didactică jocuri care să faciliteze incluziunea și armonizarea relațiilor dintre elevii clasei la care predau. Jocurile de incluziune utilizate la clasă au avut scopul de a educa responsabilitatea şi ordinea, prin respectarea unor reguli, de a-i învăța pe copii cum să relaționeze cu partenerii lor de joacă într-un mod distractiv și relaxant, de a se autocunoaște și de a descoperi lucruri noi despre ei și despre lumea care-i înconjoară.

În cadrul jocurilor, diferențele și barierele de orice natură dispar, astfel copiii cu dizabilități reușesc să își depășească neputințele și frustrările. Descriu mai jos câteva dintre jocurile pe care le-am folosit și care au avut efecte pozitive la nivelul clasei pe care o coordonez.

1) Jocul ***Eu sunt… și-mi place***…

Scop: Optimizarea cunoaşterii de sine şi / sau a celorlalţi

Descriere:

- Participanţii stau pe scaune în cerc şi fiecare trebuie să-şi spună numele şi mâncarea sau cartea preferată etc. Dacă grupul este nou format li se poate cere participanţilor să repete ceea ce au spus cei dinaintea lor înainte de a-şi spune numele propriu pentru reţinerea cât mai exactă a tuturor informaţiilor.
- Se poate creşte gradul de complexitate al activităţii, cerându-se participanţilor să explice cât mai pe larg preferinţa (De ce îţi place?; Când ai mâncat / îmbrăcat / citit prima oară această mâncare / îmbrăcăminte / carte?; Povesteşte o întâmplare hazlie care are legătură cu această preferinţă! etc.) sau li se poate solicita să spună primele 3 preferinţe.

Variantă: **„Dacă aş fi un animal aş fi ... pentru că ...”**;

Discuţii:

- Cum v-aţi simţit?
- Ce aţi observat pe parcursul jocului?
- Aţi aflat ceva despre un coleg și v-a surprins? Ce anume?

2) Jocul ***Să facem complimente!***

Scop: consolidarea stimei de sine şi acceptarea complimentelor.

Descriere:

- Coordonatorul le cere participanților să formeze un cerc. Îi anunță că vor vorbi despre calităţi şi vor învăţa să facă şi să accepte complimente.
- Propune participanților să se gândească la o calitate pe care o apreciază la colegul din stânga. Calitatea trebuie să se refere la caracteristici personale, nu la trăsături externe: zâmbet, păr, ochi. Fiecare participant, pe rând, va spune colegului din stânga ce apreciază la el. Cel care primeşte complimentul răspunde simplu „Mulţumesc". Se discută despre activitate, după ce toţi participanții au vorbit.

Discuţii:

- Ce a fost mai dificil: să identificaţi o calitate sau să primiţi un compliment?
- Cum vă simţiţi atunci când faceţi un compliment? Dar atunci când îl primiţi?
- De ce este important să facem şi să primim complimente?
- De ce credeţi că este important să ne cunoaştem propriile calităţi?

3) Jocul ***Balonul***

Scop: optimizarea relațiilor la nivelul colectivului de elevi

Descriere:

- Coordonatorul le cere elevilor să formeze un cerc. Îi anunță că va porni muzica și va da drumul unui balon. Elevii trebuie să lovească balonul și să nu îl lase să atingă podeaua. După un timp se lansează și al doilea balon. Dacă numărul participanților este mai mare, se poate lansa și cel de-al treilea balon.
- Coordonatorul le solicită elevilor atenție în coordonare, astfel încât să fie evitată lovirea accidentală.
- Jocul se oprește când toți participanții au atins de mai multe ori toate baloanele.

Discuţii:

- Ce a fost mai dificil: să loviți balonul sau să îi feriți pe cei din jur?
- Cum v-ați simţit atunci când ați reușit să ridicați balonul care mai avea puțin și atingea podeaua?
- De ce este important să ne coordonăm între noi?

4) Jocul ***Pătrunde în cerc***

Scop: creșterea coeziunii grupului de elevi

Descriere:

- Elevii formează un cerc, ținându-se de mână. Doi dintre ei vor sta în afara cercului. La comanda liderului „Pătrunde în cerc!", cei doi trebuie să găsească o modalitatate de a pătrunde în interiorul acestuia. Nu există reguli asupra modului de a pătrunde în cerc și nici a celorlalți de a-i primi. Fiecare hotărăște modul de intrare/ acceptare în interiorul grupului (forță fizică, simpatie, cuvinte frumoase, etc.)

Discuţii:

- Cum ați reușit să pătrundeți în cerc?
- De ce ați ales această modalitate?
- Care sunt avantajele/ dezavantajele fiecărei strategii?

5) Jocul ***Mașinăriile***

Scop: exersarea abilității de a lucra în echipă

Descriere:

- Elevii sunt împărțiți în mai multe grupe, 4-5 elevi în fiecare grup. Primesc de la coordonator sarcina de a crea din corpurile lor o mașină care produce ceva și să imite modul de funcționare a acestei mașini.
- Fiecare grup își prezintă mașina creată, iar celelalte grupuri ghicesc despre ce mașină este vorba.

Discuţii:

- Cum ați reușit să puneți în funcțiune mașina creată? Ce a fost dificil?
- De ce este important să ne coordonăm între noi?
- Cât de importantă credeți că este colaborarea între membrii unei echipe pentru a rezolva cu succes o sarcină?

6) Jocul ***Eu niciodată***

Scop: optimizarea cunoașterii de sine și a celorlalți

Descriere:

- Elevii formează un cerc și țin ridicată mâna dreaptă. Fiecare participant face un tur al cercului și va spune ceva ce el nu a făcut sau nu a fost vreodată. De exemplu: „Eu niciodată nu am călătorit în afara Europei.” sau „ Eu niciodată nu am mâncat fructe de mare.” Cei care au făcut sau au fost în situația prezentată de persoana respectivă lasă un deget în jos. Câștigător va fi cel care va rămâne cu mai multe degete ridicate.

Discuţii:

- Ce ați descoperit în timpul jocului?
- Reușita activității unui grup este dependentă de asemănările sau de deosebirile dintre membrii grupului?
- Ce caracteristici are grupul pe care îl formați?

Ceea ce este foarte important în desfășurarea acestor activități de incluziune o reprezintă discuția purtată cu elevii după fiecare joc. Aceștia trebuie să înțeleagă faptul că jocul este o formă plăcută de a învăța, învățămintele extrase din joc sunt mai ușor de înțeles și mai ușor de reținut. Prin joc, copiii fac conexiuni cu diverse situații de viață, astfel încât vor deveni capabili să găsească soluții potrivite oricărei probleme întâmpinate.

Exersând abilități și comportamente sociale ce vizează acceptarea, toleranța, empatia și încrederea, elevii care provin din categorii dezavantajate își consolidează relațiile cu ceilalți, fiind creat un mediu incluziv de calitate în care toți elevii se implică în mod egal în actul educațional.

Bibliografie:

1. Silvia Breben, ***Jocuri pentru dezvoltarea inteligenţei emoţionale la vârsta preşcolară şi şcolară mică***, Ed. Reprograph, Craiova, 2010
2. Gherguț Alois, ***Educația incluzivă și pedagogia diversității***, editura Polirom, Iași, 2016
3. Suport de curs ***Modalități de dezvoltare a inteligenței socio-emoționale***, organizat de CCD Dâmbovița, 2018

IMPORTANȚA PARTENERIATULUI EDUCAŢIONAL ÎN INCLUZIUNE

PROF.ÎNV.PRIMAR: NENIȚOIU-ROMAN ELENA-BIANCA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR.4
MUN.RÂMNICU-VÂLCEA, JUD.VÂLCEA

Pentru a realiza un parteneriat construit pe baza valorilor democratice trebuie să se opereze o schimbare de valori, atitudini şi comportamente la nivelul tuturor factorilor sociali implicaţi. Aceste schimbări fundamentale care condiţionează parteneriatul educaţional pot fi realizate prin elaborarea şi derularea efectivă a unor proiecte educaţionale în regim de parteneriat.

În mod concret, realizarea parteneriatului educațional în incluziune începe prin constituirea unui grup partenerial, care include pe lângă şcoală şi reprezentanţii diferitelor categorii şi instituţii ale comunităţii.

În cadrul parteneriatului educațional în incluziune, şcolii îi revine rolul de promotor; catalizator şi intermediar, prin reprezentanţii săi. Având trăsături caracteristice ce o deosebeşte de celelalte organizaţii care funcţionează în cadrul comunităţii, unitatea şcolară poate transforma coordonatele sale specifice în atuuri care să îi permită iniţierea şi/sau dezvoltarea parteneriatului educaţional. Pentru a-şi asuma un asemenea rol, şcoala trebuie să admită o serie de principii fundamentale; lărgirea caracterului participativ, al managementului şcolar, atragerea familiei ca principal partener al şcolii, sensibilizarea tuturor categoriilor care pot avea o relativă disponibilitate în raport cu problemele şcolii şi cu suţinerea sa.

Răspunzând cerinţelor sociale şi comunitare, şcoala trebuie să orienteze întregul său demers asupra elevilor, care trebuie să devină centrul de interes al oricărui parteneriat practicat în domeniul educaţiei şcolare şi incluziunii. Realizarea acestui deziderat presupune, participarea elevilor la procesul decizional, ameliorarea modalităţilor de informare adresate elevilor, creşterea numerică şi calitativă a activităţilor extraşcolare, atragerea elevilor în organizarea unor activităţi cu caracter curricular sau extracurricular.

O educaţie completă, înţeleasă atât în sens afectiv, cât şi instructiv, nu o pot oferi decât familia şi şcoala, împreună. Îndeplinirea cu succes a funcţiilor familiei implică respectarea unei cerinţe esenţiale şi anume colaborarea permanentă şi nemijlocită cu şcoala, sprijinirea ei în îndeplinirea funcţiei educative complexe, participarea părinţilor la activităţile şcolii.

Colaborarea familiei cu şcoala este o condiţie importantă a unirii eforturilor în educarea copiilor. Comportarea elevilor în şcoală şi în afara ei nu-i poate lăsa indiferenţi pe profesori şi pe părinţi. Problemele tratate de profesori cu părinţii trebuie să reflecte necesităţile stringente ale vieţii, ale şcolii, ale instruirii şi educării eficiente a elevilor, la soluţionarea cărora sunt angajate, deopotrivă, şcoala şi familia.

Privită în timp, familia a constituit prima şcoală a omenirii şi constituie şi azi prima şcoală a copilului. Cunoaşterea şi înţelegerea familiei în calitate de partener constant şi autentic devine o prioritate mai ales în contextul actual în care familia însăşi trebuie să se adapteze unor schimbări semnificative.

În relaţiile dintre şcoală şi părinţi pot să apară disfuncţii generate de: lipsa de interes din partea părinţilor în raport cu educaţia şi cu evoluţia propriilor copii, problemele severe cu care se confruntă unele familii, marginalizarea sau automarginalizarea unor familii defavorizate, resticţiile care ţin de timpul limitat şi de lacunele informaţionale.

De aceea, şcoala trebuie să-şi asume ca priorităţi:

- atragerea şi sensibilizarea familiei;
- elaborarea şi aplicarea sistematică a unor proiecte de parteneriat cu părinţii;

- comunicarea unor informaţii clare cu privire la şcoală, activităţile şi problemele ei;
- organizarea unor activităţi extraşcolare în regim de parteneriat;
- crearea unor asociaţii comune care să unească părinţi ai elevilor, cadre didactice;

Pentru încheierea unor parteneriate, în cadrul cărora şcoala să valorifice în mod autentic acest potenţial, managementul şcolii trebuie să-şi asume responsabilităţi cu referire la pregătirea resurselor umane ale şcolii pentru a acţiona responsabil şi eficient în acest domeniu.

Managerul modern trebuie să ofere copiilor un mediu de experienţă bogat care să rezoneze cât mai mult cu tendinţele interne ale copilului, incluziunii care-i provoacă dezvoltarea, creşterea, să înlesnească firesc şi simplu contactele umane, comunicarea socială, colaborarea, ştiind că ele sunt condiţiile favorabile exprimării libertăţii persoanei. Centrat pe redistribuirea deciziei şi a contactului, managementul educaţional modern românesc extinde posibilitatea copiilor de participare la delimitarea şi susţinerea propriului lor destin, în condiţiile în care apelează cât mai puţin la constrângere şi cât mai mult la cooperare.

Bibliografie:

1. *Formarea managerială în România : nevoi şi capacitate* (coord.: C. Zamfir, G. Mătăuan, N. Lătreanu) (1994). Bucureşti: FIMAN – Ed. Alternative;
2. Iosifescu, S (1997) *Introducere în managementul educaţional – monitorizare de curriculum şi managementul clasei.* Chişinău: Prodidactica;
3. Iosifescu, S (2000*) Managementul educaţional la zi,* în „Info Educaţional" anul I, nr.1. 4. Iucu, R.B. (2000).

MANAGEMENTUL COMUNICĂRII ÎN MEDIUL ŞCOLAR

Prof. înv. preşcolar Deaconu Elena
Școala Gimnazială Berislăvești

Esenţa şi caracterul relaţiilor educaţionale sunt determinate de anumite condiţii de adaptare la specificul unei instituţii educaţionale. Printre cele mai importante se numără: personalitatea învăţătorului, condiţiile generale în care se desfăşoară procesul de educaţie şi concepţia pedagogică aflată la baza acestui proces de instruire de tip organizat.

Personalitatea activă şi totodată discretă a învăţătorului constituie factorul subiectiv principal care imprimă un anumit caracter şi o anumită intensitate interacţiunilor sale cu elevii. Învăţătorul organizează şi conduce activitatea instructiv - educativă din şcoală, prelucrează şi transmite cunoştinţele cuprinse în curriculum şi manualele şcolare, modelează personalitatea copilului, desfăşoară o bogată activitate extraşcolară, sprijină ceilalţi factori educativi care se asociază eforturilor şcolii. Pe de altă parte, condiţiile generale în care se desfăşoară instrucţia şi educaţia reprezintă un factor obiectiv care influenţează, într-o mare măsură, interacţiunea dintre învăţător şi elevi. Este vorba, desigur, de condiţiile materiale, de dotarea şcolii cu mijloace de învăţământ, de aspectele organizării şcolare, de atmosfera generală de la clasă, materialele folosite în cadrul orelor de curs, şi nu numai.

Un factor de maximă importanţă, care influenţează relaţiile învăţător - elevi, îl constituie concepţia pedagogică ce stă la baza activităţilor educaţionale. După modul în care sunt formulate

finalităţile educaţiei (ideal, scopuri şi obiective), modul în care este privită natura copilului şi posibilităţiile de formare a trăsăturilor sale de personalitate imprimă copilului o anume imagine despre învăţător.

Adeseori, între învăţător şi elevi se pot manifesta, în mod spontan, sentimente de atracţie sau de respingere, de simpatie sau antipatie, de acceptare sau neacceptare, de aceea se acordă o mare atenţie atitudinii adultului.

Se apreciază, să nu avem comunicări didactice de tip unidirecţional, când învăţătorul apare în faţa clasei doar în calitate de transmiţător de informaţii, preocupat mai mult de receptarea celor transmise şi mai puţin de dimensiunea afectivă sau emoţională a vieţii şi activităţii din clasă, ci implicare totală a cadrului didactic. Această atitudine negativă, alături de eventualele sentimente de respingere, antipatie sau neacceptare, manifestate uneori faţă de anumiţi elevi, conduce la traumatizarea relaţiilor pedagogice, cu implicaţii negative asupra rezultatelor învăţării şi a educaţiei şcolare pe ansamblu.

Din asemenea motive, consider că în procesul formării iniţiale a învăţătorului, cât şi în formarea sa continuă, un accent deosebit trebuie pus pe dezvoltarea a două dintre competenţele personalităţii sale: *competenţa morală* şi *competenţa psihosocială*. Prima este asigurată de elementele ce conferă o bună funcţionalitate *conduitei morale* a învăţătorului: cunoaşterea valorilor şi normelor morale ale societăţii, capacitatea de autocontrol asupra atitudinilor şi modului său de comportare în orice situaţie; existenţa unor deprinderi şi obişnuinţe morale, conform cu exigenţele moralei sociale, precum şi cu exigenţele deontologiei pedagogice; constituirea sa ca nivel spiritual şi moral - cetăţenesc pentru comunitatea socială în care trăieşte etc. Cea de-a doua -*competenţă psihosocială* - presupune: capacitatea învăţătorului de a adopta un rol diferit; posibilitatea sa de a influenţa cu uşurinţă indivizii şi grupurile de elevi; capacitatea de a utiliza corect puterea şi autoritatea; capacitatea de a adopta rapid diferite stiluri comportamentale etc. Interdependenţa şi fuziunea celor două tipuri de competenţe, alături de aptitudinile sale pedagogice, precum şi de alte trăsături de personalitate, stau la baza relaţionării corecte şi eficiente a învăţătorului cu elevii în procesul educaţiei.

Bibliografie:

1. Bancsuly, A. - *" Relaţia profesor - elev în perspectiva unei educaţii moderne"*, Editura Dacia, Cluj - Napoca, 1992.
2. Creţu, E . - *" Psihopedagogie şcolară pentru învăţământul primar",* Editura Aramis, Bucureşti, 1999.
3. Matei, C.N. - *" Probleme de psihopedagogie şcolară*, " E.D.P., Bucureşti, 2003.

TEHNICI ȘI METODE ÎN CONSILIEREA ȘCOLARĂ/LOGOPEDIE

Prof. Înv. Preşcolar Manda Marilena
G.P.N. Copăceni, Racoviţa

Consilierea școlară și logopedia sunt domenii esențiale pentru dezvoltarea armonioasă a elevilor, având scopul de a sprijini elevii în depășirea dificultăților emoționale, sociale, și de comunicare. Acestea implică utilizarea unor tehnici și metode specifice, care sunt adaptate în funcție de nevoile individuale ale elevilor. În cele ce urmează, sunt prezentate detaliat cele mai utilizate tehnici și metode în consilierea școlară și logopedie.

Tehnici în consilierea școlară:

1. Ascultarea activă

Ascultarea activă presupune acordarea unei atenții totale elevului, înțelegerii mesajului transmis și oferirii unui feedback adecvat. Această tehnică creează un mediu de încredere și siguranță pentru elev, oferindu-i posibilitatea de a-și exprima gândurile și emoțiile fără teama de a fi judecat.

- Exemplu practic: Un elev exprimă anxietate legată de teste. Consilierul își menține contactul vizual, oferă gesturi de încurajare (îndoiala capului) și folosește expresii precum: „Înțeleg că te simți stresat. Ce anume ți se pare cel mai dificil?". Acest lucru ajută elevul să se simtă înțeles și sprijinit.

2. Tehnica întrebărilor deschise

Această metodă presupune utilizarea întrebărilor care încurajează elevul să gândească profund și să ofere răspunsuri elaborate. Întrebările deschise ajută la clarificarea problemelor și la explorarea emoțiilor.

- Exemplu practic: „Cum te-ai simțit în momentul în care colegii tăi au râs de tine?" sau „Ce crezi că ai putea face diferit data viitoare?". Astfel, elevul este stimulat să analizeze situația și să găsească soluții.

3. Stabilirea obiectivelor SMART

Obiectivele SMART sunt specifice, măsurabile, realizabile, relevante și încadrate în timp. Această metodă oferă elevilor claritate și structură în atingerea scopurilor propuse.

- Exemplu practic: Pentru un elev care dorește să îmbunătățească performanțele la matematică, consilierul poate stabili un obiectiv SMART astfel: „Până la sfârșitul lunii, vei rezolva 20 de probleme suplimentare pe săptămână, începând cu cele mai ușoare."

4. Tehnica gândirii pozitive

Această tehnică ajută elevii să dezvolte o perspectivă optimistă asupra vieții, să identifice aspectele pozitive ale situațiilor dificile și să își dezvolte reziliența.

- Exemplu practic: Un elev care a primit o notă mică la un test este încurajat să vadă progresul făcut: „Deși nu ai obținut nota dorită, ai reușit să răspunzi corect la mai multe întrebări comparativ cu testul anterior. Continuă să îți faci temele și vei vedea în curând rezultate mai bune."

5. Jocuri terapeutice

Jocurile terapeutice sunt utilizate pentru a crea un mediu relaxant în care elevii pot explora emoțiile, dezvolta abilități sociale și învăța noi strategii de rezolvare a problemelor.

- Exemplu practic: Jocul „Cercul emoțiilor", în care fiecare copil spune ce simte folosind o fișă colorată (roșu pentru furie, albastru pentru tristețe, galben pentru fericire), iar ceilalți oferă sugestii despre cum ar putea gestiona acea emoție.

Tehnici în logopedie:

1. Exerciții de respirație

Respirația corectă este fundamentală în vorbire. Exercițiile de respirație ajută copilul să controleze fluxul de aer necesar pentru articulare.

- Exemplu practic: Logopedul poate ghida copilul să sufle încet într-un pai sau să umfle baloane pentru a exersa controlul respirației și a dezvolta forța musculară necesară vorbirii.

2. Articularea corectă a sunetelor

Această metodă presupune modelarea și repetarea sunetelor care prezintă dificultăți.

- Exemplu practic: Pentru un copil care nu poate pronunța sunetul „R", logopedul poate exersa combinații precum „dra", „dru", acompaniate de jocuri ritmice (ex. bătaia din palme).

3. Jocuri pentru dezvoltarea limbajului

Jocurile interactive stimulează abilitățile de comunicare și creativitatea copilului.

- Exemplu practic: „Ce vezi în imagine?" - copilul descrie imaginea oferită (ex. o casă, un animal), exersând astfel structurile gramaticale și vocabularul.

4. Tehnica oglinzii

Oglinda este utilizată pentru ca copilul să observe mișcările propriei guri, contribuind la auto-corectarea sunetelor.

- Exemplu practic: Copilul este învățat să pronunțe sunetul „S” urmărindu-și poziția limbii și a buzelor în oglindă.

5. Povești și poezii terapeutice

Citirea poveștilor și recitarea poeziilor ajută la dezvoltarea limbajului, dar și la împărtășirea emoțiilor.

- Exemplu practic: După citirea poveștii „Scufița Roșie”, logopedul pune întrebări despre acțiunile personajelor: „De ce crezi că lupul a vrut să o amăgească pe Scufița Roșie?”

Succesul consilierii școlare și logopediei depinde de o abordare individualizată și colaborativă, care implică elevii, părinții și cadrele didactice. De exemplu, un copil cu dificultăți de adaptare socială poate beneficia de sesiuni de consiliere care includ jocuri terapeutice și tehnici de ascultare activă, în paralel cu activități logopedice care îmbunătățesc claritatea vorbirii. Colaborarea dintre specialiști și familie este esențială pentru progresul copilului.

Tehnicile și metodele utilizate în consilierea școlară și logopedie sunt diverse și eficiente atunci când sunt adaptate nevoilor fiecărui elev. Scopul principal este de a sprijini elevii în dezvoltarea abilităților emoționale, sociale și de comunicare, contribuind astfel la succesul lor personal și educațional. O abordare bine planificată și susținută de parteneriatul cu familia și școala poate aduce rezultate remarcabile în viața copilului.

Bibliografie:

- Gherguț, A., *Sinteze de psihopedagogie specială*, Editura Polirom, 2005
- Ionescu, M., *Educaţia şi dinamica ei*, Editura Tribuna învăţământului – Bucureşti, 1998
- Stănică, I., Popa, M., *Psihopedagogie specială*, Editura Pro Humanitas – Bucureşti, 2001

JOCUL, MODALITATE DE INTERVENȚIE ÎN DIFICULTĂȚILE DE ÎNVĂȚARE

Profesor logoped Mărgărita Antoanela
CJRAE VÂLCEA

Pentru copii, jocul este o conduită formativă, modelatoare, iar pentru adulţi jocul are funcţii complementare celor pe care le are munca, adică funcţii de deconectare, de relaxare. El implică activitate senzorială, intelectuală, afectivă, dezvoltă atenţia, spiritul de observaţie, imaginaţia, gândirea, exprimarea verbală. În joc, copilul urmează un model uman, selectează, reproduce, creează, oglindind preocupările societăţii în care trăieşte.

În activitatea de învăţare cadrul didactic trebuie să folosească acele strategii didactice care permit obţinerea unui randament corespunzător dotării intelectuale a elevilor săi. În aceste condiţii se impune o atenţie sporită în ceea ce priveşte dozarea ritmică a volumului de cunoştinţe ce trebuie asimilate de copii și în mod deosebit necesitatea ca lecţia să fie completată sau intercalată cu jocul didactic, uneori chiar concepută ca un joc. Jocul reprezintă un ansamblu de acţiuni şi operaţii care paralel cu destinderea, buna dispoziţie şi bucuria urmăreşte obiectivele de pregătire intelectuală, morală, tehnică şi fizică a copilului.

Jocul - cum remarcă J. Brunner - constituie o admirabilă modalitate de a-i face pe elevi să participe activ la procesul de învăţare. Elevul se găseşte aici în situaţia de actor, de protagonist şi nu de spectator, ceea ce corespunde foarte bine dinamismului gândirii, imaginaţiei şi vieţii lui afective, unei trebuinţe interioare de acţiune şi afirmare. Elevii simt nevoia să stabilească o relaţie între gândirea abstractă şi gestul concret, tocmai ceea ce îşi propune să faciliteze interpretarea de roluri. Jocul cu roluri mobilizează energiile naturale ale participanţilor, declanşează stări psihice specifice, tensiuni legate de incertitudinile şi riscurile deciziilor luate, de dificultatea performanţelor ce vor trebui atinse. Jucătorii sunt ajutaţi să-şi etaleze şi conştientizeze propriile lor valori. Învăţarea devine mai interesantă, mai atractivă, mai plăcută şi susceptibilă să pună mai uşor în evidenţă calităţi nebănuite încă la cei ce învaţă.

Implicarea copilului în joc este deplină; el îşi antrenează spontan şi voluntar toate potenţialităţile fizice, intelectuale, afective, jocul reprezentând astfel un mijloc de realizare a sinelui şi de formare a eu-lui. Unul din mijloacele folosite din ce în ce mai frecvent în cadrul procesului de instruire şi educare a preşcolarilor şi a cărui eficienţă a fost dovedită printr-o serie de studii sau cercetări de specialitate este jocul didactic.

Jocul didactic este un tip specific de activitate prin care cadrul didactic consolidează, precizează şi chiar verifică cunoştinţele copiilor, le îmbogăţeşte sfera de cunoştinţe, pune în valoare şi antrenează capacităţile creatoare a acestora. Bine încorporat în activitatea didactică, o face mai vie şi atrăgătoare, îi imprimă o stare de relaxare şi bună dispoziţie.

Datorită conţinutului şi a modului de desfăşurare, jocurile didactice sunt mijloace eficiente de activizare a întregului colectiv al grupei, dezvoltând spiritul de echipă, de într-ajutorare; de asemenea, se formează şi se dezvoltă unele deprinderi practice elementare şi de muncă organizată.

Jocul didactic trebuie să aibă un conţinut şi o structură bine organizate, subordonate particularităţilor de vârstă şi sarcinii didactice, să se desfăşoare după anumite reguli sub directa supraveghere a educatorului, rol important căpătând latura instructivă.

Prin jocul didactic copilul contribuie la soluţionarea unor taine, deci lucrează efectiv şi, în acelaşi timp, gândeşte în mod original, creator. Jocul didactic constituie o motivaţie pentru sarcinile didactice pe care le are de rezolvat, copilul având dorinţa, puterea şi curiozitatea de a cunoaşte , de a afla. Jocurile didactice educă: atenţia, capacităţile fizice şi intelectuale, perseverenţa, promptitudinea, spiritul de echipă, de ordine, dârzenie, modelează dimensiunile etice ale conduitei.

Jocul didactic este o activitate cu adânci semnificaţii, un important mijloc de formare a calităţilor intelectuale. Folosirea jocurilor didactice în toată varietatea lor constituie prima treaptă în realizarea învăţământului formativ, care urmăreşte să dezvolte în primul rând capacităţile intelectuale, activismul intelectual, deprinderile de muncă intelectuală, de conduită morală, de activitate fizică, urmărind, ca toate aceste deprinderi active să se dezvolte pe fonduri psihice proprii.

Jocul didactic accentuează valenţele formativ-educative cu implicaţii remarcabile în dezvoltarea gândirii şi personalităţii elevului. Jocul didactic se poate folosi cu succes la orice disciplină şi la orice tip de activitate.

Jocul conceput ca învăţare şi terapie se înscrie în noua tendinţă de evoluţie a metodelor de predare-învăţare şi acordă noi posibilităţi elevului deficient mintal. Jocul - învăţare şi terapie ocupă un loc din ce în ce mai bine definit în categoria metodelor, tehnicilor care dezvoltă capacitatea de observare, de analiză şi de operare cu operatori logici, într-un cuvânt în categoria tehnicilor care dezvoltă aptitudinile de învăţare şi dezvoltare.

Pentru cadrele didactice care lucrează în învăţământul special, jocul didactic este o soluţie prin care se îmbină elementul instructiv-educativ cu cel distractiv.

Bibliografie:

1. Cucos, C., „Pedagogie”, 1998.
2. Cerghit, I., „Metode de Învățământ”, E.D.P., București, 2006.
3. Schiopu, U., „Probleme psihologice ale jocului și distracțiilor”, E.D.P., București, 1970.

INTEGRAREA COPIILOR CU CES ÎN GRĂDINIȚĂ

Prof. Marinescu Silvia Alexandra
G.P.N. Colonie, Rm. Vâlcea

Pornind de la premisa afirmată de N. Iorga: "Fiecare copil pe care îl instruim este un om dăruit societăţii", în educaţie este primordial ca toţi copiii să fie consideraţi la fel de importanţi, fiecăruia să îi fie valorificate calităţile, pentru că fiecare copil este capabil să realizeze ceva bun.

Grădinița trebuie să ofere sprijin tuturor copiilor, constituindu-se într-un factor de bază al incluziunii sociale, contribuind la eliminarea prejudecăților legate de apartenența la un anumit mediu și la distrugerea barierelor existente între diferitele grupuri din interiorul unei comunități. Astfel, grădinița incluzivă devine o instituție deschisă tuturor, o grădiniță prietenoasă, flexibilă, care abordează procesul de predare – învățare – evaluare într-un mod dinamic și atractiv.

Este important ca grădinița să adapteze curriculumul pentru a se potrivi nevoilor specifice ale copiilor cu CES. Aceasta implică planificarea activităților și a resurselor în funcție de abilitățile și interesele acestor copii, oferindu-le oportunități de învățare adecvate.

Personalul grădiniței ar trebui să beneficieze de formare specializată în integrarea copiilor cu CES. Aceasta îi ajută să înțeleagă mai bine nevoile acestor copii, să dezvolte strategii eficiente de predare și să creeze un mediu inclusiv și empatic.

De asemenea, o comunicare deschisă și colaborativă cu părinții copiilor cu CES este esențială pentru a asigura o integrare reușită în grădiniță. Părinții pot oferi informații valoroase despre copilul lor, iar o colaborare strânsă poate facilita o tranziție lină și susținută în mediul grădiniței.

Fiecare copil cu CES are nevoi specifice, iar furnizarea unui suport individualizat este crucială. Acest suport poate include adaptarea activităților, furnizarea de resurse suplimentare sau implicarea unor specialiști pentru a oferi asistență și îndrumare adecvată.

Integrarea copiilor cu CES în grădiniță nu se referă doar la aspectele academice, ci și la promovarea incluziunii sociale. Este important să se creeze o atmosferă prietenoasă și acceptantă în care toți copiii să se simtă parte a comunității și să își dezvolte abilitățile sociale.

În cadrul integrării copiilor cu cerințe educaționale speciale în mediul grădiniței, este esențial să se acorde o atenție deosebită dezvoltării abilităților de comunicare. Prin intermediul unor activități specifice și prin interacțiunea cu ceilalți copii, aceștia pot învăța să comunice eficient, să-și exprime gândurile și sentimentele în mod adecvat.

Un alt aspect important al integrării sociale a copiilor cu CES în grădiniță este promovarea autonomiei și independenței acestora. Prin oferirea de responsabilități adecvate vârstei și capacităților lor, aceștia pot să-și dezvolte încrederea în sine și să devină mai independenți în activitățile zilnice.

Prin intermediul educației incluzive, copiii fără cerințe educaționale speciale pot învăța să îi înțeleagă și să îi accepte pe cei diferiți de ei. Această experiență îi poate ajuta să devină mai empatici, mai deschiși și să își dezvolte relații pozitive cu toți colegii lor din grădiniță.

Educația incluzivă pornește de la următoarele ipoteze validate de argumentele legislației, cercetărilor și practicii internaționale: fiecare copil are trăsături, particularități și ritmuri unice de învățare și dezvoltare; fiecare copil, indiferent de ritmul și modul lui de învățare și dezvoltare, este important și valoros pentru educație; orice copil poate învăța și se poate dezvolta sub influența factorilor educaționali adecvați.

Educația integrată se referă la integrarea copiilor cu CES în învățământul de masă, pentru a le oferi acestora un climat favorabil unei dezvoltări armonioase și echilibrate. De asemenea, educația integrată, urmărește o cât mai mare apropiere a acestor copii de cei normali, prin dezvoltarea capacităților fizice și psihice, prin implementarea unor programe cu caracter recuperator, dar și stimularea potențialului restant care să permită dezvoltarea compensatorie a unor funcții care să

suplinească pe cele absente sau insuficient dezvoltate. De aceea, este necesar a se realiza un climat afectiv propice în vederea formării motivației pentru activitate în general și pentru învățare în special.

Copiii cu CES, trebuie să beneficieze de un program adecvat și adaptat propriilor nevoi. Integrarea acestor copii trebuie să urmărească valorificarea potențialului subiectului deficient și să se creeze oportunități care să permită însușirea de abilități propice integrării eficiente în învățământul de masă. Copiii cu CES au nevoie de atenție specială și necesită sprijin pe parcursul dezvoltării lor, altfel spus grădinița este primul mediu de socializare care oferă un curriculum flexibil și totodată deschis nevoilor copiilor.

Bibliografie:

- Verza, F., "Introducerea în psihopedagogia specială şi asistenţa socială", Ed. Fundației Humanitas, 2002;
- ***Programe pentru grădiniţele speciale, Bucureşti, Editura Didactică şi pedagogică, 1993;
- *** Revista Învăţământului Preşcolar, 1-2/2006.

METODE ȘI STRATEGII EFICIENTE PENTRU INCLUZIUNEA ELEVILOR CU TULBURĂRI DIN SPECTRUL AUTIST ÎN ȘCOLILE DE MASĂ

Prof. Pop Mirela Emilia
Școala Gimnazială „Avram Iancu" Baia Mare, județul Maramureș

Titlul lucrării este preluat din denumirea cursului organizat de Casa Corpului Didactic Cluj Napoca, acreditat prin OME nr. 6870/21.03.2023, cu o durată de 60 de ore, organizat în sistem online (24h sincron și 36h asincron), 20 credite profesionale transferabile, iar grupul țintă este personalul didactic de predare, personal didactic auxiliar și personal didactic de conducere, de îndrumare și control din învățământul preuniversitar, curs pe care îl recomand cu drag. Eu am participat la acest curs după ce am obținut Premiul I la Concursul pentru profesori „ Ce voi deveni? Cum am devenit, organizat de Casa Corpului Didactic Cluj în parteneriat cu Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Cluj, la care de asemenea vă recomand să participați. Când la festivitatea de premiere, am obținut Premiul I, chiar m-am simțit valorizată și apreciată.

Metode și strategii didactice eficiente pentru incluziunea elevilor cu tulburări din spectrul autist (TSA) în școlile de masă, organizate în funcție de caracteristicile și manifestările frecvente ale TSA:

1. Dificultăți de comunicare și limbaj

Elevii cu TSA pot avea dificultăți în a înțelege și folosi limbajul verbal și nonverbal.

Metode și strategii:

- **Comunicarea augmentativă și alternativă (CAA):** Utilizarea pictogramelor, simbolurilor, aplicațiilor sau dispozitivelor pentru a facilita comunicarea.
- **Instrucțiuni clare și concise:** Utilizarea propozițiilor scurte, directe și evitarea ambiguităților.

- **Suport vizual:** Diagrame, imagini și planșe care explică pașii unei activități sau reguli.
- **Jocuri de rol:** Pentru a exersa abilități de comunicare și interacțiuni sociale.
- **Timp suplimentar:** Acordarea unui timp mai mare pentru procesarea și răspunsul la întrebări.

2. Dificultăți în interacțiunile sociale

Elevii cu TSA pot avea dificultăți în a înțelege convențiile sociale și a dezvolta relații.

Metode și strategii:

- **Grupuri mici de lucru:** Crearea de echipe mici în care elevii pot interacționa și colabora.
- **Abordarea „peer tutoring":** Implicarea colegilor în sprijinirea elevului cu TSA.
- **Modelare socială:** Profesorul sau colegii demonstrează comportamente adecvate în diferite situații.
- **Tehnica „social stories" (povești sociale):** Crearea unor povești scurte și personalizate care descriu situații sociale și comportamentele așteptate.
- **Zone de relaxare:** Amenajarea unui spațiu liniștit unde elevii se pot retrage în cazul suprastimulării.

3. Comportamente repetitive și interese restrânse

Elevii cu TSA pot manifesta comportamente repetitive sau interese intense pentru anumite subiecte.

Metode și strategii:

- **Integrarea intereselor speciale în activități:** Folosirea intereselor elevului pentru a motiva învățarea.
- **Structurarea timpului:** Crearea unui orar clar și previzibil, pentru a reduce anxietatea.
- **Redirecționarea comportamentelor repetitive:** Oferirea unor activități alternative care să canalizeze energia în mod constructiv.
- **Activități multisenzoriale:** Integrarea stimulilor vizuali, auditivi sau tactili pentru a menține interesul și atenția.

4. Sensibilitate senzorială

Elevii cu TSA pot fi hipersensibili sau hiposensibili la stimuli senzoriali (zgomot, lumină, texturi).

Metode și strategii:

- **Adaptarea mediului:** Reducerea zgomotelor puternice, folosirea luminilor difuze, evitarea texturilor care pot provoca disconfort.
- **Pauze senzoriale:** Oferirea unor pauze regulate pentru activități de reglare senzorială (ex.: mingi senzoriale, perne tactile).
- **Activități de integrare senzorială:** Exerciții care ajută la procesarea și organizarea stimulilor senzoriali (ex.: jocuri cu nisip sau apă).
- **Avertizări prealabile:** Informarea elevului despre schimbările de mediu sau de activitate.

5. Dificultăți de atenție și organizare

Elevii cu TSA pot avea dificultăți în menținerea atenției și organizarea activităților.

Metode și strategii:

- **Fragmentarea sarcinilor:** Împărțirea activităților complexe în pași mai mici și mai ușor de gestionat.
- **Planificatori vizuali:** Folosirea listelor de verificare sau a diagramelor pentru a organiza activitățile zilnice.
- **Recompense și motivație:** Folosirea sistemelor de recompense pentru a încuraja finalizarea sarcinilor.

Tehnici de autocontrol: Învățarea unor strategii de autoreglare, cum ar fi respirația profundă sau utilizarea unui cronometru.

6. Dificultăți în înțelegerea abstractă

Elevii cu TSA pot întâmpina dificultăți în a înțelege concepte abstracte sau metafore.

Metode și strategii:

- **Învățare prin exemple concrete:** Prezentarea conceptelor prin exemple vizuale și situații reale.
- **Generalizarea abilităților:** Exersarea abilităților în contexte diferite pentru a asigura transferul învățării.
- **Jocuri educative:** Utilizarea jocurilor pentru a explica concepte și a dezvolta gândirea logică.

7. Necesitatea unui mediu predictibil

Elevii cu TSA se simt adesea confortabil într-un mediu structurat și previzibil.

Metode și strategii:

- **Rutină zilnică:** Stabilirea unei structuri clare pentru activități, cu un orar afișat vizual.
- **Semnalizare anticipativă:** Informarea elevului despre schimbările din program sau din mediu.
- **Calendar personalizat:** Crearea unui calendar cu activități personalizate, care să includă atât școala, cât și activitățile de acasă.

8. Colaborarea cu familia și specialiștii

Implicarea părinților și a altor profesioniști este esențială pentru succesul incluziunii.

Metode și strategii:

- **Ședințe regulate:** Organizarea de întâlniri cu părinții și specialiștii pentru a discuta progresul și nevoile elevului.

Un model de success în incluziunea copiilor diagnosticați cu TSA

Sunt profesor de Chimie-Fizică la o școală din Baia Mare. Predau Chimie și Fizică două materii destul de dificile, pe care încerc să le fac cât mai atractive pentru elevi. Aceste materii se studiază începând cu clasa aVI-a Fizica respectiv clasa aVII-a Chimia. Școala în care predau este o școală incuzivă și ne mândrim cu acest lucru. Avem mulți elevi cu CES, consilier școlar, logoped și doi profesori de sprijin.

În acest an școlar la clasa aVII-a am avut surpriza să descopăr o elevă nouă care s-a transferat de la Colegiul deArte Baia Mare. Elevii au primit-o foarte bine, mai ales că au fost colegi și în ciclul primar, eleva mergând doar din clasa V-a la Colegiul de Arte. Când am întrebat-o de ce s-a transferat mi-a spus că din cauza programului încărcat și a orarului obositor. La prima vedere mi s-a părut un copil ,,normal" din toate punctele de vedere. Nu mică mi-a fost surpriza să constat că apare pe lista elevilor cu CES pentru care trebuie să facem curriculum adaptat, cu diagnosticul sindrom Asperger. Denumirea de sindrom Asperger s-a schimbat oficial, însă mulți profesioniști încă folosesc acest termen. Mulți specialiști consideră sindromul Asperger ca fiind o formă ușoară de autism și folosesc teremenul ,,autism înalt funcțional", deși acesta nu este un diagnostic medical oficial. Psiholog Uta Frith, profesor la Institutul de Neuroștiințe Cognitive de la University College London, un pionier în cercetarea despre autism și autoarea cărții Autismului și sindromul Asperger, a descris persoanele cu Asperger ca având un ,,strop" de autism. Deoarece nu există un test specific, sindromul Asperger poate fi uneori dificil de diagnosticat și poate fi confundat cu alte tulburări mintale cum ar fi de ex ADHD.

Din discuțiile pe care le-am avut cu eleva mi-a spus că și-a făcut acest certificat pentru limba română și matematică, mai ales și că ea se descurcă la majoritatea materiilor. Pentru un observator neantrenat poate părea doar un copil cu abilități de dezvoltare, intelectuale și cognitive tipice (neurotipic) care se comportă diferit. În copilărie, copiii care suferă de sindromul Asperger pot înregistra eșecuri în învățarea timpurie a cititului și a matematicii. Explicația este că ei nu pot asimila decât o parte din instrucțiuni, cele nonverbale.

Dacă ne gândim că și Greta Thunberg, activistă de mediu suedeză suferă de acest sindrom, a devenit o figură proeminentă pentru începerea primei greve școlare pentru climă.

DE CE am ales această elevă?

Pentru că eu încă sunt plăcut impresionată de următorul eveniment. Am dat o sarcină de lucru la clasa aVII-a și a fost prima elevă din clasa respectivă care a realizat referatul, mai mult chiar l-a realizat foarte bine, primind nota 10 pentru asta.

Eu cred că elevii sunt precum diamantele. Este destul o mică rază de lumină care le aduce la suprafață. Cred că noi ca și profesori pentru elevii noștri putem fi raza de lumină, pentru că noi suntem o lumânare care ardem pentru a-i lumina pe alții.

Bibliografie:

Coordonator: Dorina-Anca Taloș, Autori: Dorina Anca Taloș, Jitariu Alina-Codruța, Cismașu Vasilica, Hîrgiagă-Costache Cristina.
Suport de curs: Incluziunea copiilor cu tulburări din spectrul autist în învățământul preuniversitar.

METODE ȘI TEHNICI DE INCLUDERE A ELEVILOR CU CES ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ

Prof. Aura Comorașu
Școala Gimnazială „Explorator Teodor Gheorghe Negoiță”
Sascut, Bacău

În contextul educațional actual, integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în învățământul de masă este un obiectiv esențial, cu scopul de a asigura un acces echitabil la educație pentru toți copiii, indiferent de nevoile lor specifice.

În cadrul acestui referat, vom analiza metodele și tehnicile care pot fi utilizate pentru integrarea elevilor cu CES în clasele de învățământ general, punând accent pe importanța unei educații incluzive.

Educația incluzivă reprezintă un model educațional care garantează dreptul tuturor copiilor, inclusiv celor cu CES, de a beneficia de o educație de calitate, în cadrul aceleași școli și în aceleași clase, alături de ceilalți copii. Acest tip de educație pune accent pe diversitate, pe adaptarea procesului de învățare și pe crearea unui mediu accesibil și sprijinitor pentru toți elevii. De asemenea, educația incluzivă presupune modificarea metodologiilor și strategiilor pedagogice pentru a răspunde nevoilor variate ale elevilor.

Tipuri de cerințe educaționale speciale (CES)

Elevii cu CES pot prezenta o varietate de dificultăți, precum:

Deficiențe de auz sau de vorbire

Deficiențe de vedere

Tulburări de învățare (de exemplu, dislexie, discalculie)

Tulburări de comportament și emoționale

Tulburări de spectru autist

Deficiențe intelectuale

Fiecare tip de CES necesită strategii și metode pedagogice adaptate pentru a asigura o integrare eficientă în învățământul de masă.

Metode de includere a elevilor cu CES

Există diverse metode care pot fi utilizate pentru a asigura includerea elevilor cu CES, printre care: Adaptarea curriculumului: Modificarea materialelor didactice, reducerea cerințelor sau utilizarea unor instrumente vizuale și tehnologice pentru a facilita învățarea. Strategii de predare

diferențiată: Înseamnă aplicarea unor metode pedagogice care răspund nevoilor diferite ale elevilor. De exemplu, folosirea unor activități de învățare mai vizuale sau interactive pentru elevii care au dificultăți de concentrare sau înțelegere. Fiecare elev cu CES beneficiază de un plan educațional individualizat (PEI) care stabilește obiective specifice de învățare și sprijin necesar pentru fiecare elev. Acest plan poate include tutorat suplimentar, asistență de la un psihopedagog sau utilizarea unor tehnologii speciale.

Colaborarea între profesori și specialiști: Colaborarea între cadrele didactice și specialiștii în domeniul educației speciale (psihologi, logopezi, terapeuții ocupaționali) este esențială pentru a asigura o educație de calitate elevilor cu CES. Acesta poate însemna un schimb constant de informații despre progresele și dificultățile elevului.

Grupe mici și sesiuni de învățare personalizată: Împărțirea elevilor în grupuri mici sau organizarea unor sesiuni suplimentare de învățare, în care elevii cu CES să beneficieze de mai multă atenție individuală, poate contribui la o integrare mai ușoară și mai eficientă.

Utilizarea tehnologiilor asistive: Tehnologiile de asistență, cum ar fi software-ul de citire a textului, dispozitivele de amplificare a sunetului sau aplicațiile pentru învățarea vocabularului, pot sprijini învățarea și pot ajuta la depășirea barierelor educaționale.

Tehnici de învățare și evaluare incluzivă

Pentru a sprijini includerea elevilor cu CES, este important ca procesul de evaluare și învățare să fie adaptat la nevoile lor. Printre tehnicile utilizate se numără:

Evaluarea continuă: În locul testelor standard, evaluarea continuă permite profesorilor să observe progresul elevilor în timp real și să ajusteze metodele pedagogice în funcție de nevoile lor.

Evaluări alternative: Se pot utiliza metode de evaluare alternative, cum ar fi proiectele, portofoliile sau prezentările orale, pentru a oferi elevilor cu CES o modalitate mai accesibilă de a-și demonstra cunoștințele.

Feedback pozitiv și constructiv: Furnizarea unui feedback constant și pozitiv, care să stimuleze motivația și să contribuie la consolidarea încrederii elevilor cu CES, este esențială în procesul de învățare.

Provocări și soluții în implementarea educației incluzive

Implementarea educației incluzive nu este lipsită de provocări. Printre dificultățile întâmpinate se numără:

Lipsa resurselor: Unele școli nu dispun de suficiente resurse materiale sau financiare pentru a implementa măsurile de educație incluzivă.

Formarea cadrelor didactice: Profesorii pot să nu aibă pregătirea necesară pentru a face față diversității nevoilor elevilor cu CES. Acest lucru poate fi remediat prin cursuri de formare continuă și colaborarea cu specialiști.

Rezistența la schimbare: Unele cadre didactice sau părinți pot fi reticente la integrarea elevilor cu CES în clasele de masă, din cauza temerilor legate de impactul asupra progresului elevilor tipici. Educația și promovarea beneficiilor educației incluzive pot contribui la schimbarea acestei mentalități.

Includerea elevilor cu CES în învățământul de masă este un demers esențial pentru construirea unei societăți mai echitabile și mai incluzive. Prin utilizarea unor metode și tehnici specifice, precum adaptarea curriculumului, strategiile de predare diferențiată, suportul individualizat și tehnologiile asistive, elevii cu CES pot beneficia de o educație de calitate alături de colegii lor. Deși există provocări în implementarea educației incluzive, acestea pot fi depășite prin resurse adecvate, formarea continuă a cadrelor didactice și colaborarea între toți factorii implicați în procesul educațional.

Bibliografie:

Avram, E. (2019). Educația incluzivă în școlile din România. Editura Universitară.

Rusu, M. & Mihăilescu, A. (2018). Metode și tehnici de învățământ diferențiat. Editura Didactică și Pedagogică.
Sandu, S. & Popescu, M. (2020). Ghid pentru integrarea elevilor cu CES în învățământul de masă. Editura Polirom.
Ministerul Educației Naționale, (2019). Strategia Națională pentru Educație Incluzivă. București: MEN.
UNESCO (2017). Salvarea educației incluzive: Direcții și practici educaționale. Paris: UNESCO Publishing.

MODALITĂȚI ŞI SOLUȚII DE INTEGRARE ŞCOLARĂ A DIFERITELOR CATEGORII DE COPII CU C.E.S.

Prof. înv. preşc. Băluţă Mihaela
Grădiniţa cu P.P.Nord 1, Rm. Vâlcea

Educaţia specială este un concept fundamental utilizat în cadrul procesului instructiv-educativ al copiilor cu deficienţe şi care se desprinde tot mai mult de conţinutul învăţământului special.

Principiile care stau la baza educaţiei speciale:

-Toţi copiii trebuie să înveţe împreună indiferent de dificultăţile pe care le întâmpină aceştia sau diferenţele dintre ele;

-Societatea şi şcoala trebuie să le acorde tot sprijinul suplimentar de care au nevoie pentru a-şi realiza educaţia în şcoala publică;

-Formarea şi dezvoltarea şcolilor incluzive atât în mediul urban cât şi în cel rural prin asigurarea resurselor umane cât şi a celor materiale;

-Educaţia egală se realizează prin acordarea sprijinului necesar pentru fiecare copil cu deficienţe în funcţie de cerinţa individuală.

Activitatea de incluziune şi de integrare a copiilor cu deficienţe în şcoala publică trebuie făcută cu mult simț de răspundere de către specialiştii care acţionează la diferite nivele structurale.

Integrarea şcolară a copiilor cu handicap mintal

Se poate realiza, prin integrare individuală în clasele obişnuite, integrarea unui grup de 2-3 copii cu deficienţe în clase obişnuite. Pentru a favoriza integrarea copiilor cu deficienţă mintală în structurile învăţământului de masă şi ulterior în comunităţile din care fac parte, are nevoie de aplicarea unor măsuri cu caracter profilactic, ameliorativ sau de sprijinire.

O problemă cu totul specială apare în cazul integrării copiilor cu deficienţe mintale în clasele mai mari sau în finalul procesului de şcolarizare, atunci când solicitările depăşesc cu mult capacitatea lor de utilizare a gândirii formale, iar dezideratul unei calificări şi al integrării sociale, prin participare la activităţile productive, depăşeşte limitele ergoterapiei, prioritară în etapele anterioare. O posibilă soluţie ar fi integrarea acestor copii în şcolile obişnuite de ucenici, unde pot învăţa o meserie cu cerere pe piaţa muncii, urmată de angajarea şi integrarea în unităţi productive. În aceste situaţii, absolvenţii respectivi, fără experienţă şi fără abilitate în planul relaţiilor sociale, pot beneficia de supraveghere şi îndrumare din partea părinţilor, tutorilor sau altor persoane calificate.

Integrarea copiilor cu deficienţe de vedere

Un elev cu deficienţe de vedere trebuie privit la fel ca oricare dintre elevii clasei, fără a exagera cu gesturi de atenţie şi fără a fi favotizat mai mult decât ar cere gradul şi specificul

deficienţei sale. Elevii cu handicap de vedere trebuie încurajaţi să se deplaseze prin clasă, şcoală, pentru a învăţa să evite obstacolele şi să identifice cu mai multă uşurință locurile unde trebuie să acorde o atenţie deosebită, să fie apreciaţi mai ales cu ajutorul expresiilor verbale sau cu atingeri tactile.

În cazul elevilor nevăzători, intervin o serie de particularităţi care afectează procesul didactic, deoarece aceştia folosesc citirea şi scrierea în alfabetul Braille, este necesară intervenţia unui interpret şi alocarea unui timp suplimentar de lucru.

Integrarea copiilor cu deficienţe de auz

Reprezintă o problemă controversată în mai multe ţări din lume, deoarece pierderea auzului la vârste mici determină imposibilitatea dezvoltării normale a limbajului şi, implicit a gândirii copilului, cu consecinţe serioase în planul dezvoltării sale psihice. Din acest motiv, diagnosticul precoce al pierderii de auz, urmat de protejarea auditivă timpurie, este cea mai eficientă cale de compensare a auzului şi garanţia reuşitei integrării şcolare a copilului cu tulburări de auz.

Integrarea copiilor cu handicap fizic

Manifestările din sfera motricităţii trebuie privite în relaţie strânsă cu dezvoltarea intelectuală, expresia verbală şi grafică, maturizarea afectiv-motivaţională şi calitatea relaţiilor interindividuale ca expresie a maturizării sociale.

Bibliografie:

Casandra Abrudan, Psihopedagogie specială, Ed Imprimeriei de Vest, Oradea,2003

MODALITĂȚI SPECIFICE DE INCLUZIUNE A COPIILOR CU CES ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ

Prof. Onea Elena Alexandra
Şcoala Gimnazială „Anton Pann”

Incluziunea reprezintă un principiu fundamental al sistemelor moderne de învățământ, având ca scop asigurarea accesului egal la educație pentru toți copiii, indiferent de particularitățile lor. Copiii cu cerințe educaționale speciale (CES) se confruntă cu diverse provocări în procesul de învățământ, iar integrarea lor în învățământul de masă reprezintă o măsură esențială pentru a le oferi sprijin adecvat și oportunități egale de dezvoltare.

CES este acronimul pentru „cerințe educaționale speciale” și se referă la copiii care, încă din primul an de școală, au nevoie de sprijin adaptat pentru a învăța. Această categorie include diverse dificultăți de învățare, de la dizabilități fizice și cognitive până la tulburări de comportament și personalitate. Elevii cu CES pot prezenta dificultăți de învățare ușoare sau severe, deficiențe perceptiv-motrice, intelectuale (cum ar fi sindromul Down sau TSA), senzoriale, locomotorii, tulburări instrumentale (dislexie, disgrafie, discalculie) ori probleme emoționale și de comportament.

Scopul incluziunii acestor copii în învățământul de masă este de a oferi fiecărui copil șansa de a învăța și de a se dezvolta într-un mediu prietenos, adaptat nevoilor sale. Următoarele modalități specifice de incluziune sunt gândite astfel încât să faciliteze accesul la învățare al copiilor cu cerințe educative speciale, punând accent pe personalizarea întregului proces instructiv-educativ.

1. Adaptarea curriculumului la nevoile copiilor cu CES

Pentru a facilita învățarea, curriculumul trebuie flexibilizat, astfel încât să corespundă nivelului și ritmului fiecărui copil. Acest lucru se realizează prin:

- Elaborarea unui Plan de Intervenție Personalizat (PIP), care include obiective personalizate, metode și strategii specifice.
- Reducerea volumului de informații și prezentarea lor într-un mod simplificat și accesibil.
- Oferirea unor activități alternative personalizate pentru a permite fiecărui copil să-și atingă potențialul.

2. Metode și strategii didactice diferențiate

Pentru a răspunde diversității din clasă, profesorii trebuie să utilizeze metode care să stimuleze învățarea activă:

- Învățare multisenzorială – combinarea elementelor vizuale, auditive și kinestezice pentru a sprijini asimilarea informației.
- Învățare prin joc – utilizarea jocurilor educative pentru dezvoltarea abilităților cognitive și sociale.
- Predare prin povești și jocuri de rol – povestirile și dramatizările îi ajută pe copii să înțeleagă conceptele într-un mod concret.

3. Suport din partea profesorului de sprijin

Un rol esențial în incluziune îl are profesorul de sprijin, care colaborează cu învățătorul/profesorul de la clasă pentru:

- Personalizarea activităților didactice.
- Oferirea unui sprijin individualizat elevului cu CES.
- Monitorizarea progresului și ajustarea strategiilor de predare.

4. Adaptarea materialelor didactice

Copiii cu CES pot întâmpina dificultăți în accesarea materialelor standard, de aceea acestea trebuie adaptate:

- Utilizarea fișelor de lucru simplificate, cu instrucțiuni clare și concise.
- Crearea de materiale vizuale, cum ar fi imagini explicative, grafice, scheme.
- Introducerea tehnologiilor asistive, precum table interactive, aplicații educaționale, programe de citire digitală.

5. Flexibilitate în evaluare

Evaluarea trebuie adaptată pentru a reflecta progresul real al elevului, nu doar conformitatea cu un standard fix:

- Evaluare orală pentru elevii cu dificultăți de scriere.
- Teste cu variante de răspuns simplificate și întrebări ghidate.
- Proiecte și prezentări în locul testelor clasice.
- Timp extins pentru rezolvarea sarcinilor și pauze suplimentare.

6. Crearea unui mediu incluziv

Pentru ca un copil cu CES să se simtă acceptat și valorizat, este esențial să existe un climat pozitiv în clasă:

- Activități de sensibilizare pentru colegi, astfel încât să înțeleagă și să accepte diversitatea.
- Stimularea empatiei și cooperării prin jocuri de rol, povești terapeutice, discuții ghidate.
- Evitarea etichetării și încurajarea comunicării pozitive.

7. Colaborarea cu familia

Părinții joacă un rol crucial în procesul de incluziune, iar comunicarea dintre școală și familie trebuie să fie constantă:

- Întâlniri periodice pentru a discuta progresul copilului.

- Ghiduri pentru părinți cu recomandări despre cum să sprijine învățarea acasă.
- Parteneriate cu specialiști (psihologi, terapeuți, logopezi) pentru a asigura un sprijin multidisciplinar.

Incluziunea copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în învățământul de masă reprezintă nu doar o obligație legală, ci și un act de normalizare a diversității în educație. Fiecare copil are dreptul la o șansă egală la învățare, iar integrarea acestora într-un mediu educațional comun contribuie la dezvoltarea empatiei, acceptării și cooperării între elevi. Prin adaptarea curriculumului, utilizarea unor metode didactice diferențiate, sprijin personalizat, colaborare cu familia și crearea unui mediu incluziv, se poate asigura o experiență educațională echitabilă pentru toți copiii. O educație incluzivă de calitate formează nu doar elevi mai bine pregătiți, ci și o societate mai deschisă și mai tolerantă.

Bibliografie:

Gherguț, Alexandru, *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii de educație integrată/incluzivă*, Editura Polirom, Iași, 2011, pp. 200-215.

Stan, Elena, *Educația incluzivă – de la teorie la practică*, Editura Universității din Oradea, Oradea, 2014, pp. 150-170.

Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, *Ordinul nr. 5574/2011 privind aprobarea Metodologiei de organizare a serviciilor educaționale pentru copiii cu cerințe educaționale speciale în învățământul de masă*, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, București, 2011.

UNESCO, *Declarația de la Salamanca și Cadrul de Acțiune pentru Educația Specială*, UNESCO, Salamanca, 1994, pp. 11-19.

Ministerul Educației Naționale, *Strategia Națională privind Educația Incluzivă și de Calitate pentru Persoanele cu Dizabilități 2018-2025*, Ministerul Educației Naționale, București, 2018, pp. 25-30.

NEUROPSIHOLOGIA LIMBAJULUI ȘI COMUNICARE - INTERACȚIUNI ÎNTRE CREIER, PSIHISM ȘI DIMENSIUNI CULTURALE

Prof. logoped Băiașu Mihaela-Anca
CJRAE Vâlcea, Șc. Gim. Mihai Eminescu, Rm. Vâlcea

Neuropsihologia limbajului și comunicării se bazează pe analiza interacțiunilor dintre structurile cerebrale, psihism și influențele culturale, contribuind la înțelegerea complexității proceselor lingvistice și comunicative. Acest domeniu interdisciplinar examinează nu doar funcțiile cognitive implicate în producerea și înțelegerea limbajului, ci și modul în care acestea sunt influențate de identitatea personală și socială.

Limbajul, ca abilitate centrală a comunicării, implică o interacțiune complexă între multiple regiuni cerebrale, inclusiv aria Broca, aria Wernicke și alte structuri conective. Aria Broca, situată în lobul frontal al emisferei stângi, este esențială pentru producerea limbajului, facilitând organizarea propozițiilor și articularea acestora. În paralel, aria Wernicke, localizată în girul temporal superior, contribuie la procesarea semantică și înțelegerea propozițiilor complexe. Aceste regiuni sunt interconectate prin fasciculul arcuat, parte a fasciculului longitudinal superior, care susține integrarea

informațiilor fonologice, semantice și sintactice, necesare pentru o comunicare fluidă (Caplan, 2017; Proverbio & Zani, 2010). Tulburările acestor rețele, cum sunt afaziile, ilustrează relația dintre structurile cerebrale și funcțiile lingvistice. Afazia Broca se caracterizează prin dificultăți în exprimare fluentă, discursul pacientului fiind adesea telegrafic și lacunar. În schimb, afazia Wernicke afectează înțelegerea mesajelor, discursul fiind adesea fluent, dar incoerent și lipsit de sens, subliniind rolul ariilor corticale în descifrarea mesajelor lingvistice (Dronkers et al., 2007; Caplan, 2017).

Pragmatica, ca dimensiune a limbajului contextualizat, analizează intențiile comunicatorilor și utilizarea componentelor non-lingvistice, precum prosodia și gesturile, pentru a transmite sensuri (Balconi, 2010). Comunicarea socială reprezintă fundamentul relațiilor umane, iar dezvoltarea acesteia implică o integrare complexă de abilități cognitive, emoționale și lingvistice. Comunicarea nu doar că transmite informații, ci contribuie și la construcția identității sociale prin reglementarea interacțiunilor și definirea limitelor psihologice dintre indivizi. Astfel, limbajul este un mijloc esențial prin care indivizii își formează identitatea personală și se integrează în comunități sociale (Balconi, 2010). Normele culturale modelează comportamentele lingvistice și expresiile emoționale, iar socializarea timpurie în contextul cultural determină adaptările indivizilor la așteptările sociale. De exemplu, expresiile faciale, ca forme de comunicare nonverbală, sunt influențate de normele culturale, care pot încuraja sau descuraja manifestarea emoțiilor în funcție de contexte (Balconi, 2010, p. 180). Identitatea socială este strâns legată de utilizarea limbajului în interacțiunile de grup. Limbajul servește ca mijloc de afirmare a apartenenței sociale și de transmitere a normelor culturale, contribuind la construirea și menținerea identităților personale și de grup. Comunicarea devine astfel o punte între individ și societate, în care identitatea se dezvoltă și se exprimă prin interacțiune (Balconi, 2010, p. 177). Expresiile faciale joacă un rol crucial în comunicarea emoțiilor și în transmiterea intențiilor sociale. Comunicarea nonverbală, cum ar fi expresiile faciale și gesturile, completează limbajul verbal și contribuie la integrarea culturală și la consolidarea identității (Jethava et al., 2022; Barrett, 1993). Studiile arată că aceste expresii sunt reglementate de mecanisme neuronale complexe care integrează informații structurale și semantice. Modelele cognitive ale procesării faciale, cum ar fi cel propus de Bruce și Young, identifică coduri distincte pentru identificarea trăsăturilor faciale și asocierea lor cu semnificații emoționale (Balconi, 2010, p. 183). În plus, expresiile faciale sunt influențate de dimensiunile valenței și ale activării emoționale, ceea ce indică o legătură strânsă între percepția emoțiilor și contextul social. Aceste dimensiuni contribuie la interpretarea expresiilor faciale ca semnale sociale complexe, relevante atât pentru înțelegerea intențiilor altora, cât și pentru adaptarea comportamentului propriu în interacțiuni (Balconi, 2010, p. 178). Comunicarea nonverbală, ca formă fundamentală de transmitere a informațiilor și emoțiilor, completează limbajul verbal și joacă un rol esențial în consolidarea identității personale și sociale. Aceasta implică o varietate de mijloace, cum ar fi expresiile faciale, gesturile, postura, contactul vizual, și tonul vocii, fiecare contribuind la formarea unei conexiuni interpersonale și la înțelegerea intențiilor și emoțiilor interlocutorilor (Barrett, 1993). Expresiile faciale sunt unul dintre cele mai directe și universale mijloace de comunicare nonverbală. Acestea oferă indicii esențiale despre stările emoționale, fiind în mare parte reglate de activitatea sistemului limbic și influențate de contextul social și cultural. De exemplu, un zâmbet poate semnala bucurie, politețe sau chiar ironie, în funcție de situație. În modelul funcționalist, expresiile faciale sunt integrate în procese complexe de adaptare socială, servind atât funcții intrapersonale (autoreglare emoțională), cât și interpersonale (reglarea comportamentului altora) (Barrett, 1993). Gesturile, inclusiv mișcările mâinilor, pozițiile corpului și gesturile simbolice, sunt folosite pentru a clarifica sau a amplifica mesajele transmise verbal. În plus, sincronizarea socială – adaptarea ritmică a comportamentelor între partenerii de comunicare – este un mecanism crucial pentru stabilirea relațiilor. Aceasta ajută la crearea unei armonii interactive, permițând participanților să interpreteze intențiile și să dezvolte empatie. Sincronizarea socială are un rol deosebit în interacțiunile timpurii dintre copii și îngrijitori, unde favorizează formarea unui atașament sigur și sprijină învățarea limbajului (Jethava et al., 2022).

Limbajul reprezintă mai mult decât un simplu instrument cognitiv; acesta constituie o expresie complexă a identității personale și sociale, fiind modelat de normele și valorile culturale ale comunităților lingvistice. Prin intermediul structurilor cerebrale, precum cortexul prefrontal și ariile temporale (inclusiv zonele Wernicke și Broca), limbajul facilitează atât înțelegerea semantică, cât și contextualizarea mesajelor, integrând procese cognitive, emoționale și sociale. În același timp, experiențele culturale influențează reprezentările neuronale ale limbajului, activând regiuni distincte în funcție de specificul cultural. Această interacțiune dintre creier și cultură nu doar sprijină procesarea lingvistică, ci și mediază expresia identității individuale și colective, transformând limbajul într-un canal dinamic prin care normele culturale sunt transmise și perpetuate (Balconi, 2010; Caplan, 2017).

Concluzii

Neuropsihologia limbajului și comunicării demonstrează în mod clar interdependența dintre biologia neuronală, psihologia cognitivă și emoțională și contextul cultural. Limbajul, ca expresie a identității umane, reprezintă un proces emergent, rezultat al interacțiunii dintre aceste domenii. Dintr-o perspectivă biologică, descoperirile în neuroimagistică au arătat că funcțiile lingvistice nu sunt localizate în mod exclusiv în anumite regiuni cerebrale, ci sunt distribuite în rețele neuronale complexe și interconectate. Studiile lui Dronkers et al. (2007) au subliniat faptul că tulburările lingvistice nu sunt cauzate de leziuni izolate, ci de disfuncționalități care implică interacțiuni defectuoase între multiple regiuni ale creierului. Această perspectivă sistemică redefinește abordarea diagnostică și terapeutică a tulburărilor de limbaj, subliniind necesitatea unor intervenții care să vizeze întregul sistem neuronal.

Pe lângă această dimensiune biologică, limbajul este influențat de plasticitatea cerebrală, un mecanism esențial prin care creierul se adaptează la cerințele cognitive și lingvistice. Reilly et al. (2003) au arătat că, în cazul copiilor cu leziuni cerebrale timpurii, capacitatea creierului de a se reorganiza și de a delega funcții către alte regiuni asigură dezvoltarea unor competențe lingvistice aproape normale, evidențiind potențialul remarcabil al neuroplasticității. Această adaptabilitate este însă limitată de condițiile inițiale ale rețelelor neuronale, după cum reiese din dificultățile persistente întâmpinate de copiii cu deficiențe lingvistice specifice (SLI). Dimensiunea culturală, complementară biologiei, joacă un rol determinant în formarea și utilizarea limbajului. Limbajul nu este doar un mijloc de comunicare, ci și un purtător de valori, norme și semnificații culturale. Conform lui Kitayama și Uskul (2011), cultura modelează atât procesarea cognitivă, cât și structurile cerebrale prin intermediul interacțiunilor sociale și al practicilor culturale. De exemplu, diferențele între culturile colectiviste și individualiste sunt reflectate în modul în care indivizii folosesc limbajul pentru a exprima identitatea personală sau pentru a menține armonia socială. Barrett (1993) adaugă că utilizarea expresiilor nonverbale și paralingvistice este puternic influențată de normele culturale, subliniind importanța înțelegerii limbajului într-un context holistic.

De asemenea, concluziile subliniază rolul limbajului în definirea identității personale și sociale. Limbajul funcționează ca o punte între procesele neurobiologice și contextul cultural, consolidând o identitate emergentă care integrează experiențele individuale și colective. Studiile au arătat că această identitate este modelată atât de factorii genetici, cât și de cei de mediu, într-un proces continuu de adaptare și schimbare (Kitayama & Uskul, 2011).

Bibliografie:

Balconi, M. (2010). Biological Basis of Linguistic and Communicative Systems: From Neurolinguistics to Neuropragmatics. În *Neuropsychology of Communication* (pp. 3–27). Springer-Verlag Milano. https://doi.org/10.1007/978-88-470-1584-5_1

Barrett, K. C. (1993). The development of nonverbal communication of emotion: A functionalist perspective. *Journal of Nonverbal Behavior, 17*(3), 145–169. https://doi.org/10.1007/bf00986117

Caplan, D. (2017). Neurolinguistics. În *The Handbook of Linguistics* (pp. 321–344). https://doi.org/10.1002/9781119072256.ch16
Dronkers, N. F., Plaisant, O., Iba-Zizen, M. T., & Cabanis, E. A. (2007). Paul Broca's historic cases: high resolution MR imaging of the brains of Leborgne and Lelong. *Brain*, *130*(5), 1432–1441. https://doi.org/10.1093/brain/awm042
Jethava, V., Kadish, J., Kakonge, L., & Wiseman-Hakes, C. (2022). Early attachment and the development of social communication: A neuropsychological approach. *Frontiers in Psychiatry, 13*. https://doi.org/10.3389/fpsyt.2022.838950
Kitayama, S., & Uskul, A. K. (2010). Culture, mind, and the Brain: current evidence and future directions. *Annual Review of Psychology*, *62*(1), 419–449. https://doi.org/10.1146/annurev-psych-120709-145357
Proverbio, A. M., & Zani, A. (2010). În M. Balconi (Ed.), *Neuropsychology of Communication* (pp. 69–73). Springer-Verlag Milano.
Reilly, J., Losh, M., Bellugi, U., & Wulfeck, B. (2003). "Frog, where are you?" Narratives in children with specific language impairment, early focal brain injury, and Williams syndrome. *Brain and Language*, *88*(2), 229–247. https://doi.org/10.1016/s0093-934x(03)00101-9

INTEGRAREA COPIILOR CU C.E.S. ÎN ÎNVĂŢĂMÂNTUL DE MASĂ- AVANTAJE ŞI DEZAVANTAJE

Prof. înv. preşcolar Oteşanu Ioana
Şcoala Gimnazială Nr.13, Rm.Vâlcea

Problematica integrării copiilor cu CES în învăţământul de masă aduce în discuţie conceptul de egalitate a şanselor. Prin egalitatea şanselor se înţelege acel proces prin care diversele sisteme ale societăţii şi mediului sunt puse la dispoziţia tuturor, în particular a persoanelor cu handicap.

Integrarea educativă vizează reabilitarea şi formarea persoanelor cu nevoi speciale aflate în dificultate psiho-motorie, cu dizabilităţi senzoriale, intelectuale, de limbaj, psiho-comportamentale, printr-o serie de măsuri de natură juridică, politică, socială şi pedagogică. Principiul de bază al acestei tendinţe este acela de a adapta şcoala şi educaţia la diversitatea tipurilor şi a posibilităţilor de învăţare, la interesele şi abilităţile de care aceştia dispun. Această nouă orientare în realitatea educaţională presupune adoptarea unor reforme atât la nivel social cât şi la nivelul sistemului de învăţământ. În sens mai larg, integrarea educativă presupune schimbarea mentalităţilor cu privire la rolul social al şcolii, schimbarea mentalităţilor în plan individual, al cadrelor didactice, al părinţilor, etc. Reformele cele mai accentuate sunt cele la nivelul modului de desfăşurare a activităţii didactice. „Statutul persoanelor cu dificultăţi de învăţare sau al celor cu dizabilităţi decurge din atitudinea societăţii faţă de deficienţă şi deficienţi, deoarece ea este cea care construieşte o anumită imagine socială a omului şi care este investită cu valoare deplină în societate." (C.Enăchescu, p.188).

Existenţa copiilor cu CES a pus în faţa învăţământului probleme dintre cele mai diverse, de la forme de organizare a activităţii, metodologia didactică, strategiile de evaluare, strategiile de predare/învăţare, modalităţi de diferenţiere a activităţii şi/sau a conţinuturilor învăţării, etc până la complexa problemă a segregării sau/şi integrării acestor copii în învăţământul de masă.

Până nu demult, în unele ţări printre care şi România, a separat persoanele care nu se ridicau la nivelul standardelor prestabilite, dificultatea de învăţare fiind considerată consecinţa unei boli care poate fi tratată numai într-un loc specializat. Copiii cu deficienţe uşoare care frecventau şcoli obişnuite nu beneficiau de o asistenţă psihopedagogică adecvată. S-au creat astfel şcoli şi instituţii speciale. Tot mai mult se face azi simţită nevoia ca şcolile obişnuite să se implice

prin lărgirea obiectivelor lor, astfel încât să poată cuprinde o mai mare diversitate de elevi şi să permită înglobarea, în sistemul general, a cât mai multor copii cu cerinţe educaţionale specifice.

În această perspectivă, însăşi învăţământul special trebuie să fie:

- ❖ recunoscut ca responsabilitate a tuturor celor care activează în învăţământul normal şi la îndemâna tuturor celor care au nevoie de el;
- ❖ integrant, permiţând tuturor copiilor cu deficienţe să fie educaţi în mediul cel mai puţin restrictiv;
- ❖ flexibil şi centrat pe copil;
- ❖ profesional, practicat de profesori specialişti şi devotaţi;
- ❖ comprehesiv şi realist, în funcţie de realităţi actuale, aconomice, sociale, culturale şi politice.

Strategia naţională cu privire la egalizarea şanselor pentru copiii şi tinerii cu deficienţe are la bază ideea educaţiei pentru toţi şi pentru fiecare.

❖ Şcolile trebuie să includă în procesul de învăţământ toţi copiii, indiferent de condiţiile fizice, intelectuale, lingvistice sau de altă natură;

❖ Învăţământul trebuie adaptat la cerinţele copilului şi nu copilul să se adaptaze la cerinţele prefabricate;

❖ Participarea la procesul de învăţământ în cadrul şcolilor obişnuite, deschise pentru toţi membrii societăţii;

❖ Şcoala incluzivă trebuie să recunoască şi să reacţioneze la diversele cerinţe ale elevului prin: programe de învăţământ adecvate, organizare eficientă, strategii didactice concrete, folosirea optimă a resurselor, parteneriate cu celelalte instituţii ale comunităţii;

❖ Copilul deficient trebuie să primească întregul sprijin suplimentar de care are nevoie pentru obţinerea de performanţe proprii după posibilităţile lui;

Succesul integrării poate fi realizat numai prin funcţionarea unor parteneriate autentice la nivelul instituţiilor guvernamentale, al asociaţiilor nonguvernamentale al elevilor, cadrelor didactice, părinţilor şi al comunităţii locale.

Dacă F.E.Verza (2002,p.285) defineşte instituţionalizarea ca ,,reprezentând încadrarea unor copii cu diverse tipuri de deficienţe în instituţii specializate unde aceştia beneficiază de hrană, îngrijire, odihnă, educaţie specializată şi chiar locuri de muncă, sub supravegherea unui personal specializat", E.Bonchiş (2000,p.127) consideră că ,,a instituţionaliza un copil înseamnă a-l plasa într-un mediu din care lipsesc lucrurile personale, evenimentele personale, lipsesc activităţile adecvate/individualizate fiecărei persoane, lipseşte contactul cu lumea exterioară şi perspectiva viitorului". Continuă autoarea:,, personalul controlează toate deciziile iar rezidentul îşi pierde autonomia şi încetează a se mai vedea pe sine însuşi ca având alte roluri sau relaţii într-o lume exterioară instituţiei, el devine practic dependent de instituţie şi incapabil de organizare a propriei sale vieţi".

Astfel se poate observa că există argumente pro şi contra în ceea ce priveşte instituţionalizarea copiilor cu CES precum şi rolul societăţii în cadrul acestui proces.

Analizând aceste probleme, David Thomas stabileşte următoarele avantaje şi dezavantaje privind segregarea/instituţionalizarea copiilor cu dizabilităţi/handicapuri:

Avantajele segregării/instituţionalizării separate:

- ❖ Un număr mai mare de persoane care se pot ocupa de copilul cu dizabilităţi cu mai multă atenţie;
- ❖ Eficienţa metodelor instructiv-educative din învăţământul special;
- ❖ Accesul la servicii medicale şi terapeutice;
- ❖ Reducerea presiunii psihologice exercitate asupra copilului prin acordarea posibilităţii şi timpului necesar rezolvării problemelor legate de autoîngrijire şi prin oferirea ocaziei de a elabora niveluri pozitive ale imaginii de sine;
- ❖ Includerea într-o comunitate avizată, care recunoaşte şi se îngrijeşte de nevoile sale.

Dintre dezavantajele principale se pot enumera:

- Plasamentul copilului într-un sistem social compus în mare măsură din indivizi având acelaşi handicap, ceea ce conduce la considerarea celorlalţi drept grup de referinţă;
- În mod deosebit, atunci când plasamentul este rezidenţial, presupune lipsa contactului cu grupurile de vârstă normale, cu toate consecinţele ce rezultă de aici pentru dezvoltarea psiho-socială;
- Copiii segregaţi din cauza dizabilităţilor lor nu au şansa de a lega prietenii în cartierul în care locuiesc;
- Este intuit stigmatul social;
- Un mediu exagerat de protector devine periculos datorită vulnerabilităţii pe care o produce atunci când tinerii cu handicap sunt nevoiţi să-l părăsească;
- Apar consecinţe negative asupra mediului şcolar generate de conflictele privind asumarea competenţelor din partea serviciilor sociale, a celor medicale sau a instituţiei de învăţământ special.

Şcoala este un mediu important de socializare. Integrarea şcolară exprimă: atitudinea favorabilă a elevului faţă de şcoala pe care o urmează; condiţia psihică în care acţiunile instructiv-educative devin accesibile copilului; consolidarea unei motivaţii puternice care susţine efortul copilului în munca de învăţare; situaţie în care copilul sau tânărul poate fi considerat un colaborator la acţiunile desfăşurate pentru educaţia sa; corespondenţă totală între solicitările formulate de şcoală şi posibilităţile copilului de a le rezolva; existența unor randamente la învăţătură şi în plan comportamental considerate normale prin raportarea la posibilităţile copilului sau la cerinţele şcolare. Asistentul social joacă din nou, un rol important, prin alegerea instituţiei de învăţământ, putând astfel modela evoluţia ulterioară a copilului .

Nivelurile la care se realizează integrarea sunt:

- ✓ integrarea fizică-permite satisfacerea trebuinţelor de bază;
- ✓ integrarea funcţională-presupune crearea condiţiilor de utilizare efectivă a tuturor serviciilor şi facilităţilor puse la dispoziţia comunităţii;
- ✓ integrarea socială-vizează stabilirea acelor tipuri de relaţii în comunitate care să nu excludă persoana cu handicap de la viaţa socială obişnuită;
- ✓ integrarea personală-se referă la posibilitatea iniţierii, menţinerii şi dezvoltării unor relaţii cu persoane semnificative;
- ✓ integrare societală- are în vedere asigurarea drepturilor cetăţeneşti normale şi a autonomiei decizionale în ceea ce priveşte propria existenţă;
- ✓ integrarea organizaţională- priveşte participarea deplină la toate nivelurile structurilor organizaţionale în conformitate cu capacităţile şi interesele persoanei cu handicap.

Problemele legate de integrare şcolară sunt orientate în esenţă înspre „integrarea în structurile învăţământului de masă a copiilor cu cerinţe speciale în educaţie pentru a oferi un climat favorabil dezvoltării armonioase şi cât mai echilibrate a personalităţii acestora.” (A.Gherguţ, p.12, 2001).

Şcoala incluzivă reprezintă un pas mai departe în procesul de permeabilizare şi eliminare treptată a barierelor educaţionale dintre copiii obişnuiţi şi cei cu diverse dizabilităţi.

„Fiecăruia-i dată de natură măsura de minte, pe care a fost silit s-o aibă. Educaţia poate să dezvolte puterile minţii existente, nu poate pune însă ceea ce nu-i.” (M. Eminescu).

Bibliografie:

1. Rev. „Învăţământul primar”, nr. 1/2000, Ed Discipol, Bucureşti, 2000;
2. Verza, E., Psihopedagogie specială, manual pentru clasa a XIII-a, şcoli normale, E.D.P., Bucureşti, 1994;
3. Blândul, V.,Introducere în problematica psihopedagogiei speciale, Ed.Univ. din Oradea, 2005;
4. Gheruţ,A., Psihopedagogia persoanelor cu cerinţe speciale.Strategii de educaţie integrată, Ed.Polirom. Iaşi, 2001.

DIALOGURI ÎN EDUCAȚIE

Prof. Educație Timpurie: Panait Mihai Mihaela
G.P.N. Mihăești, Com. Mihăești

"Omul lipsit de educație nu știe
Să se folosească de libertatea sa ."
Immanuel Kant

Educaţia timpurie reprezintă totalitatea experienţelor individual realizate şi social existente sau organizate, de care beneficiază copilul în primii ani de viaţă, cu rol de a proteja, creşte şi dezvolta fiinţa umană cu capacităţi şi achiziţii fizice, psihice, culturale specifice, cu identitate şi demnitate proprie. Aceasta reprezintă începutul educaţiei şi autoeducaţiei continue. Ea asigură fundamentele dezvoltării fizice şi psihice sănătoase, ale dezvoltării sociale, spirituale şi culturale complexe. Ceea ce învaţă copiii în primii ani reprezintă mai mult de jumătate decât vor învăţa tot restul vieţii.

Educaţia timpurie se realizează ca educaţie informală în familie, în relaţii de vecinătate şi în relaţii comunitare, prin mass-media – ca educaţie formală în creşe, grădiniţe şi alte instituţii de ocrotire şi educaţie; şi sub forma educaţiei nonformale în cluburi sportive, cluburi ale copiilor şi elevilor, dar se poate şi prin biblioteci, muzee, activităţi ale unor organizaţii nonguvernamentale ş.a.

Educaţia timpurie pentru valori reprezintă un tip de educaţie care îşi asumă misiunea şi responsabilitatea de-a promova valori în mod explicit şi eficient prin finalităţi clare.

În pedagogia românească educaţia timpurie reprezintă un concept nou. În mod tradiţional, problematica pedagogică a copilului de 0-6/7 ani a fost considerată educaţie preşcolară.

Actuala politică educaţională nu include o secţiune specifică privind educaţia timpurie a copilului în perioada 0-3 ani. Focalizarea în domeniul educaţiei timpurii din cadrul actualei politici educaţionale se face pe educaţia preşcolară. Atât priorităţile pe plan naţional, cât şi cele pe plan internaţional impun cu stringenţă stabilirea unei politici şi a unui sistem de educaţie timpurie în interiorul cadrului mare al programului de Dezvoltare Timpurie a Copilului. De asemenea, este important ca sistemul naţional de educaţie timpurie să se dezvolte în contextul dat de Convenţia pentru Drepturile Copilului, de Ţintele Mileniului pentru Dezvoltare, care trebuie atinse până în 2015 şi de precondiţiile pentru integrare europeană a României, ca membru cu drepturi depline.

Scopul Strategiei în domeniul educaţiei timpurii a copilului este de a-i asigura fiecărui copil dreptul la educaţie şi la dezvoltare deplină pentru a-i da posibilitatea să-şi atingă potenţialul maxim şi pentru a atinge standardele europene şi internaţionale.

Obiectivul programelor de Dezvoltare Timpurie este acela de a ajuta dezvoltarea psihică, emoţională şi socială a copiilor şi, pe termen lung, de a promova supravieţuirea copilului. Focalizarea pe educaţia timpurie şi anii preşcolarităţii este importantă deoarece aceasta este perioada când copiii se dezvoltă rapid şi, dacă procesul de dezvoltare este neglijat în acest stadiu, este mult mai dificil şi mai costisitor să compensezi aceste pierderi mai târziu. Este bine cunoscut şi evident faptul că alegerile făcute acum şi acţiunile întreprinse de părinţi şi de societate în copilăria timpurie au o puternică şi mai de durată influenţă asupra progresului individual al copilului şi asupra progresului naţiunilor în sens larg.

Calitatea îngrijirii şi a protecţiei în această perioadă sunt cheile care înlătură moartea, boala, întârzierea în creştere, trauma, proasta alimentaţie, întârzierile de dezvoltare atâta timp cât ele asigură o creştere sănătoasă, stima de sine şi abilitatea de a învăţa, lucruri care, în schimb, sunt cruciale pentru pregătirea pentru şcoală, învăţarea continuă, eficacitatea programelor şcolare şi abilitatea viitoare a copiilor de a contribui ca părinţi, actori economici şi cetăţeni. Astfel, investiţia în copii cât mai de timpuriu ne conduce, pe termen lung, la dezvoltare socială şi la realizarea susţinută a drepturilor copilului.

Pe plan internaţional, perioada de timp pentru educaţie timpurie este definită ca o perioadă a vieţii copilului de la concepţie până la vârsta de 8 ani; şi asta pentru că, în primul rând, acum are loc cea mai rapidă dezvoltare a creierului. Cei mai importanţi sunt primii doi ani din viaţă, când apar cele mai semnificative schimbări din punct de vedere intelectual, emoţional, pshihologic şi social.

Un program eficient educativ este un program care îşi propune să ia în seamă copilul de la primele momente ale existenţei sale şi care implică toţi agenţii educaţionali care contribuie la creşterea şi dezvoltarea lui.

Educaţia timpurie se constituie într-o abordare pedagogică ce acoperă intervalul de la naştere la 6/7ani, interval în care au loc transformări profunde şi achiziţii fundamentale în dezvoltarea copilului.

Note distinctive ale educaţiei timpurii

• copilul este unic şi abordarea lui trebuie să fie holistă (comprehensivă sub toate aspectele dezvoltării sale);

• vârstele mici recomandă o abordare integrată a serviciilor de educaţie timpurie (îngrijire, nutriţie, educaţie);

• adultul/ educatorul, la nivelul relaţiei didactice, apare ca un partener matur de joc, care cunoaşte toate detaliile şi regulile care trebuie respectate;

• activităţile desfăşurate în cadrul procesului educaţional sunt adevărate ocazii de învăţare situaţională;

• părintele este partenerul-cheie în educaţia copilului, iar relaţia familie – grădiniţă – comunitate este hotărâtoare („Curriculum pentru Învăţământul Preşcolar, 3-6/7 ani“, M.E.C.T., 2008).

Focalizarea pe educaţia timpurie este firească, ştiut fiind faptul că dezvoltarea copiilor este rapidă în această etapă de vârstă, iar valorificarea potenţialului pe care îl are copilul creează pentru acesta premisele performanţelor lui ulterioare.

Cercetările în domeniul educaţiei timpurii preşcolare au evidenţiat corelaţii puternice între frecventarea grădiniţei şi comportamente copiilor ca elevi. Mai concret, remarcăm:

• progresul semnificativ în plan intelectual pentru copii, indiferent de mediul din care provin;

• efectele pozitive asupra viitoarei integrări sociale şi reducerea comportamentelor deviante precum şi a eşecului şcolar;

• descoperirea de către fiecare copil a propriei identităţi, a autonomiei şi dezvoltarea unei imagini de sine pozitive;

• dezvoltarea abilităţilor sociale prin interacţiunile generate de mediul de învăţare;

• comportamente centrate pe sarcină;

• dezvoltare socio-emoţională;

• motivaţie şi atitudini pozitive faţă de învăţare

Instituţiile de educaţie nu se pot substitui familiei, ci o sprijină şi contribuie la dezvoltarea relaţiilor intra şi extra familiale. Nici o instituţie, oricât de bună ar fi ea, nu poate înlocui familia. Educaţia timpurie se preocupă de extinderea strategiilor de stimulare şi dezvoltare a copilului şi în familie. Aceasta prevede parteneriate active cu părinţii copiilor, în aşa fel încât aceştia să continue acasă ceea ce se realizează la creşă sau la grădiniţă şi chiar să-şi îmbunătăţească practicile parentale. Familia şi comunitatea trebuie să participe activ şi eficient încă din primul an de viaţă al copilului la creşterea, îngrijirea, sănătatea şi educaţia copilului şi până la intrarea lui la şcoală.

Bibliografie:

1) Bunescu, Ghe., *Democratizarea educaţiei şi educaţia părinţilor*, www.1educat.ro;
2) Ezechil, Liliana, Păişi Lăzărescu, Mihaela, *Laborator preşcolar,* Ed. V&I INTEGRAL, Bucureşti, 2002;
3) Niculescu, Rodica, *Pedagogie preşcolară,* Ed. Pro Humanitate, Bucureşti, 1999;
4) Tomşa, Ghe., *Psihopedagogie preşcolară şi şcolară,* M.E.C, Bucureşti, 2005.

PARTENERI PENTRU BINELE COPIILOR
(STUDIU DE SPECIALITATE)

Prof. Ciochină Luisa
Şcoala Gimnazială „Take Ionescu" – Rm. Vâlcea

Mediul familial ocupă un loc central în multitudinea factorilor determinanţi ai evoluţiei individului.

Copilul nu este un adult în miniatură, ci el este o persoană într-un moment al dezvoltării sale, deosebit de receptiv la influenţele pozitive sau negative. Trăsăturile şi coordonatele personalităţii se cristalizează în raport cu modelul şi contextul trăit în mod direct, nemijlocit, de către copil în mediul său familial, iar atitudinile părinţilor au consecinţe durabile asupra personalităţii, în formarea copilului. Primul model oferit copilului este familia sa, iar calitatea şi tipul relaţiilor copil-părinţi vor marca profund evoluţia viitoare a copilului (G. Mauco).

Contextul actual, declanșat de pandemia COVID-19, măsurile întreprinse de societate în vederea depășirii unor situații limită create de starea în care trăim, impun adoptarea unor noi modalități de comunicare și colaborare. Indiferent de tipurile de servicii pentru educație timpurie (creșe, grădinițe, centre de zi etc.) care răspund nevoilor familiei şi copilului, este foarte importantă pentru dezvoltarea copilului relaţia partenerială dintre educatori, ca profesionişti care îşi derulează activitatea în acel serviciu şi părinții copilului. Statutul familiei că prim educator al copilului reprezintă un factor important în stabilirea parteneriatului între serviciile de educaţie timpurie şi familie. Familia reprezintă primul context formative pentru copil, reprezintă mediul socio-cultural în care copilul s-a născut, în care creşte şi de aceea este foarte important respectul pentru moştenirea culturală a fiecărei familii şi valorificarea acesteia în contextele în care copilul nu se află alături de părinții săi.

În perioada copilăriei timpurii, eforturile depuse de părinţi şi educatori trebuie să se bazeze pe un schimb bogat de informaţii, de experienţe şi pe colaborare în asigurarea celor mai bune condiţii de creştere şi dezvoltare a copiilor, respectând regulile nou impuse care țin de distanțarea fizică, de igiena personală, de dezinfectarea spațiilor și a suprafețelor cu care intră în contact copiii. E de dorit ca părinții să regăsească un sprijin în serviciul de educaţie timpurie, să se simtă responsabili şi responsabilizaţi pentru a colabora cu educatorii şi a asigura condițiile necesare pentru a traversa, cu cât mai puține riscuri, perioada de pandemie și post pandemie.

Cooperarea dintre părinți și educatori este esențială atât pentru a asigura un mediu securizant copiilor, familiilor și personalului din unitățile de învățământ, cât și pentru a oferi sprijin educațional prin intervenții coerente și consecvente din partea celor doi factori fundamentali de educaţie a copilului.

Grădinița este a doua casă a copilului și reprezintă pentru el un spațiu în care se simte ocrotit și în siguranță, însă, în mod obligatoriu, părinții sunt partenerii educatoarei deoarece ei își cunosc cel mai bine copiii și pot oferi cele mai multe informații despre aceștia. Obiectivele educaționale pe care grădinița le propune nu pot fi realizate în totalitate fără sprijinul susținut al familiei, de aceea educatoarea trebuie să mențină o legătură strânsă cu aceasta pentru a asigura acea continuitate de cerințe atât de necesară în activitatea noastră.

Pentru o educaţie cât mai eficientă, am demarat un parteneriat educațional pentru o colaborare permanentă între familie şi grădiniţă privind procesul instructiv-educativ al copilului. Parteneriatul se numește „Parteneri pentru binele copiilor". Părinții vor fi implicați permanent în

activitatea grădiniței, fiind priviți ca participanți activi ai mediului educațional. În acest fel părinții își vor forma deprinderea de a se implica permanent în toate activitățile desfășurate cu copiii, progresele acestora, dar și percepția pe care o are grădinița despre calitățile și problemele copiilor.

Educatoarele vor informa părinţii privitor la standardele de creştere şi dezvoltare ale copiilor în funcţie de particularităţile de vârstă şi individuale şi le vor expune părinţilor scopul şi conţinutul programului educativ desfăşurat în grădiniţă. Părinţii vor participa activ în cadrul parteneriatului familie-instituţia preşcolară cât şi la alte activităţi organizate în grădiniţă, vor informa educatoarele privind comportamentul copiilor în familie şi societate.

De asemenea vor continua în familie programul educaţional propus de instituţia preşcolară, îmbinând armonios atitudinea permisivă cu exigenţa.

Temele abordate în cadrul parteneriatului sunt: ”Necesitatea parteneriatului cu părinții” – masa rotundă, ”Din activitățile noastre”, ”Cu papucii ei de frunze, toamna mi-a bătut în geam”, ”Îl așteptăm pe Moș Crăciun!” - Activități integrate (practice, artistice), ”Și părinții ne citesc povești”, ”Timp liber cu părinții mei!”, ”Pentru mămici, de ziua lor”, ”Un copil, un pomișor” - Activitate ecologică de plantare în aer liber, ”De Ziua Familiei”, ”Prăjituri de 1 Iunie” – petrecere, alte activităţi demonstrative, aniversări ale copiilor, jurnalul grupei cu aspecte semnificative.

Atitudinea părinţilor în munca educativă este hotărâtoare pentru formarea viitoarei personalităţi. Familia trebuie să fie deschisă noului, să-l facă pe copil să pătrundă în noua civilizaţie înarmat cu multe cunoştinţe.

Bibliografie:

1. Gheorghe Eugeniu Bucur-*Educaţia pentru sănătate în familie şi în şcoală*, Ed. Fiat Lux, 2005;
2. Mircea Agabrian, Vlad Millea – *Parteneriate Şcoala-Familia-Comunitate*, Ed. Institutul European, 2005;
3. Rodica Sovar – “ *Învăţământul preşcolar la baza pregătirii pentru şcoală ”* - “ *Ghid metodic de aplicare a programei activităţilor instructiv-educative în grădiniţa de copii* ”, Editat de S. C., Tribuna Învăţământului’, 1995.

PARTICULARITĂȚI ALE MANAGEMENTULUI EDUCAȚIEI INCLUZIVE

Ştefan Felicia Gabriela
Şcoala Gimnazială Bircii, Scorniceşti, jud. Olt
Cotrău Alexandra Daiana
Liceul Teoretic Baptist “Emanuel” - Grădiniţa PP “Emanuel”, Oradea, jud.Bihor

Managementul educației incluzive pornește de la ideea că școala este chemată să se adapteze cerințelor copiilor și nu copiii etichetați după modul în care reușesc, obligați fiind, să se adapteze unui anumit model sau mediu școlar, în care unii se regăsesc, iar alții se simt marginalizați sau chiar excluși.

Alois Gherguț și Luciana Frumos (2019, *Educația incluzivă - Ghid metodologic*, Editura Polirom, Iași, pag. 21) prezintă elemente care condiționează eficiența și reușita activităților didactice din școlile incluzive, pornind de la ideea că fiecare elev este unic și are valoarea sa, indiferent de problemele pe care le prezintă în procesul de învățare școlară. Învățarea este și ea unică pentru fiecare elev, în funcție de stilul, ritmul, nivelul său de învățare și dezvoltare, caracteristicile și particularitățile sale, aptitudinile, așteptările, experiența sa anterioară. Un management incluziv eficient trebuie să țină seama de următoarele aspecte:

- Diferențierea și adaptarea curriculumului școlar în funcție de categoria de copii și de cerințe specifice de învățare, un curriculum individualizat (planuri de învățământ individualizate, metode și mijloace adecvate, conținuturi accesibile, flexibilitate în proiectarea didactică) și adaptarea conținuturilor prevăzute de programa școlară, în concordanță cu cerințele educaționale individuale.
- Parteneriatul în predare – realizat de oricare două cadre didactice care au în clasă elevi cu cerințe educaționale speciale, folosit atunci când se urmăresc obiective legate de integrarea în grupul școlar al copiilor cu cerințe speciale și valorizarea lor în activități nonacademice;
- Încadrarea strategiilor incluzive și a metodelor de învățământ interactive în practica educațională pentru dezvoltarea capacităților necesare formării autonomiei și independenței copilului în relațiile cu cei din jur;
- Forme de evaluare continuă care monitorizează progresul individual și facilitează planificarea optimă a activității școlare;
- Atitudinea pozitivă/de acceptare a elevilor cu cerințe speciale și evitarea etichetărilor din partea profesorilor, a colegilor de clasă și a colectivului de elevi al școlii;
- Formarea cadrelor didactice în domeniul educației incluzive și metodologiei activităților cu elevii care prezintă cerințe educaționale speciale;
- Un management al clasei care să faciliteze forme moderne și flexibile de instruire și de lucru pe grupe de elevi;
- Cooperarea cu familiile/aparținătorii elevilor și responsabilizarea acestora în procesul de formare și instruire a elevilor integrați;
- Asigurarea suportului logistic, material și financiar necesar școlilor pentru a susține și aplica programele de integrare școlară;
- Construirea unei rețele între cei care consideră educația incluzivă ca fiind importantă, au experiență în acest domeniu și susțin necesitatea schimbării în învățământ;
- Promovarea unor noi concepții și teorii în domeniul psihopedagogiei moderne (spre exemplu valorificarea teoriei inteligenței multiple, conform căreia inteligența nu este compusă numai din aptitudini logice, matematice și verbale, ci și artistice, kinestezice, interpersonale).

Toate aceste aspecte conduc spre a evidenția importanța aplicării pedagogiei diversității, prin care școlile sunt în măsură să răspundă cerințelor educaționale ale elevilor, cerințe determinate de o serie de factori independenți de voința copilului (dizabilitate, apartenență etnică, religioasă, lingvistică sau culturală, prezența unor tulburări psihocomportamentale, emoționale, relaționale, nivel intelectual și aptitudinal diferit de populația școlară majoritară). Pedagogia diversității răspunde astfel principiului fundamental al didacticii generale referitor la respectarea principiilor de vârstă și individuale ale elevilor. Este o pedagogie a acceptării, a valorificării diversității beneficiarilor serviciilor educaționale, ale cărei concepte de bază sunt diferențierea, adaptarea, individualizarea, serviciile de sprijin.

Diferențierea este definită de Carol Ann Tomlinson, (2014, *The differentiated classroom: Responding to the needs of all learners*, Association for Supervision and Curriculum Development, Alexandria, pag. 8, *apud.* Alois Gherguț, Luciana Frumos, Gabriela Raus, 2016, Educația Specială-Ghid metodologic, Editura Polirom, Iași, pag. 58), ca o abordare a predării-învățării în care cadrele didactice acționează proactiv prin adaptarea curriculumului, a metodelor, resurselor, activităților de învățare în funcție de nevoile individuale sau ale unor grupuri de elevi, pentru a maximiza oportunitățile de învățare ale fiecăruia.

Între conceptele de diferențiere și individualizare există o relație de suprapunere semantică, fără a fi sinonime: diferențierea instruirii include individualizarea, în sensul că individualizarea poate fi înțeleasă ca aspect particular al diferențierii instruirii. Diferențierea are o sferă mai cuprinzătoare: se extinde asupra structurii sistemului școlar, asupra obiectivelor pedagogice, conținuturilor, formelor de organizare, mijloacelor de învățământ. Individualizarea privește îndeosebi tehnologia didactică, tratarea adecvată a elevilor în desfășurarea lecțiilor, nuanțarea activităților, modalitatea potrivită de prezentare a conținutului.

„Diferențierea în educație presupune personalizarea și individualizarea demersului instructiv-educativ pe baza observației și examinării nevoilor specifice ale fiecărui copil, antrenarea capacității/resurselor personale și de grup ale specialiștilor, pentru a răspunde într-o manieră eficientă la provocările diversității cerințelor elevilor dintr-o clasă/școală."(Alois Gherguț și Luciana Frumos, 2019, pag. 25). Acceptarea diferențelor dintre copii va facilita situarea acestora în centrul demersului didactic, va favoriza acțiunile de flexibilizare și diversificare a activităților didactice, valorificând în permanență potențialul de învățare al elevilor, pe fondul unor strategii didactice interactive, într-un climat de lucru atractiv.

Evaluarea este și ea o componentă a activității diferențiate. Aceasta trebuie gândită încă din faza de planificare a activității didactice, pentru a se îmbina armonios cu restul activităților desfășurate. Evaluarea este un proces care nu poate fi separat de cel al predării și învățării, deoarece este necesar pentru a determina cum și cât au învățat elevii, care este progresul acestora și în ce măsură obiectivele activității sunt îndeplinite. Deseori, atunci când este promovată educația incluzivă, cadrele didactice percep existența unui conflict între instruirea diferențiată (care se realizează în funcție de nivelurile la care se află elevii) și notarea acestora. Uneori, problema notării se pune chiar înainte de a începe activitatea propriu-zisă cu elevii cu cerințe educaționale speciale și acest aspect se poate transforma într-o barieră în calea incluziunii, greu de depășit.

Înainte de a lucra cu copilul și de a realiza intervenția educațională hotărâm că el nu va progresa și că vor exista dificultăți de evaluare. Cerințele educaționale speciale ale elevului conduc la realizarea unor predicții defavorabile elevului, care prin inacțiunea cadrului didactic, pot ajunge să se împlinească. Mai apare o confuzie: se pune egal, în mod implicit, între evaluare și notare. Însă dificultățile legate de evaluare și notare nu trebuie să fie un pretext pentru a nu lucra diferențiat.

În concluzie, educaţia incluzivă este un proces prin care răspundem diversităţii nevoilor copiilor prin creşterea gradului de participare la învăţare şi reducerea excluziunii. Aceasta presupune o serie de schimbări de substanţă din perspectiva conţinutului educaţional, a abordării didactico-pedagogice, a structurii sistemului de educatie şi a strategiilor educaţionale

Școala incluzivă se centrează pe adoptarea unor strategii de învățare, într-o manieră cooperantă și solidară, unde procesul de predare și învățare este simultan, unde fiecare elev „ învață cum se învață", unii de la alții, fără competiție și ierarhii arbitrare, în spiritul respectului și acceptării celor din jur. În acest mod, copiii vor trăi diferențele dintre persoane ca pe ceva natural, mediind dezvoltarea atitudinilor de solidaritate și de apărare a drepturilor omului. Astfel, prin aceste strategii bazate pe cooperare, profesorul poate favoriza procese de interacțiune socială în clasele eterogene ale școlii incluzive.

„ În livadă ne place să avem copaci care rodesc mai devreme sau mai târziu,(…) toate aceste roade sunt bune, nici unul nu este de aruncat. De ce să nu acceptăm în școli minți mai agere sau mai încete? De ce nu le-am ajuta? Pierdem timp, dar câștigăm satisfacție și respect." Comenius.

Bibliografie:

1. Alois Gherguț și Luciana Frumos , *Educația incluzivă - Ghid metodologic*, Editura Polirom, Iași, 2019, pag. 21
2. Alois Gherguț, Luciana Frumos, Gabriela Raus, *Educația Specială-Ghid metodologic*, Editura Polirom, Iași, 2016, pag. 58
3. Mara, D., *Strategii didactice în educația incluzivă,* Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009;
4. Ungureanu, D., *"Educația integrată și școala incluzivă"*, Editura de Vest, Timișoara, 2000.

ROLUL COMUNICĂRII PENTRU REZOLVAREA UNUI CONFLICT ŞCOLAR

Prof. Păuşescu Ioana Consuela
Colegiul Economic Rm. Vâlcea

Apariția unui conflict poate bloca procesul de comunicare, ducând la eşecul/insuccesul acesteia.

Deoarece profesorul şi elevul – ca parteneri educaţionali – dezvoltă activităţi comune bazate, în esenţă, pe comunicare didactică, este important de cunoscut şi de acceptat următoarele:

- Conflictul este o realitate firească a vieţii cotidiene, inerentă în relaţiile interumane (profesorul şi elevul au experienţe de viaţă diferite, percepţii ale realităţii diferite, dispoziţii diferite);

- Conflictul poate fi tratat pe căi pozitive sau negative: abordat pozitiv, conflictul, de regulă ideatic, poate determina dezvoltarea personală, afirmarea creativităţii, schimbarea socială; este constructiv; abordat negativ, conflictul are rezultate distructive asupra psihicului, fizicului, spiritului (tensiunea nervoasă este mare, nemulţumirile şi reproşurile sporesc); din această perspectivă este respins principiul acceptării reciproce;

-Într-un conflict, sentimentele sunt foarte importante, pentru că nu pot fi controlate, (îndeosebi, cele neconştientizate, rumorile, patimile, vanitatea etc.);

- Întotdeauna un conflict poate fi soluţionat dacă se cunosc sursele, dacă se respectă principiile strategice de rezolvare şi dacă se doreşte efectiv dezamorsarea şi instalarea armoniei (printr-un management corespunzător);

- Conflictul din mediul şcolar trebuie neapărat negociat, încercându-se să se ajungă la o soluţie acceptabilă pentru ambele părţi.

Principiile de rezolvare a conflictelor:

principiul 1 – Menţine comunicarea cu cei cu care pari să te afli în conflict (preferabil, încearcă să lămureşti prompt lucrurile; nu amâna discuţia).

principiul 2 – Abţine-te de la a discuta despre alţii în absenţa lor (pentru a nu distorsiona realitatea).

principiul 3 – Dacă sesizezi semne ale unui conflict, încearcă să iniţiezi acţiuni la care să participe (colaborând) persoanele implicate. Aşa nimeni nu se va mai simţi atacat sau ameninţat sau ignorat.

principiul 4 – Încearcă să eviţi toate fenomenele de tipul „eu câştig – tu pierzi". Se recomandă abordarea unei dispute din toate perspectivele posibile, ştiut fiind că de cele mai multe ori o echipă sau un individ se comportă negativ numai dacă se simte ameninţat(ă) sau atacat(ă).

principiul 5 – Asigură-te că ştii să recunoşti rezultatele şi nu flatarea sau linguşeala.

Modelul de dezvoltare şi stingere a unui conflict şcolar presupune cinci etape relativ distincte:

1. Dezacordul – apariţia diferenţelor între membrii grupului şcolar;
2. Confruntarea – apariția unor acţiuni ce susţin opiniile, cerinţele sau convingerile fiecărei părţi;
3. Escaladarea – violenţa verbală se transformă în violenţă fizică sau morală;
4. Descaladarea – începe negocierea (trecerea de la tensiune, iraţionalitate, spontaneitate, lipsă de logică la o discutare normală a intereselor părţilor aflate în conflict);
5. Rezolvarea – intervine mediatorul, ca „a treia parte" neutră, imparţială şi obiectivă;

În situaţiile deosebite de conflict, comunicarea profesor – elev este într-o măsură apreciabilă dependentă de precizia şi de acurateţea mesajului, care trebuie să fie cuplat cu intenţia emiţătorului şi cu nivelul de percepţie al ascultătorului destinatar. Mesajul are semnificaţie şi este complet numai în condiţiile în care este coroborat cu limbajul folosit, cu filtrele şi perturbaţiile din comunicare, cu mediul şi canalele de comunicare. În situaţia de conflict, comunicarea este eficace dacă posibilităţile

asigurate de canale sunt mai mari. Aceasta pentru că este nevoie ca receptorii să cunoască informaţia şi să o poată propaga mai departe, timpul alocat rezolvării conflictului fiind scurt şi, de asemenea, se impun dezbateri, negocieri, fiind necesar şi un feed-back imediat şi apropiat.

Ca profesori, avem datoria de a-i ajuta pe elevi să obţină o imagine mai clară despre ei înşişi şi despre societate, avem datoria de a transforma conflictele în şanse educative. Capacitatea de a aborda conflictele într-un mod constructiv contribuie la sănătatea mentală şi individuală şi are efecte pozitive asupra societăţii în general.

Bibliografie:

https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/145-151_10.pdf

PLAN DE ACȚIUNE PENTRU INTEGRAREA COPIILOR CU DIZABILITĂȚI
- STUDIU DE CAZ- ELEV CU SINDROMUL DOWN

Prof. Ciucă Carmen Elena
Școala Gimnazială Take Ionescu

Sindromul Down este o boală genetică ce afectează omul și constă în prezența a 47 de cromozomi în loc de numărul normal de 46 de cromozomi. În cele mai multe cazuri, sindromul Down apare când există o copie a cromozomului 21. Această formă a sindromului Down se numește Trisomia 21. Prezența unui cromozom în plus cauzează problemele în modul în care se dezvoltă atât corpul, cât și creierul. Sindromul Down este cea mai frecventă cauză unică de malformații congenitale umane iar simptomele acestuia pot varia de la persoană la persoană și pot varia de la simptome ușoare până la simptome severe.

Cu toate aceastea, copiii afectați de sindromul Down au un aspect ușor de recunoscut: capul poate fi mai mic decât de obicei sau de formă neobișnuită, de exemplu, capul poate fi rotund și plat în partea din spate, colțul interior al ochilor poate fi rotunjit în loc de ascuțit, tonus muscular redus la naștere, exces de piele la ceafă, nas turtit, articulații despărțite între oasele craniului, o singură încreștitură în palmă, urechi mici, gura mică, ochi oblici orientați în sus, mâini scurte și late, cu degete scurte, pete albe pe partea colorată a ochiului.

În ceea ce privește dezvoltarea fizică, aceasta este mai lentă decât în mod normal iar majoritatea copiilor cu sindromul Down nu ajung niciodată la greutatea medie a unui adult. Copiii mai pot avea, de asemenea, întârzieri în dezvoltarea mentală și socială. Dintre problemele comune, amintim: comportament impulsiv, judecata slabă, acordarea atenției pe o perioadă scurtă de timp, învățare lentă.

Pe măsură ce copiii cu sindromul Down cresc și își dau seama de afecțiunea lor, și implicit de limitările acesteia, ei pot să se simtă frustrați și nervoși.

Am primit provocarea de a lucra cu un astfel de elev. Era în clasa a V-a, iar din observațiile făcute am constatat că la nivel cognitiv, în ceea ce privește limbajul şi comunicarea, acesta are un vocabular sărac, posibilităţi de exprimare reduse, vorbire rară, ezitantă, încetinită; în scris apar omisiuni, inversiuni de litere. Din punct de vedere emoţional / comportamental, elevul avea o

atitudine prietenoasă, s-a acomodat destul de repede unor reguli şcolare de grup, dezvoltând relaţii interpersonale, însă în privinţa achiziţiilor cognitive, progresele au fost minime. Se deplasa însoțit de mamă de acasă la şcoală şi invers, aceasta asistând de regulă la oră. Comunica foarte puțin cu colegii şi cu prietenii dar îi placea să stea în bancă cu o fată și să fie considerat puternic și inteligent. Se plictisea destul de repede, astfel că nu participa decât la 3-4 ore de curs apoi pleca acasă, rar rezista până la sfârșitul programului. De asemenea, dacă mă adresam personal şi cu voce scăzută, se mobiliza şi încearca să rezolve sarcina cerută. În caz contrar se enerva şi refuza sarcina. Avea nevoie de mai multe explicaţii şi de repetarea solicitării pentru a înţelege cerinţa. De asemenea avea nevoie de foarte multe exerciţii de repetare până când ceea ce își însuşea ajungea să se consolideze. Orice succes, oricât de mic şi recompensat, îl motiva să continue. Problema era că nu observa atunci când se schimba sarcina. Trebuia însă să fie atenţionat mereu, altfel continua să acţioneze fără să înţeleagă când trebuie să se oprească. În ceea ce privește dezvoltarea din punct de vedere fizic/senzorial, elevul prezintă o coordonare şi o stabilitate a gesturilor şi mişcărilor sale corespunzătoare unei activităţi de învăţare eficientă, dar întâmpina dificultăţi în organizarea conduitelor şi structurilor perceptiv-motrice de spaţiu, lucru ce duce la slaba însuşire a citit-scrisului. Schema corporală era structurată parţial corect.

Familia manifesta o atitudine pozitivă faţă de activitatea şcolară, cerea periodic informaţii despre evoluţia copilului şi era receptivă la sugestiile date de factorii educativi din şcoală. Elevul prezenta dificultăţi de învăţare - nu făcea faţă cerinţelor educaţionale - prezenta o adaptare inferioară la cerinţele programei şcolare pentru clasa a-V-a şi a curriculumului.

Elevul nu a mai beneficiat de un program de intervenţie personalizat anterior, în niciun domeniu al dezvoltării sale. Nu cunoaştea majoritatea literelor, nu citea nici măcar în ritm propriu (lent), nu reușea să scrie după dictare, omitea anumite litere, însă putea transcrie cât de cât de pe tablă sau din manual.

Obiectivele pe termen scurt au fost: să manifeste cooperare în diferite situaţii de comunicare, să citească propoziţii scurte, să citească un text scurt la prima vedere, să reușească să transcrie din carte textele cât mai corect, elevul va coopera cu colegii în realizarea unor sarcini, va dezvolta spiritul de autonomie și independența.

Pentru elaborarea unui plan de acțiune pentru crearea unui mediu de învățare incluziv, în vederea integrării în școala de masă a copiilor cu CES trebuie avut în vedere desfășurarea unor activități cu părinții, elevii, cadrele didactice, comunitatea etc.

Elevi

Idei de activități: exerciții de identificare a literelor dintr-un text; exerciții de asociere cuvânt- imagine istorică; exerciții de formulare orală a unor enunțuri cu termenii istorici cunoscuți de elev; exerciții de utilizare a hărții cu ajutorul profesorului; exerciții de identificare a unor cuvinte în textul istoric care încep cu o anumită literă; exerciții de completare a spațiilor lacunare cu litere/silabe, etc.

Elevul trebuie implicat în activități pe echipe unde să i se acorde diferite sarcini ce necesită decupaje, modelare, colaje, desen, pictură etc.; este așezat optim în clasă: stă în prima bancă, cu un coleg cooperant și empatic, care să îl ajute la nevoie; nu trebuie să fie agitaţie în jurul lui, ca să nu i se distragă atenţia, în jurul lui să fie elevii liniștiți; se vor realiza jocuri de integrare în colectiv și de cunoaștere mai bine a acestuia, sociale și de comunicare; conținuturile activităților adaptate în funcție de dizabilitate (*Plan de remediere*, după caz); formularea instrucţiunilor într-un mod accesibil; alocarea de timp suficient pentru sarcinile de învățare; formarea de rutine prin activităţi similare; organizarea unor momente frecvente de consolidare și exersare; implicarea continuă în activităţi pentru evitarea autoizolării; ignorarea unor comportamente negative şi folosirea întăririi pozitive (discuţii în particular când este cazul);

Strategii de învățare: exerciţiul, conversaţia, explicaţia, prezentarea sarcinilor într-un ritm mai lent, cu pronunţie clară, articulată; învățarea individualizată sau individualizarea unor secvențe de învățare; tratarea diferențiată; metode activ-participative şi practice (adaptate); învățarea prin

cooperare: în perechi, în echipă; valorizarea activității în fiecare oră; ancorarea de interesele copilului, hobbyurile lui, activităţile extraşcolare, pentru motivare.

Resurse: obiecte, plastilină, litere, planșe, fișe de lucru, imagini, filme didactice, computer etc. folosirea de material didactic adecvat și ușor de manipulat (socotitori, alfabetar magnetic, carioci, jetoane, etc.); mijloace de predare/ învățare multisenzoriale și distractive, cu material concret-intuitiv; mijloace IT (calculator, videoproiector, tabletă, CD-uri etc.); fișe cu scheme de fixare; resurse educaționale deschise; planșe tematice afișate permanent în clasă, etc.

Evaluare: fişe de lucru individuale; probe orale; teste cu itemi pentru fiecare obiectiv în parte; urmărirea progresului prin dictări, teste, dar și evaluări ale componentei socio-emoționale; observarea sistematică a comportamentului; evaluări orale și scrise diferențiate și cu sprijin (indicații); autoevaluarea, dacă e cazul; aprecieri verbale; fișe de observare a comportamentului, a progresului.

Părinți

Idei de activități: realizarea consultărilor permanente cu părinții elevului în vederea stabilirii unui plan comun de acțiune și a cunoașterii mai bine a elevului (*Părinți la școală-părinți acasă)*; activități comune părinți-elevi-profesori (ateliere de lucru- *Rama familiei*, excursii, vizite, serbări etc.); lectorate despre integrarea copiilor cu CES, toleranță, tipuri de temperament; implicarea în proiecte care să elimine/diminueze acțiunile de bullying; stimularea dezvoltării atitudinilor pozitive ale părinţilor de a fi alături de copil, de cerinţele speciale ale copilului, să aibă multă răbdare, încredere, să acorde atenţie pozitivă la eforturile copilului, să conştientizeze că este nevoie de timp şi efort din partea lor, de a sesiza, anticipa şi a repeta situaţii educative pentru înţelegerea manifestărilor copilului.

Strategii de învățare: realizarea de lectorate, dezbateri, mese rotunde, workshop-uri, tehnici dramatice, expoziții.

Resurse: ppt-uri tematice, pliante /reviste/ afișe informative, tehnologii informatizate; resurse umane: medici de specialitate, psihologi, consilieri școlari, profesori de sprijin.

Evaluare: observarea sistematică, aplicarea de chestionare, realizarea portofoliilor cu produsele activităților.

Cadre didactice

Idei de activități: colaborarea cu profesorul de sprijin/ consilierul școlar, dacă există (*PIP* sau *Plan de remediere*, după caz); realizarea unui plan de intervenție comun cu profesorii de la clasă; participarea la simpozioane/ conferințe/ cursuri de formare vizând integrarea copiilor cu CES (*Integrarea copiilor cu CES*); realizarea unor ateliere de lucru/ mese rotunde în cadrul Comisiei metodice precum și unele activități comune părinți-profesori-elevi (*Copilul vostru-elevul nostru*); predarea în echipă cu profesorul de sprijin/ consilierul școlar acolo unde există posibilitatea.

Strategii de învățare (comune cu alți colegi): mese rotunde, workshop-uri, dezbateri, interasistențe, lucru în echipă.

Resurse: folosirea unor pliante/ reviste/ afișe informative; utilizarea tehnologiei informatizate, listă cu lucrări de specialitate, cunoașterea cadrului normativ (Ordin Nr. 3124/2017 privind aprobarea Metodologiei pentru asigurarea suportului necesar elevilor cu tulburări de învățare; Ordin Nr.1985/2016 privind aprobarea metodologiei pentru evaluarea și intervenția integrată în vederea încadrării copiilor cu dizabilități în grad de handicap, a orientării școlare și profesionale a copiilor cu CES, precum și în vederea abilitării și reabilitării copiilor cu dizabilități și/sau CES; utilizarea materialelor didactice adecvate.

Evaluare: realizarea de chestionare, portofolii cu produsele activităților, completarea caietului profesorului.

Având în vedere că existența copiilor cu CES este o realitate permanentă, școala trebuie să se adapteze și să ofere un mediu de învățare incluziv în care toți copiii să aibă posibilitatea să -și atingă potențialul. Pentru aceasta este necesar ca școala să creeze parteneriate educaționale cu personal specializat, cu centrele de resurse și asistență educațională, ca profesorii din școli să devină ei înșiși agenți ai educației incluzive și nu în ultimul rând o colaborare mai strânsă cu părinții.

COPIII CU CERINȚE EDUCAȚIONALE ÎN GRĂDINIȚĂ

Prof. Podaru Elena – Adina / Prof. Jitaru-Sel Irina
Școala Gimnazială, sat Măgura, com. Mihăești

În educația timpurie, fiecare copil are dreptul la o dezvoltare armonioasă, indiferent de abilitățile sale. Copiii cu cerințe educaționale speciale (CES) au nevoie de o abordare personalizată, adaptată nevoilor lor specifice. Acest referat își propune să analizeze importanța integrării copiilor cu CES în grădiniță și metodele eficiente de sprijinire a acestora.

Copiii cu CES sunt cei care prezintă dificultăți de învățare, dizabilități fizice, cognitive, sociale sau emoționale și necesită suport educațional suplimentar. Printre categoriile de CES se numără:

- Dizabilități intelectuale;
- Tulburări din spectrul autist (TSA);
- Deficiențe senzoriale (deficiențe de vedere sau auz);
- Tulburări de limbaj și comunicare;
- Probleme comportamentale și emoționale.

Integrarea copiilor cu CES în grădiniță aduce multiple beneficii, atât pentru copil, cât și pentru grupul de copii și educatori:

- Îmbunătățirea socializării și a interacțiunii cu ceilalți copii;
- Creșterea stimei de sine și dezvoltarea autonomiei;
- Promovarea unei educații incluzive și a toleranței în rândul copiilor tipici;
- Pregătirea copilului pentru integrarea ulterioară în învățământul școlar.

Pentru a sprijini eficient copiii cu CES, educatorii pot utiliza următoarele strategii:

- **Adaptarea curriculumului**: simplificarea conținutului și utilizarea materialelor vizuale;
- **Terapie educațională personalizată**: colaborarea cu specialiști (logopezi, psihopedagogi, terapeuți ocupaționali);
- **Utilizarea jocului ca metodă de învățare**: dezvoltarea abilităților cognitive și sociale prin jocuri structurate;
- **Crearea unui mediu de învățare incluziv**: folosirea unor metode interactive și motivaționale pentru toți copiii;
- **Implicarea familiei**: sprijinirea părinților în procesul educațional și colaborarea strânsă cu aceștia.

Educatorul are un rol esențial în procesul de integrare a copiilor cu CES. Acesta trebuie să demonstreze empatie, răbdare și creativitate în activitățile desfășurate. De asemenea, este importantă colaborarea cu alți specialiști (psihologi, terapeuți, medici) pentru a oferi un sprijin adecvat fiecărui copil.

Educația incluzivă în grădiniță reprezintă o oportunitate de dezvoltare pentru copiii cu CES, oferindu-le șansa de a-și atinge potențialul maxim. Prin implicare, strategii educaționale adecvate și colaborare multidisciplinară, acești copii pot beneficia de o integrare reușită și de o educație de calitate.

Integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în grădiniță este esențială pentru dezvoltarea lor armonioasă și pentru promovarea unui mediu educațional incluziv. Aceasta implică adaptarea mediului educațional la nevoile individuale ale fiecărui copil, colaborarea strânsă între educatori, părinți și specialiști, precum și implementarea unor strategii didactice personalizate.

1. Adaptarea mediului educațional:

Grădinița trebuie să se adapteze individualităților copiilor, asigurând un mediu accesibil și primitor pentru toți. Aceasta include ajustări fizice ale spațiului, precum și adaptări ale materialelor

didactice pentru a răspunde diverselor nevoi. Un mediu incluziv contribuie la dezvoltarea socială și emoțională a copiilor cu CES, facilitând interacțiunea și participarea activă la activitățile de grup.

2. Colaborarea între educatori, părinți și specialiști:

O cooperare eficientă între familie și specialiști este crucială pentru integrarea cu succes a copilului în grădiniță. Părinții, educatorii și specialiștii (psihologi, logopezi, terapeuți) trebuie să colaboreze pentru a dezvolta planuri educaționale individualizate, adaptate nevoilor specifice ale fiecărui copil. Această abordare holistică asigură continuitatea și coerența intervențiilor educaționale, contribuind la progresul și bunăstarea copilului.

3. Strategii didactice personalizate:

Educatorii joacă un rol esențial în implementarea unor metode de predare adaptate. Printre strategiile eficiente se numără:

- **Învățarea prin cooperare**: promovarea activităților de grup în care copiii se ajută reciproc, încurajând colaborarea și învățarea mutuală.
- **Adaptarea curriculumului**: ajustarea conținuturilor și a metodologiei de predare pentru a răspunde capacităților și ritmului fiecărui copil.
- **Utilizarea tehnologiei asistive**: integrarea instrumentelor tehnologice care pot facilita învățarea și comunicarea pentru copiii cu diverse dizabilități.

Aceste metode contribuie la crearea unui mediu educațional flexibil și responsiv, în care fiecare copil are oportunitatea de a-și atinge potențialul maxim.

4. Sensibilizarea și implicarea comunității:

Promovarea unei culturi a incluziunii în cadrul comunității educaționale este esențială. Organizarea de sesiuni de informare și formare pentru personalul grădiniței, părinți și copii poate contribui la creșterea gradului de conștientizare și acceptare a diversității. O comunitate bine informată și empatică facilitează integrarea și participarea activă a copiilor cu CES în toate aspectele vieții școlare.

În concluzie, integrarea copiilor cu CES în grădiniță necesită o abordare complexă și coordonată, care să implice adaptarea mediului educațional, colaborarea între toți factorii implicați și implementarea unor strategii didactice flexibile. Prin aceste eforturi concertate, se asigură fiecărui copil dreptul la o educație de calitate și la o dezvoltare personală optimă.

Bibliografie:

1. Stan, E. (2016). *Educația incluzivă în grădiniță*. Editura Didactică și Pedagogică.
2. Vrasmas, T. (2017). *Strategii pentru educația copiilor cu cerințe speciale*. Editura Polirom.
3. Ministerul Educației Naționale (2020). *Ghid metodologic pentru integrarea copiilor cu CES în învățământul preșcolar*.
4. UNESCO (2019). *Inclusive Early Childhood Education and Care: Insights from Research and Practice*.

COMUNICAREA EFICIENTĂ A DIRIGINTELUI CU ADOLESCENȚII

Prof. Popescu Florina
Școala Gimnazailă Nicolae Bălcescu, Sat Rotărăști

Adolescența este o perioadă crucială în dezvoltarea unui copil, caracterizată de multe schimbări fizice, emoționale și sociale. Pentru părinți, această etapă poate fi una dificilă, deoarece adolescenții încearcă să își construiască propria identitate și să își câștige independența. Comunicarea

între părinți și adolescenți devine esențială pentru a păstra o relație sănătoasă, bazată pe încredere și respect reciproc. În acest referat, vom explora importanța comunicării cu adolescenții și vom oferi sfaturi utile pentru părinți.

În adolescență, tinerii trec printr-o serie de schimbări care pot face comunicarea cu părinții mai dificilă:

- **Căutarea identității:** Adolescenții sunt într-o perioadă de autodefinire și de formare a unei identități proprii. Acesta este momentul în care își testează limitele, își formează propriile opinii și încearcă să devină mai independenți.
- **Emoții intense și imprevizibile:** Schimbările hormonale și presiunile sociale pot face ca adolescenții să fie mai sensibili și să reacționeze mai impulsiv. Este important ca părinții să fie conștienți de aceste schimbări și să nu le interpreteze ca pe o rebeliune.
- **Refuzul de a comunica:** Mulți adolescenți simt că părinții nu îi înțeleg sau că nu au nevoie de sfaturi. De aceea, uneori, adolescenții preferă să păstreze distanța și să se retragă în propriul lor univers.

Comunicarea cu adolescenții necesită o abordare diferită față de perioada copilăriei. Părinții pot aplica următoarele strategii pentru a îmbunătăți relația cu tinerii lor:

- **Ascultarea activă:** Părinții trebuie să fie dispuși să asculte fără a întrerupe și fără a judeca imediat. Adolescenții au nevoie să știe că părinții le acordă atenție și le respectă opiniile.
- **Oferirea de spațiu și autonomie:** Este important ca părinții să le ofere adolescenților suficientă libertate și spațiu pentru a-și exprima gândurile și pentru a face propriile alegeri. În același timp, este esențial ca părinții să încurajeze autonomia, dar să rămână disponibili atunci când este necesar sprijinul lor.
- **Folosirea unui limbaj deschis și respectuos:** Adolescenții au nevoie de un limbaj care să nu îi facă să se simtă judecați sau criticați. Părinții ar trebui să evite tonul autoritar sau critic, înlocuindu-l cu un limbaj empatic, care să arate înțelegere față de sentimentele lor.
- **Crearea unui climat de încredere:** Părinții trebuie să construiască o relație bazată pe încredere, în care adolescenții să se simtă confortabil să își împărtășească gândurile și temerile. Este important să fie disponibili pentru discuții sincere și să ofere sfaturi fără a forța adolescenții să accepte întotdeauna punctele lor de vedere.

În relațiile cu adolescenții, conflictele sunt inevitabile. Totuși, modul în care părinții le gestionează poate face o mare diferență:

- **Răbdare și calm:** Atunci când un conflict apare, este important ca părinții să nu reacționeze impulsiv. Este util să rămână calmi și să încerce să înțeleagă perspectiva adolescentului.
- **Rezolvarea problemelor împreună:** În loc să impună soluții, părinții pot încuraja adolescenții să participe la rezolvarea problemelor. Acest lucru nu doar că le dezvoltă abilități de gândire critică, dar le arată și că părinții sunt deschiși la dialog.
- **Stabilirea de limite clare și respectuoase:** Este important ca părinții să stabilească limite clare, dar într-un mod respectuos, care să nu le pună la îndoială autonomia adolescenților. Aceste limite trebuie să fie explicate și negociate, nu impuse.

Comunicarea cu adolescenții nu se limitează doar la discuțiile despre școală sau reguli. Părinții trebuie să fie implicați și în viața socială și emoțională a adolescenților lor:

- **Sprijinirea relațiilor sociale:** Părinții ar trebui să încurajeze relațiile pozitive cu prietenii și să fie deschiși la a cunoaște cercul social al adolescenților. În același timp, este important să fie vigilenți în privința influențelor negative și să intervină dacă este necesar.
- **Încurajarea exprimării emoționale:** Adolescenții au nevoie de un mediu sigur pentru a-și exprima emoțiile. Părinții ar trebui să își încurajeze copiii să vorbească despre sentimentele lor și să le ofere sprijin atunci când trec prin dificultăți emoționale.
- **Promovarea unui dialog constant:** Părinții ar trebui să își facă timp pentru a discuta cu adolescenții lor despre diverse aspecte ale vieții lor, chiar și despre subiecte mai sensibile, cum ar fi relațiile, carierele viitoare sau preocupările legate de sănătate.

În concluzie, comunicarea eficientă cu adolescenții este esențială pentru dezvoltarea unui climat de încredere și susținere în familie. Părinții care reușesc să asculte, să înțeleagă și să ofere sfaturi într-un mod deschis și empatic își vor sprijini copiii să navigheze cu succes prin perioada adolescenței. Chiar dacă adolescenții își doresc autonomie, ei au nevoie în continuare de sprijinul părinților lor pentru a face față provocărilor acestei etape. Printr-o comunicare constantă și bazată pe respect, părinții pot contribui semnificativ la dezvoltarea unei relații solide și sănătoase cu adolescenții lor.

INTEGRAREA COPIILOR CU C.E.S. ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

Prof. Popescu Gabriela & Prof. Alexandrescu Gabriela
Grădinița cu P.P. Nord 2, Rm. Vâlcea, Vâlcea

Omul este o fiinţă dependentă în activitatea pe care o desfăşoară de ceilalţi. Are nevoia permanentă de a comunica şi coopera. Întâlnim peste tot în jurul nostru oameni cu deficienţe. Ei sunt percepuţi diferit, perceperea lor socială nefiind întotdeauna constantă, ea variază de la societate la societate, furnizând semnificaţii diferite, în funcţie de cultura şi de valorile promovate. Mulţi oameni au reticenţe faţă de persoanele cu deficienţe, deoarece au o concepţie greşită despre ele. Trebuie însă să înţelegem că sunt nişte oameni la fel ca ceilalţi, fiind produsul unic al eredităţii lor sau al mediului.

Din categoria copiilor cu C.E.S (cerinţe educative speciale) fac parte atât copiii cu deficienţe propriu zise, cât şi copiii fără deficienţe, dar care prezintă manifestări stabile de inadaptare la exigenţele şcolii.

Copiii cu C.E.S. pot prin joc să-şi exprime propriile capacităţi. Astfel, copilul capătă prin joc informaţii despre lumea în care trăieşte, intră în contact cu oamenii şi cu obiectele din mediul înconjurător şi învaţă să se orienteze în spaţiu şi timp. Datorită faptului că se desfăşoară mai ales în grup, jocul asigură socializarea. Jocurile sociale sunt necesare pentru persoanele cu handicap, întrucât le oferă şansa de a juca cu alţi copii, orice joc având nevoie de minim două persoane pentru a se desfăşura. Jocurile trebuie însă să fie adaptate în funcţie de deficienţa copilului.

Copiii cu tulburări de comportament trebuie să fie permanent sub observaţie, iar la cei cu ADHD jocurile trebuie să fie cât mai variate.

Grădiniţa reprezintă un mediu important de socializare. Preşcolarii cu C.E.S. au nevoie de un curriculum planificat diferenţiat, de programe de terapie lingvistică, de tratament logopedic specializat, de programe specifice de predare-învăţare şi evaluare specializate, adaptate abilităţilor lor de citire, scriere, calcul, de programe terapeutice pentru tulburări motorii. De asemenea vor beneficia de consiliere şcolară personală şi a familiei.

Din experienţa personală putem afirma că profesorul poate folosi în procesul de predare-învăţare, evaluare diverse strategii şi intervenţii utile:

- Crearea unui climat afectiv-pozitiv;
- Stimularea încrederii în sine şi a motivaţiei pentru învăţare;
- Încurajarea sprijinului şi cooperării din partea colegilor, formarea unei atitudini pozitive a colegilor;
- Încurajarea independenţei, creşterea autonomiei personale;

- Sprijin, încurajare şi apreciere pozitivă în realizarea sarcinilor şcolare, fără a crea dependenţă;
- Folosirea frecventă a sistemului de recompense, laude, încurajări, întărirea pozitivă, astfel încât să fie încurajat şi evidenţiat cel mai mic progres;
- Crearea unui climat afectiv, confortabil;
- Centrarea învăţării pe activitatea practică;
- Sarcini împărţite în etape mai mici, realizabile;
- Folosirea învăţării afective;
- Adaptarea metodelor şi mijloacelor de învăţare, evaluare, etc.

Abordarea incluzivă susține că grădinița are responsabilitatea de a-i ajuta pe preșcolari să depășească barierele din calea învățării. Un plan de intervenție personalizat elaborat pentru orice caz în parte este un program ce presupune: evaluarea nevoilor (bancă de date despre nevoile copiilor), formarea obiectivelor și proiectarea propriu-zisă.

Următorul plan de intervenție personalizat presupune integrarea unui băiat ce prezintă întârziere în dezvoltarea cognitivă, survenită din neasimilarea abilităților cognitive specifice vârstei.

INFORMAŢII GENERALE:

Numele: A.V.
Data naşterii: 07.01.2019
Domiciliul: Rm. Vâlcea
Grupa: mare
Echipa de lucru: profesorul itierant de sprijin;
profesorul logoped;
consilierul școlar;
profesorii pentru învățământul preșcolar.
Data de elaborare a programului: septembrie 2024
Durata de desfăşurarea a programului: octombrie 2024- iunie 2025
Diagnostic: 1. Întârziere în dezvoltarea limbajului expresiv
2. Tulburare de atenție cu hiperactivitate

EVALUARE INIŢIALĂ

În prezent, copilul este capabil să asocieze mental după formă, mărime, culoare, obiectele, dar le denumește cu greutate, prezentând tulburări grave de limbaj, asociate cu instabilitate motrică, agresivitate și refuz de a participa la activitățile desfășurate în grupuri sau frontal. Deseori este violent și își manifestă nemulțumirea prin onomatopee, împiedicând astfel buna desfășurare procesului instructiv- educativ.

Intervenții anterioare: socializare la vârsta de 3 ani și 5 luni, controale periodice pentru acordarea tratamentului adecvat, ședințe de logopedie cu personal specializat.

PLANIFICAREA INTERVENȚIEI:

Obiectivele programului e intervenție:

- modelarea comportamentului în vederea integrării în colectivitate;
- formarea și dezvoltarea unui limbaj inteligibil;
- trezirea interesului pentru activități specifice vârstei.

DERULAREA PROGRAMULUI DE INTERVENŢIE

Activitatea propusă	**Obiective operaționale**	**Mijloace. Strategii. Resurse**	**Ter-men**	**Rezultatele obținute. Comentarii**
1.Conduita copilului în grădiniță ”Hai să ne jucăm”	- să răspundă adecvat la comenzi verbale; -să îndeplinească unele comenzi simple.	-activitatea în cadrul activităților liber alese; -imitația; -demonstrația; -jucării, jetoane, imagini	4 săpt.	-refuză să colaboreze cu educatoarele, aruncă, rupe, strică materialele puse la dispoziție.

2. ”Cinci minute mă joc eu, cinci minute tu”	- să răspundă adecvat la comenzi verbale; -să îndeplinească unele comenzi simple.	-activitatea în cadrul activităților liber alese; -imitația; -demonstrația; -jucării, jetoane, imagini	4 săpt.	-încercările efectuate nu au condus la rezultate satisfăcătoare.
3.”Sunt alături de tine indiferent de situație”	-să execute imitativ așezarea alternativă a culorilor roșu și galben.	-jocul, -utilizarea stimulentelor	4 săpt.	-a realizat în mod satisfăcător sarcina dată, mai ales datorită stimulentelor.
4. ”Eu sunt prietena ta, iar tu ești prietenul meu”	-să colaboreze cu colegul în timpul jocului de construcții. -să-și înăbușe pornirile agresive.	-explicația -cuburi de lemn, -joc de construcții.	8 săpt.	-se plictisește repede și abandonează jocul; - copiii nu-l acceptă.
5. ”Sunt copil și vreau să mă joc frumos”	-să conștientizeze propria persoană în raport cu ceilalți copii. -să înțeleagă că la grădiniță are nevoie să-și facă prieteni.	-exemplul personal, -exemplul colegilor, -aprecierea, lauda, încurajarea, recom-pensele. -jocuri de creație, -jocuri de rol, -jocuri de mișcare.	4 săpt.	-planul de intervenție conceput a adus îmbunătățiri, la nivelul comportamentului, copilul căpătând încredere în forțele sale; - încurajarea a avut un rol esențial în obținerea unor rezultate pozitive.

ANALIZA REZULTATELOR PARȚIALE

- Copilul a făcut progrese prin participarea sa, mai întâi ca observator, iar mai apoi prin implicarea lui în jocurile inițiate de educatoare.
- Dacă la început refuza orice fel de activitate, în prezent reușește să execute anumite sarcini ușoare, să identifice colegii de grupă și chiar să aibă anumite preferințe față de unii dintre ei.
- Este atras mai mult de jocurile de mișcare, în care preferă rolul principal.
- Este mai puțin agresiv în cadrul acestor jocuri de mișcare, comparativ cu jocurile desfășurate pe centre de interes, unde prezența cadrului didactic este obligatorie.
- Reușește să aibă un comportament adecvat dacă primește recompense.

REZULTATE OBȚINUTE ÎN URMA APLICĂRII PROGRAMULUI:

- Prezintă o ușoară îmbunătățire la nivel comportamental.
- Se observă progrese satisfăcătoare la nivelul limbajului, dar și în domeniul cognitiv.

CONCLUZII:

Programul de intervenție personalizat presupune colaborarea în echipă a educatoarelor, psihologului, logopedului, familiei, pentru a forma pentru copil un cerc de susținere, echilibrare, integrare în comunitate.

În urma intervențiilor educative s-a realizat un progres favorabil, prin obținerea unor achiziții de limbaj satisfăcătoare, acesta fiind un factor de favorizare a dobândirii achizițiilor specifice vârstei preșcolare.

Bibliografie:

Albu Gabriel, *”În căutarea educației autentice”*, Editura Polirom, Iași, 2002, pagina 64;
Weihs J. Thomas, *”Copilul cu nevoi speciale”*, Editura Triade, Cluj Napoca, 1998, pagina 102.

MANAGEMENTUL CARIEREI DIDACTICE

Prof. înv. primar, Popescu Natalia
CNI ,,Matei Basarab" Rm. Vâlcea

Fiecare dintre noi în momentul în care îşi îndreaptă atenţia către un domeniu, dorind să practice o anumită meserie, se gândeşte implicit şi la carieră. Aceasta este privită ca propria sa dezvoltare profesională raportată la nivelul întregii sale vieţi active. Pe lîngă evoluţia individuală, cariera poate fi privită sub trei aspecte: economic, sociologic şi psihologic. Sub aspect economic, cariera reprezintă o succesiune a poziţiilor profesionale ocupate de o persoană. Sociologic, aceasta este privită ca o succesiune de roluri, fiecare rol fiind baza celui care va urma. Sub aspect psihologic, alegerea carierei şi succesul profesional ţin de aptitudinile, interesele, valorile, trebuinţele, experienţa anterioară şi aspiraţiile fiecărui individ.

Orientarea în carieră

Potrivit teoriei lui Holland orientarea către carieră ar trebui să se facă în funcţie de unul din tiparele personalităţii individului;

1. Persoanele convenţionale preferă în mare parte activităţi organizate, supuse unor reguli şi proceduri interne. Este vorba de obicei de activităţi ce presupun organizarea informaţiei scrise sau numerice, analize ce utilizează algoritmi şi în general proceduri standard stabilite dinainte cu precizie. Aceste persoane sunt conformiste, ordonate, eficiente şi practice însă sunt lipsite de imaginaţie şi creativitate.

2. Persoanele artistice sunt total opuse celor convenţionale preferând activităţi nesistematice care implică forme expresive de scriere şi exprimare verbală sau vizuală. Majoritatea sunt imaginativi, intuitivi, independenţi, dar în acelaşi timp sunt dezordonaţi, emotivi, nepractici.

3. Persoanele investigative sunt orientate spre activităţi predominant intelectuale, care presupun rezolvarea de probleme şi situaţii teoretice, explicarea cauzelor şi naturii fenomenelor. Acestea preferă să se ocupe de aspectele abstracte în lumea lor profesională, sunt într-o permanentă căutare a adevărului. Preferă ideile abstracte, sarcinile mai puţin concrete având aptitudini pentru domeniile matematic şi ştiinţific;

4. Realiştii se implică întotdeauna în activităţi de manipulare fizică a obiectelor, dând dovadă de spontaneitate, stabilitate, simţ practic. Sunt însă timizi, conformişti şi lipsiţi de intuiţie.

5. Persoanele de tip social sunt opuse realiştilor. Acestea se implică în activităţi ce presupun informare, ajutorare, dezvoltarea altora. Sunt persoane comunicative, prietenoase, amabile, diplomatice de aceea este puţin probabil să se simtă bine în medii profesionale ordonate, sistematizate, cu reguli rigide şi activităţi structurate, previzibile.

6. Întreprinzătorii sunt oameni ce preferă lucrul în echipă, dar au tendinţa de a-şi controla şi conduce colegii fiind focalizaţi pe obiectivele organizaţionale şi economice. Ca aspecte pozitive găsim: încredere în sine, ambiţie, energie, extroversie. Partea mai puţin plăcută este reprezentată de dominare, sete de putere şi impulsivitate.

Obiectivele managementului carierei

Managementul carierei este un punct de interes atât pentru angajat cât şi pentru angajator. Reprezintă un proces de proiectare şi implementare a scopurilor, strategiilor şi planurilor care permit organizaţiei să-şi satisfacă necesităţile de resurse umane, iar indivizilor să-şi îndeplinească scopurile carierei lor.

Conform americanilor, managementul carierei se desfăşoară pe două planuri distincte: planificarea carierei organizaţionale care are drept scop integrarea necesităţilor de resurse umane pe termen scurt şi pe termen lung şi dezvoltarea unui plan al carierei individuale şi planificarea carierei individuale având la bază evaluarea capacităţilor, abilităţilor şi intereselor personale, înregistrarea

datelor privind oportunităţile organizaţionale, stabilirea scopurilor carierei şi dezvoltarea unei strategii pentru realizarea acestora.

Ca principale obiective în managementul carierei putem distinge:

- susţinerea unei stratageme de dezvoltare corespunzătoare a carierei care concordă cu natura activităţii desfăşurate, precum şi cu nevoile şi posibilităţile individuale şi organizaţionale;
- fuzionarea necesităţilor şi ţelurilor individuale în nevoile şi obiectivele organizaţionale;
- îndeplinirea nevoilor organizaţionale şi intensificarea imaginii favorabile a organizaţiei, prin recunoaşterea necesităţilor de pregătire şi dezvoltare a angajaţilor;
- recunoaşterea şi păstrarea celor mai buni angajaţi sau a celor cu potenţial profesional cert prin satisfacerea nevoilor şi aspiraţiilor personale pe termen scurt şi lung;
- redactarea unor planuri de carieră sau introducerea unor scheme de promovare speciale pentru angajaţii competenţi, dar pentru care nu sunt disponibile posturi corespunzătoare;
- ghidarea şi sprijinirea angajaţilor competenţi pentru atingerea obiectivelor personale în concordanţă cu potenţialul, nevoile şi aspiraţiile acestora, precum şi cu contribuţia lor în cadrul organizaţiei;
- sprijinirea angajaţilor în identificarea calificărilor şi calităţilor necesare atât pentru posturile curente, cât şi pentru cele viitoare- asigurarea pregătirii şi dezvoltării necesare angajaţilor pentru a le permite să facă faţă oricărui nivel de responsabilitate, cu condiţia ca aceştia să aibă potenţialul sau capacitatea să-l atingă;
- găsirea şi aplicarea unor modalităţi de dezvoltare ale carierei pentru orientarea indivizilor în cât mai multe direcţii;
- stimularea profesională a angajaţilor care manifestă o anumită stagnare sau plafonare a carierei lor;
- obţinerea atât pentru organizaţie, cât şi pentru angajaţii acesteia a unor avantaje reciproce.

Stadiile carierei

Stadiile carierei pot fi definite ca tipare generale ale progreselor, obligaţiilor esenţiale şi schimbărilor din activităţile întreprinse de un individ de-a lungul vieţii active.

Aceste stadii succesive sunt :

- explorarea,
- stabilizarea,
- avansarea,
- menţinerea,
- finalul carierei.

În prima fază, cea de exploatare, fiecare individ se confruntă cu transpunerea viziunilor formate în adolescenţă în lumea reală. Este perioada de experimentare, perioada în care se descoperă şi dezvoltă talente, abilităţi, interese, valori. Este un moment important în formarea identităţii profesionale şi alegerii unui domeniu de activitate.

Stabilizarea este etapa în care noţiunile dobândite sunt aprofundate, fiecare căutând perefcţionarea în domeniul ales în urma procesului de explorare.

Avansarea şi menţinerea sunt o continuare firească a stabilizării, fiecare individ, prin natura umană având dorinţa de autodepăşire, de obţinere a unor beneficii morale şi materiale.

Finalul carierei poate reprezenta o perioadă de creşteri continue în statut şi influenţă în organizaţie, sau o perioadă petrecută în cel mai înalt nivel de responsabilitate şi statut.

Strategii de carieră

Managementul carierei presupune alegerea la nivel individual a unor strategii în urma cărora fiecare persoană anticipează problemele ce pot apărea în dezvoltarea profesională şi face planificări pe termen lung. Câteva din aceste strategii sunt:

- **autocunoaşterea** – este important să efectuezi o analiză atentă a orientării carierei, a punctelor slabe/tari pe care le ai, a locului pe care îl ocupi în companie;
- **cunoaşterea mediului profesional** – cunoscând mediul, problemele economice, companiile competitoare, poţi anticipa atât evenimentele neplăcute cât şi oportunităţile;

- **păstrarea unei cât mai bune reputaţii pofesionale**– înseamnă să îţi evidenţiezi abilităţile şi realizările, tot ceea ce te individualizează, ce demonstrează calităţi speciale, posibilitatea de a investi şi capacitatea de a finaliza proiecte;
- flexibilitatea, disponibilitatea, pregătirea continuă – înseamnă urmărirea corespondenţei între competenţele personale şi cele căutate pe piaţa forţei de muncă, a celor uşor transferabile;
-documentarea reuşitelor proprii – înseamnă să poţi oferi dovada a ceea ce ai realizat, rezultatele şi realizările identificabile sunt mai valoroase în piaţa forţei de muncă;
- pregătirea unui plan de rezervă - este important să ai întotdeauna un as în mânecă şi fii întotdeauna gata să acţionezi;
- **menţinerea unui statut profesional şi social confortabil** - daca te menţii într-o bună formă financiară şi psihică înseamnă să ai mereu asigurată o bază, un confort şi un echilibru în plan profesional şi social.

Bibliografie:

http://robertda.files.wordpress.com/2008/09/managementul-carierei.
http://www.scribd.com/doc/2896033/Managementul-carierei
http://mail.ubv.ro/~janeta.sirbu/MMC3_1.pdf
http://www.upm.ro/facultati_departamente/departamente/depPregatirePersonal/docs/carti/Curs_Managementul_carierei_master_A_Silvas.pdf

POVESTEA ÎN CONSILIEREA EDUCAȚIONALĂ

Prof. consilier școlar Rentea Carmen Ionela
Școala Gimnazială nr.4, Râmnicu Vâlcea

Povestea a fost dintotdeauna o modalitate importantă și, totodată plăcută, de a face educație, fiind folosită pentru a transmite cunoștințe, valori și lecții de viață din generație în generație. De la poveștile spuse iarna la gura sobei de către bunici nepoților nerăbdători să afle noile aventuri ale personajului lor preferat, până la poveștile folosite de către cadrele didactice în timpul orelor, acestea toate joacă un rol esențial în dezvoltarea cognitivă, emoțională și socială a copiilor. Prin povești, copiii nu doar că învață, dar și experimentează, simt și înțeleg lumea mai profund.

Ascultarea și citirea poveștilor îmbogățește vocabularul și îmbunătățește abilitățile de comunicare ale elevilor. Ele stimulează imaginația și creativitatea prin scenarii variate și personaje diverse. Conțin adesea lecții despre bine și rău, curaj, empatie și responsabilitate. De exemplu: basmele clasice (cum ar fi *Scufița Roșie* sau *Punguța cu doi bani*) oferă lecții despre prudență, perseverență și consecințele faptelor, oferindu-le copiilor oportunitatea de a explora situații ipotetice fără riscuri reale.

Poveștile îi ajută pe copii să analizeze situații complexe și să înțeleagă perspective diferite. Îi învață să identifice emoții și să empatizeze cu personajele, oferindu-le astfel importante lecții de viață.

Emoțiile puternice trăite prin povești ajută la memorarea informațiilor și fac învățarea mai captivantă. O poveste bine spusă poate transforma un subiect plictisitor într-unul fascinant.

În orice formă ar fi, pe suport clasic, hârtie, sau în formă digitală, audiobooks, sau ca parte integrantă a unui joc, poveștile transformă actul educațional în ceva captivant, plin de savoare care îi atrage și le deschide mintea elevilor.

Povestea este un instrument important și în consilierea educațională, deoarece dezvoltă capacitatea de a comunica a elevilor, le oferă acestora exemple relevante și îi ajută să își înțeleagă mai bine propriile emoții și experiențe. Prin intermediul poveștilor, consilierii școlari pot aborda subiecte sensibile ajutându-i pe elevi într-un mod indirect, dar eficient. În cadrul procesului de consiliere, poveștile permit elevilor să exploreze problemele personale, fără teama de a fi judecați oferindu-le un cadru securizant pentru discuții despre teme precum anxietatea, stresul școlar sau relațiile sociale și pentru o explorare profundă a sentimentelor prin analogii și metafore.

Poveștile ajută la dezvoltarea rezilienței și a strategiilor de copying. Prin exemplele pozitive din povești, elevii pot învăța cum să facă față dificultăților și cum să își dezvolte încrederea în sine. Pentru aceasta pot fi folosite poveștile despre personaje care depășesc obstacole și îi inspiră să își gestioneze mai bine problemele personale. De asemenea, elevii învață importante lecții despre prietenie, respect, empatie, responsabilitate și gestionarea conflictelor. Basmele și poveștile tradiționale românești îi ajută să cunoască diferența dintre bine și rău, dintre comportamentele potrivite și cele nepotrivite, să își însușească valorile morale.

Ascultarea și ulterior dezbaterea acțiunii din povești le este de mare ajutor elevilor să își exprime gândurile și sentimentele mai clar. Identificându-se cu personajele, elevii înțeleg mai bine ceea ce li se petrece și reușesc să găsească soluții la problemele cu care se confruntă. Li se poate solicita elevilor să rescrie finalul poveștii sau să creeze propria versiune inspirată din experiențele lor. Sau povestea poate fi transformată într-o activitate interactivă, unde elevii joacă diferite roluri, interpretând personajele poveștii recent lecturate, activitate ce le prilejuiește acestora ocazia de a înțelege mai bine diversele comportamente și consecințele lor, precum și ocazia de a-și dezvolta o serie de abilități cum ar fi: creativitatea, originalitatea, empatia, cooperarea etc.

Poveștile despre succes, eșec și perseverență pot inspira elevii în alegerea unui traseu educațional și profesional cât mai adecvat aspirațiilor lor.

În literatura de specialitate există o serie de povești care pot fi folosite cu succes în consilierea psihopedagogică.

De exemplu:

-**„Rățușca cea urâtă”** de Hans Christian Andersen îi ajută pe copiii și adolescenții care se simt diferiți sau marginalizați să înțeleagă că schimbarea și creșterea fac parte din viață și că valoarea personală nu este determinată de opiniile celorlalți.

-**„Micul Prinț”** de Antoine de Saint-Exupéry este valoroasă pentru adolescenți, deoarece îi ajută să reflecteze asupra relațiilor, a valorilor autentice și a modului în care își pot descoperi propria identitate într-o lume adesea confuză în care *„nu poți vedea bine decât cu inima.”*

-**„Omul care își planta copacii”** de Jean Giono – îi inspiră pe elevi să înțeleagă importanța răbdării, a acțiunilor consecvente și a contribuției personale la binele comun.

-**„Povestea unui cățel”** de Jorge Bucay este utilizată pentru a explica renunțarea prematură, un fenomen prin care oamenii, după multe eșecuri, renunță să mai încerce, chiar și atunci când circumstanțele s-au schimbat. Aceasta îi ajută pe adolescenți să înțeleagă că limitările sunt adesea mentale și că pot găsi soluții noi pentru problemele lor.

-**„Elefantul legat cu lanț”** de Jorge Bucay ilustrează modul în care experiențele din copilărie pot crea convingeri limitative la vârsta adultă. Este utilă pentru elevii care se confruntă cu lipsa de încredere în sine sau cu frica de eșec.

-**„Cercul siguranței”** de Kent Hoffman, Glen Cooper, Bert Powell face parte dintr-o teorie psihologică despre atașament. Explică printr-o metaforă simplă cum părinții sunt un „cerc al siguranței” pentru copii, oferindu-le sprijin atunci când au nevoie și lăsându-i să exploreze lumea atunci când sunt pregătiți. Povestea este utilizată în consiliere pentru a ajuta adolescenții să înțeleagă importanța sprijinului emoțional din partea familiei și pentru a îmbunătăți relațiile cu părinții.

-**„Insula Emoțiilor”** – poveste metaforică utilizată în psihoterapie. Pe o insulă trăiesc diferite emoții personificate: Bucuria, Tristețea, Furia, Frica și Dragostea. Într-o zi, insula începe să se scufunde, iar fiecare emoție reacționează diferit. Doar Dragostea rămâne până la final, fiind salvată de Timp, care îi explică: „Doar timpul poate înțelege cât de importantă este dragostea.” Povestea îi

ajută pe elevi să înțeleagă că toate emoțiile au un rol și că este important să le accepte și să le gestioneze într-un mod sănătos.

Și desigur, exemplele pot continua. La modul real, în aproape fiecare poveste poate fi găsită o lecție de învațat sau un exemplu de urmat sau poate fi prilej de reflecție și transformare. De aceea putem spune că povestea este un instrument valoros în consilierea educațională, deoarece facilitează introspecția, comunicarea și dezvoltarea personală. Prin utilizarea poveștilor, consilierii pot oferi sprijin eficient, ajutând elevii să își dezvolte abilități emoționale și sociale esențiale.

PROBLEME PSIHOLOGICE TIPICE ALE VÂRSTEI PREADOLESCENȚEI ȘI ADOLESCENȚEI

Prof. Înv. Primar – Cumpănășoiu Lavinia-Elena
Liceul „Preda Buzescu" Berbești , Jud. Vâlcea

Adolescentul se situează la răscrucea unor profunde transformări biologice și de adaptare la un nou regim și statut în viața de familie, școlară și socială. Factori de solicitare din viața de fiecare zi au un rol în conduita adolescentului, aceștia sunt: familia, școala și viața socială, în genere cu multitudinea lor de structuri și roluri. Familia ca grup social de importanță majoră, își schimbă în decursul dezvoltării ei structura de protecție și tutela, felul de a-și realiza coeziunea, structura afecțiunii libere care circulă în interiorul ei și o caracterizează, atitudinea față de obligațiile și sarcinile fiecăruia din membrii ei, rolul însuși în viața fiecăruia.

În perioada în care copilul este mic, familia este mai clar orientată în funcțiile sale educative care în esență se leagă mult și de satisfacția de trebuințe, de elementarele transferuri de experiență cum ar fi aceea a mersului, a vorbirii și a mânuirii utilitare a obiectelor. Cerințele fundamentale ale familiei față de copii se leagă de crearea la aceștia, prin atenție și ascultare, a instrumentarului de conduite care să ducă la autoservire în toate și la o bună integrare în programul familiei și al obligațiilor ei. După ce copilul crește, funcțiile familiei se structurează pe supravegherea felului în care tânărul se supune influențelor educative ale școlii. Familia se axează pe o contribuție mai mult în direcția nuanțării afectivității și caracterul tânărului, pe întreținerea prestigiului de apartenență și de insuflare, în structura idealurilor și aspirațiilor profesionale, a unei orientări a acestora în conformitate cu dorințele comune sau separate ale părinților. La nivelul claselor V-VIII, părinții trăiesc încă relativ intens împreună cu copii lor „neșansa" tinerilor la vreun răspuns frontal în clasă, peripețiile unei note mediocre luate în ziua precedentă, etc. Părinții cunosc, din descrierile copiilor, exigențele ce caracterizează pe fiecare profesor, eventualele lor capricii, fizionomia evoluției mediilor la diferite materii etc. Pe de altă parte, părinții sunt atenți la reușita socială a copiilor etc, la prieteniile și relațiile colegiale ale fiilor și ficelor lor, chiar la situația socială și de respectabilitatea a părinților cu care sunt în relații proprii lor copii. Există o atenție mai subtilă a părinților față de dispoziția generală a fiilor și ficelor lor, îndreptată spre conduita curentă a acestora din urmă. În acest sens părinții suspectează momentele de indispoziție, voiciunea excesivă, conduitele indiferente sau opozante. Acestea din urmă îi irită în mod deosebit. Există pe acest plan un fel de model operativ al părinților. Concordanța cu acest model constituie unul din factorii intimi ai adaptării tinerilor în viața de familie. Modelul-ecran concentrat în solicitările și evaluările discrete ale părinților poate fi parțial, deloc sau total satisfăcut.

Marea majoritate a părinților se simt subordonați școlii în privința atribuțiilor educative. J.H Fisher, dezvoltă argumente complexe privind faptul că datorită industrializării din ce în ce mai intense și a resorbirii femeilor în producție, are loc un fenomen lent, dar evident, de dezangajare a părinților din munca educativă organizată și lasarea acestor sarcini pe seama școlii și colectivității, care după opinia autorului citat nu au întotdeauna numai efecte pozitive asupra dezvoltării psihice. Se știe că rolurile părinților sunt ușor diferențiate. Mama este aceea care întreține climatul de afecțiune și supraveghere educativă. Rolul ei în constituirea climatului de atenție și tandrețe din familie este esențial. Ea este aceea care colaborează activ la realizarea sarcinilor școlare și extrașcolare, la organizarea condițiilor generale de învățare acasă în primii ani de școală. Ulterior supravegherea ei devine mai generală. Tatăl este mai atras în problemele educative după intrarea tinerilor în pubertate apoi în adolescență. Aspirațiile părinților privind orientarea școlară și profesională s-au schimbat simțitor în ultimii 10 ani. Aspirația spre profesii intelectuale (medic,funcționar, învățător) dominantă înainte cu 20 de ani a fost înlocuită cu aspirația spre profesii tehnice (mecanice, electrotehnice). Tânărul cu personalitate în devenire și expansiune, conștient de faptul că pregătirea lui intelectuală este uneori egală sau chiar mai modernă și mai completă decât a părinților săi, simte discret desprinderea de tutelă cognitivă a acestora.

Dezvoltarea debordantă a disponibilității afective îi alimentează spiritul de independență. La acestea se adaugă aspecte legate de conștientizarea relativ tracasantă și instabilă a intereselor profesionale, secundate de impresia că posibilitățile și disponibilitățile pe care le descoperă îi permit orice fel de aspirații pe acest plan. Tânărul caută forme de adaptare noi, forme care dacă nu sunt găsite creează momente de coliziuni și opoziții, uneori doar de nonconcordanțe de moment, privind ceea ce dorește el să facă la un anumit moment dat. De aceea consideră că este deranjat fără rost, ori este întrerupt de către părinte pentru a-i solicita ceva ce tânărului i se pare lipsit de importanță. Așadar, terenul mediului familial se modifică după intrarea în adolescență, creându-se necesitatea unor noi forme de adaptare familială.

BULLYING-UL – O REALITATE ȘCOLARĂ. CUM GESTIONĂM EMOȚIILE NEGATIVE?

Profesor consilier școlar, BANEA Silvia
Liceul Teoretic „Emil Racoviță”, Galați

Violenţa în rândul elevilor se manifestă destul de frecvent în şcoli şi, după cum ştim, ea poate lua mai multe forme: bătăi, bullying, violenţă verbală sau distrugerea bunurilor altor copii. Toţi părinţii îţi doresc ca fiul sau fiica lor să înveţe într-un mediu sigur, în care pericolul de a fi victima unor agresiuni fizice să fie redus.

Remediile pentru prevenirea violenţei în şcoli se dezvoltă în fiecare zi. Copiii ar trebui să fie în siguranţă în mediul în care învaţă şi să nu trăiască cu teama că un coleg de-al lor ar putea să-i jignească, să-i vorbească vulgar, să-i distrugă caietele sau cărţile sau să-i bată. Trebuie să învăţăm copiii să înţeleagă că primul pas în obţinerea unei soluţii când au o problemă la şcoală nu este violenţa. Copiii repetă comportamente şi adesea acţionează după modul în care părinţii se comportă în societate. Prin urmare învăţăm copii fără să vrem să atace, să lovească, uitând să-i învăţăm să dobândească aptitudini de vindecare, compromis şi iertare pentru soluţionarea unei probleme.

Odată însă ce un copil se simte izolat de familie, prieteni şi societate, el începe să dea semne de neglijare atât verbală, emoţională cât şi fizică faţă de alte persoane. Există mai multe motive

pentru care apar actele de violenţă-bullying în şcoli: copiii violenţi sunt puţin supravegheaţi în special de părinţii cu venituri foarte mici, influenţa grupului de prieteni este un instigator puternic pentru actele violenţe în şcoală, efectele drogurilor şi alcoolului asupra elevilor şi actele violente sunt uneori determinate de discriminarea etnică. Este bine ca un copil să fie supravegheat de către părinți și să primească toată atenția și sprijinul necesar unei dezvoltări autentice.

Este important ca elevii să-și formeze abilităţi de management emoţional (inteligenţa emoţională), adică capacitatea de a percepe cât mai bine stările interioare prin care trec, natura sentimentelor care îi stăpânesc la un moment dat, abilitatea de a le exterioriza şi a le exprima convenabil; precum şi capacitatea de a evalua cât mai corect sentimentele persoanelor din jurul lor.

Structură activitate - „Furia – un vulcan emoţional", pentru nivel gimnazial-liceal

Competențe derivate:

- să analizeze propriile stări emoţionale, reflectând la comportamentele şi cogniţiile asociate acestora;
- să diferenţieze emoţiile funcţionale de cele disfuncţionale, exemplificând situaţii concrete de manifestare a lor;
- să identifice situaţii diverse care declanşează intensităţi variate ale furiei;
- să exemplifice propriile strategii utilizate, de descărcare a furiei;
- să reflecteze la importanţa managementului emoţiilor, în contextul experienţelor de viaţă (personale, şcolare, sociale)
- să se implice activ în sesiunea de lucru, activând resursele şi experienţele personale.

DESFĂŞURAREA ACTIVITĂŢII

1. Exerciţiu ice-breaking

Fiecare elev va primi **Cheia cunoaşterii emoţionale** şi va răspunde la câte una din sarcinile de mai jos – *anexa 1*.

- Ce este inteligenţa emoţională?
- Exemplificaţi câteva din emoţiile pozitive şi din cele negative.
- De ce este important să ne identificăm propriile emoţii şi să le exprimăm?
- De ce credeţi că apar diferenţe în emoţiile trăite de diferite persoane, în cazul aceluiaşi eveniment?
- Completează afirmaţiile : Când mă simt bucuros, **atunci (ce fac?)** .....
  Când mă simt supărat, atunci.....
  Când mă simt iubit, atunci.....
  Când mă simt dezamăgit, atunci.....
  Când mă simt neîndreptăţit, atunci.....
- Completează afirmaţiile: Când mă simt nervos, **cred despre mine**…..
  Când mă simt încântat.....
  Când mă simt nemulţumit.....
  Când mă simt izolat.....
  Când mă simt speriat.....
- Completează afirmaţiile: Când mă simt nervos, **ce mă ajută?**....
  Când mă simt agitat.....
  Când mă simt speriat.....
  Când mă simt trist.....
  Când mă simt neliniştit.....

2. **Anunţarea temei activităţii**

Emoţiile au un rol important în viaţa noastră; cunoscând realitatea, omul, într-un fel sau altul, are o atitudine faţă de obiectele din jur, fenomene, evenimente, alţi oameni, personalitatea sa. Unele evenimente, lumea înconjurătoare îl bucură, altele îl supără sau îi trezesc indignarea. Bucuria, tristeţea, admiraţia, furia, frica etc.– toate acestea sunt tipuri de atitudini subiective ale omului faţă de realitate, care se exprimă în comportamente şi reacţii diferite.

3. **Desfăşurarea propriu zisă**

O persoană inteligentă emoţional este alertă, conştientă în raport cu sine şi cu ceilalţi, ea trăieşte observând permanent ce se întâmplă în interiorul propriei fiinţe şi în jurul ei. Recunoaşte şi acceptă „ceea ce există", trăieşte în universul lucrurilor aşa cum sunt ele.

Secvenţa 1

Clarific împreună cu elevii rolul adaptator şi reglator al proceselor emoţionale în viaţa psihică a omului.

ᘓ Emoţiile ***dezorganizează*** conduita când sunt foarte intense sau când individul se confruntă cu situaţii noi, pentru care nu are elaborate modalităţile comportamentale adecvate. Emoţiile cu o desfăşurare tumultuoasă, difuze sunt o piedică în realizarea eficientă a activităţii unei persoane. Ex.: stările de groază, furie, tristeţe accentuată.

ᘓ Emoţiile ***organizează*** conduita când au o intensitate normală (medie) şi dacă apar în situaţii experimentate de individ.

Li se prezintă elevilor mai multe jetoane, reprezentând diferite tipuri de emoţii. Sarcina este de a alege o fişă cu o emoţie, pe care o identifică ca fiind funcţională sau disfuncţională şi de a exemplifica o situaţie concretă, personală de manifestare a acesteia.

Secvenţa 2

Fiecare elev va completa fişa – **„Barometrul furiei"**.

„Ce te face pe tine să fii furios? Devin furios când....."

Fecare elev va alege o situaţie din experienţele anterioare, care a generat o intensitate mare a furiei şi va încerca să se retranspună în respectivul context, urmărind indicaţiile date:

- analizaţi atent ceea ce simţiţi;
- modul cum reacţionaţi fizic;
- observaţi dacă faceţi anumite gesturi, dacă vi se modifică vocea şi expresia feţei;
- urmăriţi ce reacţii au cei care vă înconjoară la modul vostru de a vă manifesta.

Secvenţa 3

Ce faci când eşti furios? Cum îţi „consumi" această energie emoţională?

Pentru a exemplifica cele trei modalităţi **- mă abţin să-mi manifest furia, îmi las mânia să se scurgă lent, explodez,** realizez un exerciţiu cu ajutorul a trei baloane.

Care este modalitatea cea mai eficientă pentru organism, din punct de vedere fizic dar şi emoţional?

Secvenţa 4 – Se prezintă paşii gestionării furiei:

1. **Identifică semnele fizice ale furiei!**

- Observă reacţiile fiziologice ale organismului, în timpul unui astfel de episod – pulsul, ritmul respiraţiei, tensiune musculară etc.

2. **Identifică semnele emoţionale ale furiei!**

Oamenii au diferite experienţe emoţionale atunci când sunt furioşi. Unii se simt insecurizaţi, alţii devin mai agresivi şi ostili. Alţii se simt victimizaţi.

- *În timpul ultimului episod când te-ai simţit furios, cum te-ai simţit, ce stări emoţionale conexe ai avut? La ce te-ai gândit*?

3. Identifică semnele comportamentale ale furiei!

Persoanele au diferite reacţii comportamentale la furie. Unii „explodează" în acte de violenţă, ţipă sau lovesc pe cei din jur. Alţii devin tăcuţi şi preferă să stea singuri.

- *Ultima dată când te-ai simţit furios, ce ai făcut? Ce ai spus celorlalţi? Cum te-a făcut comportamentul tău să te simţi atunci? Ce părere ai despre acesta acum?*

4. Identifică situaţiile asociate cu furia!

Este important să examinezi situaţiile care par a fi asociate cu apariţia furiei tale. S-ar putea să identifici anumite pattern-uri astfel încât în viitor să le poţi evita.

- *Când te-ai simţit ultima dată furios? Ce s-a întâmplat în decursul momentelor / situaţiilor din trecut când te-ai simţit furios?*

5. **Fii creativ în găsirea propriilor modalităţi de manifestare a emoţiilor!**

Secvenţa 5

Fiecare elev va identifica câteva modalităţi practice şi sănătoase de descărcare a furiei.

- inspiraţi adânc şi expiraţi zgomotos (ca atunci când simţiţi o mare uşurare), repetaţi exerciţiul de câteva ori
- căutaţi cât mai des compania unor persoane optimiste şi vesele, râsul este cel mai bun medicament pentru stres
- un alt ajutor eficient – mişcarea
- număraţi chipurile zâmbitoare de pe stradă sau din autobuz
- găsiţi o nouă „poreclă" prietenului, colegului
- „botezaţi-vă" proiectele sau ustensilele de lucru cu nume haioase
- fredonaţi în surdină un cântec care vă place şi vă relaxează
- găsiţi cât mai multe lucruri frumoase în jurul vostru
- ce altceva aţi mai putea face?.....

Atunci când sunteţi stresat, obosit, tensionat încercaţi să vă imaginaţi **că inima voastră zâmbeşte larg.** Pentru a vă menţine această stare de spirit, jucaţi-vă puţin, apelând la imaginaţie şi creativitate.

4. Evaluarea şi încheierea activităţii

Se prezintă înspre reflecţie următoarea poveste metaforică:

„Într-o după amiază o bunică îi spune nepotului său despre o bătălie care se dă în toţi oamenii. Aceasta este o bătălie între doi lupi.

Unul este rău: se înfurie, invidiază, regretă, lăcomeşte, e arogant, gelos, orgolios, minte, îşi plânge de milă, se simte inferior, vinovat, e plin de mânie.

Celălalt e bun: e vesel, calm, iubitor, umil, binevoitor, generos, încrezător, optimist, plin de compasiune şi credinţă, recunoscător.

Nepotul se gândi pentru o clipă apoi întrebă:

- Şi cine va câştiga această bătălie?

Bătrâna i-a răspuns simplu:

- Cel pe care îl hrănesc!"

Bibliografie:

- Băban, A., Petrovai, D., Lemeni, G., Consiliere şi orientare. Ghidul profesorului, Humanitas Educaţional, Bucureşti, 2002
- Băban, A., Consiliere educaţională. Ghid metodologic pentru orele de consiliere şi orientare, Editura Psinet, Cluj-Napoca, 2001

- Bogorin, V., Tudose, R., Jocul de-a viaţa. Exerciţii pentru orele de dirigenţie, Editura Eikon, Cluj Napoca, 2003
- Banea S., Morărașu C. „Ghid de de resurse practice pentru activitatea de consiliere și orientare a elevilor”, Editura Performantica, Iași, 2009
- http://dirigentia.blogspot.com
- http://www.educatiecopii.ro

ROLUL PROFESORULUI DIRIGINTE ȘI AL CONSILIERULUI ȘCOLAR ÎN ORIENTAREA ȘCOLARĂ ȘI PROFESIONALĂ A ELEVILOR

Prof. Țăpescu Elena
Liceul Tehnologic Forestier, Râmnicu Vâlcea

Orientarea școlară și profesională reprezintă un proces educativ complex, esențial pentru dezvoltarea personală și profesională a elevilor. În acest context, profesorul diriginte și consilierul școlar joacă un rol crucial în ghidarea tinerelor generații către decizii informate, care să corespundă atât aptitudinilor, cât și dorințelor și aspirațiilor acestora. Colaborarea strânsă dintre aceștia ajută elevii să își construiască un traseu educativ și profesional bine fundamentat, asigurându-se că sunt pregătiți pentru provocările viitoare.

Profesorul diriginte are un rol esențial în formarea și orientarea elevilor, mai ales prin apropierea pe care o are față de aceștia, datorită statutului său de mentor și ghid al clasei. În cadrul activităților educativ-formative, dirigintele se implică activ în dezvoltarea personalității elevilor, ghidându-i în procesul de auto-cunoaștere și dezvoltare a abilităților sociale, cognitive și emoționale.

În ceea ce privește orientarea școlară, dirigintele are un rol important în alegerea opțiunilor educaționale pentru elevi, având în vedere că aceștia se află într-o perioadă de transformare și de căutare a identității. Astfel, dirigintele poate identifica punctele forte ale fiecărui elev și poate recomanda cursuri sau specializări care să fie în concordanță cu aceste abilități. De asemenea, în colaborare cu consilierul școlar, el poate oferi un feedback constant și poate asista elevii în procesul de auto-evaluare a abilităților lor.

Consilierul școlar are un rol distinct în orientarea profesională a elevilor, axându-se în mod special pe identificarea unor opțiuni profesionale viabile, pe baza abilităților, intereselor și dorințelor elevului. Acesta folosește tehnici și instrumente de evaluare psihologică pentru a ajuta elevul să înțeleagă mai bine ce cariere ar putea fi potrivite pentru el, oferind, totodată, informații valoroase despre piața muncii și despre cerințele profesionale ale diferitelor domenii.

De asemenea, consilierul școlar oferă consiliere individuală sau de grup, pentru a sprijini elevii în alegerea unei cariere, în dezvoltarea competențelor sociale, în gestionarea stresului și în înțelegerea proceselor de admitere în diferite instituții de învățământ superior. În acest sens, colaborarea cu dirigintele este esențială pentru că, pe baza evaluărilor și observațiilor acestuia, consilierul școlar poate ajusta recomandările făcute elevului.

Colaborarea dintre diriginte și consilierul școlar este esențială pentru crearea unui mediu educativ coerent și pentru asigurarea unei orientări corecte a elevilor. Un exemplu de colaborare poate fi stabilirea unor sesiuni comune, unde atât dirigintele, cât și consilierul școlar pot discuta cu elevii despre alegerea unui profil școlar sau a unei cariere.

Pe lângă sesiunile de consiliere, dirigintele și consilierul pot organiza activități educativ-profesionale, cum ar fi târguri educaționale, întâlniri cu specialiști din diferite domenii profesionale sau workshopuri de dezvoltare personală, care să ajute elevii să înțeleagă mai bine opțiunile de carieră.

În ciuda importanței colaborării dintre cei doi profesioniști, există și provocări. Una dintre acestea este comunicarea eficientă între diriginte și consilierul școlar, având în vedere volumul mare de informații și responsabilitățile multiple pe care aceștia le au. De asemenea, se poate întâmpla ca elevii să nu fie deschiși să comunice despre dorințele și îngrijorările lor, ceea ce poate face dificilă identificarea nevoilor lor reale.

Profesorul diriginte și consilierul școlar sunt, prin natura funcțiilor lor, colaboratori indispensabili în procesul de orientare școlară și profesională a elevilor. Colaborarea strânsă dintre aceștia poate asigura un parcurs educativ și profesional bine planificat și adaptat nevoilor și abilităților fiecărui elev. Este esențial ca aceștia să lucreze împreună pentru a crea un mediu de încredere și sprijin, care să ajute elevii să ia decizii informate și să se dezvolte armonios.

Bibliografie:

Lupu, I. (2006). Orientarea școlară și profesională a elevilor. Editura Didactică și Pedagogică.
Cârstea, G. (2011). Consilierea și orientarea în învățământul preuniversitar. Editura Polirom.
Stoicescu, L. (2012). Ghidul consilierului școlar. Editura Universității din București.
Rusu, I. (2009). Rolul consilierului școlar în dezvoltarea carierei elevilor. Editura Pro Universitaria.
Golu, M. (2010). Psihologia educației. Editura Polirom.

PROFESORUL DIRIGINTE ȘI CONSILIERUL ȘCOLAR- COLABORATORI ÎN ORIENTAREA ȘCOLARĂ ȘI PROFESIONALĂ A ELEVILOR

Prof Militaru Maria-Magdalena
Colegiul Energetic, Rm Vâlcea

Orientarea școlară și profesională este un proces esențial pentru dezvoltarea tinerelor generații, având un impact major asupra alegerilor educaționale și profesionale ale elevilor. În acest context, profesorul diriginte și consilierul școlar joacă roluri complementare, iar colaborarea lor strânsă poate contribui semnificativ la sprijinirea elevilor în luarea deciziilor corecte pentru viitorul lor. Acești doi actori educaționali sunt esențiali în procesul de ghidare a elevilor, fiecare având un rol specific dar interdependent.

Rolul profesorului diriginte în orientarea școlară și profesională

Profesorul diriginte este, de regulă, primul mentor al elevilor, având un contact zilnic cu aceștia și fiind familiarizat cu evoluția lor academică și comportamentală. Acesta are o relație strânsă cu elevii săi, ceea ce îi permite să observe cu ușurință punctele lor forte și slabe, să identifice nevoile educaționale și emoționale, și să intervină atunci când este necesar.

Pe lângă rolul său educațional, dirigintele are și o funcție de consiliere, oferind îndrumare în alegerea direcțiilor educaționale, precum și în dezvoltarea unor abilități sociale și profesionale. De asemenea, dirigintele are rolul de a organiza activități care pot ajuta elevii să își clarifice opțiunile profesionale, cum ar fi vizite la diverse instituții, întâlniri cu specialiști sau organizarea unor sesiuni de informare despre piața muncii.

În plus, dirigintele colaborează cu ceilalți profesori și cu părinții pentru a construi o imagine de ansamblu asupra elevilor și pentru a identifica cei mai buni pași pe care aceștia trebuie să îi facă în ceea ce privește alegerea unui profil școlar sau a unei cariere.

Rolul consilierului școlar în orientarea școlară și profesională

Consilierul școlar, pe de altă parte, are o pregătire profesională specifică în domeniul consilierii educaționale și psihologice, având competențe avansate în gestionarea problemelor legate de orientarea școlară și profesională a elevilor. În timp ce dirigintele se ocupă, în principal, de aspectele educaționale și comportamentale ale elevilor, consilierul școlar se concentrează pe evaluarea abilităților, intereselor și aptitudinilor acestora, cu scopul de a le oferi îndrumare în alegerea unui traseu școlar și profesional potrivit.

Consilierul școlar utilizează instrumente și teste specifice pentru a evalua abilitățile cognitive și non-cognitive ale elevilor, pentru a le înțelege personalitatea și pentru a identifica domeniile în care aceștia ar putea excela. De asemenea, consilierul școlar este responsabil de organizarea unor sesiuni individuale de consiliere, dar și de activități de grup în care elevii pot discuta despre opțiunile lor și pot primi informații relevante despre posibilitățile de formare continuă și de integrare pe piața muncii.

Colaborarea dintre profesorul diriginte și consilierul școlar

Pentru ca procesul de orientare școlară și profesională să fie eficient, colaborarea între profesorul diriginte și consilierul școlar este esențială. Deși fiecare dintre aceștia are atribuții specifice, este important ca aceștia să lucreze împreună, să își împărtășească observațiile și să își coordoneze acțiunile pentru a răspunde cât mai bine nevoilor elevilor.

De exemplu, dirigintele poate identifica problemele legate de comportament sau performanță academică care ar putea influența alegerea carierei unui elev. În acest caz, consilierul școlar poate interveni printr-o consiliere individuală pentru a ajuta elevul să înțeleagă mai bine opțiunile și să își depășească eventualele temeri sau incertitudini. De asemenea, consilierul poate organiza sesiuni de informare privind diverse domenii profesionale sau sesiuni de formare a unor competențe socio-emoționale, în colaborare cu dirigintele.

În cadrul întâlnirilor periodice, aceștia pot împărtăși informații și pot stabili planuri comune de acțiune. Dirigintele poate, de asemenea, să monitorizeze progresul elevilor și să colaboreze cu consilierul școlar în identificarea momentelor în care elevii necesită mai mult sprijin.

Concluzie

Colaborarea dintre profesorul diriginte și consilierul școlar reprezintă un element cheie în orientarea școlară și profesională a elevilor, având un impact semnificativ asupra formării acestora ca viitori profesioniști. Prin intermediul unei colaborări eficiente, elevii pot beneficia de o orientare mai clară, bazată pe o evaluare completă a nevoilor și dorințelor lor. Astfel, procesul de orientare devine un pas esențial în pregătirea elevilor pentru succesul în viața personală și profesională.

Bibliografie:

1. Bălăceanu, I. (2013). *Psihologia educației și consilierea școlară*. Editura Polirom.
2. Ghergut, A., & Dascălu, M. (2009). *Consilierea școlară: Teorie și practică*. Editura Universitară.
3. Stan, M. (2011). *Tehnici de consiliere școlară*. Editura Didactică și Pedagogică.
4. Lupu, M. (2012). *Psihologia educației și consilierea elevilor*. Editura Lumen.
5. Dascălu, M., & Iordache, S. (2015). *Orientarea profesională și consilierea carierei*. Editura Polirom.

PROFILUL DE COMPETENȚĂ AL PROFESORULUI-DIRIGINTE ÎN CONSILIEREA ŞI ORIENTAREA ȘCOLARĂ A ELEVULUI

Prof. Prodănescu Fabiola
CNI Matei Basarab, Rm.Vâlcea

,,Lecţia vieţii se află dincolo de lecţii". (Eugene Ionesco)

Dirigintele are un rol incontestabil, el este coordonatorul activităților instructiv- educative menite să completeze, să sintetizeze influențele educative asupra elevilor. Dirigintele desfășoară activități de suport educațional, consiliere și orientare profesională pentru elevii clasei pe care o coordonează. Abordarea acestei teme are o largă complexitate și poate îmbrăca o multitudine de interpretări, dezbateri, completări.

Pluralitatea domeniilor de acţiune specifice muncii educative, complexitatea componentelor şi formelor de organizare a acestei activităţi este o realitate cunoscută şi pe deplin asumată de profesorii diriginţi.

Profilul de competenţă al dirigintelui trebuie să cuprindă un adevărat arsenal de abilităţi şi trăsături de personalitate cu ajutorul cărora trebuie să răspundă unui şir lung de expectaţii ale elevilor şi ale părinţilor, ale colegilor şi ale societăţii în ansamblul ei.

În acest coontext, dirigintelui îi este atribuită întrega responsabilitate ce decurge din calitatea de **manager al activităţii exclusiv educative.** O formulare atât de pragmatică parcă anulează câte ceva din farmecul condiţiei educatorului care se credea mai degrabă o **Pasăre Phonix** sau o **Ană zidită în sufletul elevilor săi.** Focul din inima educatorului veritabil, cu care numai el ştia cum să aprindă făclii, se domoleşte sub ploaia de termeni cum ar fi: *aria curiculară, consiliere şi orientare, tehnologie didactică, design instrucţional.*

Reuşita unei activităţi didactice se bazează fără îndoială pe talent, imaginaţie, inspiraţie şi improvizaţie, dar presupune şi riguroase cunoştinţe şi abilităţi de a gestiona informaţii, de a organiza şi planifica acţiuni, de a armoniza multiple influenţe educative.

În cadrul abordărilor contemporane ale fenomenului educaţional se impune tot mai pregnant ca profesorii în general şi dirigintele în mod special, să se raporteze la cei pe care îi educă, să stabilească **relaţii de cooperare** cu părinţii lor şi cu alţi factori interesaţi din societate. Astfel, rolul dirigintelui nu se reduce doar la educaţia la catedră sau în clasă, ci presupune o activitate de acest gen în fiecare contact relaţional cu elevii şi familiile acestora, desfăşurând o muncă de dezvoltare, de conducere şi îndrumare. Dirigintele are o poziţie specială, unică, deoarece lucrează cu individualităţi psihice umane, aflate în prim proces de formare, de unde derivă necesitatea unei maxime responsabilităţi în ceea ce priveşte comportamentul şi intervenţiile sale educative.

Imaginea **dirigintelui** din perspectiva elevului de liceu poate fi descrisă astfel: un om înţelegător, atent, calm şi cu simţul umorului. Majoritatea elevilor consideră că responsabilităţile unui diriginte se reduc la motivarea absenţelor şi la sprijinul acordat lor în rezolvarea unor probleme. Aceste idei ar putea fi un punct de pornire în îmbunătăţirea activităţii dirigintelui şi pentru sensibilizarea elevilor privind complexitatea rolurilor educative ale acestuia.

În procesul de proiectare, organizare şi conducere a activităţii educaţionale, un rol deosebit de important îl au **relaţiile diriginte – elev** şi **diriginte – familie.**

În **relaţia cu elevii** este bine ca un diriginte să aibă în vedere următoarele aspecte: ţine cont de particularitățile de vârstă ale elevilor săi, având în vedere faptul că adolescentul manifestă o serie de atitudini contradictorii, dă dovadă de o mare instabilitate emotivă, este foarte influenţabil de către cei din grupul în care se integrează şi este sensibil la tot ceea ce se petrece în jurul său, mai ales în

familie. Este perioada în care unii tineri tind să devină hiperindependenţi, ceea ce-i poate aduce în conflict atât cu şcoala, cât şi cu familia.

Dirigintele trebuie să ia în considerare câţiva paşi importanţi atunci când vine vorba de **relaţia lui cu familia** elevului. Astfel, cunoaşte mediul familial al elevilor vizitându-i anunţat sau neanunţat şi îşi notează observaţiile în caietul dirigintelui: în funcţie de categoria în care se înregistrează părinţii elevului, interesaţi sau dezinteresaţi de tot ceea ce se întâmplă cu propriul copil, cooperanţi, parţial cooperanţi, necooperanţi cu şcoala îşi fixează şi întreţine cât mai multe discuţii individuale, evitând în cazul celor cu copii- problemă, prezentarea în plenul şedinţelor a rezultatelor şcolare şi a absenţelor; iniţiază şi menţine o legătură strânsă cu familia elevului şi poartă un dialog deschis şi sincer extins şi în afara orelor de curs prin convorbiri telefonice, scrisori; stabileşte din timp şi planifică tematica şedinţelor şi lectoratele cu părinţii; în cazul elevilor problemă se implică activ în procesul de educare a familiei, ea reprezentând sursa principalelor atitudini greşite ale copiilor, familia trebuie convinsă că numai acordând timp şi atenţie copilului va putea să-l ajute să depăşească dificultăţile apărute; încearcă stabilirea unei legături reciproce apropiate şi permanente cu părinţii pentru ca aceştia din proprie iniţiativă să contacteze dirigintele şi profesorii pentru a se interesa de situaţia şcolară a elevului sau evenimente apărute în viaţa acestuia.

În rândul cadrelor didactice sunt mulţi cei care cred că este îndeajuns să vină în faţa clasei şi să îşi facă lecţia. Rolul profesorului nu este însă doar acela de a furniza informaţii, ci şi **de a educa**. Mulţi dintre elevi nu au parte acasă de înţelegere şi sprijin. Familiile dezorganizate, părinţi violenţi, sărăcia, toate sunt motive pentru care un copil de vârstă şcolară ar avea nevoie de sprijin din partea profesorilor, mai ales dacă din unitatea şcolară lipseşte consilierul.

Copiii, ca şi adulţii, au problemele lor. Profesorii, ca **formatori de caractere**, trebuie să fie receptivi la acestea şi să le ofere sprijin pentru rezolvarea acestora şi înțelegere. Încrederea în profesori, un ambient şcolar plăcut şi pozitiv va ajuta un copil cu probleme să se destindă şi să parcurgă procesul educaţional în liniște.

Constantin Brâncuşi spunea că: ,,lucrurile nu sunt greu de făcut; ceea ce-i cu adevărat greu este să ne punem în starea de ale face". Profesorului- diriginte îi revine sarcina de a educa armonios individul, educaţia reprezentând o ,,voinţă de iubire generoasă faţă de sufletul altuia pentru a i se dezvolta întreaga receptivitate pentru valori şi capacitatea de a realiza valori". (Spranger).

Bibliografie:

1. Bontaş, I., *Pedagogie*, Editura All, București, 1996
2. Cornescu, V., Bonciu, C., Cosmovici, A., Iacob, L. (coordonatori), *Psihologie şcolară*, Editura Polirom, Iaşi, 1999.
3. Dimitriu-Tiron, E., *Consiliere educaţională*, Institutul European, Iaşi, 2005
4. Jigău, M., (coord.), *Consilierea carierei. Compendiu de metode și tehnici*, București, Editura Sigma, 2007.

PROIECT DIDACTIC – CONSILIERE PROFESIONALĂ

Prof. Lalu Mihaela Victoria
Liceul Tehnologic "Ferdinand I", Rm.Vâlcea
Prof. Lalu Jany
Colegiul Național "Mircea cel Bătrân", Rm. Vâlcea

TEMA: ATITUDINEA CONTEAZĂ!

Scop: Activitatea are ca scop autocunoaşterea, exersarea abilităților de comunicare și a celor socio-emoționale.

Organizarea activității: Activitatea debutează cu o scurtă introducere/prezentare a temei de către cadrul didactic, evidențiind ideea că, în situațiile de viață importante, atitudinea cu care ne raportăm la fapte face diferența între reușită și nereușită. Apoi, elevii se împart în 4-5 grupe (4-5 elevi în fiecare grupă) și fiecare grupă primește o fișă cu un citat care trebuie analizat și ulterior argumentat din perspectiva mesajului transmis. În final, fiecare grup prezintă concluziile sale, iar cadrul didactic evidențiază ideea generală care trebuie reținută.

Recomandări pentru cadrul didactic: Fiecare grup primește o fișă cu un citat reprezentativ, iar în cadrul grupului, elevii trebuie să discute și să susțină părerile cu argumente, referitoare la mesajul transmis de text (15 minute). Un reprezentant al fiecărui grup prezintă opiniile (câte 5 minute fiecare
grup).

În final, se poate solicita elevilor să dea exemple din experiența personală referitoare la situații care evidențiază mesajele exprimate în citate. Concluzia finală este că atitudinea contează: o atitudine pozitivă sprijină elevii în drumul spre reușită, o atitudine negativă generează dificultăți, împiedică depășirea obstacolelor și realizarea obiectivelor.

Durata estimată a sarcinii de lucru: 15 minute.

Enunțul sarcinii de lucru: Analizați citatul și elaborați un punct de vedere referitor la mesajul transmis pe baza a cel puțin două argumente.

- Fișa 1: „Dimensiunea succesului tău este măsurată de puterea dorinței tale, de mărimea visului tău și de cum gestionezi dezamăgirile pe drumul către succes." (Robert Kiyosaki)

- Fișa 2: „Încrederea în limite creează oameni limitaţi… Dacă aveţi convingerea că veți reuși, este foarte probabil ca acest lucru să se întâmple." (Anthony Robbins)

- Fișa 3: Când a fost întrebat cum se simte ştiind că a eşuat de aproape 5000 de ori înainte să inventeze becul, Thomas Edison a spus: „Nu am eşuat. Am găsit 5000 de moduri în care NU se realizează un bec."

- Fișa 4: „Care e secretul succesului tău?", a fost întrebat Michael Jordan, un baschetbalist profesionist american de renume mondial. Acesta a spus: „Am ratat peste 9000 de coşuri în cariera mea. Am pierdut aproape 300 de jocuri. De 26 de ori mi s-a încredinţat coşul decisiv şi l-am ratat. Am eşuat din nou şi din nou în viaţa mea. Şi de asta am reuşit. Pot să accept eşecul. Toţi eşuăm la un moment dat în ceva. Dar nu pot accepta să nu mai încerc încă odată."

- Fișa 5: „Atitudinea ta, nu aptitudinea, îţi va determina altitudinea." (Zig Ziglar)

Durata estimată a activității: 45/50 de minute.

Bibliografie:

1. Adriana Băban, Consiliere educațională, Ghid metodologic pentru orele de Dirigenție, Editura ASCR, Cluj-Napoca, 2011

2. Mariana Chirilă, Viitorul începe azi - Consiliere și orientare școlară, Editura Taida, Iași, 2012

IMPORTANȚA EDUCAȚIEI ȘI ROLUL FAMILIEI ÎN PROCESUL DE DEZVOLTARE AL ELEVULUI

Prof. înv. primar Proroc Elena Teodora
Școala Gimnazială, Sat Măgura, Com Mihăești

Educația reprezintă un pilon fundamental în formarea unei societăți sănătoase și dezvoltate. Ea este cheia prin care tinerii își formează abilități cognitive, sociale și emoționale esențiale pentru succesul lor în viața adultă. Cu toate acestea, nu putem vorbi despre educație doar în contextul școlii sau al cadrului instituțional. Procesul educațional începe mult mai devreme și se desfășoară pe tot parcursul vieții. În această ecuație, familia joacă un rol esențial, influențând profund atât dezvoltarea cognitivă a elevilor, cât și dezvoltarea lor emoțională și socială.

Importanța educației: Educația reprezintă cheia dezvoltării cognitive, sociale și emoționale a elevului. Aceasta nu se rezumă doar la acumularea de cunoștințe academice, ci include și dezvoltarea abilităților de gândire critică, rezolvare de probleme, colaborare și comunicare. În acest sens, școala joacă un rol crucial, oferind elevilor acces la informații și instrumente necesare pentru a înțelege și a interacționa cu lumea din jur.

Educația formează nu doar mintea, ci și caracterul. În procesul educativ, elevii învață valori fundamentale precum respectul pentru ceilalți, responsabilitatea, perseverența și importanța muncii în echipă. Aceste trăsături îi ajută să se integreze într-o societate funcțională și să devină cetățeni activi și conștienți de drepturile și datoriile lor.

Rolul familiei: Familia are un impact deosebit asupra dezvoltării elevului, fiind primul mediu educativ în care acesta își formează viziunea despre lume și despre sine. Părinții sunt modele importante în viața copilului, iar valorile, atitudinile și comportamentele acestora influențează în mod direct comportamentele și atitudinile elevului.

Sprijin emoțional și motivațional: Familia oferă un suport emoțional esențial, contribuind la dezvoltarea unui sentiment de siguranță și încredere în sine. Aceasta sprijină elevul în fața dificultăților școlare și personale, încurajându-l să își depășească limitele și să își stabilească obiective clare.

Comunicarea și stabilirea unor așteptări clare: Părinții care sunt implicați activ în educația copiilor lor, mențin o comunicare constantă cu aceștia, dar și cu cadrele didactice, pot contribui semnificativ la succesul școlar al acestora. Așteptările clare din partea părinților sunt esențiale pentru formarea unor comportamente responsabile și pentru crearea unui echilibru între viața de familie și școală.

Colaborarea dintre familie și școală: Colaborarea strânsă între familie și școală este un alt factor esențial în dezvoltarea elevului. Atunci când părinții sunt implicați activ în educația copiilor lor, colaborarea cu dascălii contribuie la un proces educațional mai eficient. Aceasta include atât participarea la activitățile școlare, cât și la întâlnirile cu profesorii, unde se discută progresul și dificultățile elevului.

Provocările și soluțiile: În ciuda importanței educației și rolului familiei, există provocări, precum lipsa resurselor materiale sau de timp, lipsa de educație parentală sau conflictele de familie. Soluțiile pot include programe de sprijin pentru părinți, crearea unor oportunități educaționale și pentru familiile vulnerabile și dezvoltarea unor relații de parteneriate între familie, școală și comunitate.

Educația și familia sunt două elemente fundamentale care contribuie la dezvoltarea completă a elevului. Educația în școli oferă bazele cunoștințelor și abilităților necesare în viața adultă, însă fără sprijinul și implicarea activă a familiei, procesul educațional poate fi incomplet. Familia este

sursa de valori, susținere emoțională și îndrumare constantă, iar colaborarea acesteia cu școala poate face diferența între succesul și eșecul unui elev.

În concluzie, educația nu este doar responsabilitatea școlii, ci a întregii comunități, iar familia joacă un rol central în formarea unui individ complet. Împreună, școala și familia pot ajuta elevul să înțeleagă nu doar importanța învățării, ci și valoarea pe care aceasta o adaugă în dezvoltarea sa personală și profesională.

PSIHOTERAPIA SISTEMICĂ DE FAMILIE ȘI CUPLU – O PERSPECTIVĂ INTEGRATIVĂ ÎN CONSILIEREA PSIHOPEDAGOGICĂ

Profesor consilier școlar Căpățînă Ramona
Profesor consilier școlar Georgescu Ana Maria
CJRAE Vâlcea – Liceul Constantin Brâncoveanu Horezu

Consilierea psihopedagogică joacă un rol crucial în sprijinirea dezvoltării academice, sociale și emoționale a copiilor și adolescenților. Abordările tradiționale se concentrează adesea pe individ, analizând dificultățile în contextul intern al elevului. Psihoterapia sistemică plasează individul în centrul sistemelor sale – familie, școală, grup de prieteni – și înțelege problemele ca fiind influențate și menținute de dinamica acestor sisteme. Integrarea principiilor și tehnicilor psihoterapiei sistemice în consilierea psihopedagogică poate conduce la intervenții mai eficiente și la rezultate durabile.

Fundamentele Psihoterapiei Sistemice

Psihoterapia sistemică se bazează pe teoria generală a sistemelor, care postulează că un sistem este un ansamblu de elemente interdependente care interacționează pentru a forma un întreg. În contextul consilierii psihopedagogice, elevul este văzut ca parte a unor sisteme mai mari, iar problemele sale nu sunt izolate, ci influențate de relațiile și comunicarea din cadrul acestor sisteme. Câteva concepte cheie ale psihoterapiei sistemice sunt esențiale pentru înțelegerea rolului său în consiliere:

- **Circularitatea:** Problemele nu au o singură cauză liniară, ci sunt rezultatul unor pattern-uri interactive recurente. De exemplu, dificultățile de învățare ale unui elev pot genera frustrare în familie, care la rândul ei poate accentua anxietatea elevului și astfel ciclul continuă.
- **Totalitatea:** Sistemul este mai mult decât suma părților sale individuale. Înțelegerea comportamentului unui elev necesită analizarea întregului sistem din care face parte, nu doar a caracteristicilor sale individuale.
- **Echilibrul (Homeostazia):** Sistemele tind să mențină o stare de echilibru. Chiar și comportamentele disfuncționale pot servi unui scop în menținerea stabilității sistemului. De exemplu, un elev cu probleme de comportament poate distrage atenția de la conflictele maritale ale părinților.
- **Comunicarea:** Psihoterapia sistemică acordă o importanță deosebită modelelor de comunicare din cadrul sistemului, atât verbale cât și nonverbale. Comunicarea disfuncțională,

cum ar fi mesajele duble sau evitarea conflictelor, poate contribui la apariția și menținerea problemelor.

- **Contextul:** Comportamentul unui individ este întotdeauna înțeles în contextul său specific. Un anumit comportament poate fi considerat problematic într-un context, dar adaptativ în altul.

Aplicabilitatea psihoterapiei sistemice în consilierea psihopedagogică

Integrarea perspectivei sistemice în consilierea psihopedagogică oferă o serie de avantaje semnificative:

1. **Înțelegerea integrativă a problemelor:** În loc să se concentreze exclusiv pe dificultățile individuale ale elevului, consilierul sistemic explorează interacțiunile și dinamica din cadrul familiei și școlii care pot contribui la problemă. Aceasta permite o înțelegere mai profundă și complexă a cauzelor și factorilor de menținere. De exemplu, în cazul unui elev cu anxietate școlară, consilierul poate explora presiunile academice, dinamica relației cu profesorii sau așteptările parentale.
2. **Implicarea sistemului în soluționarea problemelor:** Psihoterapia sistemică recunoaște că schimbarea durabilă necesită adesea implicarea întregului sistem. În loc să lucreze doar cu elevul, consilierul poate include părinții, profesorii sau alți membri relevanți ai sistemului în procesul de consiliere. Această abordare colaborativă poate facilita identificarea de soluții care să funcționeze pentru întregul sistem și să susțină schimbarea pozitivă la nivel individual.
3. **Identificarea resurselor sistemice:** Perspectiva sistemică ajută la identificarea resurselor și punctelor forte existente în cadrul sistemului. Familia, școala sau grupul de prieteni pot avea capacități neexploatate care pot fi mobilizate pentru a sprijini elevul. Consilierul sistemic ajută la valorificarea acestor resurse și la crearea unui mediu mai suportiv pentru elev.
4. **Intervenții personalizate și contextuale:** Abordarea sistemică recunoaște unicitatea fiecărui sistem și necesitatea unor intervenții adaptate contextului specific. În loc de soluții universale, consilierul sistemic lucrează împreună cu sistemul pentru a dezvolta strategii care să răspundă nevoilor și dinamicii sale specifice.
5. **Focus pe relații și comunicare:** Psihoterapia sistemică pune un accent deosebit pe îmbunătățirea relațiilor și a comunicării în cadrul sistemului. Prin identificarea pattern-urilor de comunicare disfuncționale și facilitarea unor modalități mai eficiente de interacțiune, consilierul poate contribui la reducerea conflictelor și la crearea unui mediu mai armonios pentru elev.

Tehnici Specifice Utilizate în Consilierea Psihopedagogică cu Orientare Sistemică

Consilierii psihopedagogici care adoptă o perspectivă sistemică pot utiliza o varietate de tehnici, adaptate specificului fiecărui caz:

- **Întrebări Circulare:** Aceste întrebări explorează diferențele de percepție între membrii sistemului cu privire la o anumită problemă sau relație. De exemplu, "Cum credeți că reacționează fratele dumneavoastră când vede că sunteți trist?"
- **Genograma:** Reprezintă grafic structura familiei și relațiile dintre membri pe parcursul mai multor generații, evidențiind pattern-uri transgenerționale și influențe sistemice.
- **Interviul Sistemic:** Consilierul facilitează discuții cu mai mulți membri ai sistemului în același timp, observând dinamica interacțională și explorând perspective multiple.
- **Reframing (Reîncadrarea):** Constă în oferirea unei perspective alternative asupra unei probleme sau a unui comportament, schimbând înțelesul și deschizând posibilități de soluționare. De exemplu, un comportament "rebel" al unui adolescent, poate fi reîncadrat ca o încercare de a-și afirma independența.

- **Intervenții Paradoxale:** În anumite situații, consilierul poate utiliza intervenții care par contraintuitive, cu scopul de a destabiliza pattern-urile disfuncționale și de a genera schimbare.

Concluzie

Integrarea psihoterapiei sistemice în consilierea psihopedagogică oferă o abordare valoroasă și complementară metodelor tradiționale. Prin înțelegerea elevului în contextul sistemelor sale interconectate și prin implicarea activă a acestor sisteme în procesul de consiliere, se pot obține intervenții mai eficiente, personalizate și durabile. Perspectiva sistemică nu doar adresează dificultățile individuale ale elevului, ci contribuie și la crearea unui mediu mai suportiv și funcțional pentru dezvoltarea sa armonioasă. Adoptarea principiilor și tehnicilor psihoterapiei sistemice poate îmbogăți semnificativ practica consilierilor psihopedagogici, oferindu-le instrumente puternice pentru a sprijini elevii și sistemele lor în atingerea potențialului maxim.

Bibliografie:

1. Cloe Madanes (2011) – Terapia strategică de familie, Editura Institutul pentru Cuplu și Familie, Iași.
2. Nichols Michael, Schwartz Richard (2006) – Terapia familiei. Concepte și metode, Editura Pearson Education Limited.
3. Nichols Michael, Minuchin Salvador (2015) – Evaluarea familiei și cuplului, Editura Alianța pentru Copil și Familie
4. Satir Virginia (2010) – Arta de a făuri oameni, Editura Trei, București.
5. Satir Virginia (2011) – Terapia familiei, Editura Trei, București.

MODALITĂȚI DE INTEGRARE A COPILULUI CU C.E.S. ÎN ȘCOALA DE MASĂ

Prof. Radu Laura-Elena
Colegiul Economic, Râmnicu Vâlcea

Ideea integrării copiilor cu dizabilități în școala publică a apărut ca o reacție necesară și firească a societății la obligația acesteia de a asigura normalizarea și reformarea condițiilor de educație pentru persoanele cu cerințe educative speciale. Integrarea presupune egalitatea de participare socială și egalitatea de șanse în realizarea accesului la educație. Printre valorile actuale și de perspectivă ale integrării societății democratice din lume le consideră dominante pe următoarele: acceptarea tuturor diferențelor, respectul diversității, solidaritatea umană și mai ales cu persoane diferite, lupta împotriva excluderii, marginalizării și inegalității sociale.

Pentru o integrare incluzivă, școala unde frecventează copii cu C.E.S. trebuie să accepte schimbări majore în organizarea și dezvoltarea actului didactic, precum și a activităților instructiv-educative. Asigurarea unor servicii de specialitate (terapie educațională, programe de recuperare, asistență medicală, consiliere școlară), presupun de asemenea o educație incluzivă.

Abordarea incluzivă susţine că şcolile au responsabilitatea de a-i ajuta pe elevi să depăşească barierele din calea învăţării şi că cei mai buni profesori sunt aceia care au abilităţile necesare pentru a-i ajuta pe elevi să reuşească acest lucru. Pentru aceasta şcoala trebuie să dispună de strategii funcţionale pentru a aborda măsuri practice care să faciliteze îndepărtarea barierelor cu care se confruntă elevii în calea participării lor la educaţie. Într-o abordare incluzivă toţi copiii trebuie consideraţi la fel de importanţi, fiecăruia să îi fie valorificate calităţile, pornind de la premisa că

fiecare elev este capabil să realizeze ceva bun. Prin educaţia incluzivă este oferit suport - în cadrul şcolilor de masă şi al claselor normale- copiilor cu dificultăţi de învăţare, indiferent de originea lor socială sau de tulburările pe care le prezintă și acceptaţi alături de colegii lor "normali".

Obiectivul principal al şcolilor de masă în care învaţă elevii cu CES este asigurarea integrării acestora în mediul şcolar. Școala trebuie să aibă în vedere transformarea elevului într-o persoană capabilă să-şi creeze propriile procese şi strategii de raţionament, utile pentru rezolvarea problemelor reale şi apropiate. O calitate esenţială a curriculum-ului şcolar actual este aceea că vizează un grad mare de flexibilitate, astfel încât să permită fiecărui copil să avanseze în ritmul său şi să fie tratat în funcţie de capacităţile sale de învăţare. Pentru aceasta este nevoie ca formularea obiectivelor, stabilirea conţinuturilor instruirii, modalităţile de transmitere a informaţiilor în clasă şi evaluarea elevilor să se facă diferenţiat. Diferenţierea curriculară necesită astfel selecţionarea sarcinilor de învăţare după criteriul maturităţii intelectuale, ritmul de lucru şi nu după criteriul vârstei cronologice. Este nevoie de o adaptare a procesului instructiv educativ la posibilităţile intelectuale, la interesele cognitive, la ritmul şi stilul de învăţare al elevului.Toţi elevii care participă la procesul de educaţie trebuie să beneficieze de o diferenţiere educaţională pentru că: au abilităţi diferite, au interese diferite, au experienţe anterioare de învăţare diferite, provin din medii sociale diferite.

Adaptarea curriculum-ului realizat de cadrul didactic la clasă se poate realiza prin diverse modalități:

- adaptarea conţinuturilor, având în vedere atât aspectul cantitativ, cât şi aspectul calitativ, planurile şi programele şcolare fiind adaptate la potenţialul de învăţare al elevului prin extindere, selectarea obiectivelor şi derularea unor programe de recuperare şi remediere şcolară;
- adaptarea proceselor didactice având în vederea mărimea şi gradul de dificultate al sarcinii, metodele de predare (metode de învăţare prin cooperare, metode active-participative, jocul didactic), materialul didactic (intuitiv);
-adaptarea mediului de învăţare fizic, psihologic şi social la necesitățile elevului;
- adaptarea procesului de evaluare, având ca finalitate dezvoltarea unor capacitaţi individuale ce se pot exprima prin diverse proiecte şi produse (scrise, orale, vizuale, kinestezice).

Modalitatea de evaluare poate fi adaptată în funcţie de potenţialul individual. Evaluarea trebuie să vizeze identificarea progresului realizat de elev, luând ca punct de plecare rezultatele evaluării inițiale. Cadrul didactic trebuie să pună un accent pe abordarea pozitivă a comportamentului copiilor, ameliorarea practicilor educaţionale, cum ar fi: evitarea discriminărilor, a favorizării sau etichetării copiilor, evitarea reacţiilor impulsive neadecvate, a ameninţării şi intimidării copiilor, exprimarea încrederii în posibilităţile fiecărui copil de a reuși. În activităţile didactice destinate elevilor cu CES se pot folosi metodele expozitive (povestirea, expunerea, explicaţia, descrierea), dar trebuie respectate anumite cerinţe: să se folosească un limbaj adecvat, să se recurgă la procedee şi materiale intuitive, să se antreneze elevii prin întrebări de control pentru a verifica nivelul înţelegerii conţinuturilor de către aceştia şi pentru a interveni cu noi explicaţii atunci când se impune acest lucru.

Metodele de simulare (jocul didactic, dramatizarea) pot fi aplicate cu succes atât în ceea ce priveşte conţinutul unor discipline, cât şi în formarea şi dezvoltarea comunicării la elevii cu deficienţe mintale şi senzoriale. Implicarea lor cât mai directă în situaţii de viaţă simulate, trezesc motivaţia şi implică participarea activă, emoţională a elevilor, constituind şi un mijloc de socializare şi interrelaţionare cu cei din jur. Metoda demonstraţiei ajută elevii cu dizabilităţi să înţeleagă elementele de bază ale unui fenomen sau proces. Alături de metoda demonstraţiei, exerciţiul constituie o metodă cu o largă aplicabilitate în educaţia specială, mai ales în activităţile de consolidare a cunoştinţelor şi de formare a deprinderilor. În activitatea educativă a copiilor cu cerinţe educative speciale se poate folosi eficient învățarea prin cooperare. Integrarea copiilor cu CES se poate realiza nu numai prin activităţi educative şcolare, ci şi prin activităţi extracurriculare. Rolul terapeutic al activităţilor extracurriculare constă în faptul că prin ele se poate realiza mai uşor socializarea copiilor cu C.E.S.

În funcţie de specificul lor, aceste activităţi dezvoltă la elevi priceperi, deprinderi şi abilităţi cognitive şi comportamentale, mult mai solide deoarece se desfăşoară în afara cadrului tradiţional al sălii de clasă și permit contactul direct cu realitatea socială. Activităţile extracurriculare de tipul vizitelor, excursiilor şi drumeţiilor, permit dezvoltarea relaţiilor interpersonale şi o mai bună relaţionare a copiilor cu societatea, sporirea interesului de cunoaştere a frumuseţilor naturale şi de patrimoniu, formarea şi dezvoltarea unor sentimente de preţuire a mediului natural, în vederea adoptării unui comportament ecologic adecvat.

Educaţia integrată va permite copiilor cu C.E.S. să trăiască alături de ceilalţi copii, să desfăşoare activităţi comune, dobândind abilităţi în vederea adaptării, integrării şi devenirii lor ca şi ceilalţi.

Bibliografie:

1. Gherguţ, Alois, *Sinteze de psihopedagogie specială,* Ed. Polirom, Iaşi, 2005;
2. Vrăsmaş . E., *Introducere in educaţia cerinţelor speciale*, Bucuresti, Credis, 2004;
3. *Psihopedagogia persoanelor cu cerinţe speciale*, Ed. Polirom Ghid CDS, RENINCO & UNICEF, 2005.

IMPORTANȚA LATURII MORALE A EDUCAȚIEI LA VÂRSTA PREȘCOLARĂ

Gurgu Elena Adriana
Cornacel Maria Roxana
Șc. Gimn. Nr. 13 - G.P.P. Nr. 14 - Rm. Vâlcea

Preşcolaritatea este vârsta la care a învăţa să te porţi ocupă ponderea cea mai mare în procesul didactic.

Formarea personalităţii independente, responsabile, participantă activ la viaţa socială, politică, economică, interesată în schimbarea relaţiilor sociale începe de timpuriu, din grădiniţă şi se clădeşte pe tot parcursul vieţii.

Comportamentul civilizat nu este un dar şi nu se realizează de la sine.

El se învaţă, se educă atât în familie, cât şi în grădiniţă.

Făcând saltul de la existenţa singulară la cea de grup, de la mediul familial la cel instituţionalizat, în grădiniţă, copilul este orientat spre ceea ce trebuie să facă şi să devină într-un context social, relaţional. Treptat, copilul învaţă să se regăsească în altul, învaţă că „eul" său este în relaţie cu alte „euri". El descifrează relaţionarea cu ceilalţi întâi într-un mediu apropiat, conform unor convenţii, reguli, norme.

Acum i se întipăresc în minte norme ca: „ce este bine", „ce este rău", „ce este frumos", şi aceste norme îşi vor lăsa amprentele urmându-i paşii toată viaţa. Aceste urme vor fi cu atât mai adânci şi mai bine imprimate cu cât cei doi factori grădiniţă-familie îşi vor îndeplini constant, continuu şi cooperant sarcinile ce le revin, punând întodeauna copilul, nevoile lui pe primul loc, educându-l cu dragoste, respect şi încredere faţă de posibilităţile latente pe care le posedă fiecare copil, dorind sincer ca el să progreseze.

Unul dintre aspectele importante ale perfecţionării Invăţământului preşcolar actual îl constituie realizarea obiectivelor moral-civice şi patriotice, deoarece în această perioadă se imprimă elementele de bază ale personalităţii copilului.

Aşa cum ne îngrijim de dezvoltarea fizică a copiilor prin activităţile psiho-motrice, de dezvoltarea intelectuală prin activităţile de educare a limbajului sau activităţi de educaţie pentru ştiinţă, educaţia moral-civică şi religioasă va da roade doar prin cunoaşterea, înţelegerea şi aplicarea normelor, regulilor şi cerinţelor de convieţuire morală şi socială.

Educaţia moral-civică, realizată în mod sistematic, gradat, potrivit cu particularităţile de vârstă şi individuale, contribuie la pregătirea viitorilor cetăţeni conştienţi de responsabilităţile lor, convinşi de necesitatea respectării normelor de convieţuire din societatea noastră, capabili să desfăşoare o activitate creatoare.

Activitatea preponderentă şi preferată a copilului de vârstă preşcolară este jocul, activitate în timpul căreia copilul se comportă „natural aşa cum este el", dar în acelaşi timp poate fi foarte uşor corectat, canalizat spre cum dorim noi să fie, spre „cum trebuie să se comporte". În joc se dezvoltă toate trăsăturile viitoarei personalităţi a copilului: „aşa cum se comportă în joc, tot aşa are să se comporte şi în muncă, atunci când are să crească", afirma Makarenco.

Posibilităţile de realizare a diferitelor sarcini ale educaţiei morale, de influenţare morală a copilului prin intermediul diferitelor tipuri de jocuri sunt nelimitate şi dintre cele mai variate, deoarece acesta este activitatea specifică vârstei, năzuinţelor şi dorinţelor copilăriei.

Conţinutul educaţiei moral-civice poate fi realizat printr-o multitudine de modalităţi, mijloace şi forme. Alegerea şi utilizarea acestora în practica pedagogică depinzând de pregătirea, talentul pedagogic şi spiritul de dăruire al fiecărei educatoare.

Educație morală se poate și este bine să se facă pe tot parcursul programului instructiv-educativ, în fiecare zi, prin toate tipurile de activități, frontal-dirijate sau la alegerea copiilor, în timpul programului distractiv, în timpul plimbărilor sau vizitelor, într-un cuvânt „MEREU", atât prin exemplul personal al educatoarei, care alături de părinți reprezintă modelul cel mai apropiat copilului, cât și prin exemple oferite de copii sau prin intermediul unor texte literare. Orice text literar (poezie, povestire, poveste, snoavă, basm, proverbe, ghicitori și zicători) este și trebuie să fie valorificat educativ, copiii sub îndrumarea educatoarei analizează comportamente morale, extrag învățătură morală. Putem să accentuăm această valorificare în continuarea activităților de educație a limbajului sau în alte activități prin sarcini variate:

- Gruparea personajelor în pozitive și negative;
- Colorarea personajelor în culori calde și reci (bune, rele);
- Modificarea conduitei personajelor negative;
- Desenarea unor scene din poveste care să sugereze comportamentul dorit de noi sau apreciat de copil.

Trăim într-o societate în care valorile morale s-au demonetizat, în care banul dictează și aproape orice se poate vinde și cumpăra, în care tinerii cu greu își pot găsi rostul, drumul spre împlinire, și în care viața morală, spirituală se deteriorează treptat; de aceea mi-am dorit să pot să fac ceva pentru generația de mâine, pentru ca drumul ei spre integrare în viața socială să fie mai neted. Și de unde se poate începe a clădi ceva sănătos dacă nu din temelie și anume din grădiniță, vârsta cea mai propice unor trăiri emoționale puternice care să ducă la achiziționarea unor comportamente dezirabile din punct de vedere social și a unor valori care să-l ajute să se integreze în comunitate și să-și identifice locul și rolurile pe care le poate deține în cadrul acesteia. Dobândirea, prin educație, a unor comportamente adecvate convențiilor stabilite de societate la un moment dat constituie o veche preocupare în cadrul comunităților omenești.

Necesitatea dezvoltării unor asemenea comportamente este justificată de interdependențele care se stabilesc între indivizi în cadrul aceleeași comunități umane, fapt care sporește responsabilitatea și grija fiecăruia pentru interesele și exigențele comune.

Tocmai această multitudine a problemelor legate de procesul formării și educării morale a copilului în devenire m-a determinat să atac această problematică de strictă actualitate, în dorința de a ajuta la aprofundarea ei.

Dacă prin munca educativă desfășurată, prin atitudinea și stilul personal am reușit să sădesc în sufletul copiilor o picătură din subtilitatea următoarei poezii a inegalabilului. M. Eminescu:

„Acela ce și-n fericire
Nu-și pierde capul și-i cinstit!
Cel ce rămâne umilit
Când are avere și mărire!
Și-acel ce-și ține jurământul
Și față de dușmanii săi!
Tu fă-mi tovarăși pe-acești trei
Și-ți biruiesc cu ei Pământul!"
atunci munca mea n-a fost în zadar și…

„Peste 100 de ani nu va conta câți bani am avut în bancă, unde am locuit, ce mașină am avut, căci lumea va fi diferită, sper însă să rămână amintirea că: „EU AM FOST O PERSOANĂ IMPORTANTĂ ÎN VIAȚA UNUI COPIL".

Bibliografie:

1. Giddens, A. (1989/2000). Sociologie. București: Editura All.
2. Goodman, N. (1992). Introducere în sociologie. București: Editura Lider.
3. Nicola, I., Farcaş, D. (1993). Teoria educației și noțiuni de cercetare pedagogică.
București: Editura Didactică şi Pedagogică.
4. Noebel, D. (1995). Înțelegerea vremurilor. Colorado.
5. www.scoalaromaneasca.ro

DEZVOLTAREA ABILITĂŢILOR SOCIO – EMOŢIONALE
(nivelul 3 - 6 ani)

Prof. Înv. Preşc. Cojocaru Simona-Maria
Grădinița cu Program Prelungit Traian, Râmnicu Vâlcea

Până de curând s-a asociat succesul adaptării la cerinţele mediului cu nivelul de dezvoltare al abilităţilor intelectuale separând raţionalitatea de emoţii. Conştientizarea emoţiilor reprezintă abilitatea de bază pentru achiziţionarea celorlalte componente. Copiii învaţă despre emoţii şi modul în care acestea pot fi gestionate corect în contextul interacţiunilor sociale. Experienţele lor în relaţiile cu ceilalţi îi ajută să înveţe despre regulile de exprimare a emoţiilor, despre recunoaşterea lor, despre reglarea emoţională.

Prietenii sunt resurse emoţionale pentru petrecerea într-un mod plăcut a timpului liber. Cercetătorii arată că perioada de timp în care o persoana râde, zâmbeşte, vorbeşte cu cei din jur este mult mai mare între prieteni decât între persoane care se cunosc mai puţin.

I. DEZVOLTAREA ABILITĂŢILOR EMOŢIONALE

Dezvoltarea emoţională optimă reprezintă una dintre componentele esenţiale ale adaptării. Ea este necesară pentru menţinerea stării de sănătate mintală şi aşa cum vom arăta, influenţează dezvoltarea şi menţinerea relaţiilor sociale.

IMPORTANŢA EXPRIMĂRII ADECVATE A EMOŢIILOR

Exprimarea adecvată a emoţiilor este foarte importantă în cadrul interacţiunilor sociale, deoarece contribuie la menţinerea lor.

Exprimarea neadecvată de către copii a emoţiilor negative (ex. furie, frică, tristeţe), prin agresivitate fizică sau verbală, determină apariţia unui comportament de izolare a acestora.

CUM ÎŞI DEZVOLTĂ COPIII ABILITĂŢILE EMOŢIONALE ?

Adulţii (părinţii, educatorii) sunt cei care contribuie la dezvoltarea abilităţilor emoţionale ale copiilor prin trei modalităţi:

1. Reacţiile adulţilor la emoţiile exprimate de copii

Modul în care adulţii reacţionează la exprimarea emoţională a copiilor determină exprimarea sau inhibarea emoţiilor viitoare ale acestora.

2. Exprimarea propriilor emoţii de către adulţi

Expresivitatea emoţională a adulţilor devine un model pentru copii, în ceea ce priveşte exprimarea emoţională.

3. Discuţiile despre emoţii

Experimentarea unor situaţii emoţionale diferite şi discuţiile cu părinţii, ajută copiii în înţelegerea situaţiilor emoţionale şi în reacţionarea adecvată în astfel de situaţii. Modul în care adulţii discută problemele legate de emoţii poate transmite sprijinul şi acceptarea lor şi poate contribui la conştientizarea de către copil a diferitelor stări emoţionale pe care le experimentează.

*Exemplul 1: copiii crescuţi de părinţi ce promovează discuţii despre experienţele relaţionate cu emoţii este mai probabil că îşi vor comunica propriile emoţii şi vor manifesta o mai bună înţelegere a emoţiilor celorlalţi.

*Exemplul 2: copiii crescuţi de părinţi care sunt adepţii ideii că emoţiile, în special cele negative, nu trebuie discutate deschis, pot induce copiilor ideea că emoţiile nu trebuie exprimate, ceea ce afectează capacitatea de reglare emoţională a acestora.

*Exemplul 3 : dacă adultul exprimă în mod frecvent emoţii negative, copilul va exprima şi el aceste emoţii, datorită expunerii repetate la acestea.

Competenţele emoţionale sunt împărţite în 3 categorii:

1. Trăirea şi exprimarea emoţiilor
- conştientizarea trăirilor emoţionale proprii
- transmiterea adecvată a mesajelor cu încărcătură emoţională
- manifestarea empatiei

2. Înţelegerea şi recunoaşterea emoţiilor
- identificarea emoţiilor pe baza indicilor non-verbali
- denumirea emoţiilor (“ sunt bucuros ” , “ sunt trist ”)
- înţelegerea cauzelor şi consecinţelor emoţiilor

3. Reglarea emoţională
- utilizarea strategiilor de reglare emoţională adecvate vârstei

II. DEZVOLTAREA ABILITĂŢILOR SOCIALE

Abilităţile sociale sunt cele care ne permit să ne integrăm în grupul de la grădiniţă, şcoală, serviciu sau grupul de prieteni. Dezvoltarea socială presupune achiziţionarea comportamentelor care ne fac să fim eficienţi în interacţiunile cu ceilalţi astfel încât să atingem scopul personal stabilit. Orice comportament social este rezultatul unui proces de învăţare a ceea ce este valorizat de către

societate. Competenţele sociale de bază pe care fiecare om ar trebuie să şi le dezvolte sunt împărţite în 2 categorii:

1. Abilităţi interpersonale

a) Relaţionare socială

- interacţionează cu ceilalţi copii prin jocuri adecvate vârstei
- iniţiază interacţiuni cu ceilalţi copii
- împarte jucăriile
- oferă şi cere ajutor
- îşi aşteaptă rândul
- utilizează formule de adresare politicoase

b) Rezolvare de probleme sociale

- rezolvă conflictele prin strategii adecvate vârstei

2. Abilităţi intra-personale

- respectă regulile
- tolerează situaţiile care provoacă frustrare

DE CE DEZVOLTĂM COMPETENŢA SOCIALĂ?

Permite copiilor să dezvolte abilităţi de inter-relaţionare adecvate. Ajută copiii să achiziţioneze comportamentele necesare stabilirii şi menţinerii relaţiilor interpersonale. Competenţele sociale presupun o componentă legată de abilităţile interpersonale, precum şi o componentă legată de abilităţile intra-personale de control comportamental. Abilităţile sociale intra-personale sunt strâns legate de competenţele emoţionale.

Bibliografie:

- Ştefan A. Catrinel & Kallay Eva – „Dezvoltarea competenţelor emoţionale şi sociale la preşcolari", editura ASCR, Cluj Napoca, 2007;
- Vernon, A. – „Dezvoltarea inteligenţei emoţionale prin educaţie raţional - emotivă şi comportamentală", editura ASCR, Cluj Napoca, 2006;
- Waters, V. – „Poveşti raţionale pentru copii", Editura ASCR, Cluj Napoca, 2003.

ANALIZA COMPARATIVĂ A DOUĂ CODURI DE ETICĂ ȘI DEONTOLOGIE PROFESIONALĂ, CEL AL UNIVERSITĂȚII DIN BUCUREȘTI ȘI CEL PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR AL ȘCOLII GIMNAZIALE „TAKE IONESCU" DIN RÂMNICU VÂLCEA

Diaconu Liudmila - Elena
Școala Gimnazială „Take Ionescu", Rm. Vâlcea

O analiză comparativă între codul de etică din învățământul preuniversitar și cel universitar scoate în evidență diferențele și asemănările dintre normele și principiile care reglementează comportamentul profesional în cadrul acestor două segmente ale educației. În ciuda faptului că

ambele coduri au ca scop promovarea integrității și a excelenței academice, există diferențe semnificative în structura și abordările acestora, date de specificul fiecărui nivel de educație.

1. Introducere – noțiuni despre etică

Ce este etica? - Etica (din greacă ἦθος ēthos = datină, obicei) este una din principalele ramuri ale filosofiei, ea se ocupă cu cercetarea problemelor de ordin moral, încercând să livreze răspunsuri la întrebări precum: ce este binele/răul? Etica definită în DEX este studiul teoretic al principiilor și concepțiilor de bază din orice domeniu al gândirii și activității practice. Etica este un set de norme și reguli menite să regleze comportamentul membrilor unui grup, raporturile dintre ei, dar și raporturile dintre aceștia și colectivitate sau societate, stabilind ce este legitim și acceptabil în raport cu conștiința și cu opinia publică.

Importanța eticii - Etica este esențială pentru dezvoltarea unei societăți funcționale și a relațiilor armonioase între indivizi, având rolul de a ghida acțiunile și deciziile oamenilor într-un mod corect și responsabil. Într-o lume complexă, în care oamenii interacționează zilnic în diferite contexte – de la viața profesională la cea personală, principiile etice ajută la stabilirea unor norme de comportament care promovează respectul, echitatea și responsabilitatea. Etica nu doar că definește ce este considerat corect sau greșit, ci și cultivă în indivizi valori precum integritatea și transparența, creând încredere în relațiile interpersonale și asigurând o bază solidă pentru o conviețuire pașnică și prosperă. Prin promovarea eticii, fie în domeniul universitar, fie în cel profesional, se contribuie la prevenirea comportamentelor abuzive și se susține dezvoltarea unui mediu echitabil și sigur pentru toți.

Cod de etică - Codul de etică este un set de principii și reguli care ghidează comportamentul indivizilor într-o organizație sau într-un domeniu specific, având scopul de a stabili standarde clare de conduită morală și profesională. Acesta oferă orientări despre ce este considerat acceptabil și responsabil în relațiile dintre colegi, cu clienții, partenerii sau cu publicul larg, promovând valori precum integritatea, corectitudinea, transparența și respectul reciproc. Codul de etică este important deoarece creează o bază comună de așteptări și obligații, contribuind astfel la construirea unui climat de încredere și colaborare și prevenind situațiile conflictuale și comportamentele imorale sau ilegale.

2. Analiza comparativă între valorile și principiile etice prezente în codul de etică al Universității din București și cel al Școlii Gimnaziale „Take Ionescu” Rm. Vâlcea - Analiza comparativă între valorile și principiile etice prezente în codul de etică al Universității din București și cel din învățământul preuniversitar scoate în evidență atât similaritățile fundamentale, cât și adaptările necesare pentru nivelurile educaționale diferite. În ambele sisteme, valorile centrale includ integritatea, respectul, transparența și responsabilitatea, fiind promovate pentru a crea un climat educațional sigur și echitabil. Totuși, în mediul universitar, codul de etică pune un accent deosebit pe integritatea academică și libertatea de cercetare, evidențiind normele anti-plagiat și practicile etice în cercetare și predare. Aceste reguli reflectă nevoia de a susține excelența academică și de a proteja drepturile de proprietate intelectuală, esențiale în învățământul superior.

În schimb, codurile etice din învățământul preuniversitar se concentrează mai mult pe protejarea drepturilor și siguranței elevilor, promovând un climat de încredere, incluziune și dezvoltare personală. Valorile și principiile etice aici sunt aplicate mai ales în relațiile profesor-elev și în comportamentul din cadrul instituției, reflectând misiunea de formare morală și civică a elevilor. Astfel, codurile de etică sunt adaptate nivelului de educație și scopurilor instituționale, însă converg în dorința de a crea un mediu de învățare respectuos și responsabil.

În învățământul preuniversitar, profesorii au o responsabilitate crescută față de dezvoltarea emoțională și socială a elevilor, având obligația de a crea un mediu sigur și de sprijin. Codul impune respectarea principiului nondiscriminării, protejarea intereselor superioare ale copiilor și gestionarea cu tact a conflictelor. Profesorii trebuie să evite orice formă de abuz de autoritate, relații nepotrivite sau favorizare.

În universități, relația profesor-student este reglementată de alte norme, unde accentul cade pe asigurarea unui proces educațional bazat pe autonomie și dezvoltarea capacităților critice și analitice ale studenților. Codul universitar încurajează mentoratul, dar reglementează și relațiile academice

pentru a preveni favoritismul și conflictele de interes. Un punct deosebit de important este integritatea în cercetare și respectarea eticii academice, mai ales în contextul lucrărilor de licență, disertație sau doctorat.

3. Analiza comparativă a abaterilor de la valorile etice prevăzute în codul de etică al Universității din București și cel al Școlii Gimnaziale „Take Ionescu" Rm. Vâlcea - Analiza comparativă a abaterilor de la valorile etice prevăzute în codul de etică al Universității din București și cel din învățământul preuniversitar relevă diferențe importante, adaptate contextului specific fiecărui mediu educațional. La nivel universitar, abaterile majore vizează în special integritatea academică, precum plagiatul, falsificarea datelor de cercetare sau copiatul în examene, sancționate sever datorită impactului asupra credibilității instituționale și valorilor academice. Universitatea subliniază importanța respectării proprietății intelectuale și a standardelor etice în cercetare, având politici clare de sancționare a acestor încălcări. În schimb, în învățământul preuniversitar, abaterile sunt de regulă legate de comportamentul elevilor și al cadrelor didactice în relațiile interpersonale, incluzând violența verbală, lipsa de respect față de colegi și profesori sau discriminarea. În acest mediu, codurile de etică sunt orientate spre asigurarea unui climat educațional sigur și pozitiv, abordând sancțiuni menite să educe și să corecteze comportamentele elevilor, dar și să mențină respectul în cadrul relației profesor-elev. Astfel, deși ambele medii au abateri specifice și sancțiuni corespunzătoare, acestea reflectă obiectivele etice distincte ale fiecărui nivel de educație.

4. Sancțiunile prevăzute de codul de etică al Universității din București și cel al Școlii Gimnaziale „Take Ionescu" Rm. Vâlcea pentru abaterile de la valorile etice - Sancțiunile prevăzute de codurile de etică ale Universității din București și cele din învățământul preuniversitar pentru abaterile de la valorile etice sunt adaptate specificului fiecărui nivel educațional, reflectând gravitatea și natura diferită a încălcărilor. În mediul universitar, sancțiunile se concentrează pe abaterile legate de integritatea academică și cercetare, cum ar fi plagiatul, falsificarea datelor, frauda sau comportamentul necorespunzător în examene. Acestea sunt sancționate sever, iar măsurile pot include avertismente scrise, invalidarea examenelor, suspendarea, retragerea titlurilor academice și chiar exmatricularea, întrucât aceste abateri afectează credibilitatea academică și valorile fundamentale ale instituției.

În învățământul preuniversitar, sancțiunile au un rol mai mult educativ decât punitiv, fiind orientate spre corectarea comportamentului elevilor și menținerea unui climat armonios. Pentru abateri precum lipsa de respect, agresivitatea verbală, absenteismul sau nerespectarea regulilor de disciplină, sancțiunile pot include mustrări, observații scrise, scăderea notei la purtare și, în cazuri grave, transferul sau exmatricularea elevului. În plus, profesorii care comit abateri etice, cum ar fi discriminarea sau comportamentul inadecvat față de elevi, pot fi sancționați prin avertismente sau, în cazuri severe, pot fi supuși măsurilor disciplinare administrative, inclusiv suspendarea. Astfel, sancțiunile variază ca intensitate și scop, reflectând natura diferită a responsabilităților și a contextului educațional la fiecare nivel.

5. Concluzii - Codurile de etică din învățământul preuniversitar și universitar au la bază principii similare, cum ar fi integritatea, echitatea și responsabilitatea, dar sunt adaptate la specificul fiecărei etape educaționale. Codul preuniversitar este mai orientat către dezvoltarea elevilor și menținerea unui mediu educațional sănătos, în timp ce codul universitar se axează pe libertatea academică, integritatea cercetării și relațiile internaționale.

Din cartea Andreei Tabacu „Etică, integritate și reguli de conduită în mediul universitar" se poate extrage ideea că importanța codurilor etice în mediul universitar rezidă în capacitatea acestora de a asigura un cadru normativ clar și transparent care promovează valori fundamentale precum integritatea academică, responsabilitatea și respectul reciproc. Aceste coduri contribuie la crearea unui mediu educațional sănătos și echitabil, care sprijină atât dezvoltarea personală și profesională a studenților, cât și desfășurarea activităților de cercetare într-un mod onest și responsabil.

Tabacu subliniază faptul că, în lipsa unor astfel de norme etice, riscul de abateri morale sau de comportamente neadecvate ar putea afecta nu doar calitatea educației, ci și reputația instituțiilor

de învățământ superior. Codurile etice au, astfel, un rol preventiv și educativ, ghidând comportamentul tuturor actorilor implicați în procesul educațional și de cercetare.

Bibliografie:

1. Conf. univ. dr. Voicu Oana-Luminița, Note de curs „Etică și integritate academică, etica cercetării", Universitatea „Constantin Brâncoveanu" din Pitești, 2023;
2. *** Codul de etică pentru învățământul preuniversitar https://www.edu.ro/sites/ default/files/proiect%20cod%20etica%2 019_12_2016.pdf;
3. *** Codul de etică și deontologie profesională Universitatea „Constantin Brâncoveanu" Pitești 2015 https://www.univcb.ro/ storage/app/media/Codul_etica_deontologie_universitara_1.pdf;
4. Andreea Tabacu „Etică, integritate și reguli de conduită în mediul universitar" – curs de bază, Universul juridic, București 2023;
5. *** Codul de etică și deontologie al Universității din București https://unibuc.ro/wp-content/uploads/2021/01/CODUL-DE-ETICA-SI-DEONTOLOGIE-AL-UNIVERSITATII-DIN-BUCURESTI-2020-1.pdf.

RELAȚIA DINTRE EDUCATOARE ȘI CONSILIERUL ȘCOLAR

Prof. Înv. Preșcolar Vărgăluță Maria - Mălina
G.P.P. Ostroveni 1, Râmnicu Vâlcea

Orientarea școlară și profesională este un proces esențial în dezvoltarea copiilor, începând chiar din perioada preșcolară. Această etapă timpurie are un impact semnificativ asupra viitoarelor alegeri educaționale și profesionale ale copilului. Prin colaborarea strânsă dintre educatoare și consilierul școlar, se poate facilita un traseu educațional adaptat nevoilor fiecărui copil, punând bazele unei dezvoltări armonioase.

Educatoarea joacă un rol crucial în formarea personalității copilului și în identificarea primelor sale aptitudini, interese și abilități. Responsabilitățile sale includ:

- Observarea comportamentului și dezvoltării copilului;
- Crearea unui mediu de învățare stimulativ;
- Dezvoltarea competențelor socio-emoționale și cognitive ale preșcolarilor;
- Comunicarea cu părinții pentru a le oferi informații despre progresul copilului;
- Implicarea în activități menite să ajute copiii să-și descopere interesele.

Consilierul școlar contribuie la ghidarea copilului în funcție de abilitățile sale individuale și oferă sprijin atât educatorilor, cât și părinților. Principalele sale atribuții includ:

- Identificarea talentelor și aptitudinilor preșcolarilor prin tehnici specifice;
- Oferirea de suport emoțional pentru copii;
- Consilierea părinților privind potențialul educațional al copilului;
- Organizarea de activități pentru dezvoltarea personală a copiilor;
- Colaborarea cu educatoarele pentru elaborarea unor strategii educaționale personalizate.

O relație de colaborare eficientă între educatoare și consilierul școlar este esențială pentru dezvoltarea optimă a preșcolarilor. Această colaborare se poate realiza prin:

- Organizarea de întâlniri periodice pentru a analiza progresul copiilor;
- Schimbul de informații privind comportamentul și abilitățile fiecărui copil;
- Implicarea părinților în procesul educațional;

- Planificarea și implementarea unor activități menite să sprijine explorarea vocațională a copiilor;
- Identificarea timpurie a dificultăților de învățare și intervenții personalizate.

Importanța unei relații solide în cadrul grădiniței dintre educator și consilierul școlar nu poate fi subestimată. Comunicarea eficientă în acest parteneriat contribuie la o mai bună adaptare a copiilor la mediul educațional, prevenind dificultățile emoționale și comportamentale. De asemenea, această colaborare asigură intervenții prompte în cazul copiilor care prezintă nevoi educaționale speciale, facilitând integrarea lor în colectivitate.

Colaborarea dintre educatoare și consilierul școlar se concretizează în organizarea unor activități adaptate nivelului de dezvoltare al preșcolarilor, precum:

- Jocuri de rol pentru explorarea diferitelor profesii;
- Ateliere creative care să stimuleze gândirea critică și rezolvarea de probleme;
- Vizite la diverse instituții pentru familiarizarea copiilor cu diferite medii de lucru;
- Povestiri și discuții despre meserii pentru a le dezvolta curiozitatea;
- Exerciții de dezvoltare a abilităților sociale și emoționale.

Relația dintre educator și consilierul școlar în grădiniță este esențială pentru dezvoltarea armonioasă a copiilor. Această colaborare asigură identificarea timpurie a dificultăților emoționale, comportamentale sau de învățare și permite intervenții adecvate. Educatorul, fiind în contact direct cu copiii, poate observa semne ale unor probleme, iar consilierul oferă soluții și strategii pentru a sprijini dezvoltarea acestora. Prin comunicare eficientă și schimb de informații, cei doi specialiști contribuie la crearea unui mediu sigur, echilibrat și stimulant pentru cei mici.

Printr-un parteneriat eficient, bazat pe comunicare și implicare activă, aceștia pot contribui la identificarea potențialului fiecărui copil, oferindu-i șanse reale de succes în parcursul său educațional și profesional.

ROLUL DIRIGINTELUI ÎN CONSILIEREA ELEVILOR DE CLASA A XII-A PENTRU ALEGEREA CARIEREI

Prof. Pălcuie Daniela
Colegiul Energetic

Dirigintele joacă un rol esențial în formarea și îndrumarea elevilor de clasa a XII-a, mai ales în ceea ce privește alegerea unei cariere viitoare. În această etapă a vieții, elevii se confruntă cu multiple întrebări și dileme legate de facultatea sau drumul profesional pe care să îl urmeze. Prin urmare, dirigintele, în calitate de mentor și ghid educațional, are o influență majoră în clarificarea opțiunilor și în luarea unor decizii informate.

1. Consilierea vocațională și profesională - Unul dintre cele mai importante roluri ale dirigintelui este de a ghida elevii în procesul de autocunoaștere și descoperire a propriilor aptitudini și interese. Acesta poate recomanda teste de orientare vocațională și poate organiza sesiuni de consiliere individuală sau colectivă pentru a ajuta elevii să își identifice punctele forte și domeniile în care ar putea excela.

În cadrul acestor sesiuni, dirigintele poate colabora cu psihologi școlari sau consilieri de carieră pentru a oferi elevilor o perspectivă clară asupra oportunităților disponibile. De asemenea, acesta poate încuraja participarea la programe de mentorat, stagii de practică sau voluntariat în diverse domenii, oferind elevilor o experiență directă în carierele de interes.

Un alt aspect esențial al consilierii vocaționale este dezvoltarea gândirii critice și a abilităților de luare a deciziilor. Dirigintele poate propune activități și exerciții prin care elevii să analizeze avantajele și dezavantajele diferitelor opțiuni de carieră, ajutându-i să își definească obiective realiste pe termen lung.

Printre aceste activități se pot număra:

- **Simulări de interviuri**, pentru a-i ajuta să se pregătească pentru admitere sau angajare.
- **Proiecte de carieră**, în care elevii cercetează un domeniu de interes și prezintă concluziile colegilor.
- **Ateliere** de luare a deciziilor, cu exerciții practice de analiză a avantajelor și dezavantajelor diverselor opțiuni profesionale.
- **Întâlniri** cu profesioniști din diferite domenii, pentru a le oferi elevilor o perspectivă realistă asupra locurilor de muncă dorite.
- **Teste vocaționale** și sesiuni de brainstorming, pentru a-i ajuta să își descopere punctele forte și interesele profesionale.

În plus, dirigintele poate facilita discuții în cadrul orelor de dirigenție, unde elevii să își exprime preocupările legate de viitorul profesional și să primească sfaturi utile. Printr-o abordare personalizată și interactivă, consilierea vocațională și profesională devine un proces valoros care îi ajută pe elevi să își aleagă cariera în mod informat și conștient.

2. Furnizarea de informații despre oportunitățile educaționale și profesionale - Dirigintele trebuie să fie o sursă de informații relevante despre diversele facultăți, domenii de studiu și cerințele pieței muncii. Prin organizarea de întâlniri cu profesioniști din diferite domenii, prezentarea ofertelor educaționale ale universităților și sprijinirea participării la târguri educaționale, dirigintele îi ajută pe elevi să ia decizii bine fundamentate.

3. Sprijin în procesul de admitere la facultate - Un alt aspect important al consilierii este ajutorul oferit în pregătirea documentelor necesare pentru admitere. Dirigintele poate ghida elevii în redactarea scrisorilor de motivație, completarea dosarelor de înscriere și în alegerea examenelor sau testelor de aptitudini necesare pentru admiterea la anumite programe de studiu.

4. Dezvoltarea încrederii și motivației elevilor - În clasa a XII-a, elevii se confruntă cu stres și incertitudine privind viitorul lor. Dirigintele joacă un rol crucial în încurajarea și susținerea acestora, oferindu-le încredere în propriile capacități. Prin discuții motivaționale și sprijin emoțional, acesta contribuie la reducerea anxietății legate de examene și de alegerea unei cariere potrivite.

Pentru a susține elevii în depășirea temerilor și nesiguranțelor, dirigintele poate organiza:

- Sesiuni de gestionare a stresului, unde elevii învață tehnici de relaxare și concentrare.
- Discuții inspiraționale cu foști absolvenți, care împărtășesc experiențele lor academice și profesionale.
- Ateliere de motivație și dezvoltare personală, pentru a cultiva încrederea și perseverența.
- Exerciții de vizualizare a succesului, ajutând elevii să își stabilească obiective clare și să își imagineze pașii către împlinirea acestora.
- Întâlniri individuale pentru sprijin emoțional, unde dirigintele poate asculta preocupările fiecărui elev și să ofere sfaturi personalizate.

Prin aceste metode, dirigintele devine un pilon de susținere pentru elevi, oferindu-le siguranța și motivația necesare pentru a face față provocărilor din această perioadă crucială a vieții lor.

5. Colaborarea cu părinții și alți specialiști - Pentru a oferi elevilor cea mai bună îndrumare, dirigintele trebuie să colaboreze cu

părinții, profesorii și consilierii școlari. Prin organizarea unor întâlniri și sesiuni de consiliere, se poate asigura o comunicare eficientă între toți cei implicați în luarea deciziei privind cariera elevului.

Dirigintele joacă un rol esențial în sprijinirea elevilor de clasa a XII-a în procesul de alegere a carierei. Prin consiliere vocațională, furnizarea de informații, sprijin emoțional și colaborare cu familia și specialiștii, acesta contribuie la formarea unui viitor bine definit pentru fiecare elev. O îndrumare adecvată poate face diferența între o alegere corectă și una bazată pe nesiguranță, având un impact major asupra viitorului profesional al tinerilor.

Bibliografie:

https://www.google.com/search?q=alege+cariera

ROLUL FIRMEI DE EXERCIȚIU ÎN DEZVOLTAREA SPIRITULUI ANTREPRENORIAL AL ELEVILOR

Profesor Ionescu Maria
Colegiul Economic, Rm. Vâlcea

Firma de exerciţiu, metoda practică de înregistrare a cunoştinţelor de la diverse discipline determină dobândirea de abilităţi antreprenoriale, perfecţionarea comportamentelor profesionale si totodată identificarea potenţialului propriu al elevilor. Instruirea în firma de exerciţiu oferă elevului competenţe în ceea ce înseamnă comportamentul profesional, respectiv: "Să ştie ce să facă şi să ştie cum să facă." "Firma de exerciţiu" reprezintă un model al unei întreprinderi reale, fiind o metodă de abordare practică a integrării conţinuturilor, metodă concepută pentru formarea aptitudinilor personale și comportamentelor aplicabile în toate domeniile economice, pornind de la funcţiile de bază şi până la cele de conducere din întreprindere.

Instruirea în firma de exerciţiu determină o probare practică şi o probare a cunoştinţelor deja dobândite, fiind astfel continuarea firească și necesară a instruirii de bază. În firma de exerciţiu se realizează sinergia interdisciplinarităţii conţinuturilor de la diverse discipline: economie, contabilitate, marketing, corespondenţă comercială, limbi străine, informatică, drept și legislație etc. În firmele de exerciţiu elevii se comportă ca şefi sau agenţi responsabili şi îşi educă şi formează spiritul de întreprinzător.

În firma de exerciţiu sunt exersate tranzacţiile economice existente în firmele reale, fiecare firmă de exerciţiu fiind structurată în conformitate cu situaţia din practică, în departamente: resurse umane, secretariat, marketing, desfacere, financiar - contabil, etc.

Firma de exerciţiu, complexă ca metodă, motivată ca efecte, e o provocare atractivă atât pentru elevi cât și pentru profesori. Pentru profesori, actul educaţional pentru liceele cu filiera tehnologică, profil servicii, presupune fixarea unor direcţii fundamentale cum ar fi: centrarea pe elev a procesului predării, mutarea accentului de pe predare pe învăţare, învăţarea direcţionată spre cunoştinţe, competenţe şi deprinderi certe pentru piaţa muncii.

Strategiile şi abordările didactice trebuie să vizeze faptul că viaţa nu este împărţită pe discipline şi să pună în practică principiul interdisciplinarităţii. Aceasta implică disponibilitatea cadrelor didactice, care predau discipline tehnologice, pentru comunicare şi muncă în echipă cu scopul evidenţierii acelor cunoştinţe ce pot fi utilizate ca interdisciplinare.

Abordarea sistematică a învăţăturii trebuie să dezvolte capacităţi noi la elevi, posibilitatea de

a opera în mod original cu toate cunoştinţele, integrându-le într-un sistem de comunicaţii. Pentru a realiza astfel de lecţii se impune o deplină înţelegere *„A ieşi din graniţele propriei tale discipline implică o sinteză”* – J. Piaget, *(Dimensiunile interdisciplinare ale psihologiei.*).

Învăţământul preuniversitar profesional şi tehnic are un rol cheie în procesul de dezvoltare economică şi socială, prin modul în care răspunde provocărilor unei societăţi bazate pe cunoaştere.

Aplicarea la clasă a acestei metode noi de învăţare are impact asupra activităţii elevilor, cât şi a agenţilor economici. Scopul principal al firmelor de exerciţiu este orientarea către activităţile practice, întreprinse în unităţile de învăţământ.

„Firma de exerciţiu" – ca metodă didactică se caracterizează prin două aspecte definitorii:

- unul virtual prin faptul că, în cadrul firmelor de exerciţiu nu există bani sau bunuri;
- unul real - se respectă uzanţele comerciale, fluxul informaţional, documentele şi circuitul acestora precum într-o firmă propriu zisă.

Firma de exerciţiu reprezintă o simulare a unei firme reale în cadrul şcolilor cu profil servicii, este înfiinţată de către elevi şi coordonată de cadrele didactice.

Centrala ROCT vine în ajutorul elevilor şi cadrelor didactice, punând la dispoziţia lor informaţii cu privire la modul de înfiinţare a unei firme de exerciţiu, modul în care se pot desfăşura tranzacţii, date ale târgurilor naţionale, informaţii despre proiectele în desfăşurare sau care vor fi iniţiate şi toate documentele necesare activităţii.

Un prim demers în constituirea firmei de exercițiu este reprezentat de ideea de afaceri, care trebuie să fie atractivă, de impact şi cu rezultate deosebite, pentru ca firma să se poată impune pe piață, respectiv să fie funcțională și profitabilă.

Referitor la *avantajele folosirii firmei de exercițiu,* este important să înţelegem că nu doar elevii care participă la aceste activităţi beneficiază de avantaje, ci şi agenţii comerciali care îi sprijină.

Firma de exerciţiu, metoda practică de înregistrare a cunoştinţelor de la diverse discipline determină dobândirea de abilităţi antreprenoriale, perfecţionarea comportamentelor profesionale și totodată identificarea potenţialului propriu al elevilor. Instruirea în firma de exerciţiu oferă elevului competenţe în ceea ce înseamnă comportamentul profesional, respectiv: *“Să ştie ce să facă şi să ştie cum să facă.”*

“Firma de exerciţiu” reprezintă un model al unei întreprinderi reale, fiind o metodă de abordare practică a integrării conţinuturilor, metodă concepută pentru formarea aptitudinilor personale si comportamentelor aplicabile în toate domeniile economice, pornind de la funcţiile de bază şi până la cele de conducere din întreprindere.

Firma de exerciţiu permite elevilor să pună în aplicare noţiunile teoretice pe care le-au învăţat la clasă, dar şi obişnuirea acestora cu asumarea responsabilităţii pentru acţiunile sau deciziile pe care le iau în legătură cu firma de exerciţiu. Învaţă să rezolve probleme ce apar pe parcursul activităţii, în firmă.

Deja devenită o tradiţie, metoda de predare „Firma de exerciţiu” constituie un exemplu de bune practici pentru învăţământul profesional şi tehnic.

Firma de exerciţiu, complexă ca metodă, motivată ca efecte, e o provocare atractivă atât pentru elevi cât și pentru profesori.

Firmele de exerciţiu coordonate de prof. IONESCU MARIA sunt:

1. FE COCOȘUL DE HUREZ SRL

2. FE LEGO FRUCT SRL

3. FE ANTARTIC DRINKS SA

4. FE CARGOVIL SRL

și elevii clasei a XII-a A.

Bibliografie:

1. Anghel Laurenţiu, Dan Petrescu *Business to business marketing* Editura Uranus,Bucureşti, 2002;
2. Bălan Carmen *Logistica factor integrator şi sursă de competitivitate* Editura ASE Bucureşti, 2004;
3. Butler David *Planificarea afacerii. Ghid de start* Editura All, Bucureşti, 2006.

ROLUL MEDIATORULUI - FACTOR DETERMINANT ÎN PREVENIREA ABANDONULUI ȘCOLAR

Prof. Ioana Lidia Paula
Liceul Sanitar Antim Ivireanu
Prof. Culinovschi Dan Corneliu
Liceul Sanitar Antim Ivireanu

„Rădăcinile educației sunt amare, dar fructul este dulce”- Aristotel

Cauzele abandonului școlar sunt multiple, poate fi vorba fie de inadaptarea elevului la activitatea de învățare, fie de inadaptarea școlii la factorii interni (psihologici) și/sau externi (scocioeconomici, socioculturali) ai copilului.

Copilul are nevoie de suport emoțional susținut, de siguranță și de apartenență la grup. Orice dezechilibru al stării emoționale a copilului îl dezorientează și îl descurajează atunci când trebuie să depună un efort semnificativ în ceea ce privește activitățile școlare. Un copil care resimte un disconfort în plan fizic, psihic sau emoțional poate manifesta, la un moment dat, tendința de a abandona școala. Plecarea părintelui/părinților la muncă în străinătate este un stresor semnificativ ce poate avea un impact negativ asupra echilibrului emoțional al copilului determinându-l în mod indirect să abandoneze școala.

Copilul care abandonează școala poate fi descris astfel:

- îi lipsește motivația școlară;
- are dificultăți de învățare;
- are o rată a absenteismului mare;
- are rezultate școlare slabe;
- are imagine de sine scăzută;
- este izolat față de colegi;
- îi lipsesc achizițiile în zona autocunoașterii;
- este incapabil să se adapteze la mediul școlar;
- are o lipsă reală a unui suport școlar;
- manifestă dezechilibru emoțional survenit în urma absenței părinților de acasă sau a lipsei unui control parental;
- cerințe educaționale speciale;
- stare de sănătate precară;
- manifestă comportamente deviante (agresivitate fizică și verbală, tendința de vagabondaj, vandalism, consum de tutun, alcool sau alte substanțe interzise);
- provine din medii sociale sărace;
- nefrecventarea grădiniței;
- lipsa unui model educațional din familie.

Pentru fiecare copil, părintele sau persoana în grija căruia se află copilul sunt primii „profesori”. Adulții care îngrijesc copilul trebuie să știe că prin implicarea în educația și formarea copilului pun bazele de care acesta are nevoie pentru a se dezvolta și a-și construi un viitor de succes.

Familia poate contribui la reducerea ratei de abandon școlar prin:

- asigurarea unor condiţii socio-economice cât mai bune (asigurarea hranei zilnice şi a pachețelului cu mâncare pentru școală, a îmbrăcămintei şi încălţămintei, a condiţiilor locative necesare studiului, a materialelor educaționale necesare);
- asigurarea unei echilibru emoțional, a sentimentului de apartenență și sprijin necondiționat;

- crearea unui climat familial adecvat, asigurarea unui mediu favorabil dezvoltării şi învăţării, cu scopul de a pregăti copilul pentru existenţa independentă și viața de adult dându-i repere pe care să le urmeze;
- schimbarea mentalității vis-a-vis de acţiunile şi nevoile sociale, de modalitatea de raportare la mediul înconjurător al copilului;
- atitudine pozitivă a adulților din apropierea copilului față de educația acestuia;
- control parental direct și activ în viața copiilor;
- limitarea prestării unor activități lucrative în gospodărie sau în afara acesteia;
- control asupra activităţii copiilor în timpul liber;
- acordarea ajutorului la învăţătură din partea părinţilor/tutorilor să fie cât mai mare;
- prezența părintelui/părinților în viața copilului.

Școala are rolul de a identifica acei elevi care, datorită unor influențe de natură economică, socială, culturală, medicală, riscă la un moment dat să abandoneze școala. Școala nu poate influența factorii de natură individuală sau familială, însă poate găsi soluții care să ofere șanse egale tuturor copiilor. Dintre factorii principali care ar putea duce la diminuarea sau reducerea abandonului școlar amintim:

- să evite supraîncarcarea școlară;
- să diversifice și să facă mai atractive activitățile școlare;
- să organizeze activități extrașcolare menite să atragă elevii;
- să stabilească și aplice un program de recuperare a materiei școlare pentru elevii cu astfel de probleme;
- să existe comunicare asertivă și eficientă cadru didactic-elev;
- să evite constituirea unei elite, ceilalți fiind marginalizați;
- oferta școlară să fie compatibilă cu trebuințele, interesele și aspirațiile elevilor;
- exigențele școlare să fie rezonabile;
- sistemul de evaluare să nu fie unul subiectiv, ci unul individualizat, adaptat nivelului real al copilului, să nu devalorizeze imaginea copilului;
- să nu mai promoveze relații pedagogice bazate exclusiv pe autoritatea profesorilor;
- disciplina școlară să nu fie nici excesiv de permisivă, nici excesiv de rigidă;
- să evite practicile educative percepute de elevi ca fiind nedrepte, frustrante;
- sistemul școlar să fie adecvat la cerințele sociale actuale;
- să existe o dotare materială adecvată în școală;
- programe de consiliere pentru părinți;
- colaborarea cu toate autoritățile comunității locale, inclusiv cu ONG-uri

Prin cele menționate mai sus se arată că abandonul școlar este, în fapt, culminarea unui proces pe parcursul căruia elevul, din diferite motive, se îndepărtează de școală și în cele din urmă o părăsește. Copiii trebuie monitorizați încă de la începutul școlarizării, astfel încât să se poată prevedea și preveni tendința de abandon școlar. Pentru prevenirea sau reducerea ratei abandonului şcolar trebuie lucrat atât cu elevul cât şi cu familia şi școala.

În ultimii ani s-au implementat multe proiecte care au avut drept scop eliminarea abandonului școlar:

- Programul de tip Școală după Școală și de Educație Remedială, derulat de Salvați Copiii,
- **Împreună în familie – servicii comunitare integrate pentru copii vulnerabili și familiile lor,**
- **Intervenții integrate în comunitate pentru copii și familii aflați în situație de risc,**
- Mai bine pregătiți pentru integrarea copiilor migranți,
- Și eu vreau la școală,
- Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) pentru dotarea școlilor,
- Programul Național pentru Reducerea Abandonului Școlar (PNRAS),

- Masă Sănătoasă
- Multe alte proiecte care au ajutat copii aflați în risc de abandon școlar să își finalizeze studiile pentru a intra pe piața muncii.

Bibliografie:

Doll, J. J., Eslami, Z., & Walters, L. (2013). Understanding Why Students Drop Out of High School, According to Their Own Reports. SAGE Open, 3.

ROLUL MEDIATORUȘUI ȘCOLAR ÎN PREVENIREA ABANDONULUI ȘCOLAR

Prof. Boroșanu Anca - Nicoleta
Liceul Tehnologic „Brătianu”, Drăgășani, județul Vâlcea

Abandonul școlar reprezintă una dintre cele mai mari provocări ale sistemului educațional, având efecte negative atât asupra individului, cât și asupra societății. În acest context, mediatorul școlar joacă un rol esențial în sprijinirea elevilor aflați în situații de risc, facilitând comunicarea între școală, familie și comunitate pentru a preveni abandonul școlar și pentru a asigura incluziunea educațională. Acesta se implică activ în identificarea cauzelor care duc la abandonul școlar și lucrează pentru a crea soluții viabile adaptate fiecărui caz în parte. Factorii care determină abandonul școlar includ probleme economice, lipsa sprijinului familial, dificultăți de învățare și discriminarea socială.

Mediatorul școlar are responsabilitatea de a identifica elevii vulnerabili și de a colabora cu cadrele didactice și părinții pentru a găsi soluții personalizate. Prin vizite la domiciliu, întâlniri cu familiile și consiliere, acesta contribuie la reducerea factorilor de risc, precum sărăcia, lipsa resurselor educaționale sau conflictele familiale. De exemplu, un mediator școlar poate facilita accesul unui elev la rechizite școlare prin colaborarea cu ONG-uri sau poate sprijini un elev cu dificultăți de învățare prin programe de mentorat. De asemenea, mediatorul școlar colaborează cu autoritățile locale pentru a crea un mediu de sprijin educațional durabil, ceea ce contribuie la diminuarea abandonului școlar pe termen lung.

Un alt aspect important al activității mediatorului școlar este promovarea educației incluzive și combaterea discriminării. Acesta ajută la integrarea copiilor din comunități defavorizate, precum minoritățile etnice sau copiii cu dizabilități, asigurându-se că aceștia beneficiază de aceleași oportunități educaționale ca și colegii lor. De exemplu, în multe școli din zone rurale, mediatorii școlari lucrează pentru a încuraja participarea fetelor la educație, eliminând barierele culturale sau economice. Prin organizarea de sesiuni de informare și workshopuri pentru părinți și profesori, mediatorii contribuie la sensibilizarea comunității cu privire la importanța educației pentru toți copiii, indiferent de mediul lor de proveniență.

Colaborarea dintre mediatorul școlar și autoritățile locale, asociațiile non-guvernamentale și instituțiile educaționale este esențială pentru implementarea unor strategii eficiente de prevenire a abandonului școlar. Prin organizarea unor programe de sprijin, activități extracurriculare și sesiuni de informare, mediatorii creează un mediu favorabil învățării și motivației pentru elevi. Un exemplu de succes în acest sens este implementarea programului "Școală după școală", care le oferă elevilor un spațiu sigur pentru studiu și dezvoltare personală după terminarea orelor de curs.

Un alt rol important al mediatorului școlar este acela de a facilita accesul elevilor la servicii sociale și medicale. Mulți elevi abandonează școala din cauza problemelor de sănătate sau a lipsei

accesului la resurse medicale de bază. Prin colaborarea cu specialiști în domeniul sănătății, mediatorii pot ajuta la identificarea și rezolvarea problemelor de sănătate care pot împiedica participarea la educație. De exemplu, un elev care suferă de probleme de vedere poate primi sprijin pentru obținerea unei perechi de ochelari printr-un program de asistență socială.

În concluzie, mediatorul școlar este un pilon important în prevenirea abandonului școlar, oferind sprijin elevilor și familiilor acestora, facilitând comunicarea și implementând măsuri personalizate pentru a menține elevii în sistemul educațional. Rolul său activ și colaborativ contribuie la reducerea inegalităților în educație și la crearea unui viitor mai bun pentru toți copiii. Având în vedere complexitatea provocărilor cu care se confruntă sistemul educațional, este esențial ca mediatorii școlari să beneficieze de sprijin continuu din partea autorităților și comunității pentru a-și putea îndeplini misiunea cu succes.

Bibliografie:

1. John Smith, *Educational Mediation and Dropout Prevention*, Oxford University Press, Londra, 2018, p. 123-140.
2. Andrei Popescu, *Incluziunea socială prin rolul mediatorului școlar*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2020, p. 45-60.
3. European Commission, *The Role of School Mediators in Educational Inclusion*, European Educational Publications, Bruxelles, 2019, p. 78-95.
4. Ministerul Educației, *Strategii pentru prevenirea abandonului școlar în România*, Editura Academiei Române, București, 2021, p. 1-150.
5. Laura Johnson, *Community Engagement in Education: A Case Study of School Mediators*, Cambridge University Press, Cambridge, 2022, p. 56-79.

PROGRAM DE DEZVOLTARE A COMPETENȚELOR SOCIALE ȘI EMOȚIONALE

Profesor metodist Valeria Șandru
Colegiul Economic, Râmnicu Vâlcea

Dezvoltarea competențelor social-emoționale este cel puțin la fel de importantă pentru copii ca achiziționarea abilităților de numerație sau a celor de scris-citit. Deși succesul școlar este în principal o consecință a dezvoltării abilităților cognitive (intelectuale) ale copiilor, psihologii au ajuns la concluzia că performanța lor în învățare este influențată într-o măsură semnificativă și de abilitățile social-emoționale.

Printre beneficiile pe termen scurt ale competențelor social-emoționale bine dezvoltate se numără: ***creșterea încrederii în sine a copiilor, a capacității lor de a fi independenți, de a-și asuma responsabilitatea pentru propriile comportamente și de a manifesta mai mult autocontrol.*** Astfel de comportamente sunt asociate nu doar cu performanțe școlare mai bune, dar și cu menținerea stării de bine a copiilor și scăderea riscului pentru manifestarea problemelor de sănătate mentală.

De asemenea, dezvoltarea optimă a competențelor social-emoționale are beneficii pe termen lung asupra felului în care copiii vor face față provocărilor vieții de adult. Astfel, adulții care comunică eficient, își gestionează constructiv reacțiile la stres, rezolvă conflictele prin cooperare și sunt eficienți în munca de echipă, spun despre ei că sunt mai fericiți, mai predispuși să manifeste emoții pozitive, și ca urmare, sunt mai satisfăcuți în legătură cu viața personală și cea profesională.

Competențe emoționale	***Recunoașterea emoțiilor***	***Gestionarea emoțiilor***
Comportamente	- să recunoască emoțiile proprii și pe ale celorlalți - să identifice consecințele emoțiilor asupra comportamentului propriu și al celorlalți - să adopte punctul de vedere al celorlalți	- să utilizeze strategii pentru a-și gestiona emoțiile: 1) concentrarea asupra respirației; 2) identificarea unor comportamente prosociale în locul celor agresive; și 3)identificarea gândurilor neconstructive și înlocuirea lor cu altele constructive
Strategii	- utilizarea jocurilor, a poveștilor sau a animațiilor pentru familiarizarea cu emoțiile și modalitățile de gestionare a acestora; - comunicarea despre emoții; - transmiterea acceptării vizavi de emoțiilor negative și îndrumarea copiilor în identificarea unor strategii prin care să le exprime adecvat fără să fie agresivi	
Competențe sociale	***Rezvolvarea de probleme***	***Cooperarea***
Comportamente	- să identifice problema - să propună soluții pentru a rezolva problema - să evalueze consecințele soluțiilor propuse - să pună în practică soluția	- să își aștepte rândul - să negocieze - să ofere ajutor - să ceară voie să se alăture unui joc - să accepte pierderea unui joc - să spună *te rog* și *mulțumesc*
Strategii	- utilizarea jocurilor și a poveștilor pentru a discuta despre importanța comportamentelor prietenoase; - îndrumarea copiilor în identificarea unor soluții pentru problemele cu care se confruntă și evaluarea consecințelor; - învățarea comportamentelor prietenoase din jocurile cu adulții; - încurajarea socializării cu ceilalți copii pentru a exersa comportamentele prietenoase.	

Competențele social-emoționale se referă la acele abilități, care permit copiilor să-și gestioneze adecvat propriile emoții, să-și facă prieteni și să comunice pentru a rezolva conflictele.

Implementarea unui program de dezvoltare a competențelor social-emoționale, are avantaje semnificative:

➔ creșterea frecvenței interacțiunilor pozitive de la grupă/ clasă prin ghidarea eficientă a copiilor în gestionarea emoțiilor negative și în rezolvarea conflictelor;

➔ dezvoltarea unui climat educațional pozitiv, care motivează copiii să fie cooperanți atunci când le adresați solicitări;

➔ scăderea numărului de situații în care gestionați indisciplina sau interveniți pentru aplanarea conflictelor dintre copii;

➔ reducerea nivelului de stres pe care-l resimțiți prin îmbunătățirea capacității de a anticipa, dar și de a gestiona eficient situațiile problemă de la grupă/ clasă.

Pentru a implementa programul de dezvoltare a competențelor social-emoționale la grupă/ clasă, vom elabora ***strategii*** care au drept scop:

➔ dezvoltarea unui climat educațional pozitiv prin comunicarea corectă a așteptărilor pe care le aveți din partea copiilor, precum și prin corectarea comportamentelor negative cu minim de consum emoțional și de timp;

➔ îmbunătățirea cooperării cu părinții și creșterea nivelului lor de implicare în educația copiilor;

➔ dezvoltarea abilităților de a antrena, de a ghida copiii în dezvoltarea competențelor social-emoționale prin intermediul unor strategii care accelerează învățarea gestionării emoțiilor negative și a rezolvării conflictelor;

➔ implementarea în grupă/ clasă a activităților structurate din cadrul Curriculumului pentru dezvoltarea competențelor social-emoționale cu ajutorul unor metode de predare centrate pe copii.

Bibliografie:

https://www.rose-edu.ro/wp-content/uploads/2023/01/Dezvoltare-sociala-si-emotionala_ghid-pentru-licee_TIPAR.pdf

INTEGRAREA COPIILOR CU CES ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ: PROVOCĂRI ȘI PERSPECTIVE

Sandu Adriana
prof. înv. preșcolar și primar, G.P.P. Ostroveni 1, Rm. Vâlcea

Educația joacă un rol important în dezvoltarea fiecărui copil, indiferent de provocările sau nevoile individuale. Integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în învățământul de masă reprezintă o temă de actualitate, care reflectă aspirația societății pentru incluziune și echitate.

Fiecare copil este unic și își are propria sa valoare, indiferent de problemele pe care le prezintă în procesul de învățare școlară. Recunoașterea drepturilor egale pentru toți oamenii, în general și pentru toți copiii, în special, fără discriminare, subliniază faptul că nevoile fiecăruia sunt la fel de importante.

Copiii cu CES sunt cei care prezintă dificultăți în învățare din cauza unor factori precum dizabilitățile fizice, cognitive, senzoriale sau emoționale. Ei necesită strategii personalizate pentru a putea atinge potențialul maxim.

Educația specială este o formă adaptată de pregătire școlară și asistență complexă (medicală, educațională, socială, culturală) destinată persoanelor care nu reușesc să atingă temporar sau pe toată durata școlarizării nivelurile instructive-educative corespunzătoare vârstei, cerute de învățământul obișnuit.

Cerințele educative speciale (CES) desemnează necesități educaționale suplimentare, complementare obiectivelor generale ale educației, adaptate particularităților individuale și celor caracteristice unei anumite deficiențe sau tulburări/dificultăți de învățare, precum și o asistență complexă (medicală, educațională, etc.).

Educația incluzivă se referă la ridicarea tuturor barierelor în învățare și la asigurarea participării tuturor celor vulnerabili la excludere și marginalizare (UNICEF, 1999).

Integrarea școlară desemnează un proces de adaptare a copilului la cerințele școlii pe care o urmează, de stabilire a unor raporturi afective pozitive cu membrii grupului școlar (clasă) și de desfășurare cu succes a prestațiilor școlare.

Un prim argument în sprijinul integrării elevilor cu CES în școlile de masă este promovarea incluziunii sociale și a diversității prin crearea unui mediu școlar complex, în care copiii pot învăța să interacționeze cu persoane care au nevoi educaționale diferite. Acest lucru contribuie la dezvoltarea empatiei și a respectului pentru diversitate. Oferind copiilor cu CES oportunitatea de a învăța alături de colegii lor tipici, se elimină stigmatizarea și izolarea lor, promovând în același timp acceptarea și înțelegerea diversității umane.

Integrarea în școlile de masă le oferă elevilor cu CES accesul permanent la resurse educaționale variate, parcurse cu sprijinul unor profesori calificați, specializați în lucrul la clasă cu elevii cu cerințe educaționale speciale. Ei pot beneficia de suportul și de experiența profesorilor – elemente necesare pentru a-și atinge potențialul maxim. Cu toate acestea, pentru a asigura o integrare de succes a copiilor cu CES în învățământul de masă, este important să li se ofere tuturor sprijinul adecvat, precum și adaptări curriculare și metode de predare personalizate.

De asemenea, asigurarea bazei materiale și formarea profesorilor în domeniul educației incluzive sunt elemente esențiale pentru a ne asigura că fiecare elev primește suportul de care are nevoie. Din păcate, însă, deși avem în sistemul de învățământ românesc profesori calificați pentru lucrul la clasă cu elevii cu CES, numărul lor este mult prea mic în comparație cu necesitățile școlii.

Este nevoie de cursuri de perfecționare bine structurate și documentate în ceea ce privește metodele eficiente de lucru cu elevii cu CES, la care să aibă acces cât mai mulți profesori.

Un alt argument important al integrării elevilor cu CES în învățământul de masă este pregătirea acestora pentru viața de adult. Prin interacțiunea cu colegii lor, acești copii pot deprinde abilități sociale și relații pozitive de comunicare esențiale pentru integrarea lor în societate. Prezența copiilor cu CES în clasele de masă contribuie la reducerea prejudecăților și la construirea unei societăți mai empatice. Grădinița și școala obișnuite devin locul perfect pentru a-i educa pe toți copiii din comunitatea sa, prin folosirea unor mijloace eficiente de combatere a atitudinilor discriminatorii și de creare a unei comunități primitoare în care să se realizeze o educație pentru toți, prin acceptarea tuturor categoriilor de indivizi. (Gherguț, 2006, p.18).

Integrarea copiilor cu CES este un proces care necesită colaborare și implicare din partea tuturor celor din jurul copilului. Iată câteva puncte esențiale despre implicarea echipelor interdisciplinare formate din părinți, profesori și specialiști:

- Rolul părinților: Ei sunt cei care cunosc cel mai bine nevoile, abilitățile și dificultățile copilului. implicarea lor activă asigură continuitatea între ceea ce se întâmplă acasă și la școală. Prin participarea la planificarea educațională, părinții pot aduce perspective valoroase. Parteneriatul presupune respect reciproc, acceptare, toleranță și lipsa judecaților de valoare, a prejudecăților cu privire la situația economică, socială sau educațională a părinților. Dacă se realizează cu adevărat un parteneriat, se poate vorbi de o construcție comună de relații din care educatoarele primesc informații, părinții câștigă experiență, iar copiii cresc mai bine și mai siguri pe ei.
- Contribuția profesorilor: Profesorii sunt responsabili pentru adaptarea curriculumului și a metodelor de predare în funcție de nevoile fiecărui copil. Formarea continuă și deschiderea spre colaborare sunt esențiale pentru succesul lor în această misiune. Acceptarea diferențelor dintre copii va determina flexibilizarea și diversificarea activităților didactice, schimbându-se paradigma tradițională în care profesorul era principalul actor în procesul didactic, prin valorificarea permanentă a potențialului de învățare al copiilor, oferirea de conținuturi, sarcini, materiale și mijloace diferite și atunci când este cazul, de susținere individuală din partea profesorului de sprijin.

- Aportul specialiștilor: Terapeuți, psihologi, logopezi și alți specialiști joacă un rol crucial în evaluarea și susținerea progresului copilului. Ei oferă strategii specifice și suport atât copilului, cât și echipei.
- Lucrul în echipă: O echipă interdisciplinară funcționează eficient atunci când există comunicare deschisă, stabilirea unor obiective comune și partajarea informațiilor. Fiecare membru al echipei aduce expertiza sa unică.

Educația copiilor cu CES se sprijină pe un curriculum flexibil și deschis, care pornește de la cerințe educative ale copiilor reali, nu imaginari, de la particularitățile și caracteristicile personale ale copiilor pentru a sprijini dezvoltarea adecvată. Altfel spus, cerințele educative ale fiecărui copil, mai mult sau mai puțin speciale sunt la baza deciziilor educative și a proiectelor individualizate în grădinițe sau școli.

Prezența în colectivul grupei/clasei a unor astfel de copii, solicită efort crescut din partea cadrelor didactice sub toate aspectele: pregătirea pentru lecții, pentru activități extrașcolare; atitudinea față de toți copiii grupei/clasei. Cadrul didactic trebuie să ofere copilului cu CES tratarea individuală de care are nevoie în toate etapele unei activități, pentru ca acesta să recupereze neajunsurile, să valorifice în mod compensatoriu potențialul sănătos, dar să nu neglijeze pe ceilalți copii din grupă/clasă.

Intervenția educațională trebuie însoțită de atitudinea pozitivă a cadrelor didactice și a familiei față de copiii cu cerințe educative speciale iar prin eforturi comune, provocările pot fi depășite, iar beneficiile aduse tuturor copiilor sunt incontestabile.

Bibliografie:

- Alois, Gherguț, *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale – strategii diferențiate și inclusive în educație,* Editura Polirom, București, 2006;
- *Dezvoltarea practicilor inclusive în școli, Ghid managerial*, UNICEF, 1999;
- Irina Horga, Otilia Apostu, Magdalena Balica, *Educație pentru toți și pentru fiecare – Accesul și participarea la educație a copiilor cu dizabilități și/sau CES din școlile participante la Campania UNICEF*, Institutul de Științe ale Educației, UNICEF, București, 2015;
- *Integrarea școlară a copilului cu dificultate/cu nevoi speciale – Ghid pentru directorul de școală*, Colecția CRIPS – Resurse pentru formare, 2002.

CONSILIEREA PSIHOPEDAGOGICĂ ÎNTRE NECESITATE ȘI REALITATE ÎN ȘCOLILE ROMÂNEȘTI

Predescu Elena-Andreea
Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Vâlcea

1. Introducere

„Consilierea școlară reprezintă un proces de asistență psihopedagogică destinat sprijinirii elevilor în dezvoltarea lor personală, socială și profesională, facilitând adaptarea la mediul școlar și luarea unor decizii informate privind viitorul lor educațional și profesional". (Tomșa, 2022).

Astfel, conform definiției oferite, consilierea școlară reprezintă un domeniu esențial al sistemului educațional, având rolul de a sprijini elevii în dezvoltarea personală, socială și academică. Prin activitatea sa, consilierul școlar intervine în diverse contexte, oferind suport emoțional, ghidare

educațională și orientare profesională. Cu toate acestea, în ciuda importanței sale evidente, consilierea școlară se confruntă cu multiple provocări care limitează accesul elevilor la aceste servicii. De asemenea, aceste dificultăți nu sunt specifice doar României, ci sunt întâlnite și în alte sisteme educaționale, așa cum reiese dintr-un studiu realizat în Kenya de Gachenia & Mwenje în anul 2020, pe care îl vom avea ca punct de reper de-a lungul materialului cu scopul de a evidenția provocările similare cu care se confruntă consilierii școlari în implementarea programelor de consiliere.

2. Provocările actuale în consilierea școlară

2.1 Accesibilitatea redusă la servicii de consiliere

Una dintre principalele dificultăți întâmpinate în consilierea școlară este frecvența redusă cu care consilierul este prezent în fiecare unitate de învățământ. În multe cazuri, un singur consilier trebuie să deservească mai multe școli, ceea ce face ca prezența sa în fiecare instituție să fie limitată la doar câteva zile pe lună. Acest lucru afectează disponibilitatea sa pentru elevi, iar în unele cazuri, chiar dacă un elev are nevoie urgentă de consiliere, programul nu îi permite să beneficieze de suport imediat. Această problemă este întâlnită și la nivel internațional, studiul lui Gachenia & Mwenje (2020) evidențiind faptul că, în Kenya, numărul insuficient de consilieri școlari îngreunează accesul elevilor la servicii de consiliere.

2.2 Necesitatea acordului parental pentru consilierea individuală

O altă problemă majoră este obligativitatea obținerii acordului scris din partea părinților/tutorilor legali pentru desfășurarea sesiunilor individuale de consiliere. De multe ori, elevii care solicită sprijin psihopedagogic se confruntă fie cu refuzul părinților, fie cu teama de a le cere acest acord, ceea ce restricționează accesul la consiliere.

2.3 Percepțiile eronate asupra rolului consilierului școlar

În rândul profesorilor, părinților și chiar al elevilor, persistă concepția greșită conform căreia consilierea școlară se adresează exclusiv copiilor cu „probleme”. Această percepție limitează numărul elevilor care solicită sprijin, deoarece mulți dintre aceștia se tem de stigmatizarea asociată consilierii. Studiul realizat în Kenya (Gachenia & Mwenje, 2020) relevă aceeași problemă, unde mulți părinți și profesori consideră că rolul consilierului școlar este secundar în educația elevilor, ceea ce duce la o reticență crescută față de aceste servicii.

2.4 Lipsa infrastructurii și a resurselor necesare

În numeroase unități de învățământ, în special în mediul rural, consilierii școlari nu dispun de un spațiu adecvat pentru desfășurarea activității. Lipsa unui cabinet de consiliere afectează confidențialitatea și eficiența procesului. De asemenea, deficitul de materiale psihopedagogice puse la dispoziție de unitățile de învățământ limitează capacitatea consilierului de a identifica nevoile elevilor și de a oferi intervenții personalizate, utilizând instrumente specifice (precum chestionare). Această problemă este prezentă și în studiul analizat, unde consilierii școlari se confruntă cu lipsa resurselor necesare pentru a derula activități eficiente (Gachenia & Mwenje, 2020).

2.5 Receptivitatea scăzută la campaniile de informare

Deși în prezent sunt organizate campanii de informare destinate părinților și profesorilor, menite să evidențieze beneficiile consilierii școlare, nivelul de receptivitate rămâne redus. Reticența acestora poate fi atribuită lipsei de conștientizare a importanței serviciilor de consiliere sau a concepțiilor tradiționale legate de rolul educației. Studiul lui Gachenia & Mwenje (2020) subliniază că și în Kenya există dificultăți în convingerea părinților și profesorilor de importanța consilierii școlare, ceea ce arată că această problemă este una de ordin global.

3. Propuneri de îmbunătățire

3.1 Creșterea numărului de consilieri școlari

Pentru a răspunde nevoilor elevilor, este necesară suplimentarea numărului de consilieri în școli. Astfel, fiecare instituție de învățământ ar putea beneficia de un program mai extins, care să permită accesul tuturor elevilor la servicii de consiliere.

3.2 Introducerea profesorului de sprijin sau a profesorului itinerant

O soluție eficientă pentru optimizarea activității de consiliere ar putea fi implicarea profesorului de sprijin sau a profesorului itinerant, care să colaboreze cu consilierul școlar și să faciliteze accesul elevilor la suport psihopedagogic. Această abordare ar putea reduce presiunea asupra consilierului și ar permite o intervenție mai rapidă în cazul elevilor care necesită îndrumare.

3.3 Flexibilizarea accesului la consiliere

Ar trebui identificate soluții pentru a permite elevilor accesul la consiliere fără restricții excesive legate de orar sau de acordul parental, cel puțin pentru sesiuni inițiale de orientare și suport emoțional de bază.

3.4 Campanii de informare mai eficiente

Pentru a crește nivelul de receptivitate al părinților și profesorilor, campaniile de informare ar trebui să includă exemple concrete de impact pozitiv al consilierii, prezentări interactive și sesiuni de discuții deschise.

3.5 Investiții în infrastructură și resurse

Este esențială alocarea de fonduri pentru crearea unor cabinete de consiliere dotate corespunzător, precum și achiziționarea de materiale materiale necesare desfășurării activității.

4. Concluzii

Consilierea școlară este un domeniu de importanță globală, iar provocările întâmpinate nu sunt specifice doar României. Studiile internaționale demonstrează că dificultăți similare apar în numeroase sisteme educaționale, indiferent de nivelul de dezvoltare economică al unei țări, ceea ce subliniază necesitatea unor măsuri urgente pentru îmbunătățirea acestui serviciu.

Deși România are un nivel de trai superior față de Kenya, problemele consilierii școlare sunt remarcabil de asemănătoare. Lipsa personalului suficient, reticența părinților, deficitul de resurse și infrastructură sunt obstacole comune, ceea ce arată că aceste dificultăți nu sunt cauzate exclusiv de factorii economici. Mai degrabă, ele sunt rezultatul unor lacune în politicile educaționale, al unei conștientizări insuficiente a rolului consilierii și al unor bariere culturale și administrative. Astfel, îmbunătățirea consilierii școlare trebuie să devină o prioritate în reformele educaționale, indiferent de contextul economic al unei țări.

Bibliografie:

- Băban Adriana, *„Consiliere educațională. Ghid metodologic pentru orele de dirigenție și consiliere”*, Editura ASCR, Cluj – Napoca, 2011, pg. 16-21;
- Enea Violeta, *„Intervenții psihologice în școală. Manualul consilierului școlar”*, Editura Polirom, Iași, 2019, pg. 60-64;
- Tomșa Gheorghe, *„Tratat de consiliere școlară”*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2022, pg. 13.

Studii:

- Lucy Gachenia & Margaret Mwenje. *Challenges facing school counselors in effecting counseling programs in Kiambu County, Kenya.* International Journal of Psychology and Counselling. 2020. pg. 1-10. DOI:10.35631/IJEPC.638003
- Rodica-Corina Andrei. *Abandonul școlar, provocări și problematică.* Asociația GO-AHEAD. București. 2021. pg. 101-110
(https://go-ahead.ro/wp-content/uploads/2024/02/STUDIU-Abandonul-scolar-provocari-si-problematica-Analiza-initiala-ZEST4EDU.pdf)

DIRIGINTELE – MANAGERUL CLASEI DE ELEVI

Profesor Toma Dorina Denisa
Liceul „Traian Vuia”, Craiova

Un profesor ca să poată exercita funcția sa de un bun diriginte are nevoie de o pregătire tematică în științele educației și să fie format în domeniul legislației școlare fundamentale, să poată poseda o capacitate de a comunica și a asculta, să colaboreze cu părinții și cu ceilalți factori educativi.

Competența de management al clasei vine să contribuie la pregătirea de specialitate a profesorului în cadrul componentelor psiho-pedagogice și didactico-metodologice.

Managementul educațional poate fi considerat știința și arta de a pregăti resursele umane, de a forma personalități, potrivit unor finalități acceptate de individ și societate. Deci, managementul educațional se referă la totalitatea activităților de conducere organizațională din învățământ și la toate nivelurile: clasă, școală, sistem de învățământ. Managementul educațional ocupă un loc central în organizarea și monitorizarea eficientă a activității dirigintelui.

Profesorii-diriginți sunt agenții educaționali, cei mai apropiați de elevi și părinți. În procesul de formare, cadrul didactic este figura centrală pentru elevi. Influența educativă exercitată de manager asupra clasei de elevi este determinată de modul în care acesta își îndeplinește rolurile manageriale, și anume: planificarea, organizarea, comunicarea cu elevii, conducerea, îndrumarea, motivarea, consilierea, controlul, evaluarea.

Profesorul planifică activitatea educativă, în funcție de obiectivele urmărite și de particularitățile grupului clasei. Organizarea clasei înseamnă a găsi cele mai reușite metode pentru a crea o atmosferă prielnică învățării și a dezvolta strategii de rezolvare a problemelor.

În procesul învățării profesorul este principalul îndrumător al elevilor. În funcție de îndrumările profesorului, elevul își formează comportamente care îl ajută sau nu să se integreze în activitatea de învățare.

Unul din rolurile principale ale profesorului ca manager al clasei este motivarea elevilor pentru învățare, astfel ca aceasta să nu fie doar o obligație, ci o dorință care vine din interiorul fiecăruia.

Profesorul-diriginte este pregătit să ofere consiliere în diverse domenii cum ar fi:

- ✓ orientarea școlară,
- ✓ orientarea profesională,
- ✓ aprecierea valorilor,
- ✓ aprecierea conduitelor etc.

Dirigintele își organizează activitatea clasei astfel încât să-i pună în valoare pe toți elevii și să-i integreze în procesul educațional. Activitățile planificate vor fi adaptate la diversitatea cerințelor educaționale, la particularitățile de învățare și de dezvoltare a fiecăruia.

Pe parcursul activității educative, dirigintele îndeplinește următoarele atribuții:

1. Organizează activități ce contribuie la dezvoltarea personalității elevului;
2. Monitorizează frecvența elevilor;
3. Analizează periodic situația școlară a elevilor;
4. Colaborează cu profesorii care predau la clasă în vederea eficientizării procesului educațional; 5. Participă la educația igienico-sanitară a elevilor;
6. Observă comportamentul elevilor, inclusiv în scopul prevenirii abuzului, neglijării, exploatării copilului;
7. Organizează și conduce activitatea clasei, ținând cont de problemele pe care le impune viața, precum și sarcinile educative ale instituției;
8. Contribuie în parteneriat cu alte cadre didactice, la organizarea și desfășurarea activităților extrașcolare;

9. Asigură conexiunea cu părinții elevilor, îi informează despre rezultatele obținute la învățătură, despre absențele nemotivate;

10. Organizează ședințe cu părinții cel puțin semestrial;

11. Este responsabil de crearea mediului favorabil de acomodare/adaptare a elevilor noi veniți în şcoală;

12. Completează documentația școlară;

13. Informează consilierul și conducerea despre activitatea desfășurată în clasa pe care o conduce.

Dirigintele reprezintă un model de conduită pentru elevi, demn de a fi urmat în activitatea și viața lor ulterioară. El trebuie să utilizeze un ansamblu de metode de lucru cu elevii și familiile acestora, ajutându-i în toate problemele pe care le au.

Metode de lucru cu clasa de elevi – Un aspect important în educație constă în cunoașterea nevoilor elevilor: fizice, afective, de securitate, de stimulare a potențialului înnăscut, de direcționare și de control, de responsabilizare și de independență.

Dirigintele poate utiliza metode în activitățile pe care le organizează, ținând cont de realizarea activităților pe grupe de lucru, utilizarea exercițiilor scrise în cadrul fiecărei activități, furnizarea unui feedback adaptat la specificul activității. Alte tehnici utile sunt:

1. Brainstorming – o tehnică de soluționare a unei probleme, prin emiterea cât mai multor idei, într-o atmosferă stimulativă. Exemplu. Ce să facem când suntem stresați, triști,iritați etc.;

2. Joc de rol – metodă în care elevii adoptă poziții diferite de poziția lor sub aspectul personalității, al motivației, al rolului său;

3.Dezbaterea – prezentarea argumentelor pro și contra unei idei. Exemplu. Argumente pro și contra unui stil de viață sănătos;

4. Interviul – reprezintă o listă de întrebări formulate pentru a obține informații cu privire la atitudini, cunoștințe și opinii ale unor persoane față de anumite probleme. Exemplu: explorarea unei profesii sau trasee educaționale;

5. Realizarea de postere – aceasta presupune utilizarea unor mijloace artistice (colaj, pictură,-grafică) pentru transmiterea unei idei la care aderă grupul. Exemplu: mijloace de comunicare;

6. Portofoliul – metodă ce cuprinde cele mai relevante produse ale activității elevului în raport cu un anumit scop. În cadrul activității educative, se recomandă utilizarea portofoliului de dezvoltare. Acesta înglobează produse ale elevului, care scot în evidență procesul care a avut loc în dezvoltarea sa, în relație cu atingerea unui scop;

7. Realizarea de proiecte – presupune analiza unei situații reale care poate fi îmbunătățită, identificarea situației dorite și specificarea modalităților prin care se poate ajunge la situația dorită. Exemplu: reducerea stresului;

8. Autoevaluarea – reprezintă procesul de reflecție asupra comportamentelor proprii și a rezultatelor obținute, în scopul monitorizării progresului în atingerea unui obiectiv stabilit sau ca suport al procesului de autocunoaștere. Exemplu: identificarea valorilor proprii;

9. Studiul de caz – presupune analiza în grup a unor scenarii reale pe anumite teme sau probleme. Studiul de caz vizează dezvoltarea abilităților de identificare a aspectelor relevante ale unei situații și a implicațiilor acestora;

10. Imageria mentală – metodă ce reprezintă un exercițiu care solicită elevii să își imagineze anumite situații și îi ajută să se focalizeze pe propriile dorințe, aspirații și trăiri relaționate cu situația imaginată. Exemplu: cum va arăta o zi din viața ta peste 5 ani?

Metode de lucru cu părinții - Un aspect foarte important este comunicarea dirigintelui cu părinții. Pot fi aplicate diferite forme de comunicare.

Din practica educațională s-a observat că în colaborare, părinții preferă metode interactive, doresc să își valorifice abilitățile parentale, creativitatea și se simt valorizați atunci când sunt afișate în spațiul școlii lucrările realizate de ei. Pentru eficiența în lucrul cu părinții în cadrul activităților, menționăm câteva metode:

1. Brainstormingul se poate utiliza la etapa de evocare pentru a provoca la discuție, solicitând participanților să ofere cât mai multe variante răspunsuri la ceea ce înseamnă a fi un părinte bun, ce este educația și care sunt roadele acesteia, cum se pot implica părinții în activitățile educaționale? Răspunsurile se scriu de către moderator pe tablă, cu cuvinte-cheie;

2. Studiul de caz, se pot oferi diverse exemple: cazul unei familii care, în ciuda dificultăților materiale, face eforturi să își trimită copii la școală și cazul unei familii care nu-și trimite copii la școală. Având în vedere specificul părinților, familiarizarea cu cazul se va realiza prin secvențe din filme, citirea de către un părinte a unui fragment de text (ziare, reviste).

3.Rezolvarea conflictului părinți-copii privind alegerea carierei, educația și dezvoltarea carierei se pot investiga prin intermediul problematizărilor;

4. Jocul de rol - punerea în scenă a unei secvențe de viață reală sau imaginară din viața unei familii în relația cu școala;

5. Exercițiul poate fi folosit pentru exersarea unor diverse modalități de rezolvare a conflictelor, de comunicare asertivă, de luare a deciziilor sau pentru prezentarea personală și dezvoltarea creativității;

6. Părinții sunt invitați să învețe, în grupuri mici, prin rezolvarea anumitor sarcini. Cum ar fi: mozaicul, turul galeriei, reprezintă aplicații ale învățării prinvcooperare, în contextul căreia părinții elaborează posterul educației;

7. Metoda observației - părinții sunt solicitați să se implice activ, și anume bifarea stărilor emoționale observate într-o secvență de film care vizează multi-culturalitatea;

8. Evaluare - portofoliul, proiectul, observarea sistematică a părinților, chestionarul de evaluare, autoevaluare, jurnalul activităților cu părinții, reflecția cu privire la comportamente, emoții, atitudini, utilizarea simbolurilor, prezente în cadrul fiecărei activități ca modalități de obținere a feedbackului și de proiectare cu succes a intervențiilor viitoare.

Colaborarea sistematică a dirigintelui cu familia și responsabilitatea elevului influențează într-o mare măsură:

- ✓ creșterea stimei de sine a copiilor,
- ✓ îmbunătățirea relației părinte-copil, copii și părinții dezvoltă atitudini pozitive față de școală,
- ✓ îmbunătățirea comportamentului elevului, elevii vor fi capabili să-și stabilească planuri realiste privitor lor.

Familia și dirigintele lucrează ca parteneri pentru a îmbunătăți progresele în învățare și promovează succesul școlar al elevilor. Forme de colaborare a diriginților cu familia: întâlniri programate, întâlniri întâmplătoare, convorbiri telefonice, ședințe, vizite la domiciliu.

Strategii educative ce sigură eficiența acțiunilor educative familiale și școlare:

- ✓ strategia comunicării,
- ✓ strategia respectării drepturilor copilului,
- ✓ strategia valorizării modului sănătos de viață,
- ✓ strategia responsabilităților din partea adulților și copiilor,
- ✓ strategia centrării pe modelul pozitiv de comportare al adulților și copiilor,
- ✓ strategia acțiunilor educative.

Funcțiile dirigintelui, analizate prin prisma principiilor managementului pedagogic, pot fi calificate și reduse la una esențială: ***promovarea valorilor prin acțiunile de animare și susținere a inițiativelor elevilor și părinților, valorizând creativitatea, inteligența și moralitatea acestora.***

Bibliografie:

1. Afanas A. – „Managementul activității educative la clasa de elevi: aspecte teoretice și metodologice”, Chișinău, 2015;
2. Păun E. – „Școala: abordare sociopedagogică”, București, 1999;
3. Iucu R. – „Managementul clasei de elevi. Aplicații pentru gestionarea situațiilor de criză educațională”, București, 2019.

ROLUL PARTENERIATULUI DINTRE DIRIGINTE ȘI CONSILIERUL ȘCOLAR ÎN DEZVOLTAREA PROFESIONALĂ A TRASEULUI EDUCAȚIONAL ȘI AL ELEVILOR

Prof. Dabu Doina
Școala Gimnazială Sat Măgura, Mihăești, Județul Vâlcea

Orientarea școlară și profesională a elevilor este un proces complex, ce necesită o abordare coordonată din partea profesorilor, consilierilor școlari, părinților și comunității. În acest context, parteneriatul dintre diriginte și consilierul școlar joacă un rol esențial în sprijinirea elevilor pentru a-și descoperi aptitudinile, interesele și vocația profesiei.

Dirigintele, având un contact direct și constant cu elevii, poate identifica nevoile acestora, iar consilierul școlar, prin expertiza sa psihopedagogică, oferă îndrumare personalizată. O colaborare eficientă între cei doi specialiști contribuie la dezvoltarea unei viziuni clare asupra viitorului educațional și profesional al elevilor.

Această lucrare, propune să analizeze importanța parteneriatului dintre diriginte și consilier, modul în care aceștia pot lucra împreună pentru a sprijini elevii și impactul pe care acest proces are asupra succesului educațional și profesiei.

Profesorul diriginte are o influență majoră asupra formării elevilor, fiind atât un mentor educațional, cât și un sprijin moral. El cunoaște foarte bine fiecare elev din clasă, observându-le evoluția, dificultățile întâmpinate și aspirațiile

1.1 Atribuții dirigintelui în dezvoltarea traseului educațional

- Monitorizarea progresului școlar și identificarea punctelor forte ale elevilor.
- Organizarea activității educative care să încurajeze auto-descoperirea și dezvoltarea
- Îndrumarea elevilor în alegerea profilului liceal sau a traseului educațional
- Comunicarea cu părinții pentru a oferi informații despre orientarea profesională a copiilor lor.

1.2 Dirigintele ca facilitator al colaborării cu consilierul școlar

Dirigintele are rolul de a direcționa elevii către consilierul școlar pentru a primi îndrumare suplimentară, mai ales în cazurile în care aceștia sunt indecișI sau au dificultăți în luarea unei decizii privind cariera. Prin activitățile de consiliere desfășurate în comun, dirigintele și consilierul pot ajuta elevii să clarifice interesele și să stabilească obiectivele.

2. Rolul consilierului școlar în orientarea educațională și profesională

Consilierul școlar are un rol fundamental în ghidarea elevilor către o alegere informată a carierei. Acesta oferă suport special, bazat pe metode psihopedagogice, pentru a ajuta elevii să-și descopere abilitățile.

Importanța consilierii în dezvoltarea profesională a elevilor

Consilierea oferită de specialist îi ajută pe elevi să învețe mai bine provocările pieței muncii, să le dezvolte încrederea în forțele proprii și să ia deciziile bazate pe o autoevaluare corectă.

3. Colaborarea dintre diriginte și consilierul școlar – cheia succesului în orientarea elevilor

Pentru ca orientarea școlară și profesională să fie eficientă, este esențial ca dirigintele și consilierul școlar să colaboreze strâns. Această colaborare trebuie să fie bine organizată, bazată pe comunicare și activități comune, astfel încât să beneficieze de un sprijin.

3.1 Modalități de colaborare eficientă

- Organizarea de întâlniri regulate între diriginte și consilierul școlar pentru a discuta despre progresul elevilor.
- Implicarea elevilor în activități practice, cum ar fi vizite la instituțiile de învățământ superior sau întâlniri cu profesioniști din diverse domenii.
- Integrarea sesiunilor de consiliere vocațională în programul orelor de dirigenție
- Crearea unui plan personalizat de orientare pentru fiecare elev, în funcție de abilități și aspirații

3.2 Beneficiile colaborării dintre diriginte și consilier

- Elevii primesc îndrumare adaptată nevoilor
- Crește gradul de conștientizare a importanței educației pentru viitorul profesional
- Se reduce stresul

Colaborarea dintre profesorul diriginte și consilierul școlar este esențială pentru dezvoltarea traseului educațional și profesional al elevilor. Printr-o îndrumare adecvată și o strategie bine pusă la punct, aceștia ajută elevii să descopere vocația, să își poată valorifica potențialul.

Pentru acest proces, este necesar ca instituțiile de învățământ să sprijine parteneriatul dintre cadrele didactice și consilierii școlari, să ofere resurse suplimentare pentru consilierea vocațională și să promoveze importanța orientării profesionale în rândul elevilor și părinților.

Bibliografie:

1. Cucoș, C. (2006). *Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grad didactice* . Polirom
2. Stănculescu, E. (2013). *Consilierea și orientarea carierei: strategii și tehnici de intervenție educațională* . E
3. Roco, M. (2004). *Consiliere și orientare: ghid practic pentru profesori și elevi* . Ed
4. Holban, I. (2012). *Orientarea școlară și profesională: perspective teoretice și aplicative* .

ROLUL COMUNICĂRII ÎN PROCESUL EDUCAȚIONAL

Prof. Înv. Preşc. Udrea Elena-Diana
Prof. Înv. Preşc. Petriceanu Cecilia
Grădinița Cu Program Prelungit Nr. 1, Călimănești

Stimulată în ultimele decenii de achiziţiile din domeniul informaţiei, de cele din domeniul lingvisticii şi şi logicii simbolice, de contribuţiile psihologiei sociale vizând comunicarea în grup sau fenomenul comunicării de masă, pedagogia s-a văzut obligată să includă în inventarul proprilor teme de cercetare o nouă problematică, cea a comunicării.

Putem spune că omul este, prin natura sa, o fiinţă comunicaţională, iar comunicarea este procesul esenţial prin care fiecare devine ceea ce este şi intră în relaţii cu alţii.

Problema explicării şi înţelegerii fenomenului comunicării din perspectiva originii şi finalităţilor sale a devenit una dintre temele predilecte de cercetare în societatea contemporană. Chiar de la definirea termenului de comunicare putem constata existenţa unor puncte de vedere disjuncte. Fiecare domeniu are definiţia sau definiţiile lui. Voi enumera câteva definiţii care vor fi de ajutor în înţelegerea acestui fenomen:

• Encyclopaedia Britannica (1972) evidenţiază că termenul comunicare (communication) derivă din latinescul communicare, ce trimite la înţelesul de „a pune în comun”, „a transmite”, şi consideră că „în acest articol interpretarea ca a face în comun sau a împărţi ceva între câteva persoane sau grupuri este preferată”

• David Crystal, în An Encyclopedic Dictionaryof Language and Languages (1992), defineşte comunicarea drept „transmiterea şi receptarea informaţiei între cel care o semnalează şi cel care o primeşte”,

• R.E.Asher (1994) consideră comunicarea ”orice mesaj utilizat în diferite contexte şi situaţii”

Având în vedere faptul că, de multe ori, sintagma comunicare didactică se utilizează alături de comunicare educaţională, fără distincţiile necesare putem încerca o delimitare a celor două. Pentru a fi didactică, o comunicare trebuie să îndeplinească simultan o serie de condiţii:

- Comunicarea trebuie să fie un act intenţionat, iar intenţia să vizeze schimbări în cunoaşterea, afectivitatea, comportamentul sau acţiunea celui ce receptează comunicarea;
- Comunicarea trebuie să se desfăşoare într-un cadru organizat;
- În general, dar nu exclusiv, o astfel de comunicare se desfăşoară în instituţii specializate (şcoală, universitate);
- Eficienţa comunicării trebuie să fie supusă evaluării în raport cu un ideal stabilit de modul de organizare a actului.

O discuţie asupra condiţiilor de eficienţă a comunicării didactice trebuie să aibă în vedere elementele componente ale actului educaţional:

- un emiţător, adică o persoană care vrea să transmită ceva celuilalt;
- un cod în care să se exprime cele ce vor fi transmise;
- un canal de comunicare;
- mesajul care reprezintă unitatea dintre conţinutul de informaţie şi exprimarea sa cu ajutorul semnelor aparţinând codului;
- receptorul sau destinatarul la care trebuie să ajungă informaţia;
- conexiunea inversă adică informaţia pe care o primeşte emiţătorul de la receptor despre recepţionarea mesajului şi înţelegerea lui.

Între cei doi poli se interpune ,,canalul’’ sau calea de comunicare- undele sonore în cazul comunicării orale directe- pe traseul căruia pot interveni perturbaţii diferite: zgomot, suprapunere de sunete, reverberaţia sălii de clasă etc. , care pot provoca pierderi de informaţie. O comunicare devine posibilă numai atunci când cele două repertorii se intersectează.

„Comunicarea prin cuvinte este cunoscută sub denumirea de comunicare verbală” (N.Hayes, S.Orrell, 1997, p.279). Aceasta este dominantă la om.

Paraverbalul şi nonverbalul în comunicarea instrucţionalã – interpersonalã au un rol major. Paraverbalul reprezintã modul concret în care „curge” vorbirea noastrã. Concret, aspectul paraverbal al discursului nostru, conţine, ca elemente de bazã, forţa sau volumul, ritmul şi fluenţa, înãlţimea sau tonalitatea şi modul de articulare a cuvintelor.

Volumul vocal trebuie sã varieze de la un moment al discursului la altul; este recomandabil sã se vorbeascã mai tare şi cu mai mult entuziasm la începutul şi la sfârşitul prezentãrii, pentru a sublinia obiectivele şi concluziile. În general volumul sonor trebuie adaptat ambianţei: redus dacã sala este micã şi ridicat dacã sala este mai mare. În orice caz, este bine sã nu daţi impresia de ţipat, imprimã o notã de disperare.

Ritmul vorbirii trebuie sã fie şi el variat pentru a „sparge” monotonia. E bine sã se vorbeascã mai rar când se subliniazã ideile principale, sã se mãreascã ritmul la pasajele de tranziţie şi sã se menţinã alert la pasajele descriptive şi la cele familiare grupului. Este recomandabil sã se evite vorbirea „împiedicatã” (ruperi prea dese de ritm) care afectează atât înţelegerea problemei cât şi discursul. Ritmul poate fi corectat prin mişcări corporale adecvate.

Tonalitatea trebuie sã fie normalã. Ridicarea tonului este recomandabilã pentru a sublinia ideile esenţiale şi pentru „calmarea” unei sãli turbulente. Tonul ascuţit poate fi considerat ca agresiv

şi anticipant al unei reacţii de atac. Este bine să se evite înghiţirea unor silabe, primele şi ultimele, ale unor cuvinte, deoarece creează o impresie de superficialitate şi neglijenţă.

Nonverbalul în relaţiile instrucţionale – interpersonale se referă la modul în care privirea, corpul şi gesturile noastre acompaniază discursul propriu-zis, fortificând sau reducând efectele lui asupra clasei. În timp ce aspectul verbal şi cel paraverbal, sunt predominant conştiente şi, deci controlabile, cel nonverbal este cu precădere inconştient, ceea ce face ca posibilităţile de a-l controla să fie foarte reduse (dar nu inexistente).

Gesturile, din punct de vedere nonverbal nu au neapărată valoare în sine, ci doar în combinaţii şi, evident în funcţie de situaţie. De exemplu, o încrucişare a braţelor sau a picioarelor poate indica, pur şi simplu că este frig în sala de clasă. Chiar dacă aspectul inconştient primează, anumite gesturi pot fi exersate, mai ales atunci când exprimă adevăratele noastre intenţii.

Prima impresie se schimbă foarte greu, deci, atenţie cadre didactice la nonverbal. Pentru ca actul comunicaţional să fie eficient avem nevoie de câteva elemente esenţiale:

- elevii trebuie formaţi şi educaţi în spiritul unei reale culturi a dialogului; şcoala ar trebui să cultive plăcerea de a comunica din dorinţa de a descoperi împreună cu alţii adevărul lucrurilor ;

În psihologia socială este din ce în ce mai acreditată ideea că o comunicare interindividuală este determinată, înainte de toate, de tipul de relaţie existent între cele două persoane aflate în interacţiune. Plecând de la tipologia atitudinilor interindividuale, Jean-Claude Abric (2002) stabileşte cinci reguli ale unei comunicări eficiente şi de calitate :

- să asculţi (adică să ţii seama de punctul de vedere al celuilalt) ;
- să observi (adică să te interesezi de tot ceea ce se petrece în situaţia de comunicare) ;
- să analizezi (adică să degajezi elementele componente ale câmpului psihologic şi social care îi determină pe indivizi) ;
- să te exprimi (adică să-ţi spui punctul de vedere în funcţie de interlocutor sau de natura obiectului comunicării) ;
- să controlezi (adică să urmăreşti calitatea şi pertinenţa mesajului, precum şi procesele care pot perturba transmisia).

Pentru un profesor, respectarea acestui ansamblu de exigenţe ale unei comunicări didactice eficiente înseamnă a dispune de competenţă comunicaţională. În relaţia de comunicare, profesorul trebuie să îşi asume rolul de o asemenea manieră, încât elevul să simtă că se doreşte întâlnirea cu el ca persoană şi ca partener de dialog. Este o situaţie în care el se simte ascultat. A ştii să asculţi este caracteristica fundamentală a unei comunicări ce favorizează exprimarea celuilalt. Absenţa comunicării poate rezulta şi din absenţa ascultării reale a interlocutorului.

Bibliografie:

1. Abric, J.-CI., Psihologia comunicării : teorii şi metode, Iaşi, Editura Polirom, 2002,p. 32.
2. Leroy, G., Dialog în educaţie, Editura Didactică şi Pedagogică,p.107.
3. Sălăvăstru Dorina, Psihologia educaţiei, Iaşi, Editura Polirom, 2004,p.130.
4. Tinca Creţu, Comunicare, limbă, limbaj , curs de psihologie pentru înv. primar, 2005, p. 79.

CULORI PENTRU SUFLET: ARTA DE A INCLUDE

Prof. dr. Spiridon Rodica - Gabriela
Liceul Sanitar „Antim Ivireanu”, Râmnicu Vâlcea

Într-o societate care aspiră la echitate și diversitate, școala trebuie să devină un mediu primitor pentru toți copiii, indiferent de particularitățile lor. Incluziunea educațională presupune mai mult decât prezența fizică a copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în clasele obișnuite – ea înseamnă participare activă, adaptare curriculară și valorizarea diferenței. În acest context, educația plastică joacă un rol esențial, fiind una dintre cele mai accesibile și expresive forme de manifestare pentru toți elevii.

Orele de desen creează context favorabil incluziunii oricărui individ.

Educația plastică oferă un cadru mai flexibil decât alte discipline, fiind caracterizată de:

- libertate de exprimare;
- valorizarea efortului, nu doar a produsului finit;
- accent pe emoție, creativitate și intuiție;
- lipsa presiunii răspunsului „corect”.

Pentru copiii cu CES – fie că este vorba de tulburări de spectru autist, ADHD, dizabilități cognitive sau tulburări de învățare – aceste caracteristici creează un spațiu sigur, unde pot explora, comunica și relaționa în propriul ritm. Aici, copilul nu este „altfel” într-un sens negativ, ci parte dintr-o diversitate firească a exprimării umane.

Studiile din domeniul psihologiei dezvoltării au subliniat importanța activităților artistice în procesul de formare a identității și a stimei de sine la copilul școlar. Potrivit lui Gardner, inteligența vizual-spațială este una dintre formele fundamentale de înțelegere a lumii, iar copiii cu CES o accesează adesea mai ușor decât pe cele logico-matematice sau lingvistice.

Mai mult, cercetările în psihopedagogia specială arată că:

- desenul reduce anxietatea și favorizează autoreglarea emoțională;
- activitățile plastice îmbunătățesc motricitatea fină și coordonarea mână-ochi;
- exprimarea non-verbală sprijină elevii cu dificultăți de comunicare verbală.

Conform unui studiu realizat de European Agency for Special Needs and Inclusive Education (2020), artele vizuale sunt printre disciplinele care favorizează coeziunea grupului, empatia și participarea elevilor cu CES într-un mod echitabil și valoros.

Un profesor de educație plastică devine, în acest context, mediator al diferenței, adaptând strategiile didactice astfel:

- oferă modele vizuale și pași concreți, utile pentru elevii cu dificultăți de abstractizare;
- utilizează materiale adaptate (culori groase, pensule ergonomice, colaje);
- acordă feedback pozitiv individualizat, încurajând efortul, nu perfecțiunea;
- promovează lucrul în echipă și proiectele colective, în care rolurile sunt distribuite în funcție de abilitățile fiecăruia;
- asigură un climat lipsit de competiție, în care diversitatea rezultatelor este apreciată.

În plus, colaborarea cu profesorul de sprijin este esențială pentru crearea unor scenarii de învățare personalizate, dar integrate firesc în activitatea clasei.

Educația plastică se dovedește a fi o punte între lumea interioară a copilului și realitatea socială, un teren de exprimare unde barierele cognitive sau comportamentale se pot estompa în fața culorii, formei și emoției.

Incluziunea copiilor cu CES la orele de desen nu doar că este posibilă, ci este o resursă pentru toți elevii, cultivând empatia, acceptarea și creativitatea colectivă.

Elevii au o capacitate creativă foarte dezvoltată, nu au bariere pe care le impune lumea vizibilă, realitatea imediată, înconjurătoare. Pentru un astfel de copil oamenii pot avea mâini-aripi, piele albastră. Totuul este posibil cu un curaj deosebit și o gingășie tulburătoare.

Este datoria noastră, ca profesori, să vedem în fiecare copil un potențial, nu o etichetă. Prin artă, ne reîntoarcem la umanitatea comună care ne unește, dincolo de diagnostice, limite sau diferențe.

Bibliografie:

1. Gardner, Howard, *Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences*, Basic Books, 2006;
2. Mărginean, Nicolae, *Psihopedagogia învățării,* Editura Institutului de Psihologie al Universității din Cluj, Cluj Napoca, 1930;
3. Piaget, Jean, *The Origins of Intelligence in Children*, International Universities Press, 1952;
4. Mărginean, Nicolae, *Psihopedagogia învățării,* Editura Institutului de Psihologie al Universității din Cluj, Cluj Napoca, 1930;
5. European Agency for Special Needs and Inclusive Education *Inclusive Education in Practice: Supporting Diversity through Arts Education*;
6. https://www.european-agency.org/news/inclusive-education-action-online-resource-base-open-call-case-studies

INTEGRAREA COPIILOR CU CES ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ

Prof. înv. preșcolar Stoian Amalia Ileana
Liceul Preda Buzescu / G.P.N. Nr. 2, Berbești, Jud. Vâlcea

Integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) reprezintă un aspect vital al unei societăți incluzive și echitabile. Acest proces implică asigurarea accesului la educație, sprijinul adecvat și crearea unui mediu care să încurajeze participarea și contribuția fiecărui individ la comunitatea sa. În epoca contemporană, educația incluzivă a devenit un subiect central în discuțiile despre sistemul educațional. Această abordare promovează o perspectivă care recunoaște și respectă diversitatea individuală a elevilor, integrându-i în mod activ în mediul educațional. În cadrul acestui context, creativitatea didactică devine esențială pentru a asigura că fiecare elev este susținut în mod adecvat și că procesul educațional este eficient și valoros pentru toți.

Primul pas către integrarea reușită a copiilor cu CES este recunoașterea dreptului fiecărui individ la educație și la oportunități egale de dezvoltare. Toți copiii, indiferent de abilitățile lor, merită să beneficieze de un mediu educațional care să îi susțină în descoperirea și cultivarea talentelor lor unice. Cu toate acestea, integrarea nu este doar despre a le oferi acces la școală, este și despre a crea un mediu care să îi încurajeze să participe activ și să se simtă acceptați și incluși. Tradițional, educația a fost adesea centrată pe un model uniform, care presupunea că toți elevii sunt capabili să învețe în aceeași manieră și în același ritm. Cu toate acestea, acest model a devenit din ce în ce mai contestat, pe măsură ce înțelegerea noastră despre nevoile și abilitățile individuale ale elevilor a evoluat. Astfel, s-a dezvoltat o mișcare către educația incluzivă, care recunoaște că fiecare elev are propriile sale nevoi și că este important să se adapteze strategiile didactice pentru a se potrivi acestor nevoi, în transformarea procesului instructiv educativ creativitatea acaparând tot mai mult teren.

Creativitatea didactică în contextul educației incluzive implică găsirea modalităților de a integra tradiția și modernitatea pentru a crea un mediu educațional care să fie accesibil și valoros pentru toți elevii. Una dintre principalele provocări în ceea ce privește integrarea copiilor cu CES este lipsa resurselor și a sprijinului adecvat. Sistemele educaționale pot fi adesea subfinanțate sau nepregătite pentru a face față nevoilor speciale ale acestor copii. Lipsa personalului calificat și a materialelor didactice adaptate poate limita capacitatea școlilor de a oferi un mediu propice învățării pentru toți elevii. În plus, există și aspecte sociale și culturale care pot reprezenta obstacole în calea integrării copiilor cu CES. Stigmatizarea și discriminarea pot afecta încrederea și autopercepția acestor copii, iar lipsa acceptării și sprijinului din partea colegilor și a comunității poate duce la izolare și excluziune. Este esențial să se promoveze înțelegerea și respectul față de diversitatea umană și să se creeze un mediu care să încurajeze empatia și colaborarea între toți membrii comunității școlare.

Pentru a depăși aceste provocări și pentru a promova integrarea copiilor cu CES, este necesară o abordare holistică și de colaborare între actorii actului educațional. Cadrele didactice, părinții, specialiștii în domeniul educației speciale și comunitatea în ansamblu trebuie să lucreze împreună pentru a identifica și implementa cele mai bune practici și strategii de sprijin pentru fiecare copil în parte. Aceste strategii pot include personalizarea planurilor de învățare pentru a se potrivi nevoilor individuale ale fiecărui copil, furnizarea de sprijin și asistență suplimentară în clasă și colaborarea strânsă între cadrele didactice și specialiștii în educație specială pentru a dezvolta strategii eficiente de intervenție, utilizarea tehnologiei pentru a sprijini învățarea personalizată și pentru a oferi accesibilitate învățării pentru elevii cu diferite abilități. De exemplu, aplicațiile și software-ul pot fi adaptate pentru a furniza feedback și suport individualizat. În plus, este important să se ofere sprijin și formare pentru părinți și familii, pentru a-i ajuta să înțeleagă și să susțină nevoile unice ale copiilor

lor cu CES și să îi sprijine în procesul lor de învățare și dezvoltare. Integrarea copiilor cu CES conferă instituţiei şcolare rolul de componentă fundamentală a sistemului social, aptă să răspundă concret imperativelor de moment ale evoluţiei din societatea contemporană şi să rezolve o serie de probleme referitoare la nevoile de acceptare/ valorizare socială a fiecărui individ şi la capacitatea acestuia de a se adapta şi integra într-o societate aflată în continuă transformare.

Pornind de la principiul dreptului egal la educație pentru toți copiii, metodele activ-participative permit elevului satisfacerea interesului pentru cunoaștere, facilitează contactul cu realitatea înconjurătoare, sporind gradul de socializare a elevilor, stimulează și dezvoltă învățarea prin cooperare. Metodele care favorizează înțelegerea conceptelor și ideilor, valorifică experiența proprie a elevilor sunt: discuția, dezbaterea, jocul de rol. Metodele care stimulează gândirea și creativitatea îi determină pe elevi să caute și să dezvolte soluții pentru diferite probleme, să compare și să analizeze situații date sunt: studiul de caz, rezolvarea de probleme, exercițiul. Metodele prin care elevii sunt învățați să lucreze productiv unii cu alții și să-și dezvolte abilități de colaborare sunt: mozaicul, proiectul în grupuri mici. În condițiile unei educații incluzive, metodele active de învățare prin cooperare au o mare eficiență și de aceea sugerăm recurgerea la câteva posibile strategii de învățare care pot fi aplicate cu succes.

1. Predicțiile în perechi. Elevii vor fi grupați în perechi, având fiecare o foaie de hârtie și un creion. Profesorul le oferă o listă cu câteva cuvinte dintr-o povestire. În urma discuțiilor elevii vor trebui să alcătuiască o compunere sau un scenariu pe baza unor predicții în jurul unei liste oferite.

2. Știu/ vreau să știu/ am învățat. Elevii scriu pe o coloană ceea ce știu despre o temă, pe altă coloană ceea ce vor să știe și pe alta ce au învățat. La sfârșitul lecției se verifică ce cunoștințe noi au dobândit elevii.

3. Brainstormingul. Individual sau în perechi, elevii prezintă sau scriu pe hârtie toate lucrurile pe care le știu despre un anumit subiect.

4. Interviul în etape. Profesorul adresează o întrebare elevilor grupați câte trei-patru. Fiecare elev găsește o soluție și o formulează în scris. Apoi elevii se confruntă reciproc în legătură cu răspunsul, după care perechile se alătură altor perechi formând grupuri în care fiecare elev prezintă soluția partenerului.

5. Turul galeriei. Grupuri de 3-4 elevi lucrează la o problemă care are drept rezultat un produs (schemă, desen, compunere). După expunerea produselor, fiecare grup examinează produsele celorlalte grupe, discută, apoi fac recomandări.

Învățarea prin cooperare, ascultarea și acceptarea opiniilor, luarea împreună a deciziilor constituie momente active ale predării și învățării. Dacă strategiile tradiționale își propun cultivarea relațiilor de prietenie și înțelegere între copii, strategiile incluzive au un impact mai profund. Ele îi învață pe copii să se accepte așa cum sunt, indiferent de etichetele pe care societatea le pune și să colaboreze în vederea realizării obiectivelor de interes comun.

Bibliografie:

1. Vrasmaș Ecaterina Adina, *„Introducere în Educația cerințelor speciale”*, Universitatea din București, Editura Credis, 2004;

2. Emil Verza, Florin Emil Verza (coordonatori), *„Tratat de psihopedagogie specială”*, Editura Universității din București, 2011.

STRATEGII DE INSTRUIRE DIFERENȚIATĂ. EVALUAREA ȘI DINAMICA PERFORMANȚELOR ȘCOLARE ALE ELEVILOR

Prof. Diaconu Iulia
Școala Gimnazială „Take Ionescu", Râmnicu Vâlcea

Una dintre preocupările principale din viața oamenilor se referă la alegerea unui plan profesional potrivit care să satisfacă nevoile personale. Însă alegerea acestuia depinde în mare măsură de modalitatea în care se va desfășura activitatea școlară a indivizilor, orientarea spre succes sau eșec în acest domeniu fiind un factor ce va putea influența competența individuală în profesia care va avea să fie optată. Fiecare elev are dreptul la succes școlar și la atingerea propriilor standarde și performanțe. Pentru aceasta este necesar să cunoaștem unele elemente care manifestă un rol important în realizarea progreselor în rândul elevilor.

În consecință, s-au ales ca factori principali în determinarea succesului / eșecului școlar **rolul profesorilor** (ca atitudine a modalităților de evaluare a elevilor) și modul în care ne raportăm la propria persoană și valoarea pe care și-o dă individul lui însuși **(stima de sine).**

Pornind de la teza axiomatică enunțată în Declarația de la Salamanca (1994) privind **unicitatea profilului educațional al fiecărui copil**, bazat pe particularitățile și necesitățile (cerințele) proprii, personalizate și contextualizate, sistemele de învățământ trebuie să își revizuiască resursele în sensul creării condițiilor pentru ca toți copiii, indiferent de condiționările fizice, intelectuale, sociale, emoționale, lingvistice sau de altă natură, să se educe și să se dezvolte în medii de învățare comună.

De-a lungul timpului, în teoria și practica educației și instruirii, conceptul de **evaluare** a suferit modificări semnificative. De la simpla verificare a cunoștințelor acumulate de către elev și notarea lor de către profesor s-a ajuns la extinderea acțiunilor evaluative asupra rezultatelor sociale ale sistemului de învățământ, asupra proceselor de instruire, a durabilității cunoștințelor elevului, a calității curriculumului școlar și a pregătirii personalului didactic.

I.T. Radu definește **evaluarea** ca activitatea prin care sunt colectate, prelucrate și interpretate informațiile privind starea și funcționarea unui sistem, a rezultatelor pe care le obține, aprecierea acestora pe baza unor criterii și prin care este influențată evoluția sistemului.

Ca sens particular, **evaluarea pedagogică** „*vizează eficiența învățământului prin prisma raportului dintre obiectivele proiectate și rezultatele obținute de către elevi în activitatea de învățare*" (I. Nicola, 2003).

Teoria și practica evaluării în învățământ înregistrează o mare varietate de moduri de adoptare și de înțelegere a rolului acțiunilor evaluative. **Evaluarea rezultatelor școlare** este uneori redusă la noțiuni ca „a verifica", „a nota", „a aprecia". Ea este o tehnică, o acțiune complexă, un ansamblu de operații mintale și acționale, intelectuale, atitudinale, afective.

Drumul parcurs este jalonat de concepțiile care s-au succedat în domeniul evaluării și care pot fi dispuse în timp astfel:

📖**evaluarea "comparativă"** a cărei funcție principală era de a clasa elevii, de a le acorda diplome după nivelul lor de reușită, raportându-i pe unii la alții;

📖**evaluarea "prin obiective" sau evaluarea "criterială"** care are ca rol să furnizeze informații funcționale, permițând elevilor să se situeze în raport cu atingerea obiectivelor și oferind soluții de ameliorare (Cardinet, 1993);

📖**evaluarea "corectivă"** care propune o nouă paradigmă, nu numai "decizională", ci și "informațională". Ea are ca scop să ofere elevului informații suplimentare în funcție de dificultățile constante, pentru a-i facilita învățarea;
📖**evaluarea "conștientizată"** (Cardinet, 1993) este cea de-a patra concepție. Aceasta corespunde unui demers dominant pedagogic, care privilegiază participarea activă și autonomia elevului, furnizându-i repere explicite, în scopul de a lua în mâini propria transformare, fiind conștient de propriile dificultăți. Această mișcare trebuie însoțită de creșterea practicilor de reglare, dar și de o modificare fundamentală de mentalitate.

Curriculumul actual tratează evaluarea școlară ca o parte integrantă a procesului de învățământ. Aceasta înseamnă că procesul educațional trebuie înțeles ca un întreg sau ca un tot unitar constituit din trei componente: *predare-învățare-evaluare*. Fiecare dintre elementele componente ale acestui proces sunt deschise, corelative, ele interacționează și se condiționează reciproc, producând rezultate școlare.

În contextul curriculumului modernizat, rezultatele școlare care trebuie înregistrate la finele procesului integrat de predare-învățare-evaluare, sunt *competențele elevului* formate la nivel transdisciplinar, dar și printr-o disciplină sau alta. În acest sens, învățătorul trebuie să formeze, dar și să evalueze, atât prin proceduri de evaluare formativă / continuă, cât și sumativă / finală, nivelul de formare al competențelor disciplinare, care, la rândul lor, asigură formarea-dezvoltarea competențelor transdisciplinare, cum ar fi: *a învăța să înveți, competența de comunicare (în limba maternă, în limba străină), relaționarea cu alții, rezolvarea de probleme* etc.

Se știe că evaluarea pedagogică reprezintă ***un proces complex de măsurare, apreciere, analiză și interpretare a datelor prin intermediul unor instrumente de evaluare în scopul emiterii unei judecăți de valoare*** asupra rezultatelor obținute din acest proces și adoptării unor decizii pedagogice care se impun.

Ea **are rolul de a sprijini activitatea de învățare și de formare a competențelor școlare, de a măsura progresul elevilor, de a întări motivația învățării, de a regla activitatea profesorului și a elevilor și de a-i obișnui pe elevi cu aprecierea.**

Ținând cont de complexitatea acestui proces, specialiștii în evaluarea pedagogică recomandă că orice activitate de evaluare trebuie să parcurgă următoarele trei etape principale:
📖**măsurarea** rezultatelor școlare care se realizează prin metode, procedee și tehnici specifice (probe scrise / orale / practice, testare, observare, proiecte, portofolii etc.), utilizând instrumente adecvate scopului urmărit;
📖**aprecierea** acestor rezultate prin alocarea de valori numerice sau calificative și notarea lor pe baza unor criterii de evaluare explicite, utilizând bareme de apreciere, grile de notare etc.;
📖**formularea unor concluzii** și adoptarea unei decizii pedagogice adecvate.

Structurată pe aceste operații ierarhice și aplicată în diferite momente ale procesului educațional – *la început, pe parcurs* și *la final* – activitatea de evaluare pedagogică se realizează în scopul reglării procesului de învățare și verificării rezultatelor obținute din acest proces, prin raportarea acestora la cerințele de curriculum și la standardele educaționale.

De reținut, totuși, că viziunea incluzivă asupra evaluării pedagogice recomandă cadrelor didactice diminuarea numărului de evaluări normative în favoarea celor formative, dezicerea, în general, de evaluarea de tip standard, care apreciază elevul numai în comparație cu alții, prin raportare la anumite norme și are în vedere promovarea unei evaluări cu adevărat formative, diferențiate și puternic individualizate.

În condițiile **școlii incluzive**, formula cea mai eficientă de proiectare și realizare a procesului de evaluare o constituie ***evaluarea diferențiată, participativă și consensuală*** în cadrul căreia are loc negocierea produselor școlare necesare de realizat de către elev, anunțarea și discutarea criteriilor de apreciere a acestor produse. Accentul se pune pe diversificarea formelor și metodelor de evaluare, pe colaborarea și responsabilitatea împărtășită a familiei și școlii, fiind respectate interesele copilului și cerințele educaționale, elevul putând opta pentru un anumit rezultat final al învățării și pentru o formă sau alta de evaluare.

Astfel, **scopul evaluării** devine:

🕮orientarea activității viitoare;

🕮reglarea procesului de predare și învățare;

🕮certificarea nivelului de cunoștințe / capacități;

🕮perfecționarea procesului educativ.

Rolul evaluării în activitatea didactică poate fi evidențiat prin faptul că nu există o delimitare clară între *predare* și *evaluare* sau între *învățare* și *evaluare.*

Profesorul ca manager al procesului predare - învățare - evaluare la nivelul clasei trebuie să țină cont de respectarea câtorva principii ale acestor activități didactice.

Principii ce trebuie respectate pentru realizarea funcțiilor evaluării școlare:

🕮 precizarea obiectivelor urmărite prin verificarea și notarea elevilor;

🕮 evaluarea pe tot parcursul anului școlar;

🕮 folosirea unor criterii științifice de notare;

🕮 înlăturarea subiectivității.

Într-un învățământ cu pretenții de modernitate, orice cadru didactic care cunoaște complexitatea conceptului de evaluare și a problematicii acestuia trebuie să răspundă, la următoarele întrebări:

1. De ce evaluez?

a) Pentru a obține informații privind învățarea de către elev?

b) Pentru că doresc să ajut elevii care au dificultăți?

c) Pentru că elevul are nevoie?

d) Pentru a analiza greșelile elevului? etc.

2. Cum evaluez?

a) Prin examene, prin teste?

b) Prin observații continue?

c) Prin instrumente elaborate pe bază de competențe?

d) Prin mai multe tehnici sau printr-una singură?

3. Cui servește evaluarea?

a) Elevului?

b) Profesorului?

c) Părinților?

d) Menținerii disciplinei?

e) Societății?

4. Ce doresc să evaluez?

a) Cunoștințe?

b) Atitudini și comportamente?

c) Procesul învățării?

d) Produsul?

Rezultatele școlare nu se referă numai la achizițiile elevilor în domeniul cognitiv-cunoștințe, priceperi, capacități, abilități, ci la întregul spectru de comportamente care contribuie la dezvoltarea personalității elevului: comportamente școlare din plan afectiv și psihomotor, unele rezultate extrașcolare – cu influență directă asupra rezultatelor școlare, deprinderi auto-evaluative sau rezultatele neintenționate ale procesului de instruire.

Analiza poate să continue printr-o autoobservare a gesturilor cotidiene în materie de practici pedagogice de evaluare. Interesul unei asemenea reflexii capătă un plus de importanță când vine momentul analizei paradoxurilor și contradicțiilor pe care le presupun acțiunile de evaluare. Aceasta înseamnă să se declanșeze o formă de autoanaliză.

În țara noastră se înregistrează preocupări importante în ceea ce privește problematica evaluării rezultatelor școlare ale elevilor, sub diverse laturi și la diferite niveluri.

Orice program judicios de evaluare se întemeiază pe o verificare completă a rezultatelor școlare, utilizează mai multe categorii de instrumente de evaluare, aduce la cunoștința elevilor rezultatele în mod diferențiat și nu global și urmărește nu atât sancționarea rezultatelor slabe ale elevilor, cât mai ales identificarea și corectarea erorilor.

Din perspectiva elevului, evaluarea orientează și dirijează învățarea, formează motivația față de învățare, e un mijloc eficace de asigurare a succesului etc.

Din perspectiva profesorului, evaluarea este necesară pentru că permite culegerea de informații, sugerează căi de perfecționare a stilului didactic și identifică dificultățile elevilor.

Evaluarea școlară trebuie să fie dinamică, centrată pe procesele mentale ale elevului, să formeze autoreglarea, autoreflecția, să înlocuiască acea reflecție statică, bazată pe control, examinare, sancțiune.

Cele mai eficace metode de întărire a activității elevilor sunt determinate de atitudinea cadrului didactic față de elev.

📖 ***Încurajarea f****iecărui* elev în fiecare lecție îl determină pe elev să înțeleagă faptul că îi este recunoscut efortul și progresul pe care îl face ca să învețe. I se vorbește prietenos, menținând o atitudine binevoitoare și atunci când elevul nu reușește să realizeze nimic prin efortul propriu.

📖 ***Centrarea aprecierilor pe munca elevului și nu pe sine însuși*** se face cu scopul de a-l determina pe elev să se mobilizeze în realizarea sarcinii de lucru pentru perfecționarea abilităților.

📖 ***Centrarea pe un anumit elev***

- elevul trebuie să fie apreciat pentru o realizare a sa personală, nu a întregului grup din care face parte;
- laudele care se fac nu trebuie să se bazeze pe comparația cu alți elevi;
- se acordă o atenție deosebită elevilor slabi care au cea mai mare nevoie de apreciere.

📖 ***Specificarea motivului aprecierii***

- lauda indică valoarea unei realizări concrete și trebuie focalizată pe tema dusă la îndeplinire;
- întotdeauna se menționează pentru ce se oferă lauda pentru a nu avea caracter depreciativ.

📖 ***Sinceritatea în emiterea aprecierii***

- cadrul didactic oferă laudele spontan și sincer;
- emiterea laudelor lipsite de conținut, într-un mod reflex nu sunt motivante și provoacă un comportament nepotrivit elevilor.

Extensia actului evaluării către accentuarea activității elevilor este singura unealtă puternică la îndemâna dascălului.

Acțiunea de sprijin / întărire a activității elevilor îmbunătățește următoarele aspecte:

· învățarea și realizarea obiectivelor;
· motivația;
· comportamentul;
· concentrarea atenției la lecție;
· dobândirea încrederii în sine și a respectului de sine;
· atitudinea față de învățare și față de anumite materii;
· atitudinea față de cadrul didactic.

Evaluarea este eficientă dacă evaluatorul:

📖 cunoaște ceea ce trebuie să evalueze;
📖 stabilește cu rigoare obiectivele ce trebuie realizate;
📖 folosește tehnicile și instrumentele cele mai bune de evaluat.

Tehnicile și instrumentele trebuie diversificate în funcție de:

📖 nivelul de pregătire al clasei;
📖 vârsta elevilor;
📖 distribuția performanțelor copiilor de la "*foarte bune*" la "*bune*" și "*mediocre*";
📖 profilul psihologic al clasei, dar și al fiecărui copil în parte.

Adaptarea **procesului de evaluare** prin mijloace diferite: proiecte, produse (scrise, orale, vizuale, kinestezice –proiecte, portofolii, etc.), **evaluarea prin probe scrise poate fi înlocuită prin probe orale, demonstrarea cunoștințelor acumulate prin mijloace/activități practice.**

Evaluarea trebuie să vizeze identificarea progresului realizat de elev luând ca punct de plecare rezultatele evaluării inițiale (evaluarea individualizată).

Rolul evaluării în creșterea performanțelor școlare depinde semnificativ de concepția educatorului în legătură cu obiectul, scopul și funcțiile evaluării, concepție care se va reflecta în alegerea și utilizarea metodelor și procedeelor de evaluare, în integrarea strategiilor de evaluare în procesul didactic.

Astfel, metodele și procedeele de evaluare oferă posibilitatea unei evaluări complexe, sensibile la diferențele individuale dintre elevi; îmbinarea lor oportună poate conduce la informații relevante referitoare la rezultatele și progresele pe care aceștia le înregistrează.

Activarea dinamică a strategiilor de evaluare (inițială, formativă-formatoare, sumativă) valorifică potențialul de învățare și personalitatea elevilor.

Evaluarea, cea formativă mai ales, oferă repere pentru identificarea dificultăților elevilor, pentru remedierea lor, pentru mobilizarea resurselor psihice și promovarea efortului pentru propria depășire și dobândirea autonomiei în învățare.

În mod fundamental, **evaluarea continuă/formativă** constă în împărțirea unei sarcini sau a unei materii în unități și în determinarea, pentru fiecare unitate în parte a măsurilor în care elevul depășește o dificultate. Deci este vorba de un demers diagnostic.

Evaluarea formativă:

- nu certifică o etapă, ci permite ameliorarea rezultatelor, revenirea asupra celor învățate pentru a le corecta și a facilita trecerea spre o altă etapă;
- este orientată spre un ajutor imediat și încearcă să coreleze caracteristicile elevului (inclusiv nevoile, interesele) cu caracteristicile conținuturilor de învățat;
- se desfășoară cu regularitate și este utilizată în luarea deciziilor privind activitatea continuă;
- presupune verificări sistematice, pe parcursul programului, pe secvențe mai mici;
- are loc prin verificarea tuturor elevilor și a întregii materii, dat fiind faptul că nu toți elevii învață deopotrivă de bine un conținut;
- are drept scop ameliorarea procesului de învățare, scurtând considerabil intervalul dintre evaluarea rezultatelor și perfecționarea activității;
- pornește de la obiectivele operaționale concrete;
- are funcția prioritară de clasificare dar nu definitivă, prin lăsarea unui câmp deschis sancționărilor apreciative viitoare.

În practica la clasă se constată deplasări de accent privind redimensionarea și regândirea strategiilor evaluative:

- extinderea evaluării de la verificarea și aprecierea rezultatelor – obiectivul tradițional – la evaluarea procesului, evaluarea nu numai a elevilor, dar și a conținutului, a metodelor, a obiectivelor, a situației de învățare, a evaluării;
- luarea în calcul nu numai a achizițiilor cognitive, dar și conduita, personalitatea elevilor, atitudinile etc.;
- diversificarea tehnicilor de evaluare și mărirea gradului de adecvare a acestora la situații didactice (extinderea folosirii testului docimologic, a lucrărilor cu caracter de sinteză, punerea la punct a unor metode de evaluare a achizițiilor și abilităților practice practice);
- deschiderea evaluării spre mai multe perspective ale spațiului școlar (competențele relaționale, comunicare profesor-elev, disponibilitățile de integrare în mediul social);
- întărirea și sancționarea rezultatelor evaluării cît mai operativ; scurtarea feed-back-ului, a drumului de la diagnosticare la ameliorare, inclusiv prin integrarea eforturilor și a exploatării dispozițiilor psihice ale elevilor;
- centrarea evaluării asupra rezultatelor pozitive și nesancționarea în permanență a celor negative;

- transformarea elevului într-un partener autentic al profesorului în evaluare prin autoevaluare, inter-evaluare și evaluare controlată.

Evaluarea nu trebuie asociată cu eșecul, sancțiunea sau controlul, ci cu posibilitatea de reflectare asupra rezultatelor, cu formarea unei imagini pozitive despre sine, nu numai cu lipsurile pe care le are, dar mai ales cu calitățile ce pot fi valorificate și dezvoltate. Cadrul didactic ar trebui să-și proiecteze evaluarea o dată cu proiectarea conținutului și să prezinte ce se așteaptă de la elevi, ce progrese vor trebui să facă: o probă care este precedată de prezentarea obiectivelor de evaluare se va dovedi mult mai eficientă decât una la care elevul nu știe la ce să se aștepte. Pentru profesor, evaluarea este un prim instrument ce îi conferă o imagine asupra acțiunii sale.

Evaluarea nu trebuie să pedepsească, ci să stimuleze pentru etapa următoare a învățării. Elevul trebuie să înțeleagă că evaluarea are scopul de a-l informa obiectiv asupra a ceea ce mai are de învățat. Interpretarea rezultatelor trebuie înțeleasă ca o parte componentă obligatorie a evaluării, și ea se face, în funcție de tipul de evaluare, în fața celor evaluați.

Evaluarea formativă presupune schimbarea relației profesor- elev, elevul trebuie privit ca partener, colaborator cu care profesorul trebuie să se sfătuiască, să stabilească metode participative menite să asigure realizarea obiectivelor propuse la începutul etapei de învățământ.

În același scop se impune o regândire și redimensionare a relației dintre profesori și părinți în scopul creșterii motivației elevilor pentru studiu, pentru implicarea în formarea propriei personalități. Argumentele teoretice și experimentale demonstrează că evaluarea își manifestă rolul specific în creșterea performanțelor școlare numai în relație cu predarea și învățarea. Astfel, pot fi înțelese rezultatele școlare și semnificațiile lor, nevoile de dezvoltare, motivațiile și conduitele elevilor.

Concluzii

Evaluarea diferențiată

• evaluarea este o componentă esențială a predării diferențiate;

• evaluarea diferențiată este fundamentală pentru ca experiența evaluării să fie una pozitivă pentru toți elevii la toate nivelurile de abilitate.

Strategii de abordare a evaluării diferențiate:

📖 Prezentarea aceleiași sarcini tuturor elevilor și diferențierea ei în funcție de rezultate;

📖 Conceperea unor teste cu secțiuni diferențiate;

📖 Secțiunile mai dificile sunt rezolvate numai de unii elevi;

📖 Structurarea sarcinilor astfel încât elevii mai capabili să abordeze sarcinile mai pretențioase, asigurându-vă în același timp că cei mai puțini capabili se confruntă încă cu activități incitante care să merite efortul;

📖 Conceperea unor teste diferențiate;

Autoevaluare

Mi-a plăcut .....

M-am simțit

STRATEGII DE INTEGRARE A COPIILOR CU CES

Prof. înv. preşcolar Popa-Mazilu Cristiana-Georgiana
Prof. înv. preşcolar Opriţa Mihaela Cristina
Şcoala Gimnazială Nr.13/ Grădiniţa P.P. Nr.14

Considerăm normal ceea ce întâlnim cel mai des în jurul nostru şi lucrurile care ne sunt la îndemână, care nu ne scot din rutină. Societatea stabileşte acest tipar şi are, de obicei, tendinţa de a respinge ceea ce este considerat „altfel", „diferit", …problematic. Copilul care nu se încadrează în tiparul clasic este mereu o provocare şi necesită atenţie deosebită, timp şi resurse speciale, o muncă născută din aprecierea şi respectul pentru ceea ce natura a ales să conceapă diferit.

Termenul de CES a fost lansat în UK în 1978 şi adoptat în 1990 de UNESCO pentru a desemna „necesităţile complementare obiectivelor generale ale educaţiei şcolare", concretizate într-o „şcolarizare adaptată particularităţilor individuale, caracteristice unui deficient, precum şi printr-o intervenţie specifică, prin reabilitare sau recuperare corespunzătoare". (Mara, 2009, p.79). Fără acestea nu se poate vorbi de egalizarea şanselor, de acces şi participare educaţională şi socială.

Din categoria copiilor cu C.E.S fac parte copiii cu deficienţe propriu-zise, cu deficienţe senzoriale şi fizice, mintale, comportamentale; copii cu tulburări afective, emoţionale; copii cu handicap asociat; copii cu dificultăţi de cunoaştere şi învăţare; copii cu deficienţe de comunicare şi interacţiune.

Pentru părinţii unui copil cu cerinţe educative speciale, pasul acceptării unui diagnostic poate fi greu de făcut şi întârzie demararea unei terapii corespunzătoare, atât de necesare. Etapele prin care trece, de obicei, familia, variază de la stare de şoc, negare, neîncredere, (auto) învinuire până la acceptare, resemnare şi lupta pentru viitorul mai bun al copilului.

Uneori, dificultăţile prin care trece copilul scot la iveală alte calităţi nebănuite (capacitate de memorare extraordinară, procesarea rapidă a informaţiei, talent în diverse arii de dezvoltare sau chiar, geniu). Cooperarea dintre familie şi specialiştii în domeniu are ca efect integrarea cu succes a copilului în grădiniţă/ şcoală, creându-i acestuia sentimentul apartenenţei, crescând încrederea în forţele proprii şi ajutându-l să devină adult independent, cu şanse reale la o viaţă fericită.

Societatea modernă are ca scop să integreze, în structurile sale, toate categoriile de persoane și să promoveze drepturi egale pentru toţi, aplicând principiul nondiscriminării. În această direcţie s-au adoptat politici sociale și educaţionale care să le permită participarea totală și activă în viaţa comunităţii, să faciliteze accesul la o educaţie și o profesionalizare corespunzătoare, în acord cu propriile disponibilităţi. Sistemul de învăţământ românesc s-a aliniat tendinţelor și cerinţelor internaţionale, susţinând integrarea și incluziunea școlară. Elevii pot fi incluși în școlile de masă unde li se asigură o adaptare a curriculumului, iar resursele umane și materiale existente la nivelul instituţiei școlare sunt valorificate și îmbunătăţite pentru a răspunde nevoilor de formare ale acestor copii.

Pentru o educaţie incluzivă de succes, părinţii trebuie să participe direct la viaţa grădiniţei şi pot influenţa anumite decizii care privesc procesul educaţional. Dedicarea unei perioade de timp extinse pentru sprijinirea copilului în timpul activităţilor la clasă este o condiţie esenţială reuşitei integrării. Neimplicarea sau indiferenţa părinţilor în ceea ce priveşte problemele educaţionale ale copilului, prin plasarea responsabilităţii în sarcina şcolii, vine în opoziţie cu ideea de incluziune. Sprijinul redus din partea autorităţilor abilitate, posibilităţile materiale reduse sau percepţia celor din jur pot îngreuna integrarea socială şi şcolară a copilului cu dizabilităţi. Învăţământul de masă trebuie să includă copiii cu CES, dar integrarea reală presupune, printre altele, adaptarea numărului de copii

la clasă, implicarea personalului specializat, motivaţia cadrelor didactice, susţinere reală şi cooperare facilitată prin legi, asigurarea condiţiilor necesare etc.

În practică, ne lovim de situaţii de tot felul, care nu pot decât să influenţeze negativ dezvoltarea copilului. Răspunsurile părinţilor de genul „copilul este doar răsfăţat, de aceea se comportă aşa" , „este energic doar/ are personalitate puternică, de aceea loveşte" sau „ce vreţi să insinuaţi, copilul meu are o problemă??" creează o barieră în calea integrării şi a comunicării dintre factorii educaţionali din viaţa copilului.

Dincolo de porţile grădiniţei, rămâne cadrul didactic; omul care încercă să se descurce cu ceea ce ştie să facă şi cu ceea ce are. Acesta nu uită cât este de importantă abordarea pozitivă a specificului copiilor și exprimarea încrederii în posibilităţile fiecăruia de a reuşi, indiferent de condiţiile din jur. Încurajarea, oferirea posibilităţii de reuşită şi integrarea în grupuri mici în timpul activităţilor contribuie la creşterea încrederii în forţele proprii, dar şi în ceilalţi. Copilul cu CES descoperă astfel că, lumea poate fi bună şi ofertantă pentru el.

Nu există reţete pentru integrarea copiilor cu CES în învăţământul de masă. Cei care manifestă deschidere pentru integrarea acestora vor găsi şi strategiile potrivite, deoarece există forme de integrare diferite:

- integrare parțială - elevii cu CES petrec doar o parte din timp în școala obișuită sau la anumite discipline școlare unde pot face față;

- integrare totală - elevii cu CES petrec tot timpul în școala obișnuită cu excepția programelor terapeutice care se pot desfășura în spații speciale, destinate acestui scop;

- integrare ocazională – participare în comun la diferite excursii, serbări, întreceri sportive, spectacole etc.

Copiii cu cerinţe educative speciale pot fi integraţi în mediul şcolar/preşcolar în mai multe feluri:

- prin integrarea individuală a acestora în clasele obişnuite;

- prin integrarea grupului de doi-trei copii cu deficienţe în clasele obişnuite;

- prin clase diferenţiate, incluse în structura şcolii/grădiniţei obişnuite.

Relația dintre părinți, cadre didactice și copii cu CES are nevoie de respectarea unor reguli, iar fiecare cadru didactic, pus în ipostaza de a avea în colectivitatea sa un copil cu CES, acționează în urma unui plan elaborat de strategii şi intervenţii utile:

- Crearea unui climat afectiv-pozitiv;

- Stimularea încrederii în sine şi a motivaţiei pentru învăţare;

- Încurajarea sprijinului şi cooperării din partea colegilor, formarea unei atitudini pozitive a colegilor;

- Încurajarea independenţei, creşterea autonomiei personale;

- Încurajarea eforturilor;

-Sprijin, încurajare şi apreciere pozitivă în realizarea sarcinilor şcolare, fără a crea dependenţă;

- Folosirea frecventă a sistemului de recompense, laude, încurajări, întărirea pozitivă, astfel încât să fie încurajat şi evidenţiat cel mai mic progres;

- Crearea unui climat afectiv, confortabil;

- Centrarea învăţării pe activitatea practică;

- Sarcini împărţite în etape mai mici, realizabile;

- Adaptarea metodelor şi mijloacelor de învăţare, evaluare;

- Folosirea învăţării afective.

În concluzie, strategiile incluzive au un impact mai profund în comparație cu cele tradiționale care își propun cultivarea relațiilor de prietenie si înțelegere între copii, ele pun accent pe acceptare și colaborare în vederea realizării obiectivelor de interes comun.

Bibliografie:

1. Verza Emil, *„Tratat de psihopedagogie specială”*, Editura Universității, București, 2011;
2. http://www.gonzaloanaya.com/es/2018/05/22/curso-como-fomentar-inclusion-los-centros/;
3. Mara, D., „Strategii didactice în educaţia incluzivă”, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 2009;
4. Vrăşmaş, T., *„Incluziunea şcolară a copiiilor cu cerinţe educaţionale speciale. Aspiraţii şi realităţi”*, UNICEF.

STRATEGII DIDACTICE DE EFICIENTIZARE A PROCESULUI DE ÎNVĂŢARE LA COPIII CU CES

Prof. Tuţulescu Andrada
Şcoala Gimnazială sat Măgura, Mihăeşti

Pentru a sprijini în procesul instructiv-educativ pentru copilul cu CES este necesar ca cadrele didactice să cunoască şi să poată folosi o serie de strategii didactice. Aşadar, educatoarea sau învăţătorul/profesorul clasei să respecte următoarele cerinţe (Vrăşmas E., Dumitrache A, Almăşan B. H. (coord), 2023): să identifice şi să cunoască bine dificultăţile de învăţare a fiecarui elev, modul lor de manifestare şi domeniul în care apar; să se asigure ca elevii aflaţi în situaţie dificilă au achiziţionate aptitudinile prealabile; să adapteze materialul didactic folosit la fiecare temă; să procure material de sprijin atunci când este nevoie; să-şi rezerve un timp necesar în fiecare oră pentru a evalua eficacitatea activităţilor de învăţare şi de predare.

Cunoscând primul principiu comun ale practicii incluzive: *instruirea trebuie individualizată pentru fiecare copil în toate mediile* (Booth et al, 2006; Guralnick, 2008; Lero, 2010; Frankel și Underwood, 2012), în lucru cu copilul cu CES, învăţătorul va oferi micului şcolar acces la o pregătire de calitate sub formă de abordări diferențiate ale învățării şi va include jocul ca practică principală de instruire. Învăţătorii care diferențiază, „folosesc flexibilitatea timpului, apelează la o serie de strategii de instruire și devin parteneri cu școlarii lor, astfel încât atât ceea ce se învață, cât și mediul de învățare să fie modelate pentru cursant” (Tomlinson, 2014, p. 2). Instruirea individualizată sau diferențiată este descrisă ca fiind cea mai bună practică în cadrul educației incluzive pentru preşcolari şi şcolarii mici. Această abordare este în concordanță cu o abordare a capacității, care indică faptul că fiecare individ are un set unic de capabilități și că interacțiunile relaționale și interacțiunile structurale din mediul social afectează realizarea acestor capabilități.

Aşadar, învăţătorul eficient îşi sprijină elevii prin: stabilirea clară a scopului activităților didactice, ținând cont de faptul că un copil cu dificultăți de învățare are un ritm propriu de evoluție și nu poate învăța numai prin utilizarea metodelor tradiționale; acceptarea și valorizarea diversității și opțiunilor diferite; reflectarea asupra activităților desfășurate și evaluarea permanentă a intervențiilor sale și ale copiilor; de multe ori, comportamentele inadecvate ale copiilor apar din cauza neutilizării metodelor de lucru adaptate potențialului individual al acestora; utilizarea flexibilă a tuturor resurselor disponibile; colaborarea cu echipa de specialiști; folosirea cooperării în clasă și în afara ei, evitarea izolării copilului, ironizării acestuia de către colegii săi; valorizarea și încurajarea elevului cu dificultăți de învățare în efectuarea activităților zilnice, în luarea deciziilor, în alegerea soluțiilor și în obținerea progresului.

Strategii și tehnici didactice pentru dezvoltarea limbajului oral

Școlarii mici sunt capabili să înțeleagă și să repete în medie 5000 de cuvinte. De asemenea, vor avea abilități lingvistice pentru a vorbi coerent propoziții de trei până la cinci cuvinte. În anii de grădiniță copiii se concentrează atât pe limbajul receptiv, cât și pe cel expresiv, aşadar, unii copii care vin la clasa pregătitoare înțeleg limbajul rapid și alții se luptă să proceseze, să stocheze, să recupereze și apoi să stocheze din nou cuvintele. Cu cât mediul este mai bogat în vocabular, cu atât copilul devine mai rapid și mai sofisticat în această abilitate. „Domeniile cheie ale limbajului oral care ar trebui abordate la grădiniță şi apoi în primii ani de şcoală, sunt vocabularul și conștientizarea fonologică. Ambele se referă la dezvoltarea alfabetizării copiilor." (Zucker, 2010, p.12).

În ceea ce privește vocabularul, copiii cu cunoștințe extinse tind să fie înţeleşi mai clar. Copiii cu limbaj oral limitat se fac înţeleşi mai greu decât copiii cu abilități lingvistice orale foarte dezvoltate.

Adulții și frații ar trebui să implice în mod regulat şcolarii cu CES în discuţii. Conversația ar trebui să fie variată și constantă, cu subiecte noi și interesante abordate zilnic. Este esențial ca părinții să discute cu copiii lor despre subiecte casnice și despre subiecte academice în mod constant. Copiii cu CES au tendința de a repeta conversații și intonații pentru adulți până când încep să prelucreze informațiile și să-și asume ideile și vocabularul (Zucker, 2010, p. 13).

Atât părinții, cât și educatorii ar trebui să încurajeze limbajului oral. Ei ar trebui să:

• implice copiii în conversații extinse;
• încurajeze copiii să spună și să repete povești și să descrie evenimente;
• discute despre o gamă largă de subiecte;
• utilizeze moderat cuvinte noi și neobișnuite;
• discute despre semnificațiile cuvintelor;
• pună întrebări deschise;
• ofere îndrumări explicite cu privire la vocabular, sintaxă și pronunție;
• provoace copiii să-și justifice gândirea;
• concentreze pe exprimarea ideilor;

Alfabetizare - Dezvoltarea abilităților de alfabetizare începe de la naștere. O mare parte a problemelor care apar în alfabetizare la şcolarii mici, astăzi, este dată de lipsa de experiențe cu textul scris, în special în medii socio-economice scăzute.

Încurajarea școlarilor mici cu CES să cânte cântece și să joace jocuri, în special cele care implică litere și sunete, poate crește expunerea lor la concepte fonetice. Părinții și educatorii care pronunță clar cuvintele și întăresc sonorizarea literelor și cuvintelor pregătesc copilul pentru analiza fonetică a cuvintelor. Există multe modalități multi-senzoriale de a încuraja şcolarii mici cu CES să înveţe literele și sunetele. Pictura cu degetele, literele magnetice, plastelină, nisipul, literele din plastic pot fi toate folosite pentru a încuraja copiii să interacționeze cu litere, sunete și cuvinte (Zucker, 2010, p. 13).

Matematică - Școlarii mici pot învăţa despre matematică prin introducerea conceptelor care implică numere și operații, geometrie, algebră, măsurători, analiza și colectarea datelor. Este esențial pentru copii să dezvolte devreme abilitatea de a înțelege concepte matematice, nu doar să memoreze procesul și răspunsurile. Copiii mici se implică în activități matematice practice și interactive. Se pot raporta la diferitele concepte atunci când manipulează obiecte și se implică în activități provocatoare (Zucker, 2010).

Pentru școlarii mici şi mai ales pentru cei cu CES, învăţătorii ar trebui să insiste pe următoarele concepte:

• numele formelor bidimensionale și tridimensionale - de ex. cerc, piramidă, cub, hexagon;
• limbaj pentru a descrie forme - de ex. linii, unghiuri, etc.
• termeni pentru a compara cantitatea - de ex. mai mult decât, mai puțin decât, egal
• termeni pentru a compara lungimea și greutatea - de ex. mai lung, mai greu.
• limbaj legat de timp - de ex. mai devreme, mai târziu, dimineață, noapte, azi, mâine.

• cuvinte care identifică unde se află lucrurile în spațiu - de ex. aproape, departe.
• cuvinte poziționale pentru a descrie locația obiectelor - de ex. înăuntru, dedesubt, lângă.

Aceste concepte matematice pot fi ușor încorporate în lecţia de Matematică şi explorarea mediului, dar şi în alte ore precum: Arte vizuale şi abilităţi practice, Muzică şi mişcare, Joc şi mişcare. Majoritatea copiilor pot aplica aceste concepte cu ușurință și cu acuratețe dacă sunt introduși în aplicațiile practice prin joc.

Competenţa socială - Este esențial pentru dezvoltarea unui copil cu CES să dezvolte un sentiment de competență socială. „Competența socială include înțelegerea nevoilor și sentimentelor celorlalți, articularea propriilor idei și nevoi, rezolvarea problemelor, cooperarea și negocierea, exprimarea emoției, citirea corectă a situațiilor sociale, adaptarea comportamentului pentru a satisface cerințele diferitelor situații sociale" (Zucker, 2010, p. 13). Şcolarilor mici în general, le este greu să dezvolte abilități sociale. Odată ce au învățat aceste abilități, știind când și unde să aplice aceste abilități poate deveni alegeri dificile și confuze pentru copii. Educatorii și părinții pot ajuta copiii să proceseze timpul și locul în care abilitățile sociale sunt adecvate și acceptabile din punct de vedere cultural.

Bibliografie:

1. Booth, T., Ainscow, M., & Kingston, D. (2006). *Index for Inclusion: Developing Play, Learning and Participation in Early Years and Childcare*. Centre for Studies on Incluzive Education. Redland, Frenchay Campus, Coldharbour Lane, Bristol BS16 1QU, UK;
2. Tomlinson, C. A. (2014). *The differentiated classroom: Responding to the needs of all learners*. Ascd;
3. Vrăşmas E., Dumitrache A, Almăşan B. H. (coord), (2023) *Cum sunt pregătite şcolile să primească toţi copiii: cercetare privind accesul şcolar al copiilor cu dizabilităţi şi/sau CES în contextul românesc actual,* Editura Institutul European;
4. Zucker, G. H. (2010). Intervention Strategies for Pre-School Students with Special Needs. In *Forum on Public Policy Online* (Vol. 2010, No. 5). Oxford Round Table. 406 West Florida Avenue, Urbana, IL 61801.

STRATEGII MODERNE DE INSTRUIRE ÎN FORMAREA COMPETENŢELOR PROFESIONALE

prof. Marilena Matei
Colegiul Energetic, Rm. Vâlcea

Modalităţile de realizare a învăţării urmăresc formarea de competenţe şi deprinderi, în special la elevii din învăţământul liceal tehnologic. Situaţiile de învăţare create trebuie să-i încurajeze pe elevi să exprime puncte de vedere proprii, să colaboreze în rezolvarea sarcinilor de lucru, să-i incite la căutare.

Rolul şcolii în realizarea finalităţilor învăţământului constă în conducerea elevilor către: demonstrarea gândirii creative, folosirea diverselor modalităţi de comunicare în situaţii reale şi contexte variate, înţelegerea şi utilizarea tehnologiilor în mod adecvat, dezvoltarea capacităţii de investigare şi valorizare a experienţei personale, precum şi alte capacităţi şi aptitudini, spre exemplu: capacitatea de adaptare la situaţii diferite, contribuţia la construirea unei vieţi de calitate, construirea unui set de valori individuale şi sociale, dar şi orientarea comportamentului şi carierei în funcţie de acestea. În viziune modernă, rolul profesorului, alături de cel al consilierului școlar este de a facilita

şi intermedia învăţarea, de a fi partener în învăţare, de a-i ajuta pe elevii săi să înţeleagă, să argumenteze puncte de vedere proprii, de a alege strategii adecvate prin care să-i pregătească pe elevi să facă faţă şi să se integreze optim unei societăţi aflate într-o dinamică fără precedent.

Şcoala trebuie să contribuie la egalizarea şanselor tuturor copiilor la educaţie şi la dezvoltarea potenţialului lor, precum şi la orientarea pregătirii şcolare şi profesionale. În învăţământul contemporan se pune accentul pe funcţia formativă a acestuia. Cerinţa primordială a educaţiei progresiviste, cum spune Jean Piaget, este de a asigura o metodologie diversificată bazată pe îmbinarea activităţilor de învăţare şi de muncă independentă, cu activităţile de cooperare, de învăţare în grup şi de muncă interdependentă.

In educaţie, strategia reprezintă elaborare de planuri, programe, pentru atingerea obiectivelor pedagogice. Se deosebesc mai multe tipuri de strategii didactice, care, în general preiau denumirea metodei de bază aleasă pentru a realiza sarcina instructiv – educativă.

Strategia didactică poate fi definită în mai multe moduri:

- este ansamblul de forme, metode, mijloace tehnice cu ajutorul cărora se vehiculează conţinuturile în vederea atingerii obiectivelor.
- modalitatea efectivă prin care profesorul îi ajută pe elevi să acceadă la cunoaștere, să-şi dezvolte capacităţile intelectuale, priceperile, deprinderile, aptitudinile, sentimentele şi emoţiile, folosind metode, mijloace de învăţământ, forme de organizare a activităţii.
- plan de lucru cu elevii, în vederea realizării unei învăţări eficiente.
- sistem de decizii privind desfăşurarea activităţii didactice.

Strategiile didactice pot fi:

a) de instruire

b) de evaluare

Strategiile de instruire reprezintă ansambluri de decizii privind organizarea şi desfăşurarea activităţilor de predare şi învăţare, în vederea atingerii obiectivelor procesului de învăţământ.

Strategiile de evaluare apreciază efectele acţiunii pedagogice.

Analiza unor tipuri de strategii se realizează și pe baza profilului elevului (stabilit de profesorul-diriginte cu ajutorul consilierului școlar)

Strategiile euristice:

- sunt bazate pe dialogul profesor – elevi; elevi – elevi ; elev-consilier școlar
- se ajunge la noi cunoştinţe prin întrebări folosind experienţa anterioară.
- stimulează căutarea, iniţiativa, schimbul de informaţii, elaborarea de soluţii.

Metode utilizate: conversaţia, discuţiile, dezbaterile, schimbul de opinii.

Strategiile expozitive:

- predomină în învăţământul tradiţional, fiind bazate pe învăţarea prin receptare.
- profesorul transmite în mod sistematic cunoştinţe în forma finită, utilizând un limbaj de specialitate.

Metode utilizate: explicaţia, descrierea, demonstraţia

Strategii bazate pe acţiunea de cercetare, investigarea elevilor:

- cunoştinţele sunt însuşite de elevi în mod activ prin, implicarea în acţiuni de descoperire, analizarea unor situaţii problemă, formularea unor ipoteze, prelucrarea unor date experimentale, elaborarea unor raţionamente.

Metode utilizate: problematizarea, experimentul, observarea independentă, proiectul.

Strategii algoritmice:

- elevii desfășoară o activitate pe baza unei structuri impuse, învaţă reguli, scheme de rezolvare a unor probleme, scheme procedurale.
- activitatea este bazată pe modele de acţiune care conduc la obţinerea rezultatelor dorite.

Metode utilizate: exerciţiul, instruirea programată, activitatea cu fişele de lucru.

Strategii care asigură exprimarea personalităţii elevilor:

- stimulează activităţile individuale / grup, creativitatea.

- presupune desfăşurarea unei activităţi intense din partea elevilor.

Metode utilizate: studiul de caz, proiectul, brainstorming-ul etc

Strategii bazate pe activitatea de grup:

- grupul favorizează învăţarea interactivă bazată pe schimbul de informaţii, idei, opinii, experienţe proprii etc.
- provocarea şi susținerea învăţării active.
- fiecare elev contribuie la realizarea scopului comun.

Metode utilizate: metoda mozaicului, metoda piramidei, a cubului, a acvariului, metoda lotus etc.

Pentru atingerea obiectivelor pedagogice, este necesară selectarea strategiilor didactice. Dar, ţinând seama de elementele componente ale strategiei didactice, se poate afirma că opţiunea pentru o anumită strategie didactică este influenţată de:

- stilul de îndrumare a activităţii instructiv-educative,
- modul în care se va desfăşura procesul de învăţare,
- metode, procedee, tehnici şi mijloace de învăţământ,
- modul de organizare a activităţii (frontal, pe grupe, individual),
- modul de implicare a elevilor în desfăşurarea activităţii instructiv-educative,
- tipul de dezvoltare vizată (cognitivă, afectivă, socială, aplicativă),
- modul de prezentare a conţinuturilor,
- timpul necesar aplicării strategiei,
- locul de desfăşurare a lecţiei.

Dezideratele de modernizare şi de perfecţionare a strategiei didactice se înscriu pe direcţiile sporirii caracterului activ al metodelor de învăţământ, în aplicarea unor metode cu un pronunţat caracter formativ, în valorificarea noilor tehnologii instrucţionale (e-learning), în contaminarea şi suprapunerea problematizării asupra fiecărei metode şi tehnici de învăţare, reuşind astfel să se aducă o însemnată contribuţie la dezvoltarea întregului potenţial al elevului.

Bibliografie:

- Crenguța Lăcrămioara Oprea, Strategii didactice interactive, EDP 2009;
- Curs UPB, conf. univ. Mihaela Moldoveanu;
- Cerghit I., Neacșu I., Prelegeri pedagogice, Ed. Polirom, Iași, 2001;
- Mihai Mircescu s.a., Pedagogie, Ed. Printech, 2004;
- Cucoş, C. (2002*).* Pedagogie. Iaşi, Editura Polirom;
- Iucu, R., B. (2005). Teoria şi metodologia instruirii. Bucureşti: P.I.R.

ROLUL ÎNVĂȚĂTORULUI ÎN INTEGRAREA ELEVULUI CU CES

Prof. înv. primar Stroe Maria-Magdalena
Școala Gimnazială Nr.13, Rm.Vâlcea

Educația incluzivă este esențială pentru asigurarea dreptului fiecărui copil la învățare, indiferent de particularitățile sale. Copiii cu Cerințe Educaționale Speciale (CES) au nevoie de sprijin suplimentar pentru a se integra eficient în sistemul educațional. În acest context, învățătorul joacă un rol crucial în facilitarea adaptării, dezvoltării și progresului acestor copii, creând un mediu de învățare accesibil și incluziv. Copiii cu CES sunt copii ce au aceleași nevoi ca și ceilalți. Faptul că ei

au nevoi educaționale speciale (funcție de probleme – hipoacuzie, deficiență vizuală, psihomotrică, intelectuală, tulburări de învățare, de comunicare sau de comportament) nu înseamnă că acest lucru exclude nevoia lor de înțelegere, respect, afirmare de sine etc, la fel ca semenii lor. Ei trebuie să participe la actul educațional în funcție de capacitățile și posibilitățile lor, alături de ceilalți.

Pentru ca procesul de învățare-evaluare să se desfășoare optim, cadrele didactice au obligația să adapteze metodele pedagogice după caz. Trebuie totuși spus că simpla prezență a lor în clasă nu oferă garanția unei educații adecvate. O școală incluzivă trebuie să găsească modalitățile adecvate prin care activitățile instructiv-educative ce se desfășoară să fie adaptate astfel încât să preîntâmpine nevoile copiilor cu C.E.S.

Rolul învățătorului în integrarea copilului cu CES

Învățătorul are mai multe responsabilități în procesul de integrare a copilului cu CES:

1. **Crearea unui mediu incluziv**
   - Învățătorul trebuie să adapteze metodele de predare pentru a răspunde nevoilor fiecărui copil.
   - Este important să promoveze un climat de acceptare, în care elevii să se simtă în siguranță și valorizați.
2. **Adaptarea curriculumului și a strategiilor didactice**
   - Materialele educaționale pot fi simplificate sau prezentate în moduri alternative (vizual, auditiv, tactil) pentru a facilita înțelegerea.
   - Ritmul de învățare trebuie ajustat în funcție de capacitățile fiecărui copil.
   - Se pot folosi metode interactive și jocuri educative pentru a face învățarea mai atractivă.
3. **Colaborarea cu părinții și specialiștii**
   - Comunicarea constantă cu părinții este esențială pentru a asigura continuitatea sprijinului educațional și acasă.
   - Colaborarea cu psihologi, logopezi și alți specialiști ajută la dezvoltarea unui plan educațional personalizat.
   - Organizarea întâlnirilor periodice pentru a discuta progresul elevului.
   - Implicarea părinților în procesul educațional.
   - Aplicarea recomandărilor specialiștilor în clasă.
4. **Dezvoltarea abilităților socio-emoționale ale copilului**
   - Învățătorul trebuie să încurajeze interacțiunea pozitivă între toți elevii.
   - Activitățile de grup, jocurile de rol și discuțiile pot contribui la integrarea copilului cu CES în colectiv.
   - Este important să fie cultivate empatia și toleranța în rândul elevilor.
5. **Monitorizarea progresului și ajustarea intervențiilor**
   - Învățătorul trebuie să urmărească evoluția copilului și să facă ajustări în metodele de predare atunci când este necesar.
   - Evaluarea trebuie să fie adaptată, punând accent pe progres și efort, nu doar pe rezultate academice.
6. **Evaluarea progresului elevului**
   - Aplicarea unor forme alternative de evaluare.
   - Punerea accentului pe progres, nu doar pe rezultate.
   - Feedback constant și motivare pozitivă.

Concluzie

Învățătorul are un rol esențial în integrarea copiilor cu CES în mediul școlar, fiind un ghid, un sprijin și un model pentru toți elevii. Prin metode adaptate, colaborare cu familia și specialiștii, dar și prin promovarea unui climat incluziv, învățătorul poate transforma educația într-o experiență pozitivă și accesibilă pentru fiecare copil. O educație incluzivă de calitate nu doar că sprijină copiii cu CES, ci contribuie la dezvoltarea unei societăți mai empatice și echitabile.

Bibliografie:

· Bocoș, M. (2002), „*Instruirea interactivă”*, Editura Presa Universitară Clujeană;
· Gherguț, A. (2011), „*Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale: strategii de intervenție educațională”*, Editura Polirom.

STUDIU PRIVIND CONFLICTELE DINTRE ELEVI

Profesor consilier școlar Drăgan Gabriel
C.J.R.A.E. Vâlcea – Liceul „Gheorghe Surdu”, Brezoi

Studiul a fost realizat în luna ianuarie 2025 pe un grup de 17 elevi de la o clasă de adolescenți de la un liceu din județul Vâlcea.

Elevii au avut de răspuns la un număr de opt întrebări astfel:

1. Îți place să fii elev/elevă în clasa ta? cu variantele de răspuns: foarte puțin / puțin / nu știu / mult / foarte mult;
2. Care este relația ta cu colegii? cu variantele de răspuns: foarte proastă / proastă / nu știu / bună / foarte bună;
3. Cât de des tu și colegii tăi organizați activități comune în afara școlii? cu variantele de răspuns: foarte des / des / nu știu / rar / foarte rar;
4. Poți să te bazezi pe colegii tăi dacă ai o problemă? cu variantele de răspuns: foarte puțin / puțin / nu știu / mult / foarte mult;
5. Cât de des aveți situații de conflict în clasă? cu variantele de răspuns: foarte des / des / nu știu / rar / foarte rar;
6. În ce măsură ești implicat în conflictele din clasa ta? cu variantele de răspuns: foarte puțin / puțin / nu știu / mult / foarte mult;
7. Cât de ușor poți rezolva conflictele apărute în clasa ta? cu variantele de răspuns: foarte greu / greu / nu știu / ușor / foarte ușor;
8. Vă ajută profesorii în rezolvarea conflictelor? cu variantele de răspuns: foarte puțin / puțin / nu știu / mult / foarte mult.

În urma înregistrării răspunsurilor elevilor am putut constata următoarele:

- două treimi dintre elevi se simt bine în clasa lor;
- mai mult de 80% dintre elevi consideră că au o relație bună sau foarte bună cu colegii lor;
- toți elevii sunt de părere că organizează rar sau foarte rar activități împreună în afara școlii;
- mai mult de 75% dintre elevi consideră că se pot baza pe colegii lor dacă au o problemă;
- majoritatea elevilor consideră că au des și foarte des conflicte în clasă;
- marea majoritate a elevilor apreciază că nu sunt implicați în conflictele din clasă;
- părerile sunt împărțite în ceea ce privește capacitatea de a rezolva conflictele apărute în clasă, mai mult de un sfert dintre elevi a răspuns "nu știu";
- peste 60% dintre elevi consideră că profesorii îi ajută la rezolvarea conflictelor.

În cadrul răspunsurilor oferite de elevi au existat corelații directe între felul în care se simte un elev în clasă, relația pe care o are cu colegii și implicarea în situațiile conflictuale în sensul că elevii care nu se simt atât de bine în clasă și au relații tensionate cu colegii sunt cei care sunt

implicați în conflictele care apar în clasă. De asemenea aceeași elevi care se află în situația descrisă mai sus și care sunt implicați în conflictele apărute în clasă spun că nu se pot baza pe colegilor atunci când au o problemă.

O altă concluzie desprinsă în urma analizei răspunsurilor elevilor la întrebările chestionarului se referă la frecvența redusă cu care sunt organizate activități comune în afara școlii. Acest item a fost introdus în chestionarul inițial aplicat elevilor cu scopul de a stabili dacă există o corelație între frecvența întâlnirilor nonformale dintre elevi și frecvența conflictelor din clasă, știut fiind faptul că atunci când elevii se cunosc cât mai bine unii pe ceilalți și au interacțiuni nonformale consistente între ei numărul de conflicte care apar în mediul școlar tinde să scadă.

Am putut concluziona de asemenea că implicarea profesorilor, în special a dirigintelui, în prevenirea și rezolvarea conflictelor care apar între elevi este de natură să dimineze frecvența de apariție a conflictelor în clasă.

MATEMATICA ŞI DEZVOLTAREA INTELECTUALĂ A COPIILOR

Prof. înv. primar Şurlicărea Graţiela-Petronela
Liceul Sanitar „Antim Ivireanu”, Râmnicu Vâlcea

Logica învățării matematicii se bazează pe logica internă a științei matematice, dar se dezvoltă ținând seama de particularitățile celui care învață. Procesul de însușire a matematicii trebuie și poate să înceapă încă de la grădiniță, când copilul ia contact cu lumea înconjurătoare, fiind îndrumat să vadă, să pipăie și să mânuiască anumite obiecte. Dezvoltarea capacităților de raționament, inclusiv deraționament abstract, va fi încurajată în conexiune cu obiecte și activități familiare.

Îndrumând copiii pas cu pas de la constatări simple la primele forme de manifestare a raționamentului, sunt puși în situația de a deveni conștienti de propria lor gândire, de a ști ce fac și pentru ce fac, de a se exprima într-un limbaj verbal sau printr-un scris variat, dar întotdeauna precis. Cadrul didactic trebuie să caute mereu și să găsească cele mai atractive procedee de a activa gândirea copiilor, să participe direct și activ la descoperirea valorilor necunoscute printr-un șir de raționamente și judecăți.

Dacă reușește să realizeze prin joc o punte de legătură între copil și matematică, atunci poate să evite ca matematica să reprezinte un obiect de studiu ostil. Necesitatea naturală a copilului este jocul și nu învățarea. De aceea este important să nu punem accent pe latura rigidă a învățării matematicii, ci să o concepem ca pe un joc plăcut în care obiectivele se pot realiza mai ușor.

Grădiniţa este o etapă fundamentală pentru dezvoltarea copilului prin conţinutul ştiinţific al procesului instructiv-educativ şi prin libertatea de acţiune a preşcolarului. Intrarea în şcoală reprezintă pentru elevi un moment fundamental, generat de funcţiile şcolii. Şcoala reprezintă un mediu nou cu influenţe, care pun amprenta pe conduita elevului. Intrarea în şcoală produce separarea între activitatea propriu-zisă şi joc, între timpul acordat activităţii şcolare şi timpul liber.

Pentru integrarea cu succes a preşcolarilor în clasa pregătitoare se ia în considerare ca personalul didactic din învăţământul primar şi cel preşcolar să conlucreze pentru asigurarea continuităţii procesului de instruire şi de educare, pentru adaptarea copiilor la activitatea şcolară şi pentru succesul acestora în viitor.

Pentru a realiza sudura celor două cicluri de învăţământ, dar şi activităţi comune ale şcolarilor cu preşcolarii, se impun aşadar acţiuni de conlucrare a învăţătorilor cu educatoarele.

Activitatea desfăşurată cu copiii în grădiniţă formează şi dezvoltă în mod nemijlocit deprinderile şi priceperile de muncă intelectuală.

Clasa pregătitoare cuprinde copii între 6-7 ani şi este considerată ca o etapă de trecere de la grădiniţă la şcoală, ca o verigă de legătură între cele două unităţi de învăţământ. De aici şi necesitatea ca activităţile desfăşurate cu elevii să fie proiectate şi desfăşurate în aşa fel încât accentul să cadă pe sarcinile formative, sarcini care vizează dezvoltarea capacităţilor intelectuale ale copilului, a interesului acestuia pentru cunoaştere, a curiozităţii epistemice, a dragostei pentru învăţătură.

Constituirea acestor clase pregătitoare reprezintă o şansă dată tuturor copiilor pentru a-şi însuşi elementele formative care conduc la aptitudinile de şcolaritate.

Prin utilizarea jocurilor matematice, copiii sunt familiarizați cu unele noțiuni elementare despre mulțimi si relații. Pentru însușirea noţiunii de număr, de exemplu, manualul, precum şi cerinţele metodice ataşează numerelor diferite mulţimi de obiecte sau imagini ale mulţimilor. Din practica şcolară se ştie că numai pe baza explicării unor imagini cu mulţimi de obiecte, elevii sesizează cu greu numărul ca mărime sau expresie cantitativă a mulţimii. Așadar, se desfășoară exerciții de clasificare, comparare și ordonare a mulțimilor de obiecte, pentru înțelegerea de către elevi a numărului natural și a operațiilor cu numere naturale .

„Formularea obiectivelor este o „tehnologie” în măsura în care ea regrupează într-un ansamblu rațional mijloacele care permit obținerea unui produs determinat (de exemplu achiziționarea de competențe și cunoștințe) optimizând resursele mobilizate în acest sens”. Cum procesul de învăţământ este orientat cu prioritate (dar nu exclusiv) spre obiective de cunoaştere şi de acţiune (întemeiată pe cunoaştere), adică spre elaborarea unor noi structuri cognitive şi operaţionale, esenţa metodei de învăţământ rezultă din esenţa însăşi a activităţii de învăţare, ca formă specifică a cunoaşterii umane, supusă, în principiu, aceloraşi legi ale dialecticii cunoaşterii ştiinţifice şi artistice.

Aptitudinea pentru matematică este mult mai complexă decât pare la prima vedere, chiar atunci când este vorba despre noțiunile elementare predate în învățământul preșcolar și cel primar. Astfel, copilul trebuie să înțeleagă conceptul de număr natural, să cunoască locul fiecărui număr în șirul numerelor naturale, să stăpânească simbolurile matematice, să se familiarizeze cu unități etalon sau empirice pentru măsurarea lungimii, masei, volumului, timpului, să se inițieze în operații aritmetice, să se aplice toate aceste noțiuni în soluționarea problemelor din viața curentă.

Bibliografie:

- Lolica Tătaru, A. G. , *Piramida cunoașterii. Repere metodice în aplicarea curriculumului prescolar,* Editura Diamant, București, 2016;
- Cerghit, I. , *Metode de învățământ,* Editura Polirom, București, 2006.

METODE ȘI TEHNICI UTILIZATE ÎN LOGOPEDIE LA CLASA PREGĂTITOARE

Prof. Înv. primar Tănăsoiu Maria Daniela
Școala Gimnazială Stoenești

Logopedia joacă un rol esențial în învățământul primar, contribuind la dezvoltarea corectă a limbajului și la prevenirea dificultăților de comunicare.

Logopedia este ramura științelor educației și psihopedagogiei care se ocupă cu prevenirea, evaluarea și corectarea tulburărilor de limbaj și comunicare.

Metodele și tehnicile folosite în logopedie corectează tulburările de vorbire, previne dificultățile de învățare, sprijină dezvoltarea socială, crește încrederea în sine, îmbunătățește cititul și scrisul.

La clasa pregătitoare, intervenția logopedică este esențială pentru a sprijini dezvoltarea corectă a vorbirii și pentru a preveni dificultăți de învățare ulterioare.

Copiii din această etapă de vârstă se află într-o perioadă intensă de dezvoltare a limbajului, iar eventualele tulburări (dislalia, dislexia, disgrafia, tulburările de ritm și fluență etc.) trebuie identificate și tratate cât mai devreme.

1. Principalele metode utilizate în logopedie

- Metoda fonetică este o metodă ce presupune exersarea sunetelor izolate, apoi integrarea lor în silabe, cuvinte și propoziții. Se utilizează repetiția, imitarea și analiza auditivă pentru a consolida pronunția corectă a sunetelor.

Exemplu:

- Se exersează sunetul „r” prin repetarea cuvintelor „râu”, „ramă”, „roată”.
- Se utilizează exerciții de pronunție progresivă: „ra-re-ri-ro-ru”.

- Metoda imitației și repetiției

Copiii sunt încurajați să imite corect sunetele și cuvintele pronunțate de logoped sau de cadrul didactic. Prin repetiție, se fixează corect pronunția și ritmul vorbirii.

- Metoda ludică

Jocurile logopedice sunt foarte eficiente la clasa pregătitoare, deoarece transformă învățarea într-o activitate plăcută și motivantă. Se folosesc:

- Jocuri de mimică și gestică (ex.: copilul imită sunetele produse de animale).
- Jocuri de tip „Ghicește cuvântul” pentru dezvoltarea percepției auditive.
- Jocuri cu imagini care stimulează pronunția corectă.

- Metoda conversațională

Prin dialog și întrebări ghidate, copilul este ajutat să își exprime corect gândurile și să utilizeze corect structurile gramaticale.

- Metoda analizei și sintezei fonematice

Aceasta ajută la conștientizarea sunetelor din cuvinte și dezvoltă abilitățile de citire și scriere.

Exemplu:

- Descompunerea cuvântului „măr” în sunete: /m/-/ă/-/r/.
- Identificarea poziției unui sunet într-un cuvânt („Unde auzi sunetul „s” în cuvântul „soare”?”).

2. Tehnici utilizate în corectarea tulburărilor de limbaj

- Tehnici de stimulare a aparatului fonoarticulator

- Exerciții pentru mobilitatea limbii (atingerea palatului, mișcări laterale).
- Exerciții pentru buze (pronunțarea prelungită a sunetelor „p", „b").
- Exerciții de respirație și suflat (pentru controlul debitului de aer).

- Tehnici de corectare a dislaliei

- Exerciții pentru diferențierea sunetelor asemănătoare („s" vs. „ș").
- Exerciții de exagerare a pronunției corecte.

- Tehnici pentru dezvoltarea vocabularului și a exprimării

- Povestirea după imagini.
- Completați propozițiile („Pisica este...").
- Formarea propozițiilor corecte gramatical.

- Tehnici de dezvoltare a auzului fonematic

- Identificarea sunetelor în cuvinte.
- Jocuri de recunoaștere a rimei.

Intervenția logopedică la clasa pregătitoare este esențială pentru dezvoltarea corectă a limbajului și prevenirea dificultăților de învățare. Prin metode interactive și tehnici specifice, copiii sunt ajutați să își corecteze eventualele tulburări de vorbire și să își îmbunătățească abilitățile de comunicare.

Bibliografie:

1. Anca, M, *„Logopedie"*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2007;
2. Anca, M, Haţegan, C., *„Terapia limbajului. O abordare interdisciplinară"*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2008;
3. Anca, M., *„Psihopedagogia deficienţilor de auz"* , Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2001.

TELEFONUL – MIJLOC ȘI CANAL DE COMUNICARE

Vasilica Dragomir - profesor consilier școlar
CJRAE - Liceul Tehnologic „General Magheru", Râmnicu Vâlcea

Deoarece suntem ființe sociale, există nevoia de a face parte din diverse comunități, iar rețelele sociale permit crearea acestora.

În societatea actuală, când tehnologia a atins cote ridicate, este vizibilă și prezența constantă a mijloacelor de comunicare care facilitează un contact imediat cu alte persoane.

Dacă altădată funcția telefonului era strict de comunicare și depindea de prezența interlocutorului lângă acel obiect fix, acum acest dispozitiv de comunicare este prezent în viața oamenilor încă din momentul în care pot ține ceva în mâini, în orice loc, la orice oră.

Părinții sunt primii care pun telefonul în mâna copilului în detrimetul contactului fizic și afectiv, fapt ce generează izolare socială, chiar atunci când atașamentele ar trebui să fie umane și emoțiile împărtășite firesc. Părintele împreună cu copilul pot face o analiză critică a conținutului pe care acesta îl urmărește și cât timp. Copiii trebuie învățați să discearnă între știrile adevărate și cele false, să înțeleagă scopul informațiilor primite, modul de marketing, și modul în care funcționează algoritmii. Să folosească acest mijloc de comunicare pentru a obține informații în scopul cunoașterii în detrimentul informațiilor sterile care doar ocupă timpul.

Organizația Mondială a Sănătății, a publicat în raportul „Health Behaviour in School-aged Children (HBSC) că România este pe primul loc în 44 de țări în privința consumului problematic de social media. Concret, 22% dintre copiii și adolescenții de 11-15 ani din România au dificultăți în a se opri din verificatul telefonului, nu mai au timp să-și facă temele, nu mai vor să iasă afară, stau cu telefoanele în cameră pe parcursul nopții, au insomnii și sentimente de inutilitate sau de tristețe profundă. ”

OMS nu a făcut studiu cât timp petrec adulții în social media, în detrimentul timpului petrecut cu copiii lor. Copiii învață prin imitație, înainte de a învăța prin educație.

La școală, profesorii se confruntă cu rezistența elevilor în a-și preda telefoanele la începutul orelor, cu stările de neliniște și de acel FOMO (*fear of missing out)*, de nervozitate, de tristețe atunci când nu au acces la social media sau la impulsul de a verifica mereu notificările, datorate orelor foarte multe petrecute pe telefon și a imposibilității de a se opri.

Dacă vrem să ajutăm un copil sau adolescent să treacă peste dependența de telefon, este indicat ca cei care oferă educație să fie modele pentru ei, adică, adulții să desfășoare activități și timp împreună cu copiii lor, fără a fi conectați fizic și emoțional la telefon.

În familie, pot fi create anumite zone unde să fie folosit telefonul, cum ar fi zonele unde cei mici se află în aria vizuală a părintelui, fiind interzisă utilizarea telefonului la masă, în baie sau după o anumită oră din noapte, pentru cei mari. Părintele trebuie să încurajeze alte interese ale copilului ori diverse activități sociale și să vorbească cu acesta pentru a afla dacă există o problemă în spatele utilizării compulsive a telefonului.

"Nomofobie" este un termen apărut acum 10 ani, inventat de un britanic şi înseamnă *"anxietatea despărţirii de smartphone"*. Este un acronim pentru "no-mobile-phone phobia" şi se pare că încă de prin 2008 lumea manifesta acest sindrom. Acum, dacă ne gândim la cei născuţi în acel an, care au 17 sau 18 ani acum şi nu ştiu cum e să stai o secundă fără smartphone.

Dependența de telefon poate avea următoarele efecte la copii:

- **Intensificarea stărilor de însingurare –** Deși poate părea că timpul petrecut pe Internet înlătură plictiseala și însingurarea, de fapt, poate adânci starea și facilita comportamente antisociale.
- **Intensificarea anxietății** – Un studiu recent a indicat faptul că simpla prezență a unui telefon asupra unei persoane tinde să-i facă pe oameni mai anxioși. Totodată, ei pot să aibă performanțe slabe în sarcinile date**.**
- **Creșterea nivelului de stres** – Utilizarea unui telefon la școală înseamnă adesea că viața personală intervine în viață școlară. Elevii pot simți presiunea de a fi mereu în preajma telefonului sau conectați la internet. Această nevoie de a verifica telefonul continuu și de a răspunde la orice notificare poate contribui la niveluri mai ridicate de stres și chiar la epuizare.
- **Exacerbarea tulburărilor de deficit de atenție –** Fluxul constant de mesaje și informații de pe un smartphone poate copleși creierul și poate face imposibilă concentrarea atenției asupra oricărui lucru mai mult de câteva minute, fără a simți nevoia de a se putea concentra pe altceva. Atenția concentrată are de suferit, elevul nu mai poate fi atent la ore.

- **Diminuarea capacității de a gândi profund sau creativ –** Vibrația și sunetele telefonului pot distrage atenția de la sarcini importante, pot încetini munca și pot întrerupe acele momente de liniște care sunt atât de importante pentru creativitate și rezolvarea problemelor.
- **Tulburări de somn –** Utilizarea excesivă a telefonului poate perturba somnul, ceea ce poate avea un impact serios asupra sănătății mintale generale. Lipsa somnului poate afecta memoria, gândirea și poate reduce abilitățile cognitive și de învățare.
- **Creșterea trăsăturilor narcisiste –** Un studiu din Marea Britanie a constatat că persoanele care petrec mult timp pe rețelele sociale au mai multe șanse să afișeze trăsături negative de personalitate, cum ar fi narcisismul. Făcând constant selfie-uri, postând toate gândurile sau detaliile despre viața personală, se crează o egocentricitate nesănătoasă, distanțându-se de relațiile din viața reală și făcând mai greu față stresului.

Cum putem reduce dependența de telefon?

Prin disciplinare pozitivă și autodisciplină

- Stabilirea unor intervale în care este permis accesul la internet acasă
- Blocarea notificărilor.
- Înainte de culcare, alegerea lecturării unei cărți în detrimentul telefonului
- Înlocuirea telefonului cu alte obiceiuri – sportul este o variantă excelentă, socializarea, jocuri de familie, plimbări în natură, cluburi de activități artistice, petrecerea timpului împreună, etc
- Limitarea timpului petrecut pe telefon (NU la masă, nu la oră, nu în parc etc)
- Solicită ajutor specializat pentru a ieși din dependență.

Bibliografie:

1. https://iris.who.int/handle/10665/378982
2. https://iris.who.int/handle/10665/378982

ELEVII CU CES ȘI ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ

Prof. Trandafir Filofteia
Școala Gimnazială, Comuna Budești

Existenţa copiilor cu CES a pus în faţa învăţământului probleme dintre cele mai diverse, de la forme de organizare a activităţii, metodologia didactică, strategiile de evaluare, strategiile de predare/învăţare, modalităţi de diferenţiere a activităţii şi/sau a conţinuturilor învăţării, etc până la complexa problemă a segregării sau/şi integrării acestor copii în învăţământul de masă.

O necesitate și în același timp o obligație morală a societății contemporane este integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în învățământul de masă. Această practică poate aduce numeroase beneficii atât elevilor, cât și societății în ansamblul său.

Problematica integrării copiilor cu CES în învăţământul de masă aduce în discuţie conceptul de egalitate a şanselor. Prin egalitatea şanselor se înţelege acel proces prin care diversele sisteme ale societăţii şi mediului sunt puse la dispoziţia tuturor, în particular a persoanelor cu handicap.

Totodată, integrarea elevilor cu CES în învățământul de masă favorizează formarea/ educarea unei societăți mai tolerante, în care toți copiii au drepturi egale și acces la orice formă de educație. Elevii tipici pot învăța prin interacțiunea permanentă cu elevii cu CES lucruri noi despre toleranță, empatie, solidaritate și respect față de diferențele dintre ei, față de deficiențele fizice, mentale, cognitive și educaționale ale colegilor lor.

Integrarea în învățământul de masă poate facilita, de asemenea, tranziția acestor elevi de pe băncile școlii către locuri de muncă, către independență socială, financiară, emoțională sau de altă natură în viața de adult.

Integrarea în școlile de masă le oferă elevilor cu CES accesul permanent la resurse educaționale variate, parcurse cu sprijinul unor profesori calificați, specializați în lucrul la clasă cu elevii cu cerințe educaționale speciale. Ei pot beneficia de suportul și de experiența profesorilor – elemente necesare pentru a-și atinge potențialul maxim. Cu toate acestea, pentru a asigura o integrare de succes a copiilor cu CES în învățământul de masă, este crucial să li se ofere tuturor sprijinul adecvat, precum și adaptări curriculare și metode de predare personalizate.

De asemenea, asigurarea bazei materiale și formarea profesorilor în domeniul educației incluzive sunt elemente esențiale pentru a ne asigura că fiecare elev primește suportul de care are nevoie. Din păcate, însă, deși avem în sistemul de învățământ românesc profesori calificați pentru lucrul la clasă cu elevii cu CES, numărul lor este mult prea mic în comparație cu necesitățile școlii. Avem nevoie de cursuri de perfecționare bine structurate și documentate în ceea ce privește metodele eficiente de lucru cu elevii cu CES, la care să aibă acces cât mai mulți profesori.

Copiii cu C.E.S. au nevoie de un curriculum planificat diferenţiat, de programe de terapie lingvistică, de tratament logopedic specializat, de programe specifice de predare-învăţare şi evaluare specializate, adaptate abilităţilor lor de citire, scriere, calcul, de programe terapeutice pentru tulburări motorii. De asemenea vor beneficia de consiliere şcolară şi vocaţională personală şi a familiei.

Stilul de predare trebuie să fie cât mai apropiat de stilul de învăţare pentru ca un volum mai mare de informaţii să fie acumulat în aceeaşi perioadă de timp. Acest lucru este posibil dacă este cunoscut stilul de învăţare al copilului, dacă este făcută o evaluare eficientă care ne permite să ştim cum învaţă copilul, dar şi ce si cum este necesar să fie învăţat.

Unii elevi au nevoie de o terapie a tulburărilor de vorbire şi de limbaj şi de psihoterapie individuală şi de grup pentru sprijinirea integrării pe plan social.

De asemenea, copiii au nevoie de ajutor suplimentar din partea profesorilor şi colegilor, fiind nevoie să primească în activitatea şcolară conţinuturi şi sarcini simplificate.

Copiii cu tulburări vizuale, tulburări de auz, cu dizabilităţi fizice, necesită programe şi modalităţi de predare adaptate cerinţelor lor educative, programe de terapie, rampe de acces pentru deplasare, asistenţă medicală specializată, asistenţă psihoterapeutică.

Copiii ce prezintă tulburări emoţionale trebuie să fie din timp identificaţi astfel încât consultarea psihologului, a medicului neuropsihiatru şi terapia să fie făcute cât mai precoce, cu implicarea tuturor factorilor educaţionali (familie, cadre didactice). Consilierul şcolar este şi el de un real ajutor, el oferind consilierea elevului şi a familiei.

Strategii şi intervenţii utile din partea cadrului didactic:

- Crearea unui climat afectiv-pozitiv;
- Stimularea încrederii în sine şi a motivaţiei pentru învăţare;
- Încurajarea sprijinului şi cooperării din partea colegilor, formarea unei atitudini pozitive a colegilor;
- Încurajarea independenţei, creşterea autonomiei personale;
- Încurajarea eforturilor;
- Sprijin, încurajare şi apreciere pozitivă în realizarea sarcinilor şcolare, fără a crea dependenţă;
- Folosirea frecventă a sistemului de recompense, laude, încurajări, întărirea pozitivă, astfel încât să fie încurajat şi evidenţiat cel mai mic progres;
- Crearea unui climat afectiv, confortabil;
- Centrarea învăţării pe activitatea practică;
- Sarcini împărţite în etape mai mici, realizabile;
- Folosirea învăţării afective;
- Adaptarea metodelor şi mijloacelor de învăţare, evaluare,etc.

Abordarea incluzivă susţine că şcolile au responsabilitatea de a-i ajuta pe elevi să depăşească barierele din calea învăţării şi că cei mai buni profesori sunt aceia care au abilităţile necesare pentru a-

i ajuta pe elevi să reuşească acest lucru. Pentru aceasta şcoala trebuie să dispună de strategii funcţionale pentru a aborda măsuri practice care să faciliteze îndepărtarea barierelor cu care se confruntă elevii în calea participării lor la educaţie. Putem stabili de asemenea relaţii de colaborare cu autorităţile locale, părinţii şi reprezentanţii comunităţii.

Adesea, când explorăm universul fiinţei umane, ne confruntăm cu o mare diversitate. Copiii care ne trec pragul claselor ne pun în situaţia de a căuta mereu noi soluţii la problemele ridicate. De cele mai multe ori găsim soluţiile cele mai bune pentru copii. Însă, uneori suntem puşi în dificultate de complexitatea problemelor. Una dintre aceste probleme o reprezintă copiii cu cerinţe educative speciale.

Aceşti copii nu sunt speciali în sine. Ei au nevoie doar de o abordare personalizată în ceea ce priveşte demersurile pe care le întreprindem în educaţia lor.

În concluzie, integrarea elevilor cu CES în învățământul de masă este nu doar o necesitate, ci și un pas esențial către o societate inclusivă, tolerantă, mai echitabilă și mai bogată în diversitate. Acest proces necesită timp, angajament, resurse umane și materiale, dar beneficiile pentru toți elevii și pentru societate în ansamblu sunt cu adevărat semnificative.

Bibliografie:

1. Weihs T.J., *„Copilul cu nevoi speciale”*, Ed Triade, Cluj Napoca, 1998;
2. Verza F., *„Introducere în psihopedagogia specială şi asistenţa socială”*, Ed Fundatiei Humanitas, 2002;
3. Vornicescu T., *„Situația copiilor cu CES incluși în învățământul de masă”*, 2018, disponibil la https://issuu.com/pedag/docs/strategii_de_integrare_a_copiilor_c.

TRATAREA DIFERENȚIATĂ A ELEVILOR ÎN CICLUL PRIMAR

Prof. Înv. Primar Tudora Elena Ramona
Liceul „Preda Buzescu”, Berbești, jud. Vâlcea

Tratarea diferenţiată şi individualizată a elevilor în cadrul procesului instructiv-educativ, reprezintă o strategie eficientă de înlăturare a eşecului şcolar.

Diferenţierea în învăţare are ca scop eliminarea unor lacune în cunoştinţele şi deprinderile elevilor şi atingerea performanţelor minimale acceptate, dar şi îmbogăţirea şi aprofundarea cunoştinţelor elevilor capabili de performanţe superioare.

Aceasta determină cadrele didactice să găsească metode şi procedee optime de intervenţie, prevenire şi stimulare a elevilor şi contribuie la o mai bună adaptare a conţinutului învăţământului şi a programei la necesităţile celor ce sunt implicaţi în procesul instructiv-educativ.

Fiecare om se naşte şi se dezvoltă astfel încât ajunge să aibă unele particularităţi psihofizice, mai ales psihice, deosebite, particulare, care alcătuiesc individualitatea fiecăruia. Pedagogia contemporană admite atât existenţa unor particularităţi psihologice individuale ce deosebesc în mod evident, persoanele unele de altele, cât şi existenţa unor particularităţi individuale relativ comune unor grupe de persoane. Din această perspectivă a apărut tratarea diferenţiată a elevilor în raport cu particularităţile lor de vârstă şi individuale.

Instruirea diferenţiată porneşte de la ideea că nu există elev bun sau slab, recunoscându-se faptul că elevii au capacităţi cognitive diferite, stiluri proprii de învăţare etc. Tratarea diferenţiată nu înseamnă renunţarea la un program unitar de pregătire, ci înseamnă crearea situaţiilor favorabile pentru fiecare elev, pentru descoperirea intereselor, aptitudinilor şi posibilităţilor de formare proprie.

Trebuie evitată separarea elevilor capabili de un randament ridicat, de elevii lenţi. Aceasta

implică îmbinarea activităţii frontale cu întreaga clasă şi a activităţilor pe grupe ori individuale, adaptate particularităţilor acestora.

Instruirea diferenţiată permite crearea situaţiilor favorabile fiecărui elev, pentru descoperirea intereselor, aptitudinilor şi posibilităţilor de formare proprii. În orice clasă există cel puţin două categorii de elevi: elevi înalt abilitaţi, capabili de performanţă, şi elevi cu dificultăţi în învăţare.

Este posibil să obţin îmbunătăţiri ale randamentului şcolar dacă ţin cont de nevoile elevilor şi de ritmul în care ei învaţă. Trebuie să facilitez formarea la elevi a abilităţilor necesare pentru a deveni din ce în ce mai independenţi în învățare, ţinând cont de pregătirea, interesul şi stilul lor de învăţare.

Dacă odinioară, valorile umane se apreciau în funcţie de fondul de cunoştinţe acumulate, societatea actuală solicită în primul rând spirit de investigaţie, aptitudinea de a se instrui continuu, capacităţi creatoare. În acest context, *sarcina primordială a şcolii* constă în a-l învăţa pe elev cum să se instruiască şi să-i cultive nevoia de educaţie permanentă. De aceea, eficienţa acţiunii pedagogie se apreciază tot mai mult în funcţie de valoarea ei formativă, de măsura în care elevii şi-au format deprinderile de muncă necesare şi capacitatea de a le adapta la condiţii schimbătoare.

Tratarea identică a unor situaţii diferenţiate ar duce la adâncirea inegalităţilor dintre elevi şi nu ar oferi condiţii favorabile pentru reuşita şcolară a tuturor elevilor. În cadrul unui proces de instruire diferenţiat, elevii nu mai sunt supuşi, în bloc, aceloraşi cerinţe, ci se poate opera o selectare a volumului şi gradului de complexitate a cunoştinţelor, a metodelor întrebuinţate, în concordanţă cu grupe de interese şi capacităţi. Trebuie luate în considerare, particularităţile individuale ale copilului (fizice şi psihice), care presupun posibilităţi diferite în ceea ce priveşte memoria, imaginaţia, gândirea, limbajul, ritmul de acţiune etc, cu condiţia solicitării elevului la nivelul imediat superior celui atins. Aceasta presupune modul de lucru pe grupe şi pe fişe diferenţiate, o cale eficientă de obţinere de performanţe. Practica educaţională şi cercetările de specialitate, au evidenţiat o serie de metode de prevenire şi înlăturare a eşecului şcolar. Dacă eşecul şcolar este identificat precoce şi dacă sunt aplicate măsuri educative speciale, bine fundamentate teoretic, eşecul şcolar poate fi atât prevenit, cât şi înlăturat.

Munca individuală şi munca pe grupe mici pot îmbunătăţi performanţele instructiv-educative ale muncii frontale, când sunt folosite corect, acolo unde şi atunci când procesul didactic o cere. Ideile şi variantele de a acţiona în procesul instructiv-educativ ale fiecăruia dintre noi, pot fi multiple, depinde însă de măiestria fiecăruia dintre oamenii de la catedră, pentru ca, în munca noastră cu copiii, să obţinem rezultatele scontate: să le asigurăm acestora succesul şcolar.

În timpul activităţilor diferenţiate se pot utiliza strategii didactice menite să activizeze clasa, solicitând permanent şi progresiv elevii la eforturi intelectuale maxime şi posibile pentru ei, care să le stimuleze interesul şi care sporesc eficienţa învăţării. Un important aspect al tratării diferenţiate îl constituie activitatea individuală cu ajutorul **fişelor,** care permit fiecărui elev să execute o muncă personală adaptată posibilităţilor sale intelectuale. Folosirea fişelor reprezintă un mod de examinare şi evaluare modern, diferit de cel tradiţional, prezentând un randament mai ridicat.

Fişele folosite în învățarea diferențiată pot fi:

- fişe de lucru individualizate, de genul:
  * de recuperare, pentru elevii rămaşi în urmă la învăţătură ;
  * de dezvoltare, pentru elevii buni şi foarte buni;
  * de exerciţii, pentru formarea priceperilor şi deprinderilor ;
  * de autoinstruire , pentru însuşirea tehnicilor de învăţare individuală şi independentă ;
- fişe de evaluare , pentru constatarea nivelului de pregătire şi asigurare a feedback-ului ;

Fişele sunt redactate astfel încât să nu prezinte dificultăţi de conţinut şi de limbaj. Ele îi ajută pe elevi să înţeleagă şi să-şi consolideze noţiunile aplicate anterior de către învăţător întregii clase şi să le aplice corect în lucrare.

Fiecare copil este unic în felul lui, este o minune irepetabilă şi ar fi păcat ca prin acţiunea noastră să uniformizăm aceste individualităţi. Prin urmare, tratarea diferenţiată a elevilor trebuie să

capete o accepţie mai generoasă, ea devenind o calitate a managementului educaţional situaţional, o abilitate a învăţătorului în dezvoltarea personalităţii fiecărui copil.

Bibliografie:

1. Dicţionarul de pedagogie, E. D. P., Bucureşti, 1978;
2. MONTEIL, JEAN – MARC — Educaţie şi formare, Editura Collegium Polirom, Iaşi, 1997;
3. NICOLA, IOAN — Tratat de pedagogie şcolară, Ed. Aramis, Bucureşti, 2002;
4. ROŞU MIHAIL, „Didactica matematicii în învăţământul primar", Ministerul Educaţiei şi Cercetării, Bucureşti, 2006.

METODE DE INCLUDERE A COPIILOR CU CES ÎN GRĂDINIȚĂ

Prof. în înv. Preşcolar Tuțu Sorina
Prof. în înv. Prescolar Glonț Ramona
Școala Gimnazială sat Măgura, jud. Vâlcea

În prezent, educația incluzivă este un concept de mare importanță, care subliniază necesitatea integrării copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în sistemul educațional de masă. Includerea acestora în grădinițe reprezintă un pas esențial în procesul de dezvoltare personală și socială, asigurându-le accesul la o educație adecvată și la interacțiuni sociale care îi ajută să își construiască abilități fundamentale pentru viață. În acest referat, vor fi prezentate diverse metode de includere a copiilor cu CES în grădinițe, precum și importanța acestora pentru dezvoltarea socială, emoțională și cognitivă a acestora.

1. Înțelegerea necesităților copiilor cu CES

Fiecare copil cu CES are nevoi și caracteristici individuale care trebuie identificate și abordate corespunzător. Aceste nevoi pot include dificultăți de învățare, probleme de comportament, dizabilități fizice sau mentale, tulburări de limbaj sau autism. Înțelegerea profundă a acestor necesități este esențială pentru a crea un mediu educațional care să le ofere oportunități de învățare și dezvoltare adecvate.

2. Metode de includere a copiilor cu CES în grădiniță

2.1 Crearea unui mediu educațional adaptat

Unul dintre cele mai importante aspecte ale includerii copiilor cu CES este adaptarea mediului educațional pentru a răspunde nevoilor acestora. Aceste adaptări pot include:

- Modificarea materialelor didactice: Folosirea unor resurse vizuale, tactile și auditive, care ajută copiii cu CES să înțeleagă mai ușor lecțiile și activitățile.
- Crearea unui spațiu sigur și stimulativ: Un mediu în care copiii se simt confortabil și în siguranță poate contribui la dezvoltarea încrederii lor în procesul de învățare. De exemplu, crearea unor colțuri de relaxare unde copiii cu tulburări de comportament sau anxietate pot găsi un loc liniștit este o metodă utilă.

2.2 Strategii pedagogice personalizate

Educatorii pot utiliza diverse metode didactice pentru a sprijini învățarea copiilor cu CES. Acestea pot include:

- **Învățarea prin joc**: Copiii cu CES pot beneficia mult de pe urma învățării prin joc, deoarece acest lucru le stimulează creativitatea și ajută la dezvoltarea abilităților motorii și sociale. Activitățile de grup pot ajuta copiii să învețe cum să colaboreze și să interacționeze cu alți copii, dezvoltându-le abilități sociale esențiale.
- **Instruire diferențiată**: Aceasta presupune adaptarea activităților educaționale în funcție de ritmul și stilul de învățare al fiecărui copil. De exemplu, pentru un copil cu dificultăți de învățare, educatorul poate folosi mai multe repetiții și activități interactive pentru a asigura înțelegerea conceptelor.

2.3 Colaborarea cu specialiști și părinți

Pentru a sprijini eficient integrarea copiilor cu CES, educatorii trebuie să colaboreze strâns cu specialiștii (psihologi, logopezi, terapeuți ocupaționali) și cu părinții. Colaborarea cu aceștia permite identificarea unor strategii educaționale și terapeutice specifice fiecărui copil. De asemenea, părinții pot oferi informații esențiale despre nevoile și preferințele copilului lor, ceea ce poate ajuta educatorii să creeze un plan educațional individualizat.

2.4 Dezvoltarea abilităților sociale și emoționale

Un aspect fundamental al educației incluzive este dezvoltarea abilităților sociale și emoționale ale copiilor cu CES. Educatorii trebuie să creeze un mediu în care toți copiii, indiferent de nevoile lor, să învețe să respecte diferențele și să colaboreze între ei. Activitățile care promovează empatia, înțelegerea și ajutorul reciproc pot contribui la integrarea socială a copiilor cu CES.

2.5 Formarea continuă a educatorilor

Pentru a implementa cu succes metodele de educație incluzivă, educatorii trebuie să participe la formări și cursuri care să le ofere cunoștințe despre diversele tipuri de CES și despre strategii pedagogice adaptate. Formarea continuă ajută educatorii să fie mai bine pregătiți pentru a răspunde nevoilor copiilor cu CES și pentru a crea un mediu educațional stimulativ și incluziv.

3. Beneficiile educației incluzive

Includerea copiilor cu CES în grădiniță nu doar că le oferă acestora oportunități de învățare și dezvoltare, dar beneficiază și ceilalți copii din grup. Un mediu educațional diversificat ajută la dezvoltarea respectului, toleranței și abilităților de a lucra în echipă. De asemenea, copiii care învață să interacționeze cu colegi cu CES vor dezvolta empatie și vor înțelege mai bine diversitatea umană.

Concluzie

Includerea copiilor cu CES în grădiniță este esențială pentru dezvoltarea lor personală, socială și cognitivă. Prin aplicarea unor metode pedagogice adaptate și prin crearea unui mediu educațional incluziv, educatorii pot contribui la integrarea acestora și la dezvoltarea unui sistem educațional mai echitabil și mai accesibil pentru toți copiii. Colaborarea între educatori, specialiști și părinți este esențială pentru succesul acestui proces.

Bibliografie:

1. Sălăgean, I. (2014), „*Educația incluzivă: Teorii și practici*”, Editura Polirom;
2. Popescu, G. (2015), „*Integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul preșcolar”*, Editura Universitară;
3. Dobre, I. (2016), „*Metode didactice pentru copii cu CES”*, Editura Didactică și Pedagogică;
4. Tudor, M. (2018), „*Psihopedagogia educației inclusive*”, Editura Prouniversitaria;
5. Munteanu, L. (2017), „*Abilități de integrare a copiilor cu CES în grădiniță*”, Editura Academia.

THE ROLE OF THE HEADTEACHER IN GUIDING STUDENTS TO CHOOSE A PROFESSION

Prof. Zaharioiu Ioana
Școala Gimnazială Măgura, Mihăești

Choosing a profession is one of the most pivotal decisions in a young person's life. It is a decision that will shape their future, define their goals, and determine the course of their adult life. As the education system continues to evolve, the role of the headteacher in guiding students through this crucial decision has become more significant. The headteacher's influence extends far beyond the management of school operations; they are key figures in shaping the academic and professional futures of students. In this article, we will explore the various ways headteachers can guide students in choosing a profession, the importance of this guidance, and the challenges that they face in fulfilling this responsibility.

In today's complex world, career choices are no longer as straightforward as they once were. The job market is dynamic, with new industries and professions emerging regularly, while others become obsolete. Moreover, globalization, technological advances, and societal shifts have transformed how people approach work. As a result, students must be equipped with the tools to make informed decisions about their futures, especially when it comes to choosing a profession.

While career guidance has traditionally been offered through dedicated career counselors, the headteacher's role in this area cannot be overlooked. Headteachers hold a unique position of influence, not only due to their leadership role within the school but also because of their deep understanding of the student body. They are responsible for creating an environment conducive to both academic and personal development, which includes fostering a culture where students feel supported in exploring their career options.

Setting a Vision for Career Guidance

One of the first steps a headteacher can take in guiding students to choose a profession is by setting a clear, strategic vision for career guidance within the school. This vision should be part of the broader educational philosophy of the institution and reflect the school's commitment to preparing students for life after graduation. This includes integrating career education into the curriculum and ensuring that all students, regardless of background, have access to the resources and support they need to make well-informed career decisions.

A headteacher's vision should promote a holistic approach to career guidance. This means recognizing that students have diverse aspirations, interests, and strengths, and that their career paths may not always align with traditional notions of success. By fostering an inclusive environment where all career choices are respected, a headteacher can help students realize that there is no one-size-fits-all approach to career success.

Building Strong Partnerships with Teachers, Counselors, and Industry Leaders

The headteacher plays a crucial role in establishing and maintaining strong partnerships with teachers, career counselors, and industry professionals. These collaborations help to create a comprehensive support system for students as they explore different professions.

Headteachers can work closely with teachers to identify students' strengths and interests. Teachers often have firsthand insight into their students' academic and personal abilities, making them invaluable partners in career guidance. By regularly meeting with teachers to discuss students' progress and potential career interests, headteachers can ensure that students receive targeted advice and mentorship.

Additionally, career counselors can be key allies in helping students explore professional options. Headteachers can ensure that the school has a dedicated team of counselors who are well-

versed in current trends in higher education and the job market. These counselors can offer guidance on everything from selecting suitable university courses to navigating apprenticeships and vocational training.

Headteachers can also facilitate connections between students and industry leaders through guest speaker events, internships, or job shadowing programs. These initiatives provide students with real-world exposure to various professions and help them make informed decisions about their future careers.

Providing Access to Resources and Opportunities

A headteacher's role in guiding students to choose a profession also includes ensuring that students have access to the necessary resources and opportunities for career exploration. This involves the creation of programs, workshops, and events that allow students to explore different fields of work, such as career fairs, industry talks, and practical workshops.

Career fairs are an excellent example of how headteachers can connect students with potential employers and professional mentors. By inviting local businesses, universities, and vocational training centers to these events, headteachers provide students with the opportunity to learn about a wide range of career options. These fairs also allow students to ask questions, learn about the qualifications needed for various professions, and get advice on how to break into specific industries.

In addition to career fairs, headteachers can also organize workshops where students can develop skills that are essential for professional success. Workshops on resume writing, interview techniques, and career planning help students develop the practical skills necessary for the job market. These programs can be tailored to suit the diverse needs of students, from those aiming for higher education to those interested in entering the workforce directly after school.

Another key aspect of career guidance is the provision of access to career assessment tools. These tools can help students identify their interests, strengths, and aptitudes, which can then be used to suggest potential career paths. By integrating such tools into the school's career guidance programs, headteachers ensure that students have a structured approach to career exploration.

Fostering Emotional and Social Development

Choosing a profession is not only a rational decision but also an emotional one. Students may experience stress, uncertainty, and anxiety when thinking about their future careers. It is essential that headteachers foster an environment of emotional and social support to help students navigate these feelings.

Headteachers can create a safe space for students to discuss their career-related concerns. Open forums, group discussions, and one-on-one mentoring sessions can give students the opportunity to express their thoughts and seek advice. By actively listening to students' fears and aspirations, headteachers can guide them toward realistic and fulfilling career paths.

Additionally, headteachers can encourage a growth mindset among students. Instead of focusing solely on traditional academic success, they can promote the idea that mistakes and setbacks are part of the learning process and that students should feel empowered to pursue their passions, even if it requires taking risks or exploring unconventional paths.

Overcoming Challenges in Career Guidance

While the headteacher's role in guiding students is undeniably important, there are several challenges that they may face in fulfilling this responsibility. One of the biggest challenges is the limited resources available to many schools, especially in underserved areas. Budget constraints may limit the availability of career counseling services, industry connections, and extracurricular opportunities that are critical for career exploration.

Another challenge is the diversity of student needs. Students come from various backgrounds and have different academic capabilities, interests, and life circumstances. Headteachers must ensure that the career guidance provided is accessible to all students, regardless of their socioeconomic status, learning abilities, or cultural backgrounds.

Additionally, the fast pace of change in the global job market means that headteachers and their teams must stay informed about new career paths, industries, and skills requirements. This can be difficult as schools may struggle to keep up with the latest trends in employment and education.

Despite these challenges, the headteacher's role in career guidance remains invaluable. Through effective leadership, partnerships, and access to resources, headteachers can provide students with the guidance and support they need to make informed decisions about their professional futures.

In conclusion, the role of the headteacher in guiding students to choose a profession is multifaceted and crucial for the overall development of students. By setting a vision for career guidance, building strong partnerships with educators and industry professionals, providing access to resources and opportunities, and fostering emotional and social development, headteachers can significantly impact their students' career decisions. Despite the challenges they may face, headteachers must continue to adapt and find innovative solutions to ensure that all students have the guidance they need to choose a profession that aligns with their interests, skills, and aspirations.

Through their leadership and support, headteachers play a vital role in preparing students for a successful future.

Bibliography:

1. Hughes, D. (2008), Career Guidance and Counseling: A Handbook for the 21st Century, Routledge.
2. Watts, A. G., & Fretwell, D. H. (2004), Public Policy and Career Development: The International Experience, World Bank Publications.
3. McMahon, M., & Watson, M. (2007), Career Development and Systems Theory: A New Relationship, Sense Publishers.
4. Blustein, D. L. (2006), The Psychology of Working: A New Perspective for Career Development, Counseling, and Public Policy, Lawrence Erlbaum Associates.
5. Savickas, M. L. (2013), Career Construction Theory and Practice, American Counseling Association.

EDUCAȚIA ȘI DIGITALIZAREA

Profesor Ciochină Luisa
Școala Gimnazială „Take Ionescu", Râmnicu Vâlcea

Lumea se caracterizează printr-o evoluţie rapidă şi imprevizibilă a ştiinţei şi tehnicii, generând o gigantică mişcare de idei, de invenţii şi descoperiri, o creştere exponenţială a informaţiei şi a tehnologiilor de vârf toate acestea ducând către informatizarea societăţii.

În această perspectivă, educaţia şi învăţământul trebuie reînnoite, completate, adaptate spre o permanentă dezvoltare şi creaţie în activitatea didactică.

Sistemul de învățământ românesc operează cu cele opt competențe-cheie europene, competența digitală fiind una dintre cele opt competențe-cheie europene ce presupune: afabetizare digitală, comunicare și colaborare, alfabetizare media, creare de conținuturi digitale, siguranță (stare de bine/ confort în mediul online şi competențe de securitate cibernetică), respectarea proprietății intelectuale, rezolvare de probleme, gândire critică.

În această accepțiune, prioritatea învăţământului o constituie informatizarea, softul educaţional, reprezentat de programele informatice special dimensionate în perspectiva predării unor teme specifice, ceea ce reprezintă o necesitate evidentă.

Astfel, pentru elevi, şcoala viitorului trebuie să promoveze o educaţie de calitate şi să fie axată pe valori în care elevii să creadă, în care să se regăsească, îndeplinind două condiţii, fundamentale din punctul lor de vedere: şcoala viitorului trebuie să le placă şi să fie eficientă.

Promovarea sănătăţii şi a stării de bine a elevului determină de asemenea o dezvoltare optimă din punct de vedere somatic, fiziologic, mintal, emoţional, social şi spiritual.

Pentru dezvoltarea creativităţii în procesul educaţional, elevul trebuie încurajat să gândească independent, să îşi asume riscuri şi responsabilităţi în demersul său spre formare intelectuală.

Un obiectiv important este acela de a dezvolta capacitatea de a învăţa, de a dobândi competențe, învăţământul modern având ca sistem de referinţă competențele generale și specifice pe care trebuie să le dobândească cel ce învaţă – elevul – pe parcursul şi la finele unui ciclu de instruire, al unui an de studiu.

Tehnologia a transformat modul în care învățăm și predăm, deschizând noi orizonturi de oportunități și provocări pentru sistemul educațional. De la sălile de clasă tradiționale la platformele de învățare online, inovația digitală a adus accesibilitate la educație în locații și comunități care altfel ar fi fost excluse.

Conținutul și ritmul de învățare este adaptat în funcție de nevoile individuale ale elevilor, fiecare elev putând învăța în propriul său ritm, sporind astfel eficiența procesului de învățare. Tehnologiile precum inteligența artificială (IA) pot analiza performanța elevilor și pot sugera resurse sau activități pentru a-i ajuta să-și dezvolte punctele slabe.

Aplicațiile interactive, jocurilor educaționale și platformelor multimedia, au transformat învățarea plictisitoare și greoaie într-o învățare mai captivantă și mai atractivă pentru elevi. Prin utilizarea elementelor vizuale și interactive, educația devine mai ușor de înțeles și de reținut. Acest lucru stimulează și îi motivează pe elevi să participe activ la procesul de învățare.

Însă, uneori accesul la tehnologie și internet rămâne limitat sau inexistent, ceea ce poate crea inegalități, sau poate crea dependență și elevul să piardă abilitatea de a gândi critic sau de a interacționa în lumea reală.

Dezvoltarea procesului educațional prin digitalizare impune adaptarea cadrelor didactice la noile tehnologii și la metode de predare noi pentru a putea profita la maximum de beneficiile inovației digitale și deci apare nevoia de formare continuă a acestora.

Un dezavantaj al resurselor digitale este faptul că nu tot conținutul disponibil online este de înaltă calitate sau verificat științific, ceea ce poate duce la învățarea informațiilor incorecte sau neactualizate.

De aceea, un rol important în educația digitală îl au platformele educaționale: crearea claselor virtuale, distribuirea unor materiale în format electronic, editarea unei lecții interactive, utilizarea unei table virtuale, acordarea unui feedback imediat scris sau vocal.

Din perspectiva abordării mediului de educație digitală putem spune că resursele educaționale deschise (RED) sunt instrumente și aplicații care permit elaborarea unor resurse sigure care facilitează învățarea și evaluarea, eficientizând predarea.

Folosirea noilor tehnologii digitale în procesul educațional are un impact semnificativ asupra modului în care învățăm și predăm. Resursele digitale folosite responsabil oferă oportunitatea îmbunătățirii și accesibilității unei educații de calitate.

Bibliografie:

1. Ionescu M., Radu I. – „*Didactica modernă*”, Editura Dacia, Cluj – Napoca, 2001;

2. Alois Gherguţ – „*Management general şi strategic în educaţie*”, Ed. Polirom, Iaşi, 2007;

3. I. Cerghit – „*Sisteme de instruire alternative*”, Aramis, Bucuresti, 2002;

4. Ionescu, Miron – „*Inovaţia în educaţie şi în învăţământ*”, revista ,,Învăţământul primar” nr. 2-3/2003, Editura Miniped, Bucureşti.

NEVOIA DE RELAȚII BAZATE PE ÎNCREDERE

Richițeanu Gina-Eugenia
Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab”, Rm. Vâlcea

Rezumat

Relațiile autentice din mediul educațional se clădesc pe fundația solidă a încrederii reciproce. Prezentul articol explorează această temă din perspectivă reflexivă și practică, punând accent pe nevoia de conectare umană în procesul de învățare. Pornind de la experiența mea directă, de profesor învățământ primar, analizez rolul empatiei, al comunicării sincere și al deschiderii față de nevoile reale ale copilului. Propun direcții de acțiune care pot consolida relațiile dintre profesor-elev-părinte, cu scopul de a crea un climat educațional favorabil formării unor personalități armonioase și responsabile.

Introducere

Într-o societate aflată în continuă schimbare, în care accentul se pune adesea pe performanță și standardizare, școala riscă să devină un spațiu dominat de cifre și evaluări. Cu toate acestea, la baza oricărui act educațional autentic stă relația umană. Relațiile dintre elevi, profesori, părinți și colegi sunt fundamentele pe care se construiește procesul de învățare. Iar în centrul acestor relații se află încrederea. Ea nu este un dat, ci o construcție delicată, zilnică, bazată pe coerență, sinceritate, ascultare și respect.

Valoarea încrederii în relația cu elevii

Copilul are nevoie, mai presus de orice, să se simtă văzut și valorizat. O relație bazată pe încredere între profesor și elev creează un cadru în care copilul se simte în siguranță să întrebe, să greșească și să învețe.

Spre exemplu, înlocuirea răspunsurilor rigide de tipul „Greșit!” cu unele încurajatoare („Interesant punct de plecare, hai să explorăm mai departe”) oferă elevului curajul de a se exprima. O activitate utilă este „Borcanul încrederii”, unde elevii introduc bilețele cu reușitele personale, citite apoi în fiecare vineri. Acest obicei întărește stima de sine și motivația intrinsecă. Acolo unde există încredere, învățarea devine autentică.

Relația cu părinții – parteneriat, nu confruntare

Părinții nu sunt adversarii profesorului, ci parteneri valoroși în formarea copilului. Din păcate, comunicarea dintre școală și familie este adesea formală sau tensionată. Soluția constă în cultivarea unui dialog deschis și empatic.

Un exemplu reușit este organizarea unei „Ore deschise” pentru părinți, fără accent pe notare, ci pe observarea naturală a copilului. Alteori, părinții sunt invitați să scrie la început de an o „Scrisoare către copilul meu”, în care își exprimă visurile și dorințele. Această abordare întărește conexiunea emoțională și implicarea în procesul educativ.

Relațiile colegiale – climatul emoțional al școlii

Un climat școlar pozitiv se construiește prin colaborarea sinceră dintre cadrele didactice. Relațiile dintre profesori transmit modele de comportament indirecte elevilor. Atunci când profesorii cooperează, se sprijină și își împărtășesc reușitele, elevii învață la rândul lor valori precum empatia și solidaritatea.

Inițiative precum „Cafeneaua pedagogică” – întâlniri lunare informale – sau un „Ziar intern al binelui” contribuie la întărirea echipei educaționale. Într-o astfel de comunitate, profesorii se simt apreciați, iar acest lucru se reflectă direct în calitatea actului didactic.

Direcții de acțiune și activități recomandate

Pentru consolidarea relațiilor bazate pe încredere, propun următoarele activități și practici:

- „Colțul de ascultare”: timp alocat săptămânal pentru discuții private cu elevii;
- „Steaua progresului”: premierea simbolică a elevului care a evoluat cel mai mult față de el însuși;
- „Jurnalul digital al clasei”: o prezentare lunară pentru părinți cu imagini, proiecte și mesaje pozitive;
- „Cutia colaborării” în cancelarie: propuneri de activități, proiecte, idei între colegi;
- „Roata emoțiilor”: bilețele la începutul orei prin care elevii își exprimă starea emoțională.

Aceste inițiative nu presupun eforturi materiale mari, ci doar o deschidere constantă către relațiile interumane și atenția la nevoile celor din jur.

Concluzii

Într-o școală în care oamenii au încredere unii în ceilalți, învățarea capătă sens. Profesorii simt că munca lor contează, elevii se simt în siguranță să se exprime, iar părinții se implică cu încredere. Relațiile nu pot fi reduse la indicatori, dar sunt fundamentul oricărui progres. Încrederea este începutul tuturor lucrurilor: fără ea, metodele educaționale rămân sterile. Cu ea, educația devine un spațiu de formare autentică și profundă.

Bibliografie:

1. Brown, Brene – „*Curajul de a fi vulnerabil”*, Editura Curtea Veche, București, 2013, pag. 50-55, 125, 166-169;
2. Goleman, Daniel – „*Inteligența emoțională”*, Ed. Curtea Veche, București, 2001, pag. 46-49, 184-190, 240-247;
3. Rogers, Carl **– „***A deveni o persoană”*, Ed. Trei, București, 2008, pag. 27-28, 54-58, 110-115.

MEDIEREA CONFLICTELOR ÎN MEDIUL ȘCOLAR

Păunescu Paul Florin
C.J.R.A.E. Vâlcea

Introducere

Mediul școlar reprezintă un micro-univers în care elevii, profesorii și alți actori educaționali interacționează zilnic. În acest context, apariția conflictelor este inevitabilă. Gestionarea eficientă a acestora este esențială pentru menținerea unui climat educațional pozitiv și pentru dezvoltarea armonioasă a elevilor. Medierea este o metodă constructivă și educativă prin care părțile implicate într-un conflict ajung la o înțelegere acceptată de comun acord, cu sprijinul unui mediator neutru.

Ce este medierea?

Medierea este un proces voluntar și confidențial în care o a treia parte neutră – mediatorul – facilitează comunicarea între persoanele aflate în conflict pentru a le ajuta să găsească o soluție

reciproc acceptabilă. În mediul școlar, acest rol poate fi îndeplinit de un profesor, profesor-consilier școlar, mediator școlar, elev mediator sau alt cadru didactic specializat.

Cauze frecvente ale conflictelor în școală

Conflictele în școli pot apărea din diverse motive, printre care:

- diferențe culturale, sociale sau de opinie;
- neînțelegeri între colegi;
- comportamente agresive sau de bullying;
- lipsa comunicării eficiente;
- presiunea notelor și competiția;
- relații tensionate profesor-elev sau profesor-părinte.

Tipuri de mediere în școli

1. Medierea între elevi – implică doi sau mai mulți elevi care apelează la un coleg mediator pentru a-și rezolva neînțelegerile.
2. Medierea elev-profesor – ajută la restabilirea unei relații de încredere între profesor și elev.
3. Medierea între părinți și cadre didactice – contribuie la reducerea tensiunilor în colaborarea familie-școală.

Etapele medierii școlare

1. Prezentarea regulilor – mediatorul explică regulile de bază (respect, confidențialitate, ascultare activă).
2. Expunerea punctelor de vedere – fiecare parte își exprimă liber opiniile.
3. Identificarea nevoilor și emoțiilor – mediatorul ajută părțile să înțeleagă ce stă în spatele conflictului.
4. Generarea de soluții – participanții propun soluții posibile.
5. Acordul final – se redactează o înțelegere agreată de ambele părți.

Beneficiile medierii în școală

- promovează comunicarea non-violentă;
- dezvoltă abilități socio-emoționale la elevi;
- previne escaladarea conflictelor;
- reduce numărul de sancțiuni și exmatriculări;
- creează un mediu școlar sigur și pozitiv.

Concluzie

Medierea este o metodă educativă valoroasă, care transformă tensiunile în oportunități de învățare și dezvoltare personală. Prin promovarea medierii, ca metodă de gestionare a conflictelor în mediul școlar, școlile contribuie nu doar la rezolvarea pașnică a conflictelor, ci și la formarea unor cetățeni responsabili și empatici.

Bibliografie:

1. Galtung, J. (2004), „*Conflict Transformation by Peaceful Means”*, United Nations;
2. Dăianu, I. (2010), „*Managementul conflictelor școlare”*, Editura Didactică și Pedagogică;
3. Nicolaescu, V. (2015), „*Comunicarea și rezolvarea conflictelor în școală”*, Editura Institutul European;
4. Sandu, A. (2012), „*Medierea – O abordare interdisciplinară”*, Editura Lumen.

Cuprins

Management și profesionalism în educație ……pag. 1
Adolescenții și orientarea în carieră ……pag. 2
Rolul comunicării în îmbunătățirea relației profesor-elev ……pag. 3
Asigurarea egalizării de șanse pentru elevii cu deficiențe de vedere, deficiențe de auz și tulburări de neurodezvoltare care susțin examenele naționale ……pag. 5
Promovarea egalității de șanse în educație ……pag. 8
Consilierea carierei – metode și tehnici aplicabile în consilierea de grup ……pag. 10
Aplicarea principiilor educației incluzive ……pag. 11
Integrarea elevilor cu C.E.S. în mediul educațional rural ……pag. 14
Tehnici de parenting orientate spre dezvoltarea emoțională a copiilor ……pag. 16
Bullying-ul cybernetic ……pag. 18
Agresivitate în rândul elevilor ……pag. 22
Importanța satisfacerii nevoilor psihologice de bază ale elevilor ……pag. 23
Educația incluzivă și oportunități reale de învățare ……pag. 27
Roluri complementare în educație: profesorul diriginte și consilierul școlar ca ghizi ai viitorului ……pag. 28
Implicarea factorului familial în prevenirea abandonului şcolar ……pag. 30
Elevi cu sindromul Asperger ……pag. 34
Educația incluzivă: provocări și soluții pentru integrarea copiilor cu CES în învățământul de masă ……pag. 36
Limbajul la preșcolari și școlarii mici ……pag. 39
Incluziunea elevilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul de masă din clasele primare: între viziunea europeană și realitățile sistemului românesc ……pag. 42
Rolul profesorilor în era digitală ……pag. 44
Tehnici eficiente de consiliere școlară pentru sprijinul elevilor ……pag. 46
Educaţia incluzivă – educaţie de calitate pentru toţi ……pag. 48
Parteneriatul educaţional în educaţia timpurie ……pag. 50
Incluziunea copiilor cu CES în învățământul de masă ……pag. 52
Acces și egalitate în educație ……pag. 54
Incluziunea copiilor cu ces în învățământul de masă ……pag. 55
Cum integrăm un copil cu CES? ……pag. 57
CES - metode activ-participative ……pag. 58
Modalități de integrare a copiilor cu cerințe educative speciale în învățământul de masă……pag. 60
Roluri complementare în educație: profesorul consilier și dirigintele, colaboratori în dezvoltarea elevilor ……pag. 63
Colaborarea dintre educatoare şi consilierul şcolar – sprijin pentru un mediu educaţional echilibrat ……pag. 66
Conectare prin dialog ……pag. 68
Copiii cu cerințe educative speciale în învățământul de masă ……pag. 69
Copiii cu CES –copii speciali ……pag. 71
Copilul autist și integrarea lui în colectivul de preșcolari ……pag. 73
Cum îi ajutăm pe elevi să își aleagă cariera? Dirigintele și consilierul – o echipă necesară……pag. 74
Cunoașterea copilului ……pag. 76
Curriculum adaptat - comunicare în limba română pentru un elev cu limbaj dizartric sever……pag. 78
Integrarea copiilor cu C.E.S. ……pag. 81
Abilități vocaționale, de muncă şi de viață independentă în cazul copiilor cu C.E.S. ……pag. 82
Dezvoltarea unui mediu școlar incluziv ……pag. 84
Orientarea școlară și profesională a elevilor în orientarea carierei - studiu de specialitate……pag. 85
Profesorul diriginte și consilierul școlar – colaboratori în orientarea școlară și profesională a elevilor……pag. 88
Tehnici și metode în consilierea școlară ……pag. 89
Educația de astăzi – o provocare ……pag. 90
Educația copiilor cu CES în învățământul de masă ……pag. 92
Integrarea copiilor cu CES în învățământul de masă ……pag. 93
Educația în învățământul de masă ……pag. 95

Educația incluzivă la grădiniţă ..... pag. 97
Educația incluzivă ..... pag. 99
Educația interculturală ..... pag. 101
Educația rațional emotivă și comportamentală ..... pag. 103
Educaţia religioasă în învăţământul preprimar şi primar ..... pag. 104
Educația incluzivă ..... pag. 105
Educaţie incluzivă-educaţie pentru diversitate ..... pag. 107
Enhancing the well-being of students: an english teacher's perspective ..... pag. 109
Strategii de integrare a copiilor cu C.E.S. ..... pag. 111
Dreptul la educație ..... pag. 113
Idei de integrare a metodelor non-formale în activitățile didactice ..... pag. 114
Impactul tehnologiei digitale în educația timpurie – adaptarea metodelor pentru o generație conectată. pag. 116
Importanța educației în familie ..... pag. 118
Împreună reuşim: şcoală, familie, comunitate ..... pag. 121
Incluziunea copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în învățământul de masă: provocări și soluții ..... pag. 124
Incluziunea copiilor cu cerințe speciale (C.E.S.) în școlile de masă ..... pag. 125
Incluziunea copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în învățământul de masă ..... pag. 127
Incluziunea copiilor cu CES în învățământul de masă ..... pag. 129
Incluziunea copiilor cu CES în învățământul de masă ..... pag. 130
Incluziunea copiilor cu CES în învățământul de masă ..... pag. 132
Perspective și limite - incluziunea copiilor cu CES în învățământul de masă la nivelul ciclului primar .pag. 134
Incluziunea copiilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul de masă ..... pag. 135
Incluziunea elevului cu CES în sistemul de masă al învăţământului preuniversitar ..... pag. 138
Integrarea copiilor cu autism în învățământul de masă ..... pag. 140
Integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul de masă ..... pag. 142
Importanța activităților de teatru la palatul copiilor ..... pag. 144
Integrarea copiilor cu cerințe educative speciale în învățământul de masă ..... pag. 145
Integrarea copiilor cu CES în grădiniță ..... pag. 146
Integrarea copiilor cu CES în învățământul de masă ..... pag. 148
Integrarea copiilor cu CES în învățământul de masă ..... pag. 149
Integrarea copiilor cu CES în învăţământul de masă ..... pag. 150
Integrarea copiilor cu CES în învăţământul de masă ..... pag. 152
Integrarea școlară a copiilor cu CES ..... pag. 155
Integrarea elevilor cu CES în procesul didactic ..... pag. 156
Inteligența artificială în consilierea educațională: Oportunități și provocări ..... pag. 158
Inteligenţa emoţională la copiii cu tulburări de învăţare ..... pag. 159
Strategii didactice folosite la limba și literatura română în educația copiilor cu CES din învățământul de masă ..... pag. 162
Proiect didactic – abilitățile mele transferabile ..... pag. 165
Asigurarea accesului egal la educație de calitate prin prisma mediatorului școlar ..... pag. 168
Utilizarea jocurilor pentru crearea unui climat incluziv în sala de clasă ..... pag. 170
Importanța parteneriatului educaţional în incluziune ..... pag. 173
Managementul comunicării în mediul școlar ..... pag. 174
Tehnici și metode în consilierea școlară/logopedie ..... pag. 175
Jocul, modalitate de intervenție în dificultățile de învățare ..... pag. 177
Integrarea copiilor cu CES în grădiniță ..... pag. 179
Metode și strategii eficiente pentru incluziunea elevilor cu tulburări din spectrul autist în școlile de masă ..... pag. 180
Metode și tehnici de includere a elevilor cu CES în învățământul de masă ..... pag. 183
Modalităţi şi soluţii de integrare şcolară a diferitelor categorii de copii cu C.E.S. ..... pag. 185
Modalități specifice de incluziune a copiilor cu CES în învățământul de masă ..... pag. 186
Neuropsihologia limbajului și comunicare - interacțiuni între creier, psihism și dimensiuni culturale ..... pag. 188
Integrarea copiilor cu C.E.S. în învăţământul de masă - Avantaje şi dezavantaje ..... pag. 191
Dialoguri în educație ..... pag. 194

Parteneri pentru binele copiilor (studiu de specialitate) .....pag. 196
Particularități ale managementului educației inclusive .....pag. 197
Rolul comunicării pentru rezolvarea unui conflict școlar .....pag. 200
Plan de acțiune pentru integrarea copiilor cu dizabilități - studiu de caz- elev cu sindromul Down .....pag. 201
Copiii cu cerințe educaționale în grădiniță .....pag. 204
Comunicarea eficientă a dirigintelui cu adolescenții .....pag. 205
Integrarea copiilor cu C.E.S. în învățământul preșcolar .....pag. 207
Managementul carierei didactice .....pag. 210
Povestea în consilierea educațională .....pag. 212
Probleme psihologice tipice ale vârstei preadolescenței și adolescenței .....pag. 214
Bullying-ul – o realitate școlară. Cum gestionăm emoțiile negative? .....pag. 215
Rolul profesorului diriginte și al consilierului școlar în orientarea școlară și profesională a elevilor .... pag. 219
Profesorul diriginte și consilierul școlar-colaboratori în orientarea școlară și profesională a elevilor ....pag. 220
Profilul de competență al profesorului-diriginte în consilierea și orientarea școlară a elevului .....pag. 222
Proiect didactic – consiliere profesională .....pag. 224
Importanța educației și rolul familiei în procesul de dezvoltare al elevului .....pag. 225
Psihoterapia sistemică de familie și cuplu – O perspectivă integrativă în consilierea psihopedagogică..pag. 226
Modalități de integrare a copilului cu C.E.S. în școala de masă .....pag. 228
Importanța laturii morale a educației la vârsta preșcolară .....pag. 230
Dezvoltarea abilităţilor socio–emoţionale (nivelul 3 - 6 ani) .....pag. 232
Analiza comparativă a două coduri de etică și deontologie profesională, cel al Universității din București și cel pentru învățământul preuniversitar al școlii gimnaziale „Take Ionescu" din Râmnicu Vâlcea .....pag. 234
Relația dintre educatoare și consilierul școlar .....pag. 237
Rolul dirigintelui în consilierea elevilor de clasa a XII-a pentru alegerea carierei .....pag. 238
Rolul firmei de exercițiu în dezvoltarea spiritului antreprenorial al elevilor .....pag. 240
Rolul mediatorului factor determinant în prevenirea abandonului școlar .....pag. 243
Rolul mediatorului școlar în prevenirea abandonului școlar .....pag. 245
Program de dezvoltare a competențelor sociale și emoționale .....pag. 246
Integrarea copiilor cu CES în învățământul de masă: provocări și perspective .....pag. 248
Consilierea psihopedagogică între necesitate și realitate în școlile românești .....pag. 250
Dirigintele – managerul clasei de elevi .....pag. 253
Rolul parteneriatului dintre diriginte și consilierul școlar în dezvoltarea profesională a traseului educațional și al elevilor .....pag. 256
Rolul comunicării în procesul educațional .....pag. 257
Culori pentru suflet: arta de a include .....pag. 260
Integrarea copiilor cu CES în învățământul de masă .....pag. 262
Strategii de instruire diferențiată. Evaluarea și dinamica performanțelor școlare ale elevilor .....pag. 264
Strategii de integrare a copiilor cu CES .....pag. 270
Strategii didactice de eficientizare a procesului de învăţare la copiii cu CES .....pag. 272
Strategii moderne de instruire în formarea competenţelor profesionale .....pag. 274
Rolul învățătorului în integrarea elevului cu CES .....pag. 276
Studiu privind conflictele dintre elevi .....pag. 278
Matematica și dezvoltarea intelectuală a copiilor .....pag. 279
Metode și tehnici utilizate în logopedie la clasa pregătitoare .....pag. 281
Telefonul – mijloc și canal de comunicare .....pag. 282
Elevii cu CES și învățământul de masă .....pag. 284
Tratarea diferențiată a elevilor în ciclul primar .....pag. 286
Metode de includere a copiilor cu CES în grădiniță .....pag. 288
The role of the headteacher in guiding students to choose a profession .....pag. 290
Educația și digitalizarea .....pag. 292
Nevoia de relații bazate pe încredere .....pag. 294
Medierea conflictelor în mediul școlar .....pag. 295

COLECTIVUL DE REDACȚIE

REFERENT ȘTIINȚIFIC

Lect. Univ. Dr. Calotă Elena Daniela

COORDONATORI:

Prof. Andreianu Mihaela – Inspector Școlar General – ISJ Vâlcea

Prof. Nițu Larisa Mihaela – Inspector școlar învățământ special – ISJ Vâlcea

Prof. Stan Oana - Inspector școlar pentru management instituțional – ISJ Vâlcea

Prof. Georgescu Maria – Director CJRAE Vâlcea

Prof. Gîrban Simona Elena – Coordonator servicii de consiliere școlară și psihologică

REDACTORI, CORECTURĂ

Oprea Valentin Adrian
Budică Georgiana Denisa

AUTORII SUNT RESPONSABILI PENTRU CONȚINUTUL ARTICOLELOR!